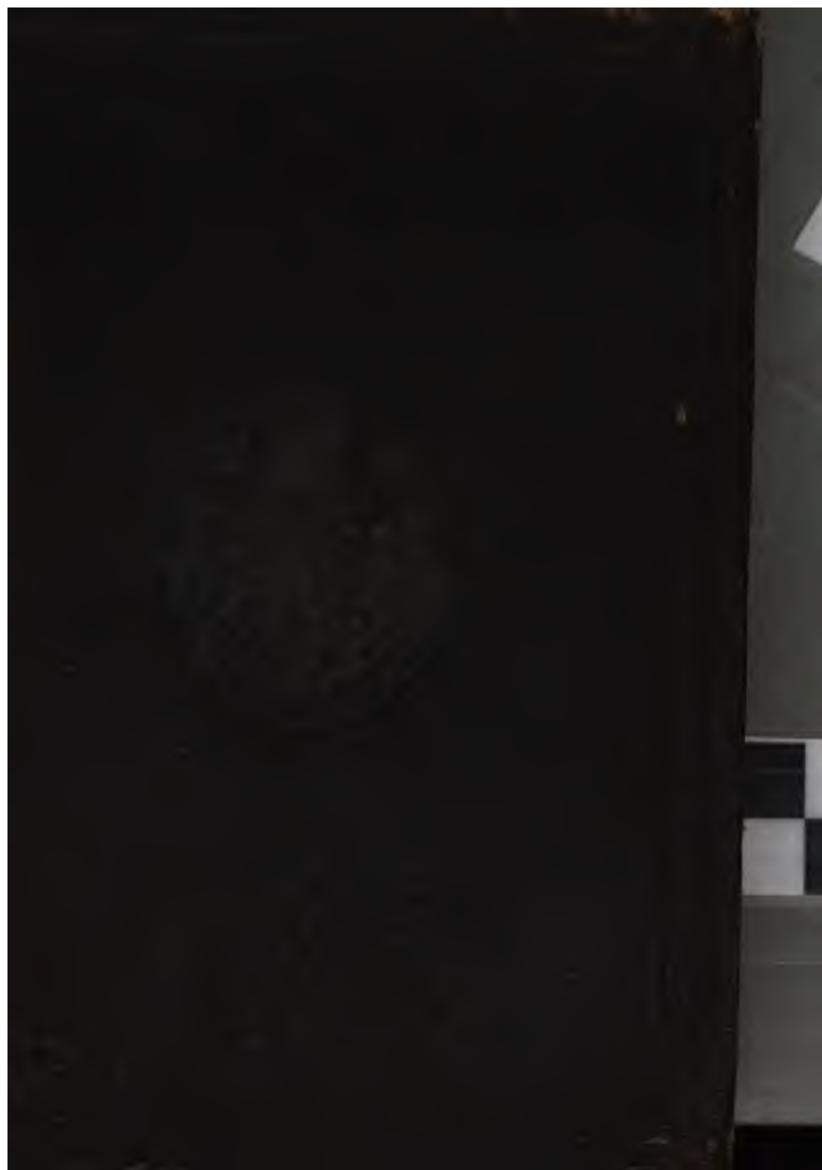

КОЕТО КУЧЕ НИ ЗАЛАЕ ПОБѢСНѢВА
КИРИЛЪ ДРѢНИКОВЪ
ex libris

СБОРНИКЪ

отъ

Дѣйствующитѣ закони въ Княжество България

по

Министерството на Финанситѣ и по Министерството на Търговията и Земледѣлието.

(за 1878 год. до 2-й Февруарий 1896 год.)

Официално издание на Министерството на Правосѫдието.

СОФИЯ
Печатница на Ив. Г. Говедаровъ и С-ie
1896.

ОГЛАВЛЕНИЕ

I

Закони по М-вото на Финанситѣ

II

Закони по Министерството на Търговията и Земледѣлието.

I.

ЗАКОНИ

ПО МИНИСТЕРСТВОТО НА ФИНАНСИТѢ.

I.

ЗАКОНЪ

за населявание на ненаселенитѣ земи въ княжество България.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 20 май 1880 год. подъ Н-ро 222).
(Обнародванъ въ „Държ. Вѣстникъ„ брой 46, отъ 31 Май с. г.)

1. По всичкитѣ ненаселени (праздни) земи въ България могѫтъ да се засѣлярать, съгласно съ тоя законъ, българи отъ чужди земи, които се занимаватъ съ земледѣлие и скотовъдство.

2. Земитѣ, които ще се населяватъ, прѣдварително ще се измѣрватъ и ще се опрѣдѣлява, по колко семейства могѫтъ да се заселятъ на тѣхъ, като се внимава да не се притѣсняватъ и съсѣднитѣ села.

3. Ония, които желаѭтъ да се заселѭтъ на подобни земи, ще се отнесѫтъ до Министра на Финанситѣ.

4. Министра на Финанситѣ прѣдварително събира свѣдения за състоянието и повѣдението, както и за причинитѣ на преселяванието имъ, и, слѣдъ като се увѣри, че тѣ могѫтъ да бѫдатъ полезни за държавата, и че причинитѣ за прѣселяванието имъ сѫ благословни, рѣшава да се приематъ.

5. На преселенцитѣ, споредъ числото на членоветѣ въ семейството и състоянието имъ, се дава нуждната земя и имъ се позволява да отсѣкѫтъ необходимийтъ материалъ (гора) за построение живѣлища и земледѣлчески орѫдия безъ мито отъ гори, които ще имъ покаже правителството.

На едно семейство ще се дава за заселение и обработвание земя, съобразно съ числото на членоветѣ му и

качеството на земята, отъ 30—60 дюлюма, а таКожде и съразмѣрно пасище за скотоветѣ имъ.

6. На съвсѣмъ лишенитѣ отъ срѣдства прѣселенци ще се дава и заемъ споредъ нуждитѣ имъ чрѣзъ земледѣлческитѣ касси отъ правителственний фондъ, срѣщу взаимно поржчителство, съ лихва.

Земята не трѣбва да замине половината отъ стойностьта на имуществото имъ.

7. Прѣселенцитѣ ще се ползуватъ отъ дадената имъ земя безъ да иматъ право да я продаватъ или залагатъ въ разстояние на 10 години, и само слѣдъ истичанието на тоя срокъ, ще станжтъ сжщи нейни притежатели.

8. Прѣселенцитѣ се освобождаватъ отъ емлякътъ и десятъкътъ отъ една до три години, слѣдъ прѣселяванието имъ.

Покжщнината, скотоветѣ и земледѣлческитѣ или занаятчийски орждия, които носжтъ на сѣбе си прѣселенцитѣ при влизанието си въ България, сж освободени отъ мито.

Прѣселенцитѣ се освобождаватъ отъ плащанието на емлякъ и десятъкъ въ разстояние на три години и отъ военна тегоба — въ разстояние на 7 години отъ деня на прѣселяванието имъ.

Забѣлѣжка. Прѣселенцитѣ отъ Европейска Турция не се ползуватъ отъ горнитѣ привилегии. (Допълненъ споредъ закона отъ 15 Декемвр. 1891 год.)

9. Всички прѣселенци щомъ се прѣселжтъ въ България се считатъ за български подданници.

II.

ЗАКОНЪ

за правото на рѣзание монети въ Княжеството.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 27 май 1880 год. подъ № 229, Обнар. въ „Д. В.“ брой 49, отъ 4 юний сѫщата год.).

---

1 Правото за рѣзанье монети принадлѣжи исключително на държавата. Народното Събрание, по прѣдложение на финансовийтъ министръ, опрѣдѣля, колко и какви монети могѫтъ да се нарѣжатъ.

2. Монетната единица въ България е левътъ, който се подраздѣля на сто стотинки.

Левътъ има една тяжесть отъ петь грамма (5 грамма) и обѣма въ себе си четире грамма и сто седемдесеть и петь хилядни (4 гр. 0.175) чисто сребро.

3. Български монети има златни, сребърни и мѣдни.

Златни монети ще има по двадесеть (20) лева и ще се наричатъ „Александръ“ и по десеть (10) лева и ще се наричатъ „Полалександръ“.

Сребърни монети ще има по петь (5) лева, по два (2) лева, по единъ (1) левъ и по половинъ левъ, (50 стотинки).

Мѣдни монети ще има по десеть (10) ст., по петь (5) ст., и по двѣ (2) ст.

4. Златнитѣ монети ще съдържатъ на хилядата части деветстотинь (900) части чисто злато. Александритѣ ще иматъ една тяжесть отъ шесть (6) гр. И 0.45161 отъ грамма; тѣхнийтъ диаметръ ще има една дължина отъ двадесеть и единъ (21) милиметръ. Полалександритѣ ще

иматъ една тяжесть отъ три (3) грамма и 0.22580 отъ грамма тѣхнийтъ диаметръ ще има деветнадесеть (19) милиметра.

Допуща се за златнитѣ монети едно отбиванье отъ горѣказанитѣ числа, на горѣ или надолѣ, само двѣ на хилядата части, относително до тяжестьта (0,002) и една на хилядата части, относително до съдържанието на чисто злато (0,001), сирѣчь, като единъ килограммъ. Александри ще се сматрятъ хиляда и два (1002) гр. или само деветстотинь деветдесеть и восьмь (998) гр. А смѣсътъ ще се гледа като законенъ, когато въ хиляда грамма Александри има деветстотинь и единъ (901) гр. или осемстотинь и деведесять и девять (899) чисто злато.

5. Сребьрнитѣ монети по петь лева ще иматъ една тяжесть отъ двадесять и петь (25) грамма, тѣ ще обѣматъ на хиляда части девятстотинь (900) части чисто сребро, и тѣхнийтъ диаметръ ще е тридесять и седемь миллиметра.

Законното отбиванье отъ тия числа за монетитѣ отъ петь лева е за тяжестьта, само три на хилядата, нагорѣ или надолѣ, а за смѣсътъ само двѣ на хилядата.

6. Другитѣ сребьрни монети ще съдържатъ осемстотинь тридесять и пять (835) на хилядата чисто сребро. — Двата (2) лева ще има една тяжесть отъ десять (10) гр. и единъ диаметръ отъ двадесеть и седъмь (27) милиметра Единийтъ (1) левъ ще има една тяжесть отъ пять (5) гр. и единъ диаметръ отъ двадесятъ и три 23 миллиметра. Половинийтъ левъ (50) ст. ще има една тяжесть отъ два и половина (2.½) грамма и единъ диаметръ отъ осемнадесять (18) милли-метра.

Относително до тяжестьта, законното отбиванье отъ тия числа, нагорѣ или надолѣ, е, за монетитѣ отъ единъ и два лева, петь на хилядата, и за монетитѣ отъ половинъ левъ седемь на хилядата. Относително до смѣсътъ, законното отбиванье, нагорѣ или надолѣ, е три на хилядата.

7. Мѣднитѣ монети ще обѣматъ на стотѣхъ деветдесеть и петь 95 части чиста мѣдь, четире 4 части калай и една 1 часть цинкъ; законното отбиванье, нагорѣ или

надолѣ, отъ тия числа може да е едно на сто отъ мѣдьта и петь на сто отъ калайтъ и цинкътъ.

Монетата десять (10) стотинки ще има една тяжесть отъ десять (10) грамма, единъ диаметръ отъ тридесять (30) миллиметра и едно отбиванье на тяжестьта отъ десять на сто. Монетата петь (5) стотинки ще има една тяжесть отъ петь (5) грамма, единъ диаметръ отъ двадесеть и петь (25) миллиметра, и едно отбиванье отъ петь на сто. — Монетата двѣ (2) стотинки, ще има една тяжесть отъ два (2) грамма, единъ диаметръ отъ двадесеть (20) миллиметра, и едно отбиванье отъ три (3) на сто.

8 Златнитѣ монети ще иматъ отъ едната страна на лицето образътъ на Господарьтъ обиколенъ съ думитѣ: „Александръ I Князъ Български".

Сребьрнитѣ монети ще иматъ. отъ едната страна на лицето Българский гербъ, въ срѣдъ една мантия съ корона и отъ двѣтѣ му страни по единъ правъ левъ, които държѫтъ съ единийтъ кракъ гербътъ, а съ другийтъ по едно Българско знаме; и на еднитѣ и на другитѣ отгорѣ ще пише: „България", а отдолѣ на една лента ще пише: „съединението прави силата". — На другата страна на опакото тѣ ще показватъ стойностьта на монетата и отъ долѣ лѣточислението, въ срѣдъ единъ вѣнецъ отъ житни класове, розови (трияндафилови) цвѣтове и дафинови листове. — По рѫбътъ на тия монети ще има съ испъкнали букви думитѣ: „Боже пази България", освѣнъ на ония отъ петдесеть сантима, на които рѫбътъ ще е нарѣсканъ.

9. Мѣднитѣ монети ще иматъ отъ една страна — Българскийтъ гербъ, въ срѣдъ една мантия съ корона и отъ двѣтѣ му страни по единъ правъ левъ, които държѫтъ съ единийтъ кракъ гербътъ, а съ другийтъ по едно българско знаме. Отъ горѣ ще пише: „България", а отъ долѣ на една лента ще пише: „съединението прави силата". Отъ другата страна тѣ ще показватъ стойностьта на монетата и лѣточислението, по срѣдъ единъ вѣнецъ отъ житни класове, розови цвѣтя и дафинови листове. Рѫбътъ на мѣднитѣ монети ще е гладъкъ.

10. Правителството се упълномощява да вземе мѣрки за нарѣзваньето въ най-кратко врѣме слѣдующитѣ количества български монети:

2,000.000	монети сребьрни	по 2	лева	. .	4,000.000
4,500.000	„ „	„ 1	„	. .	4,500.000
3,000.000	„ „	„ 50	стот.	. .	1,500.000
				Всичко	10,000.000
15,000.000	монети мѣдни	по 10	стот	. .	1,500.000
10,000.000	„ „	„ 5	„	. .	500.000
5,000.000	„ „	„ 2	„	. .	100.000
				Всичко лева	2,100.000

Забълѣжка. Врѣмето за рѣзанието на златнитѣ монети и петтѣхъ лева остава да се рѣши въ идущата сессия. А количеството се опредѣлява:

10.000	Александра златни	по 20	лева	. .	200.000
20.000	Полалександра „	„ 10	„	. . .	200.000
500.000	петь лева сребьрни	„ 5	„	. . .	2,500.000
				Всичко	2,900.000

11. За нарѣзваньето на тия монети трѣбва да се обяви конкурсъ, на който да се допустнѫтъ както български, тъй и странни предприематели и дѣлото да се даде на оня, който прѣдстави най-добритѣ условия.

12. Направенитѣ разноски за нарѣзваньето на българскитѣ монети ще се покриѭтъ отъ рубриката на бюджетътъ за непредвиденитѣ расходи, а указаната добивка да се пише въ смѣткитѣ между случайно постѫпилитѣ сумми.

13. Монетитѣ, които отъ употрѣбление би се истъркали, или би загубили законната си тяжесть, ще се прибиратъ отъ съкровището за да се нарѣжѫтъ отъ ново. Загубата, която ще произлѣзе отъ това ново рѣзанье монети, ще се покрива отъ суммитѣ: за непрѣдвидени разноски въ бюджетътъ.

Забълѣжка. Очевидно злоупотрѣбенитѣ монети

сирѣчь рѣзани, кезаплии и други подобни, не се приематъ отъ казначейството освѣнъ на тегло.

14. Правителственнитѣ касси ще приематъ безразлично златни или сребьрни монети български, освѣнъ за ония доходи, за които е опрѣдѣлено чрѣзъ единъ законъ да се в誤ематъ само златни монети.

15. Правителственнитѣ касси ще приематъ златнитѣ и сребьрни монети на ония държави, които правѭтъ часть отъ Латинската Конвенция до такива количества, до каквито тѣ приематъ българскитѣ монети.

Мѣднитѣ монети отъ странни държави сѫ възбранени въ Княжеството.

16. За ония чуждестранни монети, които не сѫ основани на сѫщата монетна система както българскитѣ и които вървѭтъ въ Княжеството, Финансовото Министерство ще издава всѣки пѫть когато го намѣри за нужно, монетни тарифи, по които тѣ ще се приематъ въ правителственнитѣ касси.

17. Всѣки житель на Княжеството е длъженъ да приема чуждестраннитѣ монети по цѣната, която е опрѣдѣлена въ монетнитѣ тарифи за правителственнитѣ касси.

На всѣкиго обаче е свободно да ги приема и съ по-висока цѣна, както и да приема и такива монети, които не сѫ обозначени въ монетнитѣ тарифи за правителственнитѣ касси.

18. Отъ деньтъ на обнародваньето настоящийтъ законь правителственнитѣ и общинскитѣ заведения, както и частнитѣ лица трѣбва да приематъ и да даватъ задължителни документи и пр. на български монети въ левове и стотинки, вмѣсто франкове и сантими.

III.

ЗАКОНЪ

за сѣчение сребърни монети отъ петь лева за сумма 15,000.000 лева.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 12 декемврий 1884 год. подъ № 151, обнародванъ въ „Държ. Вѣстникъ“ брой 119 отъ 31 декемврий сѫщата година).

---

1. На Финансовия Министръ се разрѣшава да отсѣче нови сребърни петь-левови монети за сумма максимумъ петнадесеть милиона лева.

2. Петь-левовитѣ сребърни монети ще се сѣкѫтъ съгласно съ закона отъ 27 май 1880 година. Тѣ ще иматъ всѣки кѫсъ една тяжесть отъ двадесеть и петь (25) грамма, ще съдържатъ деветь-стотинь (900) части на хилядата чисто сребро, и ще иматъ диаметръ отъ тридесеть и седемь (37) милиметра.

Законното отбиванье за тяжестьта се допуща само до три на хилядата, а за смѣса само двѣ на хилядата, въ по-вече или въ по-малко.

3. Петь левовитѣ монети иматъ отъ едната страна на лицето Българский гербъ всрѣдъ една мантия съ корона и отъ двѣтѣ му страни по единъ правъ левъ, които държатъ съ единия си кракъ герба, а съ другия по едно Българско знаме. Отъ горѣ ще пише: „България“ а отъ долѣ на една лента ще пише: „съединението прави силата“. — На другата страна на опакито тѣ ще показватъ стойностьта

на монетата и отъ доле ляточислението, всрѣдъ единъ вѣнецъ отъ житни класове, розови цвѣтове и дафинови листа. — По ржба на тия монети, ще има съ вглжбнати букви думитѣ: „Боже пази България.“ — (Измененъ спорѣдъ закона отъ 15 Декемврий 1891 година, както слѣдва: Петь - левовитѣ монети ще иматъ слѣдующитѣ знакове: отъ едната страна на лицето ефижията на Негово Царско Височество Князътъ съ думитѣ: Фердинандъ I, Князъ Български. На другата страна на опакито, ще показватъ стойностьта на монетата и отдолѣ лѣточислението, посрѣдъ единъ вѣнецъ отъ житни класове, розови цвѣтове и дафинови листи. — По ржба на монетитѣ ще има съ вглжбнати букви думитѣ: „Боже пази България“.

4. Насичанието на монетитѣ ще се отдаде на прѣдприемачъ, чрѣзъ публиченъ търгъ съгласно съ закона за публичнитѣ търгове. (Изм. спорѣдъ зак. 15|ХП 91 г.)

Отъ останалата неотсѣчена часть отъ монетитѣ да се отсѣкжтъ прѣзъ 1892 год. за 5,000.000 лева и въ бюджета за тая година да се прѣдвиди нуждната сумма за расходъ и приходъ отъ тѣхъ. (Изм. споредъ зак. 15|ХП 91 г.)

IV.

ЗАКОНЪ

За отсичание 3,000,000 лева размѣнна никелова монета.

(Утвърденъ съ Височайший указъ 16 отъ ноемврий 1887 г. подъ Н-ро 239 обнародванъ въ „Дър. Вѣст.“, бр. 134 отъ 26 Ноемврий с. година).

1. Разрѣшава се на Финансовия Министръ да отсѣче размѣнна монета отъ никелъ за три милиона лева, а именно:

1.000.000	лева	номинални	по	20	стотинки
1.000.000	„	„	„	10	„
700.000	„	„	„	5	„
300.000	„	„	„	2 ½	„

2. Поменѫтитѣ монети ще съдържатъ на стотѣ двадесять и петъ (25) части чистъ никелъ и седемдесять и петь (75) части мѣдь. Законното отбивание въ пó-вече или пò-малко отъ тия числа се допуща до 10 хилядни за едина и другия металъ.

3. Монетитѣ отъ двадесеть (20) стотинки ще иматъ тяжесть (5) грамма; ония, отъ десять (10) стотинки—четире (4) грамма; ония отъ петь (5) стотинки — три (3) грамма, а ония отъ двѣ и половина (2½) стотинки (2) грамма.

Дияметра на първитѣ трѣбва да е 21 миллиметра, на вторитѣ 19 миллиметра, на третитѣ 17 миллиметра, а на четвъртитѣ 15 миллиметра.

Законното отбивание на тяжестьта въ пó-вече или пò-малко се допуща за първитѣ двадесеть (20) хилядни, за

вторитѣ десять (10) хилядни, а за третитѣ и четвъртитѣ петь (5) хилядни.

4. Монетитѣ ще иматъ слѣдующитѣ знакове: отъ едната страна, на лицето, Българския гербъ, съгласно членъ 21 отъ Конституцията. Отъ горѣ ще пише: *Съединението прави силата,* а отдолѣ: *България.* Отъ другата страна, на опакито, тѣ ще показватъ: за монетитѣ отъ 5, 10 и 20 стотинки стойностьта на монетата и лѣточислението посрѣдъ единъ вѣнецъ отъ житни класове, розови цвѣтя и дафинови листье; за монетитѣ отъ 2½ стотинки наоколо съ букви отгорѣ „двѣ и половина стотинки", отдолу лѣточислението, а въ срѣдата цифрата 2½ заградена съ окрѫжность отъ точки. Рѫбътъ на монетитѣ ще е гладъкъ.

5. За насичание на монетитѣ ще се обяви търгъ, съгласно закона за публичнитѣ търгове, като се публикува за това въ пò-главнитѣ европейски вѣстници.

6. Нуждната сумма по насичанието на монетитѣ, както и прихода отъ тѣхъ ще се предвидятъ въ бюджета за 1888 година.

V.

ЗАКОНЪ

За насичание сребърни монети отъ половина левъ (50 ст.) 1 и 2 лева за сумма 8.000.000 л.

Утвърденъ съ Височайши указъ отъ 18 декемврий 1888 год. подъ № 275).
(Обнар. въ „Държав. В." брой 2 отъ 5 Януарий 1889 г.)

1. Разрѣшава се на Финансовия Министръ да отсѣче нови сребърни монети отъ половина левъ (50 стотинки) единъ и два лева за сумма 8.000.000, а именно:

1.500.000	монети по	2 лева	3.000.000 лева
4.000.000	„ „	1 „	4.000.000 „
2.000.000	„ „	½ „	1.000.000 „

2. Поменжтитѣ монети ще се сѣкжтъ съгласно съ законътъ отъ 27 Май 1880 год. Тѣ ще съдържатъ осъмстотинъ тридесять петь (835) части на хилядата чисто срѣбро.

Монетитѣ отъ 2 лева ще иматъ тяжесть десеть (10) грамма; ония отъ единъ левъ — петь (5) грамма, а ония отъ половинъ левъ (50 стотинки)--два и половина (2½) грамма.

Диаметрътъ на първитѣ трѣбва да е 27 милиметра, на вторитѣ — 23 милиметра, а на третитѣ — 18 милиметра.

Законното отбивание на тяжестьта въ пò-вече или пò-малко се допуща за монетитѣ отъ половина л. (50 ст.) седъмъ (7) на хилядата, а за единътъ и двата лева (5) на хилядата.

Законното отбивание на смѣсътъ, въ пò-вече или пò-малко се допуща три (3) на хилядата.

3. Поменжтитѣ монети ще иматъ слѣдующитѣ знакове: отъ едната страна на лицето, ефижията на Негово Цирско Височество князътъ съ думитѣ: „Фердинандъ I. князъ Българский", — на другата страна на опакито, тѣ ще показватъ: стойность на монетатата и отдолу лѣточислението, посрѣдъ единъ вѣнецъ отъ житни класове, розови (триндафилови) цвѣтове и дафинови листове.

4. По ржбътъ на монетитѣ отъ единъ и два л. ще има с« вглжбнати букви „Боже пази България", а ржбътъ на монетитѣ отъ половинъ левъ (50 ст.) ще бжде нарѣсканъ.

5. За насичанието на монетитѣ ще се обяви търгъ, съгласно „закона за публнчнитѣ търгове", като се публикува за това и въ по-главнитѣ европейски вѣстници.

6. Нуждната сумма за насичание на монетитѣ, както и прихода отъ тѣхъ ще се предвидятъ въ бюджета за 1889 година.

VI.

ЗАКОНЪ

За насичанието на 3,000.000 лева зл. монети по 100, 20 и 10 л. и 12,000.000 л. сребърни монети по 1, 2 и 5 л.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 21 Декемврий 1893 г. подъ №248, обнародванъ въ „Държавенъ вѣстникъ", брой 5, отъ 10 Януарий 1894 год.).

---

1. Разрѣшава се на Министра на Финанситѣ да отсѣче златни монети отъ по 100, 20 и 10 лева за три милиона (3,000.000) л. и сребърни отъ 1, 2 и 5 л. за дванадесеть милиона (12,000.000) л.

2. Монетитѣ, които ще се отсѣкжтъ, да бждатъ отъ всѣки видъ въ слѣдующитѣ размѣри.

Златнитѣ:

2.500	монети	по	100	лева	=	250,000
100.000	„	„	20	„	=	2,000.000
75.000	„	„	10	„	=	750.000

Сребърнитѣ:

1,000.000	монети	по	1	левъ	=	1,000.000
1,000.000	„	„	2	„	=	2,000.000
1,800.000	„	„	5	„	=	9,000.000

3. Отсичанието на монетитѣ ще стане съгласно законътъ отъ 27 Май 1880 година.

Златнитѣ монети ще съдържатъ на 1000 части 900 чисто злато. Двадесетъ-левоветѣ монети ще иматъ една тяжесть отъ 6,45161 гр. съ диаметръ двадесеть единъ милим.; сто-левовитѣ монети 32,25805 гр. съ диаметръ 35 милиметра; десеть-левоветѣ монети 3.2258 грамма съ диаметръ деветнадесеть м.-метра.

Допуща се за златнитѣ монети едно отбивание отъ горѣказаннитѣ числа на горѣ или на долѣ само двѣ на хилядата относително до тяжестьта, и едно на хилядата относително до съдържанието на чистото злато.

Сребърнитѣ монети отъ 1 и 2 лева ще съдържатъ осемстотинъ тридесеть и петь (835) части на хилядата чисто сребро, а 5 левовитѣ деветстотинъ (900) части.

Монетитѣ отъ 1 левъ ще иматъ тяжесть петь (5) грамма, отъ 2 лева десеть (10) грамма и отъ 5 лева двадесеть и петь (25) гр. Диаметрътъ на първитѣ трѣбва да бѫде двадесеть и три (23) милиметра, на вторитѣ—двадесеть и седемь (27) милиметра и на третитѣ — тридесетъ седемь (37) м м.

Законното отбивание на тяжестьта въ по̀-вече или въ по̀-малко се допуща: за монетитѣ отъ 1 и 2 лева петь (5) на хилядата и за 5 лева — три на хилядата; а законното отбивание на смѣсътъ се допуща само до три (3) на хилядата за първитѣ два вида (1 и 2 л.) и двѣ (2 на хилядата за послѣдния видъ (5 лева).

4. На лицето всичкитѣ монети ще иматъ ефижията на Негово Царско Височество князьтъ на около врѣдъ съ думитѣ: „Фердинандъ I Български князь". На опакито златнитѣ монети ще иматъ изображенъ Българския гербъ, на гербътъ ще иматъ надписъ „Княжество България", отъ двѣтѣ страни ще се означи цѣната, а отъ долу годината въ която сѫ сѣчени монетитѣ. На опакито на сребърнитѣ монети ще се показва стойностьта на монетитѣ и отъ долу годината, прѣзъ която сѫ отсѣчени, заградени съ единъ вѣнецъ отъ житни класове, розови цвѣтове и дафинови листове.

5. Ръбътъ на златнитѣ монети отъ 10 лева ще бѫде нарѣзканъ, а по ръбътъ на всичкитѣ други (100 и 20 зл. л. 1, 2 и 5 л. ср.) ще има съ вдлъбнати букви думитѣ: „Боже пази България".

6. Насичанието на монетитѣ ще се отдаде на предприемачъ, чрѣзъ публиченъ търгъ, съгласно съ закона за публичнитѣ търгове.

7. Нуждната сумма за насичанието на монетитѣ, както и прихода отъ тѣхъ ще се предвиди въ бюджета за годината, прѣзъ която ще стане и отсичанието

VII

ЗАКОНЪ

за надзора и събиранието на даждията *).

Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 13 априлий 1883 год. подъ Н-ръ 293). (Обнар. въ „Д. В.“ брой 43 отъ 26 априлий сжщата г.).

Общи положения.

1. Управлението и ржководството по финансовата часть въ всѣко окржжие се възлага на окржжния управитель.

2. При всѣки окржженъ управитель има по единъ финансовъ чиновникъ и по единъ помощникъ на послѣдния, освѣнъ въ окржжията Софийско и Руссенско, въ които се полага по двама финансови чиновници, единъ старший и единъ младший.

3. Финансовитѣ чиновници и тѣхнитѣ помощници се назначавать и уволнявать съ Княжески указъ по представлението на Министра на Финанситѣ.

4. Финансовийтъ чиновникъ е началникъ на финансовото отдѣлеиие при канцеларията на окржжния управитель и приподписва всичкитѣ книжа, исходящи отъ неговото отдѣление.

5. За финансовь чиновникъ не може да се назначи лице, което не е достигнжло 25 годишна възрасть, не е получило срѣдне образование и не е прослужило най-малко три години на друга нѣкоя служба по финансовото вѣдомство.

---

*) Въ отношение събираннето на даждията закона е замененъ съ закона за бирницитѣ отъ 1891 год. Службата на фин. наглѣдници исключая събиранието данъцитѣ, е възложено и на ф. агенти, прѣдвидени ежегодно въ бюджета.

6. Финансовитѣ чиновници, съгласно съ степенитѣ на окржжията, биватъ: първостепенни, второстепенни и третостепенни.

7. Въ всѣка околия има по единъ финансовъ нагледникъ, който се назначава съ указъ, по представление на Министра на Финанситѣ.

8. Финансовитѣ наглѣдници се дѣлятъ на два класса, съгласно съ степенитѣ на околиитѣ.

9. Финансовитѣ чиновници и тѣхнитѣ помощници, сжщо и финансовитѣ наглѣдници напълно се подчиняватъ на окржжнитѣ управители, които сж тѣхни непосрѣдственни началници.

10. На финансовото отдѣление при канцеляриитѣ на окржжнитѣ управители се полагатъ писари и сумми за канцелярски разноски въ размѣръ, опрѣдѣленъ въ штата.

Глава 1'.

Длъжноститѣ на окржжнитѣ управители по финансовата часть.

11. Подъ надзора и ржководството на Министра на Финанситѣ окржжнийтъ управитель върши слѣдующето:

а) наблюдава чрезъ финансовитѣ наглѣдници за съставяньето въ всѣка община списъцитѣ, на данопладцитѣ;

б) произнася се върху направенитѣ заявления отъ записанитѣ лица въ данъчнитѣ списъци, като взема предварително мнѣнието на постоянната окржжна коммисия;

в) ежегодно съставя и прѣдставя въ Финансовото Министерство на утвържденье окладнитѣ данъчни вѣдомости на окржжието:

г) немедленно слѣдъ утвърждението на окладнитѣ данъчни вѣдомости испроважда преписъ отъ тѣхъ на надлежнитѣ ковчежничества за записвание окладитѣ съ снѣтнитѣ имъ книги; освѣнъ това той испроважда преписи отъ сжщитѣ вѣдомости за всѣка околия отдѣлно на наглѣдника за свѣдение и контролъ; сжщо тъй съобщава на всѣка община отдѣлно окладитѣ на нейнитѣ данъци;

д) надзирава чрезъ финансовитѣ наглѣдници за правилното расхвърляние на даждията между данопладцитѣ и

за тѣхното постжпванье въ ковчежничеството въ опредѣленитѣ отъ закона срокове;

е) рѣшава заедно съ постоянната окржжна коммисия разногласията между общинскитѣ управления и данoплатцитѣ относително до расхвърлянието на данъцитѣ въобще;

ж) възвръща на общинитѣ въ установения отъ закона срокъ единия екземпляръ отъ поименнитѣ вѣдомости по поземелния налогъ за ржководство по събиранието на това даждие:

з) съставя чрезъ финансовия чиновникъ или неговия помощникъ и единъ отъ членоветѣ на окржжната постоянна коммисия и мѣстния кметъ на общината актъ за сѣидбитѣ, които сж пострадали отъ градъ, буря, огънь, наводнения и пр., като опредѣля тоже и загубитѣ произлѣзли отъ нещастието;

и) води преписка съ Министерството на Финанситѣ за поправянието и измѣнението на погрѣшно опредѣленитѣ оклади на даждията;

і) ходатайствува предъ Министерството на Финанситѣ да се повърнатъ на частни лица или на кметове суммѝ, надвнесени въ държавното съкровище, и

к) участвува непремѣнно всѣки мѣсецъ въ срочната ревизия на окржжното ковчежничество, или пакъ натоварва съ тая работа финансовия си чиновникъ.

12. Освѣнъ това окржжний управитель е длъженъ да испълнява и слѣдующитѣ обязанности:

а) да присжтствува на публичнитѣ търгове, които ставатъ въ окржжний градъ, когато хазната се явява като интересующе се лице, съгласно съ закона за публичнитѣ търгове;

б) да опредѣля и привежда въ извѣстность всичкитѣ държавни имоти и земи, както и ония, които сйорѣдъ законитѣ оставатъ достояние на държавата.

За тия имоти и земи, финансовия чиновникъ държи особенна книга (инвентарь), и

в) да присжтствува при отдаванието подъ аренда на всичкитѣ държавни имоти и земи,

13. Най-блискийтъ надзоръ върху исправното положение на всичкитѣ държавни имоти, както на отдаванитѣ подъ аренда, тъй и занимаванитѣ отъ разни правителствени учрѣждения, лѣжи върху управителя.

14. Окрѫжнийтъ управитель има подъ надзора си варницитѣ, каменоломнитѣ и желѣзнитѣ заводи, и се грижи за редовното прибиранье припадающитѣ се на правителството берии отъ тѣхъ.

15. Управительтъ натоварва съ воденьето смѣткитѣ отъ доходитѣ на държавнитѣ и общинскитѣ гори, както и отъ други правителственни доходни статии, финансовия чиновникъ, който се грижи за рѣдовното имъ постѫпванье въ ковчежничеството.

16. Препраща трѣбователнитѣ вѣдомости за исплащанье жалованието на финансовитѣ чиновници и тѣхнитѣ помощници, на финансовитѣ наглѣдници, на лѣсничаитѣ и горскитѣ стражари, на контрольоритѣ при тютюневитѣ фабрики и пр.

17. Списъцитѣ по назначението и отчислението горскитѣ стражари, което става по представление отъ лѣсничея, обмундированьето и въорѫжението имъ, както и на контрольоритѣ при тютюневитѣ фабрики, се държѫтъ въ финансовото отдѣление.

Глава 2.

Длъжноститѣ на финансовитѣ чиновници и тѣхнитѣ помощници.

18. Подъ надзора и рѫководството на окрѫжния управитель, финансовия чиновникъ върши слѣдующето:

а) води преписката по финансовитѣ дѣла на окрѫжието, грижи се за своеврѣменното и точното ѝ испълнение и държи въ добръ порядъкъ дѣлата на подвѣдомственното му отдѣление, като се рѫководи отъ правилника, издаденъ отъ Министерството на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла;

б) защищава правителственнитѣ интереси предъ сѫдилищата и подава своеврѣменно аппелативни и кассационни

жалби по рѣшенитѣ отъ тѣхъ дѣла, подигнѫти отъ правителството или противъ него.

Забѣлѣжка. Въ Софийското и русcенското окрѫжие тая длъжность испълнява специално младшийтъ финансовъ чиновникъ;

в) надзирава земледѣлческитѣ касси, провѣрява книгитѣ имъ, присѫтствува при ежемѣсечнитѣ имъ ревизии и испраща акта и вѣдомостьта въ Министерството на Финанситѣ.

Забѣлѣжка. Въ околийскитѣ центрове, гдѣто има ковчежничество и земледѣлчески касси, срочната ревизия се извършва отъ околийския началникъ, мировий сѫдия и общинский кметъ или помощника му;

г) ревизира тютюневитѣ и питейни фабрики и закрива тия фабрики въ случаитѣ, предвидени отъ акцизнитѣ устави;

д) слѣди за правилното постѫпванье въ ковчежничеството налога за фабрикацията на спиртнитѣ питиета;

е) распредѣля на разряди питейнитѣ заведения съвмѣстно съ окрѫжната постоянна коммисия и въобще испълнява всичкитѣ предписания на питейния и тютюневия устави;

ж) провѣрява книгитѣ на сѫдилищата и имъ дава указания за правилното водение на отчетностьта;

з) контролира оцѣнението на недвижимитѣ имущества, подлѣжащи на даждията емлякъ и иджаръ, самъ или чрезъ помощника си, или чрезъ наглѣдницитѣ, и внимава да не би оцѣненията да сѫ направени по-долу и въ ущърбъ на съкровището, и

и) държи особенна книга за държавнитѣ имоти и земи, които се отдаватъ въ аренда, въ която книга записва аредната плата, срока на арендата, предплатенъ ли е наема или не, въ колко срокове и кога слѣдва да се исплати и прочее.

19. Финансовия чиновникъ, по заповѣдь на управителя, заедно съ лѣсничая и постоянната окрѫжна коммисия,

ежегодно участвува въ опредѣлението на участъцитѣ за сѣчение дървень материалъ отъ държавнитѣ гори, тамъ, гдѣто населението е лишено отъ свои и общински гори, както и въ опредѣлението на даждията, които ще се вэематъ отъ дървята.

20. Когато се представи нѣкой експлоататоръ, който желае да купи значително количество дьрвенъ материалъ, съставътъ на лицата, указани въ предидущия членъ изважда на публиченъ търгъ, или постановява и опредѣля точно количеството и качеството на дървения материалъ отъ коя гора ще се отсѣче той и каква цѣна се намира за подходяща на единъ кубически метръ дърва, като се иматъ предъ видъ мѣстнитѣ пазарни цѣни и тарифата, опредѣлена за населението.

21. Подъ ръководството на окрѫжния управитель финансовия чиновникъ (заедно съ окрѫжната постоянна) коммисия, се грижи за настаняваньето на преселенцитѣ, за удовлетворяваньето имъ съ земя, съ парични и други помощи и държи подробенъ списъкъ за тѣхъ.

22. Финансовитѣ чиновници вършатъ още всичко, което имъ се заповѣда отъ финансовитѣ закони и отъ распорѣжданията на началството имъ по тая часть.

23. Когато отиватъ по окрѫга по служебни дѣла, финансовитѣ чиновници и тѣхнитѣ помощници получаватъ пѫтни пари на общо основание.

Глава 3.

Права и длъжноститѣ на финансовитѣ наглѣдници.

А. По прямитѣ налози.

24. Финансовитѣ наглѣдници иматъ за главна задача да преглѣдатъ и поправятъ смѣткитѣ на кметоветѣ по правителственнитѣ даждия, да ги подканватъ да събиратъ

редовно тия даждия и да ги внасятъ въ врѣме въ държавното съкровище.

25. За испълнение на тая цѣль, финансовитѣ наглѣдници обикалять постоянно ввѣренната тѣмъ околия давать разяснения на кметоветѣ върху всичко, що се отнася до счетоводството по събиранието на даждията.

Слѣдъ прѣглѣдванието и поправянието на смѣткитѣ, финансовия наглѣдникъ прави, слѣдъ послѣдния редъ на книгитѣ на кмета, своитѣ бѣлѣжки, които подписва и туря датата на деня.

26. Финансовитѣ наглѣдници наблюдаватъ, щото предаванието на смѣткитѣ отъ единъ кметъ на други да става съгласно съ 79 членъ отъ настоящия законъ.

27. Финансовитѣ наглѣдници, преди заминуванието си отъ едно село за друго, сѫ длъжни да испроваждатъ на окрѫжния управитель рапортъ за състоянието на смѣткитѣ, въ което сѫ намѣрили посѣтенното село, за работата, която сѫ извършили, за наставленията, които сѫ дали на кмета по счетоводството, по събираньето даждията и пр.

28. Тия рапорти окрѫжния управитель при срочнитѣ си обикаляния по селата провѣрява по регистритѣ на кметоветѣ.

29. Околийскитѣ началници, като обикалятъ околиитѣ си, ще прѣгледватъ въ регистритѣ на кметоветѣ ревизуванията, които сѫ направени отъ наглѣдницитѣ и ще рапортиратъ за това на окрѫжнитѣ управители.

30. За всѣко злоупотрѣбление на правителственни пари, финансовия наглѣдникъ съставя актъ, който немедленно испраща на окрѫжнийтъ управитель, за да даде дѣлото подъ слѣдствие и да се распорѣди да земе мѣрки за обезщетение загубитѣ на хазната.

31. Финансовитѣ наглѣдници се грижатъ да ускорятъ расхвърлянието на даждията помежду данооплатцитѣ въ ония общини, които би закъснѣли да направятъ това. Тѣ сѫ длъжни още да представятъ всѣки три мѣсеца списъкъ на околийскийтъ началникъ за ония общини или села,

които би се оказали небрѣжни и неисправни въ исплащание на данъцитѣ си.

32. Околийскийтъ началникъ, като получи такъвъ единъ списъкъ, немедленно отива въ указанитѣ села, за да настои за внасяньето на данъцитѣ въ хазната.

Забълѣжка. Само извънредни причини могѫтъ да оправдаятъ несвоеврѣменното внасяние на даждията въ съкровището. Тия причини сѫ: крайна бѣдность, ненадѣйни нещастия, които би претърпѣли данооплатцитѣ, неспособность къмъ работа и пр.

33. Финансовитѣ наглѣдници сѫ обязани да контролиратъ броеньето на овцетѣ, козитѣ и свиньетѣ, и въ случай на откриванье на злоупотрѣбление, съставятъ актъ, който незабавно испроваждатъ на окрѫжния управитель за понататъшно распорѣжданье.

34. Финансовитѣ наглѣдници се распорѣждатъ, щото кметоветѣ на ония общини, въ землището на които жителитѣ отъ съсѣднитѣ села иматъ разработени земи, (паракендета) да извѣстяватъ осемь денье по преди общинското управление на казанитѣ села за деня на избиранъето членоветѣ на коммисията, която ще расхвърли поземелния налогъ помежду данооплатцитѣ, за да могѫтъ и тѣ да вззематъ участие въ това избирание.

35. Наглѣдницитѣ провѣряватъ пространството на лозята, подлѣжащи на поземеленъ налогъ, и тамъ, гдѣто намѣрятъ, че не сѫ измѣрени вѣрно, распорѣждатъ се за ново измѣрвание.

36. Финансовитѣ наглѣдници сѫ длъжни при обикалянието си въ околията да обрьщатъ внимание да не би да има нѣкждѣ укрити или неизвѣстни държавни и безстопански имоти и земи, и да явяватъ за това на окрѫжния управитель.

37. Финансовитѣ наглѣдници трѣбва да знаятъ. колко има въ подвѣдомственната тѣмъ околия варници, каменоломни, желѣзни и други заводи, да контролиратъ произведенията, които се получватъ отъ тѣхъ и да донасятъ за резултатитѣ на окрѫжния управитель.

Б. По косвеннитѣ налози.

I. Питейна часть.

38. По питейната часть наглѣдницитѣ сѫ длъжни да надзиравать.

а) снабдени ли сѫ всичкитѣ питиепродавници въ околията съ патенти;

б) да не се продаватъ питиета на дребно съ патентъ за на едро и обратно;

в) лицата, които търгуватъ на дребно съ иностранни питиета, да сѫ снабдени съ изискуемитѣ се патенти;

г) лицата, които търгуватъ на дребно, да сѫ снабдени съ патенти, спорѣдъ утвърденитѣ класове на питейнитѣ заведения;

д) да не се продава въ разносъ питиета на дребни и да не се търгува съ патентъ на чуждо име, и

е) да се не търгува въ други помѣщения отъ ония, които сѫ записани въ патента на продавача.

39. Фабрикантитѣ на пивото, спирта и на другитѣ спиртни питиета сѫ длъжни да допущатъ наглѣдника да прави прегледъ въ фабрикитѣ имъ.

II. Тютюнева часть.

40. По тютюневата часть финансовитѣ наглѣдници сѫ обязани да бдятъ върху слѣдующето:

а) да настояватъ за своеврѣменното исплащанье и събиранье акциза (мурурие) отъ тютюня;

б) да явяватъ на окрѫжния управитель за всѣка поврѣда отъ суша, слана, градъ, наводнения и пр. на тютюня, догдѣ е на нивитѣ, като опрѣдѣлятъ приблизително и количеството на поврѣдата;

в) да контролиратъ, правилни ли сѫ свѣдѣнията на кметоветѣ за посѣяния тютюнь, и да ли нѣма посѣянъ тютюнъ, който да не е билъ извѣстенъ на правителственнитѣ власти;

г) да изискватъ отъ кметоветѣ въ опредѣления срокъ вѣдомоститѣ и свѣдѣнията за посѣяния въ района на общинитѣ имъ тютюнъ и, като ги провѣрятъ, да ги испращатъ на окрѫжния управитель;

д) да слѣдятъ, щото изсушенитѣ тютюни да не се укриватъ отъ исписванье и да не се продаватъ нито пренасятъ, до гдѣто се не измѣрятъ, и

е) да мѣрятъ тютюня въ назначения тѣмъ отъ управителя участъкъ и да контролиратъ послѣ мѣреньето въ другитѣ части на околията.

41. Независимо отъ това финансовитѣ наглѣдници ще ревизиратъ, до колкото имъ бѫде възможно, да не се продава и изнася тютюнъ, безъ да му е платенъ акциза; да не се дроби тютюнъ вънъ отъ фабрикитѣ; да не се вкарва въ княжеството отъ вънъ тютюнъ безъ да сѫ заплатени надлѣжнитѣ сборове, и да ли сѫ облѣпени тютюнитѣ съ съотвѣтствующи на качеството и вида имъ бандероли, етикети и пр.

42. Относително патентитѣ, ще разглѣждатъ, щото всички търгующи съ тютюнъ лица да сѫ снабдени съ надлѣжнитѣ патенти; и съ патентъ за на едро или разносъ да не се търгува на дребно и въ постоянни помѣщения, или обратно.

43, Когато финансова наглѣдникъ открие нѣкое отъ горнитѣ нарушения, той съставя актъ, а въ случай на нужда — и дознание, тѣзи актове трѣбва да бѫдѫтъ пълни, да съдържатъ всичкитѣ свѣдѣния, които сѫ указани въ членове 3 и 4 отъ инструкцията „за длъжноститѣ на акцизнитѣ надзиратели“ и въ „сѫдебнитѣ правила по протоколитѣ на предварителнитѣ дирения“.

44. Съставенитѣ актове и дознания наглѣдникътъ препраща на окрѫжния управитель за понататъшно распорѣждание.

45. Когато финансовия наглѣдникъ издири контрабанди, той задържа контрабандитѣ и ония предмѣти, които сѫ служили за прекарваньето имъ, и ги испровожда заедно съ акта и дознанието на окр. управитель.

46. Когато финансовия наглѣдникъ открие, че въ извѣстно заведение се произвожда търговия безъ патентъ или съ нередовенъ патентъ, той съставя актъ и го испраща на окр. управитель за прѣдавание дѣлото подъ сѫдъ. Ако въ тоя случай съдържательтъ на подобно заведение заяви че ще се снабди съ надлѣжния патентъ, търговията му не се спира и заведението му не се закрива. Ако ли той упорствува и не иска да извади патентъ, заведението му тогава се закрива.

47. За нерѣдовно обикаляние въ околиитѣ си по неуважителни причини, както и за непредставление рапортъ до окрѫжния управитель всѣкога слѣдъ излѣзванието си отъ една община и въобще за неточно испълнение на обязаноститѣ си, финансовитѣ наглѣдници се наказватъ дисциплинарно отъ Министра на Финанситѣ по представление на окр. управитель, съгласно съ закона за чиновницитѣ.

А за злоупотрѣбления и престѫпления по дѣла на службата си, тѣ се сѫдятъ въ сѫдилищата на общитѣ основания за чиновницитѣ.

43. Финансовитѣ наглѣдници сѫ длъжни при испълнение на обязанноститѣ си, да се отнасятъ вежливо къмъ кметоветѣ и въобще къмъ населението, и за ґруби обноски ще се подлагатъ на дисциплинарни наказания.

49. Градската и селска полиция, както и всичкитѣ административни власти, сѫ длъжни да оказватъ нуждното съдѣйствие на наглѣдницитѣ въ врѣме на испълнение обязанноститѣ имъ.

50. Финансовитѣ нагледници носятъ установената отъ закона униформа.

Глава 4.

За събиранието и счетоводството на данъцитѣ въ общинитѣ.

51. Всѣки кметъ е длъженъ да събира данъцитѣ отъ населението въ повѣренната му община и да ги внася своеврѣменно въ надлѣжното ковчежничество.

Длъжностьта за събирание данъцитѣ кметътъ, съ съгласието и подъ оттоворностьта на общинския съвѣтъ, може да възложи и върху едного или двама отъ помощницитѣ си.

52. Данъцитѣ се събиратъ напълно и безъ недоимки въ опредѣленитѣ отъ специялнитѣ закони периоди; обаче данoплатцитѣ сж свободни да плащатъ своитѣ данъци и напрѣдъ, било за нѣкои периоди, било за цѣла година.

53. Данъцитѣ се събиратъ точно споредъ данъчнитѣ вѣдомости; отъ никого не може да се иска повече или по малко данъкъ, отъ колкото е записано въ тия вѣдомости.

54. Кметътъ или помощникътъ му, който събира данъцитѣ, е длъженъ да води слѣдующитѣ книги, които му се даватъ отъ правителството: квитанционна главна книга, окладна книга и данъчна книга.

Забѣлѣжка. Квитанционни книги се полагатъ три, едната за текущата финансова година, другата за ланската година и третята за другитѣ минжли години.

Освѣнъ това кметоветѣ водятъ особенна квитанционна книга за берриитѣ отъ разнитѣ държавни и безстопански имущества, отъ дървений материалъ, варьта, каменоломнитѣ, желѣзната руда и пр.

55. За всѣка сумма получена за данъкъ, се дава на данoплатеца квитанция, отрѣзана отъ надлѣжната квитанционна книга, подписана отъ кмета или помощника му (който събира данъцитѣ) и подпечатана съ печата на общинското управление. Въ квитанцията трѣбва да бжде забѣлѣзано: номерътъ по редъ, датата на приеманието, името на данoплатеца и на мѣстожителството му; количеството на вноса и названието на данъка; а на гърба на квитанцията непремѣнно трѣбва да се забѣлѣжи и видътъ на монетитѣ.

Квитанционнитѣ книги сж съ кочанъ, на който трѣбва да се пише сжщото, което се пише на квитанцията както и на гърба ѝ.

56. Преди да внесе събранитѣ отъ населението сумми на надлѣжното ковчежничество, кмета или помощника му

(който събира данъцитѣ), ги записва въ съотвѣтствующитѣ графи на главната книга, като бѣлѣжи въ нея и №№ на квитанциитѣ.

57. Главната книга по събиранието данъцитѣ въ общинитѣ съдържа три отдѣлни части, въ едната записватъ данъцитѣ на общината за текущата финансова година въ другата данъцитѣ за ланската година, а въ третята данъцитѣ за другитѣ минѫли години.

58. Събранитѣ отъ данъцитѣ сумми кметътъ или помощникътъ му внася въ надлѣжното ковчежничество съ обявления, въ които се означаватъ: названието на общината, името си, датата на вносътъ, суммата на вносътъ и видътъ на монетитѣ.

При внасяньето суммата отъ данъцитѣ въ надлѣжното ковчежничество, кметътъ или помощникътъ му сѫ длъжни да носятъ съ себе си главната и окладната книга.

59. Ковчежничеството, прѣди да приеме донесенитѣ отъ кмета или помощника му сумми, провѣрява общия сборъ въ главната книга и слѣдъ това му издава квитанция, съгласно съ членъ 36 отъ наставленията на ковчежничествата; то вписва внесената сумма на всѣки данъкъ отдѣлно въ окладната книга на кмета и, като спадне внесеното количество отъ останалото за прибиранье, разницата записва за дългъ на общината.

Забѣлѣжка. Въ главната книга се вписватъ само доходитѣ отъ данъцитѣ на общината; а приходитѣ, които се събиратъ отъ разнитѣ правителственни и безстопански имоти, не се записватъ въ тая книга.

60. Кметътъ е длъженъ да пази квитанциитѣ отъ ковчежничеството, да ги събира на отдѣлни връзки и да ги распредѣля споредъ годинитѣ на данъцитѣ.

61. На общинскитѣ кметове и на тѣхнитѣ помощници е забранено да държѫтъ у себе си сумми отъ данъцитѣ по-голѣми отъ 500 лева; когато суммата отъ данъцитѣ е достигнѫла това количество, тѣ сѫ длъжни да я внасятъ немедленно въ надлѣжното ковчежничество.

62. Запрѣтява се на кметоветѣ и помощницитѣ имъ

да иждивяватъ събранитѣ отъ данъцитѣ пари за общински и свои частни нужди, или да ги промѣняватъ.

Тѣ сѫ длъжни да ги държятъ отдѣлно отъ общинскитѣ и своитѣ си пари, и да ги вносятъ въ ковчежничеството въ сѫщитѣ монети, както сѫ ги приели отъ данoплатцитѣ.

63. Събираньето на данъцитѣ въ селскитѣ общини става въ общинското управление, или въ друго назначено за това общественно мѣсто, или же въ дома на кмета или помощника му, който събира данъцитѣ; а въ градскитѣ общини то става само въ общинското управление.

64. Двѣ седмици преди истичаньето на всѣки периодъ за събираньето данъцитѣ, кметоветѣ обявяватъ срока на периода и пригласяватъ данoплатцитѣ да внесѫтъ припадающата се всѣкиму часть на врѣме.

Това обявление въ градскитѣ общини става чрѣзъ залѣпяванье на по-виднитѣ мѣста писменни извѣстия и съ проглашение отъ глашатаитѣ, а въ селскитѣ само чрѣзъ проглашението на глашатаитѣ.

65. Слѣдъ истичаньето на периода за събиранье данъцитѣ, ако нѣкои данoплатци не сѫ внесли данъцитѣ си, кметоветѣ ги пригласяватъ поименно въ селскитѣ общини чрѣзъ общинския слуга; а въ градскитѣ чрѣзъ писменни повѣстки въ два екземпляра, отъ които едина се предава на данoплатеца, а другий, като се подпише отъ него, връща се въ общинското управление.

66. Ако въ продължение на двѣ седмици отъ деньтъ на прогласяваньето, а въ градскитѣ общини отъ деня на врѫчваньето на повѣската, нѣкои данoплатци и пакъ не си платятъ данъцитѣ, въ такъвъ случай продаватъ се на акционенъ тръгъ (мезатъ) нѣкои движими имущества на тия данoплатци, или же ако нѣма такива, то по административенъ редъ се туря запоръ върху дохода на недвижимитѣ имъ имущества.

Сѫщо тъй се постѫпва и за недоборитѣ отъ минѫлитѣ години на неисправнитѣ данoплатци.

67. Продажбата на движими имущества и налаганьето запори върху дохода на недвижимитѣ — за исплащанье данъцитѣ, въ селскитѣ общини става: отъ кмета въ присѫтствието на помощника му (който събира данъцитѣ), и на единъ отъ членоветѣ на общинския съвѣтъ; а въ градскитѣ то се изврьшва отъ помощника на кмета (който събира данъцитѣ), отъ единъ членъ на общинския съвѣтъ и въ присѫтствието на околийский началникъ.

За станѫлата продажба или наложений запоръ се съставя на мѣстото актъ, който се подписва отъ присѫтствующитѣ, туря се на хранение въ общинското управление и се упомѣнува за него въ дневника за сѫдебнитѣ рѣшения на общината.

68. Отъ получената на продаденото движимо имущество за недоборъ сумма, или отъ запорътъ се задържа:

1) количеството на данъка, който се пада не само за истеклия периодъ, но и за другитѣ периоди до края на годината;

2) правото за общинското управление отъ акционнитѣ продажби 1% отъ продажната цѣна.

Забѣлѣжка. Въ градскитѣ общини, освѣнъ това се зема по 50 стотинки за призовка.

3) количеството на припадающата се върхнина за полза на окрѫжието за презъ цѣлата година, и

4) количеството на даждието, което неисправний данъплатецъ дължи на общ. съвѣтъ за презъ цѣлата година.

69. Отъ получената цѣна на продаденото имущество, или отъ наложений запоръ, слѣдъ като се задържатъ означенитѣ въ предидущий членъ даждия и берии, остатъка се дава на притежателя заедно съ слѣдуемитѣ квитанции, съ които се удостовѣрява, че той си е заплатилъ даждията за цѣлата година напълно.

70. Освѣнъ данъцитѣ, припадающи на повѣренната му община, кметътъ е длъженъ да събира сѫщо и данъцитѣ, длъжими на други общини отъ ония мѣстни даноплатци, които живѣятъ въ ввѣренната нему община (паракендата).

71. Въ срѣдата на първия периодъ за плащание данъци, всѣки кметъ, съгласно утвърденитѣ отъ правителството данъчни вѣдомости, съставя списъци на паракендетата отдѣлно за мѣстожителството на данооплатцитѣ и испровažда тия списъци на надлѣжнитѣ кметове за събирание и внасяние нему означенитѣ въ тѣхъ сумми отъ даждията; ако паракендоплатцитѣ живѣятъ въ общини отдалечени, списъцитѣ се препроваждатъ чрѣзъ окол. началникъ, а ако тѣ сѫ отъ друга околия — чрѣзъ окрѫжния управитель.

72. Паракендета се събиратъ на веднѫждъ и на цѣло въ първий периодъ на плащанието данъцитѣ, освѣнъ въ случай, когато паракендоплатцитѣ иматъ въ общинитѣ, гдѣто длъжатъ даждията си, повѣренници, които да плащатъ редовно на опредѣленнитѣ срокове и да сѫ се явили за това въ врѣме на мѣстния общински кметъ.

За приеманьето на даждията отъ паракендета се отрѣзватъ квитанции отъ квитанционната книга на оная община, въ която се намѣрватъ имуществата, но до получваньето на тия редовни квитанции кмѣтоветѣ които сѫ събрали парекендетата даватъ на паракендоплатцитѣ врѣменно расписка на обикновенна книга, която слѣдъ получванието и предаваньето на данооплатцитѣ редовната квитанция се унищожава.

73. Отъ паракендоплатцитѣ, освѣнъ слѣдуемитѣ данъци, изискватъ се и пощенскитѣ разноски, ако тѣ се испращатъ по пощата.

74. За злоупотрѣбление съ събранитѣ данъци, сѫщо и за иждивението и изгубванието имъ, лицата, които събиратъ данъцитѣ, се сѫдятъ въ общитѣ сѫдилища; но за самитѣ злоупотрѣбени, иждивени и изгубени сумми предъ държавното съкровище отговарятъ лицата, които събиратъ данъцитѣ съ имуществата си; ако ли тѣ не достигнѫтъ, тогава отговаря цѣлий общински съвѣтъ, ако ли и пакъ не достигнѫтъ то остатъка се исплаща отъ населението на общината.

75. Всѣки финансовъ наглѣдникъ е длъженъ да дава

на кметоветѣ или на помощницитѣ имъ (които събиратъ даждията) вразумителни наставления за воденето на отчетностьта и да ги запознава постепенно съ правилата на счетоводството.

76. Финансовия наглѣдникъ, щомъ дойде въ една община, немедленно ревизира смѣткитѣ и книгитѣ по събирането на данъцитѣ. Той провѣрява суммитѣ, които кметътъ или помощникътъ му сѫ събрали отъ населението и ги сравнява съ ония, които фигуриратъ въ квитанциитѣ на ковчежничеството и въ главната книга. По тоя истий начинъ той провѣрява и видоветѣ на монетитѣ.

Ако показаната въ кочанитѣ сумма, която кметътъ е събралъ, се сравнява съ общий сборъ на главната книга и съ сумитѣ, които сѫ означени въ квитанциитѣ на ковчежничеството, тогава смѣткитѣ сѫ вѣрни, за което наглѣдникътъ удостовѣрява въ книгитѣ съ собственний си подписъ.

77. За всѣко недоразумѣние по воденето на смѣткитѣ, кметътъ или помощникътъ му, който събира данъцитѣ, се отнася къмъ финансовия наглѣдникъ, който е длъженъ въ врѣме на пребиването си въ общината, да му даде нуждницитѣ указания и наставления.

78. Окрѫжнитѣ и общинскитѣ налози се събиратъ на едно съ правителственнитѣ данъци и по сѫщия начинъ както послѣднитѣ, но се държатъ отдѣлно отъ тѣхъ, внасятъ се въ надлѣжнитѣ мѣста съ обявления и срѣщу квитанции, както е установено за правителственнитѣ данъци.

79. При предаването длъжностьта отъ единъ кметъ или неговъ помощникъ (който е събиралъ даждията) на други, съставя се отъ тѣхъ протоколъ споредъ приложената при настоящий законъ форма.

ЩАТЪ *)

на финансовитѣ чиновници, на тѣхнитѣ помощници и други канцеларски служащи, сѫщо и на финансовитѣ наглѣдници.

Наименование на длъжноститѣ	Число на длъж.	Годишна плата въ левове	Всичко
Първостепенни финансови чиновници.			
Въ Софийското, Русчукското, Варненското и Търновското по единъ финансовъ чиновникъ	4	4000	16000
Въ Софийското и Русчукското по единъ младши чиновникъ	2	3300	6600
Помощници на първостепеннитѣ финансови чиновници	4	2600	10400
За наемъ писци на сѫщитѣ чиновници	4	2160	8640
Канцелярски разноски	—	1000	4000
Второстепенни финансови чиновници.			
Въ Кюстендилското, Вратчанското, Шуменското и Виденското окрѫжие по единъ	4	3300	13200
Помощници на второстепеннитѣ финансови чиновници	4	2200	8800
За наемъ писци на сѫщитѣ чиновници	—	1860	7440
Канцелярски разноски	—	900	3600
Третостепенни финансови чиновници.			
Въ Ломското, Разградското, Силистрен-			

*) Настоящия щатъ не е вече въ сила понеже се измѣнява ежегодно съ годишнитѣ бюджети.

ското, Свищовското, Севлиевското и Плѣвенското по единъ	6	3000	18000
Помощници на третостепеннитѣ финансови чиновници	6	2000	12000
За наемъ писци на третостепеннитѣ финансови чиновници	—	1720	10320
Канцеларски разноски	—	800	4800
За 31 първостепенни финансови наглѣдници при първостепеннитѣ околии. заедно съ пжтнитѣ и канцелярскитѣ имъ разноски по	—	2600	80600
За 25 второстепенни финансови наглѣдници при II класснитѣ околии заедно съ пжтнитѣ и канцелярскитѣ имъ разноски по	—	2200	55000
Всичко . .			259400

КВИТАНЦИОННА КНИГА

на кметоветѣ, за правителственнитѣ даждия.

Квитанция №..........

Прието отъ...............*за*

	л.	с.		л.	с.
Десетъкъ			Емлякъ		
Гр. бах. бост.			Иджаръ		
Сѣна . .			Темет.		
Лозя . .			бегликъ		
Шар. гюмр.			серчимъ		
Мурурие .			Всичко		

........................*188*.....

Кметъ:.........................

Квитанция №..........

Прието отъ...............*за*

	л.	с.		л.	с.
Десетъкъ			Емлякъ		
Гр. бах бост.			Иджаръ		
Сѣна . .			Темет.		
Лозя . .			бегликъ		
Шар. гюмр.			серчимъ		
Мурурие .			Всичко		

........................*188*.....

Кметъ:.........................

Квитанция №..........

Прието отъ...............*за*

	л.	с.		л.	с.
Поз. нал.			Емлякъ		
Лозя . .			Иджаръ		
Бегликъ .			Темет.		
Серчимъ .			Мурурие		
			Всичко		

........................*188*.....

Кметъ:.........................

Квитанция №..........

Прието отъ...............*за*

	л.	с.		л.	с.
Поз. нал.			Емлякъ		
Лозя . .			Иджаръ		
Бегликъ .			Темет.		
Серчимъ .			Мурурие		
			Всичко		

........................*188*.....

Кметъ:.........................

Отвъдната сумма е внесена въ

Злато		Сребро		Мѣдни		Всичко	
л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.

........................188.....год.

Кметъ:.........................

Отвъдната сумма е внесена въ

Злато		Сребро		Мѣдни		Всичко	
л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.

........................188.....год.

Кметъ:.........................

Отвъдната сумма е внесена въ

Злато		Соебро		Мѣдни		Всичко	
л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.

........................188.....год.

Кметъ:.........................

Отвъдната сумма е внесена въ

Злато		Сребро		Мѣдни		Всичко	
л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.

........................188.....год.

Кметъ:.........................

ГЛАВНА КНИГА

за записване събранитѣ отъ населението правителственни даждия

Н-ро квит., който е и Н-ро по редъ	постжпление отъ населението за обозначенитѣ данъци: невем. налогъ вмѣсто десетъкъ		Лозя		Бегликъ		Серчимъ		Емлякъ		Иджаръ		Темету-атъ		Мурурие		Шарабъ-гюмрукъ						Всичко	
	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.
1	40	—	5	—	35	—	—	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96	—
2	—	—	10	05	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	5	—	—	—	—	—	22	—
3	—	—	6	—	20	—	—	—	—	—	01	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	16	—
4	—	—	9	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	—
5	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—
	40	—	30	05	8[illegible]	—	—	—	14	—	26	—	7	—	10	—	5	—	—	—	—	—	212	05
1	—	—	25	—	15	—	38	—	—	—	—	—	45	—	—	—	65	—	—	—	—	—	118	—
2	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	—	—	—	—	—	—	—	110	—
3	—	—	—	—	—	—	63	—	10	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	85	—
4	—	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	33	—	25	—	—	—	—	—	108	—
5	18	—	—		—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	29	—
	53	—	70	—	15	—	106	—	1[illegible]	—	—	—	5[illegible]	—	108	—	108	—	—	—	—	—	520	—
							и				т.				н.									

	За слѣтитѣ 1877/8—1881 год.																										За	
	Десетъкъ		град., бах. и бостани		Сѣна		Лоза		Шарабъ-гюмрюкъ		Мурурие		Емлякъ		Иджаръ		Теметуатъ		Бегликъ		Серчимъ		Венчко		Поземел. налогъ		Лоза	
	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.
Недоборъ къмъ 1-й януар.	105		20		—		10		—		—		15		10		30		—		12		202		100		16	
Внесълъ презъ януар.	25		—		—		8		—		—		5		5		—		—		12		55		30		—	
Оставатъ	80		20		—		2		—		—		10		5		30		—		—		147		70		16	

1882 година.														За 1883 година																	
Бегликъ		Серчимъ		Емлякъ		Иджаръ		Теметуатъ		Мурурие		Венчко		поземеленъ налогъ		Доля		Бегликъ		Серчимъ		Емлякъ		Иджаръ		Теметуатъ		Мируаръ.		Венчко		А Венчко	
л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.
7		8		50		—		55		60		296																				498	
—		—		25		—		—		50		115																				170	
7		8		25		—		55		—		181																				328	
												в				т				и													

№ по редъ	№ на отношението	Учреждението, което е испратило оклада и искало намаляване или увеличението му	Н-о на обяв. и к., срѣщу които сж внесени суми въ ковчежничест.	Поземел. налогъ вмѣсто десетъкъ		Лозя		Сѣна	
				лева	с.	лева	с.	лева	с.
1		Недобори къмъ 1-й януарий 1881 год. . .		5.450	—	2.500	—	850	—
2	1.586	Руссен. окр. управление		+ 25	—	—	—	15	...
3		Остава		5.475	—	2.500	—	835	...
4		Внесено на . . .	284.139	40	—	50	—	30	...
5		Остава		5.435	—	2.450	—	805	...

и т. н.

Бостани, градини и бахчи		Емлякъ		Иджаръ		Темегуатъ		Беглякъ		Серчимъ		Мурурие		Шарабъ-гюмрюкъ		Всичко	
л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.	л.	с.
500	—	3000	—	270	—	50	—	1.50	—	145	—	350	—	225		14840	
+48	—	—	—	—	—	…	—	—	—	5	—	+10	—	—	—	63	
548	—	3000	—	270	—	50	—	140	…	140	—	360	=	225	—	14903	
25	—	—	—	15	—	—	—	83	—	20	—	—	—	—	—	263	
523	—	3000	—	—	—	…	…	—	…	—	—	—	—	—	—	—	

и т. н.

ПРОТОКОЛЪ.

Днесь (число и мѣсецъ) 1883 година подписаннитѣ бившия и сегашний кметове въ общината .... околия ....съставихме настоящий протоколъ въ удостовѣрение на това, че отъ насъ .... предаде всичкитѣ тефтери и смѣтки по правителственнитѣ даждия на ...., който е избранъ да бѫде за напрѣдъ кметъ въ горѣпомѣнѫтата община. Смѣткитѣ се оказахѫ рѣдовно водени; приетитѣ отъ населението сумми сѫ внесени въ ковчежничеството, тъй сѫщо и останалитѣ за пребирание отъ всѣкой данонлатецъ сумми сѫ въ дѣйствителность толкова, колкото се бѣлѣжи въ тефтеритѣ на досегашния кметъ. Горѣизложеното потвърдяваме съ собственния си подписъ и съ приложение на общинския печатъ.

VIII.

КОНВЕНЦИЯ

за исплащанието отъ България на Руссия разноскитѣ по окупацията на Княжеството отъ Русскитѣ Императорски войски, съгласно съ опрѣдѣленията на Берлинский договоръ, сключена между България и Руссия.

(Утвърдена съ Височайший указъ отъ 24 декемврий 1883 г. подъ Н-ро 1144. Обнар. въ Държав. В. брой 2 отъ 10 Януарий 1884 г.).

Правителството на Негово Височество Българскиятъ Князь и Правителството на Негово Величество Русскиятъ Императоръ, желающи да регулиратъ начинътъ на исплащанието къмъ Руссия расходитѣ по окупацията на Княжеството отъ Русскитѣ Императорски войски,

Съгласно съ опрѣдѣленията на Берлинский договоръ, назначахѫ за свои пълномощници, именно:

Негово Височество Князьтъ на България: Управляющий Министерството на Вънншнитѣ Дѣла на Българското Княжество, Кириакъ А. Цанковъ, и Негово Величество Всероссийски Императоръ: Министра си на Вънншнитѣ Дѣла и Държавний Секретарь, Николая Гирсъ.

Които, като показахѫ пълномощията си, намѣрени въ добра и надлѣжна форма, се съгласихѫ върху слѣдующитѣ членове:

1. Княжеското Българско Правителство припознава да дължи на Русското Императорско Правителство за расходитѣ по окупацията отъ Императорскитѣ Русски войски, съгласно съ опрѣдѣленията на Берлинский договоръ, суммата отъ десеть милиона, шестотинъ осемнадесеть хиляди, двѣстѣ петдесеть книжни рубли и четиридесеть и три копейки.

2. Княжеското Правителство се задължава да исплати този дългъ както слѣдва:

на 1|13 септемврий 1883 г. четиристотинъ хиляди рубли; въ разстояние на дванадесеть години отъ 1884 до 1895, всѣка една година по осемстотинъ хиляди рубли, които ще се плащатъ въ два срока, 1|13 януарий, на 1|13 юлий на всѣка година, сирѣчь на всѣки отъ тѣзи два срока, по четиристотинъ хиляди рубли;

на 1|13 януарий 1896 г. четиристотинъ хиляди рубли и на 1|13 юлий отъ сѫщата година остатъкътъ, двѣстѣ осемнадесеть хидяди двѣстѣ петдесеть рубли и четиридесеть и три копѣйки.

3. Упоменѫтитѣ исплащания въ 2 чл. ще се правѫтъ отъ Княжеското Правителство на Народната Банка въ София, въ името и на заповѣдьта на Императорското Правителство въ левове (или франки) споредъ курсътъ на деня отъ датата на исплащанията.

4. Императорското Правителство отказва се отъ да изисква исплащанието на каквато и да е лихва върху количеството на въпроснийтъ дългъ, както за минѫлото врѣме отъ началото на окупацията до датата на подписванието настоящето спораэумѣние, тъй сѫщо и отъ датата на това подписвание до пълното издължение на дългътъ.

5. Настоящето споразумѣние ще се ратифицира, и ратификациитѣ ще се размѣнятъ въ С.-Петерсбургъ, въ едно разстояние отъ шесть седмици, или по-рано, ако може да стане.

За удостовѣрение на което пълномощницитѣ на двѣтѣ страни подписахѫ настоящето, въ два екземпляра, и приложихѫ печатитѣ си.

Направено въ С.-Петерсбургъ на шеснайсетий юлий хиляда осемстотинъ осемдесеть и третята година.

(Подписали:)

За Руссия Гирсъ (м. п.)

За България К. А. Цанковъ (м. п.)

IX.

CONVENTION

pour le payement à la Russie par la Bulgarie les frais d'occupation de la Principauté par les troupes Impériales Russes, Contformémont aux stipulations du traité de Berlin, conclue entre la Bulgarie et la Russie.

(Sanctionnée par Décret Princier du 24 Décembre 1883 sous le № 1144, publie du jurnale de l'etat № 2 du 10 janvier la meme année.

Le Gouvernement de Son Altesse le Prince de Bulgarie et le Gouvernement de Sa Majesté l'Empereur de toute la Russie désirant régler le mode de paiement à la Russie des frais d'ocupation de la Principauté par les troupes Impériales Russes.

Conformément aux stipulations du Traité de Berlin. ont nommé pour Leurs Plénipotentiaires savoir:

Son Altesse de Prince de Bulgarie: Le Dirigeant du Ministère des Affaires Etrangères de la Principauté de Bulgarie, Kyriak A. Zankow, et Sa Majesté l'Empereur de toute la Russie: Son Ministre des Affaires Etrangêres et Secrétaire d'Etat; Nicolas de Giers.

Lesquels, après s'être communiqués leurs pleinspouvoirs qui ont été trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

1. Le Gouvernement Princier de Bulgarie reconnâit devoir au Gouvernement Impérial de Russie â titre de frais d'occupation par les troupes Impériales Russes, conformément aux stipulations du Traité de Berlin, la somme de dix-milions

six-cent-dix-huit mille deux-cent cinquante roubles papier quarante trois kopeks.

2. Le Gouvernement Princier s'engage à acquitter cette dette au moyen de versement succecsifs, échelonnés comme suit:

le 1|13 septembe 1888, quatre-cent mille roubles; durant les douze années de 1884 à 1895. tous les ans huit-cent mille roubles, payables en deux termes, le 1 13 janvier et le 1|13 juillet de chaque année, soit à chacun de ces deux termes quatre-cent mille roubles;

le 1|13 janvier 1896, quatre-cent mille roubles et le 1|13 juillet de la même année les deux-cent dix-huit mille deux-cent-cinquante roubles quarante trois kopeks restants.

3. Les versements mentionnés à l'article 2 seront efféctués par le Gouvernement Princier à la Banque Nationale de Sofia, au nom et à l'ordre du Gouvernement Impérial, en lews (ou francs) d'après le cours du jour à la date des paiements.

4. Le Gouvernement Impérial renonce à reclamer le paiement du quelque intérêt que ce soit sur le montant de la dette en question, aussi bien pour le temps écoulé depuis le commencement de l'ocupation jusqu'à la date de la signature du présent arrangement, que depuis la date de cette signature jusqu'àu complet acquittement de la dette.

5. Le présent arrangement sera ratifié et les ratifications en seront échangées â Saint-Petersburg, dans un délai de six semaines ou plus tôt, si faire se peut.

En foi de quoi les Plénipotentiaires des deux parties l'ont signé en double expédition et y ont apposé le cachet de leurs armes.

Fait à Saint-Petersburg, le seize juin mil-huit-sent-quatre-ving trois.

(Signés:)

Pour la Russie **Giers** (L. S.)

Pour la Bulgarie **K. A. Zankow** (L. S.)

X.

ЗАКОНЪ

за черкезкитѣ и татарскитѣ земи.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 23 февруарий 1883 г. № 111).
(Обнародванъ въ „Д. В." брой 23, отъ 1 мартъ 1893 год.)

1. Отстжпенитѣ на прѣселеницитѣ черкези и татари земи се дѣлжтъ на три категории: частни, общински и правителственни.

2 Частнитѣ сж ония, които сж били насилственно и безъ всѣко възнаграждение взети отъ частни лица и дадени на черкезитѣ и татаритѣ.

3. Общинскитѣ сж ония, които сж били тоже насилственно и безъ възнаграждение взети отъ земитѣ на общинитѣ за сжщата цѣль.

4 Правителственни сж ония, които правителството ги е притежавало прѣди заселяванието на черкезитѣ и татаритѣ или ги е взело отъ частни лица и общини срѣщу надлѣжно възнаграждение, за да ги даде на черкезитѣ и татаритѣ или да възнагради съ тѣхъ ония, на които е то отнело имотитѣ въ полза на прѣселеницитѣ.

5. Частнитѣ земи, сирѣчь ония, които сж били отнети безъ всѣко възнаграждение отъ частни лица и сж притежавани отъ изселени татари и черкези, да се върнатъ безусловно на прѣдишнитѣ имъ притежатели.

6 Общинскитѣ земи да се върнатъ тоже безусловно на надлежнитѣ общини, освѣнъ ако тамо има прѣселенци, въ който случай имъ се дава обезщетение въ пари или земя.

Забѣлѣжка. За привеждание въ извѣстность и опрѣдѣление пространството и границитѣ на правителственнитѣ земи като совати и други, изорани и оцѣлѣли, по распорежданието на Министерството на Финанситѣ се опрѣдѣля една компетентна коммисия.

7. Като норма за достатъчность общинска земя на една община трѣбва да се вземе 30 дюлюма земя за всѣко ходатайство.

8. Купенитѣ отъ правителството частни и общински земи и дадени на черкезитѣ и татаритѣ, както и прѣдишнитѣ правителственни земи (соватитѣ), оставатъ държавна собственность и на расположение на Народното Събрание.

Въ соватитѣ или други правителственни земи обаче, въ които има вече заселени села,да се отстжпи на заселившитѣ се тамо по 30—60 дюлюма земя на семейство, слѣдъ като заплатжтъ на съкровището стойностьта на отстжпената тѣмъ земя.

9 Тия земи правителството отдава подъ наемъ съ публиченъ търгъ.

10. Правителственнитѣ земи, дадени на частни лица като възнаграждение за отнетитѣ отъ тѣхъ въ полза на прѣселенцитѣ земи, оставатъ собственность на ония, които сж ги получили.

11. Вѣ случай, че частнитѣ земи сж били отдадени на опълченци или български прѣселенци, на тѣхнитѣ притежатели се отстжпва съотвѣтствующето количество държавна земя, гдѣто има такива или стойностьта на отнетата земя.

Жителитѣ отъ съсѣднитѣ села, които сж завзели черкезски или татарски земи — не се смятрятъ като прѣселенци (не се ползуватъ отъ правото на послѣднитѣ).

12. Ако общински земи отъ общини съ недостатъчно количество такива земи сж били отстжпени на опълченци или прѣселенци, такива общини да получатъ въ замѣна други правителственни земи.

13. Ако нѣма тамъ на близо правителственни земи и не е възможно да стане нѣкоя замѣна и съ земитѣ на

ближнитѣ села, тогава земитѣ на старото и новото село се обявяватъ за съединени и отъ тѣхъ се ползуватъ съвмѣстно жителитѣ и на двѣтѣ села, по съглашение, инакъ спора се рѣшава отъ окрѫжния съвѣтъ, 6 души отъ заинтересованитѣ страни (по 3-ма души отъ всѣка), подъ прѣдсѣдателството на окрѫжния управитель и съставлява протоколъ, който се испраща въ Министерството на Финанситѣ на утвърждение.

14. Всички частни лица и общини, на които сѫ отнети безъ възнаграждение земи, за да се дадѫтъ на черкезитѣ и татаритѣ, сѫ длъжни да направѭтъ заявление до окрѫж. управитель не по късно отъ шесть мѣсеца слѣдъ издаванието на настоящийтъ законъ (срокътъ е продълженъ съ зак. отъ 21 Дек. 1883 год. още съ шесть мѣсеци начиная отъ 1 Мартъ 1884 год.).

15. Подобни заявления трѣбва да направѭтъ и ония частни лица и общини, които сѫ получили възнаграждение за отнетитѣ отъ тѣхъ земи, и които, слѣдъ изселяванието на черкезитѣ и татаритѣ, сѫ си взели назадъ имотитѣ безъ да сѫ повърнали назадъ полученото отъ правителството възнаграждение.

16. Окрѫжния управитель прѣдставя тия заявления на обсѫжданието на окр. съвѣтъ, въ който присѫтствуватъ съ рѣшающъ гласъ управителя, финансовия секретарь и казначея и рѣшението на съвѣта се испровожда заедно съ протокола на засѣданието на утвърждение на Финансовия Министръ.

17. Слѣдъ истичанието на горѣказания срокъ, всѣкакви понататашни заявления по тоя въпросъ ще оставатъ безъ внимание.

18 По-прѣдишний законъ за черкезскитѣ и татарскитѣ земи отъ 14 декемврий 1880 год. се отмѣнява.

XI.

ЗАКОНЪ

за митото на суровитѣ кожи отъ едъръ рогатъ добитъкъ.

(Утвърденъ съ Височайшия указъ отъ 21 декемврий 1883 г. подъ Н-ро 1180. Обнар. въ „Д. В.“ брой 9 отъ 28 януарий 1884 год.)

Всички сурови кожи отъ едъръ рогаръ добитъкъ да се пускатъ въ Българското Княжество, като се зема отъ стойностьта имъ 1½% мито и ½% полупроцентенъ сборъ.

ТАРИФА

за вноснитѣ стоки на Турция, Ромѫния и Сърбия и на други държави, които нѣмать сключени търговски договори съ Българското Княжество *).

(Утвърденъ съ Височайшиий указъ отъ 24 декемврий 1883 година подъ Н-ро 1178. Обнар. въ „Д. В." брой 10 отъ 2 февруарий 1884 год.

Статия	Наименование на прѣдмѣтитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ бру-та тяжесть
	А.				
1	Аба **)	1 килогр.	—	64	бруто
2	Агнета	главата	1	—	—
3	„ шилета ***) .	„	1	—	—
4	Анасонъ Тракийски .	1 килогр.	—	10	бруто
5	„ Сакъзски .	1 „	—	20	„
6	Араруть (видъ брашно)	1 „	—	24	—
7	Афионъ	1 „	6	40	нето
	В.				
8	Бадеми съ черупки .	100 кгр.	16	—	бруто
9	„ чистени . .	100 „	24	—	„

*) Тая тарифа, по отношение турскитѣ и ромѫнски стоки не се прилага, понеже тѣ се облагать съ мито по стоката.

**) Тукъ влизать всички тъкателни материи отъ обикновенна вълна, като: шаякъ кебета, манти, прости селски пояси, краища отъ сукно, покривки за крака, покривки за коньe и др. подобни.

***) Считать се за шилета ония агнета, които сѫ преминали мѣсецъ августъ.

Статия	Наименование на прѣдметитѣ	Единица на тяжесть мери и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ брута тяжесть
10	Балсамъ турски въ стъкла	½ кгр. бруто съ стъклата	—	40	8 въ санджци
11	Бамия суха	100 кгр.	16	—	бруто
12	Биволи.	главата	10	—	—
13	Биволици	„	8	—	—
14	Бикове или боги . .	„	8	—	—
15	Боя на корени *Анадолска* (брошъ) . .	100 кгр.	1	20	бруто
16	Боя червена наречена гюлъ-бахарь . . .	100 кгр.	4	—	„
17	Бои коренни разни, които служатъ за изработване на кожитѣ *)	100 кгр.	—	80	„
18	Бохуръ (трева за кадение	100 „	4	—	—
19	Брашно отъ жито сѣяно (безъ трици, всякакви качества). .	100 „	6	40	—
20	Брашно оть жито не сѣяно (съ трици) .	100 „	2	40	—
21	Брашно отъ ржжь и кукурузъ (малай) .	100 „	2	40	—
22	Брашнени теста **) .	100 „	12	—	12 въ сандъци бруто въ торби
23	Буламачъ (видъ мадж.)	100 „	6	40	14 въ варели

*) Тукъ влизатъ кори мешови и елхови, сбити или не, шикалки и други ненаименовани кори за табаци.

**) Тукъ влизатъ: макарони, фиде грисъ, арпакашъ, булгуръ, крупъ, тархана, кушкушъ, кадаивъ и тѣмъ подобни.

Статия	Наименование на прѣдметитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ брута тяжесть
	В.				
24	Вакса	100 кгр.	4	80	14 въ сандъци
25	Варь	10) „	—	32	бруто
26	Вино въ бурета, дамаджани и други сждове, освѣнъ въ ботилки *).	литра	—	30	16 въ варели
27	Вода отъ цвѣтя (чичекъ-сую)	1 килогр.	—	16	12 „ „
28	Волове.	главата	6	40	—
29	Восъкъ жълтъ и бѣлъ	1 килогр.	—	32	бруто
30	Вълна непрана всѣкакъвъ родъ. . .	стойность	8%	—	—
31	Вълна прана всякъкъвъ родъ. . . .	„	8%	—	—
32	Вълна отъ Ангорска коза (тевтикъ) . .	1 кгр.	—	12	бруто
33	Вжжя конопени всякакви качества **).	1 кгр.	—	16	„
34	Вжжя отъ лика . .	100 „	8	—	„
	Г.				
35	Газъ	100 „	2	40	16 въ варели 8 въ тенекета 12 въ дамаджани

*) *а)* Вината, които се донасятъ въ бутилки ще се оцѣняватъ литрата по лева (6) шесть; *б)* на Източно-Румелийскитѣ вина донесени въ сждове или бутилки не ще се налага това оцѣнение, тѣ ще плащатъ правата, установени по особнитѣ такси отъ Министерството на Финанситѣ.

**) Тукъ влизатъ всѣкакви издѣлия отъ вжжа.

Статая	Наименование на прѣдметитѣ	Единица на тяжесть мѣри и по.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ бруто тяжесть
36	Гайтани памучни . .	1 кгр.	—	96	бруто
37	„ вълнени . .	1 „	2	08	„
38	„ коприненни .	1 „	6	40	нето
39	„ „ и копринено-памучни размѣсени съ клабуданъ чистъ или фалшивъ	1 „	8	—	„
40	Галети	100 „	12	—	бруто
41	Гребени дървени обикновенни	1 „	—	16	8 въ сандѫци
42	Грозде сухо черно .	100 „	4	—	бруто
43	Грозде сухо разакия, кушъ-юзюмю, султанинъ и др. подобни	100 „	8	—	5 въ кутии, бруто въ торби
44	Грозде прѣсно (зрѣло	100 „	1	60	5 въ кошове
45	Гюллачъ	1 „	—	24	бруто
46	Гѫджѫръ (юсъ за дъвкание сакѫзъ) . .	1 „	6	40	нето
	Д.				
47	Димиръ-хинди (видъ пестилъ)	1 „	—	12	бруто
48	Домати приготвени (видъ пестилъ) . .	1 „	—	16	12 въ варели или въ други сѫдове
49	Дъски за бурета . .	100 „	—	80	бруто
50	„ чамови тънки .	100 „	—	80	„
51	„ „ дебели или нарѣченитѣ „до-				

Статия	Наименование на прѣдметитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ брута тяжесть
	лапи", „кибири", „талпи за постройка	100 кгр.	—	80	бруто
52	Дърво чампирево . .	100 „	—	40	„
53	Дървени издѣлия отъ чемширъ *). . . .	1 „	—	64	8 въ сънджци
54	Дървета чамови и мешови за разни постройки, като: гринди ланцове, гили, греди и др. подобни	100 „	—	80	бруто
55	Дърви за горѣние. .	свободни	—	—	—
56	Дървени издѣлия като калжпи, налъми и други такива **). .	1 кгр.	—	16	8 сандъци
	Е.				
57	Емфие	1 „	1	6	5 въ тулуми и кутии
	Ж.				
58	Желѣзни издѣлия дебели ***)	100 „	10	40	8 въ санджци и бурета

*) Тукъ влизатъ: гребени, хилали, скрипци, сувалки, лъжици и разни издѣлия отъ чемширъ.

**) тукъ влизатъ: масси, дулапи, прозорци, врати, бърда, табли за игра, лъжици и други такива мобели необлечени.

***) Тукъ влизатъ: врати, прозорци, балкони, грилажи подкови, соби, кюнкове (бурии) и гвоздеи мартешки.

Статия	Наименование на прѣдметитѣ	Ддиница на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % ртъ бру-та тяжесть
59	Желѣзни издѣлия тьнки *).	100 кгр	16	—	8 въ сан. и бур.
60	Жито	100 „	—	80	бруто
	З.				
61	Зарзаватъ (зеленчукъ) всѣкакъкъ видъ. .	100 „	4	80	10 въ кошове
62	Зенджефилъ (корени отъ черъ пиперъ) .	1 „	—	16	бруто
63	Зердечавъ на корени или прахъ . .	100 „	6	40	„
64	Зърнакъ	100 „	4	—	„
	К.				
65	Кафе турско, наречено еменъ	100 „	32	—	бруто въ торби
66	Кайсии сухи. . . .	100 „	8	—	„ „ „
67	Какуле.	1 „	2	—	нето
68	Калчища сурови и конопъ.	100 „	2	—	бруто
69	Камьни за точила и за вода, брусове (билгии)	100 „	2	—	„
70	Канапъ	1 „	—	24	„
71	Канела.	1 „	—	24	„
72	Капери въ варели. .	100 „	8	—	16 въ варели

*) Тукъ влизатъ: кантари, гвоздеи за подкови и за убуща. панти, куки, прибори за врати и прозорци, зенгии, чесала, ножове и тѣмъ подобни.

Статия	Наименование на прѣдметитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ брута тяжесть
73	Карамфилъ	1 кгр.	—	32	бруто
74	Картофи	100 „	4	80	„
75	Катрань всекакъвъ видъ.	100 „	1	2	18 въ варели
76	Катъри	главата	8	—	—
77	Кашкавалъ и сиренье въ родѣ Швейцарско или имитация на Европейскитѣ .	100 кгр.	6	40	въ торби бруто, въ сандѫци или варели 8
78	Кестени	100 „	32	—	бруто
79	Килими освѣнъ Персийскитѣ	1 „	1	60	нето
80	Кимеонъ	100 „	8	—	бруто
81	Клей (туткалъ отъ риба, жълатинъ) .	100 „	24	—	бруто въ торби 8 въ варели — сандѫци
82	Кожи сурови, сухи и солени отъ едъръ рогатъ добитъкъ .	стойность	1½ %	—	бруто
83	Кожи овчи, козьи, агнешки и ерешки, сурови, солени или сухи	100 кгр.	6	40	„
84	Кожи кюселе всѣкакъвъ видъ. . . .	1 „	-	40	„
85	Кожи овчи (меш.) бѣли	1 „	1	20	„
86	Кожи овчи (мешини) боялии	1 „	1	60	„
87	Кожи козьи (сахтиянъ) бѣли или боялии .	1 „	1	60	„
88	Кожи телешки (видѣ-				

Статия	Наименование на прѣдметитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ бруга тяжесть
	ло) юфтъ, кожи за каиши или за други предмѣти	1 кгр.	—	80	8 въ санджци, бруто въ денгове
89	Кожи марокини вапсани, кожа, наречена касторъ, кожи за ржкавици и други гласирани, или позлатени кожи . .	1 „	1	60	8 въ санджци, бруто въ денгове
90	Кожи пергаментъ и велинъ	1 „	2	40	„
91	Кожи на парчета, фурда сѣкаква отъ приготвени кожи . .	100 „	8	—	бруто
92	Кожи кожухарски. .	по стойность	—	—	—
93	Кожени разни предмѣти: ремици, каиши, юзди, хамове, прости отъ естественна бѣла или боялия кожа, съ нагръдници или за впрѣганье безъ никакви украшения .	1 кгр.	—	40	8 въ санджци, бруто въ денкове
94	Кожени предмѣти, като хамове, всѣкакви каиши юзди и др. такива отъ добра				

Статия	Наименование на предмѣтитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % нтъ брута тяжесть
	кожа, сѣдла всѣкакви биле тѣ комбинирани съ обикновенъ материялъ .	1 кгр.	1	20	8 въ сандъци, бруто въ денкове
95	Козени издѣлия, като: торби, човали, колани и тѣмъ подобни	100 „	32	—	бруто въ денгове и турби
96	Коконари	1 „	—	24	8 въ сандъци и бруто въ торби
97	Конфекти и разни други шекери . .	100 „	48	—	нето
98	Конци бѣли и черни	1 „	—	32	бруто въ денгове, 8 въ сандъци
99	„ за сертмета (мрѣжи) и мрѣжи готови	1 „	—	56	бруто
100	Конци копринени наречени ибришимъ и разни други пресукани и непресукани, прежди копринени, бѣли и боялии разни качества	1 „	5	20	нето
101	Конье обикновенни .	главата	8	—	—
102	„ атове и кобили отъ добра порода .	„	8	—	—
103	Коприна сурова . .	1 кгр.	5	20	нето
104	Кори портукалеви, лимонови и неранзови	100 „	8	—	бруто
105	Косми свински (четина) нечистени . .	100 „	24	—	„

Статия	Наименование на предметитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ бруто тяжесть
106	Косми свински (четина) чистени . . .	100 кгр.	40	—	8 въ санд., 10 въ варели
107	Косми отъ коза (козина)	100 "	4	80	бруто
108	Косми конски . . .	100 "	24	—	"
109	" отъ разни животни	100 "	4	—	"
110	Кожи отъ разни животни щавени съ варъ (рантия) . .	100 "	2	80	"
111	Кость слонова неизработена	1 "	1	20	нето
112	Кость слонова изработена на разни издѣлия	1 "	8	—	"
113	Костени издѣлия отъ обикновенна кость, като; броеници, копчета, цигарета, зарове и пулове, за тавли, крьстове, прьстене и други тѣмъ подобни	100 "	12	—	"
114	Крави	главата	4	80	—
115	Кукурузъ. . . . . ,	100 кгр.	—	80	бруто
116	Куршумъ на кюлче .	100"	4	—	"
117	Куршумени издѣлия.	100"	16	—	8 въ сандъци и бурета
118	Кутии дьрвени за кафе	1"	—	32	бруто
119	Кюлафи отъ keче всякакви качества . .	една	—	09	"

Статия	Наименование на предметитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ брута тяжесть
120	Кжна	100 кгр.	8	—	бруто
	Л.				
121	Леблибии. . . . , .	100 „	4	80	„
122	Легуми сухи, като: бакла, фасулъ, леща грахъ, нахутъ и други подобни . .	100 „	4	80	„
123	Ленъ суравъ . . .	100 „	1	60	„
124	Лешници.	100 „	4	40	„
125	Лика , ... , .	100 „	2	—	„
126	Лой и други тълстини, употрѣбляеми въ индустрията. . . .	100 „	6	40	„
127	Лукъ сухъ всѣкакъвъ видъ.	100 „	2	40	„
128	Лъжици отъ мерджанъ, коралени и седефени.	по стойность	—	—	—
	М.				
129	Магарета.	главата	2	40	—
130	Манна.	1 кгр.	—	40	5 въ кутии
131	Маркучи за наргелета	1 „	1	20	нето
132	Масло кравье, червишъ, свинска масть и други тълстини хранителни . . .	100 „	16	—	12 въ варели
133	Мастило черно сухо.	1 „	—	36	нето
134	„ „ течно	1 „	—	20	12 въ варели

Статия	Наименование на предмѣтитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ бруга тяжесть
135	Масло отъ сладки бадеми	1 кгр.	—	32	нето
136	Масло отъ моруна. .	100 „	20	—	„
137	Масло дървено за ядение	100 „	8	—	16 въ варели, 8 въ толуми
138	Масло дървено употрѣбляемо за машини и индустрии. .	100 „	6	—	„
139	Маслини солени или въ саламура . . .	100 „	4	80	14 въ варели
140	Медъ отъ пчели . .	100 „	8	—	12 въ качета
141	Метлически разни издѣлия отъ жълта и червена медъ), като: ибрици, легени, мангали, сѫдини, джезвета, дивита, воденици за кафе, зарфове, звънци и др. подобни	1 „	—	80	нето
142	Мѣса пресни отъ разни животни	100 „	12	—	бруто
143	Мѣса солени [1]) . . .	100 „	8	—	бруто въ торби, 12 въ варели, въ сандѫци 8
144	Мѣса опушени и сухи [2])	100 „	56	—	„
145	Мианъ-балѫ	1 „	—	32	нето

[1]) Тукъ влиза и солената сланина.

[2]) Тукъ влизатъ всякакви мезелици като: салами, шумки, суджуци, пастарма и тѣмъ подобни.

Статия	Наименование на предмѣтитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ бруто тяжесть
246	Млѣко кисело . . .	100 кгр.	8	—	12 въ варели
247	Мухи наречени „Инспански“ (кантариди)	1 „	3	20	нето
248	Мѣдь (бакъръ на кюлче*).	1 „	—	24	бруто
249	Метли трьнени съ дьржки	100 „	2	—	„
250	Мюрдесенкъ (глечь) турски	100 „	4	80	8 въ варели
151	Мюскъ (moschus) . .	1 грамъ	—	24	нето
	О.				
152	Обуща отъ проста кожа (кавафски) . .	1 кгр.	2	80	10 въ санджци и варели, 5 въ кошове
153	Обуща всякакъвъ видъ отъ добра кожа, или каква да е друга стофа	1 „	4	—	„
154	Обуща отъ копринена стофа, кадифени и обшити съ клабоданъ чисть или фалшивъ	1 „	5	60	10 въ санджци
155	Овесъ	100 „	—	40	бруто

*) Мѣднитѣ издѣлия, като: казани цѣви, тръби, котли, тенджери, тигани, сахани и тѣмъ подобни да се оцѣняватъ по лева 4 и 50 стотинки килограмма, като се вземе мито по 36 стот. на килограмма.

Статия	Наименование на предметитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ брута тяжесть
156	Овощия всѣкакъвъ видъ (ябълки, круши, сливи, зарзалии, дренки, дини, пъпиши и д. т. . .	100 кгр.	1	20	бруто
157	Овощия южни (колониални), като: лимони, портакали, неранзи, китри, нарове и др. т. . .	100 „	4	—	„
158	Овци и овни *) . .	главата	1	—	—
159	Оризъ	100 кгр.	3	04	бруто
160	Орѣхи	100 „	4	40	„
161	Октаподъ	100 „	24	—	„
162	Оцетъ	100 „	10	—	16 въ варели
	П.				
163	Паламудъ (желътъ) .	100 „	2	40	бруто
164	Памукъ суровъ. . .	100 „	14	40	„
165	„ вата . . .	1 „	—	24	„
166	Пашкули сурови . .	1 „	—	20	8 въ чювали
167	„ сухи . . .	1 „	—	70	бруто
168	Пиперъ червенъ . .	100 „	5	60	„
169	Перушина и пухъ. .	1 „	—	80	„
170	Песмети обикновенни	100 „	12	—	8 въ сандъци
171	Песмети приготвени				

*) Овцитѣ и овнитѣ, които се внасятъ за тамазлъкъ отъ Източна Румелия, ще се облагатъ съ мито главата само съ 60 стотинки.

Статия	Наименование на предмѣтитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ брута тяжесть
	съ млѣко, яйца и захаръ	100 кгр.	32	—	8 въ санджци
172	Пещемали, бурнузи, хавлии и др. потрѣбности за баня	1 „	1	20	нето
173	Пиво въ бурета . .	100 литри	8	—	16 въ варели
174	„ у бутилки . .	100 „	20	—	20 въ санджци
175	Платове копринени, тьнки брусенски и други, и газове (платна за сита . . .	1 кгр.	9	60	нето
176	Платове памучни, бѣлени и небѣлени разни качества *) .	1 „	—	56	„
177	Платове памучни за чаршави и др. обшити съ коприна .	1 „	—	96	„
178	Платове копринени-памучни, наречени „хакири“, „ибрахимие“, „китабии“, „кутнии“, „гезии“, „фжнджкли“ и др. такива **.	1 „	3	20	„
179	Платове копринени обшити съ клабоданъ или съ другъ				

*) Тукъ влизатъ само читариитѣ (видъ китайски), а другитѣ тьнки за риза платове — по оцѣнение.

**) Влизатъ тоже коприненитѣ „аладжи“.

Статия	Наименование на предметитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ бруто тяжесть
	материялъ. . . .	1 кгр.	20	—	нето
180	Пояси копринени тарабулусъ и кефии.	1 „	6	—	„
181	Просо . , ...	100 „	—	24	бруто
182	Прьстени издѣлия, като: гьрнета, танници, стовни, легени, ибрици, украшения и фигури, прьстени и тѣмъ подобни гледжосани или не.	100 „	—	24	„
	Р.				
183	Раци охлюви и миди обикновенни . . .	100 „	6	40	„
184	Раци астакосъ . . .	100 „	24	—	нето
185	Ракия и лекьори всякъкъвъ видъ въ бурета и други сѫдини, освѣнъ въ бутилки и гърнета *).	литра	—	40	16 въ варели, нето въ стъкла
186	Рахатъ-лукумъ . . .	1 кгр.	—	40	8 въ сандѫци
187	Риба лакерда . . .	1 „	—	$14\frac{4}{10}$	16 въ варели

*) *а)* Ракиитѣ и ликьоритѣ, които се донасятъ въ бутилки или гърнета, ще се оцѣняватъ по лева 6 литрата, като се вземе мито 48 ст. за всяка литра; *б)* съ Ист.-Румелийскитѣ ще се постѫпва тъй, както е казано въ 3-та забѣлѣжка, буква *б)*, на настоящата тарифа.

Статия	Наименование на пред мѣтитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ бруто тяжесть
188	Риба обикновенна, като: шаранъ, щука, бѣла риба, хамсии и др. такива солени	100 кгр.	4	—	(бр. въ чов. 8 въ (кош., 14 въ вар.
189	Риба моруна, паламудъ, скумбрия, мерсинъ чига и др. такива солени . . .	100 „	8	—	(бр. въ чов., 5 въ (кош., 16 въ вар.
190	Риба сушена * . . .	100 „	12	—	(бруто въ чов., 12 (въ денгове
191	Риба пушена всякакъвъ видъ. . . .	100 „	24	—	„
192	Риба сардела и колюрида	100 „	12	—	16 въ варели
193	Риба масть обикновенна	100 „	5	60	16 въ вар. и сан.
194	Рожкови	100 „	1	20	бруто
	С.				
195	Сабуръ (aloe) . . .	1 „	—	20	нето
196	Сакжзъ на бучки (мастика или бѣла джвка)	1 „	1	20	„
197	Сакжзъ за ракия въ варели	1 „	—	64	10 въ варели
198	Сакжзъ горчивъ (чамъ сакжзъ).	100 „	3	60	бруто
199	Салепъ Анадолски на корени	1 „	—	16	„

*) Тукъ влизатъ и чирозитѣ.

Статия	Наименование на предметитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ бру-та тяжесть
200	Салепъ Анадолски (сбитъ прахъ) . .	1 кгр.	—	32	нето
201	Сапуни всѣкакъвъ видъ освѣнъ за тоалета	1 „	—	8	(бруто въ торби, (8 въ санджци
202	Сапуни за тоалета .	100 „	16	—	„
203	Свинье голѣми . . .	главата	1	60	—
204	Свинье прасета. : .	„	—	32	—
205	Свѣщи восчени. . .	1 кгр.	—	80	8 въ санджци
206	„ лоени . . .	1 „	—	24	„
207	„ стеаринови .	1 „	—	16	„
208	Седефъ не изработенъ	1 „	—	16	нето
209	Седефни издѣлия . .	1 „	1	28	„
210	Селитра (гюверджиле)	100 „	4	—	8 въ с. 12 въ вар.
211	Семе отъ дива череша (мехлебъ)	1 „	=	08	нето
212	Семе сусамъ	100 „	2	40	бруто
213	Семе за канарии . .	100 „	3	20	„
214	Семена градинарски и ґрадински, освѣнъ предвиденитѣ въ ст.: 215, 216, 217, 218 и 219	безъ мито	—	—	—
215	Семена арпаджикъ .	1 кгр.	—	20	нето
216	„ лучено каба .	1 „	—	40	„
217	„ отъ зеле . .	1 „	—	40	„
218	„ отъ празъ. .	1 „	—	20	„
219	„ „ бамня. .	1 „	—	20	„
220	Сиренье всѣкакъвъ видъ обикновенно .	100 „	24	—	20 вар. 6. въ тул.

Стаття	Наименование на предмѣтитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ брута тяжесть
221	Сладка разни . . .	100 кгр.	20	—	(10 въ кач. и др. сѫдове
222	Смирна.	1 „	—	48	нето
223	Смокини въ торба или варели	100 кгр.	4	—	6. въ тор. 12 въ в.
224	Смокини въ кутии или санджци	1 „	—	16	8 въ сан. и кут.
225	Смола (зифтъ) . . .	100 „	1	60	бруто
226	Соль минерална и морска	(споредъ сѫ-(ществу. зак.	—	—	—
227	Спиртъ до 30 градуса	литрата	—	24	литрата нето
228	Спиртъ отъ 30 градуса нагорѣ . . .	„	—	24	„
229	Сребьрни издѣлия .	1 кгр.	22	40	нето
231	Стриди.	1 „	—	12	5 въ к., 12 въ вар.
232	Стъклени издѣлия. .	100 „	16	—	бруто
230	Сюнгеръ всѣкакъвъ видъ.	1 „	—	32	нето
	Т.				
233	Тамиянъ	100 „	6	40	14 въ санд. и бур.
234	Тахънъ	1 „	—	12	16 въ варели
235	Тевтери всякакъкъ видъ.	1 „	—	28	8 въ санджци
236	Телета и турмачета*)	главата	—	80	—
237	Териакъ	1 кгр.	—	20	8 въ тенекета
238	Тетеви за драндари.	1 „	1	20	нето
239	Тригия.	1 „	—	30	бруто
240	Трици отъ разни храни	100	—	48	„

*) Телета и турмачета считатъ се до 9 мѣсеци.

Статия	Наименование на предмѣтитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ брута тяжесть
241	Туткалъ (клей) . . .	100 кгр.	6	40	8 въ с. бр. въ тор.
242	Тухли и керемиди. .	100 '-та	2	40	—
243	Тютюнъ на листа и тюмбеке всѣкакви качества	1 кгр.	—	56	4 въ денгове
244	Тютюнь резанъ (фабрикованъ) и папироси	1 „	2	40	нето
	Ф.				
245	Фастъци съ чурупки шамски.	1 „	—	12	бруто
	Х.				
246	Хайверъ черъ, пресенъ или соленъ .	1 „	—	64	14 въ вар. и кач.
247	Хайверъ червенъ, всѣкакъвъ видъ . . .	1 „	—	08	14 въ варели
248	Хайверъ авгутароху .	1 „	1	20	нето
249	Халва отъ тахънъ. .	1 „	—	12	12 въ санд. к. в.
250	Хурми	1 „	—	08	10 въ в. и зимб.
	Ц.				
251	Цигари пури . . .	1 „	2	40	нето
	Ч.				
252	Черва сухи	100 „	40	—	бруто
253	Черва въ саламура .	100 „	8	—	20 въ варели
254	Черишъ	100 „	6	40	бруто

Статия	Наименование на предмѣтитѣ	Единица на тяжесть мѣри и пр.	Мито л.	Мито с.	ТАРА на % отъ бру-та тяжесть
255	Чорапи вълнени обикновенни. . . .	1 кгр.	—	80	нето
256	Череоту (сусамчеръ милатъ).	1 „	—	08	бруто
257	Чувенъ на корени. .	100 „	3	20	„
	Ш.				
258	Шалове вълнени тур. стиль	по стойность	—	—	—
259	Шалове или пояси вълнени	1 кгр.	1	20	нето
260	Шалове или пояси коприпени размѣсени съ памукъ, халепски или имитация, разни голѣмини. . .	1 „	2	—	„
	Ю.				
261	Юргани готови отъ вълнени и памучни платове.	1 „	—	40	„
262	Юргани готови отъ копринень платъ .	1 „	—	80	„
	Я.				
263	Язми памучни бояли турски, наречени „калемкяри“ всѣ-				

XIII.

ЗАКОНЪ

за веществената отчетность.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 8 декемврий 1884 г. подъ Н-ро 147, обнародванъ въ „Д. В." брой 119 отъ 31 декемврий сжщата год.

1. Министритҍ опредҍлятъ складоветҍ, въ които се получаватъ и расходватъ правителственнитҍ материали. Тҍ назначаватъ и отчетницитҍ, които отговарятъ за материалитҍ.

2. Всҍки отчетникъ, прҍди да постжпи на длъжность, е обязанъ да положи гаранция, вида и размҍра на която е опрҍдҍленъ въ „закона за гаранциитҍ", ако длъжностьта е прҍдвидена въ приложения къмъ него списъкъ, или се опрҍдҍля отъ съответствующия Министръ въ споразумҍние съ Финансовия, ако длъжностьта не е прҍдвидена въ списъка (чл. 2 и 4 отъ „закона за гаранциитҍ"), въ който случай тя се опрҍдҍля споредъ важностьта на материалитҍ и споредъ ако тҍ сж подложени повече или по-малко на повреждание отъ невнимание. Ако длъжностьта е по Министерството на Финанситҍ, размҍра на гаранцията се опрҍдҍля отъ Министерский Съвҍтъ.

Забѣлѣжка. Исключение се прави за завҍдующитҍ складоветҍ по Военното Министерство, които не подлежжтъ на гаранция.

3. Отчетницитҍ отговарятъ за качеството, количеството, приеманието и издаванието на повҍренитҍ тҍмъ материали, макаръ и да би имало лица, които да сж натоварени съ контролирванието на складоветҍ.

4). Отчетника не може да се освободи отъ отговорность, за каквато и да било загуба или повреждание, ако не докаже фактично, че това е произлѣзло отъ нѣкоя непрѣодолима сила (форса мажора), като: *а)* кражба съ оржжия, извършена чрѣзъ нападение или строшавание; *б)* пожаръ; *в)* наводнение; *г)* срутвание на зданието и *д)* приключение изъ пжтя, по сухо или по вода.

5. Когато нѣкой отчетникъ се замѣни съ други, здаванието и приеманието на материалитѣ се удостовѣрява чрѣзъ единъ актъ и инвентаръ, съставени въ присжтствието на провѣрочна коммисия и подписани отъ уволнявания и назначавания отчетници.

6. Никакви материали не може да се внесжтъ или изнесжтъ изъ склада безъ прѣдварителна заповѣдь отъ надлежния Министръ или неговия пълномощникъ.

7. Всички внасяния и изнасяния изъ склада се записватъ по редъ въ книгитѣ на отчетника съ необходимитѣ обяснения за количеството, вида и качеството на материалитѣ.

8. Въ продължение на първитѣ два мѣсеца отъ годината отчетника е длъженъ да състави отчетъ за изтеклата година въ два екземпляра, отъ които едина се испраща заедно съ всички оправдателни документи относително операциитѣ му въ съотвѣтствующето Министерство. Замѣненитѣ съ други или уволненитѣ отчетници сж длъжни да прѣдставятъ отчети за извършенитѣ отъ тѣхъ операции, въ продължение на два мѣсеца отъ какъ сж прѣдали длъжностьта.

9. Слѣдъ като се разгледатъ отчетитѣ въ Министерството, испращатъ се заедно съ документитѣ най-кжсно до 1 май втората година отъ оная, за която сж тѣ, въ Върховната Смѣтна Палата за всестранно провѣрявание, съгласно „закона за устройството и общото управление на Върховната Смѣтна Палата“.

10. За испълнението на настоящия законъ ще се изработи особенъ правилникъ отъ Финансовото Министерство.

XIV.

ЗАКОНЪ

за гаранциитѣ на чиновницитѣ

(Утвърденъ съ Височайшия указъ отъ 17 декемврий 1884 г. подъ Н-ро 155, обнар. въ „Д. В." брой 1 отъ 3 януарий 1885 год.)

1. Всѣко длъжностно лице, натоварено съ прибиране и расходване на държавни и общественни суми и материали, а сѫщо и онова, което испълнява нѣкоя ответственна по финансовата часть длъжность, е обязано да представя гаранция, която бива или въ налични суми, или въ недвижими свои имущества, или въ порѫчителство отъ състоятелни лица.

Забѣлѣжка. Исключение се прави за ковчежницитѣ и завѣдующитѣ складоветѣ при военнитѣ части, които сѫ подчинени на особенни закони.

2. Размѣра на гаранцията се опредѣля за всѣки классъ служащи съгласно съ приложенитѣ при настоящия законъ таблици,

3. Всички новоназначавани на длъжность лица сѫ обязани да представятъ изискваната гаранция, въ единъ отъ тритѣ вида, преди да сѫ постѫпили на длъжностьта.

4. Когато нѣкой чиновникъ се назначава на длъжность, гаранцията за която не е предвидена въ таблицитѣ, тя се опредѣля въ указа за назначението му слѣдъ предварителното съгласие на Финансовия Министръ върху размѣра й.

Забѣлѣжка. Ако длъжностьта на чиновника е по Министерството на Финанситѣ размѣра на гаранцията се опредѣля отъ Министерский Съвѣтъ.

6*

5. Наличната гаранция се внася съ обявление въ окржж. или околийскитѣ ковчежничества, срѣщу която послѣднитѣ издаватъ отредената за това квитанция.

6. Квитанцията се представя отъ назначаваното на служба лице, чрезъ непосредственния му началникъ, въ Министерството отъ което зависи, а послѣдното я препраща заедно съ всички по назначението му документи въ Финансовото Министерство.

7. Финансовото Министерство, слѣдъ като се удостовѣри въ правилностьта на квитанцията и въ врѣменното внасяние на суммата въ ковчежничеството, записва я въ главната книга за гаранциитѣ обр. № 5 и издава на съотвѣтствующето лице свидѣтелство споредъ приложената при настоящия законъ форма № 3.

8. Ковчежничествата представятъ ежемѣсечно въ Финансовото Министерство вѣдомость за постжпилитѣ у тѣхъ презъ мѣсеца гаранции, които се сравняватъ съ полученитѣ въ Министерството квитанции.

9. Министерството на Финанситѣ съсредоточава ежемѣсечно наличнитѣ гаранции въ Българската Народна Банка, която плаща за тѣхъ опредѣлената отъ устава ѝ лихва.

10. Гаранциитѣ въ недвижимитѣ имоти състоятъ въ туй, че всѣко назначавано на служба лице, което желае да положи такава, представя въ Министерството писменна декларация, съ която оставя въ залогъ часть или всичкитѣ си имущества за обезпечение хазната отъ каквито и да било загуби.

11. Гаранцията въ поржчители състои въ туй, че всѣко назначавано на служба лице има право да представи поржчителство отъ състоятелни лица, чрезъ което да гарантиратъ съ имуществата си за изискваната отъ закона сумма, въ случай, че гарантираното лице злоупотрѣби съ държавни или общественни сумми, или се окаже недостигъ въ кассата му.

Забѣлѣжка. Гаранциитѣ за сумма по голѣма отъ 5000 лева позволява се да бждатъ на половина въ на-

лични сумми, или въ залогъ на недвижимъ имотъ; а другата половина въ лично поржчителство отъ състоятелни лица.

12. Поржчителството както и декларацията (чл. 10) трѣбва да бждкть съставени споредъ приложенитѣ при настоящия законъ форми обр, № № 1 и 2, подтвьрдени отъ мѣстното общинско управление, че упоменжтитѣ въ поржчителството недвижими имущества дѣйствително принадлежатъ на поменжтитѣ лица и иматъ стойность наймалко 1/3 повече отъ гаранцията и завѣрени отъ сждилището, че върху поменжтитѣ имущества нѣма никакъвъ запоръ и не сж заложени никому срѣщу какъвто и да било дългъ.

13. Декларацията и поржчителствата за гаранции въ недвижими имоти се облагатъ съ опредѣленото отъ закона за гербовия сборъ мито и препращатъ презъ съотвѣтствующето Министерство въ Финансовото по опредѣления въ чл. 4 начинъ, сиречь придружени отъ всички укази, приказзи или други документи по назначението.

14. Финансовото Министерство като се удостовѣри въ редовностьта на декларацията или поржчителството и приложенитѣ при тѣхъ документи, записва ги въ опредѣления за това регистръ (обр. № 6) и издава нуждния сертификатъ (обр. № 4), въ който се обозначава №. подъ който е записана гаранцията въ регистра, имуществата, съ които се гарантира оцѣнката отъ градското общинско управление, врѣмето отъ когато назначаваното лице постжпва на служба и длъжностьта, която ще занимава.

15. Въ случай, че нѣкой чиновникъ се премѣсти на сжщата или на друга длъжность, отъ едно окржжие въ друго или отъ единъ градъ въ други на сжщото окржжие и съ сжщата гаранция, то той заявява писменно въ Финансовото Министерство, че представената отъ него декларация има сила за новата длъжность, както и за първата; ако той самъ си е гарантиралъ съ свои недвижими имущества, или пъкъ ако други сж поржчителствували за него,

тѣ заявяватъ по сѫщия начинъ, че поржчителството имъ остава въ сила за новата длъжность.

16. Въ случай, че нѣкой чиновникъ се премѣсти отъ една длъжность на друга съ по-голѣма гаранция, ако послѣднята е въ налични пари, внася допълнително въ ковчежничеството по сѫщия начинъ, както първоначалната сумма (чл. 5) разликата между гаранциитѣ за старата и новата длъжность.

Финансовото Министерство му издава ново свидѣтелство за цѣлата сумма, която се записва подъ особенъ №, а първата унищожава въ регистра, слѣдъ като задължи смѣтката съ сѫщата сумма, като въ сѫщото врѣме унищожи и старото свидѣтелство.

Забѣлѣжка. Допълнителната гаранция може да се даде и въ другитѣ два вида гаранции (въ недвижими имоти и поржчители).

17. Въ случай, че нѣкой чиновникъ се премѣсти отъ една длъжность на друга съ по-малка гаранция, ако послѣднята е въ налични пари, разницата между първата и новата гаранция му се поврьща, ако той пожелае това, и му се издава ново свидѣтелство за останжлата сумма, която се записва подъ особенъ № въ регистра, а първата унищожава слѣдъ като задължи смѣтката въ сѫщата сумма и унищожи старото свидѣтелство.

18. Ако нѣкой чиновникъ се премѣсти отъ една длъжность на друга съ по голѣма гаранция, която състои въ недвижими имоти, то той самъ или гарантитѣ, споредъ случая, представатъ допълнителна гаранция по сѫщия начинъ, както и първоначалната (чл. 10 и 11), която Финансовото Министерство записва въ регистра подъ особенъ №, като отбѣлѣжи въ новата партида № на старата.

Забѣлѣжка. Забѣлѣжката къмъ чл. 16 се отнася и къмъ тоя членъ.

19. Ако би пъкъ нѣкой чиновникъ се премѣсти отъ една длъжность на друга съ по малка гаранция, която състои тоже въ недвижими имоти, то въ такъвъ случай цѣлата първоначална гаранция остава въ сила, за което се

подава заявление въ Министерството или отъ самия чиновникъ или отъ гарантитѣ му споредъ случая.

20. Всички занимающи длъжность чиновници, отъ които се изисква съгласно съ приложената при тоя законъ таблица гаранция, сѫ длъжни най-късно въ растояние на три мѣсеца отъ издаванието на настоящия законъ да я положатъ въ една отъ поменѫтитѣ три вида въ чл. 1. Въ противенъ случай, слѣдъ истичанието на поменатий срокъ, се уволняватъ отъ занимаемитѣ длъжности*).

21. Всички отчетници, подсѫдими на Върховната Смѣтна Палата и задължени да ѝ представятъ отчетъ за дѣйствията си, ако се уволнятъ преди Палатата да се произнесе окончателно върху отчетитѣ имъ, могѫтъ да заявятъ да имъ се повърне ½ отъ наличната гаранция, слѣдъ като представятъ въ Финансовото Министерство послѣднитѣ си отчети и то се произнася слѣдъ провѣрката имъ, че не се оказва никакъвъ дефицитъ. Останалата ½ часть се поврыща слѣдъ окончателното произнасяние на Палатата върху всичкитѣ отчети и смѣтки на отчетника.

Забѣлѣжка. Тая ½ часть отъ гаранцията може да се истегли срѣщу здраво порѫчителство.

22. Гаранцията въ недвижими имоти на поменѫтитѣ въ горния членъ отчетници се освобождава и поврыща изцѣло само слѣдъ окончателното произнасяние на Върховната Смѣтна Палата върху правилностьта на всичкитѣ имъ отчети и смѣтки.

23. Гаранциитѣ въ пари или въ недвижими имоти на служащи лица, които не сѫ задължени да представляватъ отчетъ въ Върховната Смѣтна Палата се освобождаватъ веднага слѣдъ като прямия му началникъ удостовѣри, че то е предало въ исправность всички възложени нему дѣла и че не намира никакво подозрѣние за злоупотрѣбление презъ всичкото врѣме на служението му.

---

*) *Забѣлѣжка.* За длъжноститѣ, учредени слѣдъ издаванието на закона, гаранциитѣ сѫ опрѣдѣлени съ особенни укази съгласно чл. 4.

24. Гаранциитѣ, както въ налични сумми, тъй и въ недвижими имоти се поврыщатъ било напълно билю отъ части слѣдъ разрѣшение съ приказъ отъ Финансовия Министръ, въ който се обозначаватъ всички основания, които позволяватъ поврьщанието имъ.

25. Всѣки чиновникъ който желае да му се повьрне цѣлата или часть отъ гаранцията подава прошение, чрезъ своето началство, въ Финансовото Министерство придружено отъ свидѣтелството на сжщото Министерство (чл. 21) или отъ постановление на Палатата (чл. 32) относително правилностьта на отчетитѣ му или пъкъ отъ свидѣтелството на прямия му началникъ (чл. 23). Подобни книжа се облѣпятъ съ гербови марки.

26. Когато въ кассата на чиновника се окаже дефицитъ, или по негова вина се изгубятъ суми, безъ да се забѣлѣзва въ това умишленно злоупотрѣбление отъ негова страна, дефицита се одьржа отъ наличната му гаранция, или се взисква отъ него или поржчителитѣ, когато гаранцията е въ недвижими имущества. Ако въ послѣдния случай чиновника или гарантитѣ не внесжтъ доброволно въ хазната изгубената сумма, Финансовото Министерство се распорежда да се събере суммата сждебнимъ образомъ, като се продаджтъ часть или всички заложени недвижими имущества.

Забѣлѣжка. Ако подобенъ чиновникъ остане и за напредъ на длъжность, длъженъ е да допълни дадената си гаранция.

27. Ако нѣкой кметъ злоупотрѣби съ държавни сумми или се окаже просто дефицитъ въ кассата му, изгубена или злоупотрѣбена сумма се изисква отъ него, като му се продаджтъ въ случай на нужда имуществата. Ако послѣднитѣ недостигнжтъ, отговаря цѣлий общинский съвѣтъ; ако ли и тѣхнитѣ имущества не достигатъ, то остатъка се исплаща отъ населението на общината, а кмета се предава освѣнъ това на сждъ, за углавно престжпление (чл. 47 на закона за надзора и събиранието даждията отъ 13-ий априлия 1883 година).

Забѣлѣжка. Сѫщия членъ има сила и се приспособява и за окрѫжнитѣ съвѣти.

28. Ако дефицита или изгубвание суммитѣ сѫ станѫли вслѣдствие злоупотрѣбление отъ страна на отчетника, освѣнъ гдѣто се взискватъ въпроснитѣ сумми, послѣдний се предава на сѫдъ за углавно престѫпление.

29. Всички препратени дѣла по изгубвание, или злоупотрѣбление сумми се разглѣждатъ отъ надлежнитѣ сѫдилища най-кѫсно въ продължение на единъ мѣсецъ.

30. Всички издадени до сега распореждания относително гаранциитѣ на чиновницитѣ се отмѣняватъ.

Образецъ № 1.

ДЕКЛАРАЦИЯ.

Долуподписаний . . . . . . жител . . . . . . имамъ честь да заявя съ настоящето, че оставямъ въ залогъ, за обезпечение гаранцията отъ . . . . лева, която се изисква отъ мене на основание закона за гаранциитѣ, за да заема длъжностьта . . . . . . слѣдующитѣ недвижими имущества . . . .

Поменѫтитѣ имущества сѫ свободни отъ всякакъвъ дългъ или каквото и да било задължение.

Заявявамъ освѣнъ това, че се съгласявамъ доброволно, щото ако при испълнението на длъжностьта си или отпослѣ при провѣряванието отчетитѣ, дѣлата и документитѣ ми, въ Финансовото Министерство или въ Върховната Смѣтна Палата, се окаже дефицитъ, злоупотрѣбление, загубвание или открадвание на държавни или други повѣрени мене сумми, и не ги внесѫ доброволно, правителството да има пълно право да секвестира и продава на мой рискъ и разноски, горѣозначенитѣ имущества и да внесе въ хазната отъ добититѣ пари опредѣлената за гаранция сумма.

Настоящата декларация има сила, до когато Върховната Смѣтна Палата се произнесе окончателно върху всичкитѣ ми операции, до като бѫдѫ на длъжность.

За удострвѣрение на всичко това, прилагамъ саморѫчно подписа си.

. . . . 188 . год.

. . . . общинско управление удостовѣрява съ настоящето, че горния подписъ е на г-нъ . . . . . който му е добрѣ познатъ, и че дѣйствително той притежава самъ, безъ никое друго участие, поменѫтитѣ въ горнята декларация недвижими имущества, които се оцѣняватъ за минимумъ . . . . . лева.

. . . . 188 . год.

Кметъ: . . . . .

Секретарь: . . . . .

Долуподписаний нотариусъ при . . . . окрѫжно сѫдилище, удостовѣрявамъ съ настоящето, че поменѫтитѣ въ горнята декларация недвижими имущества на г-на . . ., не подлежатъ на никакъвъ залогъ и сѫ свободни отъ всѣкакъвъ запоръ или секвестръ, било за дългъ или друго нѣкое задължение.

. . . . . 188 . год.

Нотариусъ при . . . . . окр. сѫдилище: . . .

Образецъ № 2.

ПОРѪЧИТЕЛСТВО.

Долуподписанитѣ . . . . . жители . . . . . имаме честь да заявимъ съ настоящето си, че всички солидарно гарантираме за г-на . . . . . . който се назначава на длъжность . . . . като оставяме въ залогъ, за обезпечение изискваната отъ закона гаранция . . . . . лева, слѣдующитѣ си недвижими имущества . . . .
Поменѫтитѣ имуществъ сѫ свободни отъ всѣкакъвъ дългъ или каквото и да било задължение.

Заявяваме освѣнъ това, че се съгласяваме доброволно щото, ако при испълнението длъжностьта си или отпослѣ при провѣряванието отчетитѣ, дѣлата и документитѣ му въ Финансовото Министерство или Върховната Смѣтна Па-

лата, се окаже дефицитъ, злоупотрѣбление, изгубвание или открадвание на държавни или други повѣрени нему суммп и не ги внесемъ доброволно, правителството да има пълно право да секвестира и продаде на нашъ рискъ и разноски горѣозначенитѣ имущества и да внесе въ хазната отъ добититѣ пари опредѣлената за гаранция сумма.

Настоящето поржчителство има сила, до когато Върховната Смѣтна Палата се произнесе окончателно върху всички операции на гарантираното лице, до като то е било на длъжность.

За удостовѣрение на всичко това прилагаме саморжчно подписитѣ си.

. . . . . 188 . год.

. . . . общинско управление удостовѣрява съ настоящето, че горнитѣ подписи сж на г-да . . . . , които му сж добрѣ познати и че тѣ дѣйствително притежаватъ сами поменжтитѣ въ горнето поржчителство недвижими имоти, които се оцѣняватъ всички изобщо за минимумъ . . . . . . лева.

. . . . 188 . год.

Кметъ: . . . . . .

Секретарь: . . . . .

Долуподписаний нотариусъ при . . . . окржжно сждилище удостовѣрявамъ съ настоящето, че поменжтитѣ въ горнето поржчителство недвижими имоти на г-да . . . . . . не подлежатъ на никакъвъ залогъ и сж свободни отъ всѣкакъвъ запоръ или секвестръ, било за дългъ, било за друго нѣкое задължение.

. . . . . 188 . год.

Нотариусъ при . . . . . окржжно сждилище: . . . .

Образецъ № 3.

СВИДѢТЕЛСТВО.

Министерството на Финанситѣ удостовѣрява съ настоящето, че г-нъ . . . . е внесълъ въ . . . . ковчежничество . . . . лева срѣщу квитанция № . . . .

отъ него по закона гаранция за длъжностьта . . . .
Поменжтата сумма е записана въ регистра за наличнитѣ гаранции на страница . . . . . подъ порядень № . . . . и за която има право да получава законната лихва отъ деня на внасянието й въ Българската Народна Банка.

г. София, ... 188 . год.

Министръ на Финанситѣ: . . , ...

Началникъ на счетното отдѣление: . . . .

Образецъ № 4. .

СВИДѢТЕЛСТВО.

Министерството на Финанситѣ удостовѣрява съ настоящето, че г-нъ . . . . е представилъ законно поржчителство въ недвижими имоти, подтвърдено отъ . . . . градско-общинско управление и нотариуса при . . . . окрžженъ сждъ за изискваната отъ него гаранция . . . . лева въ качество на . . . . , Поменжтото поржчителство е записано въ регистра за гаранциитѣ въ недвижими имущества на страница . . . . . подъ порядень № . . . . .

г. София, ... 188 . год.

Министръ на Финанситѣ: . . . . .

Началникъ на счетното отдѣление. . . . . .

СПИСЪКЪ

За гаранциитѣ на чиновницитѣ по финансовото вѣдомство.

Наименувание на длъжноститѣ	Газмѣра на гаранцията	Наименование на длъжноститѣ	Размѣра на гаранцията
Окрѫжни ковчежници:		II классъ	10.000
I классъ	60.000	III „	5.000
II „	50.000	IV „	4.000
III „	40.000	V „	3.000
IV „	30.000	Митарственни кассиери:	
Околийски ковчежници:		I классъ	20.000
I классъ	25.000	II „	15.000
II „	20.000	Митарственни оцѣнители:	
Контрольори при окрѫжнитѣ ковчежничества:		I классъ	12.000
I классъ	10.000	II „	8.000
II „	10.000	III „	4.000
III „	8-000	IV „	3.000
IV „	5.000	Помощници на оцѣнителитѣ:	
Контрольори при околийскитѣ ковчежничества:		Варненский	6.000
		Руссенский	5.000
		Ломский	5.000
I классъ	3.000	Митарственни магазинери:	
II „	3.000		
Митарственни управители:		I классъ	3.000
		II „	2.000
I классъ	15.000	III „	2.000

Наименувание на длъжноститѣ	Размѣръ на гаранцията
Помощници на магазинеритѣ:	
I классъ	2.000
II „	1.000
Писари при митарственнитѣ пунктове:	
При желѣзницата въ Варна	2.000
При желѣзницата въ Руссе	2.000
Останалитѣ по . . .	1.000
Вѣсовщици при митницитѣ:	
Варненский	500
Руссенский	300
Свищовский	300
Контрольори при тютюневитѣ фабрики:	
Всѣки контрольоръ .	300

Наименование на длъжноститѣ	Размѣръ на гаранцията
Контролори при спиртоварнитѣ фабрики:	
Всѣки контрольоръ.	300
Магазинери при мината	800
Економъ при Министерството	1.000
Директоръ на образц. чифликъ	2.000
Економъ на образц. чифликъ	1.000
Бълг. Народна Банка:	
Директоръ	40.000
Кассиеръ	50.000
Контрольоръ	25.000
Управителитѣ на банковитѣ клонове . .	25.000
Тѣхнитѣ кассиери .	20.000
Тѣхнитѣ контрольори	10.000

СПИСЪКЪ

За гаранциитѣ на чиновницитѣ по Вѫтрѣшното Министерство.

Смотрители при затворитѣ:	
I классъ	
Софийски } Видински }	800
Останалитѣ по . . .	500
II классъ	300
Надзират. при болницитѣ:	
I классъ	
Софийски	2.000
Търновски	1.500

Наименование на длъжноститѣ	Размѣра на гаранцията	Наименование на длъжноститѣ	Размѣра на гаранцията
Руссенски	1.500	III классъ	500
Видински	1.500	Апотечно депо:	
Варненски	1.500	Провизоръ	1.000
II классъ	1.000	Помощн. провизора .	500

СПИСЪКЪ

За гаранциитѣ на чиновницитѣ по Министерството на Външнитѣ Дѣла и Исповѣданията.

Канцлеръ при Агенств. въ Цариградъ.	2.000	Секретарь при Агенств. въ Бѣлградъ .	800
Канцлеръ при Агенств. въ Букурещъ.	2,000	Ковчежницитѣ при духовнитѣ съвѣти и при мюфтиитѣ по .	500

СПИСЪКЪ

за гаранциитѣ на чинов. по телеграфо-пощанските управление.

Счетоводитель при центр. управление .	3.000	III классъ	3.000
		IV „	2.000
Надзиратель на склада при сжщото управление	1.000	V „	1.500
		VI „	500
Началници станции: I классъ		Подначалн. станции: I классъ	
Софийски.	8.000	Софийски	3.000
Руссенски, Варненски	5.000	Руссенски, Варненски	2.000
II классъ	3,000	II классъ	1.000

Наименование на длъжноститѣ	Размѣра на гаранцията	Наименование на длъжноститѣ	Размѣра на гаранцията
Приемщици:		V классъ	500
I классъ		Пощалиони:	
Софийски.	2.000	I классъ	1.000
Руссенски }	1.000	II „	800
Варненски }		III „	800
II классъ.	800	IV „	500
III „	800	V „	500
Сортировщици:		VI „	[illegible]00
I классъ		Раздавачи:	
Софийски.	2.000	I классъ	500
Руссенски }	1.000	II „	300
Варненски }		III „	300
II классъ	800	IV „	300
III „	800	V „	300
IV „	500	VI „	300

СПИСЪКЪ

За гаранцитѣ на чиновн. по Министерството на Правосѫдието.

Секретари при кассацията	300	Нотариуси при окр. сѫдилища:	
Секретари при аппел. въ София и Руссе. .	300	I классъ	5.000
		II „	3.000
Секретари при окрѫжнитѣ сѫдилища:		Сѫдебни пристави при окр. сѫдилища:	
I классъ	500	I классъ	5.000
II „	300	II классъ	3.000

Наименование на длъжноститѣ	Размѣра на гаранцията	Наименование на длъжноститѣ	Размѣра на гаранцията
Сѫдебни слѣдователи при окр. сѫдилища:		Търновски, Руссенски, Вярненски	1.000
I классъ			
Софийски.	1.000	II классъ	800

СПИСЪКЪ

Директоръ на Държавната Печатница	5.000	При Петропавловското училище . . .	800
Бухталеръ при Печатницата	2.000	При дѣвическата Софийска гимназия. .	1.000
Економи при пансионитѣ:		Ппи дѣвическата Търновска гимназия . .	800
При Софийската гимназия.	1.000	При Царибродското училище.	800

ЗАКОНЪ

за митниците.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 8 януарий 1885 год. подъ Н-ро 3, обнародванъ въ „Д. В." брой 8 отъ 24 януарий сжщата година).

ОТДѢЛЪ I.

Общи положения.

1. Внасяние и изнасяние на стоки или други предмѣти се допуща само чрезъ тѣзи пунктове на границата, въ които се намиратъ особни за това учреждения, наречени *митници или митарственни пунктове*.

2. За стокитѣ, на които внисанието и изнисанието не е запретено, се плаща мито спорѣдъ сжществующитѣ митарственни тарифи на Българското Княжество.

Стоки съ неопредѣлено въ тарифитѣ мито=ad valorem, ще се оцѣняватъ споредъ дѣйствителната имъ цѣна на цѣло, която иматъ на мѣстото, гдѣто се внасятъ или изнасятъ.

Отъ вноснитѣ ad valorem стоки ще се спада 10% отъ стойностьта при оцѣнението.

3. Никакви измѣнения въ тарифитѣ относително митарственнитѣ права немогжтъ да ставатъ, безъ предварително одобрение на Народното Събрание.

Предоставя се обаче право на Финансовия Министръ, въ случай на крайна нужда да умалява или унищожава врѣменно митарственнитѣ права на слѣдующитѣ вносни стоки:

а) хранитѣ и другитѣ произведения, които сж необходимо нуждни за прехрана на человѣцитѣ;

б) веществата, които сж необходимо нуждни за мѣстната промишленость, и

в) всѣкакъвъ видъ добитъкъ, отъ който страната врѣменно се нуждае.

За така направенитѣ врѣменни распореждания Финансовий Министръ ще представя въ най-близската сессия на Народното Събрание законопроектъ за утвърждение.

4. Пропущатъ се безъ мито слѣдующитѣ предмети при внасянието:

а) всѣкакъвъ родъ вещи, които се донасятъ отвънъ за Княжеския Дворецъ;

Забѣлѣжка. Вещитѣ, които се внасятъ или изнасятъ за смѣтка на правителството и мѣстнитѣ общински учреждения подлежатъ на мито, както и вещитѣ на частни лица.

б) домашни имоти (покжщнина), а тъй сжщо и домашенъ добитъкъ, принадлежащъ на лица, които се преселяватъ отъ чужбина на постоянно жителство въ Княжеството, като се смѣта за всѣко семейство едъръ добитъкъ до 10 глави, а дребенъ до 50, ако тѣзи лица представятъ свидѣтелства отъ окржжнитѣ или околийски управления, че сж дѣйствително преселенци;

в) нѣща употребливани, които се намиратъ при пжтницитѣ, и които сж предназначени за тѣхно собственно употрѣбление, като: дрѣхи, обуща, долни дрѣхи, постилки и други вещи необходими за пжтувание, а тъй сжщо и инструментитѣ при занаятчиитѣ, предметитѣ при разнитѣ художници. ако по своето си количество тѣ не сж предназначени за търговия;

г) напечатани книги, географически карти, атласи, глобуси, черковни образи, гравури, литографически образи на листове или въ албуми, музикални съчинения гравирани, литографирани или напечатани, сжщо и всѣкакви инструменти и апарати, които служатъ за учението, както и черковнитѣ утвари на разнитѣ вѣроисповѣдания, за които се представятъ свидѣтелства отъ надлежнитѣ общини, че сж назначени за храмоветѣ;

Забѣлѣжка. Отъ напечатанитѣ вънъ отъ държавата книги на Български языкъ, ще се взема мито.

д) искуственни и любопитни предмети, които се внасятъ за общественнитѣ музеи;

е) всѣкакви парни машини подвижни и неподвижни, а така сѫщо и земледѣлчески, били тѣ парни или не, както и плуговетѣ;

ж) машини типографически, литографически, фотографически и пр., както и всички инструменти, които служатъ за извършвание на какъвто и да било занаятъ или промишленость, когато се носятъ за собственно употрѣбление и въ малки количества, а не за търговия;

з) образци отъ стоки, растения и всѣкакви семѣна, които се внасятъ за развъждание и подобрѣние на земледѣлческитѣ произведения;

к) стоки, които се внасятъ на веднѫжъ въ такова количество, щото цѣната имъ, въ купъ, да не съставлява повече отъ десеть лева;

л) мѣстнитѣ стоки, които сѫ били изнесени въ чужбина и които по независящи обстоятелства отъ волята на търговеца се врьщатъ назадъ, когато за доказателство на това сѫ придружени съ свидѣтелство отъ митницата на оная държава, която ги е повърнала и има неоспорими доказателства за изнасянието на тия сѫщи стоки отъ Княжеството, съ разрѣшението на Министра на Финанситѣ;

м) имуществото и предметитѣ, предназначени за собственното употрѣбление на иностраннитѣ дипломатически агенти, отъ всѣкакво звание, на генералнитѣ консули, консули и вице консули, когато тия лица не принадлежатъ на търговско съсловие;

н) всякакъвъ родъ предмети за въорѫжение, снараждание, боеви припаси и материали за облѣкло, които сѫ предназначени за частитѣ отъ Българската войска, материалитѣ и инструментитѣ за изработвание правителственни работи въ мастерскитѣ на артилерийския и партовия арсенали, а сѫщо каменни вѫглища, машини и кораби, материали за корабитѣ (параходитѣ) на флотата, която е въ

плавание, ако всичкитѣ тѣзи предмѣти сж били закупени непосрѣдствено отъ Военното Министерство въ мѣстата, гдѣто тѣ се изработватъ или на главнитѣ пазари, безъ всякакво участие на предприемачи или коммисионери, и

о) ремонтнитѣ коне за Българската армия, и сжщо, заводскитѣ производители за Александровския заводъ и за конюшната за мърление, които се придобиватъ за подобряване коньетѣ въ страната.

Забѣлѣжка. Всичкитѣ тѣзи предмети, които сж изброени въ двѣтѣ предишни алинеи се допущатъ за внасяние безъ мито по особенно всякой пжть съглашение на Финансовий и Военния Министри и при това не инакъ, освѣнъ, ако всичкитѣ тѣзи предмети сж били купени съ распорежданието на Военния Министръ непосредственно безъ всѣкакво участие на предприемачи и коммисионери и при това за нуждитѣ на армията, въобще па сумми, които сж ассигнувани по бюджетътъ на Военното Министерство.

5. Пропущатъ се безъ мито при изнасянието:

а) тютюньтъ на листове и тютюневитѣ издѣлия;

б) виното, ракията и въобще спиртнитѣ питиета, а тъй сжщо гроздьето, плодоветѣ, градинскитѣ овощия и зеленчуци;

в) книги напечатани, картини, рисунки литографически и фотографически, а тъй сжщо образи черковни (икони);

г) колониалнитѣ и другитѣ стоки, които не сж произведение на България и сж заплатили вносното мито, а послѣ, по каквито и да е причини, се изнасятъ назадъ въ чужбина, или се пренасятъ по вода отъ едно пристанище на друго въ България;

д) стоки, които се изнасятъ въ такова количество, щото цѣната имъ въ купъ да не съставлява повече отъ 25 л.;

е) предмѣти необходими за храна и освѣтление на корабления персоналъ въ корабитѣ, които стоятъ въ Българскитѣ пристанища, и

ж) шаяци, аби, гайтани, изработени кожи, ножове, желѣзни, сребърни и златни издѣлия и въобще всичкитѣ обработени мѣстни индустриални издѣлия.

6. Освобождаватъ се отъ вносно и износно мито:

а) мѣстнитѣ произведения, които се пренасятъ отъ едно пристанище на друго въ България, когато се придружаватъ съ нуждпитѣ митарственни свидѣтелства;

б) иностраннитѣ стоки, които се намиратъ въ митарственнитѣ магазии и които по разни обстоятелства се изнасятъ на ново изъ България;

Забѣлѣжка. Антрепозитнитѣ стоки, когато се изнасятъ на ново, плащатъ 1% мито отъ стойностьта.

в) иностраннитѣ стоки, които преминуватъ презъ България за други държави (транзитъ) и мѣстнитѣ произведения, които, за да се пренесѫтъ отъ единъ пунктъ на други въ България, преминуватъ презъ територията на една чужда държава, или се пренасятъ по вода отъ вънъ предѣлитѣ на България, и

г) иностраннитѣ и мѣстнитѣ стоки, които се внасятъ отъ чужбина или се изнасятъ отъ вънъ границата за кратковрѣменни срокове, за спекулация въ изработванието имъ и за други цѣли, като се пазятъ относително тия стоки правилата, изложени въ глава IV отъ настоящия законъ.

7. Запрещава се съвършенно внасянието на следующитѣ предмѣти:

а) орѫжия и въобще военни амуниции, съ исключение на револверитѣ, ловджийскитѣ пушки и пищовчетата, които се внасятъ за търговия по редътъ, опредѣленъ отъ Министерството на Финанситѣ. Внисанието на барутя се допуща, съгласно съ особения за това законъ;

б) развалени стоки за ядение, когато се констатиратъ отъ надлежния лѣкарь, че сѫ вредителни за здравието, и

в) вѣхти носени дрѣхи, които се внасятъ за търговия.

8. Запрещава се съвършенно изнасянието отвънъ границата на древнитѣ каменни предмѣти, като: паметници, статуи, статуйки и други тикива древни скулптури; предмѣти искуственни отъ дърво или бронзъ древни, пръстени и металически сѫдове древни, музаически и номизматически предмети древни и въобще всички предмети,

които по естеството си представляватъ наученъ или любопитенъ интересъ.

Забѣлѣжка. Подобно изнасяние се разрѣшава само отъ Министерството на Народното Просвѣщение.

9. Митницитѣ в怎ематъ мито за всички стоки, както вносни, тъй и износни, които не сѫ запретени отъ закона и съ особенни распореждания отъ Финансовия Министръ, безъ ограничение на количеството имъ, а митарственнитѣ пунктове: *а)* за износнитѣ стоки въ неограничено количество и *б)* за вноснитѣ стоки, обаче само отъ такова количество, на което митото не надминува за веднажъ 25 л.

10. Министрътъ на Финанситѣ има право: *а)* да прави измѣнения въ правата на митарственнитѣ учреждения, относително до пропущанието на стокитѣ, както да разрѣшава на митарственнитѣ пунктове да взематъ мито на вноснитѣ стоки въ по-голѣмо количество отъ онова, което е показано въ чл. 9; да обрѫща митарственнитѣ пунктове въ митници и наопаки; да запрещава пропущанието презъ всичкитѣ въобще митарственни учреждения на нѣкои вносни, както и износни стоки, когато това ограничение се изисква отъ економическото положение и нуждитѣ на страната или отъ санитарнитѣ условия на чуждитѣ страни, отъ които идатъ стокитѣ и *б)* да отваря, затваря и премѣства митарственнитѣ учреждения отъ едно мѣсто на друго, съобразно съ нуждитѣ на търговията.

11. За врѣменнитѣ измѣнения на правата на митарственнитѣ учреждения по внасянието и вземанието мито на стокитѣ, се обявява отъ Министерството въ „Държавенъ Вѣстникъ“, а отъ митарственнитѣ учреждения чрезъ писменни обявления, които се окачатъ предъ вратата на зданието. За затварянието и отварянието на митарственнитѣ учреждения ставатъ подобни обявления единъ мѣсецъ напредъ.

12. Мѣста необходими за устройството на митарственни здания и други приспособления, се взематъ принудително въ полза на правителството на основание 68 чл. отъ Конституцията на Българското Княжество, когато тѣхнитѣ сто-

пани се отказватъ да ги отстжпятъ съ доброволно съгласие.

Оцѣнението ще става отъ една коммисия, състояща отъ по равно число членове отъ страна на правителството и отъ страна на притѣжателитѣ на мѣстата, до когато се изработи особенъ законъ за отчужденията.

ОТДѢЛЪ II.

За управлението на митарственнитѣ учреждения и за пограничния надзоръ.

13. Митарственнитѣ учреждения се намиратъ подъ вѣдомството на Финансовото Министерство.

14. Митницитѣ се дѣлятъ на петь степени и се управляватъ отъ управители, които се назначаватъ и уволняватъ съ Княжески указъ, по представление отъ Финансовия Министръ, а пунктоветѣ — отъ началници, които се назначаватъ и уволняватъ тоже съ Княжески указъ.

15. Числото на митарственнитѣ учреждения и на чиновницитѣ, както и по-долнитѣ служители се опредѣлява по бюджета, а редътъ, който сжществува за опредѣлението на служби, порядъкътъ по дѣлопроизводството на митарственнитѣ учреждения, обязанноститѣ и взаимнитѣ отношения на чиновницитѣ сж изложени въ особни правилници по този предметъ.

Забѣлѣжка. Митницитѣ се ревизуватъ отъ ревизоритѣ при Министерството на Финанситѣ.

16. Управителитѣ, както и всичкитѣ други митарственни и пунктовни чиновници за своитѣ дѣла отговарятъ предъ Министерството на Финанситѣ и предъ Върховната Смѣтна Палата.

17. Управителитѣ, които испълняватъ и длъжностьта кассиерска, кассиеритѣ и пунктовитѣ началници, полагатъ гаранция (въ пари или поржчителство) споредъ закона за гаранциитѣ на чиновницитѣ.

18. Митарственнитѣ чиновници сж отговорни за всѣко неосновно затруднение, което причиняватъ на търговцитѣ.

19. Митарственнитѣ чинове отъ каквато и да бж-

джтъ степень, при испълнението на служебнитѣ си дѣла, намиратъ се подъ защита на особнитѣ закони; всѣкой, който дързне да ги псува, заплашва, бие или имъ се противи, при испълнение на тѣхнитѣ обязанности, се наказва споредъ сжществующия наказателенъ законъ.

Административнитѣ и селски власти, както и въобще долнитѣ полицейски чинове сж длъжни, по искането на митарственнитѣ чиновници и служащи, да показватъ съдѣйствие за всичко що се касае до испълнението на тѣхнитѣ служебни обязанности.

Забѣлѣжка. Митарственнитѣ чинове се сматрятъ като въ испълнение на служебнитѣ си обязанности не само въ митницата, но и когато се намиратъ въ околностьта на пристанището, или по границата.

20. Всички митарственни чиновници сж длъжни при испълнение на служебнитѣ се дѣла да носятъ отличителни знакове, които се опредѣлятъ отъ Министра на Финанситѣ.

21. Митарственнитѣ учрѣждения биватъ открити всѣкой день, освѣнъ св. недѣля и опредѣленитѣ отъ правителството праздници; отъ 1 априлий до 1 октомврий, отъ 7 часа до 12 предъ пладнѣ и отъ 2 до 7 послѣ пладнѣ; а отъ 1 октомврий до 1 априлий, отъ 8 до 12 предъ пладнѣ и отъ 2 до 5 послѣ пладнѣ.

За преминувание на пжтницитѣ и за други нетърпящи отлагания нужди, митницитѣ и пунктоветѣ трѣбва да бждатъ отворени всѣкой день и всѣкой часъ безъ исключение.

Забѣлѣжка. Търговскитѣ операции въ митницитѣ се прекращаватъ слѣдъ обѣдъ, винаги единъ часъ порано, който часъ е опредѣленъ за провѣрявание и записвание дневнитѣ операции.

22. Участие въ търговски расправи, приемание на поржчки и довѣренности по митарственнитѣ работи въобще и испълняванието на чужди поржчки за покупка на стоки се забранява на митарственнитѣ чиновници.

23. За да се избѣгне тайното прекарвание на стоки,

по границата на България е учреденъ въоржженъ надзоръ, състоящъ отъ конни митарственни стражари. Тая стража се съставлява чрезъ волнонаемни лица, преимуществено такива, които сж се освободили отъ военния наборъ; тя се подчинява непосредственно на управителитѣ на мѣстнитѣ митници. Организацията и щатитѣ на митарственната стража, а тъй сжщо правата и обязанноститѣ на стражаритѣ се опредѣляватъ отъ правилника за митарственнитѣ стражари.

24. Стражаринътъ, който прослужи непрекъснжто 5 години безъ повишение, получава право на увеличение заплатата, въ размѣръ 10% отъ съдържанието си; за второто петолѣтие 20%, а слѣдъ 20-годишна непрекъснжта служба придобива право на пенсия, въ размѣръ ⅔ отъ средното количество на получаемата въ послѣднитѣ 3 години заплата.

25. Службата на стражаръ въ митницитѣ се счита за служба въ запасъ (резерва въ войската) и лицата, които се намиратъ по тия длъжности, не подлежатъ на призивъ по военна служба за обучение, преди да се освободятъ отъ тѣхъ.

26. Долнитѣ чиновници на митарственната стража, когато се намиратъ въ обиколки по длъжность, испълняватъ обязанноститѣ на караулитѣ.

Всѣкой е длъженъ да ги признава за такива и по исканието имъ да се спира. При това стражаритѣ се ржководятъ отъ по-долу изложенитѣ правила въ членове 28—31.

27. Тия правила по распорежданието на мѣстното началство трѣбва да се окачатъ въ пограничнитѣ мѣстности, по всичкитѣ полицейски учреждения, на публичнитѣ мѣста и да се обявлява всѣка година на жителитѣ отъ мѣстната полиция.

28. На митарственнитѣ стражари се позволява да употрѣбяватъ оржжие въ слѣдующитѣ случаи:

1) като срѣщнатъ контрабандисти, когато обикалятъ за да наглѣдватъ, ако контрабандиститѣ се не спржтъ на повикването имъ (заповѣдьта имъ) и ако тѣ се противятъ, когато ги хванатъ съ сила;

2) когато контрабандиститѣ или други лица нападнатъ открито на стражаритѣ въ врѣме испълнението на длъжноститѣ имъ, ако това нападение е направено съ цѣль да се отнеме съ сила хванатата контрабанда или да помогне за прекарванието й, — и тогава даже когато нападателитѣ не сѫ съ нищо въорѫжени;

3) ако се нападне на стражаря, когато той пази кассата, стокитѣ, стоварищата или други нему повѣрени предмѣти, или кога той съглѣда, че зломишленници се старажтъ да се вмъкнатъ въ пазенитѣ отъ него мѣста съ чупение (сабаряние), ако зломишленницитѣ не прекратятъ дѣйствията си при първото му повикване, или ако се противятъ при хващанието имъ.

29. Въ всичкитѣ тия случаи стражаритѣ сѫ длъжни, колкото е възможно, да се ограничаватъ въ употрѣбление на хладно орѫжие и да прибѣгватъ до огнестрелното само въ крайности.

30. Ако въ опредѣленитѣ отъ предидущитѣ членове случаи на необходимость, стражаритѣ убиѭтъ нѣкого или го наранятъ, длъжни сѫ незабавно да извѣстятъ за това управителя на мѣстната митница и мѣстната полиция.

31. Ако се докаже чрезъ изслѣдванието, че стражаритѣ, които сѫ ранили или убили нѣкого при испълнението на диъжностьта си, не сѫ отстѫпили въ тоя случай отъ горѣизложенитѣ правила и сами не сѫ дали поводъ за тая случка, тѣ се освобождаватъ отъ всѣкакво наказание; нъ ако сѫ употрѣбили орѫжие безъ нужда, или преждеврѣменно, тѣ подлежатъ на отговорность предъ сѫдътъ (чл. 37).

32. По чертата на границата, гдѣто сѫ расположени митарственнитѣ постове (стражи), запретено е да се учреждаватъ фабрики, воденици, ханища, кръчми и други такива публични заведения, безъ предварителното разрѣшение на Финансовото Министерство.

Когато се докаже, че нѣкое такъво заведение е улеснило прекарванието на контрабандни стоки, то Финансовото Министерство може да зоповѣда закриванието му незабавно.

Остановяванието на плавающитѣ воденици покрай рѣкитѣ на границата, ще се позволява само съ разрѣшението на управителя на митницата, който е длъженъ незабавно да извѣсти Министерството на Финанситѣ.

33. Презъ пограничнитѣ постове е съвършенно запретено да се внасятъ и изнасятъ стоки или други предмѣти.

34. Пренасянието стоки презъ границата, гдѣто има поставени митарственни учреждения, се позволява само отъ изгрѣванието до захожданието на слънцето.

35. Митарственнитѣ чиновници и стражари иматъ право да правятъ претърсвания за откривание контрабандни стоки въ публичнитѣ и търговски заведения, като: гостинници, ханове, кафенета, кръчми, дюкяни и др. т., сѫщо и въ хамбаритѣ, които се намѣрвать далечъ отъ жилищата, въ всѣко врѣме, деня и нощя. Претърсванието по кѫщята и другитѣ жилища, трѣбва да става по исканието на митарственнитѣ чинове отъ чиновницитѣ на мѣстната полиция, отъ селскитѣ кметове и отъ другитѣ длъжностни лица, които, въ крѫга на вѣдомството си, испълняватъ полицейска длъжность, съгласно постановленията на чл. 571 и 572 отъ Врѣменнитѣ правила за устройството на сѫдебната часть въ България.

Търсението контрабанда въ кѫщя и заведения подъ иностранно поданство трѣбва да става въ присѫтствието на единъ представитель отъ консулството, ако се намира на мѣстото и единъ полицейски чиновникъ.

Забѣлѣжка. Ако консулството се не съгласи да испрати свой представитель, то управлението на митницата испълнява длъжностьта си и безъ поменѫтия представитель.

36. Търсението и конфискацията въ кѫщята и въ другитѣ жилища се позволяватъ само, когато има основателно подозрение, че въ тѣхъ има скрити контрабандни стоки,

ОТДѢЛЪ III.

За реда на привличание къмъ отговорность служащитѣ въ митарственнитѣ учреждения и за наказанията, които имъ се налагатъ за престѫпления по длъжностьта имъ.

37. Служащитѣ въ митницитѣ лица, въ случай на престѫпления по длъжностьта имъ, подпадатъ подъ наказание или по распореждание на началството имъ, или по сѫдебна присѫда.

Предаванието на сѫдъ става съ запазванието на реда, изложенъ въ Врѣменнитѣ Правила за устройството на сѫдебната часть (утвърдени на 24 августъ 1878 год.) и въ допълнението къмъ Врѣменнитѣ Правила, (утвърдено на 3 юний 1880 год.) и зависи отъ онова началство, отъ което се назначава на служба.

38. Митарственнитѣ чиновници за всѣко умишленно пропущание, а най-вече за помагание тайно внасяние или изнасяние на стоки, исключаватъ се отъ служба и подпадатъ подъ лично наказание по криминалния законъ.

39. Подъ установленитѣ отъ предидущия членъ наказания подпадатъ:

1) пешия стражаръ, който, като е поставенъ при нѣкой корабъ, остави мѣстото си, или дозволи да се снеме нѣщо отъ кораба, безъ да извѣсти за това въ митницата, или дозволи стоварванието въ неуреченитѣ часове, или, наконецъ, дозволи да се отворятъ колетитѣ, преди да се преглѣдатъ отъ митницата, и

2) митарственния чиновникъ, който позволи стоварванието на стокитѣ въ неуреченни часове и отварянието на колетитѣ, преди да се преглѣгледатъ.

40. Ако колетъ постѫпилъ въ магазията, послѣ се не намѣри, то отъ виновния за това магазинеръ или служащъ при митарственнитѣ складове, се взема слѣдуемата за удовлетворение на притежателя сумма и освѣнъ това, слѣдуемото за съкровището мито. Ако тѣ при това се удирятъ, че сѫ виновни въ нѣкое злоупотрѣбление, пре-

даватъ се подъ сѫдъ и се наказватъ споредъ криминалния законникъ.

41 Ако отъ надзора на митницата се пропустнатъ стоки, за които не сѫ се предявили квитанци за плащание на митото, то виновнитѣ въ това чиновници или стражари се исключаватъ отъ служба. Ако за пропустнатитѣ стоки не се е заплатило мито, то освѣнъ това върху тѣхъ пада паричната глоба, установена въ чл. 253, въ случай, че притежателя на стоката не е въ състояние да заплати тая глоба.

Ако обаче при горѣупоменѫтитѣ противозаконни дѣйствия, виновницитѣ сѫ употрѣбили или сѫ приели преправени документи, то тѣ подпадатъ и подъ лично наказание по криминалния законникъ.

42. За нарушение на правилата, установени въ чл. 33 на тоя законъ, чиновницитѣ подпадатъ за първий пѫть на глоба до сто лева, а за втори пѫть се исключаватъ отъ служба.

43. Митарственния чиновникъ, виновенъ въ противозаконно полагание или преправяние на пломби, подпада подъ лично наказание по криминалния законникъ, като за преправяние на правителственни печати.

44. Които уловятъ или удирятъ контрабандни стоки и ги откраднатъ, подпадатъ подъ лично наказание по криминалния законникъ и се лишаватъ отъ наградата, предвидена въ чл. 278 отъ настоящия законъ.

45. За всичкитѣ престѫпления по службата, за които нѣма въ тая глава особни постановления, лицата на които сѫ възложени специални длъжности, както отъ настоящия законъ, тъй сѫщо и отъ особнитѣ инструкции, подпадатъ подъ опредѣляванитѣ наказания за нарушение обязаноститѣ на службата по криминалния законникъ.

ОТДѢЛЪ IV.

За дѣйствията на митарственнитѣ учреждения

Глава I.

За параходитѣ, корабитѣ и превозителитѣ, които докарватъ стока.

46. Капитанитѣ на параходитѣ или корабитѣ, които пристигватъ въ българскитѣ пристанища съ вносни стоки, сѫ длъжни въ 24 часа отъ пристиганието си, да подаватъ въ митницата манифестъ за всичкитѣ донесени стоки. Манифеститѣ трѣбва да бѫдѫтъ подписани отъ капитанитѣ и да забѣлѣжватъ въ тѣхъ наименованията на парахода или кораба, врѣмето на пристигванието имъ и направленията на пѫтуванието имъ, както и видътъ, тежината на стокитѣ и количеството на колетитѣ.

Ако параходитѣ, или корабитѣ, които иматъ стоки назначени и за други пристанища, нѣматъ отдѣленъ манифестъ за пристанището, въ което пристигватъ, то капитанитѣ имъ сѫ длъжни да представятъ въ митницата общия манифестъ, придруженъ съ едно извлечение отъ него за стокитѣ, които сѫ предназначени за стоварвание въ това пристанище. Слѣдъ стоварванието на стокитѣ, митницата възврьща общия манифестъ на капитанина, като направи въ него нужднитѣ забѣлѣжки за стоваренитѣ колети. Общия манифестъ се задьржа въ послѣдната митница, гдѣто параходътъ иди корабътъ извади всичката стока.

Капитанитѣ сѫ отговорни за цѣлостьта на показанитѣ въ манифеста стоки и сѫ длъжни да оправдаѭтъ липсалитѣ колети чрезъ законни документи, въ срокъ на 6 мѣсеци.

Забѣлѣжка. Когато въ нѣкоя ладия има стоки за продань и притежателя имъ не може да знае колко отъ тѣхъ ще продаде или стовари въ пристигналото пристанище, позволява се на капитанина да подаде манифестъ за цѣлото количество стока, находяща се въ ладията му, като си запази правото въ манифеста да заплати митнитѣ

права само за продаденото или стовареното количество, а останалото да може да повърне обратно. Въ подобенъ случай митницата, при отплуването на ладията, прави постановление въ манифеста за стовареното количество стока, което постановление се завѣрява съ подписитѣ на митарственний управитель и магазинерътъ.

47. Който отъ капитинитѣ не подаде манифестъ въ 24 часа отъ пристигването си въ пристанището, наказва се съ глоба отъ 200 лева.

Неприсѫтственнитѣ дни, когато митницата е затворена, не се сметатъ въ срока отъ 24 часа.

48. Въ случай, че се намѣрятъ разлики между стоваренитѣ и показанитѣ въ манифеста стоки, налагатъ се слѣдующитѣ наказания:

а) ако колетитѣ се намѣрятъ въ по-малко количество отъ показанитѣ въ манифеста, капитанинътъ или агенството плаща глоба по 50 лева за всѣкой колетъ и надлежното мито; глобата се въскачва на 500 лева за всѣкой колетъ, ако липсалитѣ колети съдържатъ запретени стоки, и

б) ако колетитѣ се намѣрятъ въ по-голѣмо количество отъ показанитѣ въ манифеста, капитанинътъ или агенството плаща глоба по 10 лева за всѣкой колетъ. Когато намѣренитѣ повече колети съдържатъ запретени стоки, капитанътъ или агенството плаща глоба по 300 лева за всѣкой колетъ.

Забълъжка. Въ случай на кражба, пожаръ или друго произшествие отъ непреодолима сила, станало слѣдъ подаванието манифеста, капитанътъ или агенството се освобождаватъ отъ всѣко преслѣдвание, ако той оправдае законно причината за липсалитѣ или излезли повече колети, сѫщо и когато се докаже чрезъ неоспорими доказателства, че тия колети сѫ надписани отъ погрѣшка въ параходнитѣ или корабнитѣ книжя.

49. Стокитѣ, които се внасятъ по сухо въ България, трѣбва да се пренасятъ по обикновеннитѣ пѫтища, които водятъ къмъ митарственното учреждение. Стокитѣ, които би се отклонили отъ тия пѫтища или би се вмъкнали въ

нѣкоя кѫща, гостинница, ханъ или кръчма, преди да пристигнатъ въ митарственното учреждение, или които преминуватъ покрай него, безъ да се спиратъ, се конфискуватъ.

Стокитѣ, които пристигатъ презъ това врѣме, когато митарственнитѣ учреждения сѫ затворени, растоварватъ се въ двора или хамбара на тия учреждения до отварянието имъ.

50. Всѣкой, който желае да изнася стока отвънъ границата, е длъженъ, подъ наказанията на чл. 49 отъ настоящия законъ, да ги пренася въ една отъ митницитѣ или митарственнитѣ пунктове, преди да ги прекара презъ границата, или да ги натовари въ ладии.

51. Всѣкой параходъ или корабъ, който се товари съ износни стоки, не може да отплува отъ пристанището, безъ да има за товарътъ манифестъ, подтвърденъ отъ митницата, въ който да се показва видътъ и количеството на стокитѣ. — Нарушителитѣ на това распореждание се наказватъ съ глоба отъ 200--1000 лева.

Книжята на ладиитѣ, които, споредъ сѫществующитѣ правилници за мореплаванието, трѣбва да се подаватъ на надлежнитѣ власти, натоварени съ портовата полиция, не се отпущатъ отъ тѣзи власти, до гдѣто не се увѣрятъ, че манифестътъ е представенъ въ митницата и е подтвърденъ. Лицата, натоварени съ тая длъжность, ако нарушатъ това правило, отговарятъ за горнята глоба.

52. Въ ладиитѣ, натоварени съ износни стоки, ако се открие, че има стоки не записани въ манифеста, който се представя въ митницата, или записани подъ друго лъжливо наименование, то капитанитѣ на такива ладии се наказватъ съ глоба 200 лева.

53. Капитанитѣ на параходитѣ и корабитѣ, които не подлежатъ на общества и нѣматъ постоянни представители, въ случай на нарушение чл. чл. 47, 48. 51 и 52, ако не положатъ залогъ или поржчителство за обезпечение на глобитѣ, митницата има право да задържа кораба по сѫдебенъ редъ за взискванию глобитѣ.

54. Както при внасянието, така и при изнасянието,

се освобождаватъ отъ подаване манифестъ, притежателитѣ на варкитѣ и малкитѣ ладии, съ които се пренасятъ между съсѣднитѣ пунктове съѣстни предмѣти, или стоки въ малки количества.

55. Преди подаванието на манифеста е запретено на параходитѣ и корабитѣ да растоварятъ стоки, сѫщо и на търговцитѣ да стоварятъ стоки безъ предварителното разрѣшение на митницата. Растоварянието и товарянието на стокитѣ трѣбва да става въ показанитѣ отъ митницата пунктове и то само отъ изгрѣванието до залѣзванието на слънцето. Нарушителитѣ на това распореждание се наказватъ:

а) съ конфискувание и плащание двойната цѣна на стоката, ако тя е запретена, и

б) ако стоката не е запретена, то тя се конфискува и се взема надлежното мито.

Забѣлѣжка. Пасажерскитѣ, пощенскитѣ и товарнитѣ параходи, които иматъ редовно пѫтувание, могѫтъ да растоварятъ и товарятъ стоки и нощно врѣме, ако капитанитѣ или агентитѣ на такива параходи се задължаватъ съ една обща декларация предъ митницата, да пазятъ строго изложенитѣ правила въ настоящата глава, подъ надзора на митницата.

56. Единъ чиновникъ отъ агенството на параходитѣ или капитанътъ на частнитѣ ладии предава стокитѣ на митарственния магазинеръ по манифеста, подъ общата подписка на предавача и приемача. За по-вечето или по-малкото колети отъ колкото сѫ забѣлѣжени въ манифеста, сѫщо и за приеманието на повреденитѣ колети се съставя актъ съ подписа на митарственния управитель и магазинера, както и на агентина или капитана. Повреденитѣ колети, по исканието на притежателитѣ имъ, се отварятъ и се съставя списъкъ на стокитѣ, които се намѣрватъ въ тѣхъ, съ забѣлѣжвание качествата и количествата имъ.

57. За растоварянието и товарянието на стокитѣ се грижатъ параходнитѣ агенства, капитанитѣ на корабитѣ или търговцитѣ, които сѫ длъжни, до гдѣто ги предадѫтъ

въ митарственнитѣ складове, да ги пазятъ отъ повреда и отъ влиянието на лошо врѣме.

58. Послѣ предаванието на стокитѣ, агенствата на параходитѣ или капитанитѣ на частнитѣ ладии, сж длъжни да извѣстяватъ незабавно притежателитѣ на стокитѣ.

59. Агенството нѣма право да дава никому донесенитѣ стоки, безъ знанието на митницата, сжщо и митницата не предава стокитѣ на притежателитѣ имъ, преди да приеме отъ агенството удостовѣрение, че всичко, което се пада да му заплати притежателя на стокитѣ, е заплатено.

60. Всичкитѣ внесени отъ вънъ границата стоки трѣбва да се стоварвàтъ въ митарственнитѣ магазии, съ исключение: *а)* на стоки съ голѣмъ и тѣжъкъ объемъ, за които се позволява да се стоварятъ въ митарственнитѣ дворове, или въ отреденитѣ за това мѣста отъ митницитѣ; *б)* соль, вино, растителни масла въ бъчви, риба, казани, машини, котви, дървени материали и въобще всичкитѣ безъ обвързка предмѣти, които могжтъ да се стоварватъ въ частни търговски хамбари, подъ общи ключове и печати на митницата и притежателя на стокитѣ; и *в)* спиртъ, газъ, кибритъ и легкозапалителни вещества.

Забѣлѣжка. Въ ония митници, гдѣто още магазинитѣ не сж устроени, а сжщо и въ случай, когато нѣма мѣсто въ магазиитѣ, редътъ за пазението на непреглѣданитѣ стоки се установлява отъ Финансовий Министръ, отдѣлно за всѣка митница по представление на управителя на митницата и по съображение съ мѣстнитѣ условия.

61. За стокитѣ, за които е позволено да се стоварятъ врѣменно въ частни магазии и складове, декларацията за плащание трѣбва да се подаде въ срокъ на 8 дена, а за легкозапалителнитѣ стоки въ 3 дена отъ деня на пристигванието имъ. Въ случай на неиспълнение на това правило, означенитѣ стоки се премѣстватъ незабавно за смѣтка на притежателитѣ имъ отъ частнитѣ складове въ мѣстата, които се намиратъ въ непосредственното вѣдение на митницитѣ, а легкозапалителнитѣ стоки се пренасятъ на мѣста особно за тѣхъ опредѣлявани отъ градскитѣ об-

щински управления, далечъ отъ жилищата. За упазвание на тоя послѣденъ видъ стоки отъ влияние на лошо врѣме, митницитѣ неотговарятъ.

Забѣлѣжка. Въ пристанищата, гдѣто има учредени антрепозити, стокитѣ могжтъ да се влагатъ и въ опредѣленитѣ складове за антрепозитъ, по установенитѣ правила въ глава V.

62. Вложенитѣ въ магазиитѣ на митницитѣ, както и въ частнитѣ помѣщения стоки, като се прегледатъ, дозволява се на притежателитѣ имъ да ги вдигатъ всичкитѣ наведнжжъ или на части, като заплащатъ надлежнитѣ права на онова количество, което пожелаѭтъ да взематъ.

63. Митницитѣ не отговарятъ за открадванието на вложенитѣ стоки въ частнитѣ складове и надлежнитѣ имъ митни права се взематъ отъ притежателя имъ незабавно, слѣдъ откриванието на кражбата.

Глава 2.

За стоки, които престояватъ въ митарственнитѣ складове и мѣста повече отъ опредѣления срокъ.

64. Отъ стокитѣ, вложени въ митарственнитѣ складове, дворове и други мѣста, които се намиратъ подъ непосредственното вѣдение на митарственнитѣ учреждения, се взема въ полза на съкровището особенъ сборъ подъ наименование *магазинажъ,* за всъки 100 килограмма тяжесть бруто или дробъ отъ 100 килограмма бруто по 5 стот. въ день. Тоя сборъ за първитѣ 8 дена се не взема. За вторитѣ 8 дена, т. е. отъ 9 день се взема по 5 стот. въ день; за тритѣ 8 дена, т. е. отъ 17 день по 10 стот. въ день, а слѣдъ изминаванието на 24 часа, отъ деня на растоварванието, до истичанието на годишния срокъ установенъ за плащание мито на стокитѣ, по 15 стот. въ день.

65. Освобождаватъ се отъ плащание магазинажъ стокитѣ въ слѣдующитѣ случаи:

а) задържанитѣ въ митницата стоки по случай наложения на тѣхъ секвестро отъ надлежната власть;

б) задържанитѣ стоки по причина на авария (повреждание).

в) стоки за принадлежностьта на които е възникнжла препирня;

г) стоки отправени по погрѣшка, не подъ надлежнитѣ адресси;

д) стоки задържани по обстоятелстра независящи отъ волята на параходнитѣ общества.

Забѣлѣжка. Ако стокитѣ, наименовани въ пунктоветѣ *г)* и *д)*, по измѣнение на обстоятелствата не се изнесжтъ пакъ назадъ, а сж платили надлежното мито, то магазинажътъ имъ се взема на общитѣ основания.

е) вносни стоки, донесени въ пристанищата на Княжеството, които по заявлението на притежателитѣ имъ, подлежатъ или назадъ пакъ да се изнасятъ, или да се проводятъ въ други митници (които стоки ее растоварятъ въ митарственнитѣ складове или дворове, само за по-добрия надъ тѣхъ надзоръ, отъ страна на митницата), освобождаватъ се тоже отъ взимание магазинажъ въ тоя случай, ако тѣ не останжтъ повече отъ единъ мѣсецъ. Но ако би плуванието по Дунава да е спрѣло, този срокъ се продължава до отварянието на пловидбата (навигацията). Като се свърши този срокъ, ако стокитѣ не сж изнесени изъ пристанището, то магазинажътъ имъ се взема на общитѣ основания, и

ж) пощенскитѣ пакети.

Забѣлѣжка. Стокитѣ, пристигнали съ частни кораби, на които митнитѣ права се обезпечаватъ съ париченъ залогъ, минаватъ подъ вѣдението на притежателитѣ имъ и се освобождаватъ отъ магазинажъ.

66. Магазинажътъ на стокитѣ се взема при плащанието на митото.

67. Съ колетитѣ на стокитѣ, които се пазятъ въ митарственнитѣ магазии и другитѣ помѣщения, находящи се подъ вѣдението на митницитѣ, за които въ растояние

на една година не се е подало декларация, постжпва се по изложенитѣ правила въ по-долнитѣ членове.

68. Като се измине годишния срокъ, отъ деня на влаганието стокитѣ въ магазиитѣ, митницата призовава чрезъ „Държавенъ Вѣстникъ“ притежателя на тия стоки да се яви въ срокъ на единъ мѣсецъ, за да подаде за тѣхъ декларация и заплати митнитѣ права, както и слѣдуемий магазинажъ.

69. Слѣдъ истичанието на означения въ предидущия членъ срокъ, митницата поканва единъ членъ отъ мѣстното общинско управление и агентина на консулството на онъзи държава, на която е подданникъ притежателя на стоката и наедно съ тия лица отваря подлѣжащитѣ за продавание колети, съставлява описъ на стокитѣ които се намиратъ въ тѣхъ и опредѣля деня и часа на самата продажба, като обявява за това чрезъ „Държавенъ Вѣстникъ“ и чрезъ особни обявления, залѣпени на вратата на митарственнитѣ и на други учреждения. Ако притежательтъ на стоката е неизвѣстенъ, то се поканва агентина отъ консулството на оная държава, отъ която е внесена подлежащата за продавание стока. Ако въ мѣстото, гдѣто се намѣрва митницата, нѣма консулство, то се извѣстява на консулството въ най-ближния градъ, чрезъ окрѫжното управление.

70. Продажбата на стокитѣ прави митницата въ присѫтствие на сѫщитѣ лица, които се поменаха въ предидущия членъ или въ присѫтствието само на единъ членъ отъ мѣстното общинско управление, въ случай, че агентина отъ консулството не дойде въ опредѣленото за продажба врѣме.

71. Водението на продажбата се възлага на едного отъ митарственнитѣ чиновници, по назначение на управителя. Като се свърши наддаванието, второ наддавание се не допуща и стокитѣ се предаватъ на онова лице, което при наддаванието е предложило най-голѣмата за тѣхъ цѣна. Плащанието на стокитѣ става въ брой.

Забѣлѣжка. Търгътъ за наддавание на предмѣти, които иматъ стойность по-голѣма отъ 200 лева, се счита

окончателенъ и има сила, слѣдъ като се утвьрди отъ Министерството на Финанситѣ.

72. За слѣдствията на продажбата се съставлява протоколъ съ подписа на производителя и на присѫтствующитѣ при продажбата представители отъ консулството и отъ мѣстното общинско управление, съ изложение вървежа на търга и показвание имената и фамилиитѣ на куповачитѣ.

73. Отъ събраната за стокитѣ сумма, като се извадятъ станалитѣ при продажбата и пукликацията разноски, веднага се наплаща най-напредъ слѣдуемото за стокитѣ мито, послѣ разноскитѣ за доставянието имъ, като: фрахтъ, сигурита, и т. н. и най-послѣ слѣдуемия за стокитѣ магазинажъ.

Размѣра на митото се взема по тарифата, но ако стокитѣ сѫ ad valorem (по стойность), то се опредѣлява отъ размѣра на събраната отъ продажбата сумма, като се извадятъ разноскитѣ отъ нея.

74. Остатъка отъ събраната сумма се предава подъ квитанция на консулството на оная държава, на която е подданникъ притежателя на стоката, или въ случай, че това лице не е извѣстно, то на консулството на оная държава, подъ знамето на която сѫ били внесени стокитѣ.

75. Ако продаваемата стока въ течението на една година е принадлежала на български подданникъ, или при неизвестностьта на сѫщия притежатель е била донесена отъ български подданникъ, то агентитѣ на инностраннитѣ консулства не се поканватъ да взематъ участие въ продажбата съ наддавание. Паричния остатъкъ, поменѫтъ въ предидущия членъ, се дава на онова лице, което представи неоспорими доказателства, че продаденитѣ стоки нему принадлежатъ.

Ако митницата нѣма предъ видъ такова лице, то паритѣ се пазятъ въ митницата на хранение въ течение на една година, а като се измине тоя срокъ, записватъ се като случаенъ приходъ на съкровището.

76. Когато притежателитѣ на такива стоки, които подлежатъ на разваляние, не се явятъ да подадатъ декла-

рация, стокитѣ се продаватъ съ публично наддавание, споредъ установенний редъ, безъ да се чака истичанието на годишния срокъ, отъ деня на внасянието имъ и, когато е нуждно, съ съгласието на инностраннитѣ консулства; а въ всѣкой случай съ поканвание на куповачитѣ чрезъ обявления.

Глава 3.

За преглѣждание на вносни и износни стоки.

77. Притежателитѣ, приемачитѣ или превозителитѣ на стокитѣ, които сѫ предназначени за внасяние или изнасяние, сѫ длъжни да ги обявятъ въ митарственнитѣ учреждения, като подаватъ за тѣхъ подробна декларация написана на български языкъ, въ която забѣлѣжватъ видътъ, количеството, знаковетѣ и номерата на колетитѣ. както наименованието и качеството на стокитѣ, а тъй сѫщо теглото, мѣрата и броя, съгласно съ тарифитѣ. Нетарифиранитѣ обаче стоки се записватъ съ общеупотрѣбителното имъ наименование въ търговията, съ обозначение стойността въ левове, споредъ фактуритѣ.

Декларациитѣ се съставятъ въ два екземпляра върху бланки напечатани, които се доставятъ отъ митарственнитѣ учреждения съ заплащание 10 ст. едната. Тѣ се написватъ и подписватъ отъ обявителитѣ. Когато обявителитѣ не знаѭтъ българский языкъ или сѫ безграмотни, тѣ сѫ длъжни да повѣрятъ съставанието на декларацията на когото и да е другиго, по тѣхния изборъ. Показанието дадено по такъвъ начинъ отъ обявителя на стокитѣ и подписано отъ него или засвидѣтелствувано по другъ начинъ, го обвързва тъй сѫщо, както и собственорѫчно написаната декларация. Декларациитѣ съ заличавание и истръгвание не се приематъ.

Не е позволено да се записватъ като единица въ една декларация по-много колети; всѣкой колетъ трѣбва да се записва въ декларацията особно съ марката и номе-

рътъ му; ако стокитѣ сж еднородни, позволява се да се сгрупирватъ.

Декларациитѣ трѣбва да бждтъ всѣкога точни и пълни, т. е. да съдържатъ всичкитѣ необходими свѣдения за приспособлението на тарифата.

Всѣка декларация трѣбва да е придружена съ товарителнитѣ писма или полицитѣ *де карико*, относящи се до стокитѣ, които сж забѣлѣжени въ декларацията. Когато декларацията съдържа стоки оцѣнявани ad valorem, тя се придружава и съ фактурата за цѣнитѣ на стокитѣ.

Забѣлѣжка 1. Придружаването на фактури не е задължително за мѣстнитѣ произведения.

Забѣлѣжка 2. Ако въ малкитѣ сухопжтни митници се представи търговецъ безграмотенъ или незнающъ оффициалния язикъ и нѣма кому да възложи съставянието на декларацията, то тя се написва отъ самата митница по словата и фактуритѣ на обявителя. Подобна декларация се счита като да е написана отъ сжщия обявитель.

78. Отъ подавание декларация се освобождаватъ всичкитѣ вносни и износни стоки, а тъй сжщо и предмѣтитѣ, които пжтницитѣ носятъ съ себе си отъ вънъ границата и на които количеството не надминува 25 лева.

Тия предмѣти се обявяватъ устно и се записватъ въ книгата за пжтническо преглѣждание.

79. Декларация или пжтнишка квитанция се взискува за всичкитѣ стоки безъ исключение. Отпущанието безъ мито при внасянието или изнасянието не освобождава никого отъ испълняванието задълженията, които предписва настоящия законъ, относително декларациитѣ.

80. Обявителя не може по никакъвъ начинъ да прибавя или намалява нѣщо въ подадената декларация или да я измѣнява; за истинностьта или фалшивостьта на декларацията може да се обсжжда само ако обявителя е заявилъ предварително за това.

Ако въ деня на подаванието декларацията и преди регистрованието ѝ обявителя забѣлѣжи, че е направилъ грѣшка въ наименованието, тѣжината, мѣрката, бройтъ или

стойностьта, той може съ позволението на митарственния управитель да поправи грѣшката. Поправянието грѣшки относително числото на колетитѣ не се допуща по никой начинъ.

81. Декларациитѣ се записватъ постепенно съ приеманието имъ въ отредената книга, която служи както за удостовѣрение на постжпалитѣ декларации, тъй и за пазение редъ по прегледването. Веднжжъ записани декларациитѣ въ тази книга не могжтъ по никой начинъ да се унищожаватъ. Нарушителя на това правило се наказва съ глоба отъ 10 до 100 лева.

82. Слѣдъ като се подтвърдятъ отъ управителя и запишатъ декларациитѣ въ опредѣлената книга, пристжпва се къмъ прегледването на стокитѣ за да се констатира видътъ и качеството имъ, както и тежината, мѣрата, броятъ или стойностьта, върху която се вематъ митарственнитѣ сборове.

Прегледването на стокитѣ става само въ магазиитѣ, складоветѣ или митарственнитѣ дворове. Обаче за тѣжкитѣ и съ по-голѣмъ обьемъ стоки, които се внасятъ или изнасятъ, позволено е да се прегледватъ на мѣстата, гдѣто сж стоварени. Въ никакъвъ случай прегледването не може да става въ частнитѣ търговски магазии.

83. Не се дозволява отварянието на колетитѣ, преди да е подадена за тѣхъ редовна декларация.

84. Прегледването на стокитѣ ще става само въ присжтствието на обявителитѣ или застжпницитѣ имъ; ако тѣ се откажатъ да присжтствоватъ при прегледването, то стокитѣ се оставятъ на съхранение въ складоветѣ и се постжпва съ тѣхъ, споредъ чл. 67—76 отъ настоящия законъ.

85. При прегледването на стокитѣ трѣбва да се отварятъ всичкитѣ колети, или само една часть отъ тѣхъ. Прегледването на една часть се позволява само когато колетитѣ съдържатъ еднородни стоки съ еднакви цѣни и качества и обявителя е представилъ редовна фактура за качеството и количеството имъ. — Въ подобенъ случай

се провѣрява най-малко 1/4 часть отъ цѣлото количество на колетитѣ; но ако стокитѣ сж неправилно показани въ декларацията или има нѣкое съмнѣние за тѣхъ, митницитѣ сж длъжни да провѣряватъ подробно всичкитѣ безъ исключение колети.

86. Тегленето и мѣрението на стокитѣ ще става само съ принадлежащитѣ инструменти на митницитѣ. Дозволено е да се тегли съ частни теглилки но само тогава, когато тѣ се провѣряватъ (аярятъ) отъ митницата.

Растоварянието на стокитѣ отъ колата при преглѣжданието, сжщо и натоварянието при предаванието имъ отъ складоветѣ, ще става за смѣтка на обявителитѣ.

87. Разликитѣ, които се окажатъ между обявенитѣ стоки въ декларацията и намѣренитѣ при преглѣжданието, съставляватъ нарушения и влекжтъ слѣдующитѣ наказания:

а) ако колетитѣ се намѣрятъ на брой повече отъ обявенитѣ, или же въ колетитѣ се намѣрятъ стоки никакъ не обявени, то тѣ се конфискуватъ;

б) ако се открие, че стока обложена съ по-голѣмо мито, е наречена въ декларацията съ име или качество на стока, която плаща по-малко мито, то за такава стока се взема двойно мито.

Стоки, наречени съ названия, които не се намиратъ въ тарифата и за качеството на които не може да има съмнѣние, или съ название на други еднородни съ тѣхъ стоки, обложени съ еднакво мито, не подлежатъ на двойно мито;

в) ако стокитѣ сж обявени въ по малко количество отъ дѣйствителното, то за намѣрения излишъкъ се взима тройно мито.

Исключение се прави: 1) за стоки, които пристигватъ насипвани безъ никакви обвивки и обвьрзски; 2) за стоки, които текжтъ и съхнжтъ, като: спиртъ, вино, ракия, тютюнъ, сапунъ и пр. За подобни стоки се взема само обикновенното мито, споредъ намѣреното при преглѣжданието количество.

Морската соль тъй сжщо прави исключение, ако

разликата въ тяжестьта не надминува 3%, ако тази разлика се окаже по-голѣма, то взема се само за 97%. За каменната соль се позволява 1% разлика;

г) ако се открие, че въ сандъцитѣ, буретата, куфаритѣ и денговитѣ сѫ направени двойни дъна или двойни страни, въ които сѫ скрити стоки за да не плащатъ за тѣхъ мито, то тия стоки се конфискуватъ и имъ се взема двойно мито, ако сѫ дозволени за внасяние или изнасяние;

д) ако запретени стоки сѫ обявени подъ наименование на друга стока, дозволена за внасяние или изнасяние, или никакъ не сѫ обявени, то тѣ се конфискуватъ и особно се взема, като глоба двойната цѣна на тия стоки.

На запретенитѣ стоки за внасяние или изнасяние, които сѫ били обявени въ декларацията на общеупотрѣбителното название, не се налага никакво наказание; но въ всѣкой случай вноснитѣ стоки се изнасятъ на ново изъ вънъ границата, въ течение на единъ мѣсецъ отъ деня на пристигванието имъ, а износноснитѣ се задържатъ въ Княжеството, и

е) ако се намѣрятъ по-малко колети отъ обявенитѣ въ декларацията, то обявителитѣ се наказватъ съ 200 л. глоба за всѣкой колетъ, който липсва, и надлѣжното мито.

Ако обявителитѣ докажатъ чрезъ законни документи, че липсалитѣ колети сѫ надписани отъ грѣшка въ параходнитѣ или транспортнитѣ книжя или сѫ откраднѫти, то тѣ се освобождаватъ отъ всѣко наказание.

88. Преглѣдвачитѣ сѫ длъжни да се увѣрятъ, че въ числото на обявенитѣ стоки не се намиратъ запретени за внасяние или изнасяние стоки и да узнаятъ качеството и количеството на обявенитѣ стоки.

89. Въ случай на поврѣди, происходящи отъ непреодолима сила (форца мажора) въ врѣме на пренасянието на стокитѣ, митницитѣ могѫтъ да намаляватъ митарственнитѣ права, съразмѣрно съ намалението стойностьта на поврѣденитѣ стоки. Като произшествие на непреодолима сила се допуща само пожаръ, кораблекрушение, или авария.

Когато обявителитѣ заявятъ, че пристигналитѣ имъ

стоки сѫ претърпѣли нѣкои отъ поврѣдитѣ, които се упоменуватъ по горѣ, то тѣ сѫ длъжни да удостовѣряватъ за това митницитѣ чрезъ неоспорими доказателства. Ако повредитѣ не надминуватъ повече отъ 5% стойностьта на стокитѣ, не се прави никакво намалявание. Стокитѣ, които се признаятъ за повредени, се оцѣняватъ, като се зема за основа срѣдното число отъ цѣната на повреденитѣ стоки и обикновеннитѣ цѣни на сѫщитѣ стоки въ добро състояние, и върху тъзи стойность се вcovered вематъ митарственнитѣ права. — Ако при опредѣлянието цѣната на повреденитѣ стоки се породятъ препирни между притежателитѣ имъ и митарственнитѣ чиновници, то въ такъвъ случай митницитѣ иматъ право да искатъ да се опредѣли цѣната на тия стоки, чрезъ продаванието имъ на публиченъ търгъ. Продажбата се извършва най-много въ разстояние на 15 дена, отъ деня на заявлението за намаляванието на митарственнитѣ права.

90. Ако при преглѣжданието на вноснитѣ стоки се намѣрятъ стоки развалени и вредителни за общественното здравие (чл. 7 буква *б*), то такива стоки безъ да имъ се взема мито, се истрѣбватъ по сношение съ мѣстната полиция, като се състави за това актъ, подписанъ отъ надлежния лѣкарь. Ако обаче притежателитѣ на стокитѣ заявятъ препирни за доброто състояние и невредителностьта на подобни стоки, то дѣлото по тоя предмѣтъ се представя на Финансовото Министерство, за да се предаде на разсмотрение въ медицинский съвѣтъ, при Министерството на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла.

91. Когато митарственнитѣ преглѣдвачи (оцѣнители) намѣрятъ, че цѣнитѣ на стокитѣ обложени ad valorem сѫ показани по-ниско отъ дѣйствителната имъ стойность, то тѣ иматъ право да уголѣмяватъ цѣнитѣ съ толкова, колкото вѣрватъ, че стокитѣ сѫ показани по-малко отъ обявителитѣ. Въ случай, че обявителитѣ заявятъ писменно несъгласие за оцѣнението на тия стоки въ самата декларация, въпросътъ по този предмѣтъ се рѣшава отъ митарственния управитель, заедно съ секретаря. Тѣзи двама чи-

новници сѫ длъжни, въ течение на 24 часа отъ заявлението на обявителитѣ, да производжатъ повторно преглѣждаияе на стокитѣ и да рѣшаватъ въпросътъ съ указание на изложенетѣ по-долу правила:

а) ако оцѣнението на стокитѣ при повторното преглѣждание се намѣри неползователно за съкровището или за обявителя, става постановление въ сѫщата декларация отъ управителя и секретаря, за уголѣмяване или намаляване на цѣнитѣ, както и за взимание митото въ натура (стока), ако обявителя се не съгласи и на повторното оцѣнение;

б) ако сѫ стокитѣ еднородни и съ еднакви цѣни, но сѫ отъ разни видове, или краски, то митото въ натура се отдѣля въ размѣръ 8%, отдѣлно отъ всѣкий видъ, или отъ единъ видъ само по усмотрението на митницата;

в) ако стокитѣ сѫ еднородни и съ разни цѣни, то тѣ се оцѣняватъ отдѣлно и митницата има право да взема по своето усмотрение, тая или оная стока въ количество на 8% отъ общата стойность на стокитѣ;

г) стокитѣ, на които митото не може да бѫде отдѣлно въ натура, по причина на тѣхната недѣлимость, както екипажитѣ (колата), клавиритѣ и др. т., могѫтъ да се отстѫпятъ на митницата, като се заплати на притежателя стойностьта на стокитѣ, споредъ оцѣнението на митницата, съ спадание 10% отъ стойностьта, безъ да има право притежателя да иска други разноски за транспортъ и пр. Направеното постановление върху декларацията въ тоя случай се съобщава на притежателя. Заплащанието на паритѣ става отъ дохода на митницата врѣменно до гдѣ се испрати нуждното парично искание отъ Министерството, за която цѣль митницата влиза съ него въ сношение, и

д) когато стокитѣ ad valorem сѫ донесени съ подрядъ, за смѣтка на правителственнитѣ учреждения. и обявителя имъ желае да заплати митото, споредъ установенитѣ цѣни въ контракта, сключенъ между него и нѣкое отъ правителственнитѣ учреждения, то митницитѣ, ако се удостовѣрятъ за дѣйствителностьта на такива контракти,

сж длъжни да взематъ въ внимание искането на обявителя.

Забѣлѣжка. За стокитѣ, взети въ натура или отстжпени на митницата се заплаща отъ обявителя, слѣдуемия полупроцентенъ, гербовъ сборъ и такса за декларацията.

92. Взетитѣ стоки въ натура, митницитѣ продаватъ съ публично наддаване, по установения редъ отъ закона. Отъ събраната сумма, като се наплатятъ разноскитѣ за публикуванието на продажбата, остатъка се записва на доходъ, като мито. Митницитѣ иматъ право да продаватъ и безъ търгъ стокитѣ въ натура, когато за тѣхъ се заплаща цѣната споредъ декларацията, съ която сж били взети въ натура.

93. Предоставя се право на управителитѣ и секретаритѣ при митницитѣ, когато намѣрятъ за нуждно, да произвеждатъ повторно преглѣждание на стокитѣ.

94. Въпроса за взимание двойно и тройно мито, както и за конфискувание на стокитѣ, рѣшава се окончателно отъ самитѣ митници, когато суммата на наказателното мито или на конфискацията въ митницитѣ отъ I и II классъ, не надминува 100 лева, въ III и IV 50 лева, а въ всички други 25 лева. Ако тая сумма е по-голѣма, то въпроса се възлага на Финансовото Министерство, по представление на митницитѣ. За подобни случки постановленията се правятъ въ самитѣ декларации.

95. Всички распри, подигнати между митницата и търговцитѣ за видътъ и качеството на стокитѣ, било за приспособлението на митарственнитѣ права, било за какъвто и да е други въпросъ, който се касае до оцѣнението на стокитѣ, се представятъ въ особната експертна коммисия, при Министерството на Финанситѣ за усмотрение.

96. Коммисията, за която се споменува въ предидущия членъ, се съставлява отъ трима членове, назначени отъ Финансовото Министерство, по предпочтение измежду опитнитѣ търговци и занаятчии, или измежду бившитѣ и настоящи митарственни чиновници. Експертнитѣ коммисари се назначаватъ за една година. Министра на Финанситѣ може да прибавя въ коммисията, за всѣко дѣло, споредъ

сѫществото му, единъ или повече търговци или занаятчии, които въ засѣданията ще иматъ само съвѣщателенъ гласъ. Членоветѣ на тая коммисия, съ исключение на чиновницитѣ, приематъ възнаграждение по 5 лева за всѣко засѣдание.

Заявлението за разглѣждание спорнитѣ дѣла въ експертната коммисия трѣбва да става писменно отъ търговеца, който се счита за неоправданъ, въ сѫщата митница, гдѣто е възникнала распрата.

Въ 24 часа, най-много отъ подаванието на заявлението, митницата е длъжна да го испрати въ Министерството на Финанситѣ, заедно съ образеца отъ спорната стока, която се запечатва съ печатътъ на митницата и на търговеца.

Само експертната коммисия при Министерството на Финанситѣ е компетентна да се произнесе върху подигнатитѣ въпроси, относително вида или качеството на стокитѣ. Исключение се прави само когато образцитѣ нѣма възможность да се представятъ въ Министерството на Финанситѣ; въ подобенъ случай спорътъ между митницата и търговцитѣ може да се рѣшава отъ мѣстни експерти съ разрѣшението на Министерството.

Рѣшенията на експертнитѣ коммисари, по дѣлата, които имъ сѫ подсѫдни, иматъ окончателна сила; тѣ сѫ задължителни, както за митницата, тъй и за търговцитѣ и не могѫтъ да се нарушаватъ отъ никоя административна и сѫдебна власть.

До рѣшението на експертната коммисия стокитѣ, на които видътъ или качеството е спорно, се запазватъ въ митницата подъ печатъ на притежателитѣ имъ, освѣнъ ако послѣднитѣ прѣдпочетатъ да заплатятъ митарственнитѣ права, споредъ оцѣнението на митницата, съ запазвание право да имъ се повърне отпослѣ суммата, която експертната коммисия би намѣрила, че сѫ заплатили повече.

Никакъвъ искъ за загуби и обезщетение не може да става отъ търговцитѣ по експертизата на спорнитѣ стоки.

97. Митарственнитѣ и други сборове се плащатъ въ брой и въ златна монета, въ сѫщата митница, гдѣто е

станало преглѣжданието на стокитѣ, — Прегледанитѣ стоки не могжтъ да се вдигатъ отъ околностьта на митницата, или отъ мѣстото, гдѣто сж сложени за товаряние или стоваряние, преди да се заплатятъ напълно митарственнитѣ сборове. — Който наруши това правило се наказва съ конфискация и глоба, съгласно распорежданията на чл. 55 отъ настоящий законъ.

Забѣлѣжка. Сребърни монети се приематъ само при плащание митарственни права на сумма по-малка отъ 20 лева и въ доплащание въ такъвъ размѣръ (по-малко отъ 20 лева) къмъ сумми, внесени въ злато, а мѣдна монета само въ доплащание на по-малко отъ 50 ст. Плащатъ се сжщо въ сребърна монета и митарственнитѣ права на тѣзи стоки, на които е разрѣшено съ особенъ законъ.

98. Никакво заплащание на митарственни сборове не се счита за законно и не освобождава обявителя отъ дълга къмъ митницата, ако нѣма въ ржцѣтѣ си квитанция, отрѣзана отъ надлѣжната книга съ кочанъ и подписана отъ чиновника, който получава паритѣ. Заедно съ платежната квитанция дава се на обявителя и втория екземпляръ отъ декларацията, или пжтнишката квитанция, ако стокитѣ сж прегледани безъ декларация.

99. Иностраннитѣ скжпоценни издѣлия, като: часовници, обеци, медалиони, гривни, пръстени и др. т. златни и сребърни предмѣти, които се внасятъ въ Княжеството за търговия, при плащание митарственнитѣ имъ права се облагатъ съ надлежнитѣ пломби, въ удостовѣрение на това, че тѣ сж пренесени въ страната по законенъ начинъ. За всѣкой приложенъ пломбъ заедно съ врьвьта се взема по 5 стотинки.

Ако въ търговскитѣ магазии или по панаиритѣ се намѣрятъ златни и сребърни издѣлия не обложени съ пломби, то тѣ ще се считатъ за контрабанда и ще се конфискуватъ, щомъ не може да се докаже фактично, че сж мѣстно произведение.

100. Щомъ за вноснитѣ стоки се заплатятъ митарственнитѣ права, притежателитѣ имъ сж длъжни незабавно

да ги дигнатъ отъ митарственнитѣ складове; въ случай, че стокитѣ останатъ за по-дълго врѣме отъ 24 часа въ митницата, отъ деня въ който е заплатено митото, подлежѫтъ на магазинажъ, безъ да могѫтъ да се ползуватъ отъ привилигирования 8-дневенъ срокъ, съгласно чл. 64 отъ настоящия законъ.

Притежателитѣ обаче на износнитѣ стоки, за които митото е било заплатено, ако по измѣнение на обстоятелствата пожелаятъ да не изнасятъ тия стоки, повръща имъ се назадъ митото, ако подадѫтъ за това прошение, не покѫсно отъ 3 дена, слѣдъ плащание на митото; но магазинажа за подобни стоки, който е постѫпилъ за тѣхъ, въ никакъвъ случай се не врьща.

101. За поврьщание износното мито, съгласно предидущия членъ, се издава особно парично искание отъ Министерството на Финанситѣ, щомъ му се представи акта, съставенъ отъ митницата, въ удостовѣрение, че стокитѣ дѣйствително не сѫ изнесени, придруженъ съ прошението на търговеца и квитанцията, съ която е било заплатено митото.

Тоя актъ се подписва отъ управителя на митницата и отъ единъ членъ на мѣстното общинско управление.

102. Ако износната стока, за която е заплатено мито, не се изнесе отъ вънъ границата, въ разстояние на 6 мѣсеца, отъ деня на заплащание митото, то дадената отъ митницата износна квитанция за стокитѣ губи своята сила и притежателя при изнасянието на подобна стока е длъженъ да подаде втори пѫть декларация и да заплати слѣдуемото за стоката мито, по общитѣ основания.

103. Износнитѣ стоки, за които сѫ се заплатили митарственнитѣ сборове въ една отъ митницитѣ въ Княжеството, могѫтъ да се прекаратъ отъ вънъ границата, презъ друга погранична митница, съ силата на документитѣ, които оправдаватъ заплащанието на правата, безъ да ставатъ други формалности, освѣнъ провѣряванието сѫщностьта на стокитѣ и митницата, която отпуска стокитѣ,

прави бѣлѣжка на декларацията или пѫтнишката квитанция, че дѣйствително сѫ изнесени чрезъ нея.

104. Такива стоки трѣбва да бѫдатъ обаче винаги опломбирани отъ митницата, въ която сѫ заплатили митарственнитѣ права и митницата презъ която се рекарватъ провѣрява само сѫщностьта на колетитѣ и цѣлостьта на приложенитѣ пломби, безъ да има право да произвежда подробно прегледждание, освѣнъ въ случай на основателни съмнѣния. Тоя редъ не може да се практикува за стоки, които не могѫтъ да бѫдатъ опломбирани.

За намѣренитѣ разлики при провѣряванието на стокитѣ, притежателитѣ или превозителитѣ се наказватъ, споредъ распорежданията на чл. 87 отъ настоящия законъ.

105. Всичкитѣ въобще земни и горски произведения, които сѫ предназначени за изнасяние и които се намиратъ далечъ отъ митарственнитѣ учреждения повече отъ 15 километра, могѫтъ да се прекарватъ презъ такива мѣста на границата, гдѣто нѣма митарственни учреждения, ако на тия мѣста се намиратъ поставени митарственни постове. Притежателитѣ на такива произведения сѫ длъжни обаче да изходатайствуватъ за всѣкой случай особно разрѣшение отъ митницата и да се подчинятъ на всичкитѣ мѣрки, които сѫ взематъ за обезпечение на митарственнитѣ права. Тѣ сѫ длъжни тоже да възнаграждаватъ митарственнитѣ чиновници, които се командироватъ на границата за да провѣряватъ и наглѣждатъ произведенията, които се изнасятъ презъ тамъ, по опредѣлената тарифа отъ Министерството на Финанситѣ.

106. Ако митницата се не наплати напълно по погрѣшка, за каквито и да било отъ търговеца митни права и други сборове, то търговеца е длъженъ да заплати недоплатеното право, ако митницата го поиска, преди истичанието на 3 мѣсеца отъ деня, въ който Върховн. Смѣтна Палата или Министерството на Финанситѣ сѫ я увѣдомили за удирената грѣшка. Слѣдъ изминуванието на тоя срокъ, всѣка недоплата пада върху виновнитѣ чиновници.

107. Въ случай на предплата, повечето взети пари трѣбва да се врьщатъ на търговцитѣ, когато подадѫтъ за това прошение, съ това условие, че ако прѣдплатата не надминува 100 лева, то тя се врьща отъ дохода на самитѣ митници, споредъ установенитѣ формалности; ако обаче предплатата съставлява сумма по-голѣма отъ 100 лева, то митницитѣ за врьщанието ѝ се отправятъ до Министра на Финанситѣ. Врьщанието предплата на горѣизложенитѣ основания се допуща само въ течението на една година, отъ деня на заплащанието. Като измине тоя срокъ не се приематъ никакви прошения за врьщание на предплатени сборове.

108. При внасяние, изнасяние, транзиране и транспортирание на стоки, митницитѣ могѫтъ да вzематъ паричень залогъ (депозитъ), срещу слѣдуемитѣ митарственни права. За получванието на паричния залогъ митницата издава квитанция отъ отредената книга. Ако вложителя желае да получи залога си въ друга митница, въ такъвъ случай му се издава депозитенъ листъ до оная митница, презъ която предполага да се върне. Депозитнитѣ листове, които се издаватъ отъ една митница до друга, се заплащатъ отъ митарственнитѣ доходи.

Ако вложителя не се яви въ митницитѣ на опредѣления срокъ, да очисти дължимитѣ митарственни права, то оставената отъ него сумма въ залогъ се записва на доходъ по распредѣлението на сбороветѣ.

Срокътъ за влагание на паричнитѣ залози въ никой случай не може да надмине една година.

109. Заплатенитѣ веднѫжъ митарственни права за внасание или изнасяние стоки, не се поврьщатъ на платеца, освѣнъ въ предвиденитѣ случаи въ чл. чл. 100 и 107.

Глава 4.

За стоки, които се изнасятъ или внасятъ на ново.

110. Дозволенитѣ за внасяние стоки, на които ми-

тото не е било заплатено и се намиратъ подъ ведението на митниците, могжтъ по желанието на притежателите имъ да се изнасятъ на ново отвънъ границата въ течение на едногодишенъ срокъ, отъ деня на внасянието имъ, безъ да имъ се взема мито. Запретените обаче за внасяние стоки, както по тарифата, тъй сжщо и по особните распореждания на Финансовия Министръ, трѣбва да се изнасятъ на ново въ течение на единъ мѣсецъ. Изнесените по този начинъ на ново иностранни стоки се облагатъ съ мито по 1% отъ стойностьта.

Слѣдъ изминуванието на горѣказанните срокове запретените стоки се конфискуватъ въ полза на съкровището и по разрѣшението на Министерството на Финансите се унищожаватъ или продаватъ, а дозволените за внасяние подлежжтъ подъ дѣйствието на общите правила, изложени въ чл. чл. 68 и 76.

Взетите пари отъ проданьта на запретените по тоя начинъ стоки, записватъ се като случаенъ доходъ на съкровището.

111. Всѣкой, който испраща иностранни стоки въ България, или мѣстни за чужбина, съ цѣль да се обработватъ или продаватъ по панаирите или други мѣста, и желае да си запази предварително правото за внасянието или изнасянието имъ, на основание чл. 6, пунктъ г) отъ настоящий законъ, длъженъ е да помене за това въ декларацията, която подава въ митницата.

На такивато стоки, споредъ видътъ имъ, митницата полага печати или пломби или задържа отъ тѣхъ образци; а за животните съставя описъ. — За всѣка една пломба или печатъ обявителя на стоките плаща по 5 стотинки.

Испратените по тоя начинъ стоки могжтъ да се изнасятъ или внасятъ на ново, въ срокъ на 6 мѣсеци отъ деня на обявлението имъ.

Митарственните права за подобни стоки се обезпечаватъ чрезъ париченъ залогъ по установения редъ. Ако стоките се върнжтъ назадъ преди изминуванието на срока, то слѣдъ като се сравнятъ възврналите стоки съ обяве-

нитѣ въ декларацията и съ задържанитѣ образци или описи и провѣрятъ пломбитѣ или печатитѣ, митницата задържа отъ залога слѣдуемитѣ права за продаденитѣ стоки, а остатъка отъ залога повръща на притежателя имъ. Ако обаче той пожелае да върне стокитѣ не презъ оная митница, въ която е вложилъ залогъ, то освѣнъ квитанцията, дава му се и депозитенъ листъ до митницата, презъ която той има намѣрение да върне стокитѣ. Въ тоя случай обявителя, при подаванието нова декларация за недостига, е обязанъ да представи въ тая митница: депозитенъ листъ, депозитната квитанция и втория екземпляръ отъ декларацията, въ която първата митница е направила подробни обяснения. Митницата слѣдъ като спре слѣдуемитѣ права за недостига въ стокитѣ, повръща останалата сумма по депозитния листъ.

Ако първата митница е задържала образци отъ стокитѣ, тя ги испраща на митницата, презъ която тѣ ще има да се върнатъ.

За да може подобна стока да се върне не презъ митницата, до която е издаденъ депозитния листъ, нуждно е разрѣшението на Министра на Финанситѣ.

112. Декларациитѣ за изнасяние или внасяние на ново стоки, трѣбва да се подаватъ отъ притежателитѣ имъ, а за отсжтствието или неизвѣстностьта имъ, отъ капитанитѣ на ладиитѣ или отъ агентитѣ на параходнитѣ общества. За съставяние декларациитѣ се употрѣбляватъ бланки, по установената форма за вноснитѣ или износнитѣ стоки, въ които обявителитѣ написватъ на горнийтъ край „за изнасяние на ново", ако стоката се изнася или за внасяние на ново, ако стоката се внася.

При внасянието новоизработенитѣ въ чужбина произведения, а сжщо и при изнасянието на тѣзи, които се обработватъ въ Княжеството, подава се за тѣхъ повторна декларация, по общата форма, установена за вноснитѣ и износнитѣ стоки, съ прилагания на квитанциитѣ за вложения залогъ и втория екземпляръ отъ декларацията или пжтническата квитанция. Стокитѣ се оцѣняватъ съгласно

съ тарифитѣ. — Отъ така оцѣнената стока се изважда нейната стойность, въ какъвто видъ се е внесла или изнесла отъ вънъ границата и послѣ се пресмѣтатъ митарственнитѣ права, върху прибавената цѣна на стокитѣ. Преглѣждането на стокитѣ става подъ дѣйствието на общитѣ правила и за намѣренитѣ разлики виновнитѣ подпадатъ подъ наказанията, предвидени въ чл. 87.

113. Когато се изнасятъ отъ вънъ границата иностранни стоки, които сѫ заплатили митарственнитѣ права при внасянието, то се облагатъ съ износнитѣ митарственни сборове.

При изнасянието на иностраннитѣ стоки, притежателитѣ имъ сѫ длъжни да подаватъ въ митницата декларация или пѫтнишка квитанция, по установената форма за износнитѣ стоки.

114. Мѣстнитѣ стоки, които сѫ биле изнесени въ чужбина, и които при внасянието имъ назадъ въ Княжеството се освобождаватъ отъ вносно мито, на основание чл. 4 пунктъ *л)*, отъ настоящий законъ, трѣбва да се придружаватъ, когато пристигватъ въ митницата, съ квитанцията за плащанието на износното мито и съ относителната декларация. Въ противенъ случай възвърнатитѣ стоки се облагатъ съ вносно мито.

115. Празднитѣ сѫдове, бъчви или каци, съ които се изнасятъ мѣстнитѣ произведения, като: вино, ракия, сиренье и др. течности, както и празднитѣ торби (чували), съ които тоже се изнасятъ: храни, брашно и други земледѣлчески произведения, могѫтъ да се внасятъ назадъ въ Княжеството безъ плащание вносно мито.

При изнасянието обаче на такива произведения, притежателитѣ или товарачитѣ имъ сѫ длъжни да си запазятъ всѣкога правото за повръщание въ износнитѣ декларации; а при внасянието назадъ такива сѫдове или торби, да представятъ въ митницата тѣзи декларации, заедно съ относителнитѣ имъ квитанции. Дозволява се тоже да се внасятъ безъ мито праздни сѫдове, назначени за изнася-

ние мѣстни произведения, митото на които трѣбва обаче да се обезпечава съ залогъ (чл. 116).

116. Колата, коньетѣ или други животни (добитъкъ), които служатъ на пѫтницитѣ и превозителитѣ и за които послѣднитѣ заяватъ въ пограничната митница, че ги внасятъ или изнасятъ врѣменно, освобождаватъ се отъ плащание мито, ако се обезпечи врьщанието имъ отъ чужбина или изнасянието имъ на ново въ Княжеството. Срокъ за внасяние или изнасяние на ново се дава една година. За тѫзи цѣль вносителитѣ или износителитѣ сѫ длъжни да внесѫтъ въ митницата паричeнъ залогъ или здраво порѫчителство, равно съ суммата на надлежнитѣ митарственни права.

Издаденитѣ депозитни листове за подобни случаи биватъ открити и се заплащатъ отъ всѣка митница, презъ която се прекарватъ, само ако бѫдатъ придружени и отъ депозитнитѣ квитанции

Забѣлѣжка. Правилото по прекарвание добитъкъ презъ границата на прехрана (паша) е изложено въ отдѣлъ VI, глава II.

Глава 5.

За стоки, които се влагатъ въ антрепозититѣ.

117. Иностраннитѣ стоки, донесени въ голѣмо количество, по желанието на притежателитѣ имъ, могѫтъ да се влагатъ въ отреденитѣ антрепозити, когато слѣдуемитѣ сборове за съкровището не сѫ по-малки отъ 4.000 лева. Такива антрепозити ще се учреждаватъ само въ търговскитѣ пристанища, гдѣто се окаже за това необходима нужда, съ разрѣшението на Министра на Финанситѣ.

118. Стокитѣ се приематъ въ антрепозититѣ съ това условие, че ще се изнасятъ на ново отъ вънъ границата въ опредѣления срокъ, или да се заплащатъ надлежнитѣ митарствени права, когато тѣ се изваждатъ отъ антрепозита за вѫтрѣшно употрѣбление.

Стокитѣ, които се внасятъ по сухо за въ България и които се испращатъ (транспортиратъ) до нѣкое приста-

нище, гдѣто има учреденъ антрепозитъ, могжтъ да се влагатъ въ него по сжщия редъ, както се постжпва съ стокитѣ, които пристигватъ по вода.

119. Въ антрепозититѣ се позволява да се внасятъ само здрави стоки и въобще такива, които не подлежжтъ на развалвание и запалвание.

120. Антрепозититѣ се дѣлятъ на два вида: *реални* и *номинални*. Реалнийтъ антрепозитъ състои отъ особенъ складъ, който се пази постоянно отъ митницата и се заключва съ два особни ключове, отъ които едина държи митницата, а другий чиновникътъ завѣдующий антрепозита. Номиналния антрепозитъ е поставенъ въ частни Магазии, които подлежатъ само подъ надзора на митницата.

Въ номиналнитѣ антрепозити ще се влагатъ хранитѣ и въобще всичкитѣ земни произведения, като: лой, кожи необработени, дървета за постройки и дърва за горение, соль, камьне необработени тютюнь, тухли и пръстени издѣлия, тенеке, ламарина, желѣза разни, машини всѣкакви, циментъ и варь хидравлически, стъклария проста, сждове дървени (бъчви, бурета) и др. т. Всичкитѣ други стоки ще се вдигать въ реалния антрепозитъ.

Забѣлѣжка. До учреждаванието на реални антрепозити, Финансовий Министръ има право да разрѣшава на нѣкои отъ търговскитѣ пристанища да влагатъ и другитѣ стоки въ номиналнитѣ антрепозити.

121. Градоветѣ, на които е разрѣшено да иматъ антрепозитъ, сж длъжни да построятъ за реалния антрепозитъ складове удобни, безопасни, събрани въ едно цѣло здание, оградени съ единъ общъ зидъ, отстранени съвършенно отъ другитѣ постройки и поставени, по възможность, въ пристанището. Сградата на антрепозита трѣбва да има нуждннтѣ помѣщения за жилището и писалището на митарственнитѣ чиновници, които сж натоварени съ надзора и водението дѣлата на антрепозита.

Планътъ на сградата се представя на правителството за утвърждение, което има право да предложи измѣненията, които намѣри за нужднн да станатъ въ него.

122. За покриванието необходимитѣ разноски по учреждаванието и управлението на антрепозититѣ, както за постройки, тъй и за съдържание на служащитѣ или други разноски, каквито се укажатъ нуждни за упоменатитѣ антрепозити, градоветѣ, ще вематъ право за магазинажъ отъ антрепозотнитѣ стоки, спредъ тарифитѣ, които се установятъ отъ градскитѣ общински управления и утвърдятъ отъ правителството.

Градоветѣ иматъ право да отдаватъ съ публично наддавание на врѣменна концесия правата си върху доходитѣ отъ антрепозититѣ, ако прѣдприемачътъ се задължи съ построяванието и поддържанието на сградитѣ, както и съ издържанието всичкитѣ разноски на антрепозититѣ.

123. Магазиитѣ, които служатъ за номиналенъ антрепозитъ, заключватъ се съ два особни ключове, отъ които едина се пази въ митницата, а другия у търговеца.

124. Номиналнитѣ антрепозити трѣбва да сж поставени въ околностьта на пристанището.

125 Вложенитѣ стоки въ реалния антрепозитъ ще служатъ всѣкога за залогъ на митарственнитѣ права; а за вложенитѣ стоки въ номиналния антрепозитъ, обявительтъ е длъженъ да обезпечи митарственнитѣ имъ права чрезъ здраво поржчителство, подписано както отъ него, тъй и отъ друго лице съ достатъчна състоятелность.

126. Притежателитѣ или обявителитѣ на предназначенитѣ стоки за антрепозитъ, сж длъжни да подаджтъ въ митницата подробна декларация, по сжщитѣ форми и подъ сжщитѣ наказания, които сж установени за вноснитѣ стоки. Въ декларацията трѣбва да е означено въ какъвъ именно антрепозитъ реаленъ или номиналенъ ще се влагатъ стокитѣ, както и въ кой участъкъ, улица и подъ какъвъ номеръ се намира склада, когато стокитѣ сж предназначени да се влагатъ въ номиналенъ антрепозитъ.

127. Всѣка стока, която е обявена за антрепозитъ, трѣбва най-напрѣдъ да се преглѣда подробно отъ митарственнитѣ оцѣнители, за да се констатира видьтъ, качеството, тежината или мѣрата, както и стойностьта на сто-

ката. Ако при прегледжданието се намѣрятъ стоки, въ поголѣмо количество отъ обявенитѣ въ декларацията, то излишъкътъ, когато стокитѣ сж прѣдназначени за реалния антрепозитъ, се полагатъ тутакси на заплащание митарственни права. Ако обаче стокитѣ сж отъ тѣзи, които се допущатъ въ номиналния антрепозитъ, то за намѣренитѣ разлики относително тежината, мѣрата или броятъ, се постжпва съгласно съ чл. 87 отъ настоящий законъ.

128. Срокътъ за влагание стоки въ антрепозитъ, не може да надминува двѣ години за реалния антрепозитъ и една година за номиналния. Този срокъ започва отъ деня на записванието стокитѣ въ книгитѣ, които се водятъ въ антрепозита и въ които има отворена особнна смѣтка за всѣкой антрепозитаринъ.

Забѣлѣжка. Исключаватъ се: сольта, която е мината въ номиналний антрепозитъ ц за която срокътъ е двѣ години и тютюньтъ за който срокътъ е 6 мѣсеци.

129. Следъ изминуванието на опредѣленитѣ срокове, ако стокитѣ останатъ още въ антрепозита и антрепозитаринътъ не испълни, въ течение на 15 дена отъ получванието на призовката, която ще му отправи митницата, задължението си да ги изнесе на ново или да заплати митарственнитѣ имъ права, то стокитѣ се продаватъ на публиченъ търгъ, съ съблюдение формалноститѣ, предвидени въ чл. 67—76 отъ настоящий законъ.

130. Ако дадений срокъ за антрепозитъ по законни причини, се признае за недостатъченъ, то Министра на Финанситѣ може, вслѣдствие мотивираната просба на антрепозитарина, да продължи срока. Това продължение не може обаче да надминува половината отъ първоначалния срокъ.

131. Не се допуща да става никаква манипулация съ вложенитѣ стоки въ антрепозита, ако за това не е послѣдвало разрѣшение отъ митницата. Такова разрѣшение се допуща, само когато манипулацията се касае до запазванието стокитѣ отъ повреждание.

Вложенитѣ стоки въ номиналнитѣ антрепозити не

могжтъ да се мѣстятъ отъ единъ складъ въ други, освѣнъ съ разрѣшението на митницата и въ присжтствието на отреденитѣ митарственни чинове. Ако стокитѣ се премѣстятъ безъ подобно разрѣшение, то притежателитѣ имъ изгубватъ правото си за антрепозитъ.

132. При вложенитѣ вече стоки въ антрепозита могжтъ да се прибавятъ отпослѣ и други стоки отъ сжщия видъ, ако митарственнитѣ имъ и други сборове не сж по-малки отъ 1000 лева.

Прибавенитѣ стоки се записватъ въ антрепозитната книга, при сжщата смѣтка, гдѣто се минати първитѣ, за което трѣбва да се упоменува и въ подадената декларация.

133. Антрепозитаритѣ отговарятъ за цѣлостьта на митарственнитѣ права върху антрепозиранитѣ стоки, споредъ видътъ, качеството, тежината, мѣрата, броятъ или стойностьта, опредѣлени отъ митницата при внасянието имъ.

134. Митарственнитѣ чиновници иматъ право да провѣряватъ всѣкога, когато намѣрятъ за нуждно, стокитѣ, които сж вложени въ номиналнитѣ антрепозити и антрепозитаритѣ сж длъжни да представятъ стокитѣ така, както сж били записани отъ митницата при внасянието имъ, безъ никое прибавление или намаление. Ако стокитѣ не се намѣрятъ на лице при прегледванието отъ митарственнитѣ чиновници, или ако не излѣзатъ еднакви съ сжщитѣ, които сж били прегледани при влаганието въ антрепозита, то антрепозитаритѣ за наказание плащатъ стойностьта на липсалитѣ или промѣненитѣ стоки.

135. Презъ всичкото врѣме, колкото трае срока на антрепозита, позволено е да се пренасятъ стокитѣ, било по вода, било по сухо, отъ единъ антрепозитъ въ други въ Княжеството.

Премѣстванията на антрепозититѣ не могжтъ да предизвикатъ никакви извинителни причини за продължавание срока на антрепозита.

136. При изважданието стокитѣ отъ антрепозита за вжтрѣшно употрѣбление се извършватъ, предвиденитѣ въ настоящий законъ форми за вноснитѣ стоки.

137. Не се позволява изваждането стоки отъ антрепозита за вжтрѣшно употрѣбление, ако митарственнитѣ и други сборове бждатъ по-малко отъ 400 лева.

138. Изнасянието на ново антрепозиранитѣ стоки може да става, или по вода, презъ сжщата митница, въ която сж били внесени, или по сухо, презъ една отъ митницитѣ въ Княжеството.

Стокитѣ, които се изнасятъ на ново изъ антрепозититѣ се облагатъ съ мито 1 0|0 о ъ стойностьта.

Когато стокитѣ се пренасятъ за изнасяние на ново, презъ други митници, митарственнитѣ права се обезпечаватъ съ здрави поржчителства, споредъ които притежателитѣ или приемачитѣ на стокитѣ се задължаватъ да заплатятъ стойностьта на превозимитѣ стоки, въ случай че не представятъ, въ опредѣления срокъ, удостовѣрение отъ митницата, презъ която е станало изнасянието на ново.

139. Антрепозитаритѣ отговарятъ за митарственнитѣ права, ако стокитѣ се откраднатъ отъ номиналнитѣ антрепозити.

140. Притежателитѣ на вложенитѣ стоки въ антрепозититѣ сж длъжни да ги застраховатъ всѣкога отъ пожаръ и наводнение; въ случай че стокитѣ изгорятъ или се повредятъ, тѣ отговарятъ за митарственнитѣ имъ права.

Глава 6.

За транзитнитѣ стоки.

141. Всички иностранни стоки, дозволени за внасяние, могжтъ да се прекарватъ транзитъ, презъ територията на Българското Княжество.

Прекарванието транзитъ на запретенитѣ стоки, на оржжията и военнитѣ амуниции, може да се дозволи само съ особно разрѣшение отъ Министра на Финанситѣ, въ което се показва срока на пжтуванието имъ и мѣркитѣ за предпазвание на възможнитѣ при прекарванието имъ злоупотрѣбления. Ако се намѣри за необходимо запретенитѣ стоки при транзирванието да се придружаватъ отъ

митарственни чиновници или стражари, то притежателитѣ на тия стоки сѫ длъжни да заплащатъ на тия лица прогонни и дневни, които имъ се слѣдватъ по утвърденитѣ такси. — Транзирванието на стокитѣ се позволява презъ всичкитѣ митници въ Княжеството.

142. Притежателитѣ или приемачитѣ на предназначенитѣ стоки за транзитъ, сѫ длъжни да подаватъ въ митницата подробна декларация, по установената за това форма и по изложенитѣ правила въ чл. 77 отъ настоящий законъ.

143. Слѣдъ подаванието декларацията се пристѫпва къмъ преглѣжданието на стокитѣ. Преглѣжданието става по сѫщия начинъ както и за вноснитѣ стоки.

144. За неправилното обявени стоки и за намѣренитѣ разлики се постѫпва, съгласно съ чл. 87 отъ настоящий законъ.

145. Не се дозволява да се транзирватъ повреденитѣ колети, които съдържатъ обработени стоки. Подобни стоки могѫтъ да се транзиратъ само, слѣдъ като притежателитѣ имъ поправятъ повреденитѣ колети.

146. Сѫщностьта на стокитѣ се удостовѣрява чрезъ опломбирвание на колетитѣ. Пломбитѣ на единъ колетъ не могѫтъ въ никой случай да надминуватъ числото четири. Търговцитѣ иматъ право да съединяватъ или раздѣлятъ на по-малки части нѣколко чували или денгове въ единъ товаръ; въ първия случай пломбитѣ не се прилагатъ на всѣкой чувалъ или денгъ отдѣлно, но на съставения денгъ чрезъ съединението имъ; а въ втория — на всякой колетъ. Произведенията или стокитѣ, на които пренасянието не става въ затворени колети, се освобождаватъ отъ опломбирвание; сѫщностьта на тия стоки се удостовѣрява съ образци (проби), които се турятъ въ кутии или торби, добрѣ запушени и опломбирани, а на животнитѣ съ подробенъ описъ за тѣхното количество, видъ и пр. Запечатанитѣ образци за подобни стоки се предаватъ на превозителя за да ги представи въ износната митница, наедно съ стокитѣ.

За всѣки пломбъ, приложенъ на единъ колетъ, ще се взема 30 стотинки заедно съ врьвьта, която се употрѣблява при опломбирванието.

147. Притѣжателитѣ, приемачитѣ или прѣвозителитѣ на предназначенитѣ стоки за транзитъ, представятъ въ вносната митница: или париченъ залогъ на общитѣ основания, или писменно обязателство съ поржчителство на друго състоятелно лице, български поданникъ, притѣжатель на недвижими имущества, чрезъ които се задължаватъ да прекаратъ стокитѣ презъ границата на износната митница и да представятъ отъ нея удостовѣрение за прекарванието имъ.

Обязателствата трѣбва да съдържатъ: митницата, чрезъ която се изнасятъ стокитѣ; срокътъ, въ който стокитѣ трѣбва да се изнесжтъ въ чужбина; видътъ, качеството, тежината, мѣрата и стойностьта на стокитѣ; образцитѣ, които се испращатъ въ износната митница; числото на пломбитѣ, приложени на всѣкой колетъ а тъй сжщо на всяка торба, врьска, кутия и прочее отъ образцитѣ.

На основание паричния залогъ или обязателството, вносната митница издава транзитенъ листъ, който придружава стокитѣ прѣзъ всичкото врѣме на транзита и който се представя заедно съ стокитѣ въ износната митница.

Както обязателството, така и транзитния листь, подлежжтъ на гербовъ сборъ, споредъ установения размѣръ въ особния за това законъ.

148. Отварянието по пжтя на колетитѣ съ транзитни стоки се запретява. Ако обаче тѣ сж измокрени, или по друга причина стане необходимо отварянието на колетитѣ и прехвьрлянието на стокитѣ, притѣжателя имъ е длъженъ да извѣсти за това на най-близската полицейска власть, която отъ своя страна испраща чиновникъ за да снеме пломбитѣ и да състави подробенъ описъ на извадениитѣ стоки. Слѣдъ като се свърши работата и като се наредятъ отъ ново и намѣстятъ стокитѣ въ сжщитѣ колети, запечатватъ се отъ полицейския чиновникъ, а съставения описъ се испраща въ износната митница, съ прилагание

на отпечатъка отъ печата и съ увѣдомление за причинитѣ на отварянието на колетитѣ и на снетитѣ пломби.

149. За удостовѣрение, че стокитѣ сѫ били прекарани отъ вънъ Княжеството, трѣбва да се представи въ вносната митница транзитния листъ, завѣренъ и подтвърденъ съ печата на износната митница.

150. Срокътъ за транзита на стокитѣ се опредѣлява, споредъ разстоянието и начинътъ на превозванието; той се установява като се смѣта по 20 километра на день. Този срокъ не може въ никой случай да надмине 3 мѣсеца.

Срокътъ за повръщание въ вносната митница транзитния листъ е 20 дена, отъ деня на удостовѣрението за прекарванието стокитѣ отъ вънъ границата.

151. Изнасянието на стокитѣ ще става само презъ митницата, която е означена въ транзитния листъ.

Министрътъ на Финанситѣ обаче има право да разрѣшава изнасянието и презъ други митници, ако преди истичанието на срока, притѣжателитѣ на стокитѣ представятъ законни причини за промѣнението на маршрута.

152. Всичкитѣ стоки, които се упоменуватъ въ транзитния листъ, трѣбва да се представятъ изведнѫжъ въ износната митница. Не се допуща изнасянието на една партида стоки да става на нѣколко пѫти, освѣнъ по нѣмание достатъчно превозителни средства.

153. Износнитѣ митници, слѣдъ като провѣрятъ видътъ, количеството, теглото на колетитѣ и цѣлостьта на приложенитѣ пломби, подтвърдяватъ транзитнитѣ листове и ги предаватъ на предявителитѣ, слѣдъ изнасянието на стокитѣ за чужбина.

Ако пломбитѣ и вървитѣ на колетитѣ сѫ поврѣдени или снети, то стоката, която се намира въ тия колети, се подлага на подробно преглѣждание.

154. Ако въ износната митница се открие, че часть отъ стокитѣ сѫ били скрити или извадени изъ колетитѣ, то въ транзитния листъ ще се удостовѣрява само за представенитѣ стоки. Ако тия стоки се намѣрятъ изцѣло или отчасти замѣстени съ други, то размѣненитѣ се конфи-

скуватъ. Въ такъвъ случай митницата ще удостовѣрява само за тѣзи отъ стокитѣ, които дѣйствително се изнасятъ отъ вънъ границата.

155. Ако при представянието на стокитѣ въ износната митница, срока за транзитното прекарвание е вече истекълъ и не е послѣдвало разрѣшение за продължаванието му, по заявление на притѣжателитѣ на стокитѣ, то дозволенитѣ стоки се облагатъ съ вносни митарствении права, слѣдъ което притѣжателя имъ е свободенъ да ги остави въ вжтрѣшностьта на Княжеството, а запретенитѣ стоки се конфискуватъ.

156. Ако транзитний листъ не бжде представенъ въ вносната митница, въ назначения срокъ въ чл. 150 отъ настоящий законъ, то задължителя и поржчителя му сж обязани взаимно да заплатятъ:

а) ако стокитѣ сж били запретени за внасяние, стойностьта на тѣзи стоки, споредъ обезпечената сумма въ обязателството и една глоба въ двоенъ размѣръ на стойностьта;

б) ако стокитѣ сж били дозволени за внасяние, задържа се оставения за тѣхъ залогъ, или се взискватъ обезпеченитѣ права, споредъ поржчителството и

в) ако въ удостовѣрението, издадено отъ износната митница върху транзитния листъ, се упоменува само за една часть отъ испратенитѣ стоки, то се задържа вносното мито само за количеството на недоставенитѣ стоки.

Забѣлѣжка. Въ случай че транзитния листъ се изгуби, преди да сж представени стокитѣ въ назначената митница, то по заявлението на притѣжателя, първата митница му издава преписъ отъ обязателството за транзитнитѣ стоки. Ако обаче листътъ се изгуби, слѣдъ като е билъ подтвърденъ отъ втората митница, то тя му издава, установеното удостовѣрение.

157. Въ случай на непреодолима сила, дозволява се продължението срока на транзитнитѣ стоки, по разрѣшението на Министра на Финанситѣ, вслѣдствие мотивираното заявление на притѣжателя на стокитѣ.

Ако стоките пропаднатъ по непреодолима сила, като: пожаръ, наводнение, кораблекрушение и пр., то тѣ не подлежатъ на наказание и се освобождава оставения за тѣхъ залогъ или поржчителство, ако случая на непреодолимата сила бжде фактично доказанъ, чрезъ законни актове или удостовѣрения, издадени отъ надлежнитѣ власти.

158. Дозволенитѣ стоки, всички или часть отъ тѣхъ, които се испращатъ въ транзитъ, преди истичанието срока за изнасянието имъ и ако сж съобразни съ изложенитѣ въ транзитния листъ, могжтъ да се обяватъ за вжтрѣшно употрѣбление въ Княжеството и облагатъ съ митарствении права въ всѣка митница.

Въ такъвъ случай митницата, въ която се подава декларация за вжтрѣшно употрѣбление и въ която се заплащатъ вноснитѣ митарствении права, съставя удостовѣрение върху транзитния листъ, което има сила да унищожи обязателството само тогава, когато заедно съ транзитния листъ се представи въ вносната митница и квитанцията за заплащанието митарственнитѣ права, заедно съ вторият екземпляръ отъ декларацията.

Глава 7.

За стоки, които се испращатъ (транспортиратъ) отъ една митница до друга въ Княжеството.

159. Желающитѣ да пренасятъ, пристигналитѣ вносни стоки, въ Княжеството, за преглѣждание, отъ една митница въ друга, длъжни сж да подадатъ на пограничната митница декларация, въ два екземпляра, споредъ установената за това форма, съ означение числото на колетитѣ, видътъ на стоката и знаковетѣ, номерътъ и теглото на всѣкой колетъ отдѣлно, както и стойностьта на стокитѣ, споредъ фактуритѣ.

Декларацията трѣбва да бжде всѣкога придружена отъ оригиналнитѣ фактури, испратени отъ мѣстото гдѣто сж натоварени стокитѣ; въ противенъ случай не се позволява транспортиранието на стокитѣ.

Обявенитѣ стоки за испращание до друга митница въ Княжеството се подлагатъ, въ първата митница, на кратко провѣряване, което се извършва само върху числото, видътъ на колетитѣ, знаковетѣ, номерата и теглото на всѣкой колетъ. Ако при това провѣрявание се намѣрятъ колети въ по-голѣмо количество отъ обявеното въ декларацията, то излишъка се конфискува. За намѣренитѣ разлики въ теглото на колетитѣ не се налага никакво наказание; за тѣхъ се правятъ само забѣлѣжки въ декларацията отъ оцѣнителя или чиновника, на когото е възложено да испълнява такъва длъжность, за да се иматъ предъ видъ, при съставянието транспортния листъ.

160. Когато първата митница се съмнява за правилното обявление видътъ на стокитѣ, то тя има право да пристѫпи къмъ подробно преглѣждание. Въ такъвъ случай нарушенията, които се издирятъ, забѣлѣжватъ се въ декларацията и веднага се налагатъ, установенитѣ наказания въ чл. 87 за неправилното обявяване видътъ на стокитѣ.

161. Притежателитѣ или превозителитѣ на предназначенитѣ стоки за испращание въ друга митница, въ вѫтрѣшностьтà на Княжеството, представятъ въ първата митница: или париченъ залогъ, или писменни обязателства съ здрави порѫчителства, чрезъ които се задължаватъ да занесѫтъ стокитѣ до мѣстоназначението и да представятъ удостовѣрение отъ втората митница, че сѫ испълнили това задължение въ сроковетѣ, опредѣляеми отъ първата митница. Срокътъ, въ който транспортнитѣ стоки трѣбва да бѫдѫтъ занесени на мѣстоназначението си, се опредѣля споредъ разстоянието, между пограничната и вѫтрѣшна митница, като се смѣта на день по 20 километра. Тоя срокъ въ никой случай не може да надмине 3 мѣсеца. На основание писменното обязателство, подписано отъ притежателя, превозителя или експедитора на стокитѣ и отъ порѫчителя, първата митница издава транспортенъ листъ, въ който се поясняватъ всичкитѣ свѣдѣния отъ обязателството по испращанието на стокитѣ. Обязателството, по-

ржчителството и транспортния листъ се облѣпятъ съ установенитѣ гербови марки, споредъ особния законъ за гербовия сборъ. Удостовѣрението за пренасянието стокитѣ на мѣстоназначението става чрезъ поврьщанието въ първата митница транспортния листъ, потвьрденъ отъ вжтрѣшната митница, че стокитѣ сж представени споредъ условията, предвидени въ упоменжтия листъ. Срокътъ за поврьщанието транспортния листъ е 20 дена, отъ деня удостовѣрението на транспортния листъ.

162. При транспортирванието на стокитѣ колетитѣ се опломбирватъ отъ първата митница за обезпечение сжщностьта на стокитѣ, съгласно съ чл. 146.

Всичкитѣ стоки, които се упоменуватъ въ транспортния листъ, трѣбва да се представятъ изведнажъ въ вжтрѣшната митница. Щомъ пристигнатъ стокитѣ въ нея, тя пристжпва къмъ преглѣжданието имъ и като провѣри, че опломбирванието е непокжтнато и че видътъ, знакътъ номерътъ и теглото на всѣкой колетъ съотвѣтствуватъ съ показанията на транспортния листъ, удостовѣрява въ обратната страница на този листъ правилното приемание на стокитѣ и го дава на лицето, което е представило стокитѣ, за да му послужи при унищожаванието обязателството.

163. Ако при преглѣжданието, представенитѣ колети се намѣрятъ въ по-малко количество отъ означеното въ транспортния листъ, то обявителя или поржчителя е длъженъ да заплати цѣлата стойность на съдържащитѣ се стоки въ липсалитѣ колети. Тжзи стойность се смѣта, най-малко 50 лева за всѣкой килограмъ тегло бруто и се взисква отъ вжтрѣшната митница, която въ подобенъ случай прави нуждвитѣ забѣлѣжки въ транспортния листъ. Ако числото на представенитѣ колети бжде сжщото, а се намѣрятъ разлики въ видътъ или въ теглото имъ, то размѣненитѣ колети се конфискуватъ. При това обявителя или поржчителя ще бжде длъженъ да заплати и стойностьта на изваденитѣ по пжтя стоки.

Въ случай на изгубвание стокитѣ по пжтя, происхо-

дящи отъ обстоятелства на непреодолима сила, постжпва се съгласно алинея втора на чл. 157.

164. Щомъ се подтвърди транспортния листъ за пристигванието стокитѣ на мѣстоназначението си той се представя въ митницата, която го е издала и тя е длъжна да унищожи обязателството, взето отъ поржчителя и да го освободи отъ задължението му.

Ако транспортния листъ се не повърне най-кжсно 3 мѣсеца, слѣдъ истичанието опредѣления срокъ въ чл. 161, то митницата, която е издала листа, преслѣдва подписавшитѣ се въ обязателството лица, да заплатятъ стойностьта на стокитѣ и се съобразява по първата алинея на чл. 163.

Въ случай на изгубвание транспортнитѣ листове. постжпва се, съгласно съ забѣлѣжката на чл. 156.

165. Транспортиранитѣ стоки, слѣдъ като се приематъ въ втората митница, могжтъ по желанието на притѣжателитѣ имъ: да заплатятъ митнитѣ права, или да се вложжтъ въ антрепозитъ, а тъй сжщо да се изнесжтъ на ново, транзиратъ, или повторно да се транспортиратъ до друга митница. Въ такъвъ случай митницата обяснява за туй въ транспортния листъ.

166. Транспортнитѣ стоки, обявени за заплащание митото въ втората митница, безъ да се зема въ внимание оцѣнението на първата митница, оцѣняватъ се съобразно съ тарифитѣ или съ дѣйствителната имъ стойность, ако сж ad valorem.

Глава 8.

За стокитѣ, които се пренасятъ по вода отъ едно пристанище до друго въ Княжеството.

167. Мѣстнитѣ стоки, както и иностраннитѣ съ заплатено мито, могжтъ да се пренасятъ по вода, отъ едно пристанище въ друго въ Княжеството, безъ да плащатъ вносно или износно мито, по долуизложения порядъкъ.

168. Желающия да пренесе такива стоки, обязанъ е да ги обяви устно въ митницата, която ги записва въ

установената за това книга за крайбрежнитѣ листове. Мѣстнитѣ произведения се обявяватъ подробно, а иностраннитѣ могжтъ да се обявяватъ и съ общи наименования. Въ този случай тѣ трѣбва да се опломбиратъ.

169. Митницата пристжпя къмъ подробно прегледание на така обявенитѣ стоки, ако тѣ сж мѣстни, а само повьрхно, ако сж иностранни, слѣдъ което издава на притежателя крайбрѣженъ листъ, по установената форма.

За невѣрното обявление на такива стоки се постжпва, съгласно съ чл. 87 отъ настоящий законъ.

170. Преди освобождаванието стокитѣ за пренасяние, митницата обезпечава митнитѣ права за износнитѣ стоки съ париченъ залогъ, въ размѣръ на митото, ако то не надминува 100 лева. За по-голѣма сумма може да се приема и поржчителство на частно лице. Въ случай, че стокитѣ сж запретени за изнасяние, то залогътъ или поржчителството се взематъ въ размѣръ на стойностьта на стокитѣ.

171. Оставения париченъ залогъ може да се повьрне или отъ митницата, гдѣто е оставенъ или отъ митницата, гдѣто ще се внесе стоката. Въ пьрвия случай притежателя трѣбва да представи въ митницата, въ разстояние на 20 дена подиръ дадения му срокъ, установеното удостовѣрително, че е внесълъ стоката въ означената митница; а въ втория случай, той трѣбва да представи наедно съ стоката и депозитния листъ, взетъ отъ пьрвата митница.

Ако притежателя не представи нуждното удостовѣрително въ горния срокъ, то оставений залогъ се записва на приходъ, или пъкъ суммата се взисква отъ поржчительтъ.

172. Срокъ за пренасяние на такива стоки се опредѣля отъ самата митница, но въ никой случай той не може да надмине три мѣсеца.

173. Като пристигне стоката въ означеното пристанище, придружена отъ крайбрѣжния листъ, митницата провѣрява количеството на колетитѣ, цѣлостьта на пломбитѣ, знаковетѣ, номерата и теглото, споредъ листътъ и като ги намѣри редовни, слѣдъ снеманието пломбитѣ и

задържанието листътъ, отпуща ги безъ други особенни митарственни формалности.

Ако стокитѣ сѫ били обявени въ листътъ подробно, то митницата ги провѣрява и налага наказанията, предвидени въ чл. 87 отъ настоящий законъ, само ако намѣри разлика въ количеството и видътъ на стокитѣ, но ако иностраннитѣ стоки сѫ обявени въ листътъ съ общо наименование и пломбитѣ сѫ скѫсани, то тѣ подлежѫтъ на вносно мито.

174. Въ случай, че стоката пропадне въ пренасянието по непреодолима сила, постѫпва се съгласно чл. 157 отъ настоящий законъ.

175. Пренесенитѣ стоки отъ едно пристанище въ друго подлежѫтъ на вносно мито, ако притежателя имъ въ продължение на 20 дена, отъ пристигванието имъ въ пристанището, не представи крайбрѣжния листъ, или въ случай на изгубванието му, удостовѣрително за дѣйствителното имъ натоварвание изъ едно отъ българскитѣ пристанища. Ако стокитѣ не подлежѫтъ на мито освобождаватъ се по установения редъ.

176. Крайбрѣжнитѣ листове се издаватъ за всѣко едно пристанище и стокитѣ не могѫтъ да се внасятъ въ друго пристанище. Въ случай, че всичкитѣ стоки или часть отъ тѣхъ, които сѫ били донесени съ редовенъ крайбрѣженъ листъ, се изнасятъ по желанието на притежателя за друго пристанище, то митницата като задържи първия листъ, издава други листъ, за новото пристанище. Въ подобенъ случай правятъ се забѣлѣжки за това въ първия листъ.

Глава 9.

За стоки, които се избавятъ отъ разбититѣ и паднѫли на пѣсъкъ ладии.

177. Всичкитѣ стоки, които съставляватъ товара на разбититѣ или исхвърлени на брега ладии, постѫпватъ

подъ надзора на мѣстните митници, безъ да се обрыща внимание че подлежжтъ или не на мито.

178. Ако ладията падне на пѣсъкъ и капитанътъ поиска да стовари часть или всичката стока за олекване на ладията и отбѣгвание отъ авария, то митарственнитѣ стражари, които пазятъ мѣстния пограниченъ постъ, позволяватъ това, но сж задължени да извѣстятъ тутакси управителя на митницата.

179. Митарственната стража е длъжна да дава всѣко съдѣйствие за избавяние на стокитѣ и за тѣхното упазвание, както и за исхвърленитѣ отъ вълнитѣ на брѣга разни вещи, сждове и дървета, като внимаватъ само да не стане контрабандно престжпление.

180. За исхвърленитѣ и стоварени стоки отъ разбититѣ ладии. трѣбва да става описъ отъ страна на испратения на мѣстото митарственъ чиновникъ, слѣдъ извършванието, на което, ако тия стоки не могжтъ да се натоварятъ пакъ въ корабитѣ, пренасятъ се въ митарственнитѣ магазии и помѣщения.

181. Исключение отъ установеното въ предидущия членъ правило правятъ: *а)* стокитѣ, за които се е заплатило мито и *б)* оння, които никакъ не подлежжтъ на мито. Тѣзи стоки по желанието на корабоначалника могжтъ да се оставятъ на брѣга, подъ надзора на митарственнитѣ стражари, до изнамѣрванието способъ за по-нататъшното имъ пренасяние.

182. За всичкитѣ избавени иностранни стоки, за които митото не е заплатено и сж останжли въ Княжеството за проданъ, требва да се взема надлежното вносно мито, като се пазятъ установенитѣ формалности за вноснитѣ стоки. Ако тѣ сж запретени за внасяние, трѣбва да се изнасятъ, а въ противенъ случай подпадатъ подъ конфискация, на основание чл. 110.

Иностраннитѣ стоки, назначени по документитѣ за чужди пристанища, изнасятъ се за граница безъ никаква формалность.

Ако при кораблекрушение, или при стоварвание на

ладии съ износни стоки, по причина на авария, се удирятъ стоки не обявени въ митницата, то съ тѣхъ се постжпва като съ стоки тайно изнасяни.

183. Ако повредената ладия се спрѣ въ района на митарственния надзоръ (при скелята или въ пристанището) за поправка и корабоначалника не вижда за нуждно да стовари на брега стокитѣ, които се намѣрватъ въ нея, то презъ всичкото време на стоянието на ладията, трѣбва да се намѣрва близо при нея единъ стражаръ, поставенъ отъ митницата да пази за да не се изнесе или внесе нѣщо тайно.

За нестоварванието на стокитѣ се полага 20 дена срокъ. Исключение става когато ладиитѣ не сж могли да тръгнжтъ по причина на противни вѣтрове или бури.

184. Изложеното въ предидущия членъ правило се отнася сжщо и за ладиитѣ, които на пжть се спиратъ въ пристанището, въ случай на ледно течение, замръзвание на водитѣ или опастность отъ неприятель. Задържанието на ладиитѣ по тия причини, а тъй сжщо по повреда, признава се като обстоятелство независяще отъ волята на капитанитѣ (чл. 65).

ОТДѢЛЪ V.

За пжтническитѣ вещи, за пропущание безъ мито предмѣти на дипломатическитѣ агенти и за пощенскитѣ пакети.

Глава 1.

За пжтническитѣ вещи

185. Пжтницитѣ, които идатъ отъ чужбина, длъжни сж да покажжтъ на митницата всичкия си багажъ, който се намира при тѣхъ.

Преглѣжданието вещитѣ на пжтницитѣ се възлага на митарственнитѣ чиновници, по распорежданието на управителя на митницата.

186. Преглѣжданието се изоставя само кога преми-

нуватъ лица отъ Княжеския домъ на България и лицата, които идѫтъ отъ иностраннитѣ държави, съ назначение отъ правителствата си въ качество на дипломатически и консулски агенти, отъ всѣкакъвъ чинъ.

187. При опрѣдѣлянието кои именно отъ пѫтническитѣ предмѣти се прѣдназначаватъ за собственно употрѣбление на пѫтницитѣ и подлежѫтъ на безмитно пропущание, митницитѣ сѫ длъжни да вематъ въ съображение състоятелностьтѣ и общественното положение на пѫтницитѣ, до колкото то може да бѫде извѣстно.

Забѣлѣжка. Предмѣтитѣ, внасянието на които въ Княжеството е забранено, не се отнасятъ къмъ вещитѣ на пѫтницитѣ, които подлежѫтъ на безмитно пропущание.

188. Преди да престѫпятъ, къмъ преглѣжданието на пѫтнищкитѣ вещи, митарственнитѣ чиновници, върху които лежи тая обязанность, сѫ длъжни да попитатъ пѫтника намиратъ ли се между вещитѣ му предмѣти въ видъ на стока, подлежащи на плащание мито. Ако пѫтника каже, че такива предмѣти и стоки у него нѣма и въ преглѣжданието се намѣрятъ, то за тѣхъ се взема двойно мито, а запретенитѣ стоки се конфискуватъ.

189. Ако обикновенното мито на подлежащитѣ за плащание мито, стоки или предмѣти не надминува 25 лева, то тая сумма се записва на приходъ въ книгата за пѫтнищкитѣ вещи; въ противенъ случай пѫтника е длъженъ да подаде декларация, по общитѣ основания.

190. Ако пѫтника не пожелае да заплати мито за обявенитѣ отъ него предмѣти, то тѣ, по желанието му, могѫтъ да се върнѫтъ обратно вънъ отъ границата, безъ да имъ се взема мито и безъ да се испълва друга нѣкоя формалность.

191. Търсението на пѫтника се допуща само въ митарственнитѣ учреждения, когато има съмнение, че той крие по тѣлото си, подъ дрѣхитѣ си, въ обущата и т. н. нѣкои предмѣти, които подлежѫтъ на мито. Въ подобни случаи личното претърсвание на пѫтника трѣбва да става въ присѫтствието на управителя или назначения за пре-

глѣжданието на пѫтницитѣ чиновникъ. Тая мѣрка се приспособява и върху пѫтницитѣ отъ женския полъ, съ особенно предпазвание: претърсванието въ тоя случай може да прави само жена и то въ присѫтствието на двама свидѣтели отъ женский полъ. За личното претърсвание на пѫтника се съставлява актъ, подписанъ отъ пѫтника и отъ всичкитѣ присѫтствующи.

192. Ако при претърсванието на пѫтника се намѣрятъ скрити предмѣти, подлежащи на мито, а тъй сѫщо необявени стоки — потаени въ двойнитѣ дъна и страни на сандъцитѣ и кутиитѣ, въ промушенитѣ ости на кола и екипажи и въобще въ такива мѣста, които нарочно сѫ измислени и направени за тайно прекарвание, то подобни стоки се конфискуватъ и се взема отъ пѫтника двойно митно право; а ако сѫ запретени, освѣнъ конфискацията взема се и двойната имъ цѣна.

193. Пѫтнишкитѣ вещи, които не се намиратъ при пѫтницитѣ, а се носятъ отдѣлно, могѫтъ да се пропущатъ безъ мито съ позволението на управителитѣ, ако тѣ иматъ явенъ признакъ за употрѣбление и принадлежѫтъ на лица пристигнѫли отъ чужбина.

Скѫпоцѣннитѣ вещи, ако и употрѣбени, подлежѫтъ на мито, когато не се носятъ отъ самитѣ пѫтници.

194. Лицата, които пристигватъ отъ границата на коньe, въ екипажи и кола, освобождаватъ се отъ плащание слѣдуемото за тѣхъ мито, ако тѣ се върнѫтъ назадъ въ течението на една година и испълнятъ предвиденитѣ задължения въ чл. 116 отъ настоящий законъ.

195. Багажа на ония лица, които излизатъ изъ Княжеството, не подлежи на митарственно преглѣждание.

196. Ако лицето, което преминува прѣзъ Българското Княжество, пожелае да избѣгне двойното преглѣждание на багажа си, което споредъ общитѣ правила трѣбва да стане въ вносната и износната митница, дава му се право да иска да му се опломбира багажа въ митницата за внасяние. Слѣдъ това износната митница има право да го преглѣжда само въ такъвъ случай, когато положенитѣ отъ

вносната митница пломби или печати се видятъ повредени. Ако лицето, което пѫтува въ Българското Княжество отъ едно пристанище до друго, пожелае да избѣгне преглѣжданието на багажа си, което споредъ общитѣ правила, трѣбва да стане въ вносната митница, то дава му се право да иска отъ митницата да му се опломбира багажа. Слѣдъ това вносната митница има право ра преглѣжда багажа само въ такъвъ случай, ако положенитѣ отъ износната митница пломби или печати се поврѣдятъ.

За всѣкой приложенъ пломбъ или печатъ се взема отъ пѫтника по 30 ст.

197. Преглѣжданието багажи на пѫтницитѣ, които пристигатъ съ параходи въ пристанищнитѣ градове, се прави по исканието имъ презъ всѣко врѣме, деня и нощя.

198. Предявяванитѣ отъ куриеритѣ пакети и пратки (аманети) съ напечатанъ или писменъ надписъ „Expédition officielle", снабдени съ оффициялния печатъ и адрессовани на оффициялни лица отъ иностраннитѣ дворове, пропущатъ се безъ никакво преглѣждание.

199. Изложенитѣ въ чл. 185 — 198 правила на българский езикъ и на главнитѣ европейски язици, трѣбва да се окачатъ въ митницитѣ и по други мѣста, гдѣто става преглѣжданието на пѫтницитѣ.

Глава 2.

За предмѣтитѣ и вещитѣ, които принадлежѫтъ на дипломатическитѣ агенти и консули.

200. Предназначенитѣ за собствено употрѣбление вещи и предмѣти на консулитѣ и вицеконсулитѣ се пропущатъ безъ мито. При това ония, назначени за консулитѣ вице-консулитѣ, които не се занимаватъ съ търговия, се освобождаватъ и отъ всѣко преглѣждание; а вещитѣ на консулитѣ, които се занимаватъ съ търговия, подлежѫтъ на преглеждание.

Забѣлѣжка. Ползуватъ се отъ безмитно внасяние

на стоки въ всѣко генерално консулство по двама и въ всѣко консулство по единъ отъ по-главнитѣ чиновници, ако тия лица принадлежжть въ категорията на агентитѣ, които се назначаватъ съ декретъ отъ своитѣ правителства и които не се занимаватъ съ търговия.

Генералнитѣ консули, консули и вице-консули, които се занимаватъ съ търговия, се освобождаватъ отъ плащание мито само за ония предмѣти, които се донасятъ за тѣхно собственно употрѣбление и въ слѣдующата годишна пропорция, на генералнитѣ консули за сумма не по-голѣма — по оцѣнение — отъ 5 хиляди и на консулитѣ не повече отъ 2 хиляди лева. Въ тая смѣтка не влизатъ вещитѣ, мобилитѣ и предмѣтитѣ за първоначалнитѣ натъкмявания на чиновницитѣ на консулствата, когато се назначаватъ на служба.

201. За пристигнжлитѣ предмѣти отъ странство консулитѣ и вице-консулитѣ подаватъ въ митницата писменно заявление, по установений порядъкъ, подписано саморжчно отъ тѣхъ и подпечатано съ оффициялний печатъ.

Това заявление трѣбва да съдържа: числото на колетитѣ, знаковетѣ (маркитѣ), номерата, количеството и стойностьта на стокитѣ, които се намѣрватъ въ колетитѣ.

202. При преглѣжданието стокитѣ на консулитѣ и вице-консулитѣ, които се занимаватъ съ търговия, се правятъ бѣлѣжки за намѣреното из сжщото заявление, което, като се запише на отворената имъ смѣтка, се прилага при пжтнишката квитанция, за да служи за оправдание на отпуснжтитѣ колети.

Вещитѣ на консулитѣ и вице-консулитѣ, които не се занимаватъ съ търговия, ако и да не се преглѣждатъ, подаденитѣ обаче за тѣхъ заявления тоже се прилагатъ при пжтнишкитѣ квитанции.

203. Поржчванитѣ стоки отъ консулитѣ и вице-консулитѣ, които се занимаватъ съ търговия, за търговски операции, както и вещитѣ и предмѣтитѣ имъ, които ако и предназначени за собственното имъ употрѣбление, но сж донесени въ по-голѣмо количество отъ годишната имъ про-

порция, внасянието на която се допуща безмитно, трѣбва да заплащатъ митарственнитѣ права по общитѣ правила, съ запазвание на всичкитѣ задължителни за търговцитѣ формалности.

204. Въ случай на пристигвание колети, адрессовани до нѣкого отъ консулитѣ и вице-консулитѣ, които живѣятъ въ вжтрѣшностьта на Княжеството, тѣ могжтъ да се предаватъ на представителя на сжщата държава, който живѣе въ мѣстото, гдѣто се намира митницата, -- срещу задължение да достави въ течението на единъ мѣсецъ удостовѣрение за получванието имъ отъ лицето, на което дѣйствително сж адрессовани.

Забѣлѣжка 1. Колетитѣ адрессовани до дипломатическитѣ агенти, живущи въ София, се опломбирватъ безъ преглѣждание и предаватъ на тѣхнитѣ експедитори, при пограничнитѣ митници, срещу писменно поржчителство, че тѣ (колетитѣ) ще се предадѫтъ въ Софийската митница, която отъ своя страна безъ да ги отваря, предава ги по принадлежность, срещу расписка за получванието имъ, за което веднага извѣстява надлежната митница за да се освободи експедиторина отъ даденото си поржчителство.

Забѣлѣжка 2. Колетитѣ запечатани съ правителствени оффициялни печати, които минаватъ чрезъ пограничнитѣ митници за дипломатически агенти въ София, съ особенъ курриеринъ, пропущатъ се свободно безъ опломбирвание, или други нѣкои формалности. Преглѣжда се само паспорта на курриерина за удостовѣрение, че той е дѣйствително на еди-кое-си агенство.

205. Въ случай на пристигание колети, адрессовани до по-виеокитѣ чиновници на консулствата, които не се занимаватъ съ търговия и се ползуватъ отъ неограничено право на безмитно внасяние, установенитѣ въ чл. 201 заявления се испроваждатъ въ митницата, подтвърдени съ подписътъ на консулитѣ.

206. Декларациитѣ, фрахтоветѣ и всичкитѣ други книжя, които се подаватъ отъ консулитѣ и вице-консулитѣ,

на стоки въ всѣко генерално консулство по двама и въ всѣко консулство по единъ отъ по-главнитѣ чиновници, ако тия лица принадлежжтъ въ категорията на агентитѣ, които се назначаватъ съ декретъ отъ своитѣ правителства и които не се занимаватъ съ търговия.

Генералнитѣ консули, консули и вице-консули, които се занимаватъ съ търговия, се освобождаватъ отъ плащание мито само за ония предмѣти, които се донасятъ за тѣхно собственно употрѣбление и въ слѣдующата годишна пропорция, на генералнитѣ консули за сумма не по-голѣма — по оцѣнение — отъ 5 хиляди и на консулитѣ не повече отъ 2 хиляди лева. Въ тая смѣтка не влизатъ вещитѣ, мобилитѣ и предмѣтитѣ за първоначалнитѣ натъкмявания на чиновницитѣ на консулствата, когато се назначаватъ на служба.

201. За пристигнжлитѣ предмѣти отъ странство консулитѣ и вице-консулитѣ подаватъ въ митницата писменно заявление, по установений порядъкъ, подписано саморжчно отъ тѣхъ и подпечатано съ оффициялний печатъ.

Това заявление трѣбва да съдържа: числото на колетитѣ, знаковетѣ (маркитѣ), номерата, количеството и стойностьта на стокитѣ, които се намѣр[illegible] въ кол[illegible]

202. При преглѣжданието сто[illegible]
вице-консулитѣ, които се занима[illegible]
вятъ бѣлѣжки за намѣреното [illegible]
като се запише на отворена[illegible]
пжтнишката квитанция, з[illegible]
пуснжтитѣ колети.

Вещитѣ на кон[illegible]
се занимаватъ съ тъ[illegible]
подаденитѣ обаче з[illegible]
пжтнишкитѣ кв[illegible]

203. Пор[illegible]
консулитѣ, ко[illegible]
операции, как[illegible]
и предназначе[illegible]
донесени въ [illegible]

порция, внасянието на която се допуща безмитно, трѣбва да заплащатъ митарственнитѣ права по общитѣ правила, съ запазвание на всичкитѣ задължителни за търговцитѣ формалности.

201. Въ случай на пристигвание колети, адрессовани до нѣкого отъ консулитѣ и вице-консулитѣ, които живѣятъ въ вжтрѣшностьта на Княжеството, тѣ могжтъ да се предаватъ на представителя на сжщата държава, който живѣе въ мѣстото, гдѣто се намира митницата, -- срещу задължение да достави въ течението на единъ мѣсецъ удостовѣрение за получванието имъ отъ лицето, на което дѣйствително сж адрессовани.

Забѣлѣжка 1. Колетитѣ адрессовани до дипломатическитѣ агенти, живущи въ София, се опломбирватъ безъ преглѣждание и предаватъ на тѣхнитѣ експедитори, при пограничнитѣ митницл, срещу писменно поржчителство, че тѣ (колетитѣ) ще се предадѫтъ въ Софийската митница, която отъ своя страна безъ да ги отваря, предава [illegible] по принадлежность, срещу расписка за получванието имъ, [illegible] веднага извѣстява надлежната митница [illegible] експед[illegible] отъ даденото си поржчителство.

[illegible]

за вещите, пристигнѫли за техно собственно употребление, не подлежѫтъ на гербовъ сборъ, такси и пр.

Глава 3.

За преглеждание на пощенските пакети.

207. Предавание на пощата стоки, назначени за въ Княжеството или за въ странство, е свободно и не подлежѫтъ на никакво преглеждание отъ страна на митницата.

208. Стоки и предмети, които идатъ съ пощата отъ странство и сѫ определени за места, въ които има митарственни учреждения, се предаватъ отъ пощенските служители, заедно съ единъ подробенъ списъкъ (манифестъ) на пакетите имъ на местната митница, която ги предава на притежателя, следъ като ги отвори предъ него и приеме законното мито.

Всичките пакети, които се получватъ отъ иностранните писалища подъ бандеролъ, а тъй сѫщо мострите и затворените препорѫчени пакети, ще се предаватъ отъ пограничните размѣнни станции, на местната митница, съ описъ, ако пощенската станция се съмнева, че те съдържатъ предмети, подлежащи на мито, като уведомлява притежателя имъ за това. Този порядъкъ ще се приспособлява и за ония съмнителни пакети, които сѫ назначени за вѫтрешните градове на Княжеството.

209. Стоките, които идатъ съ пощата отъ странство и сѫ назначени за вѫтрешните градове, гдето нема митници, пограничната пощенска станция снема преписъ отъ декларацията по обр. № 32 и наедно съ оригинала го испраща въ митницата. Ако въ декларацията е обявена цената на пакетите, митницата като пресметне и запише следуемото мито и ½ % сборъ върху оригинала и преписа, рѫководяща се отъ цената показана въ левове, въ копията на пощенската декларация, оригинала възврьща обратно на пощата, а преписа задържа и записва въ книгата по образецъ № 38; въ противенъ случай (когато пакета е

безцѣненъ) тя прилага само печатъ върху оригинала, а въ преписа и книгата прави бѣлѣжки, слѣдъ като получи увѣдомлениѐ отъ станцията за стойностьта на пакетитѣ.

210. Когато пристигне пакетътъ на мѣстото, гдѣто е притежательтъ, пощенскийтъ началникъ отваря пакета предъ неговийтъ притежатель, провѣрява ако съдържанието му е съгласно съ декларацията, взема митото и го предава срещу квитанция на мѣстното ковчежничество, а квитанцията испроважда на митницата въ онзи градъ, отъ гдѣто е влѣзълъ пакета въ Княжеството.

211. Въ случай че съдържанието на пакетътъ не е съгласно съ декларацията, тогава пощата предава пакетътъ на мѣстний финансовъ чиновникъ, който взема законнитѣ митарственни права два пѫти повече отъ колкото слѣдва и ги вниса въ ковчежничеството, а квитанцията испровожда въ оная митница, отъ гдѣто е влѣзълъ пакета.

212. Ако въ пакетътъ има нѣща, на които внисанието въ Княжеството е запретено, или пренасянието имъ по пощата е забранено, стокитѣ се конфискуватъ и се постѫпва съ тѣхъ, съгласно чл. 87 отъ настоящий законъ.

213. Пощенскитѣ декларации се облагатъ съ гербови марки, споредъ сѫществующий законъ за гербовий сборъ.

214. Пакетитѣ, които пристигватъ отъ границата на име на дипломатическитѣ агенти и консули, на Негово Височество Князьтъ, а сѫщо писма, които съдържатъ банкноти не подлежѫтъ на митарственно преглѣждание.

Паричнитѣ вѫзели (групове), които пристигатъ отъ странство, трѣбва да се отварятъ въ пощенското писалище, въ присѫтствието на началника и притежателя имъ. Ако вѫзела не съдържа предмѣти подлѣжащи на мито, то той се предава безпрепятственно на притежателя да си го отнесе; въ противенъ случай за намѣренитѣ скрити вещи между паритѣ, съставя се актъ и притежателя, заедно съ вѫзелътъ и съставений актъ, се препраща въ мѣстната митница, която съ намѣренитѣ въ вѫзела вещи постѫпва, съгласно съ чл. 87 отъ настоящий законъ. Въ вѫтрѣшнитѣ градове, гдѣто нѣма митници, намѣренитѣ въ вѫзела скрити

вещи се препращатъ до мѣстний финансовъ чиновникъ, който се съобразява съ втората алинеа на чл. 214.

ОТДѢЛЪ VI.

За стоки, които се пренасятъ по желѣзнитѣ пжтища.

215. Всички стоки, които пристигатъ отъ чужбина, както по сухо, така и по вода, до нѣкой пунктъ на границата, който е свързанъ чрезъ желѣзенъ пжть съ нѣкой градъ въ вжтрѣшностьта на Княжеството, гдѣто има митница, или съ други пунктъ на границата и които стоки се пренасятъ по упоменжтий желѣзенъ пжть, за испращание до нѣкоя митница, въ вжтрѣшностьта на Княжеството, или за прекарвание транзитъ, се освобождаватъ отъ преглѣждание при влизанието, ако пренасянието имъ става въ затворени вагони, запечатвани съ митарственни пломби и надзиравани презъ всичкото пжтувание до мѣстоназначението отъ митарственнитѣ чинове, на които е възложено да ги съпровождаватъ.

216. Стокитѣ, които се обявяватъ въ пристанищата при стоварванието или изваждането имъ отъ антрепозититѣ, за изнасяние на ново или за транзитъ по желѣзния пжть, се съпровождатъ подъ конвой на митарственнитѣ чинове, до станцията на желѣзницата, гдѣто се влагатъ въ вагони; такива стоки се освобождаватъ отъ преглѣждание при изнасянието, ако тѣ се пренасятъ по установения редъ въ предидущия членъ. Сжщо се освобождаватъ отъ преглѣждание при изнасянието стокитѣ съ заплатени митарственни права, които сж предназначени за изнасяние по вода, когато такива стоки пристигватъ на границата въ вагони запечатани и надзиравани отъ митарственнитѣ чинове, и се съпровождаватъ подъ конвой до ладията, въ която ще се натоварятъ.

217. За всѣко испращание, при внасянието въ Княжеството и изнасянието отъ антрепозита, трѣбва да се подава декларация, чрезъ която притѣжателя да се задължава

да представи стокитѣ въ митницата на мѣстоназначението, въ опредѣления срокъ и подъ предвиденитѣ наказания въ отдѣлъ IV, глава VI и VII на настоящий законъ, въ случай на констатирани нарушения при пристигването на стокитѣ или презъ врѣмето на изнасянието имъ.

Декларацията се съставя въ два екземпляра, отъ които едина се пази като поржчителство въ митницата, която допуща испращанието на стокитѣ, а другия служи за транзитенъ или транспортенъ листь и придружава стокитѣ до мѣстоназначението; тжзи декларация трѣбва да съдьржа всичкитѣ нуждни свѣдения за откриванието на кражби или други злоупотрѣбления, които влекжтъ наказания — и за обезпечение дължимитѣ сумми на съкровището.

Особно, управлението на желѣзния пжть съставя за всѣкой тренъ кратъкъ списъкъ, който се удостовѣрява съ подписа на митарственнитѣ чиновници отъ мѣстото, гдѣто сж натоварени стокитѣ. При този списъкъ, който се издава отдѣлно за всѣко мѣстоназначение и въ който е показано числото на вагонитѣ, се прилагатъ всичкитѣ относителни документи за испратенитѣ стоки, като товарителни писма, полици де карико и др. т.

218. За да се уничтожатъ взетитѣ задължения въ митницата, отъ която се испращатъ стокитѣ, достатъчно е щото мѣстоназначената или износната митница да констатира цѣлостьта на опломбирванието вагонитѣ и да удостовѣри вьрху декларацията, която служи за транспортенъ или транзитенъ листъ, въ случай на вжтрѣшно пренасяние: че стокитѣ сж приети отъ митницата или вложени въ антрепозитъ и въ случай на изнасяние на ново, или транзитъ: че стокитѣ сж прекарани презъ границата.

219. При пристиганието на мѣстоназначението стокитѣ, за които притежателитѣ имъ не испълнатъ тутакси установенитѣ формалности за внасяние или за антрепозитъ, както и тѣзи, които не се натоварятъ тутакси въ ладии, се влагатъ въ особнитѣ митарственни магазии, гдѣто се пазятъ до вдиганието имъ. Влаганието на тѣзи стоки

въ магазинитѣ ще се счита като продължение на пренасянието (транспорта) имъ въ запечатанитѣ вагони и при изваждането имъ, предназначенитѣ стоки за изнасяние, за ново изнасяние, или за транзитъ, се освобождаватъ отъ плащание магазинажъ, ако не престоятъ въ магазинитѣ повече отъ 8 дена. Слѣдъ истичанието на горѣломенжтия срокъ, стокитѣ подлѣжжтъ подъ дѣйствията на общитѣ правила, изложени въ членове 68—76.

220. Порядъка, изложенъ въ членове 215—219, ще се позволява само когато митницитѣ, между които ще става пренасянието, сж поставени на самитѣ станции на желѣзнитѣ пжтища, чрезъ които ще се извършва превозванието и ако управлението на тѣзи желѣзни пжтища снабди митницитѣ, въ рѣченитѣ станции, съ необходимитѣ помѣщения, както за канцелярия, тъй и за магазии.

221. Общитѣ правила на настоящий законъ, относително запрещенията или ограниченията за внасяние, изнасяние, или транзитъ, сжщо и предписанитѣ наказания въ случай на контрабанда, или нарушение, се прилагатъ напълно и за преноситѣ стоки презъ желѣзнитѣ пжтища. За това митарственнитѣ чиновници иматъ право да пристжпватъ къмъ преглѣжданието на стокитѣ, както въ вноснитѣ, така и въ мѣстоназначенитѣ за изнасание митници, ако иматъ основателни съмнѣния за станали злоупотрѣбления.

ОТДѢЛЪ VII.

За двувластнитѣ погранични имущества и за добитъка, който се прекарва презъ границата на прехрана (паша).

Глава 1.

За двувластнитѣ погранични имущества.

222. Двувластно имущество се нарича земно притѣжание, което се пресича отъ пограничната черта и се нахожда въ двѣ държиви, а тъй сжщо и островитѣ, лѣжащи по рѣка Дунавъ и принадлѣжащи на Княжеството България.

223. На жителититѣ отъ граничнитѣ държави, които притѣжаватъ такива имущества, се позволява да прекарватъ безмитно отъ едната часть на имуществото си въ другата: добитъкъ, земледѣлчески оръдия и земни произведения.

224. Притѣжателитѣ, които желаятъ да се ползуватъ съ даденитѣ права въ предидущия членъ, сѫ длъжни да подаватъ въ митарственнитѣ учреждения писменно заявление, въ което да показватъ:

а) какви именно земледѣлчески орѫдия и работенъ добитъкъ и въ кое именно врѣме на годината ще се прекарватъ презъ чертата на границата;

б) колко и какъвъ именно добитъкъ ще се испраща на паша;

в) въ какво количество ще се пренасятъ земледѣлческитѣ произведения, слѣдъ прибиранието имъ, и

г) въ кой именно проходъ ще става съобщението презъ границата.

Прошението трѣбва да бѫде придружено отъ свидѣтелство, издадено отъ общината, гдѣто се намиратъ имотитѣ, въ удостовѣрение че тѣ сѫ дѣйствително стопани на тия имоти, или че ги иматъ подъ наемъ. Свидѣтелствата за двувластнитѣ имущества по Дунава се издаватъ отъ общината, въ която живѣе притежателя. Тия свидѣтелства иматъ сила за една само година.

225. Добитака, който се прекарва на паша, въ Княжеството, въ двувластнитѣ имущества, се освобождава отъ заплащание налозитѣ: бегликъ и серчимъ.

226. Внасянието и изнасянието ще става само презъ митарственнитѣ учреждения, въ които притѣжателитѣ на двувластнитѣ имущества сѫ представили споменѫтитѣ документи, съгласно съ чл. 224, или презъ митарственнитѣ погранични постове, които се намиратъ подъ вѣдомството на тия учреждения.

Забѣлѣжка. Исключаватъ се отъ това преглѣждание селскиятъ и градски добитъкъ, на които мѣритѣ се намиратъ отвъдъ границата.

227. Слѣдъ испълнението формалноститѣ на чл. 224, митарственното учреждение издава откритъ листъ на лицето, което притѣжава земно имущество, съ наименование на всички предмѣти, за които е разрѣшено да се прекарватъ презъ границата; то сѫщо съобщава на чиноветѣ отъ пограничнитѣ постове да пазятъ щото освѣнъ произведенията, орѫдията и добитъка, принадлѣжащи на жителитѣ на двувластното имущество, нищо друго да не се прекарва и пренася презъ граница и да задържатъ всичкитѣ означени предмети, когато влизатъ по-навѫтрѣ въ Княжеството.

Всѣки откритъ листъ не може да има сила за по-дълго врѣме отъ една година.

228. Когато прошенията (поменѫти въ чл. 224), се представятъ въ митарственнитѣ пунктове, тѣ сѫ длъжни незабавно да ги испращатъ въ митницата, отъ която зависятъ, за да имъ разрѣши прекарванието и да издаде нуждния откритъ листъ.

229. Заявленията на жителитѣ отъ двувластнитѣ имущества за количеството на предметитѣ, които предстоятъ да се пренасятъ въ течението на годината, отъ едната часть на имуществото въ другата, трѣбва да се подновяватъ всѣка година и да имъ се издаватъ нови открити листове.

230. За пренасянитѣ или прекарванитѣ предмети презъ чертата на границата, ако е нѣмало предварително разрѣшение отъ надлѣжнитѣ митарственни учреждения, се налагатъ предвиденитѣ наказания въ отдѣлъ IV, гл. I и отдѣлъ VII, глава I.

Глава 2.

За добитъка, който се прекарва презъ границата на паша.

231. Всѣкакъвъ чуждъ добитъкъ, който се докарва на паша въ България, се освобождава отъ вносно мито, ако се обезпечи връщанието му въ опредѣленъ срокъ.

Той обаче подлѣжи на всичкитѣ други налози, които се опредѣлятъ отъ особнитѣ закони.

232. Притѣжательтъ на добитъка, който се докарва на паша въ Българската территория, е длъженъ да подаде въ митницата, презъ района на която се вкарва въ Княжеството, декларация, съ означавание видътъ и количеството на добитъка, мѣстото за пасбището и срока, на искарванието му въ чужбина, въ опредѣления срокъ; а въ противенъ случай, да заплати надлѣжното мито за добитъка, който остане въ България. Взетото задължение отъ обявителя се обезпечава или чрезъ паричень залогъ, или чрезъ здраво поржчителство.

233. Добитъка се закарва въ митницата, гдѣто е подадена декларацията, за да се провѣри видътъ и количеството му. При всичко това, когато мѣстото на пасбището се намира далечъ отъ митницата, провѣряванието може да стане и въ митарственнитѣ пунктове; дозволява се прекарванието на добитъка и чрезъ постоветѣ, ако обявителя достави средства за пренасянието на командированния за тъзи цѣлъ особенъ митарственъ чиновникъ и му заплати полагаемитѣ дневни.

Разликата въ видътъ, или излишъкътъ въ количеството на добитъка, намѣрени при провѣряванието, съставляватъ нарушения и се наказватъ, съгласно чл. 87 отъ настоящий законъ.

234. Преди внасянието добитъка на паша въ Княжеството, притѣжателитѣ му сж длъжни да представятъ въ митницата свидѣтелства, че сж взели подъ наемъ общински или правителственни пасбища, или квитанция, че сж заплатили правото за пасение добитъкъ.

235. Заплащанието налозитѣ бегликъ и серчимъ, ще става въ митницитѣ при внасянието на добитъка въ Княжеството, веднага слѣдъ провѣряванието видътъ и количеството му.

236. За допущанието добитъка на паща въ България ще служи втория екземпляръ отъ декларацията на митницата.

Въ тая декларация трѣбва да е означено: името на притежателя или обявителя на добитъка и мѣстожителството му въ чужбина; видътъ и количеството на добитъка и държавата отъ която е докаранъ; мѣстото гдѣто добитъка ще се спрѣ най-напредъ на паша; дадения срокъ за пребиванието на добитъка въ България; суммата на заплатенитѣ права: за пасбища, бегликъ, серчимъ и пр. и начинътъ, по който е обезпечено врыщанието на добитъка.

237. Срока за искарвание добитъка въ чужбина не може да надминува една година, отъ деня на внасянието му. Слѣдъ истичанието на тоя срокъ притѣжателитѣ на останалия въ Княжеството добитъкъ сж длъжни да заплатятъ за него слѣдуемото вносно мито.

238. Придобития приплодъ отъ животнитѣ, които раждатъ презъ врѣмето на стоението имъ въ България и добититѣ отъ тѣзи животни произведения въ това врѣме, като: вълна, сиренье, масло и др. такива, при изнасянието имъ изъ България ще подлежжтъ на износно мито, както и мѣстнитѣ произведения.

239. Искарванието на животнитѣ ще става презъ района на сжщата митница; а презъ района на други митници искарванието ще се допуща само съ особно разрѣшение отъ Финансовий Министръ.

240. При искарванието животнитѣ отвънъ границата, се подава въ митницата нова декларация, съгласно чл. 112 отъ настоящия законъ, при която се прилага и втория екзимпляръ отъ първата декларация (членъ 236). Слѣдъ това митарственнитѣ чиновници провѣряватъ видътъ и количеството на животнитѣ, по редътъ, опредѣленъ въ чл. 233 отъ настоящий законъ. Ако при провѣряванието се намѣрятъ животнитѣ, съгласно съ показанията на втория екземпляръ отъ първата декларация, то притежателя или обявителя имъ се освобождава отъ задължението, което е далъ въ митницата, при вкарвание на добитъка; въ противенъ случай се постжпва по слѣдуюшия начинъ:

а) намѣрения излишъкъ въ количеството на животнитѣ, или издирената разлика въ видътъ имъ, ще се счита

като опитване за незаконно изнасяние и виновникътъ се подлага на наказанията, които сж предвидени за подобни нарушения въ настоящий законъ и

б) недоимъкътъ върху количеството, на добитъка, който се не оправдае чрезъ законни документи, че е изгубенъ, по слѣдствие на моръ или друга непреодолима сила, съставлява нарушение за злоумишленно внасяние и виновникътъ подпада подъ съотвѣтствующитѣ наказания, предвидени въ настоящий законъ. Когато недоимъкътъ се оправдае, се взема само вносното мито върху липсалото количество на животнитѣ.

241. Установенитѣ въ чл. чл. 231—240 правила се простиратъ и за искарването мѣстния добитъкъ отъ вънъ границата на паша, съ тая разлика, че при изнасянието му въ чужбина не се взискватъ налозитѣ, като: бегликъ, серчимъ и пр., ако притежателя представи свидѣтелство или квитанция, че тия, налози сж заплатени въ Княжеството, за сжщата финансова година, когато се изнасятъ; напротивъ беглика и серчима се заплащатъ въ митницата.

ОТДѢЛЪ VIII.

За тайното прекарвание стоки (контрабанда).

Глава 1.

Зе наказанията на контрабандата.

242. Внасянитѣ или изнасянитѣ презъ границата стоки, вънъ отъ митарственнитѣ учреждения, ако за това е нѣмало особно разрѣшение, сжщо и стокитѣ не обявени въ тия учреждения, за да се прегледатъ, съставляватъ контрабандно дѣло.

Опитванията за незаконно внасание или изнасяние стоки, когато за това има неоспорими доказателства, подкрѣпени отъ писменни документи, или отъ достовѣрни свидѣтели, съставляватъ тоже контрабандно дѣло.

243. Контрабандата, състояща отъ дозволени или запретени за внасяние или изнасяние стоки, извършена или опитвана, гдѣто и да е по пограничната черта, се наказва съ конфискувание стокитѣ и съ заплащание двойно мито, ако тѣ сѫ дозволени; а ако сѫ запретени, освѣнъ конфискацията и двойната имъ цѣна. Освѣнъ това, конфискуватъ се и срѣдствата за пренасяние, като: добитъкъ за впрегание, кола, каици, ладии и пр.

244. Контрабандата, състояща отъ безмитни стоки се наказва съ глоба, въ размѣръ на обикновенното мито, което щѣше да се вземе отъ тѣхъ, ако тѣ да бѣха обложени съ вносно или износно мито.

245. Контрабандиститѣ, които сѫ се противили на митарственнитѣ стражари, при задържание контрабанднитѣ стоки, се наказватъ съ затворъ отъ 5 дена до 1 мѣсецъ, ако дѣлото е било извършено отъ три (3) души; ако престѫплението е било извършено отъ повече отъ 3 души, събрани въ шайка, — отъ 1 мѣсецъ до една година. При това, ако контрабандиститѣ сѫ употрѣбили орѫжие и наранили или убили нѣкого отъ митарственнитѣ чинове, наказватъ се споредъ криминалния законъ.

Забѣлѣжка. Ако виновнитѣ сѫ единъ или двама души, тѣ подпадатъ подъ наказанията, предвидени въ чл. чл. 243 и 244.

246. Всѣкой, който се докаже, че е участвувалъ прямо или косвенно, по какъвто и да е начинъ, въ нѣкое контрабандно дѣло, счита се взаимно-отговоренъ за глобата и бива подвергнатъ на затвора, на който сѫ осѫдени престѫпницитѣ.

Когато нѣкой отъ виновницитѣ не заплати следуемата отъ него часть глоба, то тя се расхвърля и на другитѣ съучастници въ престѫплението.

247. Престѫплението за контрабанда или съучастието въ контрабанда се преслѣдва въ течение на една година отъ извършванието му.

Митарственнитѣ чиновници, когато иматъ подозрѣния, че нѣкое контрабандно дѣло се е извършило, преди

истичанието на една година и когато тѣ иматъ данни да вѣрватъ, че това престѫпление може да се докаже, сѫ длъжни да увѣдомятъ за това прокурорския надзоръ за изслѣдвание дѣлото.

За откриванието контрабанднитѣ престѫпления, слѣдъ извършванието имъ, писменнитѣ доказателства за тия престѫпления, които се укажатъ отъ корреспонденцията, отъ регистритѣ или отъ други книжа, сѫ достатъчни, ако и да не се намиратъ вече на лице внесенитѣ контрабандни стоки. Въ случай, че тия стоки лиспватъ, конфискуванието се замѣства съ парично обезщетение, което сѫдътъ опредѣля, споредъ суммата, за която се оцѣнятъ стокитѣ, които би трѣбвало да се конфискуватъ.

248. Въ случай на невнасяние отъ страна на виновнитѣ, присѫдената за контрабандна глоба, имуществото на виновния се продава, слѣдъ единъ мѣсецъ отъ деня, въ който рѣшението е влѣзло въ законна сила. А когато нѣма никакво имущество, или то недостигне, глобата се замѣства съ затворъ, като се смѣта по 4 лева за всѣкой день лишение отъ свобода. — При всичко това срока на затвора неможе да надминува шесть мѣсеца.

249. Всѣкой търговецъ или коммисионеръ, който е участвувалъ прямо или косвенно въ контрабандни дѣла, или който е представлявалъ въ митницата фактури и други лъжливи документи, може по рѣшението на Финансовия Министръ, да бѫде лишенъ за опредѣлено врѣме или за всѣкога отъ правото за антрепозитъ или транспортъ, както и отъ правото да се приема за порѫчитель по митарственни дѣла; а лицата, които иматъ постоянно занятие да пренасятъ стоки, ако се уловятъ, трети пѫть въ контрабандни дѣла, запретява имъ се пренасянието стоки презъ границата, за едно опредѣленно врѣме.

250. Наказанието за вмъкване на иностранни контрабандни стоки пада върху притежателя имъ, а когато той е неизвѣстенъ върху лицето, у което тия стоки сѫ били задържани, като: върху превозителя, куповача, про-

давача, или върху лицето, у което се намѣрятъ стокитѣ стоварени.

251. Съ иностраннитѣ стоки, които иматъ фалшиви пломби, се постжпва съгласно съ чл. 243; а лицата издирени въ туряние и преправяние на пломби подлежжтъ на лично наказание по криминалния законъ. Ако онзи, у когото се намѣри стока съ фалшиви пломби докаже, отъ кого е купилъ стоката и не се уличи като съучастникъ, то на стокитѣ се налагатъ дѣйствителнитѣ пломби, а паричната глоба и личното наказание пада върху дѣйствителния виновникъ.

252. Контрабанднитѣ стоки, пренасяни съ фалшиви митарственни квитанции, или ако и не фалшиви, но дадени за другъ транспортъ, подлежжтъ подъ дѣйствието на общитѣ правила, установени въ чл. 243; а виновнитѣ за подобно пренасяние подлежжтъ на лично наказание, споредъ криминалния законъ.

253. Ако отъ митарственната магазия, или отъ частенъ складъ, който се намира подъ надзора на митницата, се пропустнатъ по злоупотрѣбление на чиновницитѣ стоки, за които не се е заплатило мито и това е станало въ споразумение съ притежателя, то тоя послѣдния се наказва съ заплащание двойно мито и цѣната на пропустнатитѣ стоки.

Забѣлѣжка. Виновнитѣ чиновници подпадатъ подъ наказанията, предвидени въ чл. 41 на настоящия законъ.

Глава 2.

За възбуждането, производството и рѣшението на дѣлата по нарушение настоящий законъ.

254. Всѣко нарушение, предвидено и наказуемо отъ настоящий законъ, се констатирва чрезъ актъ, съставенъ веднага слѣдъ откриванието, а за случаитѣ, предвидени въ чл. 94, се прави постановление само върху декларацията, което има окончателна сила.

255. За констатирване нарушенията на настоящий законъ се предоставя право на:

а) митарственнитѣ чиновници отъ каквато и да сж степень, и

б) финансовитѣ агенти, градскитѣ и околийски началници и всички полицейски чинове.

Констатирването за да има законна сила, трѣбва съставения актъ да бжде подписанъ поне отъ двама изъ означенитѣ по-горѣ чиновници.

Забѣлѣжка. Полицейскитѣ, митарственнитѣ и горскитѣ стражари, както и лицата отъ каквото звание и да биле, които хванатъ или задържатъ контрабандата, приематъ се за свидѣтели.

256. Когато нарушението е извършено далечъ отъ митарственнитѣ учреждения и нѣма възможность да се състави актъ на мѣстото, стокитѣ, които съставляватъ нарушението, а тъй сжщо обвиняемитѣ и срѣдствата за превозвание на контрабандата, се пращатъ подъ конвой въ най-близкото митарствено учреждение, което съставлява надлежния актъ, прави описъ и оцѣнява стокитѣ.

257. Актоветѣ трѣбва да съдържатъ:

1) врѣмето и мѣстото на съставянието имъ;

2) името, презимето и званието на чиновницитѣ, които съставляватъ акта, а тъй сжщо на свидѣтелитѣ или лицата, които сж задържали контрабандата, или открили нарушението;

3) врѣмето и мѣстото, гдѣто е станало нарушението;

4) името, презимето, званието и мѣстожителството на обвиняемитѣ;

5) отговоритѣ и обясненията, които сж дали обвиняемитѣ, а тъй сжщо и показанията на свидѣтелитѣ;

6) видътъ, качеството, количеството и стойностьта на конфискуванитѣ предмѣти;

7) суммата на слѣдуемата глоба, и

8) дѣйствията, които съставляватъ нарушението и членоветѣ отъ закона, които се отнасятъ до него.

Забѣлѣжка. Когато нарушението е извършено отъ

иностранни подданници въ акта трѣбва да се забѣлѣжва народностьта и подданството на обвиняемитѣ, сѫщо и на свидѣтелитѣ, ако тѣ сѫ иностранни подданници.

258. Обвиняемитѣ се призоваватъ да присѫтствуватъ при съставянието на акта, който и подписватъ заедно съ тѣзи, които го съставляватъ; но ако тѣ се не явятъ, въ акта се прави за това надлежната забѣлѣжка.

259. Когато нарушението е извършено посрѣдствомъ фалшиви или преправени документи, въ акта трѣбва да се означава подробно сѫществото на фалшивостьта, поддѣлката или прибавката. Документитѣ подписани и подпечатани, безъ никое измѣнение отъ страна на чиновницитѣ, които констатирватъ нарушението, се прилагатъ при акта.

260. Конфискуванитѣ стоки, съгласно чл. 256, както и акта се препращатъ, до управителя на най-близката митница, за по нататъшно распореждание.

261. Стокитѣ, които подлежѫтъ на разваляние, освѣнъ запретенитѣ, а тъй сѫщо малкитѣ ладии, добитъка за впрягание и колата, които трѣбва да се конфискуватъ, могѫтъ да се дадѫтъ на притежателитѣ имъ, подъ здраво порѫчителство, до рѣшението на дѣлото; за направеното по този предмѣтъ распореждание отъ страна на чиновницитѣ, които изслѣдватъ нарушението, се забѣлѣжва въ акта.

262. Ако обвиняемия присѫтствува при съставянието на акта, то слѣдъ като му се прочете съдържанието, поканва се да го подпише; нъ ако той откаже да испълни това или заяви, че е безграмотенъ, то въ акта се направя надлежната забѣлѣжка.

Слѣдъ това митницата прави постановление за конфискацията и глобата, която влече слѣдъ себѣ си, най-късно въ 3 дена, отъ съставянието на акта. Постановлението се подписва отъ управителя и секретаря на митницата.

Преписъ отъ акта и постановлението, завѣрени отъ митницата, даватъ се подъ расписка на обвиняемия. Ако тоя отсѫтствува, то преписитѣ се съобщаватъ, чрезъ залѣпвание на вратата на митарственното управление, 24 часа отъ съставянието на постановлението и акта.

Забележка. Когато обвиняемия е чуждъ подданникъ, преписите трѣбва да му се испращатъ, чрезъ надлежния консулъ, 24 часа слѣдъ съставянието имъ.

263. Всѣко постановление, заедно съ акта се представя, най-късно въ 24 часа отъ съставянието му, чрезъ управителя на митницата, въ Министерството на Финанситѣ, което слѣдъ като ги прегледа, утвьрдява ги или не, въ течение на 8 дена.

264. Утвьрденитѣ постановления отъ Финансовото Министерство се съобщаватъ на осжденото лице, чрезъ управителя на митницата въ жилището му, ако има такова въ общината, гдѣто се намира митницата; ако осжденото лице нѣма жилище въ тази община, или е съ неизвѣстно мѣстожителство, то съобщението става чрезъ обявление, което се залѣпя на вратата на мѣстното полицейско или общинско учреждение и ще се счита като да е било испратено на осжденото лице.

265. Въ течението на двунедѣленъ срокъ, отъ съобщението на утвьрденото постановление, осжденото лице може да го обжалова прѣдъ окржжния сждъ, като въ апелативна инстанция; въ противенъ случай — утвьрденото постановление има сила на испълнителенъ листъ.

Окржжния сждъ назначава дѣлото за разглѣждание най-късно въ 15 дена, отъ получванието на въззивната жалба. Митарственното учреждение, което е изслѣдвало нарушението, се призовава въ сжда, въ лицето на управителя на митницата, който има право да опълнощава едного отъ подвѣдомственнитѣ си чиновници да защищава дѣлото.

266. Присждитѣ на окржжния сждъ могжтъ да бждѫтъ обтжжени предъ Върховний Кассационенъ Сждъ въ двунедѣленъ срокъ, считанъ отъ деня на издаванието присждата въ окончателна форма. Върховний Кассационенъ Сждъ, слѣдъ постжпванието на дѣлото рѣшава го въ тринедѣленъ срокъ.

267. Утвърденитѣ чрезъ удобрително постановление на Финансовото Министерство актове ще служатъ за неоспорими доказателства предъ сждътъ, освѣнъ ако бж-

дѫтъ обявени за фалшиви. Сѫдѫтъ не може да отнѣма силата на актоветѣ, освѣнъ въ случая, когато сѫ станали опущения въ формалноститѣ, предписани за констатирание на нарушенията; тѣ сѫщо не могѫтъ да намаляватъ конфискациитѣ и глобитѣ, когато сѫ основани на закона.

268. Осѫденитѣ повече лица за едно и сѫщо нарушение отговарятъ единъ за други за всичкитѣ парични сумми, които имъ сѫ наложени, било чрезъ постановлението на митницата, било чрезъ издадената отъ сѫда присѫда.

269. Притежателитѣ на стокитѣ и коммисионеритѣ отговарятъ за дѣйствията на своитѣ агенти и слуги, относително конфискацията, глобата и сѫдебнитѣ разноски, даже тогава, когато осѫжденията сѫ произнесени противъ тия послѣднитѣ.

270. По всички нарушения на настоящий законъ, които влекѫтъ парично взискване и тъмнично наказание, обвиняемитѣ се предаватъ незабавно на прокурора при сѫдилището, въ вѣдомството на което е извършено нарушението заедно съ преписъ отъ акта.

271. Взисканието на каквито и да е сумми, слѣдуеми на сѫкровището за митарственни права, за дългове, происходящи отъ неиспълнение даденитѣ задължения чрезъ порѫчителства, за повръщание стойностьта на конфискуванитѣ предмѣти, за глобитѣ, сѫдебнитѣ разноски и въобще за каквито други обезщетения да би било, ще става по начина, предвиденъ за испълнението на сѫдебнитѣ рѣшения.

272. Подлежащитѣ стоки на конфискация по нарушение на настоящий законъ, не подлежѫтъ иа никакъвъ секвестръ отъ страна на други лица.

Глава 3.

За продажбата на конфискуванитѣ стоки и за распредѣлението на постѫпилитѣ отъ тѣхъ сумми.

273. Стокитѣ и превозителнитѣ средства, происходящи отъ конфискация, се продаватъ веднага, щомъ Финансо-

вото Министерство подвьрди актоветѣ, относително конфискацията. Продажбата може обаче да стане и преди това подтвьрдяване, ако конфискуванитѣ предмѣти подлежжтъ на разваляние или за издьржанието имъ се изискватъ разноски несъответствующи на стойностьта имъ.

274.Продажбата става чрезъ публиченъ търгъ въ митницата, гдѣто се е издирило нарушението. Търгътъ трѣбва да се извѣстява най-малко 21 день отъ назначеното врѣме за продажбата, чрезъ обявления, които се залѣпятъ на вратата на митницата и другитѣ правителственни учреждения въ общината, гдѣто се памира митницата. Ако стойностьта на подлежащитѣ стоки за продань надминува 200 лева, обявленията се публикуватъ чрезъ „Държавенъ Вѣстникъ".

Конфискуванитѣ стоки съ не по-голѣма стойность отъ 200 лева могжтъ да се отстжпватъ и безъ търгъ, съ спадание 20% отъ оцѣнинието на митницата, на притежателя имъ, ако той изяви съгласие да ги купи. Въ такъвъ случай той заплаща слѣдуемитѣ за стокитѣ митни и други сборове, а тъй сжщо предвиденитѣ въ настоящий законъ глоби.

275. Когато притежателя на контрабанднитѣ стоки не се намира на лице, то обикновенното мито и другитѣ митарственни сборове се взиматъ отъ суммата на проданитѣ стоки.

Ако стокитѣ сж запретени за внасяние, продаванието имъ става съ условие куповача да ги изнесе на ново, слѣдъ единъ мѣсецъ отъ подтвърдението на търга. До изнасянието на ново, стокитѣ се пазятъ въ митарственнитѣ складове.

276. На митарственнитѣ чиновници въобще се запрещава да купуватъ нѣщо отъ конфискуванитѣ предмети, които сж изложени за продань.

277. Търгътъ за наддавание на предмѣтитѣ, които иматъ стойность отъ 200 лева на горѣ, се счита окончателенъ и има сила само, слѣдъ като се утвърди отъ Фи-

нансовото Министерство. За слѣдствието на търга се съставя протоколъ, при който се прилага наддавателния листъ.

278. Добитата сумма отъ продаванието конфискуванитѣ стоки, като се спаднатъ отъ нея разноскитѣ ко пренасянието, продажбата и пр., се внася въ митарственната касса и се записва като случаенъ доходъ.

Отъ тая сумма, както и отъ събранитѣ глоби, се отстжпва възнаграждение 50% на лицата, които сж констатирали или открили нарушението, били тѣ чиновници, или частни лица.

Възнаграждението се отпуща отъ министерството на Финансиитѣ, по представления отъ управителитѣ на митницитѣ преписъ отъ квитанциитѣ, съ които е внесена получената сумма отъ продажбата на стокитѣ или глобитѣ въ ковчежничеството.

279. Не ще се пристжпва къмъ распредѣлението на придобитата сумма отъ проданьта на конфискуванитѣ стоки, както и на суммата отъ глобитѣ, освѣнъ слѣдъ като стжпятъ въ законна сила присждитѣ на сжда. Това распредѣление може да се спре и до истичанаето срока за кассация, или до потвърдението отъ Върховний Сждъ, издадената отъ окржжното сждилище присжда, но само въ случай, ако осжденото лице даде въ сжда нуждното обезпечение за загубитѣ, които би произлѣзали до окончателното свършвание на дѣлото.

XVI.

ЗАКОНЪ

за отчетностьта по бюджета.

(Утвърденъ съ височайший указъ отъ 8 януарий 1885 год. подъ Н-ро 7, обнародванъ въ „Държ. Вѣстникъ“ брой 7 отъ 19 януарий сѫщата година).

Глава 1.

Общи положения относително бюджета.

1. Бюджета е законодателенъ актъ, чрезъ който се предвиждатъ и разрѣшаватъ годишнитѣ приходи и разноски на държавата.

2. Времето, презъ което дѣйствува единъ бюджетъ, се нарича бюджетно упражнение.

3. Упражнението носи името на финансовата година, за която е бюджета.

Финансовата година започва отъ 1 януарий и свършва на 31 декемврий сѫщата година.

Упражнението на всѣки бюджетъ започва отъ 1 януарий и се свършва презъ слѣдующата година: за разноскитѣ на 31 августъ, а за приходитѣ на 31 декемврий.

4. Бюджета на Княжеството се съставлява само за една година. Суммитѣ, предвидени въ разносния бюджетъ на една финансова година, се употрѣбляватъ само за удовлетворение разноски по извършени работи презъ течение на годината.

Исключение се прави за кредититѣ, опредѣлени за постройки, които поради нѣкой непредвидени обстоятелства,

не сѫ били свършени до 31 декемврий. Въ такъвъ случай предвиденитѣ въ бюджета сумми удовлетворяватъ работитѣ, които сѫ извършени до 1 юлий слѣдующата година.

Глава 2.

За съставянието на бюджета.

4. Всѣко министерство съставлява ежегодно частния бюджетъ за очакванитѣ по негово вѣдомство доходи и за предстоящитѣ му разноски. Въ тия бюджети трѣбва да се исключаватъ стотинкитѣ.

6. За съставление частния бюджетъ на всѣкое министерство могѫтъ да служатъ свѣденията и вѣдомоститѣ за разноскитѣ и доходитѣ отъ подвѣдомственнитѣ му учреждения.

7. Частнитѣ бюджети на всѣкое министерство се приготовляватъ споредъ формата за общий бюджетъ на Княжеството (чл. 19 до 25).

8. Частнитѣ бюджети се представятъ съ нуждн итѣ обяснения не по-късно отъ 1 августъ въ Министерството на Финанситѣ.

9. Министерството на Финанситѣ, щомъ получи частнитѣ бюджети на министерствата, провѣрява и сравнява ги съ дѣйствующитѣ закони и правилници и, като се увѣри, че съ нихъ се оправдаватъ предмѣтитѣ и размѣритѣ на предположенитѣ сумми, съставя изъ всичкитѣ частни, заедно съ своя, общия бюджетъ на Княжеството.

10. Министра на Финанситѣ, слѣдъ като прегледа частнитѣ бюджети, ако намѣри нѣкоя неправилность въ приходитѣ или разноскитѣ на нѣкое министерство, повръща ги незабавно наедно съ потрѣбнитѣ бѣлѣжки въ надлѣжното министерство, за да се дадѫтъ въ най-кратко врѣме необходимитѣ обяснения и да станѫтъ нуждн итѣ поправки.

11. Ако при съставление на бюджета се породи препирня между Министра на Финанситѣ и нѣкой отъ другитѣ министри, въпроса се представя за разглеждание въ Министерский Съвѣтъ.

12. При съставлението бюджета на Княжеството Министра на Финанситѣ се старае, по възможности, да приведе въ равновѣсие доходитѣ съ разноскитѣ. Ако по мнѣнието му равновѣсието може да се достигне чрезъ намалявание нѣкои отъ суммитѣ въ частнитѣ бюджети, той указва, кои параграфи отъ разноскитѣ могѫтъ да се намалятъ или отложатъ

13. Ако независимо отъ предположенитѣ съкращания, доходитѣ на Княжеството се оказватъ по-малки отъ разноскитѣ, то въ такъвъ случай, Министра на Финанситѣ е длъженъ да покаже за покривание предсстоящия недостигъ особни источници.

14. Съставений върху вишеозначенитѣ основания приходо-разносенъ бюджетъ на Княжеството се прѣдставлява отъ Министра на Финанситѣ, заедно съ неговитѣ бѣлѣжки и заключения, не по-късно отъ 1 септемврий, на разглѣждание въ Министерский Съвѣтъ. Послѣдний като го разглѣда, ако не намѣри потрѣбно да направи нѣкои забѣлѣжки, поврьща го незабавно на Финансовия Министръ, за да го внесе съ Княжеска заповѣдь на разглѣждание и одобрение въ Народното Събрание.

15. Слѣдъ като се гласува отъ Народното Събрание, бюджета на Княжеството се представя отъ Финансовия Министръ по обикновенния редъ за утвьрждение отъ Негово Височество Князя.

Забѣлѣжка. Бюджета на Княжеството трѣбва непремѣнно да е съставенъ и внесенъ на разглѣждание и одобрение отъ Народното Събрание най-късно до 1 ноемврий на предшедствующата година, а прѣдставенъ на утвьрждение отъ Князя не по-късно отъ 1 декемврий.

16. Слѣдъ утвьрждението отъ Негово Височество, бюджетътъ по распореждание на Министерството на Финанситѣ, се обнародва за всеобщо знание.

17. Бюжето-проекта състои отъ двѣ части: първата за приходитѣ, а втората за разноскитѣ на Княжеството.

18. Приходитѣ и разноскитѣ биватъ постоянни и случайни или врѣменни.

Постояннитѣ доходи сж ония, които се получаватъ отъ постоянни доходни източници.

Постояннитѣ разноски сж ония, които сж предназначени да обезпечатъ правилния ходъ на управлението.

Постояннитѣ разноски еднжжъ признати необходими за да удовлетворятъ нѣкои нужди, опредѣлени съ законъ, въспроизвеждатъ се отъ послѣ въ извѣстни управления ежегодно, до когато се прѣкратятъ съ новъ законъ.

Врѣменнитѣ или случайни разноски сж ония, които възникватъ вслѣдствие нѣкои преходящи нужди, и то презъ извѣстенъ периодъ, слѣдъ истичанието на които тѣ се прекращаватъ и повечето пжти не съ особенъ законъ, а просто защото цѣльта на назначението имъ е достигнжта.

Отъ суммитѣ опредѣлени за обдържание на личния съставъ къмъ врѣменнитѣ разноски, се причисляватъ сдържанието на врѣменнитѣ учреждения и длъжности, сжщо добавочното съдържание; а къмъ постояннитѣ съдържанието на всички лица, назначавани съ указъ или приказъ на длъжность въ трайни учреждения.

Къмъ веществеиннитѣ врѣменни разноски се отнасятъ постройкитѣ и значителни поправки, всички припаси, материали и вещи, потрѣбни само за извѣстно врѣме.

Къмъ постояннитѣ веществении разноски се отнасятъ поправки, материали и вещи и въобще веществении разноски, които се подновяватъ ежегодно.

19. Доходитѣ се предвиждатъ въ приходния бюджетъ (обр. № 1) съ цѣлото имъ предполагаемо количество, безъ да се спадатъ разноскитѣ, които може да станатъ по събиранието имъ, или за каквото и да било друго нѣщо.

20. Никое министерство не бива при съставянието на бюджета си да показва по нѣкой параграфъ отъ приходния бюджетъ по-голѣма сумма отъ най-горнята, що е постжпила по сжщия параграфъ въ една отъ минжлитѣ години, освѣнъ ако по законодателенъ редъ се е уголѣмилъ прихода, чрезъ налагание нови или по-високи берии.

Заради това проекта на приходния бюджетъ трѣбва да бжде придруженъ:

а) отъ една таблица (обр. № 2), въ която да сѫ изложени едно по едно всички постѫпления отъ сѫщитѣ даждия въ нѣколко отъ предидущитѣ години, а срещу тѣхъ въ особенни графи разрѣшенитѣ въ текущия бюджетъ приходи и предполагаемитѣ за постѫпване сумми по бюджета за слѣдующата година, и най-послѣ разликата въ по-вече или по-малко между двѣтѣ години, и

б) отъ изложение за предположенията по увеличаванието или намаляванието на приходитѣ.

21. Въ приходния бюджетъ се притуря една глава за непредвиденитѣ доходи, гдѣто се записватъ всички случайни постѫпления.

22. Разносния бюджетъ (обр. № 3) трѣбва да съдържа въ особни параграфи всички необходими разноски на държавата.

Той трѣбва да е придруженъ отъ обяснителни таблици (обр № 4), които съдържатъ подраздѣленията на всѣка разноска, сравненията ѝ съ отпуснѫтитѣ сумми за текущата година и разликата въ по-вече или по-малко между суммитѣ на текущия бюджетъ и сумитѣ, които се искатъ за слѣдующия бюджетъ.

Обяснителнитѣ таблици трѣбва да представляватъ всички подробности, които сѫ необходими при разглѣжданието бюджета отъ законодателното тѣло.

23. Разноскитѣ за личния съставъ не могѫтъ да се сливатъ заедно съ веществениитѣ разноски въ единъ и сѫщи параграфъ.

24. За дребни разноски, които не могѫтъ да се изброятъ и опредѣлятъ при съставлението бюджета, всѣко министерство предвижда въ особенъ параграфъ, подъ название „непредвидени разноски“ сумма не по-голѣма отъ 5000 лева. А за допълнителни кредити по параграфи предвидени въ бюджета и за извънредни кредити по параграфи непредвидени въ бюджета, се предвижда по единъ особенъ параграфъ за всѣко министерство подъ название „запазенъ фондъ за допълнителни и извънредни кредити“, суммата

на които не може да надминава 4 % отъ цѣлата сумма на разносния бюджетъ за всѣко министерство (чл. 58).

25. За всички параграфи по едно и сѫщо министерство номерацията слѣдва непрекъснато отъ начало до края на бюджета, а суммитѣ се събиратъ по глава.

Глава 3.

Свърхсмѣтни кредити.

26. Свърхсмѣтни кредити могѫтъ да бѫдѫтъ или допълнителни по предмѣтитѣ, които сѫ предвидени въ бюджета, или извънредни по предмѣти непоименовани въ бюджета.

27. Свърхсмѣтенъ кредитъ може да се иска само за такава разноска, която по сѫществото си, не е могла да бѫде предвидена при съставянието и одобрението на дѣйствующия бюджетъ и която безъ крайна вреда не може да бѫде отложена до бѫдѫщия бюджетъ, нито пъкъ да се удовлетвори отъ „запазения фондъ“ или отъ непредвиденитѣ разноски.

28. При исканието свърхсмѣтни кредити трѣбва да се излагатъ подробно причинитѣ, по които разноската не могла да се предвиди при съставлението на дѣйствующия бюджетъ и по които не може да бѫде отложена за въ бѫдѫщия бюджетъ.

29. Свърхсмѣтнитѣ кредити не може да надминуватъ презъ цѣла година за всички министерства опредѣлената въ чл. 126 отъ Конституцията сумма 300.000 лева.

30. Свърхсмѣтнитѣ кредити се искатъ: 1) преди откриванието на сессията на законодателното тѣло, ако дѣлото не търпи отлагание; 2) въ продължение на сессията, и въ двата обаче случаи, слѣдъ предварителното за това сношение съ Министра на Финанситѣ, който като провѣри приведенитѣ за подкрѣпление мотиви, увѣдомлява надлежния министръ, да ли има достатъчно срѣдства, за да се удовлетвори разноската.

31. Преди откриванието на сессията ходатайството за свьрхмѣстния кредитъ се представлява за разглѣждание въ Министерский Съвѣтъ, придружено отъ писменното мнѣние на Финансовия Министръ. Слѣдъ като Съвѣта разрѣши кредита, надлѣжний министръ представя докладъ и указъ Князю за утвърждение. Указа, съ който се разрѣшава свърхсмѣтенъ кредитъ, се обнародва въ „Държавенъ Вѣстникъ“.

Указа непремѣнно трѣбва да се внесе за удобрение въ най-близската сессия на Народното Събрание.

32. Презъ врѣмето до като трае сессията на Народното Събрание, свърхсмѣтния кредитъ се иска направо отъ Събранието по установения редъ, като надлежний министръ му представя заедно съ ходатайството си и мнѣнието на Финансовия Министръ.

33. Сключванието на свърхсмѣтнитѣ кредити се извършва споредъ общитѣ установени правила въ чл. 83 до 100 за сключванието на бюджета.

Глава 4.

Общи положения относително приходитѣ.

34. Предвиденитѣ и узаконени въ бюджета на Княжеството приходи се прибиратъ, съгласно съ особеннитѣ за това закони и правилници, отъ надлѣжнитѣ учреждения и лица, които ги съсредоточаватъ въ окрѫжнитѣ и околийски ковчежничества.

35. Никакъвъ данъкъ не може да се налага или събира, ако не е разглѣданъ и вотиранъ отъ Народното Събрание и утвърденъ отъ Негово Височество Князя.

36. За всѣко внасяние пари и други стойности въ ковчежничествата или други правителственни учреждения за държавна или общественна работа, се издава потрѣбната квитанция отъ кочанъ.

37. Надлежнитѣ учреждения и лица внасятъ въ окрѫжнитѣ и околийски ковчежничества събиранитѣ отъ

разни доходи сумми най-малко веднѫжъ въ мѣсеца. Ако постѫпающитѣ сумми сѫ значителни, внасянието имъ трѣбва да става по-често.

38. Всѣко внасяние сумми въ окрѫжнитѣ или околийски ковчежничества става за смѣтка на Финансовото Министерство, което съсредоточава суммитѣ отъ всичкитѣ ковчежничества въ съотвѣтствующитѣ регистри на държавното счетоводство.

39. Държавнитѣ, общественни и други сумми, внасяни въ окрѫжнитѣ и околийски ковчежничества, се прибиратъ само отъ ковчежника или помощника му, а въ другитѣ учреждения отъ лицата, на които е възложена тая обязаность.

40. Дроби отъ стотинки не се вематъ въ внимание отъ ковчежничествата и другитѣ правителственни учреждения. Дробитѣ се унищожаватъ всѣкога въ полза на хазната.

41. Всѣко лице натоварено да прибира или издава държавни пари, се брой отчетникъ.

Отчетници сѫ también и лицата, които управляватъ правителственни складове.

42. Ни едно лице, което борави съ държавни сумми или материали, не може да постѫпи на длъжность, до като не даде опредѣлената отъ специалний законъ гаранция, освѣнъ предвиденитѣ въ тоя законъ исключения.

43. Въ ковчежничествата и другитѣ финансови учреждения може да приематъ и издаватъ пари само лица, зависящи отъ Финансовия Министръ, назначавани по негово представление, отговорни предъ него за дѣлата си и подсѫдими на Върховната Смѣтна Палата.

Подвѣдомственнитѣ на други министерства лица, които въ разнитѣ правителственни учреждения сѫ натоварени съ събиранието на държавни приходи и внасянието имъ въ ковчежничествата, сѫ такожда отговорни за дѣлата си по паричната чисть предъ Финансовия Министръ и подсѫдими на Върховната Смѣтна Палата.

44. Отчетници, отговорни предъ Финансовия Ми-

нистръ и подсѫдими на Върховната Смѣтна Палата, сѫ слѣдующитѣ:

1) управителя и ковчежника на Банката, както и управителитѣ и ковчежницитѣ на банковитѣ клонове;

2) окрѫжнитѣ и околийски ковчежници;

3) митарственнитѣ управители, касиери и оцѣнители;

4) писаритѣ на митарственнитѣ пунктове;

5) Началницитѣ на телеграфо-пощенскитѣ станции;

6) секретаритѣ и нотариуситѣ при сѫдилищата;

7) канцеляриститѣ при агенствата и драгоманина при Министерството на Външнитѣ Дѣла;

8) ковчежника книговодитель на Държавната Печатница;

9) управителя на образцовия чифликъ;

10) магазинеритѣ, които управляватъ правителственни складове и материали, и

11) лицата, които издаватъ паспортитѣ.

45. Всички отъ горѣпоменѫтитѣ лица сѫ обязани да представятъ всѣка година въ Върховната Смѣтна Палата отчетъ за операциитѣ си по прихода, придруженъ отъ узаконенитѣ оправдателни документи. Относително же разноскитѣ, отчети представляватъ ней само окрѫжнитѣ и околийски ковчежници, които произвеждатъ безъ изключение всички разноски.

46. Отчетитѣ за прибранитѣ и разнесени държавни сумми се представятъ отъ отчетницитѣ въ Върховната Смѣтна Палата чрезъ Финансовото Министерство, а отчетитѣ за полученитѣ и разнесени държавни материали се представятъ чрезъ министерството, подъ вѣдомството на което се намиратъ тия материали.

47. Лицата, на които е възложенъ надзора за правилното и воврѣменно постѫпване на държавнитѣ приходи, сѫ отговорни предъ Финансовия Министръ, за нередовното имъ постѫпване, ако послѣдното произлазя отъ небрѣжението имъ, или пъкъ защото не сѫ взели на врѣме всички мѣрки и употрѣбили всички предписани отъ Финансовото Министерство срѣдства.

48. Държавното съкровище има привилегия надъ имуществата на всѣки ковчежникъ или друго лице, което е натоварено да прибира и разносва държавни пари и материали.

49. Никой ковчежникъ, или друго лице което борави съ държавни пари и материали, не може да се избави отъ отговорность за откраднати или изгубени сумми, ако не докаже че това е слѣдствие на непреодолима сила (force majore), и че всичкитѣ предписани отъ закона предупазителни мѣрки сж били взети.

До като чака окончателното разрѣшение на дѣлото въ подобни случаи, Финансовий Министръ трѣбва да вземе отъ отговорното лице здрава гаранция за ограбената или изгубена сумма.

50. Всѣка година се предвижда въ бюджета особенна сумма, която да служи за покривание или уравнявание загубитѣ, които произлизатъ отъ непреодолими сили.

51. Чиновницитѣ, натоварени специално съ контролирвание счетоводството на финансовитѣ учреждения, сж отговорни за всѣки недостигъ (дефицитъ), който би се появилъ, вслѣдствие на погрѣшно провѣрявание книгитѣ или смѣткитѣ. Единъ мотивиранъ указъ опредѣля, по предложението на Финансовия Министръ, суммата, за която чиновника е въ тоя случай отговоренъ.

Глава 5.

Общи положения относително разноскитѣ.

52. Потрѣбнитѣ кредити за разноскитѣ на всѣко министерство се узаконяватъ съ утвърждението на ежегодишния разносенъ бюджетъ на Княжеството.

Всичкитѣ разноски на Княжеството се извършватъ само чрезъ окржжнитѣ и околийски ковчежничества.

54. Министритѣ не могжтъ да изразносватъ повече, отъ колкото кредитъ е отворенъ всѣкому.

55. Министритѣ могжтъ да распореждатъ съ оставенитѣ на расположението имъ кредити, щомъ почне фи-

нансовата година, като съблюдаватъ установенитѣ за това правила.

56. Всѣка сумма, искана съ платежна заповѣдъ на министритѣ или второстепеннитѣ разпоредители, трѣбва да се отнася до предвидени въ бюджета кредити.

Наименованието на разноса въ заповѣдьта трѣбва да съотвѣтствува напълно съ означения предметъ въ бюджета.

57. Пренасяние сумми изъ една глава въ друга или изъ единъ § въ други на бюджета се запрещава безусловно.

58. Пренасяние сумми изъ запазения фондъ за попълнение на нѣкой другъ параграфъ, а сжщо откривание кредитъ изъ тоя фондъ за разноски непредвидени въ бюджета (чл. 24), не може да се извършва освѣнъ слѣдъ постановление отъ Министерския Съвѣтъ, утвърдено съ указъ отъ Негово Височество. Но преди да се внесе кредита за одобрѣние въ Министерский Съвѣтъ, надлежний министръ взема мнѣнието на Финансовия Министръ.

Указа на Негово Височество, съ който се позволява пренасянията на сумми изъ запазения фондъ за попълнение на нѣкой другъ §, а сжщо и за откривание кредитъ изъ тоя фондъ за разноски непредвидени въ бюджета, трѣбва заедно съ мотивиранний докладъ (ако това не се отнася до нѣща, които трѣбва да се държатъ тайно) непремѣнно да се публикуватъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“ и да се внасятъ за утвърждение въ най-близката сессия на Народното Събрание.

По никакъвъ начинъ не можатъ да се пренасятъ изъ тоя фондъ сумми за попълнение §§ въ бюджета опредѣлени за съдържание личнитѣ състави на учреждения.

Безусловно се запрѣщава употрѣблението сумми изъ тоя фондъ за учреждавание нови длъжности или за попълнение §§ въ бюджета, гдѣто не можатъ да се изискватъ строги документални оправдания за израсходванието на предвиденитѣ въ тѣхъ сумми, като: непредвидени и безусловни кредити и пр.

59. Всички общеполезни работи, като: пжтища, ка-

нали, мостове на рѣкитѣ, желѣзници, канализации, здания, памятници, пристанища и др. подобни предприятия отъ обща полза стойностьта на които надминува 50.000 лева се разрѣшавать отъ суммитѣ, предвидени за тая цѣль въ бюджета съ княжески укази, придружени отъ мотивирани доклади. Сключванитѣ за подобни предприятия контракти иматъ сила само слѣдъ утвърждението имъ отъ Министерский Съвѣтъ.

60. Ако за тия работи или предпииятия се дава само помощь отъ съкровището, кредита трѣбва да се разрѣши съ указъ, преди да се почне испълнението.

61. Финансовия Министръ позволява плащанието само на ония платежни заповѣди и делегации, които се отнасять до кредититѣ, означени въ бюджета, или разрѣшени съ указъ, съгласно членове 26—34.

Той е длъженъ да спира исплащанието на всѣка заповѣдъ, която е издадена несъобразно съ сѫществующитѣ законоположения и е отговоренъ за всички сумми, които би допусналъ да се исплатять незаконно.

62. Не може да се исплати никоя сумма безъ знание на Финансовия Министръ и безъ предварителна виза на платѣжнитѣ заповѣди или делегациитѣ, съ които се заповѣдва на ковчежничествата да отпущать исканитѣ сумми.

63. Издавачитѣ на платѣжни заповѣди сѫ отговорни за суммитѣ, които сѫ платени на нѣкои лица, безъ да иматъ право за тѣхъ.

Всичкитѣ сумми заплатени неправилно или по погрѣшка, се повръщать въ ковчежничествата или отъ получителитѣ или отъ издавачитѣ на заповѣдьта.

64. Когато нѣкои отъ недвижимитѣ или движимитѣ предмѣти (имущества), находящи се въ расположение на министерствата или на другитѣ учреждения, немогѫтъ да се употрѣбяватъ за работи и трѣбва да се продадѫтъ, продажбата трѣбва да се извършва съ наддавание, съгласно съ сѫществующитѣ положения, и въ присѫтствието на единъ финансовъ чиновникъ.

Получената отъ продажбата сумма се записва на приходъ въ текущия бюджетъ,

65. Министритѣ издаватъ платѣжни заповѣди въ полза на съкровището отъ тѣхнитѣ кредити, за покупката или наема на всички предмети, които се турятъ на разположението имъ отъ другитѣ министри за нуждитѣ на повѣреннитѣ тѣмъ министерства или учреждения. Отпуснатитѣ за това сумми се записватъ на приходъ за възстановление кредита на съотвѣтствующитѣ параграфи по бюджет за текущата година.

66. За учрежденията, управлявани по стопански начинъ направо отъ правителството, стойностьта на продуктитѣ, произвеждани въ учрежденията, които се употрѣбяватъ въ натура, се прѣдвижда въ приходния бюджетъ за сѫщата година. Но и въ разносния бюджетъ се отваря въ сѫщия размѣръ кредитъ на надлѣжния министръ, тъй щото употрѣбенитѣ въ натура продукти се изплащатъ чрезъ платежни заповѣди и се записватъ въ отчетнитѣ книги подъ рубрика „употрѣбени въ натура продукти".

67. Записватъ се сѫщо на приходъ по бюджета, повьрнатитѣ въ съкровището сумми, които сѫ платени неправилно или по погрѣшка и които получителитѣ сѫ внесли слѣдъ сключването на бюджета.

68. Неправилно зети, повече получени и остатки отъ авансови сумми, ако се повьрнатъ въ ковчежничеството презъ врѣмето до като трае бюджетното упражнение, къмъ което се отнасятъ, се възстановяватъ въ кредита на надлежното министерство, като предварително се поиска това отъ Финансовия Министръ. При отношението трѣбва да се прѣдставя издадената отъ ковчежничеството квитанция, срещу внесената сумма, а сѫщо единъ описъ съдьржащъ:

1) датата и № на платежната заповѣдь, по която се възстановява кредита;

2) лицето, което е внесло суммата въ ковчежничеството, и

3) причинитѣ, по които е нуждно да се възстанови суммата въ кредитъ на съотвѣтствующия министръ.

69. Освѣнъ кредититѣ, които се възстановяватъ по горѣпоменжтия начинъ, никоя друга сумма, внесена въ ковчежничеството не може да се истегли отъ министритѣ.

Глава 6.

Разрѣшавание и исплащание на разноскитѣ.

70. Само министритѣ или опълномощенитѣ отъ тѣхъ лица могжтъ да разрѣшаватъ сумми за разноски.

71. Никаква сумма не се разрѣшава за обзаведение или възнаграждение, освѣнъ въ случаитѣ предвидени въ специални за това закони.

72. Не е позволено на никой чиновникъ да заема въ сжщото врѣме двѣ или повече длъжности и да получава двѣ или повече заплати. Исключение се допуска само въ случаи, които би прѣдвидѣлъ нѣкой специаленъ законъ.

73. Министритѣ и разнитѣ учреждения въ Княжеството не сключватъ за вещественни разноски ни единъ контрактъ и търгъ съ срокъ по дългъ отъ една година. Исключение се прави само когато естеството на работата не позволява да се свърши тя въ една година безъ ущърбъ за хазната или за самата работа. Въ такъвъ случай позволява се сключванието условия за по дългъ срокъ, който въ никой случай не бива да надмине три години и това става съ разрѣшението на Министерския Съвѣтъ.

74. Всички търгове, производждани въ името на Княжеството, ставатъ съ публично наддавание или намалявание. Исключения съставляватъ само предвиденитѣ въ слѣдующия членъ случаи.

75. Може да се сключватъ условия по съглашение:

1) за доставки, транспорти и постройки на сумма не по-голѣма отъ 2.000 лева;

2) за всѣкакъвъ видъ доставки, които правителството трѣбва да държи тайно. Въ тоя случай търгътъ трѣбва да е разрѣшенъ предварително отъ Князя върху докладъ отъ надлежния министръ, основанъ на постановление отъ Министерский Съвѣтъ;

3) за нѣща, които се намиратъ само у едно лице;

4) за списания, издѣлия, машини и художественни работи, изработванието на които трѣбва да се повѣри на артисти или прочути работници;

5) за експлоатации, фабрикации и доставки, които се правятъ за опитъ;

6) за материи и предмѣти, които по специалностьта и натурата имъ трѣбва да се купятъ право отъ производителитѣ;

7) за доставки, транспорти или постройки, за които не сѫ се представили оферти, слѣдъ два пѫти обявяванъ търгъ или сѫ предложени неизносни цѣни;

8) за доставки, транспорти или постройки, които по неизбѣжна бързина, причинена отъ непредвидени обстоятелства, не могѫтъ да търпятъ отлагание за търгъ;

9) за продавание мобили неупотрѣбими и нѣща за яденье, когато оцѣнката имъ не надминава 1000 лева;

10) за наемвание здания и други недвижимости, необходими за помѣщение на правителственнитѣ учреждения или за друга нѣкоя нужда;

11) за доставяние потрѣбнитѣ нѣща за арестантитѣ, когато доставката се порѫчва на благотворителни заведения или за работи, които се извьршватъ отъ самитѣ арестанти, и

12) за пренасяние държавни сумми и за превозвание правителственни вещи отъ населението до опредѣленитѣ отъ правителството мѣста.

76. Търговетѣ, както и условията по доброволно съглашение, се произвождатъ съгласно съ закона за търговетѣ.

77. Постройкитѣ и материалитѣ, които по естеството си или по други нѣкои обстоятелства, за които се говори въ горнитѣ пунктове, трѣбва да се извършватъ или доставятъ по стопански начинъ, се разрѣшаватъ съ указъ съгласно съ постановлението на Министерский Съвѣтъ.

78. Ни една сумма не може да се плати отъ хазната, преди да е отворено за нея кредитъ отъ нѣкой министръ,

или второстепененъ разпоредитель, на основание делегацията му.

79. Актоветѣ, чрезъ които министритѣ располагатъ съ разрѣшенитѣ тѣмъ кредити, се наричатъ „министерски заповѣди".

80. Министерскитѣ заповѣди се дѣлятъ на платежни заповѣди и делегации.

Платежнитѣ заповѣди сѫ ония, които министритѣ издаватъ направо въ полза и въ името на единъ или повече кредитори на хазната.

Делегациитѣ сѫ ония, чрезъ които министритѣ турятъ часть отъ кредита си въ расположение на второстепенни распоредители, които отъ своя страна издаватъ платежни заповѣди въ полза и името на единъ или повече кредитори.

81. Правилата за издаванието платежни заповѣди и делегации, начинътъ на съставлението и исплащанието имъ, както и способа за оправданието на разноскитѣ, ще се опредѣлятъ въ „правилникъ за приспособлението на закона за отчетностьта по бюджета"; въ „правилникъ за способа на произвежданието държавнитѣ разноски и за документитѣ, които трѣбва да ги оправдаватъ" и въ „правилникъ за редътъ, счетоводството и дѣловодството на окрѫжнитѣ и околийски ковчежничества".

Глава 7.

Окончателно сключване на бюджета.

82. Окончателно сключване на бюджета се извършва съ особенъ законъ, къмъ който се прилагатъ потрѣбнитѣ вѣдомости.

83. Законопроекта за окончателното сключване бюджета на всѣка финансова година и подкрѣпителнитѣ вѣдомости трѣбва да се представи на Народното Събрание веднага слѣдъ сключванието на бюджетното упражнение.

84. Законопроекта за сключванието на бюджета се

представлява съ подраздѣленията му въ глави и параграфи.

85. Вѣдомоститѣ, които се прилагатъ къмъ законопроекта за сключванието на всѣки бюджетъ сѫ слѣдующитѣ:

1) Вѣдомость по прихода, която съдържа:

а) предполагаемитѣ по бюджета постѫпления;

б) константирванитѣ права за постѫпвание:

в) постѫпалитѣ сумми, и

г) останѫлитѣ за прибирание сумми.

2) Вѣдомость за разноскитѣ, която съдържа по министерство, глава и параграфъ:

а) откриттитѣ кредити въ бюджета и свърхсмѣтнитѣ кредити;

б) суммитѣ, които кредиторитѣ на хазната трѣбвало да получатъ;

в) исплатенитѣ сумми, и

г) останѫлитѣ за исплащание сумми.

3) Сравнителна вѣдомость по министерство, глава и параграфъ, за приходитѣ и разноскитѣ на сключвания бюджетъ съ приходитѣ и разноскитѣ на по-предния.

86. Постѫпалитѣ сумми отъ недоборитѣ на сключени бюджети се записватъ на приходъ въ смѣтка на слѣденитѣ финансови години.

87. Платежни заповѣди за разноски по всѣкой бюджетъ се издаватъ само до 15 юлия втората година отъ бюджетно упражнение, а се исплащатъ до 31 августъ.

88. Ако кредиторитѣ на хазната не сѫ подирвали исплащанието на платежнитѣ имъ заповѣди до 31 августа отъ втората година, платежнитѣ заповѣди, издадени въ тѣхна полза, се унищожаватъ, безъ обаче да губятъ правата си.

89. Кредититѣ или части отъ кредити, които не сѫ били употрѣбени до поменѫтия срокъ 15 юлия, се унищожаватъ по книгитѣ на разнитѣ министерства.

90. Останѫлитѣ свободни кредити при сключванието на единъ бюджетъ не могѫтъ подъ никакви условия да

се употрѣбяватъ за каквото и да било предназначение. Тѣ съставляватъ економия на хазната.

91. Кредититѣ открити за поврыщание на лица или учреждения, срещу повече земени сумми, неправилно събрани и наложени берии, глоби, конфискации и пр., се излагатъ въ особна вѣдомость при представлението главния отчетъ на Финансовото Министерство.

92. Разноски, които се отнасятъ до сключени бюджети и трѣбва да се исплатятъ, както и суммитѣ по унищоженитѣ съгласно чл. 88 платежни заповѣди, се отпущатъ отъ слѣдующитѣ бюджети, въ които се предвижда нарочно за това параграфъ по всѣко министерство, подъ название: „расходъ за смѣтка на сключени бюджети". Въ поменѫтия параграфъ не се предвижда никаква сумма при съставлението на бюджета, а при сключванието му се вписва общата сумма на всички исплатени заповѣди отъ сключени бюджети.

Въ платежнитѣ заповѣди се споменува за смѣтка на коя година и кой параграфъ се плащатъ подобни сумми, и суммитѣ по тоя § не трѣбва да надминуватъ останалитѣ отъ него при сключванието на бюджета свободни кредити (гледай чл. 95).

Платежнитѣ заповѣди за подобни разноски иматъ сила само до края на годината, презъ която сѫ издадени. Слѣдъ истичанието на годината тѣ се унищожаватъ и министритѣ не могѫтъ да издаватъ повторни заповѣди освѣнъ по нови просби отъ кредиторитѣ и отъ слѣдующия бюджетъ.

93. Главний годишенъ отчетъ на Финансовото Министерството (чл. 112) обема една обща вѣдомость, която представлява за всѣки сключенъ бюджетъ, по § на разноската, унищоженитѣ кредити изъ останалитѣ неисплатени разноски, разрѣшенитѣ допълнителни кредити за удовлетворение на тия разноски и исплатенитѣ сумми до опредѣления срокъ.

94. При сключванието на всѣки бюджетъ министерствата съставляватъ вѣдомость въ два екземпляра, (обр.

№ 5), съ обозначение всички останжли неисплатени разноски отъ тоя бюджетъ; имената на кредиторитѣ, видътъ на разноскитѣ и длъжимата всѣкиму сумма.

За тая цѣль всѣко ковчежничество испраща въ съотвѣтствующитѣ министерства вѣдомость подъ сжщата форма, при която прилага и оправдателнитѣ документи за неисплатенитѣ сумми.

Предвиденитѣ въ тая вѣдомость разноски се исплащатъ съгласно чл. 92.

95. Когато нѣкоя длъжима отъ хазната сумма не е предвидена въ горѣпоменжтата вѣдомость, защото не э била разрѣшена до сключванието на бюджета, къмъ който се отнася, тя се исплаща чрезъ допълнителенъ кредитъ разрѣшенъ съ указъ или законъ. Разрѣшава се съ указъ, ако длъжимата сумма не надминува свободния кредитъ при сключванието на бюджета по сжщия параграфъ, а ако суммата надминава свободния кредитъ, министритѣ искатъ допълнителенъ кредитъ съ законъ.

96. Платежни заповѣди издадени за разноски относящи се до заключения бюджетъ, не се визиратъ отъ Финансовото Министерство, до като то не провѣри, записана ли е суммата между уничтоженитѣ кредити, които сж изложени въ представената съгласно чл. 95 вѣдомость.

Тия платежни заповѣди трѣбва да обозначаватъ порядния номеръ на кредита въ поменжтата вѣдомость за останалитѣ неисплатени сумми при сключванието на бюджета или въ допълнителнитѣ списъци. Освѣнъ това заповѣдитѣ трѣбва да показватъ годината, къмъ която се отнася отпустнатата сумма.

97. При истечението на всѣка година, ковчежничествата испращатъ въ Финансовото Министерство вѣдомость по министерство, финансова година и §, за извършенитѣ платежи презъ годината за смѣтка на сключени бюджети.

98. Всѣка година се дава отчетъ на Върховната Смѣтна Палата за всички операции относително расчистванието на заключенитѣ бюджети. За подкрѣпление на тоя отчетъ Финансовий Министръ испраща на Палатата единъ

отъ двата екземпляра на съставенитѣ отъ другитѣ министри вѣдомости (обр. № 5), съгласно чл. 95 и вѣдомоститѣ за исплащанитѣ сумми отъ ковчежничествата (чл. 98).

Допълнителни вѣдомости се съставятъ по сжщата форма (обр. № 5) и испращатъ въ Палатата за всички нови кредити, които сж разрѣшени отпослѣ съгласно чл. 98.

Глава 8.

Заличавание кредити въ полза на хазната.

99. Заличаватъ се въ полза на хазната всичкитѣ сумми, за които кредиторитѣ не сж били поискали да имъ се издаде платежна заповѣдь въ разстояние на три години отъ постжпванието на финансовата година, къмъ която се отнасятъ.

100. Исключаватъ се отъ горнето правило суммитѣ, за които не е издадена заповѣдь до опредѣления срокъ по намѣса на администрацията, или по слѣдствие на процесъ възбуденъ въ сждебнитѣ учреждения.

101. Всѣка платежна заповѣдь, исплащанието на която не е било поискано въ разстояние на три години, начиная отъ 1 януарий на финансовата година за която е заповѣдьта, се тоже унищожава въ полза на хазната.

Туй постановление не се отнася до платежни заповѣди, на които е наложено секвестро или запоръ.

102. Слѣдъ истичанието на третята година суммата отъ секвестиранитѣ платежни заповѣди се записва въ депозитъ отъ ковчежничеството, до като се разрѣши отъ надлѣжното сждилище, кому принадлежи (чл. 111).

103. За дълговетѣ, които министритѣ би трѣбвало да исплаащатъ слѣдъ три годишенъ срокъ, могжтъ да се издаджтъ платежни заповѣди само слѣдъ като се разрѣши извънреденъ кредитъ съ особенъ законъ. Тия разноски се записватъ въ текущия бюджетъ подъ особенъ параграфъ „разноски по просрочени упражнения".

104. Ако такива дългове не се исплатятъ въ продължение на годината, презъ която сж били разрѣшени

кредититѣ, кредититѣ се унищожаватъ и разноската може да се отпусне изново само слѣдъ разрѣшение на новъ кредитъ, по изложения въ горния членъ начинъ.

105. За всички просрочени дългове се съставляватъ поименни списъци по изложения въ чл. 95, начинъ.

106. Записватъ се като приходъ на хазната внесенитѣ сумми срещу пощенски записи, исплащанието на които не е било поискано отъ когото слѣдва, въ разстояние на три години отъ деня на предаванието имъ въ пощенската станция.

107. Записватъ се сѫщо въ приходъ на хазната, слѣдъ срокъ три годишенъ, всички сумми и други стойности, намѣрени въ пощенскитѣ писалища, запечатани въ писмата или не, които администрацията не е могла да предаде по назначение, и възврыщанието на които не е било поискано отъ когото трѣбва.

108. Тоя срокъ почва отъ деня, въ който сѫ оставени стойноститѣ въ пощенскитѣ станции.

109. Пенсиитѣ и едноврѣменни помощи, исплащанието на които не е поискано въ продължение на двѣ години, се уничтожаватъ въ полза на хазната и интересующитѣ се немогѫтъ да получатъ уничтоженитѣ сумми, даже ако пенсията или помощьта се поднови за напредъ.

110. Всѣко налагание секвестро или запоръ отъ надлежнитѣ сѫдебни власти върху сумми, които хазната длъжни на частни или длъжностни лица, се извършва въ ковчежничеството, гдѣто сѫ испратени платежнитѣ заповѣди, или въ Финансовото Министерство (чл. 103)

Глава 9.

Главенъ отчетъ за финансовото положение на държавата и описитѣ на разнитѣ правителствени учреждения.

111. Независимо отъ споменѫтия въ чл. 83 до 87 законъ за окончателното сключване на бюджета, Финансовото Министерство приготовлява и представя ежегодно

„главенъ отчетъ за фииансовото положение на държавата", който съдържа всички операции по прихода и расхода на Княжеството презъ годината, както и финансовото положение въ началото и края на годината.

Поменжтий отчетъ е придруженъ отъ слѣдующитѣ обяснителни таблици:

а) вѣдомость за приходитѣ по параграфъ, която съдържа констатиранитѣ за постжпвание права, постжпилитѣ срещу тѣхъ сумми и останжлитѣ за прибирание;

б) вѣдомость за разноскитѣ по министерство, година, глава и параграфъ, която съдържа констатиранитѣ права въ полза на кредиторитѣ, исплатенитѣ сумми и останжлитѣ за исплащание;

в) вѣдомость за приходитѣ по окржжие и параграфъ, отъ бюджета;

г) вѣдомость за разноскитѣ по ковчежничество и параграфъ, отъ бюджета;

д) вѣдомость за бюджетнитѣ и врѣменни операции, която съдържа препращанитѣ сумми изъ едно ковчежничество въ друго, авансиранитѣ на Банката отъ хазната и повърнжтитѣ срещу тѣхъ сумми, даденитѣ взаимообразно на земледѣлческитѣ касси и други подобни;

е) вѣдомость по параграфъ за приходитѣ отъ сключени бюджети;

ж) вѣдомость по бюджетъ и параграфъ на исплатенитѣ сумми за разноски по сключени бюджети (чл. 98,);

з) вѣдомость за наличностьта въ ковчежничествата на 1 януарий и 31 декемврий отъ годината за която е отчета;

и) вѣдомость за първоначалнитѣ оклади отъ прямитѣ даждия и измѣненията имъ;

і) вѣдомость за повърнатитѣ сумми, срещу повече вземени, неправилно наложени и събрани берии и глоби, конфискации и проч,;

к) вѣдомость за всички търгове, контракти и спазарявани на сумма по-голѣма отъ 2000 лева.

Таяя вѣдомость съдържа името и мѣстожителството

на контрактующитѣ страни, срокътъ и главнитѣ условия на контракта;

л) списъкъ за всички степендиянти било въ мѣстнитѣ, било въ заграничнитѣ училища, които се издържатъ отъ правителството.

Списъка за стипендиянтитѣ трѣбва да съдържа имената на ученицитѣ, фамилиитѣ имъ, мѣсторождението имъ, училището въ което се учатъ, суммата, която имъ се отпуща, и указа, съ който имъ се разрѣшава;

м) списъкъ на всички опредѣлени пенсии на чиновници, учители, поборници, священници и пр. отъ каквато категория и да сж;

н) списъкъ за всички субвенции презъ годината по обдържание народни училища, по литературни предприятия и други подобни.

Списъцитѣ за пенсиитѣ и субвенциитѣ трѣбва да съдържатъ тоже имената и фамилиитѣ на заинтересованитѣ лица, мѣсторождението и мѣстожителството, суммата, която имъ се опредѣля, № и датата на указа и основанието на което имъ се разрѣшава пенсията или субвенцията;

о) вѣдомость за всички държавни движими и недвижими имоти, която обема мѣстонахождението на имуществото, вида му, пространството, приблизителната му стойность, за какво се употрѣбява, дадено ли е въ аренда, концессия, или се експлоатира отъ правителството, кому е дадено и съ какви условия и

п) вѣдомость за наличнитѣ гаранции, която представя движението на суммата отъ гаранции презъ годината, а сжщо вѣдомость за всички гаранции въ недвижими имущества или поржчителства.

112. За мобилитѣ и всички други принадлежности купени отъ държавни сумми за правителственни учреждения се съставятъ описи (обр. № 6) зъ всѣко учреждение, отъ които се испращатъ, при истечението на всѣка година, по единъ екземпляръ въ Върховната Смѣтна Палата и въ съотвѣтствующето министерство.

113. За мобелитѣ и другитѣ движими предмѣти на двореца, на министерствата, на Народното Събрание и на Върховната Смѣтна Палата описитѣ се турятъ ежегодно по единъ екземпляръ въ архивата на Финансовото Министерство и въ Палатата.

114. Закона за отчетностьта по бюджета отъ 28-й януарий 1883 год. както и всички распореждания противорѣчущи на настоящия законъ се отмѣняватъ съ прилаганието му въ сила.

Образецъ Н-о 1.

ПРИХОДЕНЪ БЮДЖЕТЪ

на Княжеството за 188.....финансова година.

Параграфъ	Наименование на приходитѣ	Разрѣшено за прибирание		Всичко
		Отъ постоянни приходи	Отъ временни приходи	

Образецъ Н-о 2.

ОБЯСНИТЕЛНА ТАБЛИЦА

къмъ приходний бюджетъ на Княжеството за 188.....год.

Параграфъ	Наименование на приходитѣ	Констатирани и прибрани сумми			Срѣдне число	Приходи		Разлика		Забѣлѣжки
		По бюдж. за 188...г.	По бюдж. за 188...г.	По бюдж. за 188...г.		Приети за 188...г.	Предлож. за 188...г.	Въ повече	Въ помалко	

Образецъ Н-ро 3.

БЮДЖЕТЪ

на Финансовото Министерство за 188....финансова година

Параграфи по бюджета	Наименование на учрежденията и вида на расходитѣ	Разрѣшени кредити		Всичко
		За постоянни расходи	За временни расходи	

Образецъ Н-ро 4.

ОБЯСНИТЕЛНА ТАБЛИЦА

по бюджета на Финансовото Министерство за 188.... финансова година.

Параграфи отъ бюджета	Наименование на учрежденията и вида на расходитѣ	Разрѣшени кредити за 188...ф.г.			Разрѣшени кредити за 188...ф.г.	Разл. по бюдж. за 188...год.		Забѣлѣжки
		За постоян. расходи	За времен. расходи	Всичко		Въ повече	Въ по-малко	

Образецъ Н-ро 5.

МИНИСТЕРСТВО

на

....

....

№..........

..............188..г.

г...........

Забѣлѣжка. Ако асигнованитѣ кредити сѫ равни съ исплатенитѣ сумми, резултата пакъ се забѣлѣжва насрѣща, а отдолу се написва думата „нищо".

Бюджетъ за финанс. година 188....

До Министерството на Финанситѣ.

Имамъ честь да представѭ въ Министерството вѣдомость за дължимитѣ сумми на 31 августъ 188.... г. на разни кредити, правата на които се отнасятъ къмъ бюджета за 188.... г. и за които сѫ били издадени платежни заповѣди, но неисплатени до помен҄ѫтия срокъ.

Общата сумма на настоящата вѣдомость представлява вѣрно разликата между чистата сумма на асигнованитѣ кредити и чистата сумма на исплатенитѣ сумми по всички параграфи отъ бюджета, а именно:

Чиста сумма на асигнов. кредити ...л...ст.
„ „ „ исплатен. запов. ...л...ст.
Останѫло неисплатени ...л...ст.

№ по редъ	Подраздѣления въ бюдж.		№ на платежната заповѣдь	Имената на кредиторитѣ	Дължими суми на всѣки кредиторъ	Обща сумма на дължимитѣ по параграфъ	Забѣлѣжки
	Глава	Парагр.					
				Всичко .			

Вѣрно . . . .

Подписъ . . . .

Образецъ Н-ро 6.

ИНВЕНТАРЪ

за движимитѣ и недвижимитѣ имущества на..

....

№ по редъ	Наименование на предмѣтитѣ	Количество на предмѣтитѣ		Кога сѫ доставени предмѣтитѣ	Стойность на доставенитѣ предмѣти		Колич. на унищоженитѣ предмѣти презъ годината	Стойность на унищоженитѣ предмѣти		Количество на останалитѣ на лице предмѣти на 31-й декемв. 188...год.	Забѣлѣжки за положението на останалитѣ на лице предмѣти и по кои причини сѫ унищожени другитѣ.
		Останало на лице на 1-й януар. 188.... година	Доставено презъ годината		лева	ст.		лева	ст.		

XVII.

ЗАКОНЪ

за опредѣление държавнитѣ земи и пасбища (совати).

(Утвърденъ съ Височайши указъ отъ 19 январий 1885 година подъ Н-ро 11, обнародванъ въ „Държ. Вѣстникъ" брой 11 отъ 5 февруарий сѫщата година).

1. За привожданието въ извѣстность и опредѣление пространството и границитѣ на държавнитѣ пасбища (совати) и други изорани и оцѣлѣли земи, назначава се въ всѣко окрѫжие по распореждание на Финансовото Министерство по една компетентна коммисия, състояща отъ мировий сѫдия, околийский началникъ, финансовий секретарь и двама членове отъ окрѫжний съвѣтъ подъ предсѣдателството на мировий сѫдия.

2. Въпроси за подпадание на нѣкоя земя подъ категорията на държавнитѣ, коммисията рѣшава възъ основание на показанията на свидѣтели вѣщи хора.

3. Рѣшенията си коммисията прави на мѣстото, слѣдъ като разглѣда въпросната земя въ присѫтствието на вѣщитѣ хора, а съображенията си и събранитѣ свѣдения за тия рѣшения излага въ протоколъ, който трѣбва да бѫде представенъ въ министерството.

4. Слѣдъ като изложеното въ протоколътъ рѣшение бѫде утвърдено отъ Министерството на Финанситѣ, рѣшението влиза въ законна сила и се обнародва въ „Държ. Вѣстникъ".

5. Ако на нѣкои села меритѣ или работнитѣ земи би се оказали недостатъчни за поминъкътъ на жителитѣ

имъ, на такива села могжтъ да се отстжпватъ части отъ сьпредѣлнитѣ държавни земи само съ разрѣшение на Народното Събрание, по ходатайството на Финансотово Министерство.

6. Ако нѣкои частни лица или цѣли общини би претендирали, че часть отъ тѣхнитѣ земи сж влезли по рѣшенията на коммисията въ съставътъ на сьпредѣлнитѣ държавни земи, такива лица или общини могжтъ да получатъ спорната земя обратно само слѣдъ сждебно рѣшение; но тѣ сж длъжни за това да предявятъ искъ най-кжсно 6 мѣсеци слѣдъ обнародванието на това рѣшение въ „Държавенъ Вѣстникъ".

XVIII.

ЗАКОНЪ

за изгубения добитъкъ (юва).

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 27 януарий 1885 год. подъ Н-ро 18, обнародванъ въ „Държ. Вѣстникъ“ брой 11 отъ 5 февруарий сжщата година).

1. Добитъкъ, като: конь, волъ, крава, биволъ и пр., който се намѣри или улови въ землището на нѣкоя община, село или градъ безъ да се знае притежательтъ му, се предава на кмета на общината селска или градска, гдѣто е намѣренъ добитъка.

2. Слѣдъ приеманието на добитъка кметътъ незабавно извѣстява за него по всичкитѣ села на своята община и по околнитѣ общини, и въ разстояние на 20 дни, ако не се яви притежательтъ му, препраща добитъка на околийския началникъ; ако ли се яви и удостовѣри, че е неговъ, предава му се подъ расписка.

3. Околийския началникъ записва испратения нему добитъкъ въ нарочно приготвена за това книга, предава го на общинската черда за пазение и паша и извѣстява чрезъ обявления въ всичкитѣ общини на околията си и въ съсѣднитѣ околийски управления, като напечатва обявлението въ „Държавенъ Вѣстникъ“.

4. Въ разстояние на 41 день отъ деня на обявлението въ „Държавенъ Вѣстникъ“, ако не се яви притежательтъ, добитъка се продава на публиченъ търгъ по установения редъ, и слѣдъ като се извадятъ разноскитѣ за прехранва-

нието му, останалата сумма се внася въ ковчежничеството за пазение.

5. Ако притежательтъ на добитъка се яви преди истичанието на означения въ чл. 4 срокъ, той, като докаже предъ общинското управление, гдѣто се пази добитъкътъ, че е неговъ и заплати разноскитѣ, които сж послѣдвали за храна на добитъка и за обявленията, помѣстени въ „Държавенъ Вѣстникъ", взема си го подъ расписка.

6. Полученитѣ слѣдъ продажбата на добитъка пари, й внесени въ ковчежничеството за пазение съгласно чл. 4, могжтъ да се възвърнатъ на стопанина на добитъка до истичанието на два мѣсеца отъ деня на продажбата, слѣдъ което врѣме тия пари се записватъ като доходъ на съкровището.

XIX.

ЗАКОНЪ

за учреждението на Българската Народна Банка

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 27 януарий 1885 год. подъ Н-ро 19, обнародванъ въ „Д. В." брой 11 отъ 5 февруарий сѫщата год.).

1. Подъ название Българска Народна Банка основава се едно държавно кредитно учреждение, което има сѣдалището си въ столицата на Българското Княжество и отваря клонове, съ съгласието на Княжеското правителство, въ които градове счете за нуждно.

2. Основний капиталъ на Банката е 10,000.000 лева въ злато. Той се внася отъ държавата и съставлява собственность на Банката. Той въ никой случай не бива да се намали. Ако запасний капиталъ въ нѣкой случай се яви недостатъченъ да покрие загубитѣ отъ операциитѣ, то първоначалното количество на основний капиталъ ще се допълни отъ държавното съкровище.

3. Една третя часть отъ чиститѣ годишни печалби на Банката се задържа за съставлението единъ запасенъ капиталъ, цѣльта на който е да допълня загубитѣ отъ операциитѣ, та да държи основнийтъ капиталъ въ първоначалнийтъ му размѣръ.

Задържанието на третята часть отъ печалбитѣ за образувание запасенъ капиталъ ще престане щомъ като тоя капиталъ достигне до размѣръ на една третя часть отъ основний капиталъ, и въ такъвъ случай всичкитѣ печалби се внасятъ въ държавното съкровище

И въ единийтъ и въ дрегийтъ случай 3% отъ чис-

титѣ годишни печалби се задържатъ за възнаграждение на чиновницитѣ въ Банката.

4. Българската Народна Банка има исключителната привилегия да издава банкноти, които ще се приематъ за платежи въ ковчежничествата на държавата и въ всичкитѣ правителственни учреждения.

Банката е длъжна да пази постоянно въ кассата си златна монета за едно количество равно съ третята часть отъ стойностьта на издаденитѣ банкноти.

Банкнотитѣ ще се заплащатъ веднага на предявителя въ злато, както въ централното сѣдалище, тъй сѫщо и въ клоноветѣ на Банката. Въ послѣднийтъ случай плащанието може да се отложи до пристиганието на нуждпитѣ фондове въ клона.

Сѫщата Банка има тоже иключително право да издава и банкноти отъ сребъренъ еталонъ, които ще се приематъ за платежи въ ковчежничествата и въ всичкитѣ правителственни учреждения съ исключение на митницитѣ.

Тя е длъжна да пази постоянно въ кассата си сребърна монета за едно количество равно съ третята часть отъ стойностьта на издаденитѣ банкноти съ сребъренъ еталонъ. Тия банкноти ще се заплащатъ веднага на предявителя въ сребро, както въ централното сѣдалище на банката, тъй сѫщо и въ нейнитѣ клонове.

Финансовия Министръ по рѣщението на Министерский Съвѣтъ, има право да спира издаванието на банкнотитѣ отъ сребъренъ еталонъ и даже да изисква отъ казаната банка откупуванието назадъ частъ или всичкитѣ издадени банкноти отъ тоя еталонъ.

Формата и стойностьта на банкнотитѣ съ сребъренъ еталонъ се опредѣля отъ банката и се одобрява отъ правителството. (Измѣн. споредъ закона 15 Дек. 1891 год.).

5. Операциитѣ на Българската Народна Банка сѫ слѣдующитѣ:

1) приемание пари въ текуща смѣтка, съ лихва и безъ лихва.

2. приемание влогове лихвени и безлихвени, срочни и безсрочни.

3) приемание съ лихва сѫдебни и други правителственни влогове, както и капиталитѣ на спестовнитѣ касси;

4) давание на заемъ пари въ границитѣ, които ще се опредѣлятъ въ устава, подъ залогъ на недвижими имоти срѣщу записи, подписани отъ заложителитѣ (соловексели) съ срокъ не по-дългъ отъ тридесеть години.

Забѣлѣжка. Ипотеката, направена за горнята цѣль, има сила за тридесеть години и угасва само слѣдъ изплащанието на дългътъ или слѣдъ истичанието на тоя срокъ (измѣн. споредъ закона 16 Дек. 1889 год.).

5) давание на заемъ пари, най-много за шесть мѣсеци, и отваряние на текущи смѣтки, подъ залогъ на: 1) стоки; 2) лихвоносни еффекти, цѣнни книги, коносменти и товарителни и 3) скѫпоцѣнни метали, въ кюлче или въ пари и други скѫпоцѣнни вещи;

6) сконтирание полици, записи и др. срочни обвѣзателства снабдени най-малко съ два подписа, и до платежа, на които остаятъ не повече отъ 3 мѣсеца;

Забѣлѣжка. Банката може да сконтира полици и съ двѣ джира (подписи), т. е. снабдени съ подписътъ на единъ издатель и единъ притежатель (трасантъ и акцентантъ), когато тия подписи или поне единътъ отъ тѣхъ е подписъ на една позната солидна търговска фирма; сконтовий комитетъ обаче може да не одобри сконтирванието на подобни полици и на такива, които сѫ снабдени даже и съ повече отъ двѣ джира (подписа), ако между тѣхъ нѣма нито едно солидно.

7) отваряние текущи смѣтки въ размѣръ не повече отъ 50.000 лева на търговци и промишленници само срѣщу записи съ гаранция на поне два други подписа, принадлежащи на състоятелни търговци и промишленници;

8) сконтирание бонове на държавното съкровище и давание въ заемъ пари на държавата срещу тия бонове, за едно количество, което ще се опредѣли отъ устава;

9) давание на заемъ пари срещу залогъ на окрѫ-

жията, общинитѣ и земледѣлческитѣ касси по начина и границитѣ, които ще се опредѣлятъ въ устава;

10) събиране (инкасиране), мѣстни и чуждестранни полици и препращание пари въ други мѣста на Княжеството или вънъ отъ границитѣ му срещу коммиссиона;

11) отваряние, срещу коммиссиона, подписки на разни държавни или обществении заеми.

12) купувание и продавание за своя смѣтка и по поржчка скжпоцѣнни метали въ кюлче или въ пари, както и полици, мѣстни и чуждестранни;

13) купувание и продавание по поржчка и за чужда само смѣтка, на разни лихвоносни еффекти;

14) приемание за пазение, срѣщу опредѣлена коммиссиона, на всѣкакъвъ видъ акции, цѣнности и други залози, дадени отъ правителството или частни лица.

При това, ако правителството ѝ възложи, Банката е длъжна да приемва и пази въ кассата си и въ касситѣ на клоноветѣ си, безъ възнаграждение, суммитѣ, които се внасятъ отъ държавнитѣ доходи, а тъй сжщо да заплаща безплатно правителственнитѣ парични искания до пълното исчерпвание на внесенитѣ държавни сумми.

За улеснение на обрьщанията си, Банката може да издава намѣсто пари, мандати и чекове.

6. На Българската Народна Банка може да се дозволи отъ правителството да купи български държавни фондове за една сумма, която не може да бжде по-голѣма отъ цѣлата сумма на основнийтъ ѝ капиталъ.

7. На Българската Народна Банка строго се запретяватъ операциитѣ, непредвидени въ настоящий законъ, а особенно игранието на борсата.

Тя не може да дава на заемъ пари срещу индустриални акции, нито да взема участие прямо или косвенно въ индустриални или търговски предприятия.

Тя не може да купи други недвижими имоти, освѣнъ необходимитѣ за нея и клоноветѣ ѝ помѣщения.

8. Заемитѣ подъ залогъ на недвижими имоти се

правятъ само срещу пьрва ипотека, сирѣчъ, срещу залогъ на имоти, които не сѫ заложени другиму.

Количеството на заема не може да надминува половина отъ продавателната цѣна на заложений недвижимъ имотъ.

9, Подлежащитѣ на загинвание недвижими имоти и стоки, които се даватъ подъ залогъ на банката, трѣбва да бѫдѫтъ застраховани съ разноски на заемоприемателя.

10. Стокитѣ, които се даватъ подъ залогъ на Банката, не трѣбва да сѫ такива, които подлежѫтъ на бърза развала.

Количеството на заема не трѣбва да надминува двѣ третини отъ стойностьта на заложенитѣ стоки.

11. Управлението на Банката опредѣлява съ одобрението на Министерството на Финанситѣ, кои лихвоносни еффекти могѫтъ да се приематъ като залогъ срѣщу заеми отъ Банката.

Количеството на заема не трѣбва да надминува четири пети отъ дневната цѣна на заложенитѣ лихвоносни еффекти.

12. Размѣритѣ на лихвитѣ, които плаща Банката за вложенитѣ въ нея пари и които взема отъ направенитѣ отъ нея заеми, както и размѣрътъ на сконтото ѝ, се опредѣлятъ отъ управителния съвѣтъ, одобряватъ се отъ Министерството на Финанситѣ и се обнародватъ въ „Държавенъ Вѣстникъ".

13. Управлението на Българската Народна Банка и на всичкитѣ нейни операции се ввѣрява на управителя на Банката, който се назначава отъ Княза, по представление отъ Министра на Финанситѣ.

Той (управителя) има за съвѣтници четирма администратори, или началници на отдѣлитѣ, назначени отъ Княза по представление отъ Министра на Финанситѣ. Управителя на Банката и администраторитѣ не могѫтъ да бѫдѫтъ уволнени отъ служба безъ предварителното рѣшение на Народното Събрание. Тѣ (управителя и четирмата администратори) съставляватъ управителния съвѣтъ на Бан-

ката, длъжноститѣ и правата на които ще се опредѣлятъ въ устава на Банката. Въ засѣданието на управителния съвѣтъ зиматъ участие по редъ и двама членове, отъ сконтовия комитетъ, който е при централното сѣдалище на Банката.

14. Управлението на клоноветѣ на Банката въ другитѣ градове на Княжеството се дава на особни директори, които Князьтъ назначава по представление отъ Министра на Финанситѣ, съ съгласното мнѣние на управителния съвѣтъ на Банката.

15. Началницитѣ на отдѣлитѣ, въ клоноветѣ на Банката, се назначаватъ отъ Княза по представление отъ Министра на Финанситѣ, съ съгласното мнѣние на управителния съвѣтъ.

Всичкитѣ останжли чиновници се назначаватъ отъ управителя на Банката съ съгласното мнѣние на управителния съвѣтъ.

16. При централното сѣдалище на Банката и при всѣкой нейнъ клонъ се нарежда по единъ сконтовий комитетъ, който състои отъ управителя или директора и отъ по щесть изборни члена, които градский и окржжний съвѣти на тоя градъ, гдѣто се намира сѣдалището или клонътъ, въ съединено засѣдание избиратъ, въ двойно число кандидати по за една година изъ между лица отъ търговско или промишленно съсловие.

Изборнитѣ членове на сконтовитѣ комитети се подтвърждаватъ отъ Министра на Финанситѣ, отъ какъ се вземе мнѣнието на управителния съвѣтъ на Банката. Тѣ получаватъ по едно възнаграждение на засѣдание, което възнаграждение ще се опредѣли въ устава.

17. Въ центъра на всѣка околия, която би пожелала, ще има по една коммисия, за оцѣнение на недвижими имоти, състояща: отъ корреспондента на Банката, отъ кассиера на земледѣлческата касса и отъ трима членеве, избрани отъ мѣстния градски съвѣтъ.

До тая оцѣнителна коммиссия Банката ще се отправя и за свѣдения върху кредитоспособностьта на частнитѣ лица отъ нея околия, които биха се обърнали къмъ Банката за да искатъ заемъ или сконтирание полици.

18. Правителството има право да надзирава и провѣрява всичкитѣ операции на Банката, както и да наблюдава за точното пазение и испълнение на законитѣ и уставитѣ; въ случай на нужда датира испълнението на операциитѣ, които намира за противни на законитѣ и уставитѣ.

19. Операционната година на Българската Народна Банка се брои отъ 1 януарий до 31 декемврий.

Годишна смѣтка за операциитѣ на Банката се представя на Министра на Финанситѣ не по-късно отъ първата половина на февруарий отъ слѣдующата година.

Освѣнъ тая годишна смѣтка Банката праща на Министерството на Финанситѣ всѣка недѣля своятъ балансъ и го обнародва въ „Държавенъ Вѣстникъ".

20. Уставътъ на Българската Народна Банка ще се изработи на основа на тоя законъ отъ управлението ѝ и отъ какъ се одобри отъ Министерството на Финанситѣ, ще се утвърди чрезъ указъ.

21. Числото на служащитѣ при централното управление и въ клоноветѣ на Банката, както и количеството на годишната имъ заплата, се опредѣлятъ, по приложения въ края на тоя законъ щатъ, който ще изработи Министерството на Финанситѣ и ще се одобри отъ Народното Събрание въ ближната сессия.

22. Единъ специаленъ законъ ще опредѣли, ако е нуждно, привилегиитѣ, които се даватъ на Банката относително процедурата за оздравлението и събиранието на заемитѣ, направени отъ нея.

23. Унищожаватъ се уставитѣ на Българската Народна Банка отъ 25 януарий 1879 год. и 11 февруарий 1883 година.

Както активътъ тъй и пассивътъ на настоящата Българска Народна Банка минуватъ на новоучреждаемата банка, съ исключение на направенитѣ по заповѣдъ на правителството заеми, които не могжтъ да се подведжтъ подъ операциитѣ, изброени въ чл. 5 отъ настоящий законъ и които оставатъ за смѣтка на правителството.

24. Настоящий законъ ще влѣзе въ дѣйствие вжтрѣ въ шесть мѣсеца отъ деня на обнародванието си, до който срокъ правителството е длъжно да внесе въ Банката три — пети отъ основнийтъ ѝ капиталъ.

ЩАТЪ

за служащитѣ на Българската Народна Банка и клоноветѣ ѝ.

(Увърденъ съ Височайший указъ отъ 17 Декемврий 1887 г. подъ Н-ро 270, обнар въ „Дър. В.“ брой 9, отъ 25 януарий 1888 год.).

Наименование на длъжноститѣ	Числото на служащитѣ	Годишна заплата въ левове на едного
А. Централното сѣдалище.		
Управитель.	1	10.000
Администратори	4	7.200
Кассиеръ	1	6.000
Секрттарь за българ. кореспонденция .	1	5.400
Секретарь за иностранна кореспонден.	1	5.400
Счетоводитель.	1	4.800
Провѣритель	1	4.000
Помощникъ кассиера	*)	3.600
Помощникъ счетоводителя	*)	3.600
Книговодители I классъ	*)	4.000

Забѣлѣжка. Числото на служащитѣ, отбѣлѣжени съ звѣзда, ще се опредѣля отъ Министра на Финанситѣ, споредъ разширението операциитѣ на Банката и клоноветѣ, по ходатайството на Банката, основано върху постановлението на Управителния ѝ Съвѣтъ,

Наименование на длъжноститѣ	Числото на служащитѣ	Годишна заплата въ левове на едного
Книговодители II классъ	*)	3.000
„ III классъ	*)	2.400
Архиварь	1	2.700
Бройци	*)	1.200
Разсилни	*)	9.60
Б. Клонове.		
Директоръ	1	7.200
Контрольеръ	1	4.800
Кассиеръ	1	4,200
Счетоводитель.	1	4.200
Секретарь	1	4.000
Помощници счетоводителя, кассиера и секретаря	*)	2,700
Книговодители I классъ	*)	2.400
Книговодители II классъ.	*)	2.200
Архиварь	*)	1,800
Броецъ- инкасаторъ	*)	1.200
Разсилни	*)	960

XX.

ЗАКОНЪ

за господарскитѣ и чифликски земи.

Утвърденъ съ Височайши указъ отъ 28 януарий 1885 год. подъ Н-ро 17, обнародванъ въ „Държ. Вѣстникъ“ брой 11 отъ 5 февруарий сжщата година).

1. Господарски земи се наричатъ онѣзи, на които населението е живѣло и ги е обработвало постоянно срещу единъ опредѣленъ данъкъ въ произведения или въ пари и въ друго нѣщо, и които господаритѣ (землевладѣлцитѣ) не сж имали право да даватъ подъ наемъ на други земледѣлци — разработвачи.

Тѣзи земи сж били распредѣлени помежду земледѣлцитѣ на бащина, ползуванието отъ която се е предавало наслѣдственно отъ родители на чада.

2. Чифликски земи се казватъ земитѣ, които населението е разработвало съ наемъ въ натура или въ пари, нъ на които стопанитѣ сж имали право да ги даватъ подъ наемъ комуто искатъ.

Таквизи мѣняеми разработвачи се наричатъ: исполджии, момци и кесимджии.

3. Както еднитѣ, тъй и другитѣ отъ тѣзи земи се владѣжтъ отъ извѣстни землевладѣлци и се разработватъ отъ населението, което нѣма собственна земя или има твърдѣ малко.

4. Всѣкой жителъ на господарска земя е собственникъ и притежатель на онѣзи земи, които е работилъ или

работи, както и на ония, отъ които е ималъ право да се ползува, като негова бащина.

5. Всѣки житель, който е работилъ непрерывно десеть години до издаванието на закона отъ 1880 г. едни и сѫщи чифликски земи, става собственникъ на тѣзи земи.

Забѣлѣжка. Отъ работившитѣ единъ подиръ други една и сѫщата земя, придобива право на тѣзи онова лице, което е работило най-сетнѣ, най-близо до послѣдната война.

6. Жителитѣ, които сѫ работили въ сѫщий чифликъ, нъ ту една, ту друга земя, и съ прекѫсвание презъ цѣли години, не се ползуватъ съ правата, които дава 5 членъ, ако сѫ разработвали обаче различни земи или земи въ разни чифлици, нъ на сѫщия землевладѣлецъ, безъ прекѫсвание въ растояние на 10 години, ако нѣматъ своя земя достатъчно за поминъка си, придобиватъ право на собственность на толкози земя, колкото е потрѣбно да се прехранватъ тѣхнитѣ семейства отъ чифлика, въ който сѫ се намѣрвали при издаванието закона, презъ 1880 год.

7. За прехраната на едно семейство се признаватъ за нуждни: ниви отъ 8 до 15 дюлюма на душа (мѫжско, женско) и ливади отъ 2 до 6 на семейство; нъ въ всѣкой случай общото количество земя да не надминава сто дюлюма.

8. Ако момъка или ортакчията е работилъ при землевладѣлецъ, който е самъ работилъ и работи на земята си и на когото земята, по размѣра си, не надминава 100 уврата, този момъкъ не може да иска дѣлъ отъ земята на такъвъ чифликъ.

9. Кѫщитѣ, въ които сѫ живѣли придобившитѣ право върху земята, оставатъ собственность на тѣзи лица, ако нѣматъ свои.

10. Господарскитѣ и чифликскитѣ пасбища и гори, съ които сѫ се ползували придобившитѣ право върху земята, като държавни имоти, сѫщо тъй преминаватъ върху населението за общо ползувание на имѣющитѣ право.

11. Една нарочито съставена коммисия за уреждание на господарскитѣ и чифликски земи, ще разглѣда и опредѣли, както правата на населението върху разработва-

нитѣ отъ него земи, тъй и възнаграждението, което трѣбва да се заплати на землевладѣлцитѣ срещу държавната земя.

Забѣлѣжка. Съставътъ на тази коммисия ще се опредѣли отъ Министерский Съвѣтъ.

12. Възнаграждение се дава за работнитѣ земи, ливадитѣ, горитѣ и пасбищата — владѣяни съ редовни документи, каквито предвижда „законътъ за земитѣ и притуркитѣ му"; а за домоветѣ не се полага никакво възнаграждение.

13. Възнаграждението за господарскитѣ земи, заедно съ горитѣ и пасбищата се опредѣля по плащаний въ турско врѣме кесимъ, или по чистия годишенъ доходъ отъ тѣзи земи, помноженъ на числото 7 или 8, споредъ качеството на мѣстата и необходимостьта.

Ако кесима е въ натура, той се преобръща на пари по пазарнитѣ цѣни.

14. Възнаграждението на чифликскитѣ земи се опредѣля по чистия годишенъ доходъ, помноженъ на числата 7 или 8, или пакъ по срѣдната цѣна на земята въ дюлюми; въ никой случай обаче това възнаграждение не може да надминава съ повече отъ 15 % възнаграждението за господарскитѣ земи.

15. Преди да се опредѣли възнаграждението за отстъпената земя, землевладѣлцитѣ и придобившитѣ право за получване земя се поканватъ на спогодба, която, ако стане, се записва въ протокола и става задължителна и за двѣтѣ спогодивши се страни.

16. Ако господарската или чифликската земя се е продала въ периода отъ войната до сега, или се е подарила нѣкому и така е преминала въ други ръцѣ, на купувача или на получателя на земята падатъ сѫщитѣ задължения спрямо имѣющето право население, каквито се налагатъ отъ настоящий законъ на първоначалнитѣ землевладѣлци.

17. Произведенитѣ отъ коммисията, съгласно съ настоящий законъ, оцѣнения сѫ окончателни и не подлежѫтъ на никакво обтѫжване.

18. Ако между имѣющето право население и земле-владѣлцитѣ е станало нѣкакво спогаждание върху земитѣ, които трѣбва да получи това населсние, коммисията нѣма право да разваля подобни спогодби.

19. Опредѣленото отъ коммисията възнаграждение се плаща на землевладѣлцитѣ само тогава, когато тѣхнитѣ права върху земята се докажатъ по най-несъмнѣнъ начинъ.

Тая несъмнѣнность на владѣтелскитѣ си права землевладѣлцитѣ доказватъ предъ коммисията по начина, който е показанъ въ турский законъ за земитѣ.

20. Съмнителнитѣ документи и недоказанитѣ притежания на землевладѣлцитѣ се отпращатъ на разглѣдвание и рѣшение въ сѫдилищата.

21. Земитѣ, върху които се предявяватъ несъстоятелни притезания или фалшиви документи, оставатъ въ правителственно распореждание и се подѣлятъ между беземелното население срещу едно възнаграждение, съгласно членове 13 и 14 отъ настоящий законъ.

22. Както за изслѣдванията притежанията за владѣние на землевладѣлцитѣ, тъй и за опредѣленното възнаграждение, коммисията съставя подробни протоколи, въ които се забѣлѣжва всичко що се касае до разглѣдваний въпросъ и до заключенията на коммисията.

Забѣлѣжка. Въ протокола за ислѣдвание притѣжанията на землевладѣлцитѣ се забѣлѣжватъ всичкитѣ условия и основания, които по закона даватъ право на тогова или оногова да владѣе или не извѣстни мѣста, а въ протокола за опредѣление възнаграждението за отстѫпенитѣ на населението земи се забѣлѣжва, кои сѫ лицата, които сѫ добили право на господарски и чифликски земи, какъвъ и колко данъкъ или наемъ сѫ давали, отъ кои земи имъ се остѫпва, по колко имъ се отстѫпва, по колко трѣбва всѣки да плати, за колко се оцѣнила всичката отстѫпена на населението земя и пр.

23. Формални свидѣтелства или удостовѣрения за извършеното и опредѣленото се даватъ отъ коммисията,

както за заинтересуваното население, тъй и за земевладѣлеца, ако той си е доказалъ владѣтелскитѣ права.

24. Протоколитѣ на коммисията и издаденитѣ отъ нея удостовѣрения служатъ за основа и ръководство, както при исплащанието на земитѣ, тъй и при измѣрванието на послѣднитѣ.

25. Измѣрванието и рас редѣлянанието на отстъпванитѣ на населението земи става отъ мѣстний общински съвѣтъ, въ присѫтствието на заинтересуванитѣ страни, които се призоваватъ за това отъ общината. Нъ ако всичката земя на землевладѣлеца е задържана въ полза на населението, размѣрванието и распредѣляваньето се извършва безъ бившийй землевладѣлецъ.

Забѣлѣжка. Ако землевладѣлеца или негова намѣстникъ (пълномощникъ), слѣдъ като е билъ призованъ, не се яви, измѣрваньето и распредѣляваньето на отстѫпената земя не се спира.

26. Оспорвания противъ размѣрваньето ставатъ предъ окрѫжната постоянна коммисия, която разглѣжда въпроса и го рѣшава на основание на точнитѣ постановления на протокола отъ комисията.

27. Предъ коммисията за господарскитѣ и чифликскитѣ земи, или при нейното растуряние, предъ окрѫжната постоянна коммисия се разглѣдватъ и рѣшаватъ и нерѣшенитѣ до сега въпроси за кесимъ или наемъ на земя за врѣмето отъ влизанието на землевладѣлцитѣ въ владѣние до деня на оцѣнението.

Тоя кесимъ, или наемъ ще се опредѣля въ пари въ размѣръ отъ 6 — 10 % върху възнаграждението за земята и съразмѣрно съ количеството на разработваната въ тия години земя.

Забѣлѣжка. Рѣшенията на окрѫжната постоянна коммисия по предидущитѣ 26 и 27 членове сѫ окончателни и не подлежѫтъ на никакво обжалвание.

28. Слѣдъ като се опредѣли отстѫпената отъ чифлика на земледѣлцитѣ земя, останалата отъ него (чифлика) ра-

ботна земя остая въ пълно распореждание на землевладѣлеца.

29. Установенитѣ отъ коммисията възнаграждения за отстжпенитѣ на населението земи ще се исплатжтъ отъ надлѣжнитѣ земледѣлчески касси.

Това исплащание става въ видъ на заемъ, и съгласно устава на тия касси. — (Измѣненъ спорѣдъ зак. 9 юл. 1886 г.).

3 '. Касситѣ, или за тѣхна смѣтка Банката, отпускатъ паритѣ на всѣки земледѣлецъ отдѣлно по удостовѣрение отъ коммисията. Въ туй удостовѣрение се обозначава не само размѣра на възнаграждението за отстжпенитѣ земи, но и какво се е броило по преди срещу това възнаграждение, какво остава да се плаща, задържани ли сж владѣтелнитѣ документи и не лежи ли на земята дългъ на земледѣлческата и сиротската касса, или нѣкакъвъ залогъ. (Измѣн. спорѣдъ зак. 9 юлий 1886 год.).

Всичко това земледѣлцитѣ доказватъ прѣдъ коммисията съ формални свидѣтелства отъ надлѣжнитѣ учреждения.

31. При получвание паритѣ си за отстжпенитѣ земи землевладѣлцитѣ предаватъ срещу расписка въ коммисията или въ окржжната постоянна коммисия всичкитѣ документи по своитѣ земи и расписка за получената сумма съ обозначение защо сж платени паритѣ.

Въ расписката срещу документитѣ се обозначава колко и какъвъ видъ земя или други имущества оставатъ на притѣжателя и че той е свободенъ да прави съ тѣхъ, както му се види за най-добрѣ.

Съ тая расписка той може да си извади по сетнѣ владало или да продаде.

32. За исплащание на тъй даденитѣ на населението земи, разрѣшава се на надлѣжнитѣ земледѣлчески касси да правятъ заеми отъ Българската Народна Банка срѣщу гаранцията на правителството. (Измѣн. спор зак. 9|VII 86).

33. При исплащанието на заемитѣ, коммисията взема отъ всѣка група жители, за които земята се искупува, задължително писмо, въ което се удостовѣрява, че тѣ, еди-

кои жители, поименно, сж получили отъ еди-коя земледѣлческа касса или отъ Българската Народ. Банка за смѣтка на тая касса толкози и таквизи пари за исплащание на земитѣ си въ еди-кое мѣсто и че се задължаватъ да ги исплатятъ на кассата заедно съ лихвитѣ имъ съгласно устава на земледѣлческитѣ касси.

Срокътъ за исплащание отъ чифличанитѣ стойностьта на отчужденитѣ за въ тѣхна полза господарски и чифликски земи, да се продължи още за петъ години, начиная отъ 1 януарий 1891 година.

Всѣкой отъ получившитѣ господарски или чифликска земя е длъженъ да исплати дългътъ си къмъ надлежната земледѣлческа касса, въ опредѣлений още 5 годишенъ срокъ, като внася за погашението му всѣка година наймалко една пета часть, заедно съ припадающата се лихва, на всичкия оставающий се за исплащание дългъ, до окончателното му издължение. (Измѣн. и допълненъ спорѣдъ зак. 15|XII 90 год.).

34. Който отъ получившитѣ господарска или чифликска земя не исплаща редовно годишната часть отъ дълга си, той загубва правото си върху земята и правителството му отнема всичката, или само неисплатената часть отъ нея и я предава другиму, който би могълъ да исплати стойностьта ѝ, или ако се не намѣри такъвъ, то я причислява къмъ държавнитѣ имоти, като сжщеврѣменно исплаща припадающата ѝ се стойность, която лицето, отъ което е отнето, трѣбвало да плати.

За исплащанието стойностьта на така отнетитѣ отъ правителството земи, Финансовия Министръ предвижда въ расходния бюджетъ на повѣренното му Министерство нуждния кредитъ. (Измѣн. и допълненъ спорѣдъ зак. 15|XII 90 г.).

35. Получившия, на основание настоящия законъ, земя, щомъ я исплати напълно, става пъленъ нейнъ собственникъ.

36. Съ оцѣнението на земята престава всѣко задължение на жителитѣ обработвачи къмъ досегашнитѣ землевладѣлци.

37. Получившитѣ, съгласно настоящия законъ, земя, до като не сѫ я исплатили напълно, не могѫтъ да ѭ отчуждаватъ (препродаватъ) безъ съгласието на кассата. (Измѣние спорѣдъ зак. 9 юлий 1886 год.).

38. Подробни инструкции и правилници за приспособлението на настоящия законъ ще се издадѫтъ отъ Министерството на Финанситѣ.

39. На Финансовия Министръ се възлага да прехвърли на надлѣжнитѣ земледѣлчески касси всичкитѣ досегашни смѣтки по откупуванието на господарскитѣ и чифликски земи. (Допълнение спорѣдъ закона отъ 9 юлий 1886 година).

40. Съ настоящий законъ се отмѣнява закона отъ 10 декемврий 1880 год. за подобрението състоянието на земледѣлческото население по господарскитѣ и чифликскитѣ земи, а тъй сѫщо и закона отъ 1883 година. (Измѣн. спорѣдъ закона 9 юлий 1886 год.).

XXI.

ЗАКОНЪ

за Върховната Смѣтна Палата.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 30 януарий 1885 год. подъ Н-ро 23, обнародванъ въ „Дър. Вѣстникъ" брой 15 отъ 14 февруарий сжщата година.

Глава 1.

За устройството на Върховната Смѣтна Палата.

1. Върховната Смѣтна Палата е учредена съ цѣль:

а) да провѣрява отчетитѣ относително държавнитѣ приходи и разноски, които ѝ се представляватъ ежегодно, заедно съ всички приходо-расходни документи отъ разнитѣ отчетници по парична часть;

б) да провѣрява отчетитѣ по веществена часть, които ѝ се представляватъ отъ завѣдующитѣ на складоветѣ съ правителственни материали;

в) да провѣрява отчетитѣ, които кассиеритѣ на градскитѣ общински управления сж задължени да ѝ представляватъ направо, съгласно съ закона за общинскитѣ управления;

г) да се произнася върху аппелативнитѣ жалби на кассиеритѣ въ ония общински управления, които поради незначителностьта на приходитѣ и разноскитѣ си прѣдставляватъ отчетитѣ си за провѣрка въ окржжнитѣ съвѣти, съгласно съ закона за общинскитѣ управления;

д) да провѣрява отчетитѣ на кассиеритѣ при архи-

ерейскитѣ духовни съвѣти, които сѫ обязани да ѝ представляватъ съгласно съ екзархийский уставъ;

е) да провѣрява отчетитѣ на кассиеритѣ на всички общественни, благотворителни и други учреждения, които специалнитѣ закони или устави ги задължаватъ да ѝ представляватъ;

ж) да излага въ особенъ докладъ до Народното Събрание резултатитѣ отъ сравнението на представенитѣ отъ отчетницитѣ смѣтки съ публикуванитѣ изложения на Финансовото Министерство по испълнението на бюджета;

з) да се произнася правилно ли е испълняванъ всѣки бюджетъ; а сѫщо да исказва мнѣнието си върху преобразуванията и подобренията на държавното и общественно счетоводство.

2. Върховната Смѣтна Палата състои отъ единъ предсѣдатель, шесть съвѣтника, шесть първокласни докладчика, шесть второкласни докладчика, шесть третокласни докладчика, единъ секретарь, единъ подсекретарь, единъ регистраторъ, единъ архиваръ, единъ помощникъ архиваря и нуждното число писари и разсилни.

3. Предсѣдателя и съвѣтницитѣ се назначаватъ съ указъ отъ Негово Височество по доклада на предсѣдателя на Министерский Съвѣтъ, а се отчисляватъ по исказано недовѣрие отъ страна на правителството или на Народното Събрание; но и въ двата случая по рѣшението на послѣдното, т. е. на Народното Събрание.

4. Докладчицитѣ, секретаря, подсекретаря, регистратора, архиваря и помощникъ архиваря, се назначаватъ съ указъ отъ Негово Височество по доклада на Финансовия Министръ и по представлението отъ предсѣдателя на палатата.

5. Писаритѣ и разсилнитѣ се назначаватъ и уволняватъ съ приказъ отъ предсѣдателя на палатата.

6. Докладчицитѣ, секретаря, помощникъ-секретаря, регистратора, архиваря, помощникъ-архиваря, се уволняватъ отъ длъжность съгласно съ общия законъ за чиновницитѣ.

7. Председателя и съвѣтницитѣ на палатата трѣбва да иматъ най-малко тридесеть, а секретаря най-малко двадесеть и петь годишна възрасть.

8. За председатель на палатата може да се назначаватъ бивши министри и лица, които да сж служили най-малко двѣ години, като съвѣтници въ палатата, като главни секретари или началници отдѣления при министерствата.

9. За съвѣтници въ палатата се назначаватъ лица, които иматъ поне срѣдне орразование и сж служили най-малко двѣ години, като първокласни докладчици въ палатата, като главни счетоводители, главни контролери, ревизори и старши подначалници при министерствата, или като контролери при I-во класни ковчежничества.

10. За второ и третокласни докладчици въ палатата се назначаватъ лица, които сж свършили най-малко петь гимназиални класа, и сж прослужили поне една година като контролери при нѣкое второкласно или третокласно ковчежничество, секретари и оцѣнители при нѣкоя второктасна или третокласна митница и като третокласни финансови чиновници.

За първокласни докладчици може да се назначаватъ направо лица, които сж прослужили поне двѣ години като контролери при министерствата, като счетоводители при разнитѣ министерства, като контролери при телеграфо-пощенското управление, като първокласни и второкласни финансови чиновници, като второкласни и третокласни ковчежници и контролери, като секретари и оцѣнители при първокласнитѣ митници, като началници на първокласнитѣ и второкласнитѣ телеграфо-пощенски станции.

11. Докладчицитѣ може да се повишаватъ постепенно отъ единъ класъ въ други, когато се опразни нѣкое мѣсто, като се взема въ внимание способностьта, дѣятелностьта и поведението на докладчика.

При еднакви способности, дѣятелность и поведение, повишава се онзи отъ докладчицитѣ, който е прослужилъ по-дълго време.

Ни единъ докладчикъ обаче не може да премине отъ единъ класъ въ другъ, ако не е преслужилъ въ подолния класъ поне една година.

12. Заплатата, която получава всѣки отъ служащитѣ въ палатата, се опредѣля въ специалния законъ за заплатитѣ на чиновницитѣ, и потрѣбната за това сумма се предвижда ежегодно въ разносния бюджетъ на Княжеството.

13. Предсѣдателя, съвѣтницитѣ, докладчицитѣ и секретаря на палатата, не могѫтъ да бѫдѫтъ представители въ Народното Събрание, нито да занимаватъ друга нѣкоя служба. Тѣ не могѫтъ да се занимаватъ съ търговия или каквато и да е индустрия, било сами лично, било чрезъ втори лица, нито да вcovered вематъ прямо или косвенно участие въ предприятия за правителственна, общественна, или частна нужда.

14. Предсѣдателя и съвѣтницитѣ не могѫтъ да бѫдѫтъ роднина помежду си до четвьрти поясъ, нито пакъ може да разискватъ върху смѣткитѣ на отчетници, които имъ сѫ сродници, или въ които смѣтки сѫ сами заинтересувани.

15. Предсѣдателя е най-старшия отъ служащитѣ въ палатата; той слѣди за добрия вървежъ на палатата и слѣди щото всички служащи да испълняватъ точно възлагаемитѣ тѣмъ обязанности.

16. Предсѣдателя на палатата има право, когато намира за необходимо, да приканва съвѣтницитѣ и другитѣ служащи на занятие и извънъ работнитѣ часове, както и въ неписрѫтственнитѣ дни.

Глава 2.

За обязанноститѣ на секретаря.

17. Секретаря е началникъ на канцеларията въ палатата. Той води всичката преписка, надзирава за правилното държание на разнитѣ регистри, а особенно регистра за засѣданията на палатата.

18. Секретаря е обязанъ да съхранява подлиннитѣ постановления, да испраща преписитѣ отъ тѣхъ по принадлежность и да пази всички документи, които му се повѣряватъ.

19. Смѣткитѣ, които се испращатъ въ палатата отъ отчетницитѣ, се регистроватъ подъ надзора на секретаря по реда на постъпванието имъ и се номероватъ.

20. Секретаря надзирава съхраняванието на архивитѣ; завѣрява преписитѣ и извлѣченията отъ разни актове, които би му се поискали отъ всѣко интересующе се лице или учреждение.

21. Строго е запретено на секретаря да изважда книжа изъ архивитѣ, освѣнь въ случай, когато нѣкои документи се поискатъ писменно отъ съдилище или отъ Финансовото Министерство.

22. Въ послѣдния случай палатата постановява, да ли трѣбва да се предадътъ исканитѣ документи. За испращанитѣ въ съда или въ министерството документи се съставлява списъкъ въ два екземпляра, отъ които единъ се запазва въ архивата, а другия се пришива къмъ дѣлото, което се препраща по принадлѣжность, пронизано, прелистено, завѣрено и подпечатано съ печата на палатата.

Глава 3.

За засѣданията на Върховната Смѣтна Палата.

23. Върховната Смѣтна Палата има двѣ огдѣления. Въ всѣко отдѣление засѣдаватъ три съвѣтника подъ предсѣдателството на предсѣдателя на палатата. Когато послѣдний отсътствува или предсѣдателствува въ едно отъ отдѣленията, ако и двѣтѣ засѣдаватъ едновременно, замѣства го най-старший по назначение.

24. Засѣданията на отдѣленията се считатъ законни, когато присътствуватъ поне двама съвѣтници и предсѣдателя, или трима съвѣтници, отъ които едина испълнява предсѣдателска длъжность.

25. Всѣко едно отъ отдѣленията на палатата има право да издава постановления върху смѣткитѣ на отчетнацитѣ.

26. Двѣтѣ отдѣления заедно съставляватъ общото събрание на палатата.

На общото събрание се възлага: 1) да разглѣдва и одобрява годишнитѣ доклади, които палатата поднася на Народното Събрание; 2) да се произнася за отдаванието подъ сѫдъ на нѣкой отчетникъ, когато се възбуди отъ отдѣленията обвинение за подлогъ, фалшификация или злоупотрѣбление съ пари; 3) да преставлява за назначение или отчисление означенитѣ служащи въ чл. 4 отъ настоящия законъ и 4) да се произнася за дѣла и въпроси, касающи се до нейната компетентность, и вѫтрѣшното ѝ устройство.

27. Засѣданията на общето събрание се считатъ законни, когато присѫтствуватъ повечето отъ половината членове и предсѣдателя.

28. Общото събрание на палатата се свиква отъ предсѣдателя, когато той намира за необходимо, а отдѣленията засѣдаватъ най-малко еднъжъ въ недѣлята, въ опредѣленитѣ по общо съгласие дни и часове.

Извънъ опредѣленитѣ дни предсѣдателя има право да свиква извънредни засѣдания, колкото и когато намѣри за необходимо.

Забѣлѣжка. Смѣтната Палата е длъжна да представя въ всѣка сессия на Народното Събрание: числото на засѣданията на общето събрание; 2) числото на засѣданията на отдѣлнитѣ събрания; 3) числото на протоколитѣ държани въ горнитѣ засѣдания и 4) числото на работнитѣ часове.

29. Секретаря е дѣловодитель въ засѣданията на палатата и има само съвѣщателенъ гласъ.

Кога отсѫтствува секретаря замѣства го помощника му или единъ отъ докладчицитѣ по указанието на предсѣдателя,

30. Въ засѣданията на палатата въпроситѣ се рѣ-

шаватъ по вишегласие. Кога гласоветѣ се раздѣлятъ по равно число, приема се онова мнѣние, за което се произнесе предсѣдателя.

31. Всѣки съвѣтникъ при подавание гласа си е длъженъ да искаже мотивитѣ на които основава мнѣнието си.

32. Предсѣдателя събира гласоветѣ, като почне отъ най-младия членъ по служба.

33. Рѣшенията на Върховната Смѣтна Палата се записватъ въ специаленъ регистръ. Като се прочете и одобри рѣшението, подписва се отъ предсѣдателствующий засѣданието и отъ присѫтствующитѣ на засѣданието съвѣтници и се приподписва отъ секретаря.

34. Всѣки съвѣтникъ, който не е съгласенъ съ приетото по вишегласие рѣшение, ако остане при особенно мнѣние и не пожелае да подпише протокола, длъженъ е да изложи писменно въ петь-дневенъ срокъ особенното си мнѣние заедно съ всички необходими за подкреплението му мотиви. Туй мнѣние се прилага къмъ протокола на засѣданието.

Глава 4.

За начина на провѣряванието и обсѫжданието на отчетитѣ и документитѣ.

35. Всички отчетници натоварени съ прибиранието и расходванието на държавнитѣ сумми и материали, както и всички кассиери на общественни, благотворителни и други учреждения, които специални закони поставятъ подъ контрола на Върховната Смѣтна Палата сѫ задължени да ѝ представляватъ ежегодно отчетъ за операциитѣ си.

36. Начина и срока на приготовлението и представлението отчетитѣ, документитѣ, които трѣбва да ги придружавать, и наказанията, що се налагатъ върху неисправнитѣ отчетници, сѫ опредѣлени въ специалнитѣ закони и правилници относително счетоводството на разнитѣ правителственни, обществении и благотворителни учреждения,

които сѫ поставени подъ контрола на Върховната Смѣтна Палата.

37. Ако отчетника не е могълъ да приготви и представи до опредѣления срокъ отчета си, трѣбва да иска съ врѣме отъ Министерството, чрезъ което го представлява, да се продължи срока, което го продължава, ако намѣри уважителни мотивитѣ за окъсняването.

38. Председателя распредѣля между съвѣтницитѣ и докладчицитѣ отчетитѣ и документитѣ за провѣряване.

Той има право за по-успѣшното и бързо дѣйствие на палатата, да опредѣля въ извѣстни случаи срока, въ който нѣкои смѣтки трѣбва да сѫ прегледани.

39. Единъ и сѫщия съвѣтникъ или докладчикъ не може да провѣрява наредъ отчетитѣ на сѫщия отчетникъ за двѣ бюджетни упражнения.

40. Съвѣтника или докладчика, който захваща да провѣрява нѣкой отчетъ, длъженъ е да се увѣри:

1) останало ли е да дължи отчетника отъ истеклата година, и ако е останало, задълженъ ли е напълно съ остатъка;

2) всички приходи събрани ли сѫ на основание законитѣ и внесени ли сѫ въ съкровището напълно;

3) всички расходи направени ли сѫ редовно и съгласно съ сѫществующитѣ закони;

4) при харчението на разрѣшенитѣ за расходъ сумми, съблюдавани ли сѫ интереситѣ на хазната;

5) всички приходи и расходи подкрѣпени ли сѫ съ надлѣжнитѣ оправдателни документи;

6) сбороветѣ добрѣ ли сѫ събирани;

7) нѣма ли нейдѣ сумми, които да не сѫ постѫпили въ хазната, или да не сѫ употрѣбени за каквото сѫ предназначени;

8) остава ли, и колко, длъженъ отчетника за слѣдующата година.

41. Съвѣтницитѣ и докладчицитѣ могѫтъ да изискватъ отъ отчетницитѣ нужднитѣ обяснения за изучвание

на провѣряванитѣ отчети и документи. Преписката за това се води посрѣдствомъ секретаря,

42. Въ извънредни случаи палатата има право да повиква, щото нѣкои отчетници да се явяватъ лично, за да даватъ обяснения. Въ подобни случаи палатата се обрьща къмъ Министерството подъ вѣдомството на което се намира отчетника. Ако лицето не е на длъжность, повиква се чрезъ окрѫжний управитель, въ окрѫга на който обитава.

43. На всѣки повиканъ за лични обяснения отчетникъ, хазната е обязана да плаща пѫтни и дневни пари въ размѣръ, какъвто му се е слѣдвало въ врѣмето, когато е представилъ отчета си.

44. Ако съвѣтника или докладчика при разглѣдвание отчета намѣри нередовноси и неясности, които непозволяватъ да се провѣри както трѣбва, той извѣстява за това незабавно предсѣдателя. Послѣдний като се увѣри въ казванието на съвѣтника или докладчика, заповѣдва да се повьрне чрезъ надлѣжното мѣсто на отчетника отчета заедно съ документитѣ, като му се опредѣли срокъ, до който трѣбва да представи другъ ясенъ и редовенъ отчетъ.

45. Ако съвѣтника или докладчика при провѣряванието отчета намѣри нѣкои основни доказателства за зло употрѣбление, или пъкъ открие дефицитъ, който надминава гаранцията на отчетника, увѣдомява незабавно предсѣдателя, за да предложи въпроса на разглѣждание въ общо събрание на палатата и ако послѣдното признае съобщението на съвѣтника или докладчика основно, съобщава на Финансовото Министерство, за да вземе мѣрки:

1) да се осигури длъжимата отъ отчетника сумма чрезъ движимитѣ му и недвижими имущества и чрезъ гарантитѣ.

2) да се отстрани отъ длъжность отчетника;

3) да се възбуди сѫдебно преслѣдвание, ако има нужда.

46. Ако отчетника не обезпечи доволно злоупотрѣбената сумма или оказавшия се дефицитъ, Финансовото

Министерство има право да го тури подъ полицейски надзоръ.

Полицейската власть, отъ която се поиска това, трѣбва незабавно да го извърши.

47. Въ случай че отчетника е военно лице, Финансовото Министерство се обрыща за надзора до надлѣжната военна власть, която е длъжна да испълни искането.

48. Отстраняванието отъ длъжность на отчетника се извършва отъ Финансовия Министръ въ споразумѣние съ Министра подъ вѣдомството на който се намира отчетника.

49. Сѫдилищата, къмъ които се отнася Финансовото Министерство за обезпечение хазната, въ случай на злоупотрѣбление или дефицитъ, сѫ длъжни незабавно да наложатъ запоръ върху всички недвижими имущества на отчетника, както и на ония движими имущества, които съгласно съ закона може да се усвояватъ. Запора може да трае до като палатата издаде постановлението си върху отчета на отчетника.

50. Малкитѣ грѣшки и неправилности, които съвѣтника или докладчика изнамѣри въ отчета, се бѣлѣжатъ едно по едно и слѣдъ като преглѣда цѣлия отчетъ, предава ги на предсѣдателя въ едно изложение заедно съ извѣстие, че предадения нему за разглѣждание отчетъ и документи сѫ провѣрени и разглѣдани всестранно.

51. Всѣки преглѣданъ отъ докладчика отчетъ, както и забѣлѣжкитѣ му, се предаватъ отъ предсѣдателя на единъ отъ съвѣтницитѣ, за да се увѣри, да ли докладчика го е провѣрилъ основно.

52. Съвѣтника, комуто се възложи провѣрката на докладчиковото дѣло, е длъженъ:

1) да се увѣри, да ли докладчика е провѣрилъ самъ лично възложенитѣ нему отчетъ и документи;

2) да сравни нѣколко точки отъ провѣрения отчетъ съ документитѣ и други книжа, които сѫ служили при провѣрката, за да се увѣри, да ли докладчика е извършилъ редовно и точно провѣрката;

3) да разглѣда, да ли сѫ основни забѣлѣжкитѣ на докладчика по провѣрения отчетъ.

53. Ако съвѣтника намѣри нѣкои нередовности, които даватъ поводъ за съмнѣние, че отчета и документитѣ не сѫ провѣрени внимателно отъ докладчика, извѣстява за това на предсѣдателя, който възлага на други докладчикъ да провѣри отново отчета.

54. За невнимателно и неисправно провѣряване на отчетитѣ и документитѣ, докладчицитѣ се наказватъ дисциплинарно, съгласно съ закона за чиновницитѣ.

55. Ако назначения съвѣтникъ да провѣри работата на докладчика намѣри, че послѣдния е извършилъ точно провѣрката и не се срѣщатъ никакви погрѣшки и нередовности, съобщава за това на предсѣдателя, и внася въ надлѣжното отдѣление дѣлото за окончателното разрѣшение.

56. Отдѣленията на палатата разглѣждатъ докладитѣ на съвѣтницитѣ или докладчицитѣ върху провѣряванитѣ отъ тѣхъ отчети и документи и издаватъ формални постановления върху всѣки.

57. При разглѣжданието докладитѣ на докладчицитѣ послѣднитѣ иматъ право да присѫтствуватъ въ засѣданието съ съвѣщателенъ гласъ, за да даватъ необходимитѣ по провѣрката обяснения.

58. Постановленията на палатата се издаватъ въ името на Негово Височество царствующий Князь.

Оригиналитѣ се подписватъ отъ предсѣдателя и съвѣтницитѣ, които сѫ участвували въ засѣданието, а се приподписватъ отъ секретаря.

Преписитѣ се подписватъ само отъ предсѣдателя и приподписватъ отъ секретаря.

59. Ако съвѣтника при провѣряванието работитѣ на докладчика открие нѣкое злоупотрѣбление или дефицитъ въ отчета и документитѣ на отчетника, той съобщава незабавно на предсѣдателя, за да се вематъ оказанитѣ въ чл. 45 мѣрки.

Глава 5.

За постановленията на Върховната Смѣтна Палата и обжалванията имъ.

60. Първитѣ постановления на палатата биватъ окончателни или привръменни. Окончателни постановления се издаватъ, ако палатата намѣри всички отчети и документи на отчетника правилни и редовни и го обявява за издълженъ предъ хазната, или че има да взема отъ нея.

Приврѣменни постановления сѫ ония, които съдържатъ каквито и да било неправилности относително отчета и документитѣ на отчетника.

61. Окончателното постановление се испраща на отчетника като документъ за освобождението му отъ всѣкаква по-нататъшна отговорность предъ хазната, относително провѣрения му отчетъ, или да може да изиска чрезъ Финансовото Министерство дължимата нему отъ хазната сумма.

62. Привръменнитѣ постановления на палатата се испращатъ до окрѫжнитѣ управители, или околийскитѣ началници въ околийскитѣ градове, най-кѫсно въ разстояние на единъ мѣсецъ отъ като сѫ издадени; а окрѫжния управитель или околийский началникъ ги предава подъ расписка на отчетницитѣ най-кѫсно въ продължение на седемь дни. Распискитѣ се препращатъ незабавно въ палатата.

Забѣлѣжка. До като се приспособятъ законитѣ и правилницитѣ, въ които се опредѣлятъ отговорнитѣ предъ палатата отчетници, както и отчетитѣ и документитѣ, които трѣбва да ѝ представляватъ, палатата има право, безъ да издава привръменни постановления, да изисква отъ надлѣжнитѣ лица, чрезъ обикновенна преписка било доставянието на обяснения и недостающи документи, било поврьщанието на неправилно получени или израсходвани сумми, било исправлението на разни опущения.

63. Отговорнитѣ лица сѫ длъжни да испълняватъ изискванието въ приврѣменното постановление или съ

простата преписка на палатата въ продължение на два мѣсеца, отъ като сж ги получили, или да испратятъ въ палатата писменни обяснения върху постановенитѣ отъ нея неправилности, дефицитъ, липса на документи и пр. Мине ли два-мѣсечния срокъ, палатата издава окончателно постановление срещу отчетника, което испраща на Финансовото Министерство, за да вземе надлѣжнитѣ за испълнението му мѣрки.

64. Окончателнитѣ постановления на палатата се испращатъ по сжщий начинъ, както се оказва въ чл. 62, отъ Финансовото Министерство чрезъ сждебнитѣ или полицейски пристави до съотвѣтствующитѣ отчетници. Окончателнитѣ постановления подлежжтъ на предварително испълнение.

65. Окончателнитѣ постановления може да се обжаловатъ предъ кассационния сждъ, въ течение на три мѣсеца отъ получванието имъ, само ако отчетника намѣри, че палатата е нарушила нѣкоя формалность или законъ при провѣряванието на отчета и документитѣ му или при издаванието на постановлението. При кассационната жалба се прилага и самото постановление на палатата.

66. Кассационний сждъ, слѣдъ като разглѣда жалбата на отчетника, ако я намѣри основателна, кассира постановлението на палатата и ѝ го повръща за разглѣждание отъ ново. Повторното разглѣждание не може да се извърши отъ оня съвѣтникъ или докладчикъ, който е направилъ първата провѣрка, нито пъкъ отъ сжщото отдѣление, което е издало постановлението.

67. Ако палатата поддържи първото си постановление, съобщава мотивитѣ си на кассационния сждъ, който въ общо засѣдание се произнася окончателно върху кассационната жалба на отчетника.

68. Всѣки отчетникъ има право да заяви писменно на палатата, да разглѣда отново отчета и документитѣ му, ако слѣдъ испълнението на окончателното ѝ постановление, той е открилъ въ смѣткитѣ си нѣкои погрѣшки, или пъкъ е изнамѣрилъ документи, които му сж липсвали. Въ

такъвъ случай при писменната си просба отчетника е длъженъ да приложи всичкитѣ документи или книжа, които му сѫ послужили за поводъ, да иска повторно прегледждание.

69. Повторно преглѣждание на нѣкои отчети и документи, върху които е издадено вече окончателно постановление, може да се извърши и по заявлението на всѣки съвѣтникъ или докладчикъ въ палатата, ако при провѣряванието на други нѣкои отчети или документи се изнамѣри, че въ по първия отчетъ или документи сѫществуватъ погрѣшки, опущения, преминавание два пѫти една и сѫща сумма или длъжность и др.

70. Повторно преглѣдвание на нѣкой отчетъ или документъ може да се иска само въ продължение на петь години, отъ като е издадено окончателно постановление на палатата върху сѫщитѣ.

Глава 6.

За рапорта и вѣдомоститѣ на Върховната Смѣтна Палата.

71. Върховната Смѣтна Палата излага ежегодно резултата отъ провѣрката на представенитѣ ней отчети отъ разнитѣ отчетници, слѣдъ като ги сравни съ обнародванитѣ отъ Финансовото Министерство главенъ отчетъ за финансовото положение на Княжеството и законопроекта за окончателното сключвание на съотвѣтствующитѣ бюджети, които то е задължено да представлява на Народното Събрание, съгласно закона за отчетностъта по бюджета. При сравнението палатата обрыща особенно внимание върху слѣдующето:

1) има ли превишенъ нѣкои параграфъ отъ бюджета;

2) съблюдавани ли сѫ постановленията на закона за отчетностьта по бюджета. Резултата отъ сравнението

се излага въ вѣдомости, които съдържатъ въ особни графи представенитѣ отъ Финансовото Министерство свѣдѣния по всѣки параграфъ отъ бюджета и намѣренитѣ отъ палатата резултати, слѣдъ провѣрката на разнитѣ отчети и документи.

72. Вѣдомоститѣ на палатата излагатъ отдѣлно резултатитѣ по прихода и расхода отъ всѣки бюджетъ презъ първата и втората година на провѣренното бюджетно упражнение.

73. Вѣдомоститѣ на палатата, относително съгласието на представенитѣ отъ Финансовото Министерство изложения и намѣренитѣ отъ палатата резултати, се предшествуватъ отъ единъ докладъ, въ който се излагатъ всички неправилности, които палатата е забѣлѣжила по испълнението на съотвѣтствующия бюджетъ както и преобразованията или подобренията, които намира за необходимо, да се въведѫтъ въ държавното или общественно счетоводство.

74. Върховната Смѣтна Палата представлява доклада си относително провѣреното бюджетно упражнение направо въ Народното Събрание. Тя е длъжна обаче да предаде на Финансовий Министръ преписъ отъ доклада и вѣдомоститѣ си най-кжсно до 1 септемврий отъ годината, що иде слѣдъ сключванието бюджетното упражнение. Финансовия Министръ слѣдъ като събере обясненията, които разнитѣ министри намиратъ необходими да дадѫтъ по поводъ на изложенитѣ въ доклада или вѣдомоститѣ на палатата неправилности или забѣлѣжки, распорежда се за отпечатванието имъ и ги представя въ най-близската сессия на Народното Събрание, за да се произнесе върху законопроекта за сключванието на съотвѣтствующия бюджетъ.

75. Начина за провѣрката на представляванитѣ въ Върховната Смѣтна Палата отчети и документи ще се опредѣли въ особенъ правилникъ, който, слѣдъ одобрението

отъ Финансовия Министръ, ще се поднесе за утвърждение на Негово Височество.

76. Закона за устройството и общото управление на Смѣтната Палата отъ 8 февруарий 1883 год., както и правилника за вѫтрѣшния редъ на Смѣтната Палата, утвърденъ съ указъ на Негово Височество отъ 1 юлий 1883 год., № 402, се отмѣняватъ съ приложението въ сила на настоящия законъ.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

за извършванието прѣдварителната провѣрка и виза на платежнитѣ заповѣди отъ Върховната Смѣтна Палата.

(Утвърдено съ указъ на Г. г. Регентитѣ на 14 Януарий 1887 г. подъ Н-о 3, и одобрено отъ II сессия на 5-то Обикновенно Нар. Събрание на 9 Ноемврий 1888 г. Обнар. въ Държав. В. брой 7, отъ 20 Януарий 1887 год.).

Ст. I. Предварителната провѣрка и виза на платежнитѣ заповѣди, която до сега се извършваше въ Финансовото Министерство, да се пренесе въ Върховната Смѣтна Палата, която и да поставя визата си върху тѣхъ, а Финансовото Министерство, слѣдъ това да ги записва само въ регистритѣ си и да дава заповѣдь на ковчежничествата за исплащанието имъ.

Ст. II. Чиновницитѣ, които се занимаватъ съ предварителния контролъ при Счетното и Митарственното отдѣления на Финансовото Министерство, както и тия при Главното Управление на Тел. и Пощитѣ, да се причислятъ къмъ състава на Палатата за да извършватъ тамъ тоя контролъ окончателно.

Ст. III. Предоставя се на Финансовий Министръ да опредѣли кои именно чиновници има да преминатъ въ Върховната Смѣтна Палата.

XXII.

ЗАКОНЪ

за допълнение към закона за Върховната Смѣтна Палата отъ 30 януарий 1885 година.

(Утвърденъ съ Височайший Указъ отъ 2 декемврий 1888 год. подъ Н-о 259, Обнарод. въ „Държ. Вѣстникъ“ брой 142 отъ 31 XII сжщата г.).

1. Споровет҄ѣ мѣжду върховната Смѣтна Палата и Министерствата по визировката на нѣкоя платежна заповѣдь се разрѣшаватъ отъ Министерския Съвѣтъ, подъ отговорностьта на Министритѣ.

2. Въ случай на такъвъ споръ, надлѣжния Министръ внася въпроса на разглѣждание въ Министерския Съвѣтъ, заедно съ писменния отказъ на Палатата. Рѣшението на Съвѣта е задължително както за Министерството, тъй и за Върховната Смѣтна Палата.

3. Ако Върховната Смѣтна Палата и слѣдъ постановлението на Министерския Съвѣтъ остане на мнѣние противно, тя визира платежната заповѣдь, нъ държи смѣтка за всѣкой такъвъ случай и излага въ годишния си докладъ до Народното Събрание основанията, по които тя счита за неправиленъ расходътъ.

4. Върховната Смѣтна Палата е длъжна най-много вътрѣ въ три дни отъ получванието на платежната заповѣдь да положи или откаже визата си.

5. Ако нѣкое отъ ковчежничествата откаже приеманието на оправдателни документи по каквито и да било причини, и лицето, което представлява документитѣ, нѣма възможностьта да удовлетвори исканието на ковчежниче-

ството, надлъжния Министръ се отнася за това до В. См. Палата, която се произнася за приемането или неприеманието имъ.

Въ случай, че трѣбва да се приематъ, Палатата предписва направо на ковчежтичеството да извърши това. Тя постжпва по сжщия начинъ въ всичкитѣ случаи, когато се увѣри, че нѣма възможность да се поправятъ документитѣ и е длъжна да излага това ежегодно въ доклада си до Народното Събрание. Ако документитѣ може да бждатъ поправени, Палатата ги връща обратно на надлѣжното министерство.

6. Върховната Смѣтна Палата въ слѣдението си за точното испълнение законитѣ, правилницитѣ и други въобще нарѣдби по отчетностьта, които сж влѣзли въ законна сила, ако забѣлѣжи, че отчетницитѣ по каквато и да е причина, не се съобразяватъ съ тѣхъ напълно, или пъкъ срѣщне неясни и двусмисленни опредѣления или праздници, е обязана да съобщи своеврѣменно за всичко това на надлѣжния министръ, за да вземе съотвѣтствующитѣ мѣрки.

7. Върховната Смѣтна Палата съобщава направо на отчетницитѣ резултатитѣ отъ провѣрката на отчетитѣ имъ и изисква обяснения по оказавшитѣ се въ тѣхъ нерѣдовности, които обяснения ще има предъ видъ при съставянието на постановлението си по отчетътъ.

Въ случай, че се окаже нуждно да се направятъ нѣкои измѣнения въ отчетитѣ или книгитѣ на отчетницитѣ, В. См. Палата ще съобщава за по-нататъшно распорѣждание въ надлѣжното министерство.

8. Всичкитѣ положения, които противорѣчатъ на настоящия законъ се отмѣняватъ.

XXIII.

ЗАКОНЪ

за бериитѣ (акциза) върху питиетата*).

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 30 януарий 1885 год. подъ Н-ро 26, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ" брой 19 отъ 26 февруарий сжщата година).

Глава 1.

Общи правила.

1. Произвежданието на разни спиртни пития, които се добиватъ отъ хлѣбни и отъ всѣкакви други продукти, е свободно въ Българското Княжество.

2. Тия питиета заплащатъ акцизъ съгласно закона за акцизитѣ. За да могжтъ да се варятъ и продаватъ питиетата, заплаща се п патентовъ налогъ. (Измѣн. спорѣдъ закона отъ 16 февруарий 1896 година).

Глава 2.

За надзора върху питейнитѣ берии.

ОТДѢЛЕНИЕ I.

За властьта и длъжностьта на финансовитѣ чиновници

3. Финансовитѣ чиновници и тѣхнитѣ помощници иматъ право, въ всѣко врѣме, да влазятъ свободно въ

*) Настоящия законъ е поправенъ споредъ измѣненията и допълненията станжли по него отъ 6-то обикн. Н. Събрание I редовна сессия прѣзъ 1890 год. и отъ 8 О. Н. С. II р. с. прѣзъ 1895 год.

спиртнитѣ и бирни заводи, въ ракаджийскитѣ фабрики, въ голѣмитѣ складове (депозити) съ питиета и въ всичкитѣ заведения, гдѣто спиртнитѣ питиета се продаватъ. За да се преглѣдватъ складоветѣ и заведенията въ туй врѣме, когато тѣ сѫ затворени за публиката, дозволява се само, ако това е необходимо и има основателни подозрѣния, че въ споменѫтитѣ мѣста се нарушаватъ правилата на тоя законъ, или се криятъ доказателствата за тия нарушения. Такива преглѣдвания се правятъ винаги въ присѫтствието на единъ чиновникъ отъ мѣстната полиция и двама външни свидѣтели.

4. Финансовитѣ чиновници и тѣхнитѣ помощници, като глѣдатъ да се испълняватъ всичкитѣ въобще правила отъ тоя законъ, обрьщатъ най-много внимание на тия отъ тѣхъ, съ които се запазватъ смѣткитѣ на питейнитѣ берии и тѣхното своеврѣменно внасяние въ ковчежничествата.

5. Що се отнася само до питейнитѣ берии, главнитѣ обязанности на финансовитѣ чиновници и тѣхнитѣ помощници сѫ слѣдующитѣ:

а) да знаятъ точно, колко има спиртоварителни, пивоварителни, ракаджийски и други фабрики и какво количество питиета произвежда всѣкоя отъ тѣхъ; колко ракия се искарва отъ пръщинитѣ (джибритѣ) и колко заведения има, въ които се търгува изцѣло и на дребно, съ мѣстни и иностранни пития;

б) да не би да се внасятъ въ Княжеството спиртни питиета безъ да сѫ заплатили или обезпечили съ залогъ или порѫчителство правото за фабрикация чл. чл. 7, 8 и 9 отъ правилника за фабрикация на спиртнитѣ питиета);

в) да глѣда да не се продаватъ пития безъ патентъ и продажбата да става съгласно съ земенитѣ патенти;

Забѣлѣжка 1. Къмъ числото на престѫпленията, споменѫти въ тоя членъ, свързани съ загуби за хазната, се отнасятъ: безпатентната търговия, изцѣло или на дребно съ пития, а сѫщо и продаванието пития, макаръ съ патентъ, но на който се е вече свършилъ срока; държанието пития въ търговско заведение, отворено за публиката, нъ

което нѣма патентъ за търгуване съ тѣхъ, продаванието пития на дребно съ патентъ, земенъ за продавание пития изцѣло, и наопаки, продаванието пития изцѣло съ патентъ, земенъ за търговия на дребно; продаванието иностранни пития съ патентъ, земенъ за продавание мѣстни пития; търгуванието въ мѣстности, причислени, споредъ правилата на закона и расписанието, къмъ по-високъ разрядъ, съ патенти, земени за по-доленъ разрядъ и слѣдователно, за което е пл тено по-малко пари; търгуванието съ единъ патентъ въ гостинницитѣ и тѣмъ подобни заведения, които иматъ нѣколко тезгяха за продавание пития и продаванието пития съ патентъ, земенъ въ името на друго лице, ако това име не е на стопанинътъ на зданието.

Забѣлѣжка 2. Съдържательтъ на питейното заведение, трѣбва да има свидѣтелство отъ надлежний кметъ, че притежава качествата, предвидени въ чл. 51 на тоя законъ.

г) за всѣко нарушение на тоя законъ се съставляватъ особенни протоколи, въ присѫтствието на обвиняемия, ако той е билъ на лице, и двама свидѣтели, а въ по-важни случаи и въ присѫтствието на полицейски чиновникъ. Въ протоколитѣ трѣбва да се забѣлѣжатъ слѣдующитѣ свѣдѣния: *а)* врѣмето и мѣстото на съставлението му, тъй сѫщо, кой го е съставилъ и предъ кои свидѣтели; *б)* въ какво именно се заключава издиреното нарушение на правителственния интересъ (безпатентна търговия съ питиета, укриванието имъ отъ заплащание правото за фабрикация и пр.); съ какви доказателства се потвърдява нарушението, (издирванието на самия фактъ на укрититѣ питиета, количеството имъ, думитѣ на лицата, които сѫ били очевидци на безпатентна търговия, или укриванието на питиетата, като се забѣлѣжи мѣстожителството имъ) и кой именно, на основание на доказателствата, трѣбва да се смѣта за виновенъ въ стореното нарушение и *в)* оправданията на виновния, ако той пожелае, да представи такива;

д) протоколитѣ трѣбва да сѫ подписани отъ оногова, който ги съставя, оть свидѣтелитѣ и отъ виновния, ако той се съгласи да направи това. Спиртнитѣ питиета се за-

държатъ само тогава, кога тѣ не сж исплатили или обезпечили правото за фабрикация и се даватъ за съхранение на мѣстнитѣ кметове, които се расписватъ за това въ протоколитѣ, догдѣто се даде край на дѣлото по сждебенъ редъ;

е) слѣдъ като се издирятъ нарушенията и се съставятъ протоколитѣ, тѣ се испращатъ безъ забава въ мѣстнитѣ окржжни сждилища на рѣшение. Въ отношенията, съ които се придружавать протоколитѣ, се забѣлѣжва: *а)* кой именно се привлича къмъ отговорность за стореното нарушение и *б)* стойностьта на патента, която се слѣдва на съкровището за това, че питиетата сж продавани безъ патенть и основанията за осжждание на виновния; освѣнъ това и глобата въ пари, като наказание, и

ж) държатъ потрѣбния отчетъ за всички предмѣти що се отнасятъ до питейнитѣ берии, за да го представляватъ гдѣто трѣбва, а тъй сжщо и за ревизия въ Върховната Смѣтна Палата.

Забѣлѣжка 1. За съставяние отчета окржжнитѣ ковчежничества отварятъ на чиновницитѣ отъ финансовия надзоръ, кога тѣ поискатъ, книгитѣ върху постжплението на питейнитѣ сборове.

Забѣлѣжка 2. Протоколитѣ и испитванията, които се съставляватъ по нарушенията на питейния уставъ, ако не сж станжли точно споредъ алинея *г)*, *д)* и *е)* на чл. 5, не могжтъ да се вземать за основа на присжда.

Забѣлѣжка 3. Въ протоколътъ трѣбва да се указва причината, по която не е подписанъ отъ обвиняемия или отъ другиго нѣкого отъ присжтствующитѣ при съставлението му.

6. Кога испълняватъ обязанноститѣ си, финансовитѣ чиновници, тѣхнитѣ помощници, а тъй сжщо и фабричнитѣ контролери, трѣбва да показватъ съвсѣмъ добросъвѣстна ревность за работата; да не допущатъ никакви отстжпки, кога прилагатъ закона, но и да не утрупватъ фабикантитѣ и винопродавцитѣ съ искания, които се не основаватъ на закона. Тѣ трѣбва да се грижатъ най-много да предвар-

дватъ нарушенията на закона върху питейнитѣ сборове, като разяснявать и показвать сѫществующитѣ распореждания. Само ако се види, че обмисленно се мѫчатъ да нарушатъ закона, или че не е възможно да се предварди, слѣдъ като е станѫло престѫплението, трѣбва да съставляватъ протоколи предъ свидѣтели и да правятъ изслѣдвания (дознания), които се предаватъ въ мѣстнитѣ надлежни сѫдилища за рѣшавание.

7. Финансовитѣ чиновници и тѣхнитѣ помощници не трѣбва да приематъ платежитѣ за право на фабрикация, или други доходи, които трѣбва да постѫпятъ въ хазната, тъй като всички пари, принадлежащи на хазната, трѣбва да се внасятъ въ мѣстнитѣ ковчежничества отъ самитѣ платци.

8. Ако нѣкой наскърби, или се въспротиви на финансовия чиновникъ, или на негова помощникъ, кога последния испълнява служебнитѣ си обязанности, предава се на углавенъ сѫдъ.

9. Финансовитѣ наглѣдници иматъ правата и обязанноститѣ, изложени въ членоветѣ 38 — 39 отъ закона за надзора и събиранието на даждията, отъ 13 априлий 1883 година.

ОТДѢЛЕНИЕ II.

За властьта и длъжноститѣ на чиновницитѣ отъ градската и селска полиция

10. Чиновницитѣ отъ градската и селска полиция, въ крѫга на своето вѣдомство, иматъ сѫщитѣ длъжности по наблюдаванието да се испълняватъ изложенитѣ въ тоя законъ правила, каквито сѫ наложени и на финансовитѣ чиновници (чл. 4 и 5), като се исключи постоянния контролъ за реда, по който се произвеждатъ пития въ спиртоварителнитѣ, пивоварителнитѣ и ракаджийски фабрики.

11. Полицията по никакъвъ начинъ не може да бѫде посредникъ кога винопродавцитѣ или други лица внасятъ

платежитѣ, както се каза по-горѣ (чл. 7), направо въ мѣстнитѣ ковчежничества. Само, въ случай, когато се дири чрезъ полицията суммата отъ питейния сборъ, по искането на финансовия чиновникъ, или споредъ основанията, забѣлѣжени ясно въ тоя законъ, тя (полицията) приема паритѣ, за да ги предаде безъ забава въ хазната.

12. Да се затварятъ разни видове питейни заведения, които сѫществуватъ, чрезъ земени въ хазната патенти, или да се запрети тѫзи търговия, кагато за нея има патентъ, дозволява се само въ случаитѣ, положително опредѣлени отъ закона (54 чл. на този законъ и чл. 46 отъ закона за надзора и събиранието на даждията) и то само съ распорежданието на мѣстния окрѫженъ управитель или финансовъ чиновникъ, а не на другитѣ полицейски чиновници, като се пазятъ и нареденитѣ за това правила.

Забѣлѣжка. Кога се престѫпва питейния уставъ, полицията се рѫководи отъ изложенитѣ показания въ чл. 6. При това върху нарушенията, свързани съ загубитѣ на хазната, които сѫ изброени подробно въ забѣлѣжката на пунктъ *в)*, чл. 5, отъ настоящий законъ, полицията не възбужда сама преследванията противъ виновнитѣ, а ги предава на мѣстния финансовь чиновникъ.

13. Градската и селска полиция, по устното или писменното искание на финансовитѣ чиновници и финансовитѣ нагледници, даватъ имъ всѣкоя законна помощь, за да испълняватъ лежащитѣ на тѣхъ служебни обязанности.

Глава 3.

За спиртоварението.

ОТДѢЛЕНИЕ I.

Общи правила.

14. Подъ спиртоварение се разбира искарванието спиртъ направо изъ разни видове хлѣбни продукти, както на зърна, тъй и на брашно, изъ зеленъ ячмикъ, ръжь и прочее.

15. Спиртоварението се извършва само въ нарочно устроени за това фабрики и съ запазвание долуизложенитѣ правила.

16. Отмѣненъ споредъ закона отъ 16 февр. 1896 г.

ОТДѢЛЕНИЕ II.

За устройството на спиртоварителнитѣ фабрики.

17. Спиртоварителнитѣ фабрики могжтъ се устроява на всѣкждѣ, като се обяви предварително за това на мѣстния окржженъ управитель, съгласно чл. 27.

18. Направата на фабрикитѣ и распредѣлянието на фабричнитѣ здания, тъй сжщо необходимитѣ за спиртоварението вещи, сждове и уряди не подлежжтъ подъ никакви ограничения и въ туй отношение се дава право на фабрикантитѣ да постжпватъ както искатъ, като испълняватъ само изложеното въ послѣдната статия правило. При всѣка спиртоварителна фабрика трѣбва да има особенъ зимникъ (изба), за държание спирта и не се запретява да има освѣнъ зимника и отдѣления, за да се размѣсва спирта съ вода и да се пречиства чрезъ студенъ или горѣщъ способъ.

19. Казанитѣ трѣбва да бждатъ направени тъй, щото спирта да се истича само изъ едно мѣсто, именно изъ тржбата на истудилника, презъ която спирта се влива направо въ особно отредения за това сждъ (бъчва, каче и др. т.), нарича̀нъ мѣрникъ.

Забълъжка. Мѣрника се поставя на здрава подлога, щото положението му да не може да се измѣнява.

20. Кога се въздигатъ спиртоварителнитѣ фабрики, се вардятъ правилата върху безопастностьта отъ огънь на фабричнитѣ сгради и съсѣднитѣ здания, а сжщо и тия условия, съ които се уварва здравието и живота на работницитѣ и игиеническото положение на мѣстностьта, която заобикаля фабриката.

21. Като се построи спиртоварителната фабрика, мѣстния финансовъ чиновникъ, въ присжтствието на сто-

панина или намѣстника му, се увѣрява посрѣдствомъ преглѣдването на казаня, да ли се е завардилъ чл. 19 отъ закона.

За да не може да се вари спиртъ, безъ знанието на окрѫжний управитель, признава се за достатъчно да се запечата вратата отъ гдѣто се топли казана, а сѫщо и клапитѣ му, които предаватъ пагата въ всичкитѣ отдѣления на фабриката. Само, вслѣдствие на нѣкои особни причини, се дозволява запечатванието на другитѣ фабрични сѫдове и уряди.

ОТДѢЛЕНИЕ III.

Подъ какви условия се произвежда спиртовареннето.

22. Колко врѣме трѣбва да работи спиртоварителната фабрика, по кой способъ трѣбва да се извършва спиртовареннето, числото на кваса и количеството материала, който се употрѣблява въ всѣкоя отъ тѣхъ за приготвяние дрожитѣ (подквасата), а тъй сѫщо количеството и силата на искарвания спиртъ, всички тия не подлежѫтъ подъ никакви ограничавания и се оставятъ на усмотрението на фабрикантина; забранява имъ се само да употрѣбляватъ въ спиртовареннето ядовити вещества, като: витрионъ и др. такива.

23. Патентно право за спиртовареннето се добива като се плаща на хазната по 250 лева годишно, или 125 за 6 мѣсеца, за всѣка фабрика, безъ да се глѣда мѣстностьта и силата на фабриката, като се смѣта началото на годината отъ 1 януарий.

24. На всѣка спиртоварителна фабрика се опредѣля по единъ надзиратель, който държи катадневна смѣтка за спирта, който се искарва въ спиртоварителната фабрика и постоянно я наблюдава

Задължаватъ се фабрикантитѣ на спиртъ, да отреждатъ на правителственнитѣ контрольори при фабрикитѣ си по една стая, която ще служи и за канцелария и за

жилище. (Допълн. спорѣдъ закона отъ 16 февр. 1896 г.).

25. Фабричнитѣ надзиратели трѣбва да се намиратъ всегда при спиртоварителнитѣ фабрики, като иматъ свободно влизание всѣкое врѣме, денѣ и нощѣ, въ всичкитѣ отдѣления на фабриката. Тѣ глѣдатъ да се испълняватъ правилата на закона, които сѫ предвидени по-долу, а найиного за туй, щото всичкото количество приготвенъ спиртъ за продань да се записва напълно въ фабричната правителственна книга, безъ най-малко спотаявание и то въ сѫщий день, когато е искаранъ.

26. Въ всѣка фабрика се държи отъ надзирача особна книга, подписана и подпечатана отъ Министерството на Финанситѣ. Въ тая книга се записва слѣдующето: 1) кога е почнато да се вари и колко врѣме е траяло варението на спирта; 2) количеството ведра спиртъ, който е изработенъ въ фабриката; 3) количеството ведра спиртъ, който е изнесенъ за продавание и името на лицето, на което е продаденъ спирта и 4) колко е платено за право фабрикация въ хазната. Въ тая книга финансовитѣ чиновници записватъ всичкитѣ си дѣйствия върху наглѣжданието продажбата на спирта и исплащанието правото за фабрикация.

Забѣлѣжка. Горѣказанната книга се приготовлява отъ Министерството на Финанситѣ за смѣтка на фабрикантина и въ нея контролера трѣбва да записва горѣпоменѫтитѣ свѣдения въ сѫщий день, когато се извари или продаде спирта.

27. Фабрикантина, който желае да вари спиртъ, трѣбва да подаде обявление за това на мѣстний окрѫженъ управитель.

28. Окрѫжния управитель като направи надписъ на подаденитѣ обявления, испраща единъ екземпляръ въ Министерството на Финанситѣ, а другия предава на фабрикантина и заедно съ това отнема наложенитѣ на фабричнитѣ ссѫдове печати, за да се почне произвежданието на спирта. Слѣдъ това, като се прекрати спиртоварението, финансовия чиновникъ запечатва, фабричнитѣ ссѫдове по установений редъ.

ОТДѢЛЕНИЕ IV.

Върху опредѣлянието на изработения спиртъ, държанието и продаванието му.

29. Сварения спиртъ се истака изъ казана само презъ мѣрника и непремѣнно въ присѫтствието на фабричния правителственъ наглѣдвачъ. Наглѣдвача опредѣля количеството и силата на спирта, заедно съ фабрикантина или намѣстника му.

Забѣлѣжка. Спирта трѣбва да се истака изъ казаня веднѫжъ въ день, ако само устройството му не препятствува на това.

30. Количеството на спирта, опредѣлено споредъ изложения въ чл. 20 редъ, се записва въ фабричната правителственна книга (ст. 26) и се внася въ зимницитѣ, изъ които мѣста се продава, но само изцѣло (топтанъ).

Забѣлѣжки. На всѣки сѫдъ, въ който се държи спиртъ въ зимника (бъчви, бурета, качета), трѣбва да е забѣлѣжена съ боя или съ резки вмѣстимостьта му. Тъй сѫщо трѣбва да е опредѣлена отъ финансовия чиновникъ и вмѣстимостьта на тия бъчви, въ които се размѣсва съ вода и пречиства спирта, като имъ се турятъ бѣлѣжки, които опредѣлятъ до гдѣ сѫ пълни бъчвитѣ съ спиртъ.

31. Количеството на спирта, което се намира въ спиртния заводъ се провѣрява отъ финансовия чиновникъ, най-малко всѣки три мѣсеци; но ако стане нужда и по-често. Цѣльта на такива ревизии трѣбва да състои въ туй, щото да се убѣди дѣйствително ли се намира остатъка спиртъ, който е забѣлѣженъ въ правителственната книга. Недостатъка, що се намѣри при ревизията, се записва на расходъ въ книгата; а кога се намѣри излишъкъ, прави се распитвание и ако се поясни, че излишъка, не е станѫлъ отъ нѣкои злоупотрѣбления, записва се на приходъ, а пъкъ, ако излишека произлиза отъ сторени злоупотрѣбления, спирта се запечатва и на основание на извършеното рас-

питване, възбужда се противъ виновнитѣ нуждното сѫдебно преслѣдване.

Забѣлѣжка. Количеството спиртъ, което се намира въ завода: въ бъчви, бурета и др. сѫдове се опредѣлява посрѣдствомъ бѣлѣжкитѣ, нъ въ случай на крайна необходимость, кога има основание да се предполага, че се намира излишекъ, скритъ отъ финансовия надзоръ, той се премѣрва посрѣдствомъ вѣрни мѣрки, които трѣбва да се намѣрватъ въ завода.

32. Спирта ако се погуби отъ пожаръ, или отъ наводнение, доклѣ е още въ завода, се освобождава отъ право за фабрикация, ако при распитванието, сторено отъ полицията въ присѫтствието на мѣстния финансовъ чиновникъ, се потвърди, че пожара е станѫлъ, не защото е искалъ фабрикантина, и че туй количество спиртъ, което той казва да е погубено, дѣйствително е истрѣбено отъ пожара или наводнението.

Глава 4.

За пивоварението.

ОТДѢЛЕНИЕ I.

За устройството на пивоварителнитѣ фабрики.

33. Пивоварителнитѣ фабрики могѫтъ се гради, както въ градоветѣ тъй и по селата, като се съобщи за това предварително на мѣстния окрѫженъ управитель за добивание разрѣшение.

34. За устройството на фабрикитѣ и необходимитѣ за пивоварението сѫдове не се налагатъ никакви изисквания, а се оставятъ въ туй отношение фабрикантитѣ да постѫпватъ както искатъ.

35. Кога се градятъ пивоварителнитѣ фабрики, вардятъ се правилата върху безопастностьта отъ огънь и други условия, изложени въ чл. 20 на тоя законъ.

ОТДѢЛЕНИЕ II.

Подъ какви условия се извършва пивовареннето.

36. Колко врѣме трѣбва да дѣйствуватъ пивоварителнитѣ фабрики, способа на самото производство, числото на кацитѣ, въ които се обработва добитата жидкость, като се вари ячмикъ съ вода, количеството на употрѣбяванитѣ за това материали, а тъй сжщо и количеството на изработванитѣ пития, всички тия не подлежжтъ на никакви ограничавания и се оставятъ на фабрикантовото усмотрѣние.

Изработеното пиво се държи подъ контролъ на правителствения контрольоръ, който има канцеларията си и жилището си при самата фабрика, за която цѣль фабрикантитѣ отреждатъ по една стая. (Допълнение спорѣдъ закона отъ 16 февруарий 1896 година.

37. Правото за пивовареннето се добива, като се плати въ хазната, споредъ мѣстностьта и размѣра на търговията си, патентенъ сборъ въ два разряда отъ 200 и 500 лева, които разряди се опредѣлятъ отъ съединеното присжтствие на надлежната окржжна коммисия и мѣстното общинско управление. Това право може да се заплаща въ всѣко шестомѣсечие, като се смѣта началото на годината отъ 1 януарий.

Глава 5.

За варението на питиетата.

38. Правото за варение пития се добива, като се плаща въ съкровището патентенъ сборъ.

За варението на разни ликьори и ракии отъ спиртъ вино, или пръщини, за всѣка фабрика, годишно:

а) въ Софияı, Варна и Руссе . . . . . 40 лева
б) въ окржжнитѣ градове . . . . . . 20 „
в) въ всички други мѣста и околийски центрове . . . . 16 „

Забѣлѣжка 1. Домашнитѣ казани, собственни или

наети отъ други лица, които служатъ за преварвание пръщинитѣ на лозаритѣ, освобождаватъ се отъ патентенъ налогъ.

Забѣлѣжка 2. Горнитѣ патенти се издаватъ и за половинъ година.

39. На фабрикитѣ се дозволява да варятъ пития и правятъ разни издѣлия отъ спиртъ или вино отъ всѣкакво качество, споредъ както искатъ куповачитѣ и да ги продаватъ по каквато щѫтъ цѣна. Запретява се само, щото въ състава на разнитѣ смѣси, посрѣдствомъ които се варятъ питиета, да се недопущатъ разни видове краски (бои) и други вещества, които дѣйствуватъ врѣдно на здравието.

40. Спирта и пивото може да се продаватъ въ заводитѣ, въ които сѫ били изработени, само на едро (топтанъ), безъ да се изисква особенъ патентъ за правопродавание.

41. Разнитѣ питиета, като: амери, коняци, ликьори, менти и пр., които се приготовляватъ въ Княжеството, ще се считатъ мѣстни питиета.

Глава 6.

За докарвание на питиета изъ чужбина.

42. Всѣки, който желае, може да си докара отъ странство всѣкакъвъ видъ пития, като: спиртъ, вино, разни ракии отъ плодове, пиво, конякъ, ликьоръ и пр., като плати сѫществующитѣ митарственни сборове и акциза съгласно закона за акциза. (измѣнение спорѣдъ закона отъ 16 февр. 1896 год,).

Забѣлѣжка 1. За търгувание въ Княжеството съ пития докарани изъ чужбина, вардятъ се общитѣ правила за търгуванията съ пития, изложени въ VIII глава на тоя законъ.

Забѣлѣжка 2, Отмѣнена спорѣдъ закона отъ 16 февруарий 1896 год,

43. Спиртнитѣ питиета се внасятъ въ Княжеството само презъ покрайграничнитѣ мѣста, гдѣто има митарственни учреждения, въ които се провѣряватъ стокитѣ и се вcase взематъ митарственнитѣ сборове и въ никой случай не е позволено да се прекарватъ презъ други мѣста.

Глава 7.

За искарването на питиетата въ чужбина.

44. Спирта и другитѣ мѣстни спиртни произведения, кога се изнасятъ вънъ отъ границата, се освобождаватъ отъ правото на фабрикация и отъ износното мито (чл. 20 отъ правилника за правото на фабрикация). Това изнасяние обаче трѣбва да става само презъ мѣста, гдѣто има митарственни учреждения.

Глава 8.

За търговия изцѣло (топтанъ) и на дребно (парлама) съ пития.

ОТДѢЛЕНИЕ I.

Общи правила.

45. Търговия съ всички безъ исключение питиета може да се упражнява, като се взематъ предварително патенти, както е изложено въ слѣдующитѣ членове. Обаче на правителството се запазва правото на контролъ, за да се не допуща да се фабрикуватъ, внасятъ и продаватъ въ Княжеството спиртни питиета, въ които има намѣсени токсически и други вредителни за здравието вещества. За тая цѣль Финансовия Министръ урежда чрѣзъ правилникъ условията отъ хигиеническа точка на зрѣние, които подъ страхъ на наказание съ глоба отъ 25 до 200 лева и конфискувание пития, ще сѫ длъжни да испълняватъ фабрикантитѣ и продавачитѣ на спиртни пития (измѣнение и допълнение спорѣдъ закона отъ 16 февр. 1896 г.).

46. Търговията съ пития се подраздѣля: на търго-

вия изцѣло (топтанъ), на дребно (парлама) и на разносъ. Търговия изцѣло се разбира продажбата на вино отъ веднажъ и въ една ржка, въ количества не по-малки отъ 15 литри; пиво въ бурета, или въ сандъци; спиртъ, ракия и всѣкакви спиртни питиета, въ количества не по-малки отъ 4 литри; продажбата на питиета въ по-малки количества се смѣта за търговия на дребно. Разносна търговия съ мѣстни и инносранни питиета се проумѣва ходението и продаванието по селата и градоветѣ тия питиета, не по-малко отъ 40 литри на една ржка и наведнажъ. (Измѣнение спорѣдъ закона отъ 16 февр. 1896 год.).

47. Питията се продаватъ, както исцѣло тъй и на дребно, съ произволни мѣрки, сирѣчь въ бъчви, бурета, бутилки (шишета) и тѣмъ подобни сждове отъ различна вмѣстимость, като се завардва само, споредъ вида на търговията, изложеното въ предния параграфъ правило.

48. Правото за търговия изцѣло, на дребно и на разносъ, се добива, като се вcase изъ хазната всѣкоя година и то въ брой питейни патенти, споредъ забѣлѣженитѣ цѣни въ приложеното расписание. Патентитѣ се даватъ именни, сирѣчь, въ тѣхъ се записва името и фамилията на човѣка, който ги е взелъ и за всѣкое заведение отдѣлно. Безъ да се взематъ опредѣленитѣ патенти, не се дозволява никому да продава пития, сжщо тъй се запретява даже и съ патентъ да се прекарватъ и разнасятъ на дребно за проданъ пития, по селата по пжтищата, по полетата и по кжщята, освѣнъ на сергиитѣ, по сбороветѣ и панаиритѣ.

49. Лицата, които желаятъ да продаватъ питиета на разносъ, джни сж предварително да се снабдятъ съ патенти за тая търговия, споредъ расписанието на патентовия сборъ (измѣненъ спорѣдъ закона отъ 16 фев. 1896 год.).

Забѣлѣжка 1. Взетитѣ патенти за право-продавание на едро въ едно опредѣлено мѣсто (градъ или село) не могжтъ да служатъ за продавание на разносъ.

Забѣлѣжка 2. Въ заведенията и всѣкакъвъ видъ продавници отворени за публиката, но които нѣматъ па-

тенти за продавание пития, се забранява, подъ отговорность на стопанитѣ, да се държатъ и употрѣбяватъ всѣкакви пития, даже и ако би тѣ да сѫ донесени въ заведението отъ самитѣ посѣтители (гости), и

Забѣлѣжка 3. Въ лѣкарницитѣ, въ публичнитѣ домове и въ банитѣ, не може да се търгува съ пития, даже ако се земе и патентъ.

50. Патентитѣ трѣбва да бѫдѫтъ окачени на видно мѣсто въ сѫщитѣ продавници, за които тѣ сѫ дадени. Надъ вратата на продавницата, презъ които се влиза, закова се дъска, написана по български, която изяснява отъ кой видъ е търговията съ пития сир. какъ се произвежда търговията: на дребно или на едро.

51. Патентъ за търгувание на дребно и на разносъ съ пития, може да получава само пълнолѣтенъ, който не е билъ осѫжданъ за фалшификация, укривателство, кражба, контрабанда и за друго нѣкое прѣстѫпление, влѣкуще лишавание отъ политически и граждански права.

Освѣнъ това, лицата, които желаятъ да получатъ патентъ за търгувание съ спиртни питиета на дребно въ селата, или на разносъ, трѣбва да сѫ български подданници (измѣн. спорѣдъ закона отъ 16 Февр. 1896 год.

52. Лицата, желающи да се снабдятъ съ патенти за търгувание съ питиета на едро, на дребно или на разносъ, се отнасятъ къмъ окрѫжнитѣ управители или околийски началници, снабдени съ свидѣтелства, отъ надлѣжнитѣ кметове, удостовѣряющи, че тѣ сѫ жители отъ селото и иматъ право да търгуватъ съ питиета; окрѫжния управитель или околийски началникъ, като се увѣри, че лицето, което иска да кръчми, е испълнило трѣбованията на чл. 51 и е помѣстено въ списъка за разрядитѣ на питейнитѣ заведения, издава му обявление до ковчежничеството за да му се издаде патентъ, по цѣната, показана въ приложеното расписание и распредѣлението на заведенията по разряди, споредъ чл. 64.

Забѣлѣжка 1. На лицата, които се съдружатъ да продаватъ пития, ако не сѫ повече отъ трима, записватъ

се въ патента имената и на трима̀та, ако ли сѫ повече отъ трима, то името на дружеството и на представителя му.

Забѣлѣжка 2, Патентитѣ се издаватъ за една година, или за 6 мѣсеци.

Забѣлѣжка 3. Ако патента за продавание пития се взема за търгувание презъ втората половина на финансовата година, която се счита отъ 1 януарий, то въ хазната се плаща само половината отъ годишната цѣна.

Забѣлѣжка 4. На градскитѣ и селски общини се дозволява да събиратъ за общински потрѣби особенъ налогъ отъ издаденитѣ патенти; но тоя налогъ не може да надминува 25% отъ цѣната на патента (чл. 109 п. 8 отъ закона за градскитѣ общини.

53. Взетитѣ патенти въ името на едно лице не могѫтъ да се предаватъ другиму; наслѣдницитѣ обаче на умрѣлитѣ питиепродавци могѫтъ да продължаватъ да търгуватъ въ сѫщитѣ завѣдения съ такива патенти до свършака на срока имъ.

Забранява се да се прѣнася търговията съ патентъ взетъ за едно мѣсто на друго; но въ случай на затваряние на едно заведение прѣди истичанието на патентния срокъ по непреодолими причини (force major) дозволява се да се търгува съ сѫщия патентъ въ друго завѣдение, нъ само въ сѫщия градъ или село (измѣн. спорѣдъ зак. 15|XII 90 год.).

54. Когато търговеца нѣма право да върти търговия съ пития, поради забѣлѣженитѣ причини въ чл. 49 пунктъ 4 и чл. 51, или пакъ за туй, че е издадено запрещение да нѣма питейно заведение въ нѣкои мѣста (чл. 63), то отвореното питейно заведение, макаръ и да е взето за него патентъ, незабавно се затваря по распорежданието на мѣстния окрѫженъ управитель; но не по другъ начинъ, освѣнъ като се възбуди сѫщеврѣменно, споредъ установения сѫдебенъ редъ, преслѣдвание противъ лицето, което е отворило това заведение, въпреки издаденитѣ правила. Сѫщо тъй се постѫпва и съ тѣзи лица, които иматъ право да търгуватъ, но продаватъ безъ установения патентъ.

Забѣлѣжка 1, Ако лицето, на което заведението се

затваря, поради нѣмание патентъ, се снабди съ такъвъ било при откриванаето на това нарушение, или послѣ затварянието на заведението, това послѣдното се отваря за търгувание, а дѣлото се продължава да се разглѣдва въ сѫдилището, за наказание на станалото нарушение.

Забѣлѣжка 2. Ако въ безпатентното заведение се търгува и съ други стоки и търговията му съ тѣхъ е по голѣма, отъ колкото тази съ питиетата, или ако търгува въ дома си, гдѣто живѣе, тогава заведението се незатваря, а се взиматъ или запечатватъ (ако е това възможно) само питиетата и другитѣ кръчмарски принадлѣжности.

Забѣлѣжка 3. Ако виновния е чуждъ подданникъ, затварянието ще се извършва въ присѫтствието на чиновникъ отъ консулството, на което виновния е подданникъ, само ако има консулство въ мѣстото. Съставений протоколъ ще бѫде въ два екземпляра и подписанъ отъ чиновника на консулството. Часоветѣ, по които може да се иска пратенникъ отъ консулството, опредѣляватъ се отъ 9 часа сутринъ до 3 послѣ пладнѣ.

Ако това намѣсвание закъснѣе да стане, или не се приеме, по коя и да е причина, или ако въ мѣстото нѣма консулство, или ако пратенника не иска да подпише протокола, затварянието може да стане подъ отговорность на финансовия надзоръ или полицията, която ще подтвьрди въ протокола причината за отсѫтствието, ако е извѣстна тя, или за отказванието на пратенника отъ консулството да се подпише, ако той мотивира това отказвание.

ОТДѢЛЕНИЕ II.

За продавание пития изцѣло (топтанъ) отъ пивоварителнитѣ фабрики и отъ спиртнитѣ заводи.

55. Пития се продаватъ изцѣло изъ зимницитѣ на ракаджийскитѣ фабрики, изъ пивоварнитѣ, отъ лозаритѣ, варачитѣ, които варятъ ракия отъ прѫщини (джибри), отъ останалото на дъното вино и изъ тия мѣста (складове),

гдѣто има налѣто много отъ споменатитѣ пития сжщо тъй и кога се разнасятъ.

Забѣлѣжка. Лозаритѣ и сливаритѣ могжтъ да продаватъ изцѣло, на всѣкадѣ безъ да header зематъ патенти, но само ония пития, които тѣ сами сж изработили, за което трѣбва да иматъ свидѣтелства отъ надлежнитѣ кметове.

56. Позволено е да се правятъ складове (депозити) отъ разни спиртни питиета и да се продаватъ въ всичкитѣ мѣстности на едро, но съ условие да се взема за всѣки складъ особенъ патентъ.

57. Въ зимницитѣ на ракаджийскитѣ фабрики, сжщо така и въ стоварищата изцѣло може да се устрояватъ различни уреди (аппарати) за преваряване на ракия и на спиртъ.

ОТДѢЛЕНИЕ III.

За продавание пития на дребно (парлама).

Раздѣлъ I.

За уреждането на заведенията, въ които се продаватъ пития на дребно и реда за отварянето на такива търговии.

58. Отварянието на всѣкакъвъ родъ заведения за търговия на дребно съ пития се разрѣшава въ градоветѣ и въ други заселени мѣста, както въ обикновенно врѣме, тъй и въ сборски (панаирски) дни.

Забранява се обаче за напрѣдъ да се отварятъ питейни заведения близу до молитвеннитѣ домове, до училищата и до казармитѣ, на разстояние, по-малко отъ сто метра (допълнение спорѣдъ закона отъ 16 Февруарий 1896 год.).

Забѣлѣжка. Лозаритѣ, които искарватъ вино и ракия, ако пожелаятъ да търгуватъ на дребно съ своитѣ пития, задължени сж да вcauseматъ за това патентъ, споредъ расписанието за патентитѣ.

59. Подъ име заведение за търгувание на дребно

съ пития се разбиратъ: гостилницитѣ, хановетѣ, кафенетата, дукянитѣ, механитѣ, буфетитѣ и тѣмъ подобни заведения, отворени за публиката. Тъй сѫщо и хановетѣ, въздиганието на които се позволява съ право да продаватъ пития и извънъ населенитѣ мѣста, но само при пѫтищата (друмоветѣ) и при бродоветѣ (гечититѣ).

Забѣлѣжка 1. Дюкяна или друго зеведение, гдѣто има повече отъ единъ буфетъ, или станъ (тезгяхъ) за продавание пития, се смѣта като за 2 отдѣлни заведения и трѣбва да се вематъ патенти за всѣкое отдѣлно мѣсто за продавание.

Забѣлѣжка 2. Отварянието продажба съ пития върху земитѣ (мѣстата) или въ кѫщитѣ, чийто стопани не сѫ иститѣ търговци, а други лица, учреждения или общества, зависи отъ взаимното уговаряние на наемача и стопанина на земитѣ и кѫщята, безъ никаква намѣса отъ правителството,

60. Въ всичкитѣ споменѫти въ предидущия параграфъ заведения се разрѣшава продажбата на дребно, съ всѣкакъвъ родъ пития, мѣстни или донесени отъ другадѣ, да се испиватъ въ сѫщото мѣсто, или да се изнасятъ вънъ, само съ туй ограничение, че за право на търгувание съ инностранни пития, трѣбва да се взема особенъ патентъ, споредъ забѣлѣжената въ приложеното расписание цѣна.

Забѣлѣжка. Лицата, които търгуватъ на дребно само съ иностранни пития, сѫ длъжни да вематъ патентъ и за мѣстни.

61. За вѫтрѣшното устройство на споменатитѣ въ предния параграфъ заведения не се издаватъ никакви наредби, само е потрѣбно, щото тѣ, съ исключение на хановетѣ, да иматъ входъ отъ къмъ улицата.

Въ всичкитѣ изобщо заведения и мѣста, гдѣто се върти търговия съ пития, не се забранява продаванието и на други стоки.

62, Колкото за количеството на питейнитѣ заведения и въобще на мѣстата, гдѣто се продаватъ пития, въ градоветѣ или по селата, не се турятъ никакви ограничения,

освѣнъ тѣзи, които сж забѣлѣзани въ чл. 49, пунктъ 4 и чл. 63.

63. На окржжнитѣ управители се предостая право да издаватъ постановления за затваряние ония питейни завѣдения, които фаворизиратъ пиянството запретенитѣ игри и разврата, или които безпокоятъ общественния редъ. Тия постановления, които трѣбва да бждатъ мотивирани, ставатъ испълняеми слѣдъ утвърждението имъ отъ Министра на Финанситѣ, ако срѣщу тѣхъ не бжде подадена въ петнадесеть дневенъ срокъ отъ съобщението въззивна жалба прѣзъ окржжния управитель за окржжний сждъ. Такива дѣла окржжний сждъ разглѣдва вжтрѣ въ единъ мѣсецъ най късно отъ деня на постжпванието имъ (измѣнение споредъ закона отъ 16 Февр. 1896 г.).

64. Распредѣлението мѣстата на разряди, и за плащанието на патентния сборъ, споредъ прилагаемото расписание, става 2 пжти въ годината: два мѣсеца прѣди настжпванието на всѣко полугодие. Въ второто полугодие се опредѣлятъ разрядитѣ само на новооткриваемитѣ питейни заведения, а на ония, разрядитѣ на които сж били опредѣлени въ първото полугодие, оставатъ въ сила за цѣла година. Това распредѣление се установява чрѣзъ постановления отъ градскитѣ общински управления за градоветѣ, а за окржзитѣ отъ окржжнитѣ постоянни коммисии, нъ и въ двата случая всѣкога при участието на Финансовитѣ чиновници и подъ предсѣдателството на окржжнитѣ управители и влиза въ сила слѣдъ одобрѣнието му отъ Министра на Финанситѣ. За основа на рѣченото распрѣделение се вяематъ положението на търговеца и питейната търговия, която той върши.

Заявленията за отваряние на стоварница съ пития за търгувание могжтъ да се даватъ прѣзъ всѣко врѣме въ годината. (измѣн. спор. зак. 15|ХП 90 год.

Раздѣлъ II.

За наказанията.

65. Въ случай, че се отварятъ магазии и други заведения, въ които се продаватъ спиртни питиета, на дребно и на едро, безъ да е взетъ патентъ, виновнитѣ ще се наказватъ, въ първий случай съ една глоба отъ 100 до 200 лева и патентната стойность, а въ вторий — отъ 200 до 400 лева и патентната стойность.

66. Лицата, които се уловятъ да продаватъ на дребно спиртни питиета, на разносъ, въпреки членъ 47 отъ настоящий законъ, се наказватъ за прьвъ пѫть съ една глоба отъ 200 лева. За всѣко повторение глобата се удвоява.

67. Лицата, които продаватъ на едро питиета на разносъ, безъ патентъ, или съ патентъ, но въ мѣста непредвидени въ патента (вижъ чл. 49 и забѣлѣжка 1), се осѫждатъ да заплатятъ стойностьта на патента и се наказватъ: въ първий случай съ една глоба отъ 200 до 400 лева а въ вторий — отъ 100 до 200 лева.

68. Лицата, които укриватъ по какъвто и да е начинъ спиртни питиета отъ заплащанието слѣдуемия се акцизъ наказватъ се да заплатятъ акциза и се глобяватъ отъ 100 до 2000 лева и заловенитѣ питиета се конфискуватъ за въ полза на държавното съкровище (изменение спорѣдъ закона отъ 16 Февр. 1896 год.).

Забѣлѣжка. Тия наказания ще се приспособяватъ и за чуждитѣ подданници, само че тѣ ще се сѫдятъ съгласно съ сѫществующитѣ трактати.

69. За неиспълнение забѣлѣжка 3 на чл. 49 и чл. 50 отъ настоящий законъ, виновнитѣ се наказватъ съ глоба отъ 20 до 120 лева. (измѣн. спорѣдъ закона отъ 16 февр. 1896 год.)

70. Лицата, които се уловятъ да търгуватъ съ спиртни питиета по панаиритѣ и съборовѣтѣ безъ патентъ, се наказватъ съ глоба отъ 15 до 100 лева.

(78)

71. Всѣко нарушнние, предвидено и наказуемо отъ настоящия законъ, се констатирва чрезъ актъ. съставенъ веднага при откриването му. Такива актове, за да иматъ законна сила, трѣбва да бѫдѫтъ подписани отъ съставительтъ, двама свидѣтели и отъ обвиняемата страна, споредъ формата, която ще бѫде приложена при правилникътъ на закона за тютюна.

Ако обвиняемия откаже да подпише акта, прави се за това забѣлѣжка върху самия актъ. (новъ чл споредъ закона 15|XII|90 год.).

72. Окрѫжнитѣ управители, съвмѣстно съ финансовитѣ чиновници, налагатъ чрезъ постановления, основани на актоветѣ, съставени отъ агентитѣ на полицията, съкровището или на общинитѣ наказанията, предвидени отъ закона. Тия постановления иматъ сила на сѫдебно рѣшение и се привеждатъ въ испълнение по сѫщия редъ, както и сѫдебнитѣ рѣшения, слѣдъ утвърдението имъ отъ Министра на Финаситѣ, ако срѣщу тѣхъ не бѫде подадена въ 15 дневенъ срокъ въззивна жалба, чрезъ окрѫжния управитель за окрѫжния сѫдъ. (новъ чл. споредъ закона 15|XII 90 год.).

73. Срокътъ за обтѫжване на постановленията почва отъ деньтъ на съобщението, подъ расписка на осѫденото лице, че издаденото срещу него постановление е било утвърдено. За лица обаче съ неизвѣстно мѣстожителство, срокътъ за аппелъ почва отъ деньтъ на публикуванието му въ „Държавенъ Вѣстникъ". (новъ чл. споредъ закона 15|XII 90 год.)

74. Въззивната жалба се подава на окр. управление, който заедно съ постановлението и другитѣ книжя по него испровожда веднага въ окрѫжния сѫдъ за по-нататъшенъ ходъ на дѣлото.

Окончателнитѣ присѫди на Окрѫжнитѣ Сѫдилища, съ които се налага глоба до 100 лева включително непо-

длѣжатъ на кассация прѣдъ Върховний Кассац. Сѫдъ. (допълненъ споредъ закона отъ 16 февруар. 1896 год.)

75. Актоветѣ, чрезъ които се констатиратъ нарушенията на настоящия законъ, служатъ за неоспорими доказателства предъ сѫдътъ, освѣнъ когато бѫдѫтъ обявени за фалшиви; когато съдържатъ опущение отъ формалноститѣ по съставянието имъ, или когато се оспори и докаже тѣхната невѣрность и неоснователность. (новъ чл. спорѣдъ закона 15|XII 90 год.

76 На всѣко лице, било служаще или частно, което е спомогнало за откриванието на нѣкое нарушение на настоящия законъ, дава се за награда половината отъ постѫпилитѣ въ съкровището глоби

Не се дава награда на служащитѣ за открити нарушения при редовнитѣ ревизии, опредѣлени отъ закона и правилника. (новъ чл. спорѣдъ закона отъ 16 февруар. 1896 год.).

77. Всички ходатайства за опрощавание наложенитѣ глоби по настоящий законъ, ставатъ отъ Министра на Правосѫдието, нъ винаги съ предварителното съгласие на Финансовия Министръ. (новъ членъ спорѣдъ закона отъ 16 февр. 1896 год.).

78. Когато нѣкое лице се залови въ каквото и да е нарушение на настоящия законъ и нѣма затвърдено мѣстожителство въ Княжеството, изисква се отъ него да даде съотвѣтственната съ престѫплението гаранция, а въ противенъ случай, задържа се до разглѣждание на дѣлото; обаче такива дѣла се разглѣждатъ най-кѫсно въ единъ мѣсецъ. Въ случай, че не може да внесе исканата сумма, тогава глобата се замѣнява съ затворъ, като се смѣта по 4 лева за всѣки день лишавание отъ свобода.

По сѫщия начинъ се постѫпва и съ лицата, които не би били въ положение да исплатятъ и узаконенитѣ берии. (новъ чл. споредъ закона отъ 16 февр. 1896 год.).

79. Длъжностьта на финансовитѣ чиновници и фи-

нансовитѣ наглѣдници по настоящия законъ се отнема и възлага на акцизнитѣ надзиратели и акцизнитѣ агенти. (новъ чл. споредъ закона отъ 16 февр. 1896 год.).

80. Всичкитѣ закони, указѝ и окрѫжни, издадени по питейната часть, които противоречѫтъ на настоящий законъ се отмѣняватъ.

РАСПИСАНИЕ

на патентовия сборъ за правотъргувание съ пития изцѣло, на дребно и на разносъ. (измѣнен. спорѣдъ зак. 15|XII 90 г.)

За търгувание изцѣло и на дребно	Въ София, Руссе, Пловдивъ, Варна и Бургасъ	Въ другитѣ окр. градове	Въ окол. градове, селата, които сѫ сѣдалища на окол. началници и селата, населени повече отъ 2000 души	По селата	Безъ разлика на мѣстата
	Годишна цѣна въ левове				
А.					
За търгувание изцѣло.					
1. Отъ стоварищата (складоветѣ) за спиртъ, вино, ракия и пиво отъ мѣстно произвѣдение и чуждестранно	500	300	200	150	—
В.					
1. Всички жители, които разнасятъ спиртни питиета, за продавание на едро по цѣлото Княжество заплащатъ . . .	—	—	—	—	500
2. Ония, които продаватъ по цѣлото Княжество, съ исключение на гр. София, Руссе, Пловдивъ, Варна и Бургасъ . . .	—	—	—	—	350
3. Ония, които продаватъ само по околийскитѣ градове и селата	—	—	—	—	160

За търгуване изцѣло и на дребно	Въ София, Русе, Пловдивъ, Варна и Бургасъ	Въ другитѣ окр. градове	Въ окол. градове, селата, които сж сѣдалища на окол. началници и селата, население повече отъ 2000 души	По селата	Безъ разлика на мѣстата
	Годишна цѣна въ левове				
В.					
За търговия на дребно.					
1. Отъ хотелитѣ, кафенетата, дюгенитѣ и тѣмъ подобни завѣдения:					
Първий разрядъ . . .	400	300	200	16	—
Вторий „ . . .	300	200	120	100	—
Третий „ . . .	150	120	75	60	—
Допълнителни за търговия съ финни питиета.					
(измѣн. спор. зак. 16|II 96 г.).					
Първий разрядъ . . .	800	600	400	320	—
Вторий „ . . .	300	160	80	40	—
Третий „ . . .	200	100	40	20	—
2. Отъ сжщитѣ завѣдения, отворени презъ сборски (панаирски) дни, за търговия съ пития отъ мѣстно произвѣдение и чуждестранно, за всѣки единъ день се плаща .	10	8	5	3	—
3. За сжщата пакъ търговия отъ бюфетитѣ:					
а) при клубоветѣ на желѣзнитѣ пжтища и лагери-					

За търгуване изцѣло и на дребно	Въ София, Руссе, Пловдивъ, Варна и Бургасъ	Въ другитѣ окр. градове	Въ окол. градове, селата, които сѫ сѣдалища на окол. началници и селата, население повече отъ 2000 души	По селата	Безъ разлика на мѣстата
	Годишна цѣна въ левове				
безъ разлика на мѣстата.	—	—	—	—	100
б) при публичнитѣ градски градини въ София, Руссе, Пловдивъ, Варна и Бургасъ	—	—	—	—	160
в) въ окрѫж. градове . .	—	—	—	—	80
г) въ околийскитѣ градове и селата	—	—	—	—	40
За сѫщата търговия отъ кафе-шантанитѣ, гдѣто постоянно свиратъ и пѣятъ въ София, Руссе, Пловдивъ, Варна и Бургасъ	400	—	—	—	—
Въ другитѣ окр. градове .	—	200	—	—	—
Въ окол. градове и секата.	—	—	60	—	—

Приложение второ

Книга

дадена отъ……………окрѫженъ управитель на……………търговецъ, който търгува на едро съ спиртъ, за записвание прихода и расхода на спирта въ склада му за врѣме отъ……………до 1 януарий 188… г.

Н-ро по редъ	Врѣмето, когато е постѫпилъ спирта въ склада	Отъ гдѣ е спирта, презъ коя митница е прекаранъ и срѣщу каква декларация	Числото на варелитѣ	По колко е оцѣненъ отъ митницата оката спиртъ		Количеството на постѫпилия спиртъ		Забѣлѣжка	Н-ро по редъ	Врѣмето, когато е продаденъ спирта	Кому и гдѣ е продаденъ спирта и съ какво свидѣт. е снабденъ куповача отъ надл. властг	Числото на продаденитѣ варели съ спиртъ	Количество на продадения спиртъ		Суммата на заплатеното право за фабрикация за продаваемия спиртъ		Н-ро и дата на квитанцията, срещу която е заплатено правото за фабрикация на продадения спиртъ
				лева	ст.	оки	др.						оки	д.	лев	ст.	
								Тукъ се забѣлѣзва между другитѣ бѣлѣжки, които може да стане нужда да се направятъ и за случая когато тър-ца заплати правото за фабрикацията на спир. при внасянието му въ митн. и се запис. Н-ро, дат. и стойност. на квит. срещу която е внесено това право									

XXIV.

ЗАКОНЪ

за отчуждение на недвижимитѣ имоти за държавна и общественна полза.

(Утвърденъ съ Височайшиѝ указъ отъ 31 януарий 1885 год. подъ Н-ро 32; обнародванъ въ „Държ. Вѣстникъ" брой 18 отъ 23 февруарий сѫщата година).

Глава 1.

Предварителни постановления.

1. Отчуждението за държавна и общественна полза се извършва отъ сѫдебнитѣ власти.

2. Сѫдилищата не могѫтъ да се произнесѫтъ за отчуждението до като общественната полза не е доказана и обявена въ формитѣ, предписани отъ настоящия законъ.

Тия форми състоятъ:

1) въ закона или въ Княжеския указъ, който позволяватъ извършванието на работитѣ, за които отчуждението се изисква;

2. въ акта на окрѫжния управитель, съгласно съ мнѣнието на окрѫжната постоянна коммисия, въ който актъ се обозначаватъ, мѣстата или земитѣ, върху които трѣбва да се извършатъ работитѣ, когато това означение не е станѫло въ закона или Княжеския указъ;

3) въ приказа, който издава по-подиръ окрѫжний управитель, съгласно съ мнѣнието на окрѫжната постоянна коммисия, за да опредѣли имотитѣ, на които се приспособява отчуждението.

Това приспособление не може да се извърши ни на единъ частенъ имотъ, освѣнъ слѣдъ като се поканятъ интересующитѣ се страни да представятъ своитѣ възражения, съгласно съ правилата, изложени въ глава II.

3. Всичкитѣ пò-главни и важни държавни и обществени сгради, като: желѣзници, държавни пжтища, канали, канализация на рѣки, басейни и пр., предприети било отъ държавата, било окржжията, било отъ общинитѣ, било отъ частни компании съ пособие или безъ пособие отъ държавата, съ отстжпване или безъ отстжпване на държавни и общественни имоти, могжтъ да се извършатъ само съ силата на единъ законъ, който ще се издава слѣдъ едно административно изслѣдвание.

За пò-маловажни постройки въ окржжията, като: мостове, държавни и общественни здания и други такива, достатъченъ е само Княжески указъ, издаденъ тоже слѣдъ предварително административно изслѣдвание.

4. Предварителнитѣ изслѣдвания ставатъ по единъ правилникъ, одобренъ отъ Министерския Съвѣтъ и утвърденъ съ Княжески указъ.

Глава 2.

За административнитѣ мѣрки относително до отчужденията.

5. Щомъ прогласяванието на общественната полза стане, то надлежнитѣ учрѣждения и лица, натоварени съ извършванието на работитѣ или сградитѣ. съставляватъ за частьта, която се простира въ всѣка община, плана по части на земитѣ или зданията, на които отстжпванието намиратъ за нуждно.

6. Планътъ на имотитѣ за отчуждавание, съ името на всѣки притежатель, стои подложенъ въ общинското управление, гдѣто се намиратъ имотитѣ, въ продължение на десеть дни, за да може всѣкой да го узнае.

7. Срокътъ, опредѣленъ въ горния членъ, започва отъ датата на обявлението, което се проважда на заинте-

сующитѣ се страни, за да имъ бѫде извѣстно, че планътъ е положенъ въ общинското управление.

Това обявление се залѣпя на главната порта, на мѣстния молебенъ домъ и на правителственното или общинско здание, и се извѣстява публично чрезъ глашатай.

Освѣнъ това публикува се и въ единъ или по-вече мѣстни вѣстници, а ако нѣма такива, то въ „Държавенъ Вѣстникъ".

Въ обявлението, между другото, трѣбва да се спомене, че се запрещава на притежателитѣ да продължаватъ или предприематъ какви и да е работи, съ които би се измѣнило състоянието на мѣстата.

8. Цѣната на работитѣ, които би били предприети или довършени противъ предписанията на горния членъ, не ще се взема въ внимание при опредѣлението на обезщетението, освѣнъ ако необходимостьта е оправдана.

Това распореждание остава безсилно, ако въ разстояние на една година не се пристѫпи къмъ отчуждението.

9. Кметътъ удостовѣрява съ единъ протоколъ, че тия съобщения и обявления сѫ станѫли.

Въ тоя сѫщия протоколъ, който и явившитѣ се страни сѫ длъжни да подпишатъ, той записва такожде тѣхнитѣ устни заявления. А колкото за писменнитѣ заявления, тѣ се прилагатъ при протокола.

Протоколътъ трѣбва да се сключи въ послѣдния день на срокътъ, предписанъ въ чл. 6.

10. При истичанието на срока, опредѣленъ въ чл. 6, една коммисия се събира въ главния градъ на околията, за да разглѣда заявленията на притежателитѣ и направи своитѣ бѣлѣжки за измѣнението или опазванието на чъртежътъ на отчуждаемитѣ имоти.

Тая коммисия, предсѣдателствована отъ околийския началникъ, ще състои отъ четири члена на окрѫжния съвѣтъ, назначени отъ окрѫжния управитель, и съгласно съ мнѣнието на постоянната коммисия, отъ кмета на общината, гдѣто се намиратъ имотитѣ, и отъ единъ отъ инжинеритѣ, натоварени съ извършванието на работитѣ или сградитѣ.

Ако сградитѣ, за които се приготвя отчуждението. преминуватъ презъ землището на двѣ или по-вече общини ще участвова всѣкой кметъ само въ разискванията относително до оная часть на сградата, която се касае до неговата община.

Коммисията може да разисква законно само въ присжтствието на 5 члена най-малко.

Въ случай, че числото на присжтствующитѣ е шесть и мнѣнията се раздѣлятъ, гласътъ на предсѣдателя превишава (наддѣлява).

Притежателитѣ, имотитѣ на които се отчуждаватъ, не могжтъ да правятъ часть отъ коммисията.

11. Въ продължение на осемь дни коммисията приема забѣлѣжкитѣ на притежателитѣ. Тя ги вика колчимъ намѣри за нужно; тя дава мнѣнието си. Нейнитѣ дѣла трѣбва да бждатъ свършени въ продължение на десеть дни; слѣдъ това околийский началникъ испраща протокола до окржжний управитель

Въ случай, че казанитѣ дѣла не бждатъ довършени въ горѣспоменжтия срокъ, околийский началникъ е длъженъ въ три дни да испрати на окржжния управитель своя протоколъ заедно съ събранитѣ докуметни.

12. Ако коммисията предложи нѣкое измѣнение въ чъртежа, показанъ отъ инжинеритѣ, околийский началникъ трѣбва, по указанията въ чл. 7 форма, незабавно да съобщи на притежателитѣ, които интересоватъ тия измѣнения. Въ продължение на осемь дни отъ деньтъ на това съобщение. протоколътъ и книжата ще останатъ положени въ канцеларията на околийското управление. Интересующитѣ се страни могжтъ да вззематъ безплатно преписи отъ тѣхъ и да направятъ писменно своитѣ бѣлѣжки.

Въ слѣдующитѣ три дни околийский началникъ трѣбва да препрати на окржжния управитель всичкитѣ книжа.

13. Като разглѣда протокольтъ и приложенитѣ при него книжя, и като се увѣри, че не сж станали никакви измѣнения въ чъртежитѣ, окржжния управитель, съ съгла-

сието на окрѫжната коммисия, издава приказъ, съ който опредѣля имотитѣ, що има да се отчуждатъ и врѣмето, когато ще стане нуждно да се завзематъ.

Ако обаче отъ мнѣнието на коммисията послѣдва да се измѣни плана на разрѣшенитѣ сгради, окрѫжний управитель, отлага дѣлото, до като се произнесе надлежното висше началство.

Висшето началство, споредъ обстоятелствата, може или да постанови окончателно, или да заповѣда изново да станѫтъ било всичкитѣ, било само нѣкои отъ формалноститѣ, предписани въ горнитѣ членове.

14. Предписанията на членоветѣ 10, 11 и 12, никакъ не сѫ приспособими въ случая, когато отчуждението би се поискало отъ нѣкоя община и въ интересъ чисто общински, нито пъкъ на работа за отваряние или поправяние на селски пѫтища.

Въ тоя случай протоколътъ, предписанъ отъ чл. 9, съ мнѣнието на общинския съвѣтъ, се препраща отъ кмета до околийский началникъ, който заедно съ своитѣ бѣлѣжки, го препраща на окрѫжния управитель.

Окрѫжния управитель, слѣдъ като разглѣда тоя протоколъ и вземе мнѣнието на окрѫжната постоянна коммисия, прави докладъ за това до висшето надлежно началство и слѣдъ разрѣшението на това послѣдньето издава приказъ съобразно съ горния членъ.

Глава 3.

За отчуждението и за неговитѣ слѣдствия, касателно до привилегиитѣ, ипотекитѣ и други реални права.

15. Ако въ плановетѣ, оставени въ общинското управление, съгласно съ чл. 6, или въ измѣненията, направени отъ висшето началство, споредъ чл. 13, се намиратъ имоти на отсѫтствующи, на малолѣтни, на запрѣтени, или на други неправоспособни, то настойницитѣ, както и всички представители на неправоспособнитѣ, могѫтъ по разрѣше-

нието на окрѫжния сѫдъ, издадено по тѣхно заявление въ распоредително засѣдание, слѣдъ изслушванието на прокурора, да се съгласятъ полюбовно за отчуждението на казанитѣ имоти.

Въ сѫщия случай окрѫжнитѣ управители могѫтъ да отчуждаватъ окрѫжнитѣ имоти, съ съгласието на окрѫжния съвѣтъ и съ удобрението на Министра на Финанситѣ.

Кметоветѣ могѫтъ да отчуждаватъ общински имоти, ако за това сѫ опълномощени отъ общинския съвѣтъ и е удобрено отъ Министра на Финанситѣ.

Държавнитѣ имоти се отчуждаватъ отъ Министра на Финанситѣ, съ съгласието на Министерския Съвѣтъ.

16. Ако би че притежателитѣ на земитѣ или зданията, отстѫпванието на които е припознато за нуждно, или представителитѣ имъ, не се съгласятъ полюбовно, окрѫжний управитель препраща на прокурора въ окрѫжностьта на който се намиратъ имотитѣ, закона или указа, който позволява извършванието на сградитѣ и споменѫтия въ чл. 13 приказъ.

17. Въ тритѣ дни и на основание на книжата, които показватъ, че формалноститѣ, предписани отъ чл. 2, на глава I и отъ глава II на настоящия законъ, сѫ се испълнили, прокурорътъ поисква отъ сѫдилището и то провъзгласява съ рѣшение отчуждението за обществената полза, на земитѣ или на зданията, означени въ приказа на окрѫжния управитель.

Ако въ течението на една година отъ приказа на окрѫжний управитель администрацията не е извършила отчуждението, всѣкой притежатель, имотитѣ на когото сѫ влѣзли въ казания приказъ, може да даде жалба на сѫдилището. Това послѣдньето съобщава тая жалба на окрѫжния управитель, който въ най-кратъкъ срокъ трѣбва да испрати книжата и сѫдилището произнася рѣшението си въ тритѣ дни.

18. Извлѣчение отъ сѫдебното рѣшение се публикува и се залѣпя по начина, показанъ въ чл. 7, въ общината, въ която се намиратъ имотитѣ. Освѣнъ това, то се

обнародва въ единъ отъ вѣстницитѣ, издаваеми въ окрѫжието, или ако тамъ нѣма такъвъ, въ „Държавенъ Вѣстникъ".

Това извлѣчение отъ сѫдебното рѣшение, съдържаще имената на притежателитѣ, мотивитѣ и постановлението, съобщава имъ се въ жилището, което сѫ си избрали въ околията, гдѣто се намиратъ имотитѣ, чрезъ едно заявление предъ кмѣтството на общината, гдѣто се намиратъ тия имоти; и въ случай, че не сѫ избрали мѣстожителство, съобщението на рѣшението се препраща въ два преписа, отъ които единий се врѫчва на кмета, а другий на наемателя, пазача или управителя на имота.

Всичкитѣ други съобщения, предписани отъ настоящия законъ, ще ставатъ по горѣспоменѫтия начинъ.

19. Слѣдъ испълнението на предписанитѣ въ горния членъ формалности, рѣшението тутакси се представя на надлежния нотариатъ и се вписва въ неговитѣ книги.

20. Въ петнадесеть дни отъ какъ е било представено и вписано въ нотариатътъ за ипотекитѣ рѣшението, ще трѣбва да бѫдѫтъ заявени привилегиитѣ и ипотекитѣ, каквито може би да има върху отчуждаемитѣ имоти, биле тѣ ипотеки по контрактъ, или по сѫдебно рѣшение, или по силата на закона. Ако тоя срокъ не е опазенъ, отчуждението на недвижимъ имотъ се освобождава отъ всички привилегии и ипотеки, каквито и да бѫдѫтъ тѣ, безъ да се докачатъ правата на малолѣтнитѣ, на запрѣтенитѣ, отсѫтствующитѣ и неправоспособнитѣ, върху стойността на обезщетението, щомъ тя не е била заплатена или щомъ редътъ, по който ще се плаща на заимодавцитѣ, не е билъ окончателно установенъ.

Записанитѣ заимодавци въ никакъвъ случай не ще иматъ право да повишаватъ съ наддавание цѣната на имотътъ, но ще могѫтъ да изискватъ, щото обезщетението, да се опредѣля съгласно съ глава IV.

21. Сѫдебнитѣ искове за унищожение на договоръ, за възвръщание имотъ и всички други реални искове, немогѫтъ да спрѫтъ отчуждението и неговото дѣйствие.

Правата на имущитѣ се пренасятъ върху стойностьта, а недвижимиятъ имотъ остава свободенъ.

22. Правилата, изложени въ първия параграфъ на чл. 18 и въ членоветѣ 19. 20 и 21, се прилагатъ и въ случай на полюбовно съгласие, станжло помежду администрацията и притежателитѣ.

Обаче администрацията може безъ ущербъ на правата на трети лица, да исплати и безъ горѣозначенитѣ формалности стойностьта на очужденитѣ имоти, ако тя не би превишила 500 лева.

Ако не сж се испълнили формалноститѣ за вдигание на ипотекитѣ, отчуждението не се спира, обаче интересующитѣ се страни могжтъ да предаватъ своитѣ права и отпослѣ по правилата, опредѣлени въ глава IV на настоящия законъ.

23. Противъ това сждебно рѣшение може да се подаде кассационна жалба, но само за неподсждность, превишение на власть и за несъблюдение формитѣ на сждопроизводството.

Кассационната жалба трѣбва да се подаде въ осемдневенъ срокъ отъ деня, когато е било съобщено рѣшението отъ окржжния сждъ. Тя се съобщава въ осемь дни било на противната страна, въ нейното мѣстожителство, съгласно съ чл. 18, било на окржжния управитель, било на кмета, споредъ естеството на работитѣ или сградитѣ. Иначе кассационната жалба остава безъ послѣдствие.

Въ петнадесеть дни отъ какъ е била съобщена на странитѣ касационната жалба, дѣлото се препраща въ гражданското отдѣление на Кассационния Сждъ, което е длъжно да издаде рѣшение въ единъ срокъ отъ 30 дни.

Глава 4.

За правилника на обезщетенията.

1. Приготвителни мѣрки.

24. Въ осемьтѣ дни, които послѣдватъ слѣдъ съоб-

щението, предписано отъ чл. 18, притежательтъ е длъженъ да повика и да покаже на администрацията арендаторитѣ, наемателитѣ на имотитѣ, онѣзи, които иматъ право да се ползуватъ отъ прихода, които иматъ право за живѣние, както тѣ сж опредѣлени отъ гражданския кодексъ и които иматъ право за служебность (сервитудъ), произходящи отъ самитѣ документи на притежателя или отъ други актове, въ които би се споменувало това, ако ли не, притежательтъ самъ остава отговаренъ за обезщетенията, които тия послѣднитѣ могжтъ да поискатъ. А другитѣ интересующи се страни се считатъ поканени да представятъ своитѣ права чрезъ съобщението, упомѣнжто въ чл. 7 и 8, и сж длъжни да се явятъ предъ администрацията въ сжщия осемь дневенъ срокъ отъ съобщението, споредъ чл. 8; въ случай, че просрочатъ, тѣ ще бждатъ лишени отъ всѣко право на обезщетение.

25. Предписанията на настоящия законъ, относително до притежателитѣ и до тѣхнитѣ заимодавци, сж приспособими и на имеющия право да се ползува отъ прихода както и на неговитѣ заимодавци.

26. Администрацията съобщава суммитѣ, които дава за обезщетение на притежателитѣ и на всичкитѣ други интересующи се, които сж били показани, или които сами сж се явили въ срока, опредѣленъ въ чл. 24.

Предлагаемитѣ отъ администрацията възнаграждения, трѣбва да се обявятъ и обнародватъ, съгласно чл. 7 отъ настоящия законъ.

27. Възнаграждението за отчужденитѣ частни имоти става не само въ пари, но и съ недвижими имоти споредъ взаимното съглашение.

28. Вжтрѣ въ петнадесеть дни, слѣдъ абявлението на цѣнитѣ, притежателитѣ и другитѣ интересующи се лица сж длъжни да обявятъ своето съгласие, или, ако не приематъ предложената тѣмъ цѣна, да покажатъ суммата, която искатъ.

29. Настойницитѣ и ония лица, които представляватъ неправоспособнитѣ както и тия, които врѣменно за-

взематъ имотитѣ на отсѫтствующитѣ, могѫтъ законно да приематъ предложенията, изложени въ чл. 26, ако сѫ опълномощени споредъ формитѣ, предвидени въ чл. 15.

30. Министрътъ на Финанситѣ, окрѫжнитѣ управители и кметоветѣ могѫтъ да приематъ предложенията за обезщетения срѣщу отчуждени имоти, принадлѣжащи на държавата, окрѫжията, общинитѣ или на обществени заведения въ формитѣ и съ упълномощенията, предвидени въ чл. 15.

31. Срокътъ отъ 15 дни, опредѣленъ въ чл. 28 ще бѫде отъ единъ мѣсецъ въ случаитѣ, предвидени въ членове 29 и 30.

32. Ако предложенията, направени отъ страна на администрацията, не сѫ били приети въ предписания отъ членове 28 и 31 срокъ, администрацията повиква предъ надлежното окрѫжно сѫдилище притежателитѣ и всичкитѣ други интересующи се лица, които сѫ били показани или сами сѫ се явили, за да се опредѣлятъ обезщетенията, и сѫщеврѣменно представя: 1) списъка на предложенитѣ сумми и на исканията, направени съобразно съ членове 26 и 28; 2) плановетѣ на отдѣлнитѣ имоти и документитѣ, съ които странитѣ подкрѣпятъ своитѣ предложения и искания.

33. Сѫдилището назначава за разглѣждание дѣлото публично засѣдание, въ единъ срокъ най-много до единъ мѣсецъ, въ което странитѣ излагатъ своитѣ предложения на кратко.

Узнае ли сѫдилището, че тѣ нѣматъ добровѣрни (автентични) документи, достатъчни за да може на тѣхъ да се установи цифрата на обезщетението, то постановява, щото въ най-кратко врѣме да се пристѫпи къмъ разглѣжданието и оцѣнението на земитѣ заедно съ постройкитѣ, ако има такива, отъ трима вѣщи людье, които веднага трѣбва да се опредѣлятъ отъ странитѣ. Ако странитѣ не се представятъ или съгласятъ да изберѫтъ вѣщитѣ людье, тогазъ послѣднитѣ се назначаватъ отъ сѫдилището. Заедно съ това се назначава единъ отъ членоветѣ на сѫда, който,

съ вѣщитѣ людье отива на мѣстото въ опредѣленитѣ, отъ сѫщото постановление, день и часъ.

Отводи могѫтъ да ставатъ противъ вѣщитѣ людье, назначени по право, само въ единъ срокъ отъ три дни слѣдъ назначението имъ, споредъ правилата за отводъ на свидѣтели.

Въ по-дългъ срокъ отводи не могѫтъ да ставатъ освѣнъ по законни причини, произошли послѣ тритѣ дни. Въ такъвъ случай члена на сѫда избира нуж нитѣ за допълнение вѣщи людье, ако странитѣ не направятъ това въ най-непродължително врѣме.

34. Вѣщитѣ людье даватъ клѣтва на спорното мѣсто предъ членътъ на сѫда, който вмѣсто ония, които не сѫ дошли, назначава други вѣщи людье, съ съгласието на странитѣ. Нему странитѣ предаватъ документитѣ, които считатъ за нуждни при опредѣлението на обезщетението и той сѫщий може да изисква всѣкакви обяснения, които би могли да освѣтлятъ вѣщитѣ людье; послѣ той пристѫпва, или по длъжность или по желанието на едната или другата страна, към изслѣдвание на работата. Въ тоя случай, ако стане нуждно изслушванието на нѣкои лица, тѣ се изслушватъ въ присѫтствието на вѣщитѣ людье и на странитѣ.

Членътъ на сѫда съставя протоколъ, въ който се забѣлѣжва резултата отъ мнѣнията на лицата, които сѫ съдѣйствували за обяснението и издирванието на работата, както и деньтъ, въ който ще представи рапорта си на сѫда. Мнѣнията на вѣщитѣ людье се прилагатъ при протокола и съ него заедно, се предаватъ на сѫдилището, а странитѣ иматъ право, когато щѫтъ, да ги прегледатъ и да診 зематъ отъ тѣхъ преписъ.

Сѫдилището не е длъжно да рѣшава споредъ рапорта на вѣщитѣ лица.

35. Въ деня, който е означенъ въ протокола на сѫдовния членъ, става разглѣжданието на дѣлото въ сѫдилищното засѣдание; странитѣ трѣбва да бѫдѫтъ призовани. Изслушватъ се странитѣ и прокурора, а рѣшението, което

опредѣля обезщетението, трѣбва да се издаде най-кѫсно до 10 дни слѣдъ разглѣдването на дѣлото и провъзглашението на резолюцията.

36. Сѫдилището прогласява обезщетенията отдѣлно за всѣка отъ странитѣ, които ги искатъ било като притежатели, било като наематели и други интересующи се, за които се говори въ чл. 24.

Въ случай на правоползувание отъ прихода, едно само обезщетение се опредѣля отъ сѫда, като вземе въ внимание цѣлата стойность на недвижимия имотъ; притежателитѣ и имеющий право на прихода упражняватъ правата си върху стойностьта на обезщетението, вмѣсто да ги упражняватъ върху предмѣта. Имеющий право на прихода е длъженъ да даде порѫчителство. Родителитѣ, които иматъ по силата на закона право на прихода отъ имотитѣ на тѣхнитѣ дѣца, се освобождаватъ отъ давание порѫчителство.

Когато има препирня върху основата на правата или върху качествата на имущитѣ и колчимъ се появятъ мѫчнотии вънъ отъ опредѣлянието на обезщетенията, сѫда опредѣля обезщетенията независимо отъ тѣзи препирни и мѫчнотии, за които странитѣ се пращатъ до надлѣжното мѣсто.

Обезщетението, опредѣлено отъ сѫдилището не може да бѫде въ никакъвъ случай, нито по-малко отъ цѣната, която е предложила администрацията, нито по-голѣма отъ суммата, която е поискала интересующата страна.

37. Ако опредѣленото отъ сѫда обезщетение не надминава цѣната, предложена отъ администрацията, странитѣ, които сѫ го отхвърлили, се осѫждатъ да платятъ разноскитѣ.

Ако обезщетението е равно съ поисканата отъ странитѣ сумма, администрацията се осѫжда да плати разноскитѣ.

Ако пакъ обезщетението е въ сѫщото врѣме по-голѣмо отъ цѣната, която е предложила администрацията и по-малко отъ суммата, поискана отъ странитѣ, разноскитѣ се раздѣлятъ тъй щото да се заплащатъ отъ странитѣ и

отъ администрацията, въ размѣръ на това, което е било предложено отъ администрацията и това, което е било поискано отъ страната преди рѣшението на сѫда.

Всѣкой обезщетенъ, който не би подпадалъ подъ случаитѣ, предвидени въ чл. чл. 29 и 30, се осѫжда да плати разноскитѣ, каквото и да бѫде оцѣнението на сѫда, ако не се е съобразилъ съ предписанията на чл. 28.

38. Рѣшението подлежи на незабавно испълнение и сѫдилището въвожда администрацията въ владѣние, ако тя е постѫпила споредъ предписанитѣ въ глава 5 постановления.

39. Противъ рѣшението, опредѣляюще обезщетението, може да стане потѫжвание предъ Върховния Кассационенъ Сѫдъ. Срокътъ за това потѫжвание е 15 дни.

40. Въ случай, че рѣшението се кассира, дѣлото се възврьща на сѫдилището, за да пристѫпи къмъ разглѣдването му въ другъ съставъ, слѣдъ назначението на други вѣщи людье, съгласно съ чл. чл. 33 и 34.

Срокътъ за повторното рѣшение на сѫдилищата се дава единъ мѣсецъ отъ деньтъ на кассирането.

2. За правилата, които трѣбва да се слѣдватъ при опрѣдѣляванието обезщетенията.

41. Въ случай, че администрацията оспорва на владѣтеля на отчуждаемия имотъ правото да вземе обезщетението, сѫдътъ безъ да се спира отъ това оспоряване, опредѣлява обезщетението, като да бѣше длъжимо, и заповѣдва да се даде за пазяние въ мѣстното ковчежничество и този депозитъ стои до като странитѣ се спораэумѣѭтъ или препирнята се свърши.

42. Зданията, отъ които е нуждно да се придобие само една часть за общественна полза, трѣбва да се купятъ въ цѣло, ако притежателитѣ поискатъ това съ формално заявление, подадено на сѫдилището въ сроковетѣ, опредѣлени въ членоветѣ 29 и 31.

Тъй сѫщо ще се постѫпва за всѣки кѫсъ земя,

която, поради раздробяванието ѝ, остане само една четвъртина отъ цѣлото ѝ пространство, ако притежательтъ не притежава друго мѣсто до тоя кѫсъ земя и ако самий той е пò-малъкъ отъ единъ увратъ (1000 □ метра). Ако се види, че сградитѣ ще покачатъ стойностьта на останалиятъ не отчужденъ кѫсъ отъ притежанието, увеличението ще се земе въ смѣтка, когато се опредѣля количеството на обезщетението.

43. Ако сѫдилището се убѣди, че, съ цѣль да се получи пò-голѣмо обезщетение отъ имотитѣ, които сѫ се имали предъ видъ да се отчуждатъ за общественна полза, притежателитѣ на тия имоти сѫ построили тамъ здания, насадили дървета и пр., то за това не се дава никакво обезщетение.

Глава 5.

За исплащанието на обезщетенията.

44. Обезщетенията, опредѣлени отъ сѫда, ще се заплатятъ на ония, които иматъ право за това преди да се вземе имота. Ако тѣ откажатъ да ги приематъ, завладѣнието ще стане слѣдъ парично предложение и влагание опредѣленото обезщетение за пазяние въ мѣстното ковчежничество.

45. Парични предложения не ще ставатъ, колчимъ се появятъ записани лица съ права върху отчуждений имотъ, или други препятствия, за броението паритѣ на притежателя.

Въ такъвъ случай достатъчно е да се депозиратъ за пазяние дължимитѣ отъ администрациитѣ сумми, и отпослѣ да се расподѣлятъ или предадѫтъ по общитѣ правила.

46. Ако въ шестьтѣ мѣсеци отъ рѣшението за отчуждение администрацията не настои за опредѣление на обезщетението, странитѣ могѫтъ да изискатъ да стане това опредѣление. Когато обезщетението е опредѣлено и ако не е нито заплатено, нито внесено за пазение въ течение на

шестьтѣ мѣсеци отъ рѣшението на сѫда, лихвитѣ съ пълно право започватъ отъ свършванито на тоя срокъ.

Глава 6.

Разни постановления.

47. Контрактитѣ за продажби, квитанции и други актове, относящи се до придобиванисто на имотитѣ, могѫтъ да се сключватъ въ форма на административни актове; оригиналътъ остава въ окрѫжното управление, а преписъ се праща въ Министерството на Финанситѣ. Всички заинтересовани страни, могѫтъ да получатъ подтвърденъ преписъ отъ тѣзи книжя.

48. Съобщенията и заявленията, спомѣнѫти въ настоящия законъ, ставатъ по исканието на окрѫжния управитель на оня окрѫгъ, гдѣто лѣжатъ имотитѣ. Тѣ могѫтъ да се правятъ отъ сѫдебнитѣ пристави, или отъ административнитѣ агенти.

49. Плановетѣ, протоколитѣ, свидѣтелствата, обявленията, рѣшенията, контрактитѣ, квитинциитѣ и всички други актове, направени по силата на настоящия законъ, се освобождаватъ отъ гербовъ сборъ и се извършватъ безплатно.

50. Когато единъ притежатель склони на предложеното отъ администрацията обещетение, стойностьта на това обезщетение трѣбва да се брои нему, ако той поиска и ако не е имало оспорвание отъ страна на трети лица, по указанията на чл. чл. 28 и 31.

51. Ако земитѣ, придобити за сгради отъ общественна полза, не се употрѣбятъ за това назначение, предишнитѣ притежатели или тѣхнитѣ намѣстници могѫтъ да поискатъ повръщанието имъ, като заплатѭтъ обезщетението, както и станѫлитѣ при отчуждението разноски.

52. Когато администрацията има да продаде отчуждени имоти, които ѝ се указали непотребни, тя обявява за това по начина, показанъ въ чл. 7 отъ настоящия за-

конъ. Вь продължение на 61 день отъ датата на обявлението, ако се явятъ старитѣ имъ притежатели и ги поискатъ, отстжпватъ имъ се съгласно съ предидущий 51 чл.

Слѣдъ истичанието на този срокъ, тѣзи имоти се продаватъ на публиченъ търгъ.

53. Предприемачитѣ на общественни сгради ще упражняватъ всичкитѣ правдини, които има администрацията, и ще бждатъ подчинени на всички задължения, които налага настоящий законъ.

Глава 7.

I.

Исключителни постановления

54. Когато има спѣшность за завладяване земи, които подлѣжжтъ на отчуждение, спѣшностьта се прогласява специялно съ Княжески указъ.

55. Въ такъвъ случай, слѣдъ рѣшението за отчуждение, указътъ, който прогласява спѣшностьта и рѣшението се съобщаватъ, съобразно съ членъ 26, на владѣющитѣ.

Ако послѣднитѣ не се съгласятъ полюбовно на административнитѣ предложения, то по исканието на окржжниятъ управитель се призоваватъ да се явятъ предъ сждилището.

Призовката се предава поне три дни напредъ, въ нея трѣбва да се спомене и предложената отъ администрацията сумма

56. Въ опредѣления день, притежателитѣ сж длъжни да обявятъ, каква сумма искатъ да се вложи за депозитъ преди завладѣванито на имотътъ.

Ако тѣ не се явяватъ, пристжпва се къмъ разглѣждание на дѣлото въ тѣхно отсжтствие.

57. Сжда опредѣля суммата, която трѣбва да се внесе въ депозитъ; той може да иде на мѣстото, или да испрати единъ отъ своитѣ членове, за да разглѣда земитѣ, да събере всичкитѣ свѣдѣния, нужни за опредѣление

стойностьта и да състави, ако е нуждно, единъ описателенъ протоколъ. Тия дѣйствия трѣбва да се свършатъ въ петь дена отъ датата на рѣшението, съ което се е постановило да станѫтъ.

Въ тритѣ дена отъ предаванието на тоя протоколъ, сѫдилището опредѣля суммитѣ за предавание за пазение.

58. Като се представи протокола за предаванието за пазение потрѣбната сумма и като се поканятъ странитѣ въ срокъ поне отъ два дена, председательтъ постановява да се завладѣе имотътъ.

59. Рѣшението на сѫда и постановлението на предсѣдательтъ влизатъ въ сила и не може да става въззивъ противъ тѣхъ.

60. Слѣдъ завладяванието на имота, пристѫпва се по исканието на една отъ странитѣ, къмъ окончателното опредѣлявание на обезщетението, съгласно съ глава IV отъ настоящия законъ.

Ако това оцѣнение надминава суммата, опредѣлена отъ сѫда, то и върхнината трѣбва да се даде за пазение въ петнадесеть дни отъ съобщението на сѫдебното рѣшение, и ако това не е станѫло, притежательтъ може да се съпротиви за продължаванието на сградитѣ.

61. Формалноститѣ, предписани отъ глава I и II на настоящия законъ, не сѫ приложими за военни работи.

62. Когато стане нужда да се завземе цѣлъ или часть отъ единъ или повече частни имоти, върху които е необходимо да се направятъ военни укрѣпления и за спѣшностьта на които не могѫтъ да се испълнятъ горнитѣ формалности, въ такъвъ случай се постѫпва по слѣдующий начинъ.

63. За военни спѣшни работи единъ Княжески указъ опредѣлява земитѣ, които подлѣжѫтъ на отчуждение.

Княжеский указъ, който позволява извършванието на тия работи и обявява общественната имъ полза, обявява въ сѫщото врѣме, че тия работи сѫ спѣшни.

64. Въ 24 часа отъ приеманието на Княжески указъ, окрѫжний управитель, въ окрѫжието на когото трѣбва да

станжтъ укрѣпленията, препраща прѣписъ отъ Княжеския указъ на прокурора въ сжщото окржжие и на кмета на общината, въ която се намиратъ имотитѣ.

Като разглѣда тоя указъ, прокурорътъ поисква и сждътъ тутакси заповѣдва да иде на мѣстото единъ отъ членоветѣ на сжда съ едно вѣщо лице, назначено отъ сжда. Кметътъ обявява указа по начина, опредѣленъ въ чл. 7.

65. Въ двадесеть и четири часа, членътъ на сжда, за да опредѣли деня и часа на отиванието си на мѣстото, издава призовка до кмета на общината, гдѣто се намира имотътъ и до вѣщото лице, назначено отъ сжда.

Преглѣжданието на имотътъ трѣбва да стане въ 10 дни отъ издаванието на тѣзи призовки. Кметътъ по указанията, които ще му се даджтъ отъ военния агентинъ, натоваренъ съ управлението на работитѣ, ще пригласи поне петь дни напредъ да се намѣрятъ въ деньтъ и часътъ назначени отъ члена на сжда:

1) заинтересованитѣ притежатели, и ако тѣ не живѣжтъ тамъ, тѣхнитѣ представители или пълномощници;

2) тѣзи, които иматъ право на прихода, или другитѣ заинтересовани лица, като наематели и пр. Тѣ могжтъ да вэематъ съ себе си и едно вѣщо лице или землемѣръ.

66. Единъ административенъ чиновникъ и единъ експертъ инжинеръ, архитектъ или землемѣръ, назначени единътъ и другий отъ окржжния управитель, отиватъ на, мѣстото въ деня и часа, назначени за да се срѣщнжтъ съ членътъ на сжда, съ кмета или помощника му, съ военния агентъ и съ експерта, назначенъ отъ сжда.

Експертитѣ полагатъ клѣтва предъ членътъ на сжда, за което се споменува въ протокола.

Въ присжтствието на всички, военний агентъ опредѣля или означава, съ колчета и пикети, мѣстностьта, която трѣбва да се завземе за извършванието на работитѣ.

67. Слѣдъ като се свърши това, назначений отъ окржжния управитель експертъ, заедно съ административния чиновникъ, тутакси пристжпва къмъ снеманието плана

на частици за да опредѣли върху главния планъ междитѣ и повърхностьта на частнитѣ имоти.

68. Експертътъ, назначенъ отъ сѫда, съставлява протоколъ, който ще съдържа:

1) наименованието на мѣстата или земитѣ, съ какво сѫ посѣяни, има ли построени здания и пр. Това описание трѣбва да бѫде подробно, за да може да послужи за основа при оцѣнението стойностьта на земята, както и на произведенията повредитѣ, които трѣбва да се заплатятъ;

2) оцѣнението на всѣка часть отъ тия мѣста, както и обезщетението, което трѣбва да се плати на сѣйдбитѣ и другитѣ поврѣди.

Всичко това се извършва заедно съ назначенитѣ отъ окрѫжния управитель експертъ и административенъ чиновникъ и съ интересующитѣ се страни, ако е присѫтствовалъ, или съ тѣхния експертъ, когото тѣ би избрали. Ако интересующитѣ се страни отсѫтствоватъ и не сѫ назначили свой експертъ, сѫдовния членъ назначава такъвъ, за да ги представлява.

Ако нѣкои отъ горнитѣ лица направи бѣлѣжки и заявления, то тѣ се записватъ въ протокола.

69. Ако притежателитѣ се съгласятъ да отстѫпятъ имотитѣ, които имъ се искатъ и да приематъ условията, които би имъ предложила администрацията, сключва се между тѣхъ и окрѫжния управитель актъ за продажба, въ видъ на административенъ актъ, който остава въ архивитѣ на окрѫжното управление.

70. Въ противенъ случай, като прегледа протокола съставенъ отъ експерта, и отъ сѫдовния членъ, сѫдилището, тутакси слѣдъ завръщанието на тоя послѣдний, въ едно засѣдание, опредѣля безъ помайване и безплатно:

1) обезщетението, което трѣбва да се плати на притежателя преди завладяването на имуществото;

2) приблизително и предварително обезщетение за отнемание, което трѣбва да се даде на хранение.

Сѫщото сѫдебно рѣшение опълномощява окрѫжния управитель да завземе имуществото, съ задължение: 1) да дѣ заплати безъ отлагателно обезщетението, било на притежателя, било на наемателя; 2) да означи съ рѣшението акта за предавание въ депозитъ предварително обезщетение за отнемание.

Казаното рѣшение опредѣля срока, въ който притежателитѣ сѫ длъжни да напустнатъ мѣстата. Този срокъ не може да бѫде по̀-вече отъ петь дни за имоти, гдѣто нѣма здания, и 10 дни за имоти гдѣто има здания. Рѣшението ще се испълни безъ да се глѣда да ли е обтѫжено.

71. Приеманието на предварителното обезщетение за отнемание, не прѣчи никакъ за опредѣлението на окончателното обезщетение.

Ако предварителното обезщетение не е по̀-вече отъ сто лева, то се плаща безъ да се испълнятъ формалноститѣ за вдигание на ипотеки, ако има такива; но ако обезщетението надминава тая сумма, правителството, въ разстояние на три мѣсеца отъ датата на рѣшението, за което се говори въ горния членъ, трѣбва да испълни предвиденитѣ отъ настоящия законъ формалности за вдигание на ипотекитѣ.

Слѣдъ истичанието на тоя срокъ, предварителното обезщетение трѣбва да се исплати, даже и ако не сѫ се испълнили горнитѣ формалности.

72. Тутакси слѣдъ завладяванието на имуществото, сѫда пристѫпва къмъ окончателното опредѣление на обезщетението за отнемание.

73. Приврѣменното завземание, предписано отъ Княжеския указъ, става само за имотътъ дѣто нѣма здание. Годишното обезщетение за наемъ на тия имоти и за поврѣди, происходящи отъ отнеманието, опредѣлява се полюбовно, и, въ противенъ случай, отъ сѫдебнитѣ власти и се исплаща на притежателитѣ или на наемателитѣ на всѣки шесть мѣсеци съразмѣрно.

При възврыщанието на земитѣ, които сѫ били завзети само приврѣменно, обезщетението за поврѣжданията,

причинени отъ извършването на военнитѣ работи, или за разликата между състоянието, въ което се намиратъ мѣстата, когато се възвърнѫтъ, и състоянието въ което сѫ се намирали, когато се е съставлявалъ описателний протоколъ, ще се плати полюбовно или по сѫдебно опредѣление било на притежателя и споредъ тѣхнитѣ респективни права.

74. Ако въ течението на три години отъ привремнното завземание на имотътъ, притежательтъ или говий намѣстникъ не би получилъ назадъ имотътъ си, този притежатель може да изисква и държавата е длъжна да заплати обезщетението за отстѫпването на имота, което отъ тогава става общественна собственность. Това обезщетение ще се опредѣли, като се вземе предъ видъ състоянието на имота, когато се е заелъ, както е констатирано съ описателния протоколъ.

Всѣка поврѣда, причинена на наемателя отъ окончателното усвояване на имотътъ, ще му се заплати, слѣдъ като се опредѣли обезщетението полюбовно или по сѫдебенъ редъ.

XXV.

ЗАКОНЪ

за издавание облигации за 10,000,000 лева отъ Българската Народна Банка.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 30 юний 1886 год. подъ Н-ро 95).
(Обнародванъ въ „Държав. Вѣстникъ“ брой 65, отъ 8 юлий с. г.).

---

1. Дозволява се на Българската Народна Банка да вземе на заемъ чрезъ публична подписка и постепенно до десеть милиона (10,000,000) златни лева за нуждитѣ, предвидени отъ чл. 32 на нейния уставъ.

2. Срещу тоя заемъ Българската Народна Банка ще издаде облигации, количеството, формата и начинътъ за издаванието на които ще се опредѣлятъ отъ единъ правилникъ обнародванъ съ указъ.

XXVI.

ЗАКОНЪ

за откупуванието Руссе-Варненската желѣзница.

Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 11 юлий 1886 година подъ Н-ро 103, обнародванъ въ „Държав. Вѣстникъ“ брой 71 отъ 24 юлий сжщата година.

1. Опълномощава се Министра на Финанситѣ, да откупи и поеме за смѣтка на българската държава желѣзнопжтната линия Руссе-Варна.

Това откупувание и поемание да се извърши съгласно долоизложенитѣ членове.

2. Опълномощава се Министра на Финанситѣ да извърши въ Лондонъ заплащанието на 44,500.000 лева златни, стойностьта на желѣзнопжтната Руссе-Варненската линия.

Линията ще се предаде на Българското правителство, тъй както е изложено въ чл. първий отъ спогодбата, станала между Княжеското правителство и делегата на желѣзнопжтното дружество Руссе-Варна на 4 декемврия 1885 год.; който гласи: Дружеството на Руссенско-Варненската желѣзница: 1) се задължава да предаде на Княжеското правителство горѣпоменжтата линия въ пълна собственность, освободена отъ всѣкакъвъ наеменъ контрактъ, дългове или задължения, съ всичкитѣ ѝ станции, постройки, принадлѣжности, недвижимъ и подвиженъ материалъ и други нѣща, находящи се сега въ Българската територия и принадлѣжащи на дружеството на желѣзницата, тъй и на дружеството на експлоатацията; 2) отстжпва на Бъл-

гарското правителство неисплатенитѣ и други земания (créances), които то има да вземе отъ императорското Оттоманско правителство, почевайки отъ 30 юний 1875 год., до датата на Берлинский договоръ; 3) отказва се отъ всѣкакви искания спрямо Българското правителство и особенно отъ исканието лихвитѣ, длъжими отъ датата на упоменѫтия договоръ до 1|13 януарий 1885 година, и 4) предава на Българското правителство всичкитѣ актове на концесията, владалата и всичкитѣ други нуждни документи, както и всичкитѣ права, придобити отъ него и отъ дружеството за експлоатацията, така щото Българското правителство да ги замѣсти въ всичкитѣ имъ права и привилегии.

3. Исплащанието на суммата 44.500,000 лева ще се извърши по слѣдующия редъ: 6.000,000 лева ще се заплатятъ въ готови пари, а остатъка 38.500,000 лева, въ държавни облигации (bouds). носящи 6 % годишна лихва и издадени съ номинална стойность (al pari). Тия облигации ще се исплатятъ съ погашение (amortissiment) отъ 1 % на годината.

Разноскитѣ за издавание облигациитѣ, за печатанието имъ и за тимбри, ще сѫ за смѣтка на Българското правителство.

4. Лихвитѣ на остатъка (38,500,000) ще се смѣтатъ отъ 1|13 януарий 1885 година и ще се плащатъ полугодишно на 1|13 юлий, и на 1|13 януарий всѣка година.

5. Исплащанието на капитала и лихвитѣ ще става въ Лондонъ, като се смѣта по 25 лева Английската лира.

6. Исплащанието на годишнитѣ платежи (annuités) се гарантира отъ доходитѣ на България.

7. Погашението ще става съ полугодишни истеглювания (tirages) въ Лондонъ, а истегленитѣ (погашенитѣ) облигации, както и всичкитѣ купони, на които е дошелъ, срока за исплащание, ще се приематъ съ номиналната имъ стойность отъ всичкитѣ правителственни ковчежничества въ заплащание на държавни даждия, предвидени, или които има да се предвидятъ въ бюджета на Княжеството.

8. Всичкитѣ излѣзли (погашени) облигации и купони, на които е дошелъ срокътъ за исплащание, ще бѫдѫтъ освободени отъ всѣкакъвъ видъ налози, такси и пр.

9. Вѫтрѣ въ 15 дни слѣдъ депозиранието отъ страна на Българското правителство въ една банка въ гр. Лондонъ, която то намѣри за добрѣ, една обща облигация за 38.500,000 лева, както и единъ чекъ, издаденъ отъ Българската Народна Банка за 6.000,000 лева, дружеството на Руссе-Варненската желѣзница е длъжно да предаде окончателно на Българското правителство желѣзницата, както е указано въ чл. 2 на тоя законъ, слѣдъ което предавание горѣпоменѫтия чекъ отъ 6.000,000 лева, ще се исплати незабавно въ брой.

Слѣдъ предаванието на желѣзницата, Българското правителство назначава едно лице, или банкерско учреждение въ Лондонъ, което да раздаде въ разстояние на една година на притежателитѣ на акции и облигации и други заинтересовани въ Руссе-Варненската желѣзница срѣщу документитѣ, които тѣ държатъ, по толкова лева въ готово и въ облигации, по колкото опредѣли административний съвѣтъ въ съгласие съ респективнитѣ представители на акционеритѣ и притежателитѣ на облигации.

10. Слѣдъ като се опредѣли по горѣказания начинъ, кому колко има да се даде въ брой и въ облигации, дружеството престава да сѫществува и Княжеското правителство нѣма да признава освѣнъ притѣжателитѣ на своитѣ облигации.

11. Всички ония, които иматъ нѣкакви права, съгласно предидущия чл. 9, трѣбва да се явятъ предъ лицето, или учреждението, указано отъ Българското правителство за тая цѣль, въ разстояние на една година отъ деньтъ, който ще се опредѣли отъ казаното правителство, за да докажѫтъ тия свои права и представятъ своитѣ акции, облигации, или други документи.

Всички ония, които не сторятъ това въ горния срокъ, губятъ правата си.

12. Българското правителство си запазва правото да оттегли въ номиналната имъ стойность, въ всѣко врѣме, всичкитѣ непогашени облигации, или една часть отъ тѣзи облигации, чрезъ извънредни тиражи, за които публиката ще се извѣстява.

13. Ако дружеството на Руссе-Варненската желѣзница не предаде линията, съгласно чл. чл. 2 и 9 отъ тоя законъ, освободена отъ всѣкакви задължения, Българското правителство се задължава незабавно да оттегли депозиранитѣ си облигации отъ 38.500,000 лева, и чекъ отъ 6.000,000 лева и настоящия законъ остава безъ сила.

XXVII.

ЗАКОНЪ

за обрьщание въ държавна собственность частитѣ имоти на Негово Височество бившийй Български Князь.

(Утвърденъ съ указъ на г-да Регентитѣ отъ 6 септемврий 1886 год. подъ Н-о 141. Обнар. въ Държ. В. брой 86 г. отъ 13 септемврий с. г.).

---

1. Разрѣшава се на Финансовия Министръ да преобърне въ държавна собственность, като откупи за смѣтка и полза на държавата, движимитѣ и недвижими имоти на бившийй Българский Князь Александръ I, находящи се въ Княжество България.

2. Тия имоти сѫ слѣдующитѣ:

дворецъ въ Варна заедно съ земитѣ му;

манежъ въ София;

чифликъ въ Горна-Баня, заедно съ добитъка и проч.;

градина въ София заедно съ принадлежноститѣ ѝ;

малкий дворецъ въ София;

кѫща съ капела въ София;

градински, готварски и други приспособления въ Софийский дворецъ;

покѫщнина въ Руссенский дворецъ;

отпушатъ се на Негово Височество Александръ I за горнитѣ имоти 2.500.00 лева златни.

3. За извършванието на платежътъ разрѣшава се на Финансовия Министръ единъ свърхсмѣтенъ кредитъ равенъ на откупената цѣна на имотитѣ, който ще се прибави къмъ бюджетътъ за 1886 год., а суммата ще се вземе отъ резервитѣ на държавното съкровище.

XXVIII.

Постановление

За приемание отъ държавното съкровище за даждия сребърната рубла по цѣна три лева.

(Утвърдено съ указъ отъ Г. г. Регентитѣ на 13 мартъ 1887 год. подъ № 63, и одобрено отъ 5-то обикновенно Народно Събрание на 11 Новемврий сѫщата година).
(Обнар. въ „Държав. В." брой 31 отъ 17 Мартъ 1887 год).

Ст. I. Разрѣшава се на касситѣ на държавното съкровище да приематъ срѣщу даждията сребърната рубла по цѣна три лева.

Ст. II. Ще се приематъ съгласно горнята статия, само здравитѣ рубли, такива, каквито сѫ били приемани въ съкровището преди демонтизиранието имъ.

Ст. III. Срокътъ, до когато ще се приеме рублата, се опредѣля три мѣсеци отъ деньтъ на обнародванието въ "Държавенъ Вѣстникъ" настоящий указъ.

Ст. IV. Слѣдъ истичанието на тритѣ мѣсеци да се запрѣти абсолютно обращението на рублата и въ търговскитѣ зиманье-давания, подъ строга отговорность на ония, които ги испущатъ, като се допустне само на банкеритѣ и сарафитѣ да ги събиратъ съ цѣль за изнасяние изъ Княжеството.

XXIX.

ЗАКОНЪ

за отстжпване на Негово Царско Височество Българския Князь Фердинандъ I правото за ползувание отъ Държавната градина въ ст. София.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 17 декемврий 1887 година подъ Н-о 266. Обнар. въ Държав. В. брой 4 отъ 12 януарий 1888 год.).

1. Отстжпя се на Негово Царско Височество Български Князь Фердинандъ I правото за ползувание отъ Държавната градина въ ст. София.

Тази отстжпка да се счита отъ 16 септемврий 1887 година нататъкъ.

XXX.

ЗАКОНЪ

за исплащание дългътъ на бившата Източна Румелия къмъ Високата Порта.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 17 дек. 1887 г. подъ Н-ро 265, обнародванъ въ „Държ. Вѣсти.“ брой 2 отъ 5 януар. 1888 год).

---

1. Исплащанието на останалия до 1 септемврий 1885 година дългъ на бившата Источна-Румелия, ще стане по смѣтката и на основание рѣшението на бившето Источно-Румелийско Областно Събрание отъ 8 декемврий 1882 година, т. е. възъ основанието на суммата 185,000 турски лири годишно, въ която сумма влазятъ и приходитѣ отъ митницитѣ, или всичко 177,292 т. лири и 58 гроша.

Забѣлѣжка. Ако се намѣри, че е било исплатено срещу горѣказанната сумма нѣкое количество, то послѣднето трѣбва да се спадне отъ нея.

2. Начиная отъ 1 септемврий 1885 год. до сега, както и за въ бѫдѫще, до ново распореждание, дългътъ на бившата Источна-Румелия къмъ Високата Порта, се опредѣлява на основание $\frac{8}{16}$ отъ чостия приходъ на сѫщата областъ, констатиранъ въ поправителнитѣ ѝ бюджети, за врѣмето отъ 1879 година до 1 мартъ 1885 година, сир. ще се плаща суммата 130.000 турски лири, въ които влазя и суммата за приходитѣ отъ митницитѣ.

3. Плащанието на дългътъ до 1 септемврий 1885 година, както и отъ тая дата до 31 декемврий 1887 год., ще се испълни, чрезъ амортизация (безъ лихви), като се плаща ежегодно по 500,000 лева.

4. Начинътъ и сроковетѣ на исплащанието, както на погашението, тъй и на годишната дань, ще се опредѣлятъ отъ Министра на Финанситѣ съ одобрението на министерския съвѣтъ.

XXXI.

ЗАКОНЪ

за сключвание на единъ заемъ отъ 50,000,000 лева.

(Утвърденъ съ Височайшиий указъ отъ 17 дек. 1887 г. подъ Н-ро 262).
(Обнародванъ въ „Държ. Вѣстникъ" брой 2 отъ 5 януарий 1888 год.).

1. Разрѣшава се на Финансовия Министръ да заеме максимумъ педесеть милиона лева (50,000,000) еффективъ, които да се употрѣбятъ за разноскитѣ по направата на желѣзнопѫтната линия Цариброд-София-Вакарелъ, за удовлетворение на поетитѣ отъ държавата задължения по откупътъ на Руссе-Варненската желѣзница и за исплащанието длъжимитѣ на бившия български князь сумми по преобрьщанието имотитѣ му въ държавна собственность.

2. Заемътъ може да се сключи или на веднаждъ за цѣлата сумма, или по части и съ издавание на съкровищни бонове, или въ другъ видъ, а така сѫщо и по единия и по другия начинъ едноврѣменно, като се употрѣбятъ отъ страна на правителството всичкитѣ усилия за упазванието интереситѣ на държавното съкровище.

3. Министра на Финанситѣ ще опредѣли, споредъ случаитѣ, формата, лихвитѣ и другитѣ условия на издаванието на заемътъ, както и на исплащанието му. Тия распореждания на Фииансовия Министръ трѣбва да бѫдѫтъ одобрѣни отъ Министерския Съвѣтъ и утвърдени съ височайши указъ.

4. Суммата на длъжимитѣ лихви, както и всичкитѣ разноски по издаванието на заемътъ ще се исплатятъ отъ

резервния фондъ и ще се впишатъ въ бюджетътъ за оная година, въ която ще се произведѫтъ тия исплащания.

5. Министра на Финанситѣ ще даде отчетъ на Народното Събрание за всичкитѣ свои дѣйствия по издаванието и исплащанието на заемътъ.

6. Чл. чл. 1, 2, 3, 4 и 5 отъ „законътъ за издавание съкровищни бонове" отъ 11 юлий 1886 год., утвърденъ съ Височайший указъ подъ № 104 и закона за допълнението му отъ 6 Септ. сѫщата година утвърдено съ височайши указъ подъ № 183, се отмѣняватъ.

XXXII.

ЗАКОНЪ

за сключвание търговски договори на Княжеството съ всичкитѣ държави, които би пожелали това.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 17 дек. 1887 год. подъ Н-ро 9).
(Обнародванъ въ „Д. Вѣстникъ“ брой 6, отъ 16 януарий 1888 год).

Правителството се натоварва:

1) Да сключи търговски договори съ всичкитѣ държави, които би пожелали това и особенно съ съсѣднитѣ държави.

2) Да направи всичкитѣ отстжпки, които намѣри за нуждно отъ сжществующитѣ днесь тарифи, въ случай, че тия отстжпки се покажатъ необходими за да се добижтъ концесситѣ въ полза на изнисанието въ тия държави Българскитѣ индустриални и земледѣлчески произведения.

3) Да добие увеличението митото на ония външни стоки, които правятъ конкуренция и спъватъ развитието на мѣстнитѣ произведения, които би се подигнали безъ тая конкуренция.

4) Сключенитѣ така търговски договори да се утвърдяватъ съ Княжески указъ, слѣдъ тѣхното одобрение отъ Министерския Съвѣтъ и да влизатъ въ дѣйствие тозъ часъ.

5) Тия договори да се поднасжтъ на преглѣдванието и одобрението на Народното Събрание въ най-близската негова сессия.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

съ което се одобрява сключения отъ правителството съ Императорско-Кралевската привилигирована банка на Австро-Унгарскитѣ земи и Виенската Банкферайнъ, държавенъ заемъ отъ 30,000.000 лева.

(Утвърдено съ Височайший Указъ отъ 15 Декемврий 1889 год. подъ Н-ро 260. Обнар. въ Държ. В. брой 2, отъ 3 Януарий 1890 г.).

Одобрява се сключенийтъ отъ правителството съ Императорско-Кралевската привилигирована банка на Австрийскитѣ земи и Виенската Банкферайнъ държавенъ заемъ отъ 30,000,000 лева подъ название: *Шестьпроцентенъ ипотекаренъ заемъ на държавнитѣ желѣзно-пѫтни линии Цариградъ — София — Вакарелъ и Бургазъ — Ямболъ* съ всичкитѣ условия, указани въ отчетътъ на Министра на Финанситѣ за този заемъ.

а) в. измененията въ „Сборникъ" томъ VI часть първа на стр. 82.

XXXIII.

ЗАКОНЪ

за тютюна.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 15 декемврий 1890 г. подъ Н-ро 207, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ" брой 8 отъ 11 януарий 1891 година).

Глава I.

Общи положения.

1. Произвежданието и изработванието на тютюня се позволява въ кржга на настоящия законъ.

2. Суровъ тютюнъ се нарича оня, който е на листье и не е още изработенъ за пушенье или смърканье, а изработенъ се счита: а) надробения за пушение и б) изобщо, всѣкакъвъ видъ тютюнъ, приготвенъ за пушенье и смърканье въ форма на цигари, папироси, или пъкъ стритъ — емфие.

3. Суровия тютюнъ, докаранъ отъ странство, плаща мита и акцизъ, а изработения освѣнъ тия даждия плаща и бандеролъ.

4. За да може нѣкой да фабрикува и продава тютюнъ, длъженъ е да се снабди съ патентъ.

5. Върховния надзоръ за производството, фабрикуванието и търговията съ тютюнъ се възлага на Министра на Финанситѣ.

Глава II.

Производството, описваньето и опредѣлението количеството на произведения тютюнь.

6. Произвежданьето на тютюня се позволява всѣкиму подъ слѣднитѣ условия: а) не може да се посѣва тютюнъ на пространство по-малко отъ единъ декаръ, и б) не може да се посѣвать врѣдителнитѣ, нъ употрѣбляеми вмѣсто тютюнъ трѣви — богородиче и чичекъ.

Отъ тютюня „махорка“ може да се посаждатъ само до 20 стръка, колкото за лѣкувание на добитъка.

Забълѣжка. Позволява се посѣванието единъ декаръ тютюнъ на двѣ мѣста отъ единъ производитель.

7. Лицата, които произвождатъ тютюнъ, длъжни сж преди посѣваньето да заявятъ на общинский кметъ устно или писменно, колко декара ще да посѣятъ.

Това заявление ще се записва въ книга, държана отъ кмета за тази цѣль.

8. До 29 юния (Петровденъ) общинския кметъ представлява, чрезъ околийския началникъ, на окржжния управитель за всѣко село въ общината му отдѣлно списъци за лицата, които сж посѣли презъ нея година тютюнъ, съ обозначение количеството на посѣтитѣ декари.

9. За опредѣление количеството на тютюня, който има да се произведе, окржжния управитель щомъ получи списъцитѣ, за които се спомена въ по-горния членъ, прави слѣдующето:

а) натоварва финансовитѣ наглѣдници, или други волнонаемни лица, да пристжпятъ къмъ приблизително изброявание на коренитѣ и листитѣ на посаденитѣ тютюни, и

б) резултата отъ това изброяванье се записва въ дадената за тази цѣль книжка на производителя и въ онази на кмета.

10. Слѣдъ обиранието и изсушванието на тютюня, производителя е длъженъ да го направи на връзки (ел-пезета) и денгове съ тяжесть не по малко отъ 50 килогр.

11. Слѣдъ послѣдното обиране листитѣ (върхаря) производителитѣ сѫ длъжни да изскубватъ или по другъ начинъ да унищожаватъ стърковетѣ.

12. Въ края на октомврий мѣсецъ окрѫжния управитель се разпорежда за претеглянието на набранитѣ вече и изсушени тютюни, чрезъ финансовитѣ наглѣдници или волнонаемнитѣ лица, и намѣреното количество килограмми се записва, както въ книгата на общината, така и въ книгата на производителя.

13. При теглѣнието на тютюна, ако у производителя се укаже по-малко отъ половината количество тютюнъ въ сравнение съ очакваното отъ преброяванието (чл. 9) изисква се отъ него да обясни по това причинитѣ, които, ако не се намѣрятъ уважителни, запрещава му се произвеждането въ разстояние на три години отъ окр. управитель.

14. Въ случай на повреда тютюня на нѣкой производитель, отъ каквато и да била причина, до гдѣто е на корена, той е длъженъ за това да извѣсти кмета, който незабавно отива на мѣстото и съставлява актъ за количеството на повредения тютюнъ въ присѫтствието на двама свидѣтели.

Щомъ се състави и подпише акта, испраща се отъ кмета въ разстояние на петь деня на околийския началникъ, на зависяще распореждание.

15. Посѣянитѣ ниви съ тютюнъ се освобождаватъ отъ поземеленъ данъкъ, а произведений отъ тѣхъ тютюнъ се облага съ мурурие 40 стот. на килограмъ. Мурурието ще се плаща отъ първий купувачь въ разстояние най-късно 12 мѣсеци отъ деня на покупката. (Измѣн. спорѣдъ закона отъ 15 декемврий 1891. год.).

16. Производителитѣ немогѫтъ да продаватъ набрания тютюнъ преди да бѫде претѣгленъ и записанъ отъ финансовия наглѣдникъ или бирникъ въ книгата, която му е дадена за тази цѣль отъ окр. управитель.

Глава III.

За изработването на тютюня и за облаганието му съ бандеролно право.

ОТДѢЛЕНИЕ I.

17. Изработванието на тютюня е дозволено само въ тютюневитѣ фабрики.

Отварянието на тютюневи фабрики става само слѣдъ разрѣшение на Финансовия Министръ, на слѣдующитѣ основания: а) желающия да отвори тютюнева фабрика 1) въ градоветѣ София, Пловдивъ, Руссе, Варна и Бургасъ, задължава се всѣка година да купува отъ съкровището бандероли не по-малко отъ 35000 лева, и 2) въ другитѣ, окрѫжни градове не по-малко отъ 25000 лева; въ всичкитѣ останали мѣста не по-малко отъ 15000 лева, и б) задължава се да се подчинява на всичкитѣ правилници и распореждания по испълнението на настоящия законъ.

18. Разрѣшава се отварянието на фабрики, които да изработватъ тютюнъ само за изнасяние вънъ отъ Княжеството. Такива фабрики плащатъ само единъ патентъ въ размѣръ на 1000 л. златни и се подчиняватъ на всички контролни формалности, предписани и за другитѣ тютюневи фабрики. За изнесеното количество тютюневи издѣлия отъ тѣхъ се възврыща мурурието и бандеролното право, по начина, указанъ въ правилника.

На чуждитѣ поданници се дозволява отварянье на фабрика само слѣдъ представление на една гаранция, подписана отъ двама състоятелни мѣстни подданници, че ще се подчиняватъ на мѣстнитѣ закони, които уреждатъ тютюневата часть въ Княжеството.

19. Опредѣленото количество бандероли въ чл. 17 всѣка тютюнева фабрика е длъжна да взема едната половина непрѣменно презъ първото полугодие, а другата презъ второто.

Фабрикитѣ, които не сѫ отворени въ началото на годината, вcase по пресмѣтване на мѣсецъ толкова бан-

дероли, колкото мѣсеци сѫ работили. Невземанието презъ коя да е половина годишнина, опредѣленото количество бандероли, влече затварянието на фабриката, ако фабрикантина, въ течение на 10 дни слѣдъ направената ревизия, не купи недовзетото количество бандероли.

20. За праваработение тютюнъ фабрикантитѣ сѫ длъжни въ началото на всѣка година, презъ януарий мѣсецъ да вземать изъ ковчежничествата годишенъ патентъ, който се плаща въ слѣдующия размѣръ: а) фабрикитѣ въ градоветѣ: София, Пловдивъ, Руссе, Варна и Бургасъ, плащатъ по 500 лева златни; б) фабрикитѣ иъ другитѣ окрѫжни градове по 300 л., и в) фабрикитѣ въ всичкитѣ останали мѣста по 200 лева златни.

Фабрикитѣ, отворени презъ второто полугодие плащатъ патента само за половина година.

21. Тютюневитѣ фабрики се затварятъ:

а) когато при ревизията се намѣри, че не е било зетò опредѣленото количество бандероли за истеклото полугодие.

б) когато фабриката не се съобразява съ закона, правилника и другитѣ распореждания по тютюневата часть, и

в) когато пожелае самъ фабрикантина.

22. При затварянието на нѣкоя фабрика по нарушенията въ случаитѣ, предвидени въ буква а) и б) на чл. 21 финансовий надзоръ запечатва останалия въ фабриката изработенъ и суровъ тютюнъ, като предостави фабриканту първия, ако е облѣпенъ съ бандероли свободно да распродаде, а втория да продаде, но само на други фабриканти. Въ такъвъ случай оставалитѣ неупотрѣбени бандероли въ фабриката се изгарятъ.

23. Когато се затвори фабриката по желанието на фабрикантина, неупотрѣбенитѣ бандероли се прибиратъ отъ финансовитѣ власти и съхраняватъ до една година. Ако до този срокъ фабрикантина възобнови дѣлата на фабриката си, прибранитѣ бандероли му се възврыщатъ, а въ противенъ случай се изгарятъ.

Ако една фабрика се закрие послѣдствие смъртьта

на фабрикантина, останалитѣ излишекъ, неупотрѣбени бандероли се предаватъ въ съкровището за възврыщание стойстьта имъ на наслѣдницитѣ.

ОТДѢЛЕНИЕ II.

За внасянието тютюня въ тютюневитѣ фабрики, изработванието и обандерованието му.

24. Въ тютюневитѣ фабрики се внася както суровъ, тъй и изработенъ тютюнъ; послѣдния обаче само въ случая, предвиденъ въ чл. 22 отъ настоящия законъ. Всѣко внасяние, или изнасяние става само съ знанието на правителственния контрольоръ при фабриката, който го и записва въ книгата си на приходната, или расходната часть.

25. На различнитѣ издѣлия, като: папироси, цигари, емфие, или надробенъ тютюнъ за пушение, не се прави никакво ограничение отъ каквото качество суровъ тютюнъ и да сѫ изработени, но за провѣрявание производството на фабриката, приема се, че отъ всѣки килограмъ суровъ изработенъ тютюнъ, внесенъ въ фабриката, се получава единъ килограмъ изработенъ, съ предвиденитѣ исключения въ чл. 31, поради това относително цигаритѣ, папироситѣ и емфието, финансовия агентъ въ присѫтствието на фабрикантина опредѣля, колко суровъ тютюнъ е потрѣбенъ за изработванието на единъ килограмъ емфие и колко надробенъ за направата на 1000 парчета цигари или папироси.

Това опредѣление се записва въ книгата, а приготвенитѣ споредъ него образци, като се отбѣлѣжатъ съ особенни номера, запечатватъ се отъ финансовия чиновникъ и се пазятъ въ фабриката и контрольора наблюдава, щото изнасянитѣ изъ фабриката папироси, цигари, емфие и пр. да сѫ съобразни съ запечатанитѣ образци. Въ противенъ случай изнасянието имъ не се дозволява.

26. Тютюневитѣ издѣлия се изнасятъ въ книжни пакетчета или въ обвити съ книга дървени, тенекени или

картонени кутии, които се изработватъ въ самитѣ фабрики и съдържатъ: а) тютюни за пушенье по 1000, 500, 200, 100, 50 и 25 грамма; б) цигари и папироси по 25, 50, 100, 250, 500 и 1000 парчета, и в) емфиета по 1000, 500, 200, 100, 50 и 2 грамма.

27. Отъ горѣ възъ пакетитѣ и кутиитѣ, въ които сѫ вложени тютюневитѣ издѣлия, или емфието, залѣпва се етикета, върху която по български е отпечатано: фирмата на тютюневий фабрикантъ, мѣстото, гдѣто фабриката се намира, видътъ и количеството на вложенитѣ тютюневи издѣлия, тѣглото и продажната цѣна, споредъ приложената при настоящия законъ тарифа.

28. Тютюневитѣ издѣлия въ сѫдоветѣ трѣбва напълно да иматъ тежина такава, каквато е показана на етикета. Допуска се обаче една разлика въ тежината за чистия надробенъ тютюнъ, до гдѣто е въ фабриката, не по-голѣма отъ 3 %, а вънъ отъ фабриката не по-голѣма отъ 8 %.

29. Всичкитѣ видове пакети съ тютюневи издѣлия още въ самата фабрика се облѣпватъ съ бандероли споредъ качеството на стоката, която се намира въ пакета, съгласно тарифата.

Забранява се на фабрикантитѣ да прѣпродаватъ бандеролитѣ, които сѫ купени за употрѣбление на собственнитѣ имъ фабрики.

30. Вѫтрѣ въ самата фабрика се забранява продаваньето или даряванието на тютюневитѣ издѣлия, ако и да сѫ облѣпени съ бандероли. Тѣ обязателно се пренасятъ за проданъ въ особенни дюгени и магазии, които обаче предварително сѫ снабдени съ патентъ за право продаванье на тютюневи издѣлия,

31. До гдѣто суровия тютюнъ се пази у производителя или въ стоварището на фабриката, допуска се за изсѫхванье 10 %. На пренесения тютюнъ осъ стоварището въ фабриката за изработванье, не се допуща никаква загуба съ исключение на тютюня, отъ който изработватъ емфието и онзи, който се изработва съ машини, а не съ хавани, на които се допуска една загуба отъ 2 %. Ако спо-

редъ тази норма се окаже недостигъ, то за недостигналото количество тютюнъ фабрикантина плаща на съкровището по 4 лева за всѣки килограммъ суровъ тютюнъ и по 6 л. за всѣки килограммъ отъ изработения. Сжщото правило се наблюдава и при изработванието на емфието.

32. Излишъкътъ суровъ или изработенъ тютюнъ, който се намѣри въ фабриката, или въ нейното стоварище се записва на приходъ, ако се констатира че произлиза отъ влага, а въ противенъ случай фабрикантътъ се преслѣдва по закона, като злоупотрѣбитель.

33. За недостигътъ на тютюня въ нѣкоя фабрика, финансовия надзоръ задължава фабрикантина въ срокъ отъ 7 дни да плати опредѣленитѣ за това сумми въ ковчежничеството. Въ случай, че не се исплатятъ въ опредѣления срокъ, контрольора задържа отъ тютюня толкова, колкото е нуждно за исплащание опредѣлената сумма и го продава съ наддавание, което обаче се спира, ако фабрикантина се оплаче, срѣщу распорѣжданията на финансовия надзоръ и оплакваньето се уважи отъ Министра на Финанситѣ, до окончателното разрѣшение на въпроса отъ послѣднийтъ.

Глава 4.

За тютюневата търговия.

ОТДѢЛЕНИЕ I.

Едра, дребна и разносна тютюнева търговия.

34. Търговията, както съ суровия, тъй и съ изработения тютюнъ за пушенье, произведенъ въ княжеството, или внесенъ отъ странство се подраздѣля на три вида: на едра, дребна и на разносъ.

35. Търровията на едро се извършва въ стоварищата и складоветѣ, гдѣто може да се внася и суровъ и изработенъ тютюнъ, нъ послѣдния трѣбва да бжде всѣкога облѣпенъ съ надлѣжнитѣ бандероли. Съ думата търговия на

едро се разбира продажба на суровия тютюнъ на веднажъ не по-малко отъ 150 килограмма, а изработенъ за пушенье и смъркание (емфие) не по-малко отъ 10 килогр., цигари (пури) — 5000 парчета и папироси 10000 парчета. Продажбата въ по-малки количества е търговия на дребно.

36. Търговията на дребно е позволена да става само съ изработенъ тютюнъ по дукянитѣ, магазиитѣ, гостинницитѣ и други подобни мѣста.

37. Търговията на разносъ се разрѣшава да става на едро и на дребно: а) на едро може свободно да става съ суровъ и изработенъ тютюнъ по всичкитѣ градове и села на княжеството. Суровия, обаче, трѣбва да бѫде проданенъ, или на тютюневи фабриканти, или на лица, имѣющи тютюневи стоварища и складове и б) на дребно само съ изработенъ и обандерованъ тютюнъ по сбороветѣ, панаиритѣ, лагеритѣ, улицитѣ на градоветѣ и пазаритѣ.

38. Правото за търгувание съ тютюнъ се добива, като се вематъ отъ ковчежничеството въ брой всѣка една година особни именни патенти, по цѣната, забѣлѣжена въ приложената при настоящия законъ таблица. Ако патента се вземе презъ второто полугодие, то въ ковчежничеството се внася само половина отъ годишната му цѣна.

Взетия патентъ за търгувание съ тютюнъ въ постоянни мѣста има сила смо за онова мѣсто, за което той е взетъ; за пренасяние търговията съ тютюнь въ друго постоянно мѣсто трѣбва да се вземе особенъ патентъ. Сѫщо тъй се забранява да се предаватъ тютюневитѣ патенти отъ едно лице, на чието име сѫ взети, на друго.

Освобождаватъ се отъ патентното даждие производителитѣ, които продаватъ тютюнь свое произведение, но само ако го продаватъ на тютюневитѣ фабрики, стоварища и складове.

39. Забранено е на всички безъ исключение, които търгуватъ съ тютюнь, да държатъ въ продавницитѣ си отворени кутии, или сѫдове съ изработенъ тютюнь, освѣнъ необходимитѣ пакети за показвание стоката на купувачитѣ, а именно отъ всѣки видъ тютюнь, цигари и папироси не

повече отъ единъ пакетъ или кутия. Забранява се тъй сѫщо да се рѣжатъ и продаватъ на части пакетитѣ.

40. Въ всичкитѣ тютюневи продавници, било на едро или на дребно или ако се продава по улицитѣ, сборовет, панаиритѣ, не е позволено да се прода а тютюня инакъ, освѣнъ облѣпенъ съ бандероли и съ фабричния етикетъ върху пакетитѣ и кутиитѣ, спорѣдъ установенитѣ тукъ правила. Надробения за пушенье и за смърканье тютюнь трѣбва да се продава не по-скѫпо отъ цѣната, записана на етикета, съгласно тарифата.

ОТДѢЛЕНИЕ II.

За търгувание съ чуждестраненъ тютюнъ

41. Разрѣшава се внасянието отъ странство, както на суровия тъй и на изработения тютюнъ, като се заплатятъ за него митнитѣ сборове и акциза по два лева за всѣкой единъ килограммъ суровъ тютюнъ *нето*, а за изработения за пушенье и смърканье се плаща освѣнъ казанитѣ даждия, и бандеролъ отъ I качество въ двоенъ размѣръ.

На тюмбекието освѣнъ митото се взема акцизъ по 75% отъ стойностьта, а за махорката освѣнъ митото и акцизъ по два лева на килограммъ. Тюмбекието и махорката не подлѣжатъ на бандеролно право.

42. Изработенъ за пушенье тютюнъ могѫтъ да внасятъ отъ странство само лицата, които сѫ снабдени съ патенти за право продаванье тютюнъ въ княжеството на едро, а суровъ — само тютюневитѣ фабриканти и лицата, които иматъ патентъ за търгувание съ суровъ тютюнъ.

За тая цѣль притежателитѣ на суровия тютюнь трѣбва да представляватъ въ митницитѣ свидѣтелство отъ надлежния окрѫженъ управитель въ удостовѣрение, че тѣ иматъ право да търгуватъ съ тютюнь.

43. Тютюня, който се внася въ княжеството, трѣбва да се прекарва прѣзъ митницитѣ, гдѣто ще се провѣрява

тѣглото на стоката и заплаща слѣдуемото мито и други права.

44. Акциза и бандеролното право се заплащатъ въ злато въ митницитѣ, прѣзъ които се внасятъ тютюнитѣ.

45. Свидѣтелството или квитанцията отъ митницата, която удостовѣрява, че е платенъ акциза на суровия тютюнь, трѣбва да придружава стоката; безъ това тя се счита за контрабандирана и се конфискува.

ОТДѢЛЕНИЕ III.

За изнасяние мѣстния тютюнъ вънъ отъ княжеството.

46. Изнасянието на мѣстния суровъ и изработенъ тютюнь за странство може да става само презъ сѫществующитѣ погранични митници. Но това се дозволява само на тютюневитѣ фабрики и лицата, които иматъ патентъ за право продаванье на едро.

На изработения тютюнь се възврьща бандеролното право и мурурието, както е опредѣлено въ чл. 18.

Глава 5.

За надзора върху тютюневитѣ даждия.

ОТДѢЛЕНИЕ I.

Общи правила.

47. Длъжность на окрѫжния управитель е да наглѣдва да се испълняватъ въ повѣреното му окрѫжие узаконенитѣ наредби, а пъкъ грижата за точното събирание тютюневитѣ приходи се възлага на финансовитѣ агенти, както и на градската и селската полиция.

48. За специялния надзоръ върху тютюневитѣ фабрики и тютюневитѣ голѣми складове назначаватъ си при тѣхъ контролери.

За контролери не може да се турятъ сродници съ фабриканта, при чиято фабрика се назначаватъ.

49. За запазвание интереситѣ на съкровището по тютюневия сборъ, финансовитѣ агенти и чиновницитѣ отъ градската и селска полиции, незабавно пристѫпватъ къмъ изслѣдвание и издирвание всичкитѣ незаконни дѣйствия по тютюневата търговия, както ония що сѫ видѣли тѣ сами, тъй и тия, за които частни лица имъ сѫ доставили свѣдѣния.

50. Участието на обществото въ наглѣдвание за правилното постѫпвание въ държавното съкровище приходитѣ отъ тютюневитѣ налози, а тъй сѫщо за ненарушаванието закона за тютюня, се състои въ това, че то съобщава на най близната полицейска или финансова власть за сторенитѣ престѫпления, или пъкъ спомага за издирванието на тѣзи престѫпления. Ония, които сѫ принесли подобни услуги на властьта, били служащи или частни лица, иматъ право да получатъ за награда, слѣдъ спадинието на разноскитѣ, половината сумма, която е опредѣлена, като глоба за престѫплението, за издирванието на което тѣ сѫ спомогнѫли. Тая часть имъ се дава отъ първитѣ пари, които постѫпятъ въ ковчежничеството отъ тая глоба, или отъ продажбата на конфискуваната стока. Наградата ще се плаща отъ съкровището слѣдъ влизание на постановлението въ законна сила.

ОТДѢЛЕНИЕ II.

За правата и длъжнсститѣ на финансовитѣ агенти.

51. Финансовитѣ агенти иматъ свободенъ достѫпъ въ всичкитѣ тютюневи заведения и фабрики, гдѣто се изработва и продава тютюнь за да наглѣдватъ ненарушававание распорежданията на закона.

Ако по нѣкое подозрѣние стане нужда да се влезе въ търговско заведение, или тютюнева фабрика, когато тѣ сѫ затворени, финансовия агентъ е длъженъ да повика

единъ чиновникъ отъ полицията, двама отъ страна свидѣ тели и притѣжателя на заведението, или неговия человѣкъ, ако пожелае да дойде.

52. финансовитѣ агенти сѫ длъжни да надзиравать: да се не внася и продава иностраненъ тютюнъ, за който не сѫ заплатени слѣдуемитѣ права; да се не работять вънъ отъ фабрикитѣ никакви тютюневи издѣлия; да се не изнасятъ тютюневи издѣлия изъ фабриката за употрѣбление преди да бѫдѫтъ облѣпени съ слѣдуемитѣ бандероли; да се не продаватъ съ цѣни по-горни отъ ония, които сѫ забѣлѣжени върху етикетитѣ, залѣпени върху пакетитѣ, а тъй сѫщо тютюневата търговия да се прави само като е заплатено въ съкровището опредѣленото патентово даждие.

53. Финансовитѣ агенти сѫ длъжни да надзиравать тютюневитѣ фабрики и търговскитѣ стоварища, като ги обикалятъ колкото се може по-често и имъ правятъ общи и частни ревизии отъ които първитѣ биватъ най-малко единъ пѫть въ мѣсеца, а вторитѣ въ края на всѣко шестмѣсечие. При частнитѣ ревизии се опредѣля все приблизително наличното количество на суровия и изработения тютюнъ въ фабиката, а тъй сѫщо и количеството, което се намира подъ изработванье, а въ общитѣ—количеството на тютюня, който се намира въ фабриката и въ нейното стоварище, се опредѣлява неприблизително а точно, чрезъ измѣрвание.

Въ случай, че се яви съмнѣние върху количеството на тютюня, който се намира на лице въ фабриката, или въ търговския складъ, всѣка частна ревизия може да се обьрне въ обща.

54. Контрольоритѣ при тютюневитѣ фабрики сѫ задължени да внимаватъ да се не нарушаватъ предписанията на настоящия законъ. Тѣ трѣбва да избѣгватъ несправедливитѣ за фабрикуванието стѣснения и въ съмнителнитѣ случаи да искатъ наставления отъ финансовия агентъ, въ района на когото се намира тютюневата фабрика. Прѣзъ всичкото работно врѣме контрольора е длъженъ да се намира въ тютюневата фабрика и отъ какъ се свърши рабо-

теньето, да запечатва наедно съ фабрикантина или пълномощника му, съ правителственний печатъ, всичкитѣ врати на стаитѣ, въ които има изработенъ и необандерованъ тютюнъ.

Забѣлѣжка. Влизанието въ запечатанитѣ стаи и мѣста, отъ какъ се свърши работата, се дозволява на фабрикантина, или застѫпника му, само въ присѫтствието на контрольора, който слѣдъ това изново пакъ запечатва вратитѣ.

Глава 5.

Наказателни распореждания.

55. Тютюнитѣ скрити при записванието, като се издирятъ, се конфискуватъ, ако сѫществуватъ, и производительтъ имъ се глобява съ стойностьта на бандеролното право отъ най-горня цѣна. Въ случай, че ги е продалъ или испушилъ, той заплаща двойно бандеролно право отъ първо качество.

56. Купенитѣ тютюни отъ призводителитѣ, безъ знанието на финансовия надзоръ, конфискуватъ се въ рѫцѣтѣ на когото се намѣрятъ, освѣнъ това виновника заплаща за купенитѣ по този начинъ тютюни двойно бандеролно право отъ първо качество. Ако тия тютюни сѫ пустнѫти вече въ употрѣбление, горното даждие се взема отъ виновния въ троенъ размѣръ.

57. Фабрикантитѣ, които причиняватъ на съкровището загуба, вслѣдствие на злоупотрѣбления, направени по какъвто и да е начинъ, заплащатъ тройно стойностьта на тия загуби, а за продавание ексикъ пакетирани тютюни, виновния се наказва съ глоба отъ 25 до 200 лева.

58. Титулярний фабрикантъ отговаря за съдружницитѣ си, работницитѣ и други служители въ фабриката, за това и самъ ще прѣтърпява наказанията, въ случай на злоупотрѣбления, направени отъ тѣхъ; а за неиспълнение само редътъ и обязаноститѣ си, горнитѣ лица се наказватъ съ глоба отъ 5 до 20 лева.

59. Дробения тютюнь, който се разнася безъ да е обандерованъ, се счита като контрабанда и се конфискува. Освѣнъ това, притежательтъ се глобява съ двойно бандеролно право отъ първо качество.

60. Фабрикитѣ, които се противятъ на посѣщенията на финансовитѣ агенти се затварятъ.

61. Лицата, които продаватъ безъ патентъ, или съ патентъ на чуждо име, наказватъ се да заплатятъ стойностьта на патента и една глоба равна петь пѫти отъ сумата на патента.

62. Тютюнопродавницитѣ, които продаватъ тютюня по-скѫпо отъ цѣнитѣ, опредѣлени въ тарифата, се наказватъ съ глоба отъ 25 до 250 лева.

63. Ония, които продаватъ дробенъ небандерованъ тютюнъ, наказватъ се съ глоба отъ 100 до 500 лева и намѣрения тютюнъ се конфискува.

64. Лицата, които дробятъ тютюнь, било съ хаванъ, ножче и др. такива, или го стрькватъ вънъ отъ тютюневитѣ фабрики; сѫщо и тѣзи, които държатъ въ домоветѣ си, или въ други мѣста подъ тѣхно притѣжание, или подъ тѣхно управление, инструменти и сѣчива, които служатъ за дробение тютюнь, наказватъ се съ една глоба отъ 50 до 500 л., а инструментитѣ и сѣчивата имъ се взематъ и уловения тютюнъ се конфискува, като се заплати за него и бандеролно право отъ първо качество.

65. Освѣнъ конфискувание тютюня, улавя се и всичко, което е служило за неговото прѣнасяние: конь варка, кола и пр. Уловенитѣ нѣща се врьщатъ на контрабандиста, когато той заплати узаконенитѣ глоби, ако ли той не заплати глобитѣ, тогава уловенитѣ вѣщи се продаватъ. Сѫщо тъй се продава уловения добитъкъ. Слѣдъ заплащанието на глобитѣ, колкото пари останѫтъ отъ проданенитѣ вещи или добитъкъ, повръщатъ се на контрабандиста.

66. Лицата, които сѫ посѣли тютюнь, несъобразно съ чл. чл. 6 и 7 отъ настоящия законъ, наказватъ се съ глоба отъ 20 до 50 л. и посѣтия тютюнь се искоренява

ако посѣтото пространство е по-малко отъ единъ декаръ. На сжщата глоба подлѣжатъ и кметоветѣ за неиспълнение чл. 14 отъ настоящия законъ.

67. Тютюнопроизводителитѣ, които продаватъ отъ тютюнитѣ си, безъ да бждатъ снабдени съ свидѣтелство отъ мѣстния околийски началникъ или кметъ, наказватъ се да заплатятъ бандеролнното право за първо качество тютюнъ.

68. Ако показанитѣ въ чл. 66 нарушения се издирятъ слѣдъ събирането и изсушването на тютюнитѣ, при самото притѣглювание, притѣжателя се наказва по чл. 55 отъ настоящия законъ.

Ако производителя преди да се е издирило нарушението отъ финансовия агентъ, самъ съобщи за набрания отъ нивата тютюнъ, непосѣтъ съгласно чл. чл. 6 и 7 наказватъ се съ глоба отъ 50 до 100 лева.

69. Когато тайно посѣяния тютюнъ се събере отъ производителя и скрие, а има доказателства, че той е сѣялъ и набралъ тютюнъ, като напримѣръ коренитѣ по нивята, или други улики, тогава лицата, които описватъ тютюня, опредѣлятъ спорѣдъ коренитѣ посѣтото пространство приблизително количеството на набрания тютюнъ и за това се съставя актъ, възъ основания на който виновния се наказва, споредъ чл. 55 отъ настоящия законъ.

70. Когато у нѣкого се намѣри въ табакерата му, или въ друго мѣсто, дробенъ тютюнъ, вънъ отъ фабриката и не се намѣри никакъвъ инструментъ, или друга улика въ кжщата му, тогава трѣбва да се иска отъ това лице да докаже отъ гдѣ е зело и кой е дробилъ тютюня, за да не падне на него обвинението. Ако той не може да докаже това, наказва се споредъ чл. 64 отъ настоящия законъ, но ако представи лицето, отъ което е взело тютюня и докаже, че дѣйствително то е сжщото лице, което му е нарѣзало или продало тютюня, наказватъ се първия споредъ чл. 55, ако е негово собственно произведение, и споредъ чл. 56, ако го е купилъ, а втория споредъ чл. 64.

71. При провѣряване, послѣ година, старитѣ тютюни, ако се окажатъ по-малко, отъ колкото сж били за-

писани въ правителственната книга и не се представятъ уважителни причини, притѣжательтъ се наказва спорѣдъ чл. 67 отъ настоящия законъ, и ако се докаже още, че производителя е продавалъ отъ недостающий тютюнъ, тогава той се наказва и спорѣдъ чл. 61 отъ закона.

72. Ако производителя е испушилъ или продалъ отъ обозначений въ чл. 61 тютюнъ, а отъ новопроизведения е потаилъ една часть и го е смѣсилъ съ стария, за да подпълни продадения или испушения, то въ такъвъ случай виновния се наказва споредъ чл. 55 отъ закона.

73. За тютюнитѣ, които при провѣрката или продажбата се окажатъ повече отъ колкото сж записани, трѣбва да се направи изслѣдвание и узнае отъ що произлиза излишъка, и ако се докаже: 1) че произлиза отъ неточното измѣрвание, то излишъка се записва при другия тютюнъ; нъ ако се докаже пъкъ, че е купенъ отъ друга държава и пренесенъ тайно, или е купенъ отъ нѣкой мѣстенъ производитель, виновния се наказва: въ първий случай, като заплати акциза по 2 лева на килограмъ, бандеролно право, ако е дробенъ тютюня, отъ първо качество, всички митни права по чл. 244 отъ закона за митницитѣ и глоба равна съ двойната сумма на тия сборове; а за втория случай по чл. 56 отъ настоящия законъ и, 2) ако се докаже, че излишния тютюнъ е билъ скритъ при описванието му, притѣжателя му се наказва спорѣдъ първата алинеа на чл. 55 отъ настоящия законъ. Лицата, у които се намѣри отъ послѣ тютюнъ, за който не е платено бандеролно право, ще се наказватъ за недостига съгласно чл. 59.

74. Когато кметоветѣ даватъ лъжливи свѣдения върху посѣяния тютюнъ, тѣ се наказватъ съ глоба отъ 50 до 100 л., независимо отъ наказанието на производителитѣ.

75. Всѣко лице, което принесе загуба на съкровището, по какъвто и да е другъ начинъ, непредвиденъ въ настоящия законъ, било чрезъ умаляване на внисанието узаконенитѣ сборове, или чрѣзъ окриванието имъ, наказва се да заплати стойностьта на укрититѣ сборове, и се глоби съ двойната сумма на този сборъ.

изменено 76. Всѣко нарушение, предвидено и наказуемо отъ настоящия законъ, се констатирва чрѣзъ актъ, съставенъ веднага при откриванието му. Такива актове за да иматъ законна сила, трѣбва да бждятъ подписани отъ съставителя и двама свидѣтели и отъ обвиняемата страна [redacted]. Въ случай, че обвиняемата страна откаже да подпише въ акта, за това се прави нуждната забѣлѣжка.

изменено 77. Наказанията за нарушенията на настоящия законъ се налагатъ чрѣзъ постановления на окржжнитѣ управители, съвмѣстно съ финансовитѣ чиновници, основани на актоветѣ, съставлявани отъ агентитѣ на полицията, съкровището или пъкъ на общинитѣ, както е това опрѣдѣлено въ предидущия членъ.

78. Актоветѣ, чрезъ които е констатирано престжплението, служатъ за неоспорими доказателства предъ сжда. освѣнъ ако бждятъ обявени за фалшиви или ако се докаже тѣхната невѣрность или нооснователелность. Сждътъ не може да отнема силата имъ. Тъй сжщо не може да намалява конфискациитѣ и глобитѣ, които сж основани на закона.

79. Тия постановления добиватъ сила на сждебно рѣшение и се привеждатъ въ испълнение по редътъ за сждебнитѣ рѣшения слѣдъ утвърждението имъ отъ Министра на Финанситѣ, ако срѣщу тѣхъ не е подадена въ 15 дневенъ срокъ въззивна жалба. Този срокъ се почва отъ деньтъ на съобщението подъ расписка на осжденото лице за утвърждението на постановлението или въ отсжтствието отъ публикуванието въ „Държавенъ Вѣстникъ".

80. Въззивната жалба се подава на окржжното управление, което заедно съ преписъ отъ постановлението и всичкитѣ книжя, съставляюще дѣлото, проважда въ окржжния сждъ, гдѣто се окончателно разглѣдва и рѣшава въ два мѣсеченъ срокъ.

Окончателнитѣ присжди на Окржжнитѣ сждилища, съ които се налага глоба до сто лева включително непо-

длѣжатъ на кассация прѣдъ Върхов. Кассац. Сѫдъ. (Допълн. спорѣдъ закона отъ 11 Февруар. 1896 год.).

81. Нарушителитѣ на настоящия законъ, които не могѫтъ да заплатятъ узаконенитѣ глоби, замѣнява се наказанието имъ съ затворъ на общо основание.

Въ всѣки случай, обаче тоя затворъ не трѣбва да надминава 6 мѣсеци.

82. Единъ правилникъ, издаденъ отъ Министерството на Финанситѣ, ще уреди приложението на настоящия законъ, който отмѣнява „врѣменнитѣ правила за акциза върху тютюня отъ 1879 год. , а тъй сѫщо и всички досегашни распореждания и правилници по тютюневитѣ налози.

83. Настоящия законъ ще се приложи въ дѣйствие отъ 1 мартъ 1891 год. До това врѣме ще се претѣглятъ всичкитѣ останали съ бандеролъ тютюни, находящи се по фабрикитѣ и тютюнопродавницитѣ и ще се обандероватъ споредъ предвиденета въ този законъ тарифа за недостига.

Тарифата на бандеролитѣ за изработенитѣ тютюни и тютюневи издѣлия въ Българското Княжество.

Тютюни за пушенье	Бандеролно право л.	Бандеролно право с.	Продажбна цѣна л.	Продажбна цѣна с.
I-во качество:				
Грамма . . 1,000	24	—	Произволна	
„ . . 500	12	—		
„ . . 200	4	80		
„ . . 100	2	40		
„ . . 50	1	20		
„ . . 25	—	60		
II-ро качество:				
Грамма . . 1,000	20	—	30	—
„ . . 500	10	—	15	—
„ . . 200	4	—	6	—
„ . . 100	2	—	3	—
„ . . 50	1	—	1	50
„ . . 25	—	50	—	75
III-о качество:				
Грамма . . 1,000	16	—	24	—
„ . . 500	8	—	12	—
„ . . 200	3	20	4	80
„ . . 100	1	60	2	40
„ . . 50	—	8	1	20
„ . . 25	—	40	—	60
IV-о качество:				
Грамма . . 1,0 0	12	—	18	—
„ . . 500	6	—	9	—

Тютюни за пушенье	Бандеролно право л.	Бандеролно право с.	Продажбна цѣна л.	Продажбна цѣна с.
Грамма . . 200	2	40	3	60
„ . . 100	1	20	1	80
„ . . 50	—	60	—	90
„ . . 25	—	30	—	45
V-то качество				
Грамма . . 1,000	8	—	12	—
„ . . 500	4	—	6	—
„ . . 200	1	60	2	40
„ . . 100	—	80	1	20
„ . . 50	—	40	—	60
„ . . 25	—	20	—	30
Тютюнъ за смърканье (емфие)				
(нѣма дѣление на видове)				
Грамма . . 1,000	12	—	18	—
„ . . 500	6	—	9	—
„ . . 250	3	—	4	50
„ . . 100	1	20	1	80
„ . . 50	—	6	—	90
„ . . 25	—	30	—	45
Цигари (пури)				
(нѣма дѣление на видове)				

Тютюни за пушенье	Бандеролно право		Продажбна цѣна	
	л.	с.	л.	с.
Кутия отъ 1,000 п.	72	—	Произволна	
„ „ 500 „	36	—		
„ „ 250 „	18	—		
„ „ 100 „	7	20		
„ „ 50 „	3	60		
„ „ 25 „	1	80		
Папироси.				
I-во качтство:				
Кутия отъ 1,000 п.	24	—	Произволна	
„ „ 500 „	12	—		
„ „ 250 „	6	—		
„ „ 100 „	2	40		
„ „ 50 „	1	20		
„ „ 25 „	—	60		
II-ро качество:				
Кутия отъ 1,000 п.	20	—	32	—
„ „ 500 „	10	—	16	—
„ „ 250 „	5	—	8	—
„ „ 100 „	2	—	3	20
„ „ 50 „	1	—	1	60
„ „ 25 „	—	50	—	80
III-о качество:				
Кутия отъ 1,000 п.	16	—	26	—
„ „ 500 „	8	—	13	—
„ „ 250 „	4	—	6	50
„ „ 100 „	1	60	2	60
„ „ 50 „	—	80	1	30
„ „ 25 „	—	40	—	65

Забѣлѣжка. Всѣка папироса трѣбва да тегли точно единъ грамъ нето. Папироси по-тежки отъ единъ грамъ се облагатъ съ бандеролъ въ двоенъ, троенъ и т. т. размѣръ споредъ тяжестьта имъ; нъ издѣлия отъ такива папироси се допуща само съ предварително разрѣшение отъ акцизното управление.

Нарушителитѣ на това распореждание се наказватъ по чл. 57 отъ закона за тютюня. (Измѣнено споредъ закона отъ 21|XII 1893 година).

XXXIV.

ЗАКОНЪ

за гербовия сборъ.

(Утвърденъ съ Височайший Указъ отъ 15 Дек. 18.)0 год. подъ Н-ро 209).
(Обнародванъ въ „Д. Вѣстникъ“ брой 4, отъ 5 януарий 1891 година).

Глава 1.

Общи положения.

1. Гербовия сборъ е една такса, съ която се облагатъ въ полза на държавното съкровище разнитѣ книжа и документи, показани въ настоящия законъ.

Този сборъ се дѣли на два вида: простъ и актовъ.

2. Простия гербовъ сборъ се взема въ размѣръ:
1) на петь лева;
2. „ три „
3) „ единъ левъ;
4) „ педесеть стотинки;
5) „ тридесеть „
6) „ двадесеть „
7) „ петнадесеть стотинки, и
8) „ десеть „
а актовий споредъ видътъ на документитѣ и обозначената въ тѣхъ сумма, съгласно приложената въ края на настоящия законъ таблица.

3. Гербовия сборъ се събира чрезъ продавание гербови марки и гербови хартии, които се приготовляватъ отъ Финансовото Министерство и распращатъ на всички ков-

чежничества. Тѣзи Гербови марки и хартии се продаватъ отъ ковчежничествата на частни лица, банката и клоноветѣ ѝ, съ предплащание, а на правителственнитѣ и общински учреждения се отпущатъ въ кредитъ, по редътъ. установенъ отъ Министерството на Финанситѣ.

4. На частнитѣ лица, банката и клоноветѣ ѝ, когато купятъ гербови марки или гербови хартии на сумма за 100 и повече лева наведнажъ за препродавание или друга нѣкоя цѣль, ковчежничествата правятъ отстжпка 5% въ гербови марки или гербови хартии.

5. Гербовитѣ хартии иматъ слѣдующитѣ бѣлѣзи:

Въ горнята имъ частъ сж напечатани държавния гербъ и щемпельтъ, който обозначава цѣната на марката, а долнята имъ часть състои отъ голо пространство;

Гербовитѣ хартии се распознаватъ отъ това, че въ горнята имъ часть е напечатано стойностьта за каквото може да се напише върху нея извѣстенъ документъ, слѣдуемата гербова такса и държавния гербъ на Княжеството, а въ срѣдата на хартията се прозира надписъ „Българско Княжество" и надъ него държавний гербъ.

6. Гербовитѣ марки сж предназначени за облѣпвание всѣкакви книжя и документи, а гербовитѣ хартии само за полици, други търговски и прости записи. Тѣзи послѣднитѣ могжтъ да се замѣняватъ и съ бѣла книга стига тя да е облѣпена съ слѣдуемитѣ гербови марки. Въ такъвъ случай облѣпванието трѣбва да става при самото съставяние на документа.

Глава II.

За простия гербовъ сборъ.

7. Съ простъ гербовъ сборъ въ размѣръ на петь лева се облѣпватъ:

1) манифеститѣ на параходитѣ, корабитѣ и шлеповетѣ отъ 1000 тона на горѣ;

2) прошенията, подавани въ духовнитѣ сждове за

разводъ и разводителнитѣ писма безъ разлика на вѣроисповѣдания;

3) удостовѣренията, давани на лица, приети по рѣшението на Народното Събрание за български поданници а сѫщо за уволнения отъ Българско подданство;

4) кассационнитѣ жалби по граждански и търговски дѣла, подавани въ Върховний Кассационенъ Сѫдъ;

5) свидѣтелства, издавани отъ сѫдилищата на правоимѣющитѣ за адвокатствуване;

6) рѣшенията, издадени отъ арбитражни сѫдове или коммиссии;

7) пълномощия за водение промишленность, за представление на разни фабрики, търговски и експидиторски контори и други такива заведения, и

8) пълномощия за вземание участие въ публични търгове.

Съ простъ гербовъ сборъ въ размѣръ на три лева се облѣпватъ:

1) манифеститѣ на параходитѣ, корабитѣ и шлеповетѣ отъ 100 — 1000 тона.

2) транзитнитѣ декларации;

3) актове за осиновение;

4) аппелативнитѣ както и частнитѣ жалби, подавани за аппелативнитѣ сѫдилища и за Върховната Смѣтна Палата;

5) застрахователнитѣ листове, главнитѣ планове, оцѣненията (девизитѣ), поемнитѣ условия (cahier des charges), ситуациитѣ на разнитѣ постройки, дадени на частни предприемачи, било за предприятия отдадени за търгъ, или по доброволно съгласие, отъ страна на правителството общинитѣ или общественнитѣ учреждения;

6) свидѣтелствата за честность и правоспособность;

7) декларациитѣ на чуждитѣ поданници за отказвание отъ консулска защита, и

8) представляванитѣ на утвърждение устави на разнитѣ дружества.

9. Съ простъ гербовъ сборъ въ размѣръ на единъ левъ се облѣпватъ:

1) Всички писменни или телеграфически искове и други прошения, заявления, жалби, тѣхнитѣ отговори, обяснения, приложения, които се подаватъ въ окрѫжнитѣ сѫдилища, а така сѫщо и еднообразитѣ имъ, които се подаватъ по граждански и търговски дѣла предъ окрѫжнитѣ и по-горни сѫдилища.

2) Всички свидѣтелства, удостовѣрения, испълнителни листове, прѣписитѣ и извлѣченията на протоколи, рѣшения, актове и всѣкакви други книжа, издадени по просбата на частни лица отъ всички сѫдилища по граждански и търговски дѣла, съ исключение на мировитѣ и общински сѫдилища;

3) Прѣписитѣ, издадени на мѣсто поврѣдени или изгубени документи и други книжя, подлѣжащи на простъ или актовъ гербовъ сборъ, когато тѣ се издаватъ отъ сѫдилищата;

4) Всички пълномощия за получване пари отъ 100 и повече лева на веднѫжъ, за правение заеми, за купуване и продаване, за глѣдание разни граждански търговски дѣла било въ сѫдилища или административни учреждения, а така сѫщо и устнитѣ пълномощия, които се заявяватъ за подобни дѣла въ окрѫжнитѣ или по-горни сѫдилища;

5) Прѣводитѣ на тапии, хюджети и други тѣмъ подобни книжя;

6) Свидѣтелствата, изброени въ чл. 20 отъ закона за паспортитѣ;

7) Декларациитѣ за вносни, износни, транспортни, антрепозитни и новоизносни стоки, за внасяние или изнасяние добитъкъ на паша, както и манифеститѣ и тѣхнитѣ извлѣчения, подавани въ митницитѣ за вносни и износни стоки отъ параходи и кораби съ вмѣстимость отъ 100 тона на долѣ, и

8) Позволителнитѣ за вѣнчание (вули), които се издаватъ отъ всички духовни началници, безъ разлика на вѣроисповѣдания.

Изброенитѣ въ настоящия членъ книжя и документи, когато сж написани на повече отъ една обикновена кола, състояща отъ два листа (четири страници), обгербоватъ се първата съ единъ левъ гербова марка отдѣлно, а всѣка отъ послѣдующитѣ съ гербова марка отъ 50 стот.; по сжщия начинъ ще се постжпва и съ прѣписитѣ отъ тѣзи книжя, които се издаватъ на частни лица.

10. Сь простъ гербовъ сборъ въ размѣръ на петдесеть стотинки се облѣпватъ:

1) Всички прошения, заявления, жалби писменни или телеграфически, частни планове, както и приложенията имъ подавани въ духовнитѣ, административнитѣ, финансовитѣ и други правителственни и обществении учреждения:

2) Офертитѣ (предложенията), квитанциитѣ или свидѣтелствата за вложенъ залогъ, както и всички други приложения къмъ тия документи;

3) Свидѣтелствата, издавани на лицата, повикани въ наборнитѣ коммиссии за войници и послѣ по каквито и да е причини освобождавани:

4) Свидѣтелствата, издавани отъ земледѣлческитѣ касси;

5) Свидѣтелствата за издавание позволителни за вѣнчавание и вѣнчалнитѣ свидѣтелства, които се издаватъ отъ духовнитѣ началници на разни вѣроисповѣдания;

6) Медицинскитѣ и ветиринарнитѣ свидѣтелства, освѣнъ свидѣтелствата за присаждание;

7) Свидѣтелствата, издавани отъ общинскитѣ управления, за заплащание на слѣдуемия бегликъ и серчимъ;

8) Свидѣтелствата, издавани отъ окржжнитѣ управители, за прѣнасяние суровъ на листие тютюнъ отъ единъ градъ до други;

9) Билетитѣ за ловъ, риболовство и за правоносение орѫжие;

10) Свидѣтелствата, издавани отъ училищнитѣ настоятелства на учители и учителки, когато напущатъ длъжноститѣ си въ удостовѣрение на тѣхната дѣятелность;

11) Атестатитѣ и удостовѣренията, издавани отъ учебнитѣ заведения;

12) Прошенията и рапортитѣ на всички служащи включително и военнитѣ за опредѣление на служба, за повишение, производство въ старшинство, за прѣмѣстване отъ едно мѣсто на друго, или прѣвождание отъ една часть въ друга, за удостовѣрение на самоличностьта, за издавание прѣписи (копия) отъ послужнитѣ списъци, или други справки и за разрѣшение да се встжпи въ бракъ, за пропущание вещитѣ прѣзъ граница безъ мито, за уволнение въ отпускъ, запасъ или отъ служба, за издавание или съставлявание частни документи отъ всѣкакъвъ родъ, отъ прѣписитѣ на такива документи, както и отъ издаванитѣ отъ военното началство и други учреждения билети или документи за уволнение въ отпускъ, запасъ или отъ служба, съ исключение уволнителнитѣ билети на нижнитѣ чинове и доброволцитѣ;

13) Свидѣтелствата, издавани на чиновницитѣ срещу представенитѣ имъ гаранции;

14) Патенти за право плувание и позволителнитѣ за свободно отплувание отъ пристанището и крайбрѣжнитѣ свидѣтелства;

15) Транзитнитѣ, транспортнитѣ, депозитнитѣ, открититѣ и крайбрежнитѣ листове;

16) Товарителницитѣ, фрахтоветѣ, провѣрителнитѣ листове (Revision liste), обявленията за внасяние стока въ митарственната магазия;

17) Декларациитѣ, както първитѣ тъй и вторитѣ екземпляри и транзитнитѣ листове, които се употрѣбляватъ въ бариернитѣ управления (октроата);

18) Постжпающитѣ прошения и жалби въ мировитѣ сждилища и издаванитѣ отъ тѣхъ на частни лица прѣписи отъ рѣшения, протоколи и всѣкакви други книжя.

Съ изброенитѣ въ настоящия членъ книжя и документи, когато сж написани на повече отъ една обикновенна кола и когато се издаватъ отъ тѣхъ прѣписи на

частни лица, първата кола се облѣпва съ гербова марка 50 стот., а всѣка отъ послѣдующитѣ съ 30 стотинки.

11. Съ простъ гербовъ сборъ въ размѣръ на тридесеть стотинки се облѣпватъ:

1) Пѫтнишкитѣ квитанции за вносни и износни стоки, а тъй сѫщо и ония що се издаватъ отъ бариернитѣ управления (октроата), имѣющи стойность по-горѣ отъ 10 лева, и

2) Свидѣтелствата, за получване билети за носение орѫжие.

12. Съ простъ гербовъ сборъ въ размѣръ на двадесеть стотинки се облѣпватъ:

1) Заявленията подавани на Българската Народна Банка или въ нейнитѣ клонове за прѣдавание на съхранение пари или цѣнни предмѣти; а тъй сѫщо и отъ акциитѣ на заемитѣ и анонимнитѣ дружества;

2) Пощенскитѣ декларации и извѣстия, които придружаватъ вносимитѣ отъ странство посилки;

3) Задграничнитѣ и едномѣсечнитѣ билети и порѫчителства, които се даватъ въ общинскитѣ управления за получване такива, и

4) Свидѣтелствата, издавани при продажба на добитъкъ, предвидени въ закона за тържищата.

13. Съ простъ гербовъ сборъ въ размѣръ на 15 стотинки се облѣпватъ пощенскитѣ записи съ стойность по-голѣма отъ 10 лева (чл. 122 отъ устава за пощитѣ).

14. Съ простъ гербовъ сборъ въ размѣръ на 10 стотинки се облѣпватъ:

1) Всѣка расписка, квитанция, фактура, извлѣчение, текуща смѣтка (Bordeřeau nota) чекъ. имеющи стойность 10 лева и нагорѣ;

2) Свидѣтелствата, издавани отъ общинитѣ за получване задгранични паспорти;

3) Всѣка расписка върху платежнитѣ заповѣди издавани на името на частни лица, а тъй сѫщо и расniскитѣ на служащитѣ лица въ трѣбователнитѣ вѣдомости за получване заплатата си;

4) Разнитѣ обявления, подавани въ телеграфо-пощенскитѣ станции;

5) Свидѣтелствата, издавани отъ общинитѣ за прасобственность на добитъкъ;

6) Заявленията, подавани въ Българската Народна Банка или клоноветѣ ѝ, за искание пари въ заемъ, или за продължение срока на полицата;

7) Прѣходнитѣ билети, които се издаватъ отъ митницитѣ и митарственнитѣ пунктове на пограничното население за минувание приврѣменно прѣзъ границата съ добитъкътъ си, и

8) Разнитѣ обявления или извѣстия отпечатани, литографирани или написвани, които се лѣпятъ по улицитѣ или раздаватъ на публиката отъ частни лица и дружества, съ исключение на благотворителнитѣ да извѣстяватъ публиката за каквито и да било нѣща.

Когато се издаватъ на частни лица прѣписи отъ книжата и документитѣ, изброени въ чл. чл. 11, 12 и 14 отъ настоящия законъ ще се облѣпватъ съ такива гербови марки, съ каквито сѫ били облѣпени оригиналитѣ.

Глава 3.

За книжата и документитѣ, подлѣжащи на актовъ гербовъ сборъ.

15. Съ актовъ гербовъ сборъ се облагатъ:

1) Актоветѣ за подаръкъ, зестра, раздѣла на имущество и завѣщания;

2) Нотариалнитѣ крѣпостни актове за правособственность на недвижимъ имотъ, контрактитѣ и дрруги условителни документи;

3) Полицитѣ, боноветѣ и разнитѣ задължителни записи;

4) Поржчителствата, които иматъ извѣстна цѣнность, и

5) Обязателствата за транзитни и транспортни стоки,

както и за ония, които се прѣнасятъ отъ едно пристанище на друго.

16. Актовий гербовъ сборъ се прѣсмѣтва върху суммата обозначена въ документитѣ, изброени въ прѣдидущия членъ. За обязателствата на транзитнитѣ стоки и за прѣнасяние мѣстнитѣ отъ едно пристанище до друго, тоя сборъ се прѣсмѣтва върху слѣдуемитѣ мита и други сборове.

Обязателствата за транспортъ се облагатъ съ гербовъ сборъ, съгласно прѣдписанието на този членъ, като се опредѣля суммата имъ, споредъ членъ 163 отъ закона за митницитѣ.

17. Суммитѣ, въ разнитѣ документи съ извѣстна стойность, трѣбва задължително да се показватъ въ левове и стотинки, а ония, въ които стойностьта е показана въ иностранни монети, трѣбва да се прѣобрьщатъ въ левове и стотинки, съгласно сѫществуюшата въ Княжеството тарифа за монетитѣ.

18. Актовий гербовъ сборъ отъ актоветѣ за подаръкъ, зестра, завѣщание и раздѣла на недвижими имущества, когато не имъ е извѣстна цѣната, ще се опредѣля по оцѣнението върху което се събиратъ правителственнитѣ данъци, а за движимитѣ — споредъ членъ 17 отъ настоящия законъ.

19. Отъ крѣпостнитѣ актове за право на собственость актовий гербовъ сборъ ще се прѣсмѣтва върху цѣната, за която е купено имуществото, а отъ контрактитѣ за отдавание недвижимо имущество подъ наемъ, ще се прѣсмѣтва върху общата сумма на условений наемъ.

20. Контрактитѣ, порѫчителствата и други подобни документи, въ които не е показана никаква стойность и нѣма възможность да се опредѣли, облагатъ се съ гербовъ сборъ като документи съ цѣна отъ двѣ хиляди лева (гледай 2 рубрика на таблицата).

21. Когато съдържанието на нѣкои книжя и документи, изброени въ чл. 15 отъ настоящий законъ, се излага на повече отъ една обикновенна кола (4 страници), то въ такъвъ случай съ слѣдуемата марка за актовъ гербовъ

сборъ се облѣпва първата кола, а всички послѣдующи се облѣпватъ всѣка една съ марка отъ 50 стот.

22. Контрактитѣ и други условителни документи, които се сключватъ между частни лица и правителственни или обществении учреждения, съ гербовъ сборъ се облага само оня екземпляръ, който се издава отъ частни лица.

23. Лозоветѣ, както и всѣкакъвъ видъ цѣнни книжя, на които внасянието и продаванието въ България е позволено, ще се облагатъ, съгласно втората рубрика отъ приложената при настоящия законъ таблица, съ исключение на българскитѣ държавни облигации, съкровищни бонове и други книжя, а тъй сѫщо и облигациитѣ на Българската Народна Банка, които се освобождаватъ.

Глава 4

За книжята и документитѣ, които неподлежатъ на простъ и актовъ гербовъ сборъ.

24. Освобождаватъ се отъ простъ гербовъ сборъ слѣдующитѣ книжя:

1) Прошенията и заявленията, които се подаватъ на името на Негово Царско Височество Князьтъ и Народното Събрание;

2) Книжата, които излизатъ отъ духовнитѣ, правителственни и обществении учреждения въ тѣхенъ собственъ интересъ и иматъ официаленъ характеръ;

3) Разнитѣ книжа, които се подаватъ до всичкитѣ правителственни и обществении учреждения, когато иматъ за цѣль подобрението икономическия животъ, както на мѣстнитѣ жители пострадавши въ врѣме на война, пожаръ, наводнение и други народни бѣдствия, доказани отъ надлежнитѣ власти, така и на бѣженцитѣ и прѣселенцитѣ;

4) Книжята, които се отнасятъ до давание пенсии или едновременни помощи и възнаграждения;

5) Книжата, относително неправилното вземание нѣкого въ войската;

6) Заявленията и прошенията, когато иматъ характеръ на жалба по дѣлата на изборитѣ, било за Народното Събрание или други учреждения;

7) Прошенията, заявленията и расписскитѣ, съ които се иска повръщането на каквито и да било сумми, постжпили неправилно въ държавнитѣ или общественни касси, а тъй сжщо и освобождението отъ плащание наложенитѣ вънъ отъ законитѣ данъци или сборове;

8) Книжята, които иматъ за цѣль подобрѣнието за сжществующи въ страната закони или пакъ иматъ за предмѣтъ извѣстенъ правителственъ или общественъ интересъ;

9) Книжята на общинитѣ или училищнитѣ настоятелства, съ които искатъ помощь за училищата си, а тъй сжщо и пълномощнитѣ имъ писма, съ които довѣряватъ на нѣкое лице да събере отпустнатата за училищата помощь;

10) Прошенията на ученицитѣ, съ които искатъ: а) да имъ се отпустне стипендия или врѣменна помощь; б) да се приематъ да слѣдватъ въ нѣкое учебно заведение; в) да се освободятъ отъ плащание училищна такса, по бѣдность; г) да имъ се издаватъ удостовѣрения за слѣдването имъ до извѣстно врѣме въ училището, което по болѣсть или други причини сж били напустнали; д) да имъ се отпустнатъ такси за исплащание правослушание въ учебнитѣ заведения, пжтни за екскурзии, инструменти и други относящи се до възпитанието; е) пълномощнитѣ писма, съ които довѣряватъ на банката, учрежденията или частни лица да съберятъ тѣхнитѣ стипендии и каквито и да било отпустнати тѣмъ сумми отъ държавата; ж) расписскитѣ давани срещу получванитѣ сумми, и з) прошенията, съ които даватъ обяснения за нѣкои свои постжпъци, за които имъ е наложено извѣстно наказание;

11) Удостовѣренията, които се издаватъ отъ Министерствата и се прилагатъ къмъ платежнитѣ заповѣди, съ които се отпущатъ извѣстни сумми на автори и разни книгоиздаватели, за откупвание книги за раздавание по общински и държавни училищни библиотеки;

12) Удостовѣренията за самоличность на ученицитѣ

и други длъжностни лица предъ всички правителственни и общественни учреждения за получване пари или пжтни билети, когато не сж познати на тѣзи учрѣждения;

13) Прошенията и заявленията на авторитѣ или издателитѣ на разни книги, когато представляватъ нѣкоя книга за рецензиране и искатъ да имъ се помогне въ издаванието, съ купуване нѣколко тѣла или да се препоржча на учителитѣ и инспекторитѣ;

14) Всички заявления и писма, относящи се до книжнината, искуствата, занятията и прочее, които иматъ общественъ интересъ;

15) Всѣкакъвъ видъ прошения и прочее, относящи се по разни раскопвания, откриване на старини и древности;

16) Прошенията и други книжа, съ които служащитѣ лица при държавнитѣ и общественни учреждения искатъ да имъ се доисплащатъ заплатитѣ или други припадающи се тѣмъ сумми по службата;

17) Обявленията, съ които се внасятъ въ правителственнитѣ и общински касси разни сумми за държавни или каквито и да било други даждия, а тъй сжщо и издаваемитѣ срѣщу тѣхъ расписки и квитанции;

18) Удостовѣренията на постояннитѣ коммиссии и други учреждения за километрическото разстояние отъ едно мѣсто до друго, издаваеми на длъжностни лица;

19) Оправдателнитѣ документи, които нашитѣ агенства въ странство представляватъ за приложение къмъ платѣжнитѣ заповѣди за отпустнатитѣ имъ канцелярски сумми;

20) Удостовѣренията на правителственни и общественни подписи и печати, приложени върху документи веднажъ обгербовани;

21) Багажнитѣ расписки (ghepex-recepice);

22) Отлитографиранитѣ планове, оцѣнения и поемни условия, които се продаватъ на частни лица, преди утвърдението на търгътъ, по разни постройки;

23) Заявленията, подавани въ ковчежничествата или

банката отъ частни лица, за размѣнение банкноти въ злато, или сребро въ злато, или обратно;

24) Извѣстията на телеграфо-пощенскитѣ станции, съ които предизвѣстяватъ притежателитѣ за пристиганието пощенски колети, или посилки за да си ги получатъ;

25. Пощенскитѣ декларации за вѫтрѣшни цѣнни посилки, коллети и вѫзели;

26) Оплакванията, записани въ жалобнитѣ книги на телеграфо-пощенскитѣ станции;

27) Визирванието на задграничнитѣ паспорти:

28) Прошенията, заявленията, свидѣтелствата и други книжя, които се подаватъ отъ бѣдни, ако представятъ свидѣтелство за бѣдность отъ общинското управление, гдѣто живѣятъ;

29) Фрахтоветѣ и распискитѣ по прѣвозвание на войници, войскови и правителствени вещи;

30) Консулскитѣ декларации, извѣстия и др. книжя за пристигнали отъ странство за тѣхъ предмѣти;

31) Пълномощията и распискитѣ за сумми по-малки отъ 10 лева;

32) Всички прѣписи отъ книжя и документи, които се прилагатъ отъ правителственнитѣ и общественни учреждения при платежнитѣ заповѣди, когато това се изисква отъ канцелярския редъ и контролъ;

33) Кръщелнитѣ свидѣтелства;

34) Товарителнитѣ листове, които се подаватъ въ митницитѣ отъ жел.-пѫтнитѣ станции за предавание донесенитѣ отъ странство стоки;

35) Свидѣтелствата, издавани отъ общинскитѣ кметове, съгласно §§ 26, 27 и 28 отъ закона за новобранцитѣ;

36) Удостовѣренията на земледѣлческитѣ касси (обр. №№ 3 и 6 отъ правилника имъ);

37) Лѣкарскитѣ удостовѣрения, написвани върху книжкитѣ на проституткитѣ;

38) Свидѣтелствата, които общинитѣ издаватъ за сѣната, които се носятъ по пазаритѣ за продань, удостовѣряющи, че се записани въ контролерскитѣ книги;

съ надлежната марка, се оставятъ безъ движение и на просителя се съобщава срѣщу расписка да представи въ двѣ недѣленъ срокъ надлежащия гербовъ сборъ; въ противенъ случай, такива молби и жалби се оставятъ безъ разглѣждание, като никакъ не подадени.

30 Всички документи, които се правятъ въ странство, както и ония що се испращатъ за тамъ, трѣбва да се обгербватъ въ размѣрътъ, предвиденъ въ настоящий законъ, въ първий случай слѣдъ внасянието имъ въ Княжеството, а въ послѣдния при съставянието имъ.

Глава 6.

За начина на употрѣблението гербовитѣ марки и унищтожаванието имъ.

31. Гербовитѣ марки трѣбва да се лѣпятъ една до друга, ако сж нѣколко, върху горнята дѣсна или долнята лѣва страна на прошението или документа и се унищтожаватъ по слѣдующия начинъ: а) чрезъ написвание върху тѣхъ датата и годината на приеманието имъ отъ надлежнитѣ длъжностни лица; б) чрезъ удряния върху тѣхъ печата или клеймото на учреждението, и в) чрезъ минуванието по тѣхъ часть отъ съдържанието на документа, или подписа на издателя му.

32. Първитѣ два начина на унищтожението се извършватъ отъ самитѣ учреждения отъ упоменжтитѣ длъжностни лица въ послѣдующий членъ, когато приематъ или издаватъ извѣстни книжя и документи; а послѣдний отъ частнитѣ лица, когато издаватъ разни документи, неподлежащи на предварително представление въ нѣкое учреждение. Гербовитѣ марки залѣпени на обявленията, за които се говори въ чл. 14 пунктъ 8 отъ настоящия законъ, трѣбва да се поднасятъ за унищожение на надлежнитѣ полицейски власти или общински управления.

33. Унищтожението на гербовитѣ марки залѣпени: а) върху всички входящи прошения, заявления и други под-

лежащи книжя на гербовъ сборъ ще се извършва отъ длъжностното лице, което най-напредъ ги приеме и отвори; б) върху исходящитѣ свидѣтелства, удостовѣрения, пълномощни, разни прѣписи и прочее, отъ длъжностното лице, което имъ постави исходящия №, или ги прѣдава по принадлежность; в) върху трѣбователнитѣ вѣдомости отъ ковчежничествата; г) върху документи за канцелярски и др. расходи отъ длъжностното лице, което удостовѣрява на документа, че расхода дѣйствително е извършенъ, и д) унищожението на гербовитѣ марки залѣпени върху лозоветѣ и всѣкакъвъ видъ цѣнни книжя, споредъ чл. 23, става съгласно особенния правилникъ, който ще се изработи отъ Министра на Финанситѣ.

Глава 7.

За наказанията.

34. Длъжностното лице, което приеме или издаде книжя, необлѣпени съ изискуемитѣ се отъ настоящий законъ гербови марки, или ненаписани на гербови хартии, наказва се съ глоба въ троенъ размѣръ на суммата, съ която би слѣдвало да се обложи приетата или издадена отъ него книга.

35. Длъжностнитѣ лица, за които се споменува въ чл. 33, ако оставятъ не унищожени залѣпенитѣ гербови марки върху разнитѣ книжя и документи, които приематъ или издаватъ, съгласно чл. 31, наказватъ се съ глоба отъ 5 лева за всѣки отдѣленъ случай, когато книжата подлежатъ на простъ гербовъ сборъ, а когато подлежатъ на актовъ, съ 25 лева.

36 Когато се представятъ въ нѣкое правителственно или общественно учреждение отъ частни лица книжя, подлежащи на простъ гербовъ сборъ, издадени отъ длъжностни лица и никакъ не облѣпени, то съ тѣхъ се постжпва съобразно съ чл. 3 . На частнитѣ лица въ подобни случаи не се налага никакво наказание.

37. Частнитѣ лица, които иматъ документи, подлѣжащи на актовъ гербовъ сборъ и не облѣпени съ изискуемитѣ сѐ гербови марки, или облѣпени но не унищожени, съгласно чл. 31 буква в, наказватъ се съ 3% отъ стойностьта на документа.

Забѣлѣжка. Лицата, които представятъ документи не облѣпени съ изискуемитѣ гербови марки, безъ да сѫ участвували въ съставянието имъ се освобождаватъ отъ преслѣдвание; въ такъвъ случай се глобяватъ съставителитѣ на документа.

38. Съ книжата и документитѣ, подлежащи на простъ и актовъ гербовъ сборъ не облѣпени въ размѣрътъ, предвиденъ въ настоящий законъ, се постѫпва съобразно съ чл. чл. 34, 36 и 37, но въ такъвъ случай слѣдуемата глоба се взема само за необлѣпената сумма.

39. Обявленията, за които се говори въ чл. 32, ако не сѫ поднесѫтъ за унищожение въ надлежнитѣ учреждения, издателитѣ имъ се наказватъ съ глоба отъ 10 до 50 лева.

40. Необгербованитѣ лозове, когато се уловятъ въ продань, продавачитѣ имъ се наказватъ съ глоба равна съ 10% отъ номиналната имъ стойность.

41. За подправяние (фалшификация) на гербови марки и книги, виновнитѣ се наказватъ съ затворъ въ окови отъ 3 до 15 години.

42. Ония лица, които продаватъ употрѣбени гербови марки за неупотрѣбени, се наказватъ съ глоба до 100 л., или съ затворъ до 6 месѣци, а ония, които облѣпватъ книжя съ употрѣбявани гербови марки, се наказватъ съ глоба отъ 25 до 300 лева, или съ затворъ отъ 1 седмица до 1 мѣсецъ.

43. Лицата, които би продали гербови марки или хартии по-скѫпо отъ узаконената имъ стойность, наказ-

вать се съ глоба отъ 25 до 100 лѣва, или съ затворъ отъ една седмица до единъ мѣсецъ.

44. Глобитѣ, предвидени въ чл. чл. 34 — 41 отъ настоящия законъ, се налагатъ и събиратъ по административенъ редъ отъ виновнитѣ лица, били тѣ длъжностни или частни отъ учрежденията, въ които се представляватъ подлѣжащитѣ на глоба книжя и документи. За всѣко глобяване началника на учреждението съставлява актъ, въ който обозначава самото нарушение, името и прѣзимето на нарушителя. Ако глобения е неблагодаренъ и обтжжи тоя актъ въ седемь дни отъ съобщението му, предъ надлежния мирови сждия, или окржженъ сждъ спорѣдъ размѣра на глобата, то послѣднитѣ рѣшаватъ въ 15 дни окончателно възникналия въпросъ за нарушението закона за гербовия сборъ. Ако ли глобата е наложена непосредственно отъ сждътъ или Върховната Смѣтна Палата, на които се представляватъ такива документи, то такъво сждебно опрѣдѣление се смѣта за окончателно. По такива дѣла финансовата власть се явява обвиняюща страна.

Актоветѣ, съставени по нарушенията на чл. чл. 40 — 44, се прѣпращатъ на прокурорската власть на разпореждание.

45. Глобитѣ се събиратъ въ гербови марки, съ които се облѣпятъ надлежнитѣ документи и се прави върху имъ забѣлѣжка, че тѣ сж взети, като глоба за нарушение еди кой си членъ отъ закона за гербовия сборъ.

46. Наказанията, предвидени въ чл. чл. 41 — 44, се налагатъ на виновнитѣ лица, отъ надлежнитѣ сждилища.

47. Когато единъ документъ, подлежащъ на простъ или актовъ гербовъ сборъ, е подписанъ отъ нѣколко лица, глобата се налага на всичкитѣ подписавши го лица, които я плащатъ солидарно.

48. Когато предъ нотариуситѣ или мировитѣ сждии.

които извършватъ нотариални дѣла, се представи едно тайно завѣщание или други подобни документи за завѣряване, или при отварянието имъ, ако се укаже, че тѣ не сѫ облѣпени съ надлежнитѣ гербови марки на длъжностнитѣ лица, не се налага никаква глоба, а се задължаватъ наслѣдницитѣ да облѣпятъ документитѣ безъ обаче да бѫдѫтъ глобявани и тѣ.

49. Настоящий законъ отмѣнява закона за гербовия сборъ, утвърденъ съ височайший указъ № 4. отъ 1885 год., а тъй сѫщо и всички други распореждания, издадени по него до днесь.

ТАБЛИЦА
за размѣритѣ на актовий гербовъ сборъ.

Отъ актоветѣ за подаръци, за зестра, за раздѣла на имущества отъ завѣщания, отъ актове за право на собственность, отъ контракти и други условителни документи.					Отъ полици, бонове и други търговски и прости записи и отъ поръчителства.	
			лева	ст.	лева	ст.
Отъ 1	левъ до	200	—	30	—	20
„ 201	„ „	400	—	60	—	30
„ 401	„ „	800	1	20	—	40
„ 801	„ „	1.200	1	80	—	60
„ 1.201	„ „	1.600	2	40	—	80
„ 1.601	„ „	2.000	3	—	1	—
„ 2.001	„ „	3.000	4	50	1	50
„ 3.001	„ „	4.000	6	—	2	—
„ 4.001	„ „	6.000	9	—	3	—
„ 6.001	„ „	8.000	12	—	4	—
„ 8.001	„ „	10.000	15	—	5	—
„ 10.001	„ „	15.000	22	50	7	50
„ 15.001	„ „	20.000	30	—	10	—
„ 20.001	„ „	30.000	45	—	15	—
„ 30.001	„ „	40.000	60	—	20	—
„ 40.001	„ „	60.000	90	—	30	—
„ 60.001	„ „	80.000	20	—	40	—
„ 80.001	„ „	100.000	150	—	50	—
„ 100.001	„ „	150.000	225	—	75	—
„ 150.001	„ „	200.000	300	—	100	—
„ 200.001	„ „	300.000	450	—	150	—
„ 300.001	„ „	400.000	600	—	200	—
„ 400.001	„ „	500.000	750	—	250	—
„ 500.001	„ „	600.000	900	—	300	—
„ 600.001	„ „	700.000	1.005	—	350	—
„ 700.001	„ „	800.000	1.200	—	400	—

ТАБЛИЦА
за размѣритѣ на актовий гербовъ сборъ.

Отъ актоветѣ за подаръци, за зестра за раздѣла на имущества отъ завѣщания, отъ актове за право на собственность, отъ контракти и други условителни документи.	лава	ст.	Отъ полици, бонове и други търговски и прости записи и отъ поръчителства. лева	ст.
„ 800.001 „ „ 900.0000	1.3·0	—	450	—
„ 900.001 „ „ 1,000.000	1.500	—	500	—

и тъй нататъкъ, като се увеличава този налогъ за всѣки 100.000 лева или дробъ отъ тѣхъ по първата графа съ 150 лева, а по втората съ 50 лева.

XXXV.

Търговски спогодби

сключени съ Англия, Германия, Франция, Швейцария и Австро-Венгрия въ слѣдующата форма:

Утвърдени съ Височайший указъ отъ 15 декемвр. 1890 г. подъ Н-ро 215 обнародвани въ брой 19 отъ 21 Януарий 1891 год.).

I. Англия.

1. Всички английски стоки, които се внасятъ въ България, облагатъ се съ 8 % мито ad valorem, безъ да се нарушава клаузата за най-благоприятствуваната държава, било по отношение на транспорта на стокитѣ, било въ всѣко друго отношение. Освѣнъ това плащатъ полу-процентъ и законно установенитѣ общински даждия въ Княжеството.

2 Спиртнитѣ питиета, сольта, барутя, тютюня и всички други стоки, които споредъ законитѣ на Княжеството се облагатъ съ акцизъ, или сѫ монополъ, освѣнъ предвиденитѣ въ първия пунктъ облагания, плащатъ още и слѣдуемитѣ се отъ специалнитѣ закони за тѣхъ даждия.

3. Българскитѣ земни или индустриални произведения, които се внасятъ въ Англия, ще плащатъ сѫщитѣ права или такси, на които сѫ подложени симиларнитѣ произведения на най-облагоприятствуванитѣ народи.

4. Настоящата спогодба влиза въ дѣйствие отъ 1-й януарий 1890 год., и ще има сила до 1 януарий 1891 година. Ако тя не се денонсира отъ една отъ договорящитѣ се страни, до 1 октомврий 1890 год., ще има сила до 1 януарий 1892 година.

II Германия.

1. Германскитѣ стоки, които се внасятъ въ България, ще се таксиратъ, съгласно търговската спогодба, сключена между България и Съединеното Кралество на 14|26 ноемврий 1889 год. и утвърдена съ указътъ Ни отъ 13 Декемврий подъ № 259, до истичанието на сѫщата спогодба.

2. Българскитѣ земни и и индустриални произведения, които се внасятъ въ Германия, ще плащатъ сѫщитѣ права или такси, на които сѫ подложени произведенията на най-облагоприятствуваната страна.

3. Настоящата спогодба влиза въ дѣйствие отъ 4-й Май 1890 година.

III Франция и Швейцария.

1. Французскитѣ и Швейцарски стоки, които се внасятъ въ България, ще се таксиратъ, съгласно търговската спогодба, сключена между България и Съединеното Кралестно на 14|26 Ноемврий 1889 година и утвърдена съ указътъ Ни подъ № 259 отъ 13 Декемврий до истичанието на сѫщата спогодба.

2. Българскитѣ земни или индустриални произведения, които се внасятъ въ Франция и Швейцария, ще плащатъ сѫщитѣ права или такси, на които сѫ подложени произведенията на най-облагоприятствуваната страна.

3. Настоящата спогодба влиза въ дѣйствие отъ 6-й Октомврий 1890 год.

IV Австро Венгария.

1. Всички Австро-Венгарски стоки, а сѫщо и ония, които произлизатъ отъ другитѣ территории, принадлежащи на Автро Венгарския митнически съюзъ, при внасянието имъ въ България, ще се облагатъ съ такива даждия, съ каквито се облагатъ произведенията на най-облагоприятствуваната държава.

2. Българскитѣ стоки и произведения, които се вна-

сять въ Австро-Венгарската монархия, ще се облагать съ сжщитѣ мита и такси, както и произведенията на най-облагоприятствуванитѣ народи.

3. Настоящата спогодба встжпи въ дѣйствие отъ $\frac{\text{25 Юний}}{\text{7 Юлий}}$ 1890 г. и ще има сила до 1 Януар. 1892 год.

Одобрява се да се продължать търговскитѣ спогодби, сключени съ Англия, Германия, Франция, Швейцария, Австро-Унгария, Италия и Белгия още за двѣ години, т. е. до 1|13 януарий 1897 година, като се взема за всички стоки, които се внасять отъ рѣченитѣ държави въ Княжеството по 10 ½ % вносно мито отъ стойностьта имъ. (Рѣш. 20|XII 1894 год.).

XXXVI.

Законъ

за бирницитѣ.

(Утвърденъ съ Височайшия Указъ отъ 20 Ноемврий 1891 г. подъ Н-ро 173, обнародванъ въ „Държ. Вѣстникъ“ брой 271, отъ 11 декемврий сѫщата година).

1. Събирането на прѣкитѣ данъци се възлага на особни бирници.

2. Числото на бирницитѣ се опредѣля въ бюджета, а състава на участъцитѣ имъ се опредѣля и измѣнява отъ Министра на Финанситѣ и утвърждава съ Княжеский указъ.

3. Всѣки бирникъ, преди да постѫпи на длъжностьта, трѣбва да прѣдстави гаранция, по образеца предвиденъ въ закона за гаранциитѣ на чиновницитѣ, въ слѣдующий размѣръ: първоразряднитѣ за 5.000 лева, а второразряднитѣ и треторазряднитѣ по за 4,000 лева.

Освѣнъ това бирницитѣ отговарятъ лично и съ всичкото си имущество за загубитѣ, които би нанесли на държавното съкровище и за всичкитѣ държавни, окрѫжни и общински сумми.

4. Бирникътъ събира текущитѣ данъци споредъ данъчнитѣ списъци, които му се дадѫтъ отъ финансовия чиновникъ и събранитѣ пари веднага внася въ надлѣжното ковчежничество.

5, Всѣки данoплатецъ получава въ началото на годината данъченъ листъ, въ който е означено колко данъкъ има да плаща въ годината и въ колко срока трѣбва да го плати; въ тоя листъ бирника записва суммитѣ, които получава отъ данoплатеца срѣщу дълга му.

Който данoплатецъ не би получилъ данъчния си листъ до края на Февруарий, може самъ да го потърси отъ бирника.

Ако нѣкой изгуби данъчния си листъ, може да се сдобие отъ бирника съ добликатъ срѣщу двадесетъ стот.

6. Прѣкитѣ данъци се исплащатъ на два пѫти презъ годината: отъ 15 януарий до 30 мартъ се исплаща първата половина и отъ 15 августъ до 15 октомврий втората половина.

Данъцитѣ: десятъкъ, бегликъ и серчимъ се исплащатъ въ опредѣленитѣ въ специалнитѣ за тѣхъ законни срокове. (Измѣн. сорѣдъ зак. отъ 21|XII 93 год).

7. Данъцитѣ се исплащатъ на бирника, когато дойде въ селото.

Данoплатецътъ, който не е исплатилъ прѣзъ опрѣдѣленитѣ въ прѣдидущий членъ срокове припадающитѣ се части отъ данъцитѣ, плаща глоба 3 % отъ цѣлата не на врѣме платена сумма.

Въ градоветѣ исплащанието на данъцитѣ става въ канцелярията на бирника и по сѫщия начинъ, както е казано въ предидущитѣ алинеи и чл. 6. (Измѣн. спорѣдъ закона 21|XII 93 година).

8. Кметътъ или намѣстникътъ дава на бирника свѣдѣния за състоянието на всѣки данoплатецъ и законнитѣ съдѣйствия.

9. Данъцитѣ, неисплатени съгласно чл. чл. 6 и 7 ставатъ закъснѣли.

За тѣхъ бирника проважда списъкъ на финансовия приставъ съ заповѣдь да ги събере по екзекутивенъ начинъ.

За тази цѣль приставътъ три дена слѣдъ едно ново извѣстие, което испроважда на неисправния данoплатецъ, прави запоръ и продава на публиченъ търгъ такава часть отъ движимия имотъ, стойностьта на която може да покрие дългътъ.

Когато се докаже, че третьо лице държи движимъ имотъ или доходи, принадлежащи на неисправния данoплатецъ, финансовия приставъ налага на тѣхъ секвестръ чрѣзъ

писменно извѣстяване за това държательтъ, който остава отговоренъ прѣдъ съкровището за стойностьта на секвестиранитѣ имоти и доходи. При първо поискване на тия имоти и доходи отъ страна на финансовитѣ власти държательтъ е длъженъ да ги даде.

Когато закъснѣлия данъкъ не може да се исплати съ горѣозначенитѣ срѣдства, прѣзъ четиритѣ срока на финансовата година, а неисправния даноплатецъ има недвижимъ имотъ, окржжния управитель ходатайствува прѣдъ надлѣжния сждъ, споредъ величината на неплатения данъкъ, да постанови въ распорѣдително засѣдание да се продаде тоя имотъ или часть отъ него чрѣзъ сждебния приставъ на публиченъ търгъ, съгласно съ сждебнитѣ законоположения.

Длъжностьта на финансовия приставъ по екзекутивното събиране закъснѣлитѣ данъци може да се испълнява и отъ бирника (допълнение спорѣдъ зак. 21|XII 93 год.).

Дѣла отъ тоя родъ преварятъ всѣко друго дѣло.

Всичкитѣ разноски по описванието, секвестиранието и продажбата на имоти за исплащание закъснѣлитѣ данъци, сж за смѣтка на неисправния даноплатецъ.

10. Полученитѣ отъ продажбата на горѣозначенитѣ имоти сумми се предаватъ на бирника.

Строго се запрѣтява на финансовия приставъ да държи въ себе си държавни сумми.

11. Кмета или намѣстникътъ е длъженъ да дава законно исканото съдѣйствие на финансовия приставъ при испълнение на обязаноститѣ му.

12. Ако закъснѣлия данъкъ не може да се събере по начина, указанъ въ чл. 10, той се опрощава отъ Народното Събрание.

13. За продължение срока на исплащанието данъцитѣ, ония даноплатци, които по причина на дълго болѣдувание или друго нещастие не сж въ състояние да платятъ данъчнитѣ си части въ законния срокъ, ходатайствуватъ прѣдъ окржжния управитель, който може да отложи исплащанието на всѣка четвъртина само за три мѣсеца;

за по-голѣмъ срокъ такива данъкоплатци ходатайствуватъ чрѣзъ окръжния управитель прѣдъ Министра на Финансситѣ; по-голѣмъ срокъ отъ една година разрѣшава само Народното Събрание. Отложенитѣ тъй данъци се плащатъ изведнъжъ, безъ да се вземе въ внимание, че е настжпилъ срока за исплащание новитѣ данъци.

14. За исплащание закъснѣли данъци не могжтъ да бждетъ продадени слѣдующитѣ принадлѣжащи на длъжника прѣдмети:

1) Всѣкидневно носенитѣ дрѣхи, които сж необходими споредъ годишното врѣме;

2) Бѣлитѣ дрѣхи и сждоветѣ, до колкото сж необходими на длъжника и на семейството му за всѣкидневно употрѣбление;

3) Постилкитѣ и креватитѣ имъ;

4) Храната и топливото, които се намиратъ въ кжщата въ количество потрѣбно за обдържание на кжщата въ разстояние на единъ мѣсецъ.

5) Иконитѣ, които не сж облѣчени съ срѣбро и съ скжпоцѣнни украшения;

6) Семейнитѣ и други принадлѣжащи на длъжника книжя, съ исключение на дълговитѣ записи, акции, облигации и други подобни лихвенни книжя;

7) Необходимата формена дрѣха на лицата, които се намиратъ на дѣйствителна служба.

8) Движимостьта, която по закона или по обичая се признава за принадлѣжность на недвижимитѣ имоти;

9) Книгитѣ, орждията и снарядитѣ, които сж необходими на длъжника въ всѣкидневнитѣ му по званието, занаятътъ или промисъльта му занятие, за стойность 200 л.;

10) Необходимитѣ за всѣки стопанинъ два коня или два вола, или една крава, или една биволица, или пѣть овцье, или три кози, а тъй сжщо нуждната за тѣхъ храна за три мѣсеца, необходимото сѣме за посѣвание на пѣть декара ниви;

11) Кжщата му, ако не струва повече отъ 500 л.;

12) Лозетѣ му, ако не е по-голѣмо отъ единъ декаръ, и

13) Нивитѣ му, ако не сѫ повече отъ десеть декара.

15. Бирницитѣ се задължаватъ да събиратъ заедно съ държавнитѣ данъци и окрѫжнитѣ и общински връхнини, наложени върху прямитѣ данъци.

16. Испълнението на настоящий законъ ще стане постепенно до 1 юлий 1892 година; до тогава събиранието на даждията ще се извършва по досегашния редъ, освѣнъ ако бирницитѣ почнатъ да фонкциониратъ по рано.

17. Особенъ публично-административенъ правилникъ ще опредѣли подробноститѣ за приложението на настоящия законъ.

18. Настоящия законъ отмѣнява всичкитѣ до сега сѫществуващи законоположения до колкото тѣ му противорѣчатъ.

XXXVII.

ЗАКОНЪ

за продавание, размѣнявание и експлоатирание държавнитѣ недвижими имоти.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 30 Ноемврий 1891 година подъ Н-ро 186, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ", брой 279, отъ 20-й Декемврий сѫщата година).

1. Дава се право на Министра на Финанситѣ да продава слѣдующитѣ държавни имоти:

а) всички земи съ пространства по-малки отъ 3 хектара (30 дюлюма);

б) всички покрити имоти, които донасятъ годишенъ приходъ по-малко отъ 100 лева;

в) ония земи и покрити имоти отъ по-голѣмитѣ, които донасятъ годишно чистъ доходъ по-малъкъ отъ 8% отъ стойностьта имъ;

г) земи или мѣста, които справедливостьта изисква да се отстѫпятъ на частни лица за регулация на мѣстата имъ;

д) земи, мѣста, здания или части отъ тѣхъ, които споредъ плановетѣ на градоветѣ или селата отиватъ подъ улица или площади, или пъкъ сѫ нуждни за нѣкоя общественна полза;

е) отчюжденитѣ за държавна полза покрити и непокрити имоти — не употрѣбенй за цѣльта, за която сѫ отчюждени.

Имотитѣ, споменѫти въ алинеитѣ подъ буква *а), б), в)* и *е)* ще се продаватъ чрезъ търгъ, съгласно закона за публичнитѣ търгове, ония въ алинея *г)* по оцѣнка отъ

коммиссия, назначена отъ Министра на Финанситѣ, протоколътъ, на която се утвърждава отъ Министерский Съвѣтъ, а ония въ алинея *д)* ще се отчюждаватъ съгласно закона за отчюждаванието недвижимитѣ имоти за държавна и общественна полза.

2. Предоставя се право на Министра на Финанситѣ да размѣнява държавни земи (парцели), мѣста и здания съ други частни или общински, които се намиратъ въ съсѣдство съ тѣхъ, съ цѣль за по-лесно или по-износно за държавното съкровище експлоатиран е.

Размѣняванието ще става по взаимно съгласие и по оцѣнка отъ коммиссия, назначена по обикновенния редъ. То ще се счита за окончателно слѣдъ като се утвърди отъ Министерския Съвѣтъ, и се добие съгласието на частното лице или община, съ които се прави размѣняванието.

3. Държавнитѣ покрити и непокрити имоти ще се даватъ подъ наемъ чрезъ търгъ, съгласно закона за публичнитѣ търгове. Периода на наема може да бжде отъ 1 до 15 години по рѣшението на Министерския Съвѣтъ, и споредъ естеството на имота.

4. Имотитѣ, за които не се явяватъ наематели слѣдъ два пжти обявление на търгъ, даватъ се подъ наемъ по доброволно съгласие, но за единъ срокъ не по-дълъгъ отъ една година.

5. Суммитѣ, които ще се добиватъ отъ продажбата или при размѣната на изброенитѣ въ тоя законопроектъ имоти да образуватъ единъ амортизационенъ фондъ, дохода на който да служи за погашение на държавнитѣ дългове.

XXXVIII.

Законъ

за исплащание недоборитѣ.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 15 декемврий 1891 год. подъ Н-ро 220, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“ брой 1 отъ 2 януарий 1892 година).

1. Неисплатенитѣ до 1-й Януарий 1892 година прѣки данъци и наложенитѣ върху тѣхъ окрѫжни и общински неисплатени върхнини ставатъ *недобори* и се събиратъ съгласно съ настоящия законъ.

2. Слѣдъ като се прегледатъ смѣткитѣ на кметоветѣ отъ специални коммиссии и се турятъ въ редъ недоборитѣ, които се дължатъ на съкровището, а така же и недоборитѣ отъ окрѫжни и общински върхнини, всѣки данъплатецъ е дълженъ да исплати дълга си въ слѣдующитѣ срокове: дължащитѣ до 100 лева недоборъ — въ продължение на една година, дължащитѣ до 500 лева — въ двѣ, дължащитѣ до 1000 лева — въ три и дължащитѣ повече отъ 1000 л. недоборъ — въ четири години.

Сроковетѣ за исплащанието на недоборитѣ почватъ да текѫтъ. откакъ се предадѫтъ на дамоплатцитѣ данъчни листове, въ които се означаватъ, както недоборитѣ, тъй и сроковетѣ, въ които трѣбва тѣ да се исплатятъ.

3. Недоборитѣ и такивато отъ окрѫжни и общински върхнини се събиратъ отъ бирницитѣ съгласно съ предидущия членъ, алинеа първа и закона за бирницитѣ.

4. Особенъ публично-административенъ правилникъ ще опредѣли подробноститѣ за прилаганието настоящия законъ

XXXIX.

ЗАКОНЪ

за издаванние ипотекарни облигации отъ 20,000.000 л.

(Утвърденъ съ Височайший Указъ отъ 15 Декемврий 1891 год. подъ Н-ро 216. Обнар. въ Държ. В. брой 2, отъ 3 Януарий 1892 г.).

1. Разрѣшава се на Българската Народна Банка да издаде ипотекарни облигации за двадесеть милиона лева номинални максимумъ.

2. Начина и условието за издаванието на помѣнатитѣ облигации ще се опредѣли съ особенъ правилникъ отъ Министерския Съвѣтъ и утвърденъ съ указъ отъ Негово Царско Височество.

XL.

РѢШЕНИЕ

съ което се одобрява сключения съ Императорско-Кралевската привилегирована Банка на Австрийскитѣ земи, контрактъ за заемъ отъ 142,780.000 лева златни.

(Утвърдено съ Височайший Указъ отъ 27 октомврий 1892 год. подъ Н-ро 204, обнародвано въ „Държав. Вѣстникъ“, брой 247, отъ 10 ноемврий сжщата година).

Одобрява се сключения отъ правителството съ Императорско-Кралевската Привилигирована Банка на Австрийскитѣ земи долупоименованъ контрактъ по издаванието на единъ държавенъ заемъ отъ 142,780.000 златни лева номинални подъ название: шестпроцентенъ ипотекаренъ отъ 1892 год. заемъ на сжществующата държавна желѣзнопжтна линия Руссе – Варна и на тази, която, съгласно законътъ отъ 18 Декемврий 1888 г. подъ № 288, ще се построи отъ Каспичанъ—Шуменъ – Търново—Севлиево — Ловечъ—Плѣвенъ—София до Кюстендилъ и на Варненското и Бургазското пристанища, които ще се построятъ на основание на сжщия законъ.

Контрактъ

между долуподписанитѣ г-нъ Г. Д. Начовичъ, Министръ на Финанситѣ на Княжество България, дѣйствующъ отъ името и за смѣтка на Българското Правителство, отъ една страна, и г-нъ С. де Ханъ, Главенъ Директоръ на Императорско-Кралевската Привилигирована Банка на Австрийскитѣ земи въ Виена и г-нъ Докторъ Арнолдъ де Рапопортъ, тѣзи послѣдни двама господа дѣйствующи отъ име-

то и за смѣтка на казаната банка, отъ друга страна, се каза и уговори слѣдующето:

1. За да си достави суммата отъ сто (100) милиона лева ефективъ, нуждна за построението и турянието въ експлоатация на желѣзнопжтната линия Каспичанъ—Шуменъ—Търново—Севлиево—Ловечъ— Плѣвенъ — София — Кюстендилъ и суммата отъ двадесеть и петь (25) милиона лева ефективъ, нуждна за построението на пристанищата въ Варна и Бургазъ, или всичко сто двадесеть и петь (125) милиона лева. Правителството на Княжество България рѣши да издаде — ако Народното Събрание одобри — единъ заемъ отъ 142,780.000 лева=5,711.200 лири стерлинги=115,651.800 марки=57,112.000 фиоринти, златни номинални.

2. Този заемъ отъ 142,780.000 л. номинални ще се раздѣли на 285.560 облигации по л. 560=L 20=405 марки =200 австрийски фиорини златни, носящи годишна лихва шесть на сто върху номиналната сумма, платима въ злато на двѣ равни части чрѣзъ шестмѣсечни купони, съ падежи на 2|14 Януарий и 1|13 Юлий всѣка година. Падежътъ на първия купонъ е опредѣленъ на 2|14 Януарий 1893 год.

Погашението на тоя заемъ ще става съ единъ на сто отъ номиналната сумма на година посрѣдствомъ шестмѣсечни тегления, които ще се извършватъ въ София всѣко полугодие два мѣсеци преди падежътъ на купонитѣ. По исключение, първия тиражъ ще стане на 1 Май 1893 год. Истегленитѣ въ тиража облигации ще се плащатъ въ злато по номиналната имъ стойность на най-близкийтъ падежъ на купонитѣ. Правилника на тиражитѣ ще се опредѣли по споразумѣние между контрактующитѣ страни.

Предварително исплащание на облигациитѣ отъ тоя заемъ не може да стане по-рано отъ 1 Януар. 1898 год.

3. Плащанието на купонитѣ и на истегленитѣ въ тиража облигации ще бжде гарантирано съ първа ипотека:

а) на държавната желѣзно-пжтна линия, която ще се построй съ добивката отъ тоя заемъ отъ Каспичанъ презъ София до Кюстендилъ;

б) на държавната желѣзно-пѫтна линия отъ Руссе до Варна;

c) на Варненското и Бургазското пристанища и на всичкитѣ приходи и такси, получени или които ще се получаватъ въ тия пристанища.

За тая цѣль Българското Правителство ще установи, съгласно Българскийтъ граждански законъ, една първа ипотека на казанитѣ желѣзно-пѫтни линии съ всичкитѣ имъ станции, постройки. принадлѣжности и подвиженъ и неподвиженъ материялъ и така сѫщо на двѣтѣ горѣказанни пристанища съ всичкитѣ имъ постройки, здания и помѣщения. Ипотеката ще се даде на Императорско-Кралевската Банка на Австрийскитѣ земи въ името на притѣжателитѣ на облигациитѣ.

Ако Българското Правителство не плати изсроченитѣ купони и истегленитѣ облигации въ разстояние на шесть мѣсеци слѣдъ падежитѣ, притѣжателитѣ на облигациитѣ ще иматъ властьта и правото да вееиатъ въ свои рѫцѣ експлоатацията на ипотекиранитѣ линии и пристанища за наплащание.

Ако Българското Правителство въ разстояние на двѣ години не исплати дълговетѣ си, происходящи отъ тоя заемъ, притежателитѣ на облигациитѣ ще иматъ право да пристѫпятъ къмъ продажбата на казаннитѣ желѣзно-пѫтни линии и да употрѣбятъ произведението отъ тая продажба за исплащанието на изсроченитѣ купони, на истегленитѣ въ тиражъ облигации и на слечайния остатъкъ отъ заемътъ, който не би билъ погасенъ, освѣнъ ако не се прибѣгне до правителството за неплатеното количество.

Всичкитѣ тия права ще могѫтъ да се упражняватъ въ името и за смѣтка на притежателитѣ на облигациитѣ отъ Императорско-Кралевската Привилигирована Банка на Австрийскитѣ земи безъ тя да бѫде задължена въ това.

Въ случай, че казаната Банка, слѣдъ като вземе една часть отъ заема, не може да вземе всичкитѣ опции и че контракта се обяви за унищоженъ относително неприбранитѣ опции, двѣтѣ договорящи се страни ще се

споразумѣятъ върху предмѣтитѣ. които ще трѣбва да останатъ ипотекирани срѣщу внесенитѣ на правителството сумми.

4. Отъ цѣлата сумма на настоящия заемъ отъ 142,780.000 л.=5,711200 L=115,651.800 марки=57,112.000 австрийски фиорини, номинални златни, Императорско-Кралевската Привилигирована Банка на Австрийскитѣ земи се задължава да вземе задължително, и Българското Правителство се задължава да ѝ предаде суммата отъ 12,050.000 лева номинални т. е. 24.100 облигации по 500 лева по курса 83½ на сто. Банката ще внесе на Българското Правителство припадающата му се отъ това сумма срѣщу предаванието на титритѣ въ единъ срокъ отъ единъ мѣсецъ слѣдъ като правителството съобщи на Банката ратификацията, подъ видъ на законъ, на настоящия договоръ отъ Българското Народно Събрание.

Ако титритѣ не бѫдѫтъ приготвени, Банката ще приеме приврѣменно една обща облигация за номиналната стойность на подлежащитѣ за предавание отъ правителството титри, но то въ всѣки случай е длъжно да предаде на контрактующата Банка въ Виена сѫщинскитѣ титри най-късно въ единъ срокъ отъ два мѣсеца слѣдъ подписванието на общата облигация.

5. За остатъкътъ отъ цѣлия заемъ отъ 142,780.000 лева т. е. за суммата 130,730.000 лева номинални Банката на Австрийскитѣ земи се запазва и Българското Правителство ѝ отстѫпва шесть опции, отъ които първата ще се упражни отъ контрактующата банка за номиналната сумма отъ 20 милиона лева до 1|13 Декемврий 1893 г. по курса 85 на сто; втората — за номинална сумма отъ 20,830.000 л. до 1|13 Декемврий 1894 год. по курса 87 на сто; третята — за номиналката сумма отъ 20,650.000 лева до 1|13 Декемврий 1895 год. по курса 88 на сто; и тритѣ послѣдни опции, т. е. четвъртата за суммата отъ 20,450,000 л. до 1|13 Декемврий 1896 год.; петата за суммата отъ 24,400.000 л. до 1|13 Декемврий 1897 год. и шестата за суммата отъ 24,400.000 л. до 1|13 Декемирий 1898 год. по

курса 80 на сто. Всичкитѣ тия опции ще могжтъ да упражнятъ даже преди истичанието на съотвѣтстнующитѣ имъ срокове за едната часть или за цѣлото количество безъ да се глѣда на извършенитѣ погашения. Разумѣва се, че за упражненитѣ преди сроковетѣ имъ опции, банката ще плаща курса на годината, прѣзъ която опцията е трѣбвало да се упражни. Тъй сжщо се подразумѣва, че Банката ще повърне на Правителството истеклата часть отъ купонитѣ.

Въ случай, че Банката на Австрийскитѣ земи пожелае да вземе повече отъ двѣ опции въ една и сжща година, то това ще може да стане само съ съгласието на Българското Правителство.

6. Контрактующата Банка отстжпва на Българското Правителство едно участие отъ (15) петнадесеть на сто въ чистата печалба отъ продажбата на облигациитѣ отъ заема, който е предмѣтъ на настоящия договоръ. Чистата печалба ще се пресмѣтне, като се спаднатъ отъ цѣлата печалба на операцията всичкитѣ разноски и коммисиони, които ще се опредѣлятъ отъ контрактующата Банка. За това спадание книгитѣ на Банката ще служатъ за основа. Разумѣва се, че Банката си запазва пълната свобода за всичкитѣ распореждания по тая работа.

7. Добивката отъ настоящия заемъ отъ 142,780.000 е назначена исключително за построението и турянието въ експлоатация на желѣзницата Каспичанъ—Шуменъ—Търново—Севлиево—Ловечъ—Плѣвенъ — София—Кюстендилъ и на пристанищата въ Варна и Бургасъ и не може подъ никакъвъ предлогъ да се отвлѣче отъ това си специално назначение.

8. Въ случай, че контрактующата Банка не упражни правото си за първата опция отъ 20 милиона лева въ установениятъ срокъ до 1|13 Декемврий 1893 год. изцѣло или отъ части, то тя се задължава да даде на Българското Правителство, по титритѣ на тая първа опция отъ 20 милиона лева, които тя би оптирала, единъ авансъ до 60% отъ номиналната имъ стойность за единъ срокъ отъ двѣ години и по условия, които ще се пресмѣтнатъ по цѣнитѣ

XLI

ЗАКОНЪ

за продължение концессията за Балчишкото солно блато още съ 14 години.

(Утвърденъ съ Височайшій Указъ отъ 15 декемврий 1892 год. подъ Н-ро 281, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“, брой 142, отъ 5 юлий 1893 година).

Членъ единственъ. Срокътъ на концессията за добивание соль изъ Балчишкото солно блато „Тузла-Гьолъ“, дадена прѣзъ 1884 година на Варненския житель Периклий Хавезовъ, се продължава, въ полза на наслѣдницитѣ на послѣдния съ 14 години, начиная отъ 1 Ноемврий 1892 година.

XLII.

ЗАКОНЪ

за отпускание на Софийското Гр.-Общинско Управление отъ Държавното Съкровище заемъ отъ 3,000.000 лева златни.

(Утвърденъ съ Височайший Указъ отъ 21 декемврий 1893 год. подъ Н-ро 259, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ", брой 10, отъ 15 януарий 1894 година).

1. Разрѣшава се на Финансовия Министръ да даде на Софийскотото градско-общинско управление въ заемъ три милиона л. златни съ три годишенъ срокъ за възврьщанието, която сумма то ще употрѣби исключително за канализацията на Столицата.

2. Софийското градско-общинско управление ще плаща за дадената му сумма, лихва по $7\frac{1}{2}\frac{0}{0}$ годишно, внасяна слѣдъ истичанието на всѣко шесть-мѣсечие.

3. Начинътъ и сроковетѣ за отпусканието и възврьщанието на суммата ще се опрѣдѣлятъ между Финансовото Министерство и общинското управление.

4. Ако Софийското градско-общинско управление не внесе, на кой и да е отъ опрѣдѣленитѣ срокове надлежната часть за погашение или припадающитѣ се лихви, Финансовото Министерство ще има пълно право да секвестира незаложенитѣ общински приходи и да ги събира по свое усмотрение до окончателното исплащание на заемътъ и припадающитѣ се по него лихви.

5. За отпусканието на заемътъ, разрѣшава се на Финансовото Министерство свърхсмѣтенъ кредитъ отъ три милиона (3.000.000 лева).

6. На основание на настоящия законъ, отпуснатата сумма да се показва на расходъ, при сключванието на бюджета за смѣтка на годината, прѣзъ която ще се отпуска и на приходъ прѣзъ годината, прѣзъ която ще постжпва суммата.

I. Законъ за измѣнение и допълнение къмъ закона за акцизитѣ (Сбор. Т. IX. стр. 71. Въ сила отъ 1. Януарий 1897.
II. Зак. за измѣн. и допълнение на зак. за акц. и на зак. за измѣн. и допълнението му отъ 31 Декемвр. 1896 г. Сбор. Т. IX. стр. 88.

XLIII.

ЗАКОНЪ

за акцизитѣ.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 20 Декемврий 1894 год. подъ Н-ро 176, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ", брой 282, отъ 30 Декемврий сжщата година).

1. Съ акцизъ въ полза на държавното съкровище се облагатъ: захарьтъ халвата и всѣкакви изработени отъ захарь ястия и захарни издѣлия, кафето, шоколада и суррогатитѣ отъ кафе и шоколадъ; кибритътъ и кибритенитѣ свѣщи, петролеума, спирта, спиртнитѣ питиета, пивото, стеаринови, спермацетови и други луксозни свѣщи; дървеното масло и неговитѣ суррогати за ядене; чайятъ; парфумерията; картитѣ за игранье; отъ всѣкакъвъ видъ риба консерви; черъ хайверъ и всѣкакъвъ видъ консерви за яденье.

2. Акциза върху горѣизброенитѣ предмети се събира при внасянието имъ отъ задграница въ самитѣ митници, а на ония, що се изработватъ въ страната при изнасянието имъ отъ фабричнитѣ имъ заведения, съгласно специалнитѣ наредби за това отъ Министра на Финанситѣ.

Забѣлѣжка. Исключение се прави за спирта, за акциза на който може да се даде тримѣсеченъ срокъ отъ изнасянието изъ фабрикитѣ. Въ такъвъ случай, фабриката е длъжна да даде записъ съ двама поржчители.

3. Отъ акцизъ се освобождаватъ тия предмети, когато се внасятъ за потрѣбностьта, предвидена въ чл. чл. 200 — 206 отъ закона за митницитѣ.

4. Акциза за предметитѣ, изброени въ чл. 1 се събира върху тяжестьта netto както слѣдва:

1) Спиртъ иностраненъ и мѣстенъ отъ сто градуса по Гейлюсаковия спиртомѣръ 100 литри 75 лева.

2) Петролеумъ 100 килограмма 5 лева.

Забѣлѣжка. Акцизътъ на петролеума, който се консумира за газови мотори, се поврьща на консоматоритѣ.

3) Захарь 100 килограмма 20 лева.

4) Бонбони, халва и всѣкакви захарни издѣлия и сладости, 100 килограма 40 лева.

5) Кафе и неговитѣ суррогати 100 килограмма 50 лева.

6) Пиво (бира) иностранно и мѣстно 100 литри 5 лева.

7) Ромъ, ликьоръ, конякъ, амеръ, абсентъ и др. такива 100 литри 30 лева

Забѣлѣжка. Ромъ, ликьоръ, конякъ, амеръ, абсентъ и пр. пр. въ бъчви, ако има крѣпкость по-много отъ 14 градуса по спиртомѣра на Вагнера, се отнасятъ и таксиратъ по категорията на спиртоветѣ.

8) Дървено масло и неговитѣ суррогати служащи за яденье, 100 килограмма 10 лева.

9) Кибритъ и кибритени свѣщи, 100 килограмма 100 лева.

Забѣлѣжка. Кибрита се облага съ 1 стот. 100 клечки, или 1 левъ килограмма, който ще съдържа 10 — 12 хиляди клечки.

10) Чай 100 килограмма 100 лева.

11) Парфюмирани сапуни, масла, помади, води и пудри, 100 килограмма 300 лева.

12) Стеаринови, спермацетови и други луксозни свѣщи, 100 килограмма 20 лева,

13) Отъ 1 дузина (12 колоди) карти за играние 12 лева.

14) Отъ всѣкакъвъ видъ риби консерви, 100 килограмма 50 лева.

15) Черъ хайверъ 100 килограмма 100 лева.

16. Всѣкакъвъ видъ консерви за яденье, 100 килограмма 100 лева.

5. На предметитѣ, изброени въ горния членъ, при измѣрванието имъ се спада тара, споредъ както е тя опрѣдѣлена въ митническата тарифа или въ специалнитѣ митнически наредби за цѣльта.

6) Лицата, които по контрабанденъ начинъ пущатъ въ употрѣбление горѣизброенитѣ предмети, преди да сѫ били заплатили слѣдуемия акцизъ, се прѣслѣдватъ и наказватъ съгласно распорежданията на закона за митницитѣ и закона за спиртнитѣ питиета, относително спирта и бирата, производими въ страната.

7. За контрабандисти се сматрятъ не само лицата, които лично сѫ контрабандирали, но и ония, за смѣтка на които е извършена контрабандата.

8. Наредбитѣ на закона за митницитѣ, тютюня и акциза върху спиртнитѣ питиета, касателно наградитѣ на лица, които сѫ спомогнали да откриятъ контрабандата, сѫ въ сила и по настоящия законъ.

9. Дѣлата по контрабандитѣ и нарушенията на настоящия законъ, първоначално се гледатъ и за тѣхъ се издаватъ постановления отъ митницитѣ или окрѫжнитѣ управления, които биха уловили контрабандата или открили нарушението.

10. Жалби противъ постановленията на митницитѣ или окрѫжнитѣ управления се подаватъ въ окрѫжнитѣ сѫдилища, гдѣто окончателно се рѣшаватъ въ срокъ отъ 15 дни.

11. Щомъ встѫпи настоящия законъ въ сила, Министрътъ на Финанситѣ се упълномощява да нареди да се опишатъ по магазиитѣ, дюкянитѣ стоварищата, гостилницитѣ и по всички други мѣста всичкитѣ артикули, които по настоящия законъ сѫ подложени на акцизъ, който и трѣбва да се събере въ единъ срокъ отъ дванадесеть мѣсеци. За дължимата сумма се вематъ записи, исплащани въ дванадесеть мѣсечни сроковс съ двама солидни порѫчители.

Онзи, който скрие часть отъ стоката си при описванието ѝ, ще се подложи на една глоба четири пѫти по-голѣма отъ таксата, предвидена въ настоящия законъ.

12. Настоящий законъ влиза въ сила отъ 1 януарий 1895 година и отмѣнява распоржданията по закона за акциза на питиетата, които противорѣчатъ на него.

XLIV.

ЗАКОНЪ

за акциза на мѣстната и иностранна соль.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 20 Декемврий 1894 год. подъ Н-ро 178, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“, брой 282, отъ 30 Декемврий сжщата година).

1. Мѣстната морска соль се облага съ акцизъ по шесть (6) лева на всѣки 100 килограмма.

2. Иностранната соль, както морската така и каменната, при внасянието ѝ въ Княжеството, се облага съ деветь (9) лева акцизъ и мито.

3. Който се улови, че отнася соль отъ солницитѣ, отъ купищата при солницитѣ, или отъ друго каквото и да е мѣсто, преди да е билъ заплатилъ акциза, се наказва да се заплати слѣдуемия акцизъ и се глобява съ двойната сумма на тоя акцизъ.

4. Нарушителитѣ на настоящия законъ се сждятъ първоначално отъ надлежнитѣ управители на митницитѣ споредъ процедурата на закона за митницитѣ. Жалби противъ тия постановления се подаватъ въ окржжнитѣ сждилища, гдѣто окончателно се рѣшаватъ въ срокъ отъ 15 дни.

5. Отмѣнаватъ се всичкитѣ закони, распорѣждания и рѣшения, които сж били правени до сега, относително мѣстната и иностранна морска и каменна соль.

6. За приспособлението на тоя законъ, ще се издаде отъ Министра на Финанситѣ особенъ публично-административенъ правилникъ.

XLV.

ЗАКОНЪ

за данъка върху занятията.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 20 Декемврий 1894 год. подъ Н-ро 185, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“, брой 16, отъ 21 Януарий 1895 година).

Въведение.

1. Всѣки житель на Княжеството, билъ той български или чужди подданникъ, подлѣжи на данъкъ върху занятията, ако върши нѣкаква индустрия, търговия, или каквато и да било работа, непрѣдвидена въ опрѣдѣленитѣ отъ настоящия законъ исключения или добива доходи отъ движими (капитали, цѣнности, пенсии и пр.) и недвижими имоти и други.

2. Не подлѣжатъ на данъкъ:

а) войницитѣ (долнитѣ военни чинове) на дѣйствителна военна служба, съ исключение на унтеръ-офицеритѣ и фелдфебелитѣ на свърхсрочна служба;

б) авторитѣ и прѣводачитѣ на разни книги и съчинения;

в) земледѣлцитѣ, градинаритѣ, бостанджиитѣ, лозаритѣ, за произведенията, които искарватъ отъ своитѣ собственни имоти и продажбата не извършватъ въ дюкяни и други подобни мѣста;

г) скотовъдцитѣ за добитъка, който вѫдятъ, съ исключение на свиневъдцитѣ, които иматъ повече отъ десеть свини;

Забѣлѣжка. Не подпадатъ подъ това исключение лицата, които прѣкупуватъ и прѣпродаватъ добитъкъ.

д) пѫтующитѣ търговски агенти на чуждитѣ фирми, които периодически дохождатъ въ България;

е) чирацитѣ, слугитѣ и всѣкакви занаятчии, които споредъ добива отъ работата си не могѫтъ да се обложѫтъ съ три лева;

ж) прѣдачкитѣ на вълна за шаекъ и гайтанъ и продавачкитѣ на произведения отъ сѫщитѣ материи, изработени отъ самитѣ тѣхъ;

з) духовнитѣ лица, за възнагражденията, които получаватъ за трѣбитѣ;

и) любителскитѣ трупи, и

к) лицата, които въ свободното отъ земледѣлческото си занятие врѣме отиватъ въ градоветѣ да работятъ съ надници, напр. копание лозя, жѫнение, косение, както и всичкитѣ надничари.

3. Занятията, които се облагатъ съ данъкъ, се дѣлятъ на петь главни категории, а именно:

а) служебни занятия,
б) свободни „
в) търговски „
г) индустриялни „
д) занаяти (еснафи).

ГЛАВА I.

Служебни занятия.

4. Служебни занятия сѫ всички ония, които се упражняватъ срѣщу извѣстна заплата. Тукъ се отнасятъ чиновницитѣ, духовнитѣ лица, които получаватъ заплата отъ правителството или отъ разни общества, освѣнъ за възнагражденията за трѣбитѣ, учителитѣ, учителкитѣ, офицеритѣ въ дѣйствителна служба, унтеръ офицеритѣ и фелдфебелитѣ на свърхсрочна служба и въобще всичкитѣ ония, които приематъ заплата отъ държавното съкровище, както

и всичкитѣ окрѫжни и общински службаши, състоящитѣ при разнитѣ дружества и прѣдприятия лица, книговодителитѣ и писаритѣ при разнитѣ търговски кантори и пр.

5. Лицата, които упражняватъ служебни занятия, плащатъ данъкъ вь слѣдующия размѣръ:

2%	за	доходъ	до 2.400	лева	включително
3%	„	„	„ 5.400	„	„
4%	„	„	„ 7.500	„	„
5%	„	„	„ 12.000	„	„
6%	„	„	отъ 12.000	„	нагорѣ.

6. Данъкътъ отъ държавнитѣ, окрѫжнитѣ и общинскитѣ службаши се удържа при исплащание заплатата имъ, а отъ другитѣ служебни занятия, той се исплаща по начинътъ, който се прѣдвижда въ закона за бирницитѣ.

ГЛАВА II.

Свободни занятия.

7. Въ свободнитѣ занятия спадатъ: занятията на адвокатитѣ, докторитѣ (медицитѣ), дантиститѣ, аптекаритѣ, архитектитѣ, инжинеритѣ, прѣдприемачитѣ, фотографитѣ, издателитѣ на вѣстници, журнали, разни книги и съчинения, театралнитѣ труппи, акушеритѣ и акушеркитѣ, прошенописцитѣ, живописцитѣ, фелдшеритѣ, артиститѣ, ваксинаторитѣ, музикантитѣ отъ всѣкакъвъ родъ и прочее.

Забѣлѣжка. Акушери и акушерки се смѣтатъ ония, които сѫ свършили специялно училище, а не и бабитѣ, които практикуватъ това занятие и които се освобождаватъ отъ данъкъ.

Свободнитѣ занятия се раздѣлятъ на четири класса и плащатъ данъкъ споредъ разредитѣ, означени въ приложената таблица, буква *Б*, освѣнъ прѣдприемачитѣ, които го плащатъ по начина, указанъ въ слѣдующитѣ членове.

8. Прѣдприемачитѣ на публичнитѣ работи за държавата, окрѫжията и общинитѣ, доставчицитѣ на разни прѣдмети за войската, болницитѣ, пансионитѣ, затворитѣ

и въобще за всѣкакъвъ родъ общественни учреждения, наемателитѣ на риболовството, закупницитѣ на правото октроа, интизапъ, канъ-парасѫ и всѣкакво друго право, събирано за смѣтка на държавата, окрѫжията или общинитѣ, пощенскитѣ прѣдприемачи и пр. плащатъ данъкъ въ слѣдующия размѣръ:

2‰	на	сумма	до	20.000	лева	включително
3‰	„	„	„	50.000	„	„
4‰	„	„	„	100.000	„	„
5‰	„	„	„	200.000	„	„
6‰	„	„	„	500.000	„	„
7‰	„	„	„	1,000.000	„	„
8‰	„	„	отъ	1,000.000	„	на горѣ

Прѣдприемачитѣ сѫ длъжни слѣдъ утвърждението на търга и при сключването контракта съ правителството, окрѫжията или общинитѣ да заплатятъ припадающия се данъкъ, въ противенъ случай, търгътъ се унищожава. За това тѣ се задължаватъ да прѣдставятъ на коммисията, производяща търга и едно писменно задължение, че веднага слѣдъ възлаганието върху тѣхъ прѣдприятието, тѣ ще платѫтъ данъка.

Забѣлѣжка. Данъкъ въ означения по-горѣ размѣръ се плаща и когато не е ставало търгъ, но за извършвание прѣдприятието се е сключилъ контрактъ по доброволно съглашение.

9. Данъкътъ се прѣдплаща върху цѣлата сумма на прѣдприятието, безъ да се гледа колко врѣме ще се продължава то.

10. За прѣдприятия, на които не е опрѣдѣлена стойностьта въ контрактитѣ, данъкътъ се прѣсмѣта върху приблизителната стойность, исчислена отъ коммисията, производяща търговетѣ.

Ако при сключванието окончателнитѣ смѣтки се види, че суммата на прѣдприятието е уголѣмена, поради извършени добавочни работи или други причини, тогава прѣдприемачътъ доплаща данъкъ за разликата. За тоя допълнителенъ данъкъ сѫ отговорни длъжноститѣ лица въ

случай, че при исплащанието смѣткитѣ, не сж го задържали отъ прѣдприемача

11. Не се повръща данъка взетъ отъ прѣдприятието, което не е извършено по причина на унищожение контракта, ако за това е виновенъ прѣдприемачътъ.

12. Прѣдприемачитѣ, които вематъ прѣдприятия не отъ държавнитѣ, окржжнитѣ или общински учрѣждения, а отъ частни лица или дружества, а така сжщо и прѣдприемачитѣ, които вематъ прѣдприятия отъ други прѣдприемачи, които иматъ сключени контракти съ държавни, окржжни или общински учреждения, се облагатъ съ данъкъ споредъ разредитѣ, които сж опрѣдѣлени специялно за подобни прѣдприятия въ приложената къма настоящия законъ таблица (буква *Б*).

ГЛАВА III.

Търговски занятия.

13. Търговскитѣ занятия, облагаеми съ данъкъ, се дѣлжтъ на: 1) търговия съ мѣстни произведения, 2) търговия съ иностранни произведения, 3) банкерска търговия, 4) търговия съ съѣстни и други такива прѣдмети, 5) прѣвозна търговия, 6) амбулантна търговия, и 7) разни. Тѣ се облагатъ съ данъкъ споредъ разредитѣ, опрѣдѣлени въ приложената къмъ настоящия законъ таблица (буква *В*).

Къмъ търговскитѣ занятия се причисляватъ лицата, които иматъ доходи (ренти) отъ движими (капитали, цѣнни книжа и други цѣнности, пенсии сь исключение на инвалидитѣ и пр.) и отъ недвижими имоти, които не плащатъ поземеленъ данъкъ независимо отъ данъка за занятията, които би упражнявали, плащатъ данъкъ въ размѣръ на:

2%	за	доходъ	до	5.400	лева	включително.
3%	„	„	„	7.500	„	„
4%	„	„	„	12.000	„	„
5%	„	„	„	20.000	„	„

6% " " " 50.000 " "
7% " " " 100.000 " "
8% " " отъ 100.000 " на горѣ.

Суммата на данъка, която ще плати рентиера, се прѣсмѣта върху общия му доходъ отъ всичкитѣ му движими (капитали, цѣнности, пенсии и пр.) и недвижими имоти, наедно.

Доходъ отъ пенсионни и други фондове съ благотворителни или человѣколюбиви цѣли не плащатъ тоя данъкъ.

Сѫщо не подлѣжи на облагание дохода, който притѣжательтъ на една кѫща добива отъ наема на стаи отъ единъ и сѫщи етажъ на едно и сѫщо отдѣление на кѫщата, въ който етажъ и отдѣление той самъ живѣе, когато тоя наемъ не надминава двѣсте лева.

14. Тютюневитѣ фабриканти и търговци, както и питиепродавцитѣ въ плащанието на данъка се подчиняватъ на постановленията на питейния и тютюневия устави; но ако, независимо отъ това, тѣ вършѫтъ и други видъ търговия, облагатъ се съ особенъ данъкъ, съгласно съ настоящия законъ.

Сѫщо не плащатъ данъкъ върху занятията риболовцитѣ и ловджиитѣ, които се подчиняватъ на законитѣ за риболовството и лова, гимиджиитѣ, варкаджиитѣ и други такива, които плащатъ опрѣдѣленитѣ пристанищни права: виза, анкуражъ и пр.

ГЛАВА IV.

Индустриялни занятия.

15. Къмъ индустриялнитѣ занятия се смѣтатъ: фабрикитѣ за коприна, прѣжда, шаекъ и други платове, за плѣтение чорапи, фанели и други такива, за кожени и други издѣлия, за тѣстени издѣлия (макарони и пр.), за сапунъ, мастило, червенъ восъкъ, парнитѣ, мѣлници и бичкии, тухларницитѣ, керемедчииницитѣ, фабрикитѣ за гли-

нени издѣлия, за стъкла, циментъ и хидравлическа варь, лѣярницитѣ, воденицитѣ (вѣтренни, плаващи и на вода), дарацитѣ и въобще всѣкакви други фабрики и заведения, снабдени съ машини. Въ сѫщата категория спадатъ мадапитѣ (желѣзнитѣ рудокопи), занятията, които иматъ за цѣль ваденне каменни вѫглища, варь и всѣкакви минерали въобще, а така сѫщо банитѣ, тепавицитѣ, каменоломитѣ, лицата, които плавятъ злато по рѣкитѣ, талянитѣ (край морето), производителитѣ на сольта и пр.

Разрѣдитѣ, по които ще се облагатъ съ данъкъ индустриялнитѣ занятия, сѫ опрѣдѣлени въ приложената къмъ закона таблица (буква *Г*).

ГЛАВА V.

Занаяти (еснафи).

16, Подъ название занаяти се разумѣватъ такива рѫчни занятия, гдѣто се обработватъ стоки или по порѫчка, или за продань.

Въ тая категория влизатъ занятията на табацитѣ, часовникаритѣ, златаритѣ (куюмджиитѣ), казанджиитѣ, дюкмеджиитѣ, тюфекчиитѣ, ковачитѣ, браваритѣ, собалджиитѣ, налбантитѣ, ножаритѣ, тенекеджиитѣ, книговѣзцитѣ, абаджиитѣ, кроячитѣ, терзиитѣ (шивачитѣ и панталонджиитѣ), юрганджиитѣ, кундураджиитѣ, чехларитѣ, капаритѣ, дюлгеритѣ, зидаритѣ, чешмеджиитѣ, дограмаджиитѣ. (столари и стругари), калѫпчиитѣ, коларитѣ, сарачитѣ, шапкаритѣ, четкаритѣ, сѣдларитѣ, калѫфчиитѣ, семер джиитѣ, платнаритѣ, гайтанджиитѣ, сапунджиитѣ, свѣща ритѣ, кожухаритѣ, вѫжаритѣ, мутафчиитѣ, памукчиитѣ, грънчаритѣ, луларитѣ, опинчаритѣ, бояджиитѣ, берберитѣ, телляцитѣ, кафеджиитѣ, катранджиитѣ, хасѫржиитѣ, каладжиитѣ, кошничаритѣ, драндаритѣ, копаничаритѣ, рашетаритѣ, ситаритѣ, гребенаритѣ, коминочистачитѣ, перачкитѣ и прочее.

Споредъ важностьта, всѣко едно отъ тия занятия

се облага съ данъкъ по разредитѣ, опрѣдѣлени въ приложената таблица (буква *Д*).

17. Непрѣдвиденитѣ въ настоящия законъ занятия ще се классифициратъ отъ коммисиитѣ, спомѣнжти въ чл. 18 съобразно съ важностьта на тия занятия.

ГЛАВА VI.

Опрѣдѣление на данъка.

18. За опрѣдѣление, съгласно съ распорежданията на настоящия законъ и приложената къмъ него таблица, данъка, на който подлѣжжтъ данѳплатцитѣ отъ разнитѣ занятия и рентиеритѣ, назначаватъ се коммисии въ слѣдующия съставъ:

1) Въ градоветѣ:

а) отъ двама правителственни чиновници; б) отъ мѣстния кметъ или прѣдставителя му, и в) отъ по единъ прѣдставитель отъ най-главнитѣ въ града занятия, назначенъ отъ окржжния управитель по прѣдставлението отъ съсловието, който ще се допуща на засѣдание отъ коммисията съ рѣшающъ гласъ само, когато се опрѣдѣля данъка на занятията, на които той е прѣдставитель.

2) Въ селата:

Отъ общинския кметъ и единъ чиновникъ отъ финансовата администрация.

19. Врѣмето, прѣзъ което ще почнжтъ и свършжтъ коммисиитѣ, ще се опрѣдѣли отъ Министра на Финанситѣ.

20. Прѣди да почнжтъ коммисиитѣ занятията си, всѣки данооплатецъ, подлѣжащъ на данъкъ върху занятията, подава на кмета на общината, гдѣто живѣе, въ срокъ опрѣдѣленъ отъ окржжния управитель, декларация, въ която вписва: вида на занятието си, мѣстото, гдѣто го упражнява, годишния оборотъ, числото на употрѣбяемитѣ работници (калфи, чираци и пр.) (за търговскитѣ и индустриялнитѣ занятия и занаятитѣ) каквината и числото на маши-

нитѣ и оръдията (за индустриялнитѣ занятия) и числото на съдружницитѣ.

Данаплатцитѣ, които иматъ доходи (ренти) отъ движими (капитали, цѣнности, пенсии и пр.) и недвижими имоти, показватъ въ декларацията си, единъ по единъ всичкитѣ движими и недвижими имоти, отъ които получаватъ доходъ, съ означение вида и мѣстонахождението имъ, гдѣто и да било въ Княжеството.

21. Държавенъ, окръженъ или общински службашъ, който освѣнъ службата си, за която получава заплата, упражнява и нѣкое друго занятие, облагаемо съ данъкъ върху занятията, като лѣкувание, издавание книги, списания и пр. подава тъй сжщо декларация за да му се опредѣли съотвѣтствующия и на това занятие данъкъ.

22. Щомъ пристигне въ града или селото, коммиссията получава отъ кмета подаденитѣ отъ данаплатцитѣ декларации, провѣрява ги, класира занятията по категории и разреди и опредѣля размѣра на данъка, като взема за основа:

а) видътъ и характерътъ на занятието;

б) общирностьта на помѣщението, гдѣто се упражнява;

в) търговското значение на мѣстото, гдѣто е расположено заведението;

г) капиталътъ;

д) оборотътъ;

е) числото на работницитѣ (за търговскитѣ и индустриялнитѣ занятия и занаятитѣ) и каквината и числото на употрѣбенитѣ въ заведението машини и оръдия (за индустриялнитѣ заведения),

ж) индивидуалната способность;

з) числото на съдружницитѣ, и

и) колко търговии, индустрии и пр. се упражняватъ въ едно и сжщо заведение и въ какъвъ размѣръ се упражнява всѣка една.

За опредѣление процентътъ, съ който слѣдва да се обложи общия доходъ (рентата) на единъ данаплатецъ отъ движими (капитали, цѣнности, пенсии съ исключение на

инвалиднитѣ и пр.) и недвижими имоти, коммиссията има предъ видъ: капиталитѣ и цѣнноститѣ, получаемитѣ отъ тѣхъ лихви, размѣрътъ на получената пенсия, видътъ, числото, мѣстоположението и мѣстонахождането на недвижимитѣ имоти и добиваемия отъ тѣхъ доходъ и пр.

Коммиситѣ могжтъ да си послужжтъ и отъ досегашнитѣ облози на патентитѣ, но само за ржководство въ работата.

23. Данъкътъ на всѣко лице или съдружество се опредѣля за всѣко заведение отдѣлно.

Съдружество за облагание съ единъ общъ данъкъ се признава само тогава, когато има положенъ отъ съдружницитѣ капиталъ, за да може да работи дружеството имъ; иначе данъкътъ се опредѣля на всѣко лице отъ заведението или предприятието по отдѣлно.

Ако въ едно заведение двѣ и повече лица упражняватъ еднакви или разнородни занятия, безъ да бждятъ съдружници, опредѣля се данъкъ на всѣко лице отдѣлно.

24. Когато едно лице упражнява въ едно и сжщо заведение нѣколко търговии, индустрии и пр., классира се отъ коммисията въ такъвъ разредъ, който да съотвѣтствува на всичкитѣ видове търговии, индустрии и пр. наедно.

25. Като се опредѣлятъ разредитѣ на данъка на всичкитѣ занятия, надлежнитѣ списъци се публикуватъ за преглѣждание отъ даноплатцитѣ въ продължение на единъ мѣсецъ, въ който срокъ тѣ могжтъ и да подаватъ на сжщитѣ коммисии направо или чрѣзъ общинскитѣ кметове заявления (необгербовани), ако намиратъ, че сж прѣтоварени съ наложенния имъ данъкъ, или че други данъоплатци сж били фаворизирани.

Всѣко заявление, подадено не въ срока, опрѣдѣленъ отъ настоящия членъ, се оставя безъ послѣдствие.

26. Слѣдъ истичанието на прѣдвидения въ прѣдидущия членъ срокъ, поименнитѣ списъци на данъка се пращатъ, заедно съ всичкитѣ декларации, тжжби и протоколи на коммиссиитѣ, — на окржжния управитель, който за прѣглежданието имъ, съставлява, подъ свое прѣдсѣда-

телство, контролна коммиссия отъ финансовия чиновникъ или неговъ помощникъ, отъ единъ членъ отъ окржжната постоянна коммиссия или окржжния съвѣтъ и отъ нѣкое почтенно лице отъ мѣстнитѣ въ окржга търговци по изборъ отъ общинското управление.

Въ отсжтствието на окржжния управитель, коммиссията се председателствува отъ финансовия чиновникъ.

Забѣлѣжка. Когато се разгледватъ заявленията на чуждитѣ подданици, които се ползуватъ съ права по капитулациитѣ, въ контролната коммиссия присжтствуватъ единъ или двама тѣхни делегати, споредъ числото на тия подданници въ окржга. Начинътъ на избирането делегатитѣ ще се опредѣли отъ Министерския Съвѣтъ.

Контролната коммиссия разрѣшава тжжбитѣ на данэплатцитѣ, разглежда и се произнася окончателно върху нѣкой споръ възникналъ между членоветѣ на първоначалнитѣ коммиссии и намалява данъка на ония данъплатци, на които тжжбитѣ противъ рѣшенията на първоначалната коммиссия се намѣрятъ за основни.

Ако контролната коммиссия намѣри, че на нѣкои данъплатци слѣдва да се увеличи данъка, тя сезира отъ ново първоначалната коммисия съ опредѣлението на данъка, като ѝ посочва мотивитѣ, по които намира, че трѣбва да стане увеличението. Ако първоначалната коммиссия, при повторното разглѣждание на облозитѣ рѣши да се увеличи данъка на нѣкои данъплатци, тя имъ праща за това извѣстие. Вжтрѣ въ 15 дни отъ получванието на извѣстието, недоволнитѣ данъплатци подаватъ заявление на първоначалната коммиссия, чрѣзъ общинското управление. Тия заявления, заедно съ рѣшенията на първоначалната коммиссия, се испращатъ на контролната коммиссия, която вече окончателно се произнася.

Министрътъ на Финансиитѣ може да кассира, по частни оплаквания, незаконнитѣ рѣшения на контролната коммиссия.

28. Присжтствието въ коммиссиитѣ на членоветѣ, които представляватъ интереситѣ на податнитѣ (кметътъ

и представительтъ на съсловието въ първоначалната коммиссия и членътъ на постоянната коммиссия, или окръжниятъ съвѣтъ заедно съ представителя на данъоплатцитѣ въ контролната коммиссия) е задължително, но отсѫтствието имъ не може да спира работата на коммиссиитѣ.

29. Членоветѣ отъ държавнитѣ и общински учреждения, които влизатъ въ състава на първоначалната и контролна коммиссии, за неуважително отсѫтствие, се глобяватъ съ 5—50 лева отъ Министра на Финанситѣ, по искането на окръжния управитель.

30. Срокътъ, кога ще почне и свърши дѣйствията си контролната коммиссия, ще се опредѣли отъ Министра на Финанситѣ и ще се обявява въ окрѫга двѣ недѣли преди начеванието ѝ.

31. Опредѣлението дѣловетѣ на данъоплатцитѣ отъ данъка върху занятията, има сила за три години, слѣдъ истичанието на които става ново опредѣление.

До гдѣто трае при-годишния периодъ, никакво измѣнение на данъка на обложенитѣ данъоплатци не може да се допусне, освѣнъ въ случай на прѣкратявание занятието или рентата, но и то за отъ полугодието, което иде слѣдъ онова, презъ което е станало прекратяванието.

И въ тоя случай, за да може да се намали данъкътъ, данъоплатецътъ е обязанъ да съобщи на властьта съ заявление, необгербовано. До гдѣто това не стане, данъкътъ се събира на общо основание, като че ли данъоплатецътъ е работилъ занятието или получавалъ дохода. Исключение отъ това се прави само за случаитѣ на смърть или изселвание.

Не се счита за прекратенъ доходътъ отъ недвижими имоти, назначени за давание подъ наемъ, макаръ и да останѫтъ, колкото и да било врѣме презъ годината, ненаети.

32. Всѣки, който презъ течението на периода отъ три години, за който е рѣчь въ чл. 31-й, подкачи на ново да упражнява нѣкое занятие, или да получава доходъ (рента) отъ движими (капитали, цѣнности, пенсии и пр.) и недвижими имоти, длъженъ е прѣди това да подаде заяв-

ление (необгербовано) на финансовитѣ власти, за да му се опредѣли размѣра на данъка. Опредѣлението данъка на подобни данъплатци ще става отъ мѣстната администрация съ мѣстния кметъ, а въ градоветѣ при участието на едно лице, упражняюще сѫщото занятие. Това опредѣление може да се обтѫжи предъ Министерството на Финанситѣ въ продължение на двѣ недѣли, отъ какъ се съобщи на заинтересования.

Презъ което врѣме отъ едно полугодие да се почне на ново нѣкакво занятие или да се получава рента, данъкътъ се плаща за цѣлото полугодие.

Глава VII.

Наказателни распореждания.

33. Когато се открие, че нѣкой упражнява нѣкое подлѣжаще на данъкъ занятие или получава доходъ (рента) отъ движими и недвижими имоти, безъ да е подалъ декларация или заявление, за да се обложи, или пъкъ въ подадената декларация или заявление не е показалъ това занятие или тоя доходъ, плаща освѣнъ данъка си за врѣмето презъ което скришомъ е упражнявалъ занятието или получавалъ доходъ, и глоба равна на цѣлия длъжимъ данъкъ.

Съ истата глоба се наказва и лицето, което, за да избѣгне облаганието съ по̀-голѣмъ процентъ (чл. 13), допустне часть отъ дохода (рентата) му, отъ движими и недвижими имоти, да се запише на друго име.

Глобата се взема независимо отъ данъка, какъвто глобениятъ трѣбва да плати отдѣлно за всичкото врѣме, презъ което той е упражнявалъ занятието или получавалъ рентата,

34. Глобата, както и данъка се събиратъ съгласно съ Закона за бирницитѣ принудително, ако не се изплатѫтъ по доброволенъ начинъ.

35. Потѫжванието противъ неправилно глобявание става предъ Министра на Финанситѣ, въ мѣсеченъ срокъ,

отъ деньтъ на съставлението акта за глобяванието и съобщението на глобения за наложената му глоба. Противъ рѣшението на Министра потжжвание може да стане предъ гражданскитѣ сждилища.

Окончателнитѣ присжди на окржжнитѣ сждилища, съ които се налага глоба до сто лева включително, не подлѣжатъ на кассация прѣдъ Върховния Кассационенъ Сждъ. (Допълн. спорѣдъ закона отъ 11 Февруар. 1896 год.).

36. Особенъ публично-административенъ правилникъ ще опредѣли подробноститѣ за приложение настоящия законъ.

37. Законътъ за патентитѣ отъ 31-й Януарий 1885 година, Закона за данъка върху наемната стойность на недвижимитѣ имоти (иджаръ) отъ 23 Януарий сжщата год. и Правилникътъ за беглика и серчима, отъ 25 Фивруарии 1882 година, въ распорежданията му относително серчима се отмѣняватъ.

ТАБЛИЦА

за разрядитѣ, по които се плаща данъка върху занятията.

занятия (поминъци)	I разрядъ	II разр.	III разр.	IV разр.	V разр.	VI разр.	VII разр.	VIII разр.	IX разр.	X разр.
	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.
А. Служебни занятия										
Агентитѣ на разни дружества и лица, книговодителитѣ и писаритѣ на банкерски и търговски контори и пр. . . .	5	8	12	20	30	50	100	150	200	250
Б. Свободни занятия.										
а) адвокатитѣ, архитектитѣ, инженеритѣ, докторитѣ, които нѣматъ опредѣлена заплата, аптекаритѣ и прочее, както и ония, които макаръ и да получаватъ заплата, иматъ и частна практика	40	60	100	150	200	250	300	350	400	500
б) прѣдприемачи, които зематъ предприятия не отъ правителственнитѣ окржжнитѣ и общинскитѣ учреждения.	25	40	70	100	130	160	200	250	—	—

Занятия (поминъци)	I разрядъ	II разр.	III разр.	IV разр.	V разр.	VI разр.	VII разр.	VIII разр.	IX разр.	X разр.
	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.
в) вѣстникаритѣ, печатаритѣ. издателитѣ на разни книги и съчинения, театралнитѣ трупи, дантиститѣ ветеринаритѣ, акушяритѣ и акушеркитѣ (дипломирани), фотографитѣ, живописцитѣ, фелдшеритѣ. артиститѣ, музикантитѣ, лица съ доходъ непознатъ, за да може да се обложи споредъ чл. 13 и пр.	20	25	30	40	70	100	150	200	250	300
г) прошенописцитѣ, вакцинатори, свирцитѣ и пр.	3	5	8	12	20	30	40	50	—	—
В. Търговски занятия										
I.										
Търговия съ мѣстни произведения.										
а) търговия съ жито, соль, брашно, добитъкъ, (джелепитѣ,										

Занятия (паминъци)	I разрядъ л.	II разр. л.	III разр. л.	IV разр. л.	V разр. л.	VI разр. л.	VII разр. л.	VIII разр. л.	IX разр. л.	X разр. л.
соватчиитѣ), кожи, вълна, коприна, дървенъ материалъ, гюлово масло и гюлова вода и пр.:										
1) на едро, или на едро и дребно . . .	75	90	120	150	180	225	275	325	400	—
2) на дребно.	5	10	15	20	25	30	40	50	60	80
б) търговия съ лой, желѣзо, въжа, памукъ, кокошки, яйца и пр.:										
1) на едро, или на едро и дребно . . .	40	50	60	75	100	125	150	—	—	—
2) на дребно.	5	10	15	20	25	30	40	50	—	—
3) търговия съ готови изработени мѣстни стоки напр., аби, шаеци, гайтани, обуща, готови дрѣхи, ножове и др. желѣзни издѣлия и пр.	5	10	15	20	30	40	50	60	80	100
II										
Търговия съ иностранни произведения.										
а) търговия съ соль, на едро	50	60	80	100	125	150	175	200	250	300

Занятия (поминъци)	I разрядъ л.	II разр. л.	III разр. л.	IV разр. л.	V разр. л.	VI разр. л.	VII разр. л.	VIII разр. л.	IX разр. л.	X разр. л.
б) търговия съ колониялни и манифактурни стоки;										
1) на едро, или на едро и на дребно..	80	100	120	150	200	250	300	400	500	600
2) на дрѣбно	5	10	20	30	40	50	60	80	100	150
в) търговия съ манифактурни прости и скъпи платове. като сукно, казмири, чутове, коприн. платове и пр.:										
1) на едро, или на едро и на дрѣбно.	80	100	120	150	200	250	300	400	500	600
2) на дрѣбно	5	10	20	40	60	100	150	200	250	—
г) търговия съ скъпоцѣнни златни и срѣбърни нѣща съ галантерийни и др. фини стоки	30	40	50	70	90	120	150	200	300	—
д) търговия съ смѣсени стоки манифактурни, галантерия, колониялъ, (черчеликъ, актарие), кафтанджии и пр.	5	8	12	20	30	40	50	60	80	100
ә) търговия съ готови дрѣхи, капели										

Занятия (поминъ и)	I разрядъ	II разр.	III разр.	IV разр.	V разр.	VI разр.	VII разр.	VIII разр.	IX разр.	X разр.
	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.
(мжжски и женски) обуща и пр.	40	50	60	80	100	125	150	180	220	300
ж) търговия съ бакалски стоки, колониялни, манифактурни и др.:										
1) на едро, или на едро и на дребно,	40	50	60	70	100	125	150	200	250	300
2) на дребно	5	10	15	25	50	75	100	125	150	—
з) търговия съ хартии, печатни книги, пера, моливи и др. материали за писание — книжарници и пр.	5	10	15	30	50	80	100	150	180	200
и) търговия съ чинии, стъкла, огледала, мобили др. т.	10	20	30	50	75	100	150	200	250	300
к) търговия съ машини за шевъ, за цлетение и всѣкакви издѣлия, циментъ хидравлическа варь и пр. . .	20	25	30	50	70	100	150	200	250	300
л) търговия съ кондура жийски стоки (видело, гьонъ и пр.) и сурови материали	10	15	20	40	70	100	150	200	250	300

Занятия (поминъци)	I разрядъ	II разр.	III разр.	IV разр.	V разр.	VI разр.	VII разр.	VIII разр.	IX разр.	X разр.
	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.
III. Банкерска Търговия.										
а) банкери и лхвари.	100	200	300	400	500	600	800	1000	1200	1500
б) комисионери и експедитори.	30	40	50	60	80	100	150	200	250	300
в) сарафи	30	40	50	70	100	125	150	200	250	—
г) акционерни дружества.	50	100	150	200	300	500	800	1 0	1200	1500
д) застрахователни дружества	200	300	500	600	700	800	10 0	120	1500	3000
VI. Търговия съ съѣстни и др. такива предмѣти.										
а) хотели.	40	50	60	80	100	150	200	300	40	500
б) ханища	5	10	20	30	40	60	80	100	125	150
в) кафенета, кафешантани, ресторации, сладкарници и въобще заведенията, които служатъ за ядение, а не за живѣяние, ...	5	10	20	30	50	80	120	180	250	300
г) хлѣбаритѣ, фурунджиитѣ, касапитѣ, калбасницитѣ, кашкавалджитѣ, ши-										

Занятия (поминъци)	I разрядъ	II разр.	III ризр.	IV разр.	V разр.	VI разр.	VII разр.	VIII разр.	IX разр.	X рази.
	л.	л.	л.	л,	л.	л.	л.	л.	л.	л.
керджиитѣ, рибопродавцитѣ и пр...	5	8	12	20	30	50	80	120	150	--
д) продавачитѣ на зеленчуци (зарзаватъ) овощия, разни птици, яйца, млѣко, халваджиитѣ, лимонатаджиитѣ, бозаджиитѣ, салепчиитѣ, кебапчиитѣ и пр., които вършатъ търговията си въ помѣщение..	3	5	7	10	15	20	30	40	50	—
V **Амрулантна търговия.**										
Съ манифактурни, колониями и разни стоки и така нареченитѣ вѣхтари, продавачитѣ на картини, ножове и пр. малкитѣ амбулатни търговци, които продаватъ по улицитѣ овощия и др. нѣща за ядении и пиение . . . , . .	3	5	7	10	15	20	25	30	40	—

Занятия (поминъци)	I разрядъ	II разр.	III разр.	IV разр.	V разр.	VI разр.	VII разр.	VIII разр.	IX разр.	X разр.
	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.
VI. **Прѣвозна Търговия.**										
а) файтонджиитѣ (за всѣка кола)	10	15	20	30	—	—	—	—	—	—
б) бричкаджиитѣ и талигаджиитѣ за всѣка кола)	3	5	7	10	15	20	—	—	—	—
в) кираджиитѣ, които прѣнасятъ стока отъ градъ на градъ, или село, или даватъ коньe подъ наемъ , ...	3	5	7	10	15	20	—	—	—	—
г) работницитѣ съ кола по градоветѣ (за всѣка кола) . .	3	5	7	10	—	—	—	—	—	—
д) хамалитѣ	3	4	5	—	—	—	—	—	—	—
VII **Разни**										
а) публични домове.	50	75	100	120	150	200	250	300	—	—
б) праматари, калаузи мисити, джамбазитѣ и пр. (лицн, които не се занимаватъ постоянно съ едно занятие, а ку-										

Занятия (поминъци)	I разрядъ	II разр.	III разр.	IV разр.	V разр.	VI разр.	VII разр.	VIII разр.	IX разр.	X разр.
	л	л.	л.	л.	л.	л.	л.	.·.	л.	л.
пуватъ и продаватъ всичко що имъ падне)	3	5	7	10	15	20	30	40	60	80
в) слугитѣ по кѫщята и заведенията, които не вършатъ занятието на господаритѣ си и надничаритѣ	3	4	5	6	8	10	—	—	—	—
Г. Индустриални занятия.										
1) фабрики за коприна, прѣжда шаекъ и др. платове, за плѣтение, за кожени издѣлия и др. .	40	70	100	125	150	200	250	300	400	—
Фабрики за тястени издѣлия, (макарони и пр.)	40	70	100	150	—	—	—	—	—	—
2) фабрики за сапунъ, мастило и червенъ восъкъ . .	40	50	70	100	150	200	—	—	—	—
3) мѣлници плаващи, вѣтрени (на вода и на пара) и парни бичкии:										
I-ий классъ	3	5	7	10	15	20	25	30	40	—
II-ий классъ.	60	80	100	125	150	200	250	300	400	500

Занятия (поминъци)	I разрядъ л.	II разр. л.	III разр. л.	IV разр. л.	V разр. л.	VI разр. л.	VII разр. л.	VIII разр. л.	IX разр. л.	X разр. л.
4) бани.	10	20	30	40	60	80	100	150	200	300
5) содаджии..	40	50	60	80	100	125	150	—	—	—
6) тухларници, керемеджийници, фабрики за глинени издѣлия, стъкла, циментъ и хидровлическа варь, лѣярници	10	15	25	40	70	100	150	200	250	300
7(тепавици и дараци.	5	7	10	15	20	30	40	50	60	80
8) талянитѣ край морето	10	20	30	40	50	60	80	100	—	—
9) солопроизводителитѣ (по числото на солницитѣ) . . .	3	5	10	15	20	30	50	80	100	150
10) изваждание минерали, маданитѣ, плавание злато и прочее.	10	20	30	40	50	60	80	100	—	—
11) стъклари, каменоломни, бичкии, машинисти, и пр. .	3	5	7	10	20	30	50	75	100	—
12) варджии	10	15	20	40	50	80	—	—	—	—
Д. Еснавски занятия.										
1) табаци	5	10	15	20	30	40	50	60	80	100
2) часовникари, златари (куюмджии), казанджии, дюкмед-										

Занятия (поминъци)	I разрядъ	II разр.	III разр.	VI разр.	V разр.	VI разр.	VII разр.	VIII разр.	IX разр.	X раяр.
	л.	л	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.
жии, тюфекчии, ковачи, бравари, собаджии, налбанти, ножари и тенекеджии, книговѣзци, абаджии, кроячи, терзии, (шивачи и панталонджии, юрганджии, кондураджии, чехлари, кацари, дюлгери, зидари, чешмеджии, доглрамаджии,(столари) и стругари), колари, сарачи, шапкари, четкари, сѣдлари, калѫфции, семерджии, платнари, гайтанджии, сапунджии свѣщари, кожухари, въжари, мутафчии, памукчии, грънчари, лулари, опинчари, бояджии, бербери, телляци, кафеджии, кантарджиитѣ, хасърджии, калайджии, и пр. а) които освѣнъ гдѣто обработватъ отоки за продань и по порѫчка, прѣкупватъ обработени стоки и отъ други еснафи, а тъй сѫщо търгуватъ и съ сурови материали, служащи на занятието имъ. . . .	7	10	15	25	40	60	80	100	125	150

Занятия (поминъци)	I разрядъ	II разр.	III разр.	IV разр.	V разр.	VI разр.	VII разр.	VIII разр.	IX разр.	X разр.
	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.	л.
б) които въ опредѣлени помѣщения обработватъ свои материали или доставени отъ ония, които сѫ порѫчали обработванието имъ, а тъй сѫщо и ония, които работятъ въ свои помѣщения или ходятъ отъ село на село да работятъ занятието си	3	5	7	10	15	20	30	40	50	—
3) кошничари, копаничари, калъпчии, дръндари, рѣшетари, ситари, грѣбенари, каменочистачи, перачки, калфи, и чираци при занаятчии.	3	4	5	6	8	10	—	—	—	—

XLVI.

ЗАКОНЪ

за поземелния данъкъ

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 20-й Декемврий 1894 год. подъ Н-ро 197, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ", брой 19, отъ 25-й Януарий 1895 година)

Глава 1.

Опредѣление на облозитѣ.

1. Съ поземеленъ данъкъ сә облагатъ всичкитѣ непокрити недвижими имоти, като: ниви, ливади, лозя, градини, бахчи (бостани), гюлове, оризища, орници, пасища, блата, гори, балталъци, шумаци, търнаци, мѣста, гдѣто расте смрадлика, праздни пространства и други такива.

2. Освобождаватъ се отъ поземеленъ данъкъ:

а) държавнитѣ имоти, които се експлоатиратъ отъ държавата или никакъ не се експлоатиратъ;

б) имущества на училища, болници и всѣкакви благотворителни учреждения, които принадлѣжатъ на окржзитѣ, общинитѣ и мънастиритѣ;

в) общественнитѣ градини. паркове, селища (мѣста въ чъртата на града или селата, които сж назначени само за засѣлявание, а не се обработватъ), общинскитѣ мѣри, пасища и блата, и мѣстата, съставляющи частъ отъ църквитѣ, джамиитѣ и хавритѣ;

г) имотитѣ на Рилския мънастиръ, находящи се въ Рилската мънастирска община;

д) мѣстата, на които има здания или които не сто-

ятъ отдѣлно отъ здание, като: дворове, градини, когато тѣ сѫ по-малки отъ три уврата (декари). Такива имоти се облагатъ съ данъкъ съгласно съ закона за данъка върху сградитѣ.

3. Общата сумма на поземелния данъкъ се опредѣля за всѣка година въ държавния бюджетъ.

4. Общата сумма на поземелния данъкъ, която ще се опредѣли въ бюджета за 1895 година, ще се размѣтне на околии отъ специална коммиссия, назначена съ Височайши указъ.

Тая коммиссия ще състои отъ петима чиновници и петь вѣщи частни лица измежду земледѣлцитѣ, лозаритѣ и търговцитѣ съ жита.

5. Облога, който ще плаща всѣка околия, се опредѣля за единъ петь годишенъ периодъ, върху слѣдующитѣ условия:

а) среднитѣ добити отъ земитѣ произведения презъ годинитѣ 1889, 1890, 1891 и 1892, прѣзъ които десятъка отъ тѣхъ е събиранъ въ натура, прѣсмѣтнѫти съ срѣднитѣ за сѫщитѣ произведения пазарни цѣни прѣзъ помѣнатитѣ четири години и срѣднитѣ пазарни цѣни прѣзъ годината, прѣдшествующа размѣтанието на данъка;

б) числото на увратитѣ (декаритѣ) на лозята, срѣдньото произведение на единъ увратъ и срѣдната стойность на произведението;

в) доходностьта на горитѣ, прѣсмѣтната възъ основание държаната точна статистика по прихода имъ, категориитѣ на горитѣ, които преобладаватъ въ околията и тѣхното пространство въ уврати (декари), пропорцията на пространството на частнитѣ гори, отъ една страна, и онова на общинскитѣ, отъ друга, къмъ общото пространство, като се смѣта тритѣ пети отъ данъка да падне върху частнитѣ гори.

6. Опредѣления за всѣка околия облогъ ще се размѣтне между градоветѣ и селата на околията отъ една коммиссия, състояща отъ началника на околията, единъ чиновникъ отъ финансовата администрация, горски ин-

спекторъ или неговия помощникъ, бирницитѣ и избранници отъ всичкитѣ села на околията, по единъ отъ всѣко село.

При размѣтанието, тая коммиссия ще зема прѣдъ видъ:

а) срѣдньото количество десятъкъ плащанъ отъ всѣки градъ и село прѣзъ четиритѣ 1889, 1890, 1891 и 1892 години;

б) срѣдньо произведение различна храна прѣзъ сѫщитѣ години на всѣки градъ и село оцѣнено по пазарнитѣ цѣни прѣзъ годината на облаганието и по колко се пада на увратъ (декаръ) за нивитѣ, ливадитѣ, гюловетѣ, градинитѣ и прочее;

в) срѣдньо число на ежегодно изработванитѣ земи и пропорцията на това срѣдньо число къмъ цѣлото число удобна за изработвание земя, спорѣдъ послѣднитѣ емлячни книги;

г) географическото положение на града или селото, т. е. колко далечь отстои отъ пазаря, кѫдѣ искарва хранитѣ си, какви сѫ почвата и условията сравнително съ другитѣ градове и села;

д) занятията на жителитѣ, отъ които искарватъ поминъка си;

е) числото на земледѣлческитѣ кѫщи и ралата;

ж) числото на увратитѣ на удобната за изработвание земя и по колко се пада на рало;

з) относителното количество на удобната за разработвание земя по плодородие и относителната цѣна на увратъ за ниви, ливади, гюлове, градини и пр.;

и) видътъ на произведенията и относителното имъ количество;

к) количеството на плащания прѣзъ 1894 година поземеленъ налогъ и абонаментъ на лозята;

л) числото на увратитѣ (декаритѣ) лозя спорѣдъ списъцитѣ на сѫщитѣ данъци за сѫщата година;

м) числото на увратитѣ на напуснатитѣ, поврѣденитѣ отъ филоксера и новопосадени лозя и пропорцията на това число къмъ цѣлото число саврати на лозята;

н) срѣдньо произведение отъ единъ увратъ лозе, качеството на произведението и срѣдната му стойность;

о) пространството на горитѣ въ уврати (декари) по послѣдното емлячно описвание, доходностьта имъ, общото имъ сътояние, мѣстоположението имъ, близостьта имъ до пазарния пунктъ, прѣвознитѣ срѣдства, видътъ и цѣнностьта на материала, който се произвежда.

Забѣлѣжка. Облога на горитѣ се прѣсмѣта въ размѣръ на $\frac{3}{5}$ върху частнитѣ гори и $\frac{2}{5}$ върху общинскитѣ.

п) и всичкитѣ други фактори, които Министерството на Финанситѣ би посочило, както и ония, които и самата коммиссия намѣри за важни.

Забѣлѣжка. Земитѣ на разрушенитѣ или напустнати села, които прѣзъ 1888, 890, 1891 и 1892 години не сѫ плащали десятъкъ, ще се причислятъ къмъ оня градъ или село, къмъ което сѫ присъединени административно и при опредѣлението облога на тоя градъ или село, ще се зематъ и тия земи прѣдъ видъ.

7. Опредѣленитѣ отъ околийската коммиссия облози се разгласяватъ отъ окрѫжния управитель чрезъ съобщението имъ на градоветѣ и селата, не само съ глашатаи, но и съ многобройни обявления, залѣпени на всичкитѣ видни мѣста.

7. Въ разстояние на единъ мѣсецъ отъ разгласяванието облозитѣ, ония градове и села, които би мислили, че сѫ обезправдани отъ наложения тѣмъ облогъ или че други градове и села сѫ били фаворизирани, подаватъ на сѫщата коммиссия, която е опредѣлила облозитѣ, писменни тѫжби, въ които излагатъ обстоятелственно даннитѣ, на които основаватъ тѣхното оплакване. Слѣдъ истичанието на тоя срокъ, тѫжбитѣ отъ тоя родъ се оставятъ безъ внимание прѣзъ цѣлия периодъ, за прѣзъ който сѫ опредѣлени облозитѣ.

Подаденитѣ въ срока, но не мотивирани тѫжби, тъй сѫщо не се зематъ въ внимание.

9. Коммиссията щомъ получи тѫжбитѣ, прѣпраща

ги, придружени съ протоколитѣ за размѣтанието и всичкитѣ нуждни обяснения, на окрѫжния управитель.

10. За разглѣждание подаденитѣ въ срока и мотивирани тѫжби, окрѫжния управитель съставлява, подъ негово предсѣдателство, една контролна коммиссия, за членове на която назначава предсѣдателя на окрѫжната по стоянна коммиссия, финансовия чиновникъ, трима окрѫжни съвѣтници, за които окрѫжната постоянна коммиссия е дала съгласието си, и двама вѣщи людье измежду избранитѣ отъ окрѫжната постоянна коммиссия за всѣка околия по двама кандидати. Тия двама вѣщи людье не могѫтъ да бѫдѫтъ отъ околията, на градоветѣ и селата на която се разглѣждатъ тѫжбитѣ.

Ако стане нужда, тая коммиссия командирова едного отъ членоветѣ си, за да изслѣдва, заедно съ административнитѣ финансови власти, показанитѣ въ тѫжбата обстоятелства или пъкъ, ако намѣри за добрѣ, възлага тая работа на първоначалната околийска коммиссия.

11. Ако контролната коммиссия. като намѣри тѫжбитѣ за основни, рѣши да намали облозитѣ на едни или увеличи на други градове или села, то суммитѣ, които трѣбва да се спаднатъ или прибавятъ, се расхвърлятъ (прибавятъ или спадатъ) върху облозитѣ на всичкитѣ въ околията градове и села по стотинки върху лева.

12. Министра на Финанситѣ може да кассира рѣшението на окрѫжната контролна коммиссия относително поправлението на облозитѣ, ако ги намѣри несъгласни съ дѣйствующитѣ закони и правилници. Тогава тая коммиссия, като се сезира отново съ въпроситѣ, е длъжна да не повтаря въ новитѣ си рѣшения указанитѣ отъ Министра на Финанситѣ неправилности.

13. Облозитѣ на градоветѣ и селата иматъ сила само отъ какъ се утвърдятъ отъ Министра на Финанситѣ.

Тъй утвърденитѣ облози, окрѫжния управитель обявява съ приказъ за окончателни и веднага распорѣжда за расхвърлянието имъ върху данъплатцитѣ.

14. Въ случай на намаление или увеличение цифрата на поземелния данъкъ въ бюджета, увеличението или намалението се прибавя къмъ облозитѣ на градоветѣ и селата или спада отъ тѣхъ по проценти.

Глава 2.

Расхвърляние въ гадроветѣ и селата облозитѣ отъ поземелния данъкъ.

15. Расхвърлянието на поземелния данъкъ върху данoплатцитѣ въ селата или градоветѣ се извършва, въ публични засѣдания, отъ селски или градски коммиссии, съставени отъ общинскитѣ кметове или тѣхнитѣ намѣстници, общинскитѣ съвѣтници и по единъ представитель на всѣки 10 земледѣлчески кѫщи за селата, и на всѣки 25 земледѣлчески кѫщи за градоветѣ. Въ тия коммиссии иматъ право да се представляватъ по сѫщия начинъ и ония жители на други градове и села (паракендоплатци), които владѣятъ въ града или селото облагаеми съ поземеленъ данъкъ имоти. За предсѣдатель на всичкитѣ селски или градски коммиссии въ една околия се опредѣля единъ окрѫженъ съвѣтникъ, избранъ отъ окрѫжната постоянна коммиссия и назначенъ отъ окрѫжния управитель. Тоя съвѣтникъ не може да бѫде нито житель на тая околия, нито нейнъ представитель въ окрѫжния съвѣтъ нито пъкъ да има въ нея каквито и да било имоти, подлежащи на поземеленъ данъкъ.

Единъ назначенъ отъ окрѫжния управитель чиновникъ отъ финансовата администрация наблюдава дѣйствията на общинскитѣ размѣтателни коммиссии.

16. Всѣки данoплатецъ е длъженъ да покаже на тая коммиссия по начина, който ще бѫде указанъ отъ Министра на Финанситѣ, точното количество въ униари (декари) на земята, която притежава въ града или селото, за да се запишатъ въ размѣтателнитѣ данъчни книги.

17. Селската или градската коммиссия расподѣля,

всичкитѣ земи въ селото или градътъ сѣти и несѣти (разработени и неразработени) на толкова категории, колкото видове култура има, и всѣка категория подраздѣля най-малко на три качества споредъ далечностьта на земитѣ отъ града или селото качеството на почвата и произведенията.

Въ полскитѣ мѣста, гдѣто е познато, че нѣма различие въ земята, по псканието на общинската коммиссия и одобрѣнието на контролната, за която е речь въ чл. 19, допуща се подраздѣлението категориитѣ на по-малко качества.

Пасищата и пустующитѣ земи (напустнжти отъ година праздни пространства) коммиссията поставя отъ отдѣлна категория безъ подраздѣление на качества.

Слѣдъ всичката тая работа коммиссията опредѣля размѣра на данъка, съ който трѣбва да се обложи всѣки увратъ (декаръ) отъ всѣко качество и всѣка категория, като има прѣдъ видъ щото размѣра на данъка върху пасищата и пустующитѣ земи да бжде по-малъкъ отъ размѣра на данъка на единъ увратъ (декаръ) гора, отъ едно и сжщо качество, да бжде 1/3 по-голѣмъ за частнитѣ гори отъ ония за общинскитѣ.

Наложената по тоя начинъ сумма не трѣбва да бжде нито по-голѣма нито по-малка отъ облога, който е наложенъ на града или селото спорѣдъ прѣдписанието на настоящияя законъ.

18. Расхвърлянието на облога трѣбва да бжде свършено и размѣтателнитѣ данъчни списъци трѣбва да бждмтъ готови и публикувани въ срока, който ще се опредѣли отъ окржжния управитель съ приказъ.

Недоволнитѣ отъ расхвърлянието писменно заявяватъ на кмета вжтрѣ въ единъ мѣсецъ отъ датата на публикуванието на списъцитѣ.

19. Постановлението на селската или градска размѣтателна коммиссия, заедно съ тжжбитѣ противъ размѣтанието се испращатъ на околийския началникъ, който ги

прѣдставя на разглеждание отъ една специална околийска контролна коммиссия, назначена отъ окрѫжния управитель и съставена отъ околийския началникъ, двама чиновници отъ финансовата администрация, единъ членъ отъ Окрѫжната Постоянна коммиссия и едно вѣщо лице.

20. Разликата, която ще произлѣзе въ общата доходность на данъка за цѣлото село или градъ отъ поправкитѣ, които би направила околийската контролна коммиссия, се расхвърля върху другитѣ данъплатци по стотинки върху лева отъ всичкия наложенъ върху земитѣ имъ данъкъ, тъй щото суммата на рахсвърления облогъ да е равенъ на цѣлата сумма която е наложена съгласно членъ 6.

21. Окрѫжния управитель може, по прѣдставление на финансовия чиновникъ, да кассира станѫлото класситание на земитѣ и расхвърлянието на данъка, ако има допустнѫти неправилности, въпрѣки законнитѣ распорежданияя на Финансовата Администрация и да заповѣда да стане ново расхвърляние.

22. Раздѣлението земитѣ на категории и качества и расхвърлянието върху имъ данъка става за всѣки периодъ отъ петь години.

Утвърдението отъ окрѫжния управитель (чл. 20) расхвърляние данъка върху данъплатцитѣ не може вече да се измѣни до истичанието на петь-годишния периодъ, за който се отнася то.

23. Ако въ случай на зла воля отъ страна на населението въ нѣкоя община или часть отъ него, не бѫде възможно да се раздѣлятъ имотитѣ на категории и качества и да се опредѣли данъка на всѣки данъплатецъ на врѣме и редовно, окрѫжния управитель съ приказъ заповѣдва да стане ново расхвърляние отъ държавни чиновници.

Министра на Финанситѣ може да отмѣни приказа на окрѫжния управитель.

24. Въ случай, че облога на града или селото се намали или увеличи (чл. 14), разликата ще се расхвърля (спадне или прибави) върху всичкитѣ данъплатци по стотинки върху лева.

Глава 3.

Исплащание на поземелния данъкъ.

25. Поземелния данъкъ се исплаща на три пѫти презъ годината: първата третина се исплаща най-кѫсно до края на мѣсецъ Априлий, втората — отъ 1 Септемврий до края на мѣсецъ Октомврий и третята — отъ 1 Ноемврий до края на мѣсецъ Декемврий.

Глава 4.

Наказателни распореждания.

26. Ако нѣкое длъжностно лице способствува да се онеправдае нѣкой градъ или село или нѣкой даноплатецъ (членове 6, 7, 9, 10, 11, 17, 19, 20 и 23) осѫжда се отъ надлѣжното сѫдилище да плати произлѣзлитѣ отъ това загуби на града или селото или даноплатеца и се отчислява отъ служба.

27. Разноскитѣ, направени отъ администрацията по изслѣдванието потѫжванията на селата или градоветѣ противъ опредѣленитѣ имъ облози (чл. 10) се възлагатъ на самитѣ градове и села, ако тѫжбитѣ се намѣрятъ съвсѣмъ безосновни.

28. Ако нѣкой притежатель — даноплатецъ крие нѣкои земи, отъ облагание (чл, 16) той ще бѫде длъженъ да плаща, прѣзъ цѣлия периодъ на петь-тѣ години, до гдѣ трае расхвърлянието данъка, който се пада на укрития имотъ и една глоба, за въ полза на държавното съкровище, равна на тоя данъкъ.

29. Разноскитѣ, които би послѣдвали за расхвърляние, съгласно чл. 22 отъ Финансовата администрация, данъка върху даноплатцитѣ, се възлагатъ върху членоветѣ на селската или градската размѣтателна коммиссия, ако вината за ненаврѣменното и нередовното расхвърляние е въ нея, или върху даноплатцитѣ, ако тѣ сѫ побъркали на работата на тая коммиссия.

Тия разноски се събиратъ както закъснѣлитѣ прѣки данъци, ако доброволно не бѫдѫтъ исплатени.

Глава 5.

Общи распореждания.

30. Въ случай, когато буря, огънъ, градъ, наводнение, филоксера (за лозята) онищожи исцѣло или отчасти произведенията на земитѣ на данoплатцитѣ, тия послѣднитѣ иматъ право да искатъ спаданието на наложения имъ данъкъ съразмѣрно съ прѣтърпенитѣ отъ тѣхъ загуби.

Размѣра на суммата, която ще трѣбва да се спадне, се опредѣля отъ единъ чиновникъ отъ финансовата администрация заедно съ кмета на общината или намѣстника му и двама незаинтересовани земледѣлци — експерти.

Ако обаче новрѣдитѣ сѫ отъ естество дл се поправятъ съ истичанието на нѣколко врѣме, провѣрката ще стане въ такова врѣме, когато поврѣдитѣ ще могѫтъ точно да се опредѣлятъ.

Заявленията за спадание данъка, вслѣдствие поврѣди отъ тоя родъ, се подаватъ на Финансовата администрация вѫтрѣ въ десеть дни отъ станѫлата поврѣда. Констатирането на поврѣдитѣ се извършва тоже вѫтрѣ въ десеть дни отъ подаванието на заявленията.

Распорежданията за намаление данъка се правятъ на основание на Височайший указъ.

31. Суммитѣ отъ поземелния данъкъ, които по тоя начинъ слѣдва да се спаднатъ отъ данъчнитѣ дѣлове на данoплатцитѣ, се исплащатъ отъ погасителния фондъ, за образуванието на който въ държавния бюджетъ за всѣка година се прѣдвижда единъ кредитъ пресмѣтнатъ възъ основание на срѣдната сумма отъ опрощаванията, станѫли по сѫщитѣ причини прѣзъ предшествующитѣ десеть години.

32. Единъ публично административенъ правилникъ ще опредѣли подробноститѣ за приложението на тоя законъ.

38. Настоящия законъ влиза въ сила отъ 1895 год. и отмѣнява закона за исплащание десятъка отъ 15 Декемврий 1892 г., закона за лозята и спиртнитѣ питиета въ распорежданията му по облаганието лозята и произведенитѣ отъ тѣхъ спиртни пития и постановленията на закона за горитѣ отъ 16 Декемврий 1889 година, и прѣдложението за измѣнението му отъ 15 Декемврий 1890 година относително исплащанието десятъка отъ отсѣченитѣ отъ общинскитѣ и частни гори материали.

XLVII.

РѢШЕНИЯ

взети по приврѣменното туряние въ дѣйствие законопроекта за пенсиитѣ на чиновницитѣ и учителитѣ.

(Утвърдени съ Височайший указъ отъ 20 декемврий 1894 год. подъ Н-ро 195, обнародвани въ „Държавенъ Вѣстникъ“ брой 12, отъ 17 януарий 1895 година).

I. Възлага се на Министра на Финанситѣ да приложи въ дѣйствие отъ 1 януарий 1895 год. законопроекта за пенсиитѣ на чиновницитѣ и учителитѣ, внесенъ въ Народното Събрание, отъ Министра на Вѫтрѣшнитѣ Работи, съ докладъ отъ 28 октомврий 1894 го., съ слѣдующитѣ измѣнения:

1) чл. 17 отъ законопроекта се отмѣнява;

2) размѣрътъ на пенсиитѣ за изслужено врѣме, показанъ въ чл. чл. 8 и 9 ще бѫде вмѣсто 1|40—1|50 и вмѣсто 1|30—1|40;

II. Допълнително рѣшение по сѫщия законъ отъ сѫщата дата;

3) къмъ чл. 10 отъ законопроекта се прибавя: „сѫщо ни една пенсия не бива да надминава 5000 л. годишно“;

4) съ отмѣнение на чл. 17 отъ законопроекта се разбира, че и всичкитѣ бивши Министри, които иматъ пенсия, или сѫ добили право на нея, се лишаватъ отъ такава за напредъ:

5) членове 54 и 55 отъ законопроекта се разбиратъ тъй: че при видоизмѣнение пенсиитѣ, или опредѣление такива, ще се спаднатъ и нѣма да се считатъ годинитѣ,

които, споредъ законопроекта, не се броятъ като изслужени за пенсия. При това лични пенсии за изслужено врѣме, добити за по-малко отъ 15 години, се унищожаватъ съвършенно.

Настоящитѣ рѣшения иматъ сила на законъ, до окончателното приемание закона за пенсиитѣ на чиновницитѣ и учителитѣ.

XLVIII.

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за пенсиитѣ на чиновницитѣ и учителитѣ.

Глава I.

За лицата, които иматъ право на пенсия.

1. Чиновницитѣ, които се намиратъ на държавна служба съ опредѣлена годишна или мѣсечна заплата, и учителитѣ отъ народнитѣ училища иматъ право да получаватъ пенсия, при опредѣленитѣ отъ настоящия законъ условия.

Началото на службата, което дава право на пенсия, започва слѣдъ навършване 20 годишна възрасть.

2. Чужди поданници, които занимаватъ българска държавна служба, могѫтъ да спечелѭтъ право на пенсия за изслужено врѣме, ако станатъ български подданници.

Въ такъвъ случай тѣ сѫ длъжни да внесѫтъ, съ сложна лихва 7%, суммата, която се пада за ония години, за които не имъ сѫ правени одържки.

3. Всѣко длъжностно лице губи право на пенсия, ако бѫде осѫдено отъ сѫдилищата: 1) за измѣна на отечеството или Княза и 2) въобще за престѫпления, които влекѫтъ слѣдъ себе си наказание съ окови, крѣпость или заточение, свързано съ лишение отъ граждански и политически права.

4. Лице, което, за да получи пенсия, представи фалшивъ документъ, лишава се отъ право на такава.

5. Никой нѣма право да получава отъ държавата повече отъ една пенсия.

6. Пенсиитѣ биватъ два вида: пенсии за изслужено врѣме и пенсии инвалидни.

Глава II.

Пенсии за изслужено врѣме.

7. За изслужено врѣме право на пенсия се добива, ако длъжностното лице има изслужени 25 пълни години.

Забѣлѣжка. Учителитѣ, стражаритѣ, полицейскитѣ пристави, докторитѣ и служащитѣ по медицинската часть, въ телеграфо-пощенскитѣ станции и по експлоатацията на желѣзницитѣ добиватъ право на пенсия слѣдъ 20 години.

8. За 25 и повече изслужени години длъжностното лице добива пенсия равна на 1|40 часть отъ срѣдната плата, която е получавало презъ послѣднитѣ 5 години, умножена на числото на изслуженитѣ години и часть отъ година.

Лицата, за които се отнася забѣлѣжката подъ чл. 7, за 20 изслужени години получаватъ пенсия, равна на половината отъ срѣдната заплата, която сѫ получавали презъ послѣднитѣ 5 години, а за всѣка послѣдующа година пенсията имъ се увеличава съ 1|30 отъ средната заплата.

9. Пенсия за по̀-малко отъ 20 години се дава въ слѣдующитѣ случаи:

а) когато длъжностното лице, слѣдъ като е изслужило най-малко 15 пълни години, бѫде уволнено или отчислено по распореждание на правителството, или поради закривание на длъжностьта му. Въ такъвъ случай пенсията е равна на 1|40 отъ средната заплата, която е получавало презъ послѣднитѣ 5 години, умножена съ числото на изслуженитѣ години и часть отъ годината.

Забѣлѣжка. Длъжностното лице, което е уволнено вслѣдствие отказвание да приеме друга длъжность, равна по чинъ и заплата, на която началството го е назначило, счита се че е подало оставка и за това не може да бѫде

пенсионирано, ако не отговаря на условията, предвидени въ чл. 7-й.

б) когато длъжностното лице, слѣдъ като е изслужило най-малко 10 пълни години, стане неспособно да продължава службата по причина на болѣсть, немощь или старость. Въ такъвъ случай пенсията е равна на 1|40 часть отъ средната заплата, която е получавало прѣзъ послѣднитѣ 5 години, умножена съ числото на изслуженитѣ години.

10. Ни едно длъжностно лице не може да добие пó-голѣма отъ четири пети отъ заплатата, която е получавало презъ послѣдната година на служението си.

11. Въ смѣтката за опредѣлението размѣра на пенсиитѣ не влизатъ възнагражденията, добавачнитѣ, представителнитѣ и други тѣмъ подобни, които се даватъ въ извѣстни случаи на длъжностнитѣ лица вънъ отъ платата.

12. При опредѣление пенсиитѣ смѣтатъ се годинитѣ, прослужени по което и да е вѣдомство отъ освобождението насамъ.

Прослуженитѣ преди освобождението на България години се броѭтъ за давание пенсия, ако сѫ прекарани въ учителска служба при нѣкое българско училище.

13. Врѣмето, презъ което длъжностното лице е било въ отпускъ съ заплата, чете се за изслужено и влиза въ смѣтката при опредѣление на пенсия.

Врѣмето, прекарано въ отпускъ безъ заплата, не се счита за изслужено.

14. Ако въ службата на едно длъжностно лице има прекъсвания, въ пресмѣтвание годинитѣ за пенсия влиза само онова врѣме, което е минато въ служба.

15. При пресмѣтание годинитѣ, които едно длъжностно лице е изслужило за пенсия, счита се и врѣмето, което то е прекарало преди освобождението въ война или възстание съ орѫжие въ рѫка, предприети за освобождението на България, въ затворъ и заточение по обвинение въ престѫпления отъ политически характеръ, имѣющи за цѣль освобождението на България.

16. Пенсията се смѣта отъ деня на уволнението отъ служба, ако лицето е заявило за неѭ въ течението на два мѣсеца отъ уволнението; въ противенъ случай, тя се смѣта отъ деня, въ който е подадено прошението.

17. Министръ, който подаде оставка, ако нѣма нуждното число прослужени години за пенсия, получава такава отъ държавното съкровище въ размѣръ шесть хиляди лева, стига да е билъ министръ най-малко двѣ години.

18. Пенсиитѣ за изслужено врѣме се исплащатъ отъ лихвитѣ на пенсионния фондъ. Случайния недостигъ се покрива отъ държавното съкровище, като се вписва нуждното количество ежегодно въ расходния държавенъ бюджетъ.

19. Пенсионния фондъ се съставя и умножава:

а) отъ капитала, образуванъ на основание законитѣ за пенсиитѣ на чиновницитѣ и учителитѣ отъ 14 декемврий 1891 г., 18 декемрвий 1888 г. и 20 декембр. 1893 г.

б) отъ 5% одържки отъ заплатитѣ на всички чиновници и учители;

в) отъ подаръци и завѣщания.

Глава III.

Инвалидни пенсии.

20. Всѣко длъжностно лице, колкото врѣме и да е служило, ако стане неспособно да продължава службата, по причина на рани, повреждание и болесть, добити не по собственна вина при или въ врѣме извършване нѣкои дѣйствия, изисквани отъ неговата служба, има право на инвалидна пенсия.

Неспособностьта на длъжностното лице да продължава службата се констатира отъ една коммиссия, състояща отъ трима лѣкари.

21. За да получи инвалидна пенсия, длъжностното лице трѣбва да достави удостовѣрение отъ своето началство, въ което да бѫде означено: кога, при какви обстоятелства и вслѣдствие на какви служебни дѣйствия се е

повредило. Такова свидѣтелство се издава слѣдъ обстоятелствено дознание и провѣрка.

22. Инвалидната пенсия е равна:

а) на $\frac{3}{4}$ отъ заплатата, която длъжностното лице е получило при напущание службата, ако е станало съвсѣмъ неспособно за работа и има нужда отъ прислужване;

б) на $\frac{1}{2}$ отъ сжщата заплата, ако то е неспособно за работа, нъ нѣма нужда отъ прислужване, и

в) на $\frac{1}{3}$ отъ сжщата плата, ако е станало полуспособно за работа.

23. Всѣки български гражданинъ, който, като бжде повиканъ да испълнява държавна служба или работа, получи повреждание, ползува се съ инвалидна пенсия, която, на-спроти характера на повреждането (чл. 22) бива три вида: 300, 200 и 150 лева годишно.

24. Опредѣлението категориитѣ на поврежданията и въобще на инвалидностьта става споредъ правилата, изработени отъ медицинския съвѣтъ и утвърдени отъ Министерския Съвѣтъ.

25. Ако инвалидътъ, който получава предвидената въ чл. чл. 22 и 23 пенсия, въ течение на врѣмето, вслѣдствие самото повреждние, пострадае повече, то слѣдъ нуждното медицинско освидѣтелствувание, той може да получи пенсии отъ по-горенъ размѣръ.

26. Членове 10, 11 и 16 отъ настоящия законъ, относително пенсиитѣ за изслуженото врѣме иматъ сила и за инвалиднитѣ пенсии.

27. Длъжностното лице, което се разболѣе вслѣдствие испълнение служебнитѣ си обязанности *и нѣма срѣдство за лѣкуваніе, има* право на инвалидна помощь, въ размѣръ не повече отъ 1000 лева.

Инвалидната помощь се опредѣля съ княжески указъ, по представление отъ надлѣжния министръ, съгласно рѣшението на Министерския Съвѣтъ.

28. Инвалиднитѣ пенсии и помощи се исплащатъ отъ държавното съкровище.

Глава IV.

Наслѣдственни пенсии.

29. Наслѣдницитѣ на длъжностното лице иматъ право на пенсия:

а) когато то умре, като му е опредѣлена пенсия;

б) когато умрѣ, слѣдъ като е изслужило вече 10 години;

в) когато умре, вслѣдствие испълнение служебни рбязанности (чл. чл. 20 и 3).

30. За наслѣдници на пенсия се счита съпруга (вдовица) съ или безъ дѣца, непълнолѣтни сираци и родители,

31. Вдовицата на длъжностното лице, до като трае нейното вдовство, приема половината отъ пенсията, която е получавалъ съпругътъ ѝ или която би му се падала, ако се пенсионираше по причина на болесть (чл. 9, п. *б* и чл. 29, п. *б*) и инвалидность отъ 1-ва категория (чл. 22 п. *а* и чл. 29 п. *в*).

Тя ся се лишава отъ нея отъ датата, въ която се омжжи изново.

Забълѣжка 1. Вдовицитѣ на длъжностното лице отъ мохамеданско вѣроисповѣдание се смѣтатъ като една.

Забълѣжка 2. Членъ 10-й има сила и за наслѣдственнитѣ пенсии.

32. Ако длъжностното лице остави, освѣнъ вдовица и едно или повече малолѣтни дѣца, вдовицата му получава за всѣко малолѣтно дѣте, до като момчетата навършатъ 21 годишна възрасть, а момичетата се омжжатъ или достигнатъ 25 годишна възрасть, едно увеличение въ размѣръ на $\frac{1}{5}$ отъ майчината пенсия за всѣко дѣте. Но въ никой случай тая пенсия не може да надминува размѣра, прѣдвиденъ въ чл. 10.

Слѣдъ това пенсията изново се намалява за майката на половина.

33. Въ случай, че длъжностното лице, баща или майка, остави само малолѣтни дѣца, тѣхния настойникъ получава за отгледванието имъ до гдѣ порастжтъ (чл. 32): $\frac{1}{4}$ отъ пенсията на умрѣлия родитель, когато сирачетата

сѫ три и повече, $\frac{1}{2}$ — когато сѫ двѣ и — $\frac{1}{3}$ когато е само едно.

Ако нѣкои отъ тия дѣца страдатъ отъ пълна парализия или сѫ слѣпи, умоповрѣдени, глухонѣми и сами не могѫтъ да се прѣхранватъ, получаватъ сьотвѣтственна пенсия до животъ.

34. Усиновенитѣ отъ пенсионера дѣца не се ползуватъ съ пенсия.

35. Родителитѣ на длъжностното лице, което не остави жена и дѣца, получаватъ $\frac{1}{3}$ отъ пенсията на умрѣлия си синь, само ако нѣматъ друго срѣдство за прѣпитавание.

36. Наслѣдницитѣ на безвѣстно изчезнало длъжностно лице, иматъ право да се ползуватъ отъ пенсията, която му се пада или му е опрѣдѣлена.

37. За семѣйствата пенсията се счита отъ деня, въ който пенсионерътъ е прѣсталалъ да се ползува лично отъ нея, съгласно закона,

38. Въ случай на смъртьта на пенсионера, вдовицата и дѣцата му продължаватъ да получаватъ пенсията му въ разстояние на два мѣсеца.

Глава V.

Изгубвание пенсията.

39. Пенсионерътъ се лишава отъ пенсията си:

а) когато извърши прѣстѫпления, указани въ чл. чл, 3 и 4;

б) когато постѫпи на плащана държавна, окрѫжна или общинска служба;

в) когато се докаже, че се занимава съ работи, които сѫ явно противъ нравственностьта, и

г) кога стане чужди подданникъ.

Забѣлѣжка. Горний членъ има сила както за лични, така и за наслѣдственни пенсии.

40. Когато пенсионерътъ постѫпи иа плащана об-

щинска или окржжна служба, той прѣстава да получава пенсия отъ деня, въ който е постжпилъ на служба, Слѣдъ напущание службата, почнува да получава пенсията въ сжщия размѣръ.

41. Пенсията прѣстава да се плаща на пенсионера отъ деня, въ който изново постжпи на плащана държавна служба. Слѣдъ напущание службата пенсията, ако е за изслужено врѣме, уголѣмява се съ съотвѣтствующата прибавка за повече изслуженитѣ години.

Глава VI.

Общи постановления.

42. Лицето, което издаде документъ съ не истинско съдържание, наказва се съ затворъ до 3 години, ако е държавенъ или общински чиновникъ и до една година, ако не е чиновникъ.

43. Длъжностнитѣ лица и наслѣдницитѣ имъ, които иматъ право на пенсия, ако въ срокъ на 5 години, отъ деня на уволнението, умиранието или изчезванието на длъжностното лице, не подаджтъ писменно заявление за нея, губятъ това право.

44. Онази часть отъ пенсията, исплащанието на която не е поискана въ продължение на двѣ години, било отъ датата на указа за опрѣдѣлението ѝ, било отъ датата на послѣдната платежна заповѣдь за исплащанието ѝ, остава въ полза на фонда и интересующитѣ се не могжтъ да я получатъ, даже ако пенсията се поднови за напредъ.

45. Общинскитѣ управления държатъ точни списъци на пенсионеритѣ, живущи въ общинитѣ имъ, и за всѣки случай, когато пенсията трѣбва да се прѣкрати, намали или прѣхвърли върху други лица, съобщаватъ на мѣстнитѣ държавни административни власти за пò-нататъшно распореждание.

Сжщитѣ управления даватъ на пенсиониранитѣ лица свидѣтелства за самоличность, когато това е нуждно.

46. Пенситѣ не могѫтъ нито да се залагатъ, нито да се отстѫпватъ други му.

Секвестръ може да се прави само въ размѣръ на ¼ отъ пенсията.

47. Дѣлата на пенсиитѣ се водятъ отъ едно особно отдѣление при Министерството на Финанситѣ.

48. Прошенията за пенсии, придружени съ нуждниitѣ документи, се подаватъ до Министерството на Финанситѣ (отдѣление пенсионно).

49. Просбитѣ зз пенсия, както и въобще дѣлата по пенсиитѣ се разглеждатъ отъ единъ съвѣтъ, състоящъ отъ единъ предсѣдатель и шесть члена, назначени по рѣшение на Министерския Съвѣтъ. съ Княжески указъ и взети измежду висшитѣ столични чиновници, по единъ отъ всѣко Министерство, освѣнъ Военното.

50. Рѣшенията на пенсионния съвѣтъ могѫтъ да бѫдѫтъ обжалвани прѣдъ общитѣ сѫдилища въ двумѣсеченъ срокъ отъ деня, въ който сѫ съобщени на заинтересованитѣ лица.

51. Отпущанието и прѣкратяванието на пенсиитѣ става съ Княжески указъ по вѣдомството на Минисерството на Финанситѣ, възъ основание рѣшението на пенсионния съвѣтъ.

Глава VII.

Прѣходни распорѣждания.

52. приспособлението на настоящия законъ и указанието съ какви документи трѣбва да се придружаватъ прошенията за пенсии, се опредѣля отъ особенъ правилникъ, одобренъ отъ Министерския съвѣтъ и утвърденъ съ Княжески указъ.

53. Законътъ за пенсиитѣ на чиновницитѣ и учителитѣ отъ 20 декемврий 1893 год., както и всички наредби по пенсиитѣ, които противорѣчатъ на настоящия законъ, се отмѣняватъ.

44. Пенсиитѣ, опрѣдѣлени по законитѣ за пенсиитѣ на чиновницитѣ отъ 14 декемврий 1891 год. (заедно съ допълнението му отъ 9 януарий 1893 год.) и 20 декемврий 1893 година и закона за пенсиитѣ на учителитѣ отъ 18 декемврий 1888 год. и 18 декемврий 1891 год., ще се измѣнятъ въ течение на 3 мѣсеци така, щото размѣрътъ имъ да бѫде опрѣдѣленъ споредъ настоящия законъ.

55. Лицата, които сѫ прѣстанали да служатъ прѣди издаванието настоящия законъ, иматъ право на пенсия, споредъ закона отъ 20 декемврий 1893 год., и сѫ заявили вече, не губятъ това право, нъ при отпущание пенсиитѣ имъ, размѣрътъ ще се опрѣдѣли споредъ настоящия законъ.

XLIX.

ЗАКОНЪ

за данъка върху сградитѣ.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 20 Декемврий 1894 г. подъ Н-ро 196, обнародванъ въ „Държ. Вѣстн.", брой 20, отъ 26 Януар. 1895 г.).

1. Всичкитѣ сгради (покрити недвижими имоти), съ исключение хамбаритѣ и оборитѣ на земледѣлцитѣ както и мѣстата, които не стоятъ отдѣлно отъ сградитѣ като: дворове, градини и ония, които сѫ назначени за сгради (арси по̀-малки отъ 3 уврата (декара) се облагатъ съ данъкъ върху сградитѣ.

На сѫщия данъкъ подлѣжатъ непокрититѣ недвижими имоти, които не се облагатъ съ поземленъ данъкъ, като: рудници, солници, хармани, таляни, мѣста за воденици, кошари и пр.

2. Освобождаватъ се отъ данъкъ върху сградитѣ:

а) държавнитѣ имоти;

б) училищата, болницитѣ и всѣкакви благотворителни заведения принадлѣжащи на окрѫзитѣ, общинитѣ и мънастиритѣ.

в) черквитѣ, джамиитѣ, хавритѣ и другитѣ храмове. въ които се извършва Богуслужение;

г) сградитѣ на Рилския мънастиръ, находящи се въ Мънастирската община;

д) сградитѣ принадлѣжащи на народнитѣ училища, и

е) помѣщенията на обществеднитѣ учреждения: окрѫжнитѣ съвѣти, общинскитѣ управления, земледѣлческитѣ каеси и пр., ако сѫ тѣхна собственность.

Тъй сѫщо се освобождаватъ отъ данъка и новитѣ сгради само за годината, прѣзъ която се построяватъ.

3. Данъка върху сградитѣ се налага върху стойностьта на имуществата:

По 4	на хилядата за стойность		до	5.000 л.
„ 4½	„ „ „ „	отъ 5.001 л.	„	10.000 „
„ 5	„ „ „ „	„ 10.001 „	„	15.000 „
„ 5½	„ „ „ „	„ 15.001 „	„	20.000 „
„ 6	„ „ „ „	„ 20.000 „	на	горѣ.

4. Данъка върху сградитѣ се плаща отъ притежателя на имота, безъ да се гледа да ли той го държи, да ли го разработва самъ, или го отстѫпва на другиго, или най-послѣ, никакъ не го разработва.

5. Описанието и оцѣнението подлѣжащитѣ на данъкъ върху сградитѣ имоти се извършва, въ всѣка околия, отъ една специална първоначална коммиссия.

Тая коммиссия състои: а) отъ кмета на всѣка община или намѣстника му; б) отъ единъ представитель, избранъ отъ населението на всѣко село. притѣжаюши имотъ въ селското землище; а въ градоветѣ за всѣка махала или участъкъ отъ единъ представитель, избранъ отъ жителитѣ на махалата или участъка, живущъ и притѣжающъ недвижимъ имотъ въ сѫщата махала или участъкъ; в) отъ единъ членъ отъ Окрѫжния Съвѣтъ; г) отъ единъ чиновникъ отъ финансовата администрация, и д) отъ едно вѣщо по измѣрванието и оцѣнението на имуществата лице, назначено отъ Окрѫжния Управитель.

6. Всичкитѣ коммиссии ще започнатъ работата си въ едно и сѫщо врѣме, опредѣлено отъ Министра на Финанситѣ.

7. Преди да започнатъ коммисситѣ дѣйствията си и въ единъ опредѣленъ отъ Окрѫжния Управитель срокъ, всѣки притѣжатель на облагаемъ съ данъкъ върху сградитѣ имотъ подава на кмета на общината въ която живѣе, декларация въ която вписва, единъ по единъ, всичкитѣ си имоти, гдѣто и да били тѣ въ княжеството, вида, пространството и стойностьта имъ.

Декларациитѣ на безграмотнитѣ притежатели се написватъ отъ общинския писарь безплатно; тамъ гдѣто нѣма писарь, тая обязанность се испълнява отъ друго нѣкое лице, което кмета трѣбва да намѣри.

Въ случай на укривание на нѣкой имотъ или на допущание да се запише на чюждо име, за да се избѣгне по-голѣмъ процентъ на облагание, виновния за това плаща двойно слѣдуемия се данъкъ презъ цѣлия периодъ, за който ставатъ оцѣнението и облаганието.

8. Декларациитѣ на данoплатцитѣ се предаватъ отъ кмета на коммиссията преди да почне тя засѣданията си.

Коммиссията поканва всѣки податель на декларация да присѫтствува при преглѣжданието на декларацията и оцѣнението на означенитѣ въ нея имоти. Неявяванието на данoплатеца не спира работата на коммиссията.

9. Ако, по нѣкои причини, ступанитѣ на облагаемитѣ съ данъкъ върху сградитѣ имоти не сѫ въ състояние да опредѣлятъ нито пространството, нито стойностьта на имотитѣ си и вслѣдствие на това не могѫтъ да подадѫтъ декларациитѣ си съ всичкитѣ нуждни показания, коммиссията сама пристѫпва къмъ описванието и оцѣнението на тия имоти. Това обаче не дава право на стопанитѣ да не показватъ никакъ подобнитѣ имоти въ декларацията; напротивъ тѣ се задължаватъ да обозначатъ въ нея вида и мѣстонахождението. на всѣки свой имотъ отдѣлно.

10. При провѣрката на описванието и оцѣнението на имотитѣ, подлѣжащи на данъкъ върху сградитѣ, коммиссията се рѫководи: а) отъ показанията на самитѣ ступани; б) отъ оцѣненията на емляка станѫли, съгласно съ Закона за данъка върху недвижимитѣ имоти отъ 15 Януарий 1885 година, за тритѣ петгодишни периоди; в) отъ срѣдната доходность на имотитѣ, опредѣлени възъ основание на сѫществуюющи данни или по аналогия, и г) най-главно отъ продавателната стойность.

11. Щомъ коммиссията свърши описванието и оцѣнението на имотитѣ въ единъ градъ или село, съставения отъ нея поименень списъкъ за данъка се публикува въ

продължение на единъ срокъ отъ единъ мѣсецъ, вжтрѣ въ който всѣко обложено лице има право да подадѐ на общинския си кметъ тжжба противъ опредѣления му данъченъ дѣлъ, ако намира че е претоваренъ или че пъкъ други даноплатци сж били фаворизирани.

12. Щомъ истече срока за оплакване, подаденитѣ тжжби заедно съ поименния списъкъ и събранитѣ декларации се испращатъ на Окр. Управитель, който ги представя незабавно на разглѣждание отъ контролната коммиссия, която тъй съставена отъ него като предсѣдатель, и отъ финансовия чиновникъ или неговъ помощникъ и двама членове отъ Окржжната Постоянна Коммиссия.

13. Контролната коммиссия разрѣшава окончателно тжжбитѣ на данoплатцитѣ и намалява данъка на ония данoплатци, на които тжжбитѣ намѣри за основни.

Ако тя констатира, че на нѣкои данoплатци слѣдва да се увеличи данъка, тя сезира отъ ново първоначалната коммиссия, като и посочва мотивитѣ, по които намира, че трѣбва да стане увеличението. Ако първоначалната коммиссия рѣши да се увеличи, по тоя начинъ, нѣкому данъка, тя му праща за това извѣстие. Недоволния данoплатецъ подава, вжтрѣ въ 15 дни отъ датата на получвание извѣстието, тжжба на първоначалната коммиссия чрезъ общинското управление.

Такива тжжби, заедно съ вземенитѣ си рѣшения, първоначалната коммиссия испраща на контролната, която вече окончателно со произнася.

Министра на Финанситѣ може да кассира, по частни оплаквания, незаконнитѣ рѣшения на контролната коммисия.

14. Описванието и оцѣнението на имотитѣ и опредѣлението на данъка има сила за петь години, слѣдъ истичанието на които се правятъ нови.

Забѣлѣжка. За първия петгодишенъ периодъ, начиная отъ 1895 год., ще иматъ сила направенитѣ оцѣнения на подлѣжащитѣ на данъка върху сградитѣ имоти съгласно съ закона за данъка върху недвижимитѣ имоти отъ 15-й Януар. 1885 год.

15. Новопостроенитѣ презъ течението на 5-годишния периодъ сгради се оцѣняватъ въ края на всѣка година, или когато поискатъ притежателитѣ имъ, въ селата, отъ единъ чиновникъ отъ финансовата администрация заедно съ общинския кметъ, а въ градоветѣ отъ означената въ чл. 5 коммиссия.

16. Съборенитѣ или унищоженитѣ съвършенно сгради послѣдствие на пожаръ, наводнение и пр. се констатиратъ и оцѣняватъ отъ сѫщитѣ коммиссии на края на всѣка година, когато се оцѣняватъ новитѣ постройки, и слѣдъ това слѣдуемия се данъкъ се намалява за отъ деня на събарянието или унищожението.

17. Всѣки ступанинъ на новопостроени или поправени сгради или на имоти съборени или унищожени съвършенно или отчасти отъ пожаръ, наводнение и пр. е дльженъ вжтрѣ въ 30 дни отъ постройката или събарянието или унищожаванието на имота да извѣсти на общинския си кметъ; иначе, първия ще се счита за укриватель и ще плаща двоенъ данъкъ, а послѣдния ще плаща данъка за до датата въ която подаде заявление за намалението му.

18. При преминаванието на единъ подлѣжащъ на данъкъ върху сградитѣ имотъ отъ единъ ступанинъ на други по продажба, подарявание, размѣна и пр. за да се прехвърли данъка на новия ступанинъ, първия е длъженъ да заяви на финансовитѣ власти; иначе той се счита длъжникъ на данъка до истичанието на петь-годишния периодъ, за който се отнася оцѣнението и облаганието на имота.

19. Единъ публично-административенъ правилникъ ще опредѣли подробноститѣ за приложението на настоящия законъ.

20. Закона за данъка върху недвижинитѣ имоти (емлякъ) отъ 15 Януарий 1885 година се отмѣнява.

1. Законъ за измѣн. и допълнение зак. „за данъка октроа“.

L.

ЗАКОНЪ

за данъкътъ „октроа“.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 18 Декем. 1895 год. подъ Н-ро 175, обнародванъ въ Държ. вѣстникъ, брой 282 отъ 23 Дек. с. год.

1. Данъкътъ октроа се събира за вноснитѣ прѣдмѣти отъ митницитѣ, за мѣстнитѣ прѣдмѣти: тютюнь, бира и спиртъ — отъ надлѣжнитѣ чиновници на Финансовото Министерство, а за останалитѣ мѣстни прѣдмѣти, се събира отъ надлѣжнитѣ общински чиновници, за смѣтка на общинитѣ, съгласно закона за градскитѣ и селски общини.

2. Подлѣжащитѣ на октроа прѣдмѣти се облагатъ съгласно слѣдующата таблица:

№ по редъ	Наименование на прѣдмѣтитѣ подлѣжащи на такса.	Такса	
		л.	ст.
	I. Отъ питиета.		
1	Отъ всѣка литра вино и оцетъ въ бурета	—	4
2	Отъ спиртъ, ракия, ромъ и конякъ, по Гейлюсаковия алкоолометръ, 14 градуса температура, отъ литра на единъ градусъ .	—	$\frac{1}{2}$
3	Отъ една литра пиво въ бурета	—	4
4	Отъ всѣкакъвъ видъ вина въ стъкла запечатани, стъкло отъ $\frac{3}{4}$ литръ	—	50
5	Отъ всѣко запечатано стъкло, разни ликьори, ромъ, конякъ, абсентъ, вермутъ, битеръ, кюрасо, ванилия, руска водка и пр., като		

№ по редъ	Наименование на прѣдмѣтитѣ подлѣжащи на такса.	Такса л.	Такса ст.
	се вземе за $\frac{3}{4}$ литръ стъклото		30
6	Отъ единъ сифонъ содова вода $\frac{1}{2}$ литръ лимонада	—	2
7	Отъ единъ килограмъ кафе цикория . . .	—	16
8	Отъ единъ килограмъ чай въ пакетъ и кутии безъ разлика	—	80
9	Отъ единъ килограмъ чай въ санджци изсипанъ	—	20
	II. Отъ прѣдмѣти за ѣдение.		
10	Отъ единъ килограмъ захарь	—	4
11	Отъ единъ килограмъ захарни издѣлия като: локумъ, компоти, бомбони и всички захарни прѣдмѣти	—	10
12	Отъ единъ килограмъ макарони, фиде, галети въ бурета и кутии, грисъ, тархана, нишеста, скорбѣла, гершле, саго, арпакашъ, лимони, портокали, нарове, стафиди, смокини, хурми, бадеми, фастжци, лешници, зейтинъ, шарлаганъ, тахжнъ, анасонъ и резане . .	—	8
13	Отъ единъ килограмъ маслини, черни сухи сливи и леблебии	—	4
14	Отъ единъ килограмъ оризъ.	—	$2\frac{1}{2}$
15	Отъ единъ килограмъ прѣсни овощия: череши, вишни, круши, ябълки, дюли, мушмули, орѣхи прѣсни и сухи, кестени, зарзалии, праскови, скоруши, грозде, сливи, съ изключение на дивитѣ малки круши, сливи (джанки) и ябълки (киселици) . .	—	1
16	Отъ 500 килограма лебеници и коравци (кауни)	1	—

№ по редъ	Наименование на прѣдмѣтитѣ подлѣжащи на такса.	Такса л.	Такса ст.
17	Отъ единъ килограмъ черъ хайверъ и авгутароху	—	80
18	Отъ единъ килограмъ стриди, ахтаподъ, щука-хайверъ, риба марината, сушена, пушена	—	16
19	Отъ единъ килограмъ шаранъ, сомъ, бѣла риба, скомбрии, чирози, щука, косатъ, смадокъ, расперъ, платика, хамсия, солени или прѣсни, далакъ и басма хайверъ и др. .	—	4
20	Отъ единъ килограмъ сиренье швейцарско, холандско и други	—	32
	III. Отъ прѣдмѣти за строение.		
21	Отъ единъ кубически метръ дърва, дъски (грубъ материялъ)	1	—
22	Отъ единъ тонъ варъ	2	—
23	Отъ 500 тухли и единъ тонъ простъ чакълъ	—	20
24	Отъ единъ тонъ пѣсъкъ, чакълъ и пръсть (земя)	—	10
	IV. Разни прѣдмѣти.		
25	Отъ една литра газъ	—	3
26	Отъ единъ килограмъ тютюнь дробенъ, цигари (пури) и папироси I качество . . .	1	—
27	Отъ единъ килограмъ тютюнь дробенъ и папироси II качество	—	80
28	Отъ единъ килограмъ дробенъ тютюнь III качество	—	50
29	Отъ единъ кил. дробенъ тютюнь IV качество	—	30

№ по редъ	Наименование на прѣдмѣтитѣ подлѣжащи на такса.	Такса л.	Такса ст.
30	Отъ единъ килограмъ дробенъ тютюнь V качество.	—	10
31	Отъ единъ килограмъ свѣщи спармацети .	—	8
32	Отъ единъ килограмъ сапунь за пранье .	—	8
33	Всичкитѣ непоменжти въ настоящата таблица вносни стоки се облагатъ съ $2\frac{0}{0}$ ad valorem (тука влиза и зейтиня за индустрия, слѣдъ като се размѣси съ нѣкое вѣщество).	—	—

3. Приходътъ отъ октроата се распрѣдѣля между градскитѣ и селски общини на глава, съгласно една таблица, която ще се изработи отъ една петочленна коммиссия, състояща се отъ началника на отдѣлението по октроата, отъ главнитѣ секретари при Министерството на Вжтрѣшнитѣ Работи, Финанситѣ, Търговията и Земледѣлието и отъ началника на изборнитѣ учреждения при Министерството на Вжтрѣшнитѣ Работи, като ще има прѣдъ видъ слѣдующето:

1) численностьта на населението, споредъ послѣднето прѣброяване;

2) консомацията;

3) получавания до сега приходъ отъ октроата въ съображение съ таксиранията на прѣдмѣтитѣ, и

4) приходитѣ отъ прѣкитѣ и косвенни даждия.

Забѣлѣжка. Таблицата трѣбва да бжде изработена до 1 Мартъ 1896 год. и ще има сила за една година.

4. Въ случай, че приходътъ надмине или недостигне, излишния приходъ или недоимъкъ се распрѣдѣля между общинитѣ пропорционално на това, което тѣ получаватъ съгласно прѣдидущия членъ.

5. Общинитѣ получаватъ припадающата имъ се часть отъ държавното съкровище всѣки три мѣсеца.

6. Освобождаватъ се отъ октроа всичкиѣ стоки, които по закона за митницитѣ се освобождаватъ отъ мито.

7. Испълнението и приложението на настоящия законъ се възлага на Министра на Финанситѣ. При Министерството на Финанситѣ се учреждава едно отдѣление по октроата, състояще се отъ единъ началникъ, единъ старши подначалникъ и единъ младши подначалникъ, съ заплати каквито се прѣдвиждатъ въ държавния бюджетъ. Расходитѣ по това ще се покриватъ отъ приходитѣ на октроата.

8. Съ настоящия законъ се отмѣняватъ всички досегашни законоположения по октроата.

Всичкитѣ антрепозитни стоки се описватъ на 31 декемврий 1895 г. и си исплащатъ даждието октроа въ три мѣсеченъ срокъ.

Настоящия законъ влиза въ сила на 1 януарий 1896 година.

LI.

ЗАКОНЪ

за подобрение положението на поборницитѣ и опълченцитѣ.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 27-й Януарий 1896 год. подъ Н-ръ 7, обнародванъ въ Държ. вѣстникъ брой 28 отъ 5 Февр. с. г.).

Общо положение.

1. Поборницитѣ и опълченцитѣ се възнаграждаватъ отъ държавата, споредъ постановленията на настоящия законъ.

Поборници и опълченци.

2. Поборникъ е всѣкой, който е земалъ доброволно участие съ оржжие въ ржка въ политически движения, които сж имали за цѣль освобождението на България, или пъкъ е лѣжалъ въ затворъ и заточение прѣди освобождението, поради осжждание по обвинение въ политическо прѣстжпление отъ такъвъ сжщо характеръ, до прѣминаванието на русскитѣ войски отсамъ рѣката Дунавъ (11 юний 1877 год.).

3. Опълченецъ е тоя, който прѣзъ освободителната Русско-Турската война (1877 — 1878 е взелъ дѣйствително участие въ военнитѣ дѣйствия на първото Българско опълчение.

Възнаграждение на поборницитѣ и опълченцитѣ.

4. Способниятъ за работа поборникъ или опълченецъ, ако е кандидатъ за държавна служба, се прѣдпочита предъ другитѣ еднакво способни кандидати.

5. Всѣки поборникъ или опълченецъ има право да получи държавна пенсия отъ 360 до 1.200 лева годишно.

Размѣрътъ на пенсията се опрѣдѣля споредъ семейното и обществено положение на просителя и значението и размѣра на заслугата.

6. На опълченецъ или поборникъ, който не иска да получава пенсия, дава се, ако пожелае, 50 декара държавна земя за обработвание и 300 лева за обзаведение и се оевобождава първитѣ петь години отъ плащание поземеленъ данъкъ за дадената му земя.

Тъй възнаградения поборникъ или опълченецъ, нѣма право на друго държавно възнаграждение.

Забѣлѣжка. Ни поборницитѣ и опълченцитѣ, нито пъкъ тѣхнитѣ наслѣдници нѣматъ право прѣзъ първитѣ десеть години, да продаватъ дадената имъ за обработвание земя.

7. Пенсиитѣ и възнагражденията на поборницитѣ и опълченцитѣ се плащатъ отъ държавата.

Наслѣдване на пенсията.

8. Наслѣдници на умрѣлъ поборникъ или опълченецъ сѫ:

а) родителитѣ му, ако не е жененъ;

б) жена му и дѣцата му, или само жена му, ако нѣма дѣца.

9. Слѣдъ смъртьта на поборникъ и опълченецъ, родителитѣ му получаватъ $\frac{1}{2}$ отъ опрѣдѣлената му вече пенсия, а само единиятъ отъ тѣхъ — $\frac{1}{4}$; ако ли пъкъ не му е била опрѣдѣлена такава, пенсиониратъ се:

а) бащата и майката отъ 240 — 900 лева годишно,

споредъ общественното имъ положение и то ако умрѣлиятъ имъ синъ е билъ единствената поддържка;

б) само бащата или майката отъ 120 — 450 лева годишно.

10. Само вдовица на поборникъ или опълченецъ, до като трае нейното вдовство, получава ½ отъ пенсията, която съпругътъ ѝ е получавалъ, ако ли пъкъ такава не му е била опрѣдѣлена, тя се пенсионира съ 180 — 600 лева годишно, споредъ общественното положение на мѫжа ѝ. Тя се лишава отъ нея, щомъ се омѫжи изново.

11. Ако поборникъ или опълченецъ, остави освѣнъ вдовица и едно или повече малолѣтни дѣца, тѣ ще получаватъ заедно сь майката ¾ отъ пенсията му.

Слѣдъ пълнолѣтието на момчетата и омѫжванието на момичетата, майката ще получава пенсия, съгласно чл. 10

12. Въ случай, че пенсионерътъ, баща или майка остави само малолѣтни дѣца, тѣхниятъ настойникъ получава за отгледванието имъ (чл. 11), по ¾ отъ пенсията на умрѣлия родитель, когато сирачетата сѫ три и повече, и ½ когато сѫ по́-малко отъ три.

13. Ако бащата и майката не сѫ били пенсионирани до смъртьта си, настойникътъ на останалитѣ малолѣтни дѣца, получава пенсия, до отгледванието имъ, въ размѣръ, предвиденъ въ чл. 12.

14. Ако нѣкои отъ дѣцата на умрѣли пенсионирани опълченци или поборници страдатъ отъ пълна парализия, или сѫ слѣпи, умоповредени, глухонѣми, хроми и сами не могѫтъ да се прѣхранватъ, получаватъ съотвѣтствена пенсия до животъ.

15. Наслѣдницитѣ на безвѣстно-отсѫтствующия поборникъ или опълченецъ, иматъ право да се ползуватъ отъ пенсията, която имъ се пада, съгласно чл. чл. 9 — 14.

16. За наслѣдницитѣ, пенсията почва да се счита отъ деньтъ, въ който пенсионерътъ е прѣсталалъ да се ползува лично, съгласно закона.

17. Слѣдъ смъртьта на пенсионерътъ, наслѣдницитѣ

му продължаватъ да получаватъ пенсията му до като бжде опрѣдѣлена тѣхната.

18. Дѣцата на поборникъ или опълченецъ, които слѣдватъ въ държавни училища, се освобождаватъ отъ всѣкаква такса и имъ се отпуща парично пособие, ако пенсията имъ е толкова малка, щото да не достига за поддържанието имъ.

Забѣлѣжка. При раздавание стипендии, прѣдпочитатъ се дѣцата на поборници или опълченци, но само при еднакви показани успѣхи.

19. Наслѣдницитѣ на поборникъ или опълченецъ, възнаграденъ съгласно чл. 6, нѣматъ право на пенсия, но дѣцата могжтъ да се ползуватъ отъ правата, които чл. 18 и забѣлѣжката му прѣдвиждатъ.

Доказателства за право на пенсия и на възнаграждение.

20. Поборникъ или опълченецъ, който пожелае да се пенсионира или възнагради споредъ тоя законъ, длъженъ е да прѣдстави слѣдующитѣ документи:

I Поборникъ.

Свидѣтелство отъ началника на четата или войводата, приподписано отъ трима негови другари, участвующи въ четата, удостовѣряюще, че е билъ въ тѣхната чета и че е вземалъ участие като доброволецъ въ нѣкое сражение, или рѣшението, съ което е билъ осжденъ на затворъ или заточение, или заповѣдьта за заточванието, или пъкъ заповѣдьта за амнистията (буюрултия). Ако такива нѣма — свидѣтелство, подписано най-малко отъ трима негови другари въ затворъ или заточение, които, обаче, да сж признати за поборници, а така сжщо свидѣтелството отъ общината, основано на свидѣтелството, подписано точно отъ осемь души честни връстници на поборника, удостовѣряюще, че носительтъ му дѣйствително е билъ затварянъ или заточванъ отъ турскитѣ власти за политическитѣ

му дѣйствия, или че е билъ въ извѣстна чета и е вземалъ участие въ извѣстно сражение.

Това послѣдно свидѣтелство, обаче, подлѣжи всѣкога на едно провѣряване.

Забѣлѣжка. Въ исключителни случаи, когато другаритѣ и войводата сѫ измрѣли, то общинскитѣ свидѣтелства, слѣдъ провѣрка, се вcovematъ подъ внимание.

II. Опълченецъ.

Свидѣтелство отъ дружината или отряда, въ който е служилъ, или ако го е изгубилъ — дубликатъ отъ него, издаденъ отъ Военното Министерство или отъ отряда.

Забѣлѣжка. Други документи за доказвание правото на опълченецъ не се приематъ. Исключение се прави за българскитѣ офицери, които сѫ служили въ редоветѣ на опълчението и които могѫтъ да прѣдставятъ послуженъ списъкъ. За ония обаче опълченски дружини, на които архивата е унищожена, опълченцитѣ отъ такива дружини прѣдставятъ свидѣтелство, подписано най-малко отъ трима свои другари отъ сѫщата дружина, потвърдено отъ мѣстното опълченско дружество.

21. Наслѣдницитѣ на поборници и опълченци, за да докажатъ правото си на пенсия или възнаграждение, прeставятъ такива свидѣтелства, каквито прѣдвижда чл. 20, и общинско свидѣтелство за семейното имъ положение.

22. Просбитѣ и свидѣтелствата, съ които се иска и доказва правото за пенсия или възнаграждение, се освобождаватъ отъ всѣкакъвъ гербовъ сборъ.

Изгубвание правото за пенсия или възнаграждение.

23. Пенсионираното или възнаградено съ земя лице, се лишава отъ пенсията или възнаграждението си:

а) когато е осѫдено отъ сѫдилищата за измѣна на отечеството или княза и въобще за прѣстѫпления, които влѣкѫтъ слѣдъ себе си наказание легкъ или строгъ тъм-

ниченъ затворъ, или заточение, свързано съ лишение отъ граждански и политически права;

б) когато се докаже, че за да получи пенсия, е представило фалшивъ документъ;

в) ако е съдържатель на публични домове, или други непристойни въ нравственно отношение заведения.

г) ако се прѣдаде на пиянство, или бжде признато за расточитель.

Забѣлѣжка. И въ четиритѣ тия случаи пенсията или възнаграждението прѣминува на наслѣдницитѣ му, но въ размѣръ, указанъ въ чл. чл 10, 11, 12 и 13.

д) ако стане чужди подданникъ.

24. Когато пенсионерътъ постжпи на държавна служба, прѣстава да получава пенсията си отъ деня, въ който е постжпилъ на служба. Слѣдъ напущанието службата, той почва да получава изново пенсията си.

Забѣлѣжка. На опълченецъ, който добие право на военна или гражданска пенсия, смѣта се врѣмето прѣкарано въ опълчението.

Общи постановления.

25. Ония отъ поборницитѣ или опълченцитѣ, които лъжесвидѣтелствуватъ съ подписитѣ си за непоборници и неопълченци, губятъ правото на пенсия или възнаграждение и се сждятъ за лжжесвидѣтелство.

26. Държавенъ или общински чиновникъ, ако издаде документъ на поборникъ или опълченецъ съ неистинско съдържание, наказва се за фалшификация. Ако ли пъкъ издательтъ на такъвъ документъ е частно лице — наказва се съ затворъ до една година.

27. Общинскитѣ управления държатъ точни списъци на пенсиониранитѣ или възнаграденитѣ, живущи въ общинитѣ имъ, и за всѣки случай, когато пенсията трѣбва да се прѣкрати, намали или прѣхвърли върху други лица, съобщаватъ на мѣстнитѣ държавно-административни власти за по-нататъшно распореждание. Сжщитѣ управления да-

ватѣ на пенсиониранитѣ лица свидѣтелства за самоличность, когато това е нуждно.

28. Пенситѣ не могжтъ нито да се залагатъ, нито дд се отстжпватъ другиму. Секвестръ може да се прави само въ размѣръ на $\frac{1}{4}$ отъ пенсията

Дадената като възнаграждение земя по никакъвъ начинъ не може да се залага, секвестира и продава за дългъ, но прихода, който тя дава, може да се секвестира въ размѣръ на $\frac{1}{4}$ само.

29. Просбитѣ за пенсии, придружени съ нуждиитѣ документи, се подаватъ до Министерството на Финанситѣ (пенсионно отдѣление).

30. Отпущанието и прѣкратяванието на пенситѣ и даванието на земя (чл. 6) става съ княжески указъ, по вѣдомството на Министерството на Финанситѣ, възъ основание рѣшението на пенсионния съвѣтъ.

31. Рѣшенията на пенсионниятъ съвѣтъ могжтъ да бждятъ обжалвани прѣдъ общитѣ сждилища въ три мѣсеченъ срокъ, отъ деня, въ който сж съобщени за заинтересованото лице. Дѣлата отъ подобенъ характеръ могжтъ да бждятъ разгледвани отъ надлѣжнитѣ сждилища и по съкратеното гражданско сждопроизводство.

32. Пенсията се исплаща ежемѣсечно отъ онова държавно ковчежничество, което избере пенсиониранниятъ.

33. Всички до сега отпуснати пенсии по закона отъ 1880 година, или по рѣшения на Народнитѣ Събрания, подлежатъ на прѣглеждание и уреждание съобразно настоящия законъ. За тая цѣль ще стане обща ревизия отъ една петочленна коммиссия, назначена отъ министерския съвѣтъ, състояща отъ единъ поборникъ, единъ опълченицъ и трима членове отъ пенсионния съвѣтъ. Въ случай откривание на нередовность, пенсията се отнема по рѣшение на пенсионния съвѣтъ, съ княжески указъ.

34. Поборникъ или опълченецъ, който е получилъ до издаванието на тоя законъ, земя за обработвание и пари за обзаведение, може да поиска да му бждятъ уве-

личени, съгласно чл. 6, ако сж пò-малко, но не и да ги замѣни съ пенсия.

35. Поборникъ или опълченецъ на когото е била отпустната земя на обработвание ако му е била отнета съ рѣшение или по други какъвто и да е начинъ отъ нѣкое лице или община, щомъ докаже това, считa се, че не е билъ възнаграждаванъ отъ държавата. Въ такъвъ случай, той може да се пенсионира или да получи друга земя. Ако бжде пенсиониранъ длъженъ е да повърне даденитѣ му за обзаведение пари.

36. Ако на поборникъ или опълченецъ е отпустната такава земя, която, било по мѣстонахождението си, било по други причини, е непристжпна или пъкъ съвършенно негодна за обработвание, той може да се откаже отъ нея и да поиска друга, или да му се опрѣдѣли пенсия.

37. Отъ тоя законъ се ползуватъ само ония поборници и опълченци, които докажатъ, че иматъ нужда отъ държавна помощь.

38. Законътъ за подобрението положението на поборницитѣ отъ 1880 год. и допълнението му отъ 15 Декемврий 1892 год. както и всичкитѣ други нарѣдби и постановления, издадени до сега, които засѣгатъ въпроситѣ, уреждани отъ настоящия законъ, се отмѣняватъ.

II.

ЗАКОНИ

по

МИНИСТЕРСТВОТО

на

ТЪРГОВИЯТА И ЗЕМЛЕДѢЛИЕТО

LII.

ЗАКОНЪ

за пчеларството и развожданието мамули.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 4 юний 1880 год. подъ Н-ро 231).

Пчеларството и развожданието мамули (шелководство) за настоящата финансова 1890|1881 година се освобождаватъ отъ всѣкакви налози.

LIII.

ЗАКОНЪ

за предупреждение съсипителното за земледѣлческото население зло, което произтича отъ зеленицата.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 5 декемврий 1880 година подъ Н-ро 713. Обнародванъ въ Дър. В. брой 91, отъ 13 Декемврий 1880 г.).

1. Подъ името „зеленица“ (която е извѣстна и подъ турскитѣ названия: „селемъ“, „чименъ“, „захире параси“ и тѣмъ подобни) разумѣва се продажба храна на зелено.

2. При даваньето пари за зеленица, недозволява се да става оцѣнение на храната; то ще става въ врѣме, когато, споредъ сключеното условие, трѣбва да се предаде храната.

3. Ни една продажба на зеленица нѣма никаква сила предъ сѫдътъ, ако не е утвърдена отъ мѣстното общинско или старѣйшинско управление.

4. Надлѣжното управление подтвърдява само таквизъ продажби, които сѫ станѫли съ условие: *а)* че оцѣнението на храната ще стане съобразно съ чл. 2-й отъ тоя законъ, и *б)* че на покупателя се не отстѫпватъ отъ тогавашната текуща цѣна повече отъ 12%.

5. Въ случай на неурожай, земледѣлцитѣ повръщатъ паритѣ на търговцитѣ за колкото храна не могѫтъ да имъ предадѫтъ, заедно съ лихвата имъ по 12% на година. Търговецътъ не може да иска обезщетението.

6. Настоящия законъ има сила до когато се възобновятъ земледѣлческитѣ касси и уставътъ имъ се направи такъвъ, щото ония (касситѣ) да сѫ достѫпни и за най-сиромахътъ.

LIV.

ЗАКОНЪ

за общото преброяванье народа въ Княжеството България на 1 януарий 1881 год.

—▬—

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 10 декемврий 1880 година подъ Н-ро 716, обнар. въ Държ. В. брой 91 отъ 13 декемврий сѫщата год.).

—▬—

I. предмѣта на народното преброяванье.

§ 1. Общото народно преброяванье става съ цѣль да се опредѣли истинското число на присѫтствующето население. Подъ това се разумѣва цѣлото число на живущитѣ лица, които се намиратъ вѫтрѣ въ границитѣ на Княжеството България по врѣме на преброяваньето.

§ 2 Въ всѣка община ще се счита като присѫтствующе онова лице, което тамъ пренощува на 31 декемврий 1880 година срѣщу 1 януарий 1881 год., лица, които презъ тъзи нощь пѫтуватъ или се намиратъ извънъ коя да е община, ще се преброятъ тамъ, гдѣто тѣ стигнатъ преди пладнѣ на 1 януарий 1881 година.

§ 3. Находящитѣ се въ ладиитѣ (или вапори) на българска территория лица, отъ каквато и да сѫ народность, ще се преброятъ заедно съ мѣстното присѫтствующе население. За пѫтующитѣ ладии (вапори) постъпва се съгласно съ § 2.

§ 4. Преброяваньето ще служи още за опредѣление на *населението по право* (population de droit), което обьема лицата съставляющи домакинства въ отдѣлнитѣ общини, както и ония, които тамъ живѣятъ самостоятелно (бекярски).

II. Какъ ще се образува народното преброяванье.

§ 5. За да се извърши преброяваньето споредъ изисквания строгъ редъ и точность, общинскитѣ началства ще раздѣлятъ мѣстото на отдѣлни *преброителни участъци* (махали) и ще ръководятъ самото преброяванье. Сѣка община има най-малко единъ такъвъ участъкъ.

Голѣмината на всѣки преброителенъ участъкъ трѣбва тъй да се опредѣли, щото тя да е съобразна съ § 13, а въобще преброяваньето да стане вѣрно и точно. За това желателно би било сѣки участъкъ да има отъ 50 до 100 кѫщи. Обьема на всѣки преброителенъ участъкъ трѣбва да се опредѣли точно, за да не би нѣкое домакинство останало не преброено, или по погрѣшка да не бѫде два пѫти преброено.

§ 6. За поеброяваньето ще се съставятъ *преброителни коммиссии*, а освѣнъ тѣхъ ще се пригласятъ колкото е възможно повече доброволни преброители. Съставяньето коммиссиитѣ оставя се на окрѫжнитѣ управители, които ще се споразумѣятъ за това съ околийскитѣ и общински началства. Сѣки чиновникъ, въ случай на назначение, дълженъ е да приеме службата преброитель. Сичкитѣ енорийски свѣщенници, имами, рабини и др. т. п. влизатъ по длъжность и безъ назначение въ състава на преброителнитѣ коммиссии.

Доброволни преброители ще се поканятъ чрезъ печата, а окрѫжнитѣ Управители, околийскитѣ началници и общински кметове ще поканятъ устно и писменно способнитѣ за това хора. При това ще се обьрне особенно внимание на учителитѣ, докторитѣ медицини и други образовани лица,

7. Службата пребритель е почетна служба. Само въ крайна нужда (като напр. при населението неграмотно на официялний языкъ) ще се отстѫпи награда на преброителя.

Въ този случай окръжния управитель ще поднесе особенно за това представление на Министерството на Финанситѣ*).

§ 8. Преброителитѣ вървятъ по редъ отъ кѫща въ кѫща и отъ домакинство при домакинство, а лицата се вписватъ въ преброителния листь съ именно означение и по родствененъ редъ (гледай примѣра на преброителния листь).

§ 9. Преброяваньето на военнитѣ лица ще стане сѫщия начинъ и въ сѫщото врѣме съ преброяваньето на гражданскитѣ. За това гражданскитѣ преброители ще преброятъ сичкитѣ военни лица, които, на 1 януарий 1881 г. намѣрятъ въ участъка си; военнитѣ пакъ началства ще преброятъ сичкитѣ военни и граждански лица, които въ врѣме на преброяваньето, се намѣрятъ въ военнитѣ здания.

III. Обьема на преброяваньето.

§. 10. За всѣко присѫтствующе лице ще се зематъ слѣдующитѣ подробни лични описания: име, прекоръ (име на фамилията), роднински или други отношения къмъ домакина (домакинята), родъ (мѫжко, женско), години, гдѣ се е родилъ, вѣра, матеренъ язикъ, женидбено отношение, обществено положение — занаятъ или какъ се прехраня (като се спомене особенно да ли описаното лице служи въ войската), нѣмощи (глухонѣмость, слѣпота, лудость) и най-послѣ за врѣменно присѫтствующитѣ ще се назначи мѣстото, гдѣто тѣ обикновенно живѣятъ.

Зи отсѫтствующитѣ лица при сѫщитѣ описания ще се притури и мѣстото, гдѣто тѣ се намиратъ.

IV какъ ще се постѫпва при преброяванье.

§ 11. Написваньето нуждннтѣ свѣдения става само на преброителнитѣ листове какъвто е приложения.

---

*) Съ учреждаванието на М-ството на Търговията и Земледѣлието всичкитѣ распореждания по настоящия законъ ставатъ отъ сѫщото М-ство (стат. бюро).

Общинскитѣ началства, относително преброителнитѣ коммиссии, ще се снабдятъ о̀-врѣме отъ окржжнитѣ управители съ потрѣбното число преброителни листове и инструкции (§ 13).

§ 12. Народа ще преброи, до колкото е възможно, самъ себе си. За това всѣки домакинъ (-ния), или други членъ отъ домакинството подъ ржководството на първия (-вата), ще испълни до 1 януарий 1881 год. преди пладнѣ всичкитѣ отдѣли на преброителния листь за всѣко лице отъ домакинството. Началницитѣ на казарми (кашли), мънастири, болници, сиропиталища, пансиони, затвори, тъмници и др. п. ще испълнятъ преброителния листь, като попитатъ лично сами всѣкое лице, което се намира тамъ.

Ако домакинството се лишава отъ грамотни лица, то въ такъвъ случай преброителитѣ по непосрѣдственнитѣ отговори на сѣкое лице отъ сжщото домакинство, ще испълнятъ преброителния листь.

§ 13. Въ края на м. декемврий членоветѣ на преброителнитѣ коммиссии и доброволнитѣ преброители ще разнесжтъ и оставятъ при домакинствата преброителнитѣ листове, като разяснжтъ тѣхното употрѣбление. На многобройнитѣ домакинства ще се оставятъ толкосъ листове колкото сж потрѣбни.

Събиранието на листоветѣ ще почне на 1 януарий 1881 г. по пладнѣ (12 часа по европейски 7½ часа по турски) и ще се свърши навредъ на 2 януарий.

Преброителя като събере всичкитѣ преброителни листове отъ една кжща ще ги притвори (безъ да запечатва) въ особенъ конвертъ, на който ще запише, по възможности, името на улицата и номера на кжщата.

§ 14. Преброителитѣ сж длъжни да се сговорятъ предварително за правилното разнасянье и събиранье на преброителнитѣ листове.

§ 15. Щомъ се свърши сбираньето на листоветѣ, мѣстното началство заедно съ преброителнитѣ коммиссии ще преглѣдатъ съ особенно внимание всѣки листь и ако намѣрятъ погрѣшки ще ги поправжтъ тозъ часъ. Поправ-

китѣ ще станатъ не само за опредѣлението точното число на лицата, но и за личнитѣ описания.

При извършваньето нужднитѣ поправки ще се взима въ внимание състоянието на населението отъ срѣднощь срѣщу 1 януарий 1881 г. (Тъй напримѣръ хора умрѣли послѣ срѣднощь на 31 декемврий срѣщу 1 януарий ще се пишатъ като живи, а новороденитѣ дѣца въ сжщото врѣме нѣма да се пишатъ).

При преглѣжданията трѣбва да се внимава да не би преброителнитѣ листове да се турятъ въ чужди конверти, или да не би нѣкои конверти останатъ празни.

V. Пращаньето на преброителнитѣ листове.

§ 16. Общинския кметъ, слѣдъ като се преглѣджтъ и поправжтъ всичкитѣ преброителни листво, притваря и запечатва всичкитѣ конверти (въ които се намиратъ преброителнитѣ листове) въ единъ голѣмъ конвертъ, надъ който написва името на общината и трѣбва да ги прати на надлежащия околийски началникъ най-късно до 20-й януарий.

Останалитѣ праздни неупотрѣбени преброителни листове пращатъ се въ особенъ конвертъ.

§ 17. Околийския началникъ, като получи конвертитѣ отъ всичкитѣ общини въ своята околия, притваря ги и запечатва, както си сж, въ единъ конвертъ, на който написва името на околията и длъженъ е да ги прати най-късно до 10 февруарий на своя окржженъ управитель.

§ 18. Всѣки окржженъ управитель щомъ получи конвертитѣ отъ всичкитѣ си околии притваря ги и запечатва тъй сжщо въ особенъ конвертъ съ името на окржга и праща ги най-късно до 1 мартъ направо до Министерството на Финанситѣ.

§ 19. За реда и точностьта на тѣзи препращания отговорни сж окржжнитѣ управители, околийскитѣ началници и общинскитѣ кметове.

VI. Общи нарѣдби.

§ 20, Окрѫжнитѣ управители длъжни сѫ да явятъ, най-късно до 1 ноемврий т. г. въ Министерството на Финанситѣ колко домакинства има приблизително въ тѣхния окрѫгъ. Сѫщеврѣменно тѣ ще явятъ какъ сѫ оставили преброителнитѣ коммиссии, до колко доброволни преброители сѫ се представили и какъ е станѫло раздѣлението за преброяваньето въ окрѫга имъ. Приблизителното число на домакинствата ще се вземе направо отъ енорийскитѣ свѣщенници, имами, рабини и др. т. п.

§. 21. Министерството на Финанситѣ ще прати (най-късно до 15 ноемврий) потрѣбнитѣ преброителни листове и инструкции на окрѫжнитѣ управители. Послѣднитѣ трѣбва да ги распредѣлятъ споредъ свѣдѣнията си и незабавно да ги пратѭтъ направо до общинскитѣ кметове, послѣднитѣ ги даватъ незабавно на преброителнитѣ коммиссии и доброволнитѣ преброители за да ги разнесѫтъ въ отреденото врѣме по всичкитѣ кѫщи на участъка си.

Въ случай че потрѣбѫтъ нови преброителни листове, окрѫжнитѣ управители ще ги поискатъ по най-бързъ начинъ отъ Министерството на Финанситѣ.

§ 22. Мѣстнитѣ началства ще се погрижѭтъ ò-врѣме, щото да се не случаватъ въ деня на преброяваньето народни сбирания, сборове, пазари и др. п. които могѫтъ да промѣнятъ значително разпредѣлението на жителитѣ. Това ще стане само въ границитѣ на закона.

LV.

ЗАКОНЪ

за билетитѣ за ловъ.

(Утвърденъ съ Височайший Указъ отъ 17 Декемвр. 1880 г. подъ Н-ро 750, обнародванъ въ „Държ. Вѣстн.", брой 95, отъ 23 дек. сѫщата г.).

1. Билетитѣ за ловъ се приготовляватъ отъ Министерството на Финанситѣ*) и се издаватъ отъ околийскитѣ началници по десеть лева единътъ за една година.

2. Околийскитѣ началници ги издаватъ, на основание на едно свидѣтелство отъ общинското управление, по петдесеть стотинки въ полза на общественна касса.

Тия свидѣтелства се приготовляватъ отъ Министерството на Финанситѣ върху гербова книга отъ 20 стот.

*) Съ учреждаванието на М-вото на Търговията и Земледѣлието распорежданията по приготовляванието на билетитѣ за ловъ ставатъ отъ сѫщото М-ство.

LVI.

Постановление

за възвишение статистическото бюро на самостоятелно.

(Утвърдено съ Височайшій указъ отъ 19 авдустъ 1881 год. подъ Н-ро 712, обнародвано въ „Д. Вѣстн.", брой 61, отъ 26 августъ сжщата г.).

I. Статистическото отдѣление при Министерството на Народн. Просвѣщение *) да се възвиси на самостоятелно статистическо бюро при сжщото Министерство. Цѣльта на това бюро е да събира, обработва и обнародва всѣка год. статистическитѣ данни по всичкитѣ клонове на управлението и всичкитѣ явления относящи се до физическото, икономическо, интелектуално и морално състояние на държавата.

II. Статистическото бюро ще управлява самостоятелно отъ единъ управитель (директоръ). Той има право да подписва, подъ своя отговорность всичкитѣ книжя на бюрото съ исключение само на ония, които се отнасятъ до финансиалнитѣ въпрсси на бюрото, при които всякога ще бжде нуждно съгласието на М-вото на Нар. Просвѣщение.

III. Чиновницитѣ въ статистическото бюро се назначаватъ или уволняватъ отъ Министра на Народното Просвѣщение, висшитѣ и постояннитѣ съ княжеския указъ, приврѣменнитѣ безъ указъ по представление на управителя на бюрото.

IV. Всичкитѣ административни и общински власти сж длъжни да даватъ статистически свѣдения, които бюрото би поискало отъ тѣхъ, споредъ формуляритѣ, таблицитѣ и инструкциитѣ, които се опредѣлватъ отъ статистическото бюро.

---

*) Съ учреждаванието на М-ството на Търговията и Земледѣлието стат. бюро минува подъ вѣдомството на това Министерство.

LVII.

ЗАКОНЪ

за риболовството въ Българското Княжество.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 4 февруарий 1883 г. подъ Н-ро 68, обнародванъ въ „Д. Вѣстн.“, брой 15, отъ 10 февруарий с. год.).

Глава 1.

Общи распореждания.

1. Риболовството по рѣкитѣ, блатата и езерата въ предѣлитѣ на Княжеството, както и по брѣговетѣ на дунавътъ и на морето става по правилата на настоящиятъ законъ.

2. Никой нѣма право да лови риба въ държавнитѣ блата и езерата безъ позволението на правителството или откупникътъ.

3. Въ блата, прудове и бассейни (хавузи), които сѫ направени въ частни земи, никой освѣнъ притежательтъ имъ, не може да лови риба.

4. Отбиванието вода отъ рѣкитѣ за да храни такива частни прудове басеини и блата, става само върху основание на придобитото право, съгласно съ законътъ за водитѣ.

5. Риболовството покрай брѣговетѣ на морето и на дунавътъ е позволено презъ цѣлата година.

6. Съ цѣль развъжданье рибата, риболовството по рѣкитѣ и блатата се запрѣщава презъ слѣдующитѣ годишни периоди: отъ 1 октомврий до 1 януарий за пастър-

вата, а отъ 15 мартъ до 1 юний за всички други видове риби и за рацитѣ.

7. Обявленията за откриваньето или закриваньето на риболовството въ оржжието всѣка година се обнародватъ по общинитѣ поне 10 дни преди началото на периодътъ съ приказъ отъ окржжний управитель.

8. Строго е забранено да се лови риба съ варь, млѣчокъ, липенъ, рибибилье (балжкъ-оту), динамитъ и други подобни срѣдства и вещества, които поразяватъ или упояватъ рибата.

9. Запретено е да се лови риба съ лѣси и други преграждания въ рѣкитѣ до тамъ гдѣто ставатъ плавателни (измѣн. спорѣдъ закона отъ 16 Дек. 1889 год.).

10. Забранено е да се лови риба съ сертмета, очитѣ, на които иматъ по-малко отъ единъ и половина сантиметръ широчина и съ мрѣжи и кошове, презъ дупкитѣ и разтрузитѣ, на които не може да се провре палецътъ на человѣка.

11. Мрежи подвижни или неподвижни не бива да обхващатъ рѣката отъ единий брѣгъ до другий. Сжщо така не е позволено въ едно и сжщото врѣме да дѣствуватъ една слѣдъ друга или да се пущатъ едноврѣменно отъ двата противоположни брѣгове, нѣколко мрежи, ако нѣма помежду имъ свободно разстояние три пжти по-голѣмо отъ объема на мрежитѣ.

12. Запретено е да се отбива водата отъ коритището на рѣката съ цѣль да се исчерпватъ вировете за да остава рибата на сухо.

13. Всѣко лице, което лови риба на едро въ дунавътъ и морето, плаща узаконенитѣ за това даждия на тжзи страна, въ чиято вода е уловена рибата Размѣрътъ на даждието за риболовството на едро се опрдѣля съ особенъ за това финансовъ законъ.

14. Риболовството се счита на дребно, когато то става съ ржпни вждици, съ сакове (мрѣжи на пръсть) и сертме (което хвърля единъ человѣкъ), а на едро, когато

то става съ надводи, т. е. подвижни мрѣжи, влакове и желѣзни куки.

Глава 2.

Позволение за риболовство.

15. Който желае да лови риба, е длъженъ да се сдобие съ позволителенъ билетъ отъ надлѣжнитѣ власти.

16. Лицата, които ловятъ риба съ вѫдици, сакове и сертмета за собственно употрѣбление се освобождаватъ отъ задължението да взематъ позволителенъ билетъ, тъй сѫщо се освобождаватъ отъ това задължение офицеритѣ и матроситѣ на флотилията и на търговскитѣ кораби когато ловятъ риба не за проданъ.

17. Позволителнитѣ за риболовство билети се даватъ отъ околийскитѣ началници, на основание на свидѣтелство отъ общинското управление, за което свидѣтелство просительтъ плаща 1 левъ въ полза на общинската касса.

18. Околийскитѣ началници издаватъ позволителенъ билетъ срѣщу плата отъ два лева, които се зематъ за въ полза иа правителственното съкровище. Билетътъ е поимененъ и трайнностьта му е за една година.

19. Поемнитѣ условия, съ които Министерството на Финанситѣ отдава въ прѣкупъ за експлоатиранье дунавското и морското крайбрѣжия, както и правителственнитѣ блата и езера, находящи се въ предѣлитѣ на Княжеството не трѣбва да противорѣчатъ на предписанията на настоящийтъ законъ.

Глава 3.

За надзора.

20. Висший надзоръ на риболовството принадлѣжи на Министерството на Общитѣ Сгради, Земледѣлието и Търговията,*) а ближайшето наглежданье за испълнението

---

*) Съ учреждаванието на М-вото на Търговията и Земледѣлието висший надзоръ принадлѣжи на това М-ство.

на настоящиятъ законъ се възлага върху всичкитѣ чинове на административно-полицейскитѣ власти, както и върху общинскитѣ съвѣти.

21. Всѣки нарушитель на настоящиятъ законъ се представя заедно съ хванатитѣ улики на ближайшиятъ кметъ, околийскиятъ началникъ или на окржжниятъ управителъ за възбужданье слѣдствие противъ него предъ надлѣжния сждъ.

22. Нарушенията и престжпленията на настоящиятъ законъ се сждятъ въ сждоветѣ по установенийтъ редъ и порядъкъ.

23. Хванатитѣ орждия и улики не се поврыщатъ на виновнитѣ подъ никакво поржчителсво, а се предаватъ цѣликомъ на сждътъ.

24. Ако се появи съпротивление отъ страна на нарушителитѣ и схващаньето на виновнитѣ и уликитѣ неможе да се извърши, надлѣжното лице се ограничава съ съставяньето на нужниятъ актъ, въ който указва и на извършеното съпротивление.

25. Лицата, на които е възложенъ надзорътъ на риболовството, иматъ право да искатъ помощь и съдѣйствие отъ полицията, както срѣщу нарушителитѣ на настоящийтъ законъ, тъй и за хващанье предмѣтитѣ за улика: като запрени мрѣжи, несвоеврѣменно ловенье риба, хвърленье въ водата отровни билки и пр.

26. Когато нарушението състои въ други дѣйствия, или срѣдства, които могжтъ да се вдигнжтъ отъ мѣсто и да се затриятъ слѣдитѣ на престжплението, каквото отбиванье на водата отъ коритото ѝ, прокопаванье трапища, поставянье лѣситѣ или заграждениата и др. п., тагава надлѣжнитѣ лица взиматъ мѣрки, или да се запазятъ уличителнитѣ срѣдства, ако отъ тѣхъ непроизлиза нѣкоя врѣда за рибата, или да се констатиратъ отъ двама свидѣтели и да се поправи врѣдителния предмѣтъ незабавно.

27. Испълнението на присждитѣ се извършва по общеприетия начинъ.

28. Чиновницитѣ и стражаритѣ по митницитѣ сж

задължени строго да внимаватъ, щото презъ врѣмето когато е запретено ловеньето риба, да се не изнася на вънъ риба ловена въ това врѣме. Онѣзи, които продаватъ, купуватъ или пренасятъ такава риба, подлагатъ се на предвидената въ този законъ глоба. Четвъртата часть отъ уловената риба или стойностьта й, се дава награда на ония, които сж я хванали.

29. Който лови риба презъ запретено врѣме, ловътъ му, мрѣжитѣ и другитѣ орждия се конфискуватъ и се продаватъ на публиченъ търгъ за полза на държавното съкровище.

Глава 4.

За наказанията.

30 Ловеньето риба въ чужди води, блата, прудове и бассейни (хавузи) безъ позволение на ступанитѣ имъ, се сматря като кражба, и се наказватъ съ глоба отъ 5 до 50 лева. Стойностьта на уловената риба се взима отдѣлно отъ глобата и се продава на ступанина.

31. Сжщо така се постжпва и съ онѣзи, които ловятъ риба въ държавнитѣ блата и езера.

32. Който лови риба презъ запретено врѣме (чл. 6), се наказва съ глоба отъ 10 до 100 лева.

33. Който лови риба съ отровителни и поразителни вещества, (чл. 8), наказва се съ затворъ отъ 5 до 60 дни или съ глоба отъ 20 до 200 лева.

34. Който туря лѣси или други преграждания, които спиратъ свободното плуванье на рибата изъ рѣкитѣ (чл. 9), глобява се отъ 5 до 20 лева и орждията, или снаряженията се присвояватъ или разсипватъ.

35. Който лови риба съ мрѣжи, на които очитѣ сж по-гжсти отъ онова що е узаконено (чл. 10), наказва се съ глоба отъ 5 до 50 лева и мрѣжитѣ му съ уловената риба се усвояватъ отъ властьта.

36. Онѣзи, които ловятъ риба по рѣкитѣ съ нѣколко мрѣжи, турени една слѣдъ друга, или една наспро-

ти друга на разстояние по-малко отъ означеното въ чл. 11, глобятъ се отъ 5 до 20 лева.

37. Ония, които отбиватъ водата отъ коритището ѝ съ цѣль да исчерпватъ вироветѣ (чл. 12), наказватъ се съ глоба отъ 5 до 20 лева.

38. Който безъ позволителенъ билетъ лови риба на едро или же на дребно, но съ цѣль за проданъ (чл. 15), наказва се съ глоба два пѫти повече отъ стойностьта на билетътъ и рибата му се присвоява.

39. Който по дѣла на риболовството се противи на надлѣжнитѣ агенти, наказва се за съпротивлението, съгласно съ наказателния законъ, независимо отъ наказанията за нарушението на закона за риболовството.

LVIII.

ЗАКОНЪ

за тържищата.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 11 февруарий 1883 год. подъ Н-ро 89, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ", брой 17, отъ 15 февруарий сѫщата година).

1. Всѣка община има право да учреждава въ границитѣ на своята территория тържища (пазари, сбори и пр.) за продавание добитъкъ и всѣкакъвъ видъ стока.

2. Общинскитѣ управления въ общинитѣ, гдѣто сѫществуватъ днесь тържища както и ония, които учредѭтъ за напредъ такива тържища, длъжни сѫ да изработятъ правилници за рѣдътъ въ тѣхъ и да ги прѣдставятъ на Министерството на Общитѣ Сгради*) и Търговията чрезъ окрѫжний управитель.

3. Общинското право, което общинитѣ могѫтъ да налагатъ, съгласно съ чл. 109 отъ закона за градскитѣ и чл. 80 отъ закона за селскитѣ общински управления, на продавачитѣ за продаденитѣ на тържището стоки, не трѣбва да надминува два на сто отъ стойностьта на продадения предмѣтъ и начинътъ за събиранието това право се опредѣля въ правилника за рѣда на тържището. (Измѣн. спорѣдъ закона за град. и селски общини отъ 11 Юлий 1886 год.).

---

*) Съ учреждаванието на М-вото на Търговията и Земледѣлието распорежданията по настоящия законъ ставатъ отъ това м-ство.

Забѣлѣжка. Когато става размѣна (трампа) съ добитъкъ въ тържищата, *общинско право* се плаща на разницата (юсте). Ако обаче размѣната става безъ разница, плаща се само единъ левъ за свидѣтелство.

4. Продавачитѣ на домашенъ едъръ добитъкъ (рогатъ или нерогатъ), представятъ свидѣтелство отъ общината си, че добитъкътъ, когото тѣ извождатъ за проданъ на тържището, е тѣхно законно притѣжание. Ония продавачи, които нѣматъ такива свидѣтелства, се прѣдаватъ на полицейскитѣ власти.

5. На купувачитѣ домашенъ едъръ добитъкъ, общинското управление издава нуждното свидѣтелство, съгласно съ утвьрдения правилникъ.

6. Тържищата могжтъ да се управляватъ направо отъ общинското управление или да се даватъ подъ аренда съ публиченъ търгъ.

7. Общинскитѣ управления могжтъ да отстжпятъ това свое право за издавание свидѣтелството на закупателя тържището, като искажатъ изрично въ контракта за отдавание тържището, че закупательтъ ще наблюдава за общинскитѣ свидѣтелства на продаденитѣ добичета и ще издава подъ своя отговорность такива свидѣтелства на купувачитѣ.

8. Доходътъ отъ тържищата се внася въ общинската касса и се употрѣбява за нуждитѣ на общината на равна степень, както и другитѣ нейни доходи.

9. Законътъ отъ 5 декемврий 1880 год. се отмѣнява отъ деньтъ на утвьрдяванието на настоящий законъ. Въ онѣзи окржзи обаче, които на основание на предишния законъ, сж отворили нѣкои благотворителни заведения, предишния законъ ще се отмѣни само тогава, когато се намѣрятъ други срѣдства за поддьржание на тия заведения, или когато стане възможно тѣхното закривание.

10. Задьржанитѣ на основание на предишния законъ сумми отъ интизапа на пазаритѣ въ нѣкои окржжия и не употрѣбени до сега на никаква цѣль, ще се употрѣбятъ за нѣкое общеполезно дѣло въ истия окржгъ по рѣшението на Народното Събрание.

LIX.

ЗАКОНЪ

за обработванието на мака и добиванието отъ него афионъ.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 13 февруарий 1883 год. подъ Н-ро 102. Обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“, брой 24, отъ 3 мартъ сжщата година).

1. Посѣтитѣ съ макъ ниви се освобождаватъ отъ даждието поземеленъ налогъ (вмѣсто десятъкъ) въ разстояние на 10 години, сиречь отъ 1 януарий 1883 до 31 декемврий 1892 година.

2. Маковото сѣме, което се вниса въ Княжеството за посѣванье ниви, се освобождава отъ всичкитѣ митарственни налози презъ цѣлото горѣказанно разстояние.

3. Освобождава се отъ всичкитѣ митарственни налози презъ сжщото разстояние и добития въ Княжеството афионъ отъ мѣстенъ макъ при неговото изнасяние вънъ отъ границата.

4. Ползоватъ се отъ тия льготи ония производители, които докажатъ че стоката имъ е мѣстно произведение, чрезъ свидѣтелство отъ общинското управление на онaя община, въ района на която е работенъ мака и афиона. потвърдено отъ мѣстния бирникъ и окржжния управитель.

5. Производительтъ или търгующия съ афионъ, който въ казаното разстояние би получилъ за такова Българско произведение първа награда въ нѣкое изложение, ще се възнаграждава отъ съкровището съ една премия отъ петь хиляди лева.

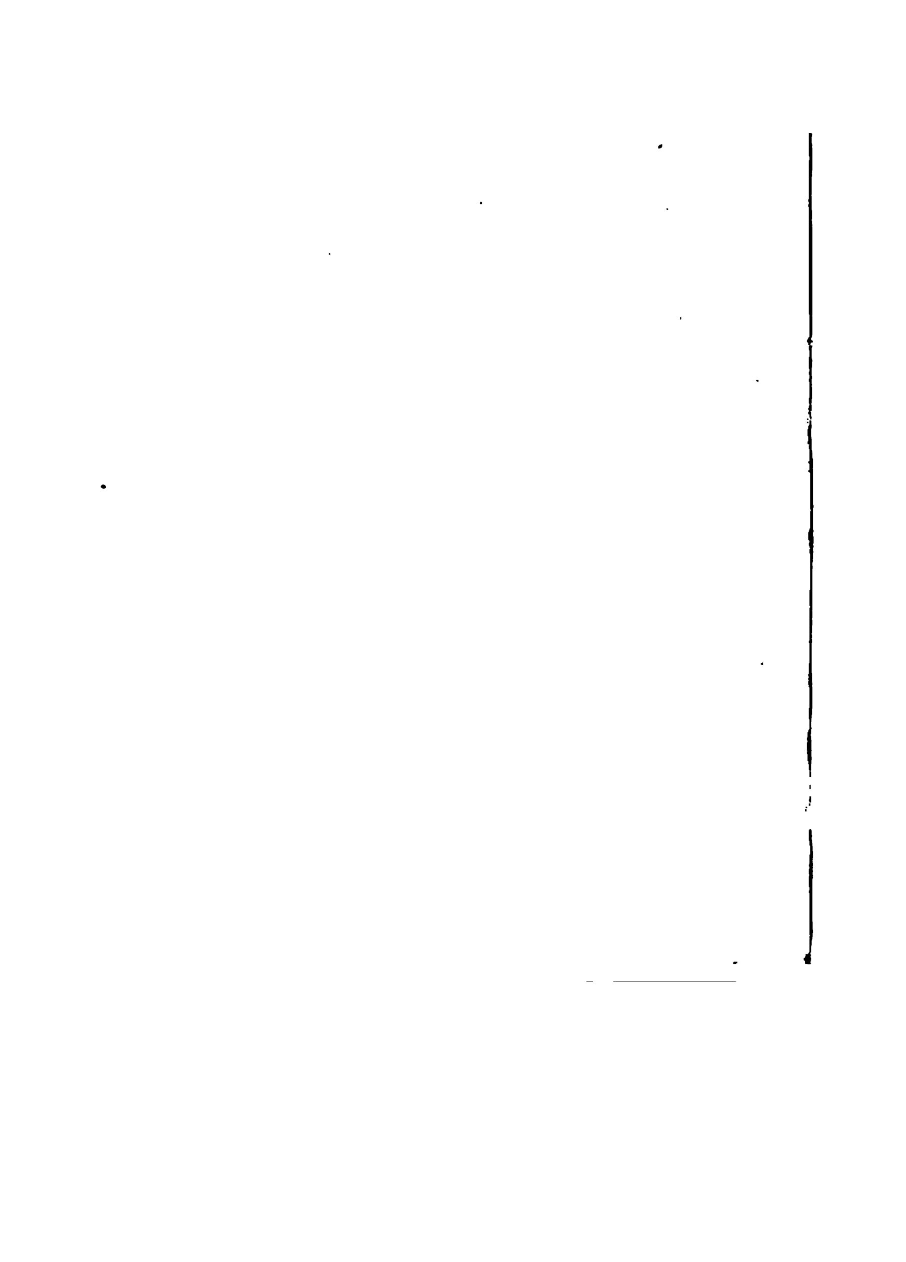

LX.

ЗАКОНЪ

за устройството на образцовий чифликъ при градъ Руссе.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 20 юний 1883 год. подъ Н-ро 448. Обнародванъ въ Държав. Вѣст. брой 67, отъ 25 юний сѫщата г.).

Глава 1.

Цѣльта на чифлика, предмѣтитѣ и курсътъ на ученйето въ него.

1. Цѣльта на образцовий чифликъ е да спомогне на въздиганието селското стопанство въ България, като распространява помежду селското население, чрезъ своитѣ ученици, рационалнитѣ и практически начини за водение това стопанство.

2. Въ чифлика се учатъ до 100 ученици; отъ нихъ 60 сѫ *степендианти*, а 40 *частни въспитанници*.

3. Освѣнъ ученицитѣ, въ чифлика се допускатъ и други лица, които желаятъ да се запознаятъ практически съ нѣкои гранки на селското стопанство.

4. Курсътъ на учението въ чифлика трае 3 год.

5. Учебната година захваща отъ 1 септемврий и се дѣли на двѣ полугодия, — *зимно и лѣтно*. Зимното полугодие захваща отъ началото на учебната година, а лѣтното отъ 1 мартъ.

9. Въ чифликътъ ученицитѣ се упражняватъ практически за занятията по селското стопанство и изучватъ слѣдующитѣ предмѣти:

а) законъ божий; б) българский языкъ и славянско четение; в) българска история и отечественна география; г)

аритметика и практическа геометрия; д) главнитѣ основания на земледѣлието, скотоводството, лѣсоводството, лозарството, млѣкарството, свиловодството, пчеларството и други гранки *на селското стопанство; е) най-ироситѣ начини за лѣкувание обикновеннитѣ болѣсти у добитъка* и *ж) чертание.*

7. Материята, обемътъ и методата на означенитѣ въ предходния членъ предмѣти и упражнения се опредѣлятъ въ *подробна программа,* изработена отъ Министерството на Общитѣ Сгради, Земледѣлието и Търговията, и преглѣдана отъ Учебний Съвѣтъ при Министерството на Народното просвѣщение*).

8. Въ края на всѣкое полугодие, ученицитѣ се испистватъ въ онова, което сж учили и съ което сж се упражнявали презъ полугодието; а въ края на курса, тѣ даватъ испитъ отъ всички предмѣти на убочението и упражнението.

При послѣднитѣ испити присжтствува и началика на замледѣзческия отдѣлъ при Министерството на Общитѣ Сгради, Земледѣлието и Търговията или друго длъжностно лице, вѣщо по земледѣлието.

Глава 2.

Условията за приеманието и правата на ученицитѣ.

9. Нови ученици въ чифлика се приематъ въ началото на учебната година,

10. Ежегодно се приематъ толкосъ ученици, колкото сж излѣзли отъ чифлика.

Зибѣлѣжка. Първитѣ три години се приематъ по една третя отъ цѣлото число на ученицитѣ.

11. Отъ новитѣ ученици се изисква:

1) Да сж синове или храненици на землевладѣлци;

---

*) Съ учреждаванието на М-вото на Търговията и Земледѣлието распорежданията по тоя законъ ставатъ отъ това м-ство.

2) да знаятъ да четжтъ и пишатъ колко годѣ правилно български и да рѣшаватъ обикновеннитѣ задачи отъ четиритѣхъ прости аритметически дѣйствия;

3) да не бждҗтъ по-млади отъ 16 и по-стари отъ 20 години;

4) да сж физически способни за механическа работа;

5) да иматъ слѣди отъ естественна, или присадена сипаница, и да не страдаятъ отъ нѣкоя заразителна болѣсть, най-послѣ, и

6) да представятъ отъ своята община свидѣтелство за добро поведение.

12. Ученицитѣ живѣятъ въ чифлика и получаватъ храна и облѣкло отъ него.

13. Стипендиантитѣ се поддьржатъ отъ дьржавата, а за поддьржанието на частни въспитанници грижатъ се тѣхнитѣ родители или благодѣтели.

14. Платата за съдьржанието на частнитѣ въспитанници опредѣля се отъ Министерството на Общитѣ Сгради, Земледѣлието и Търговията, и се внася съразмѣрно въ началото на всѣкое полугодие.

Тая плата не се врьща, ако би нѣкой отъ рѣченитѣ ученици преждеврѣменно да излѣзи или да се извади отъ чифлика.

15. Физическото въспитание на ученицитѣ относително храната, облѣклото и начина на живота имъ изобщо трѣбва да отговаря на бждҗщето имъ призвание.

16. Ония ученици, които иматъ лошо поведение и не могжтъ да се поправятъ, или станжли сж неспособни да продължаватъ по-нататъкъ учението си, изваждатъ се отъ чифлика и се испровождатъ назадъ за смѣтка на тѣхнитѣ поддьржатели.

18. Слѣдъ свьршъкътъ на курса, ученицитѣ получаватъ свидѣтелства, въ които се бѣлѣжжтъ успѣхитѣ имъ въ наукитѣ и практическитѣ занятия отдѣлно.

Тия свидѣтелства се издаватъ по опредѣлената отъ Министерството на Общитѣ Сгради, Земледѣлието и Търговията форма.

18. Всѣкой ученикъ, който е свършилъ учението си въ чифлика, ползува се въ военната служба съ правдинитѣ на ученецитѣ отъ срѣднитѣ учебни заведения.

Глава 3.

Външното и вѫтрѣшното устройство на чифлика, сѫщо и управлението му.

19. Чифликътъ се намира подъ върховния надзоръ и рѫководство на Министерството на Общитѣ Сгради, Земледѣлието и Търговията.

Непосрѣдственно, той се надзирава и рѫководи отъ единъ *директоръ*, който е свършилъ висше агрономическо училище или земледѣлчески институтъ, и при това сполучливо е управлявалъ нѣкой богатъ чифликъ.

20. На директора помагатъ:

а) въ *учебно отношение* единъ *священникъ-законо-учитель*, който има изискуемата отъ единъ преподаватель на народнитѣ училища подготовка; двама учители, отъ които единий е свършилъ непрѣменно земледѣлческото училище, а другий или земледѣлческото училище или друго срѣдньо учебно заведение, но въ всѣкой случай да знае добрѣ българский язикъ, и единъ *ветеринаръ*, който е вѣщъ въ своята специалность;

б) въ стопанско отношение: единъ градинарь-лозарь, единъ икономъ-магазинеръ, желѣзарь-коларь и единъ пристойникъ надъ полскитѣ работи, които добрѣ знаятъ своята работа и могѫтъ да рѫководятъ ученицитѣ въ практическитѣ имъ занятия.

Забѣлѣжка. Единъ отъ учителитѣ е дѣловодитель въ чифлика.

21. Директорътъ и помощницитѣ му, изброени подъ буква *а)* въ предходний членъ, се назначаватъ и уволняватъ съ Княжеский указъ по предложението отъ Министра на Общитѣ Сгради, Земледѣлието и Търговията, а другитѣ лица — съ Министерски приказъ по представлението на директорътъ.

22. При чифлика се полагатъ: единъ *готвачъ*, една *перачка*, двама *слуги*, двама *стражари* на гората и мерата, трима пастири и потрѣбното число ратаи.

Тѣ всички се назначаватъ и уволняватъ отъ директорътъ и по негово усмотрѣние

23. Както директорътъ, така и всички други служащи, живѣятъ въ чифлика и получаватъ даромъ само жилище. Отъ това правило се исключаватъ изброенитѣ въ предходния членъ служащи, които заедно съ жилището получаватъ отъ чифлика даромъ и храна.

24. Освѣнъ нуждднитѣ здания, чифликътъ располага още съ достатъчно пространство пасбища, ниви, ливади, лѣсъ, градини, лозя, сѫщо и съ потрѣбното количество сѣмена, орѫдия, едъръ и дребенъ добитъкъ, необходими за цѣльта му.

LXI.

ЗАКОНЪ

за бранието смрадлика.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 21 Декемврий 1883 год. подъ Н-ро 1133, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ", брой 139, отъ 24 Декем. сжщата година).

1. Смрадликата, която расте върху държавни и общински имоти, е общо достояние на всѣки мѣстенъ житель, сирѣчь, че всѣки има право да бере смрадлика тамъ, гдѣто намѣри, че не е завзета по-рано отъ другиго.

2. Всѣкий, който завзема едно пространство съ смрадликови дрьвчета, е длъженъ да обере смрадликата, да я изсуши и да я приготви за употрѣбление.

Оня, който би завзелъ едно такова пространство и не би обработилъ смрадликата, се наказва съ глоба отъ 10 до 100 лева.

3, Смрадликата подлѣжи на едно даждие отъ 1 левъ за всѣки сто оки и то се събира по сжщий начинъ и отъ сжщитѣ чиновници, както и даждията върху дърветата и и дървения материялъ.

4. Смрадликата не подлѣжи на никое друго даждие, нито правителственно нито общинско, освѣнъ митото при нейното изнасяние вънъ отъ Княжеството.

Общинскитѣ управления могжтъ обаче да в855зематъ отъ смрадликаритѣ за всѣки чифтъ волове или биволе, които би пасли въ общинската мѣра, по два лева за презъ всичкото врѣме, до гдѣто трае браньето на смрадликата.

LXII.

Постановление

за отпущание 60.120 лева 76 ст. за съграждание Лозарско-Винарско и Градинарско училище въ г. Орѣхово.

(Утвърдено съ Височайшия указъ отъ 31 Декемврий 1883 год. подъ Н-ро 1160, обнародвано въ „Държавенъ Вѣстникъ", брой 2, отъ 10 януарий 1884 година).

Съгласно съ чл. 10 отъ законътъ отъ 15 февруарий т. г. за тържищата, отпущатъ се отъ суммата, събрана отъ интизапа въ Търновското Окржжие шесдесеть хиляди сто двадесеть и четери лева и седемдесеть стотинки, заедно съ спечеленитѣ отъ тая сумма лихви, за построяване въ Г.-Орѣховица здание за Лозарско-Винарско и Градинарско училище.

LXIII.

ЗАКОНЪ
за мѣркитѣ и теглилкитѣ.

)Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 18 декемврий 1888 година подъ Н-ро 278, обнародванъ въ Държав. в. брой 7 отъ 19 януарий 1889 година),

1. За основна единица на мѣркитѣ и теглилкитѣ за напрѣдъ въ Българското Княжество ще се вземе метрътъ, който е равенъ на една десетомилионна часть отъ четвъртината на земния меридианъ.

Както подраздѣленията на метра, така сѫщо и умноженията му, ставатъ по десетичната система.

2. Образецътъ на единъ метръ, направенъ отъ платина, ще се пази въ Министерството на Финанситѣ въ столицата*).

3. Отъ основната единица на дължинитѣ-метра— проистичатъ и мѣркитѣ за: повърхность, вмѣстителность и тяжесть,

А. Мѣра за дължина.

4. Метрътъ, когато се взема за единица за мѣрение дължина, има слѣдующитѣ подраздѣления:

а) дециметръ т. е. десета часть отъ метра;
б) сантиметръ „ „ стотна „ „ „
в) милиметръ „ „ хилядна „ „ „

Умноженията му сѫ слѣдующитѣ:

---

*) Съ учреждаванието на М-ството на Търговията и Земледѣлието, распорежданията по настоящия законъ ставатъ отъ това М-ство.

а) декаметръ т. е. десетъ метра;
б) хектометръ „ „ сто „
в) километръ „ „ хиляда „
г) мириаметръ „ „ десетъ хиляди метра.

Б. Мѣра за повьрхность.

5. Когато метрътъ се взема за единица при мѣрение повьрхность, тогава той се нарича: четвьртитъ или квадратенъ.

Умноженията му сѫ:

а) квадратенъ декаметръ, който се нарича и аръ (нова лѣха) и който има едно пространство отъ сто квадратни метра, — той прѣдставлява едно четвъртито пространство, на което всѣка страна има по 10 м. дължина.

б) декаръ т. е. десеть ара, или пространство отъ 1000 квадратни метра, което се нарича и новъ увратъ (новъ дюлумъ);

в) квадратенъ хектометръ, или хектаръ т. е. 10.000 квадратни метра, — той прѣдставлява едно квадратно пространство, на което всѣка една отъ странитѣ има по 100 метра дължина.

А подраздѣленията му сѫ:

а) квадратенъ дециметръ или 1|100 часть отъ квадратния метръ;

б) квадратенъ сантиметръ или 1|10.000 часть отъ квадратния метръ;

в) квадратенъ милиметръ или 1|1,000.000 часть отъ квадратния метръ.

В. Мѣра за вмѣстителность.

6. Единицата на мѣрата за вмѣстителность е литрътъ. Той е единъ четвъртитъ сѫдъ, на който всѣка една отъ странитѣ има по единъ дециметръ дължина и който съставлява 1|1000 часть отъ кубическия метръ.

Умноженията на литрътъ сѫ слѣдующитѣ:

а) декалитръ т. е. десетъ литри;
б) хектолитръ т. е. сто „

А подраздѣленията му сж:

а) децилитръ т. е. 1|10 часть отъ литра;

б) сантилитръ „ „ 1|100 „ „ „

За измѣрването на голѣми вмѣстителности употрѣбява се кубический метръ. Той е единъ сждъ, който има височина, широчина и дължина по единъ метръ.

Умноженията на кубическия метръ не се употрѣбляватъ освѣнъ за измѣрвание на най-голѣмитѣ количества.

Неговитѣ подраздѣления сж:

а) кубический дециметръ т. е. 1|1000 часть отъ кубическия метръ;

б) кубически сантиметръ, т. е. 1|1000.000 часть отъ кубическия метръ.

За мѣрението на сухитѣ дребни вещества, като жито, ячмикъ, просо, картофи, орѣхи, оризъ, рапица и тѣмъ подобни, употрѣблява се, като единица, новата крина, която прѣдставлява вмѣстителностьта на два декалитра.

Петъ нови крини, които иматъ вмѣстителностьта на единъ хектолитръ, представляватъ Българското кило.

Продавачитѣ на дребно могжтъ да употрѣбляватъ за мѣрки: декалитръ, или половинъ крина, половинъ декалитръ, двоенъ литръ, литра и половинъ литръ.

Образцитѣ на единъ литръ и една нова крина (20 литри), направени отъ металъ, ще се пазятъ въ Финансовото Министерство у столицата.

Г. Мѣра за тяжесть.

7. За единица на мѣрата на тяжестьта се взима граммътъ, или тяжестьта въ безвъздушно пространство на единъ кубически сантиметръ прѣварена (дистилирана) вода, на температура 4 градуса отъ стоградусния (Целзиусовия) термометръ.

Умноженията на грамма сж слѣдующитѣ:

а) декаграммъ т. е. 10 грамма;

б) хектограммъ „ „ 100 „

в) килограммъ „ „ 1000 „ или нова ока.

За мѣрение тяжести на по-голѣмо количество, обикновенно се взима за единица:

Новъ кантаръ или 100 килограмма;
Тонъ „ „ 1000 „

А подраздѣленията му сѫ:

а) дициграмма т. е. 1|10 часть отъ грамма;
б) сантиграмма „ „ 1|100 „ „ „
в) милиграммъ „ „ 1|1000 „ „ „

8. Образеца на единъ килограммъ, направенъ отъ платина, ще се пази въ Финансовото Министерство въ столицата.

Поменѫтитѣ въ чл. чл. 2, 6 и 8 метръ, литръ, крина и килограммъ се наричатъ мѣрки отъ първий редъ.

ПРЕОБРЪЩАНИЕ ПРЕДИШНИТѢ МѢРКИ И ТЕГЛИЛКИ ВЪ НОВИ И ОБРАТНО.

А Мѣра за дължина.

I. Вехти въ нови.

9. Единъ архитектонически (дюлгерски) аршинъ има 758 милиметра (0 м. 758).

Единъ аршинъ (терзийски) има 680 милиметра (0 м. 680).

Единъ лакътъ има 650 милиметра (0 м. 650).

II. Нови въ вехти.

Единъ метръ има 1 архит. аршинъ, 7 прьсти и 7.9 черти.

Единъ метръ има 1 терз. аршинъ, 3 рупа и 1.5 греха.

Единъ метръ има 1 лакъть, 4 рупа и 0.6 греха.

Б. Мѣра за повьрхность.

I. Вехти въ нови.

10. Единъ квадратенъ архитектонически аршинъ има, 0.574,564 квадратни метра или 57 квадратни деци-

метра, 45 квадратни сантиметри и 64 квадратни милиметри.

Единъ квадратенъ терзийски аршинъ има 0.46.24 квадратни метра, или 46 квадратни дециметра и 24 квадратни сантиметра.

Единъ квадратенъ лакътъ има 0.42.25 квадратни метра или 42 квадратни дециметра и 25 квадратни сантиметра.

Единъ дюлюмъ или увратъ — 1.600 квадратни архитек. аршина — има 919.30.24 квадратни метра или 919 квадратни метра, 30 квадратни дециметра и 24 квадратни сантиметра.

Една лѣха отъ 400 квадратни архитектонически аршина, има 229.82.56 квадратни метра, или 229 квадратни метра, 82 квадратни дециметра и 56 квадратни сантиметра.

II. Нови въ вехти.

Единъ квадратенъ метръ има 1 квадратенъ архитект. аршинъ, 425 квадратни пьрсти и 71.89 квадратни черти.

Единъ квадратенъ метръ има 2 квадратни терзийски аршина, 10 квадратни рупа, 1.63 квадратни греха.

Единъ квадратенъ метръ има 2 квадратни лакти, 23 квадратни рупа и 1.9 квадратни греха.

В. Мѣра за вмѣстителность.

I. За течности.

а) Вехти въ нови.

11. Една ока има 1.28 литръ или единъ литръ и 28 сантилитри.

Едно ведро (отъ 10 оки) има 12.8 литри или 12 литри и 8 децилитри.

б) Нови въ вехти.

Единъ литръ има 312½ драмма.

Единъ декалитръ има 7 оки и 3.25 драмма (7 оки 3¼ драмма).

Единъ хектолитръ има 78 оки и 50 драмма, или 7 ведра, 8 оки и 50 драмма.

Единъ децилитръ има 31¼ драмма (31.25 драмма).

Единъ сантилитръ има 3⅛ драмма (3.125 драмма).

II. За храни.

а) Вехти въ нови.

Едно Цариградско кило има 37 литри.

Едно Дунавско кило отъ 10 крини по 10 оки, има 128 литри, или единъ хектолитръ и 28 литри.

Една крина отъ 10 оки има 12.8 литри или 12 литри и 8 децилитри.

б) Нови въ вехти.

Единъ литръ има 312½ драмма.

Единъ декалитръ има 7 оки 325 драмма.

Единъ хектолитръ има 2.7 Цариградски кила, или 78 оки 50 драмма. (или 7.8125 крини Дунавски).

Единъ децилитръ има 31¼ драмма (31.25 драмма).

Единъ сантилитръ има 3⅛ драмма (3.125 драмма).

Г. Мѣра за тяжесть.

I. Вехти въ нови.

12. Една ока вехта има 1.282 грамма или 1 килограммъ и 282 грамма.

Единъ товаръ, или 100 оки, — 128.2 килограмма или 128 килограмма и 2 дециграмма.

II. Нови въ вехти.

Единъ килограммъ или нова ока има 312½ драмма вехти.

Единъ граммъ има 0.3125 драмма, или 8 грамма правятъ 2½ драмма.

ОБЩИ РАЗСПОРЕЖДАНИЯ.

13. Настоящия законъ встжпва въ сила за мѣрките за хранитѣ, отъ 1 Юний 1889 година; а за останалитѣ мѣрки и теглилки, отъ 1 Януарий 1892 година.

14. Всичкитѣ мѣрки и теглилки, които ще се употрѣбляватъ въ Княжеството България, слѣдъ встжпванието на тоя законъ въ сила, трѣбва да бждатъ равни на тѣзи, които се поменуватъ въ чл. чл. 2, 6 и 8.

15. Ония отъ продавачитѣ, които слѣдъ обнародванието на тоя законъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“ биха пожелали да употрѣбяватъ новитѣ мѣрки и теглилки, трѣбва да съобщатъ за това въ общинското управление. Освѣнъ това тѣ сж длъжни да окачватъ въ продавницата си, на видно мѣсто, една вивезска съ надписъ „тукъ се продава по новитѣ мѣрки и теглилки“.

Забѣлѣжка. За подобна вивезска не се плаща никаква такса.

16. Въвежданието новитѣ мѣрки и теглилки въ правителственнитѣ учреждения, става задължително отъ 1 Януарий 1889 година.

Всичкитѣ чиновници сж дължни да употрѣбляватъ новитѣ мѣрки и теглилки, въ правителственнитѣ отчетности.

Частнитѣ лица, които иматъ взимание — давание съ правителството, тоже сж длъжни да прѣдставляватъ смѣткитѣ си на правителственнитѣ учреждения въ новитѣ мѣрки и теглилки.

17. Отъ деньтъ на встжпванието на тоя законъ въ сила, всичкитѣ жители на Българското Княжество сж дължни да употрѣбляватъ само новитѣ мѣрки и теглилки. Общитѣ мѣста нѣма да припознаватъ за законни, освѣнъ съглашения и документи, които сж направени по новитѣ мѣрки и теглилки.

Отъ това правило се исключаватъ:

а) вехтитѣ тапии, актове, контракти, записи и др. които сж направени прѣди встжпванието на тоя законъ въ сила;

б) уговоритѣ за унищтожение на разни вехти задължения, написани прѣди встжпването на тоя законъ въ сила; и

в) разни писменни задължения, въ които сж обозначени иностранни мѣрки и теглилки.

18. Всѣкой продавачь, който си служи въ продавницата съ мѣрки и теглилки, длъженъ е да се снабди, отъ гдѣто му е угодно, съ нуждното, споредъ работата му, число мѣрки, теглилки и иструменти за теглене и мѣрение — като: капони (терезии), кантари, кентезови капони (децимали), крини, литри, и тѣхнитѣ подраздѣления— които трѣбва да носятъ знакъ (дамга), че сж провѣрени отъ надлѣжната власть и че отговарятъ на прѣдписанията на тоя законъ. Знака се опрѣдѣля отъ Финансовото Министерство и може да се промѣнява всяка година.

Тоже и продавачитѣ на течни тѣла трѣбва да иматъ всичкитѣ мѣрки, прѣдписани въ тоя законъ.

19. Аптекаритѣ и въобще ония, които търгуватъ съ лѣкарства и скжпоцѣнни вещи, длъжни сж да иматъ цѣлъ редъ тегла (драмове) отъ 500 грамма до 1 милиграммъ; тѣзи отъ теглата, които се употрѣбляватъ почесто, трѣбва да бждатъ въ два и повече екземпляра.

Теглата отъ 500 грамма надолу, до половинъ граммъ, трѣбва да бждатъ отъ жълта мѣдь (пиринчъ), а тия отъ половинъ граммъ надолу — отъ платина или срѣбро.

Горѣпоменжтитѣ лица трѣбва да иматъ най-малко двѣ равнораменни капони — едната за мѣрение умножениата на граммоветѣ, а другата, за мѣрение дѣленията имъ — които да сж чувствителни на единъ милиграммъ.

20. Формата на мѣркитѣ, теглата и инструментитѣ за мѣрение и теглене, а сжщо и границата на допрощаемийтъ излишъкъ или недостатъкъ (зияде и ексикъ), ще бждатъ изложени въ особни правила, които ще се изработятъ отъ Министерството на Финанситѣ.

21. Маслата ще се продаватъ по тяжесть, а всички други течни тѣла могжтъ да се продаватъ и по тяжесть и по вмѣстителность.

Хранитѣ и други зърнени произведения ще се продаватъ по тяжесть и вмѣстителность.

Дрьва, камьнье и други ще се продаватъ на кубически метръ, ако не сѫ продадени безъ мѣрка.

Отъ задълженията на тоя законъ се исключаватъ всички иностранни стоки, ако тѣ се продаватъ въ сѫдоветѣ си (амбалажа), въ каквито сѫ пристигнали изъ странство, — чували, стъкла, бурета, бутилки, пакети и др.

22. Стоки и материи, които се мѣрятъ на дължина и които се свиватъ, трѣбва да се мѣрятъ съ мѣтръ, направенъ цѣлъ отъ металъ безъ да се вгѫва.

23. Не се позволява да се мѣрятъ пари, срѣбро, злато и др. скѫпоцѣнни метали, съ драмове отъ желѣзо.

24. По образа и величината на упоменѫтитѣ въ чл. чл. 2, 6 и 8 (метръ, литръ, крина и килограммъ) мѣрки отъ първия редъ, ще се направятъ отъ металъ за всѣкой окрѫгъ нуждното число мѣрки, които ще се наричатъ мѣрки отъ вторий редъ. Мѣркитѣ отъ втория редъ се вардятъ отъ окр. управитель въ всѣкой окрѫгъ.

А по формата и величината на мѣркитѣ отъ вторий редъ, ще се направятъ за смѣтка на общинитѣ тоже отъ металъ нуждното число мѣрки отъ третий редъ, които ще се раздадѫтъ на надлѣжнитѣ общини, за да провѣряватъ съ тѣхъ всичкитѣ частни мѣрки и теглилки въ Княжеството.

25. Всѣка мѣрка или теглилка отъ 2 и 3-ий редъ, ще носи знакъ (дамга) и обозначението на годината, когато е ударенъ знака, въ удостовѣрение, че е сравняванъ съ мѣрката и теглото отъ 1-й редъ въ столицата (чл. 2, 6 и 8).

За контролътъ върху мѣркитѣ и теглилкитѣ.

26. Всѣка мѣрка, мѣрилка, тегло и теглилка преди да се изнася за продань, или преди да се пустне въ употрѣбление, трѣбва да се прѣдставя на надлѣжната община за да я повѣри, и да ѝ удари нуждния знакъ (дамга), въ удостовѣрение, че е прѣглѣдана и че отговаря на задълженията на тоя законъ.

27. Чаши, стъкла и въобще ссждове, съ които си служатъ тия, които продаватъ течности въ малки количества, не подлѣжатъ на дамгосвание, но за това тий (продавачитѣ) сж длъжни да означатъ съ чърта на ссждътъ мѣстото до гдѣто трѣбва да се напълне, за да бжде мѣрата точна. За точното опрѣдѣление на мѣрката, продавачитѣ сж отговорни и по желанието на купувачитѣ длъжни сж да ги увѣрятъ въ точностьта чрѣзъ особнитѣ мѣрки, съ каквито трѣбва да се снабдятъ (чл. 18, алинея II).

28. Ония тегла (драммове) и мѣрки, които би се изложили за продань или пустнали въ употрѣбление и върху които не е обозначено четко и ясно наименованието на мѣрката и теглото, споредъ тоя законъ, както и името на фабриканта или продавача, нѣма да се дамгосватъ отъ надлѣжния чиновникъ и ще се обявяватъ за неточни и неправилни.

Не само мѣркитѣ и теглата, но и всичкитѣ мѣрилки и теглилки, като метри, капони, кантари, децимали и др. трѣбва да иматъ марката на фабриканта или на продавача.

Драмоветѣ пò-малки отъ единъ граммъ могжтъ да не носятъ името или марката на фабрикантина или продавача.

Знаковетѣ на разнитѣ фабриканти и продавачи трѣбва да се различаватъ едни отъ други. Фабрикантитѣ и продавачитѣ, които, вмѣсто името си, турятъ извѣстенъ знакъ само, длъжни сж да дадлтъ една копия отъ тоя свой знакъ на надлѣжнитѣ чиновници.

29. Сегашнитѣ инструменти за тегление (теглилки), ако, прѣди тоя законъ да встжпи въ сила, се прѣправятъ и докаратъ тъй, щото да показватъ десятична метрическа система, ще се прѣгледатъ отъ надлѣжнитѣ общини и, слѣдъ като се укажатъ приспособими и вѣрни, ще имъ се удари знакъ (дамга), въ удостовѣрение, че сж точни. За подобни инструменти, не е задължително да носятъ името или знака на фабрикантина или продавача.

30. Надлѣжнитѣ общини прѣгледватъ и провѣряватъ всички мѣрки, теглилки, мѣри и тегла, периодически. На-

чинътъ на това прѣгледвание се отрежда въ правилата, които ще се изработятъ отъ Министерството на Финанситѣ. Знакътъ на периодическитѣ прѣгледвания се различава отъ тоя на първоначалното прѣгледвание.

Отъ подобно дамгосвание се исключаватъ стъкленитѣ, прьстенитѣ и желѣзнитѣ — глеждосани (чугунени ссждове), а сжщо и теглата по-малки отъ два грамма.

31. Буретата, въ които се държатъ питиета, или разни течности, не подлѣжатъ нито на първоначално нито на периодическо прѣгледвание и дамгосвание, отъ страна на надлѣжнитѣ власти. Но тия, които продаватъ и си служатъ съ подобни ссждове на своя отговорность, подъ страхъ на наказание, сж длъжни да означатъ на всѣкой ссждъ съдържанието му, въ мѣрки, прѣдписани отъ тоя законъ и да запишатъ на тѣхъ името си, или знакътъ, който употрѣбляватъ.

Мѣрките, съ които се мѣрятъ хранитѣ (кринитѣ) подлѣжатъ на провѣрявание и дамгосвание отъ надлѣжната община. както първоначално, тъй и периодически.

32. Когато се появи нѣкоя тжжба, че извѣстенъ ссждъ съдържа по-малко или по-много, отъ колкото е забѣлѣзано на него, или пъкъ се има съмнѣние върху точностьта му, въ подобенъ случай надлѣжната власть, се произнася върху правилностьта му. Ако отвѣтника не се съгласи на това, той има право да поиска второ прѣгледвание отъ по-високийтъ надзоръ (чл. 33), което прѣгледвание се счита окончателно, ако сж съблюдени всички формалности, предписани отъ тоя законъ и особнитѣ правила.

33. Мѣрките и теглилкитѣ отъ II редъ, ще се сравняватъ съ тия отъ I редъ, отъ една коммиссия, отредена отъ Министерството на Финанситѣ, най-малко веднаждъ въ 10 години.

А мѣрките и теглилкитѣ отъ III редъ, ще се сравняватъ съ тия отъ II редъ, най-малко веднаждъ въ 4 години, въ присжтствието на окржжния управитель и окржжната постоянна коммиссия.

Тѣзи послѣднитѣ — окржж. управитель и окржж. постоянна коммиссия — съставляватъ по високийтъ надзоръ по прѣгледванието и ударянието знакътъ на мѣркитѣ и теглилкитѣ. Отъ нихъ се разгледватъ и рѣшаватъ окончателно споровет между надлѣжната община и притѣжателитѣ на мѣрки и теглилки, когато се породятъ такива.

Прошенията се подаватъ на името на окржжния управитель и се разгледватъ отъ него и постоянната коммиссия, въ общо събрание.

34. При първото прѣгледвание, всички мѣрки, теглилки, мѣрила и тегла трѣбва да се донасятъ въ канцеларията на надлѣжния чиновникъ, за да ги прѣгледа и удари знака, въ сжщо врѣме и да имъ вземе законното право за прѣгледвание.

35. Въ случай на подозрение, че извѣстни (дървени) сждове за мѣрение и съдържание течности, не сж вѣрни, тъй сжщо, въ случай, че нѣкое частно лице обтжжи нѣкого, че мѣркитѣ и теглилкитѣ му не сж вѣрни, надлѣжния общински чиновникъ е длъженъ да отиде на мѣстото, и, въ случай, че намѣри неправилности, то виновний се наказва спорѣдъ закона.

36. Когато нѣкой поднесе на чиновника мѣркитѣ и теглилкитѣ си за прѣгледвание, тѣ трѣбва да бждатъ въ такова състояние, щото безъ никакви други поправки, да сж готови за удряние знака.

Въ противенъ случай, той (чиновникътъ) може да му откаже прѣгледванието. — Ако притѣжательтъ тогава мисли, че е онеправданъ и ще иска да се тжжи на по-високий надзоръ, (чл. 33), тогава трѣбва да поиска отъ чиновникътъ да удари на мѣркитѣ и теглилкитѣ знакъ за нередовность и да ги остави на хранение срѣщу расписка въ общинското управление, кждѣто ще стоятъ до окончателното разрѣшение на спорътъ.

Ако притѣжательтъ на мѣрки и теглилки, намирани за нередовни и дамгосванието на които се отказва, не постжпи по горѣказанния начинъ въ разстояние на единъ мѣсецъ, губи правото си на тжжба.

Забѣлѣжка. Пѫтнитѣ и дневнитѣ пари споредъ чл. чл. 37 и 38 отъ „закона за чиновницитѣ“ на испратения при всѣко потѫжване, отъ страна на Окрѫжния Управитель и постоянната коммиссия чиновникъ на окончателното провѣряване на мѣрки, се заплащатъ или отъ притежателя, ако мѣркитѣ и теглилкитѣ му се окажатъ нередовни, или въ противенъ случай отъ надлѣжното общинско управление.

37. Всѣкой притѣжатель на мѣрки и теглилки е длъженъ да ги донесе за прѣгледвание въ указанитѣ отъ надлѣжната власть мѣсто и врѣме.

38. Както за първоначалното, тъй сѫщо и за периодическото прѣгледвание, ще се плаща споредъ особенната тарифа (чл. 42).

39. Прѣгледванието и дамгосванието, както мѣркитѣ и теглилкитѣ, тъй сѫщо и въобще всички инструменти за мѣрение се възлага на общинскитѣ управления, които ще бѫдѫтъ снабдени съ пъленъ комплектъ отъ мѣрки и теглилки и инструменти за мѣрение и тегление отъ 3 редъ.

За надзоръ.

40. Чиновницитѣ, които испълняватъ финансова или полицейска служба, както и общинскитѣ управления, ще надзиравать за правилностьта на мѣркитѣ и теглилкитѣ и ще прѣслѣдватъ прѣстѫпницитѣ на тоя законъ.

41. Всички отворени за публиката мѣста, въ които се продава съ мѣрки и теглилки, сѫ подложени на визитация, отъ страна на контролната власть, прѣзъ всичкото врѣме, когато тия локали сѫ отворени за публиката.

За таксите, които се събиратъ при дамгосванието.

42. Общинскитѣ чиновници, ще взиматъ такситѣ при удрянието знака (дамгата) върху мѣркитѣ и теглилкитѣ по слѣдующата тарифа:

Наименование на мѣркитѣ и теглилкитѣ.	При първоначалното прѣглеждание.		При периодическото прѣглеждание.	
	лева	ст.	лева	ст.
За всѣкой килограммъ отъ мѣдь	—	15	—	10
Всѣко тегло отъ единъ килограммъ отъ мѣдь за всѣкой килограммъ се взема	—	10	—	05
За единъ килограммъ отъ желѣзо, а сѫщо и за повече килограмми всѣкой единъ по.	—	10	—	05
За всѣко тегло отъ мѣдь или желѣзо отъ 100 до 500 грамма .	—	10	—	05
За всѣко тегло отъ мѣдь или желѣзо отъ 50 грамма по-малко .	—	5	—	02
Кобилицата на голѣми капони .	1	40	—	70
Блюда на голѣми капони . . .	1	—	—	50
На столнитѣ капони	1	—	—	50
За кобилицитѣ на десятичнитѣ кантари голѣми	1	—	—	50
За кобилицитѣ на десятичнитѣ кантари срѣдни	—	50	—	25
За кобилицитѣ на десятичнитѣ кантари малки	—	30	—	15
За всѣкой килограммъ при десятичнитѣ обикновенни кантари	—	01	—	½
Сѫщо, ако кантаря тегли до 100 килограмма	—	02	—	01
Отъ мѣркитѣ за дължина, на всѣкой метръ, като се вематъ подраздѣленията за цѣли	—	40	—	20

Наименование на мѣрките и теглилките.	При първоначалното прѣглеждание.		При периодическото прѣглеждание.	
	лева	ст.	лева	ст.
Отъ всѣка крина до 10 литри и по-малко	—	20	—	10
Отъ всѣкой сѫдъ за мѣрение течности на всѣкой метръ, като се вематъ подраздѣленията за цѣли	—	10	—	05
На сѫдове по-малки отъ 50 грам.	—	05	—	02
На мѣрките за дърва на всѣки кубически метръ по	1	—	—	50
На мѣрки за пѣсъкъ и други за всѣкой хектолитръ	1	—	—	50

43. Чиновниците, които прибиратъ тия берии, издаватъ квитанции, отрѣзани отъ квитанционната книга. — Отъ сѫщата книга издаватъ квитанции и за суммите, събрани отъ щрафове, съгласно съ чл. чл. 45, 46 и 47, отъ настоящия законъ.

44. Суммата, събирана за дамгосвание мѣрките и тѣглилките, както и тази събирана отъ глоба за нарушение настоящия законъ, се даватъ за въ полза на общината, кѫдѣто се събиратъ.

Наказателни распорежданиия.

45. Оня, който тури въ употрѣбление тѣзи, които продаватъ мѣрки и теглилки не провѣрени (чл. 26) и ония, които се противятъ на провѣряванието (чл. чл 30 и 37) се наказватъ: оня, който ги тури въ употрѣбление отъ 1 — 20 лева, а всички други отъ 70 — 150 лева.

46. Ония, които си служатъ съ стари мѣрки и тѣглилки, а сѫщо и фабрикантите, които не турятъ на мѣрките и тѣглилките си своята фирма и не показватъ съдържанието имъ, или ако не сѫ дали копие отъ знака си, на надлѣжний чиновникъ, наказватъ се съ глоба отъ 50 — 100 лева.

47. Ония, които при всичко, че мѣрките имъ сѫ вѣрни, мѣрятъ неточно, се наказватъ съгласно чл. 31*) отъ „устава за наказанията, които мировите сѫдии налагатъ“ а ония, които прѣстѫпятъ чл. чл. 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23 и 27 се глобяватъ съ 5 до 40 лева.

48. При повторение на прѣстѫплението, щрафа се удвоява.

49. Ако осѫдений нѣма да заплати присѫдената глоба, той се затваря на полицейски затворъ, съгласно чл. 6**) отъ „устава на наказанията, които мировите сѫдии налагатъ“.

---

*) Глѣдай чл. 456 отъ новия Наказ. Законъ.

**) Глѣдай чл. 28 отъ новия Наказ Законъ.

50. Освѣнъ горнето наказание, мѣрките и теглилките, които не сѫ вѣрни, или които не сѫ прѣобърнати и въ нови (стари), ще се конфискуватъ отъ надлѣжните власти.

51. Ония мѣрки и теглилки, на които единственний недостатъкъ е, че нѣматъ марката на фабрикантина (чл. 28) ще се конфискуватъ, догдѣто притѣжательтъ имъ издържи присѫденото въ чл. 46 наказание, слѣдъ това се дамгосватъ и прѣдаватъ на притѣжательтъ, като прѣдварително тоя послѣдния заплати надлѣжното право.

52. Сѫщо и сѫдоветѣ, съ които се мѣрятъ течности, и храни, ако не носятъ означена вмѣстителностьта имъ, а равно и по-малките сѫдове по крѫчмитѣ, ако нѣматъ означена чъртата, съгласно съ чл. 27, се конфискуватъ, до гдѣто притѣжательтъ имъ издържи наказанието, споредъ прѣдидущий членъ, и послѣ ще му се върнатъ обратно, като се турятъ изискуемитѣ отъ тоя законъ знакове (чл. 39).

53. Сѫдоветѣ, съ които се мѣри, ако е означена мѣрата неправилно, се сматрятъ като лъжливи и притежательтъ имъ се наказва по размѣра, прѣдвиденъ въ чл. 46.

54. Прѣстѫпленията по тоя законъ се сѫдятъ въ градоветѣ при мировитѣ сѫдии, на общо основание, а по селата — отъ общинските сѫдилища. (Вижъ закона за общинските сѫдилища отъ 1 Декемврий 1887 год., утвърденъ на 18 сѫщий мѣсецъ).

55. Съ испълнението на настоящия законъ се натоварва Министрътъ на Финансите.

LXIV.

ЗАКОНЪ

за горитѣ

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 16 Декемврий 1889 год. подъ Н-ро 283, обнародванъ въ Държ. Вѣстн. бр. 61 отъ 17 Мартъ 1890 г.).

ГЛАВА I.

Общи распореждания.

1. Горитѣ въ Княжеството сѫ отъ три категории:
а) частни:
б) общински и
в) държавни.

Частни гори сѫ ония, които съставляватъ собственность на частни или юридически лица.

Общински гори сѫ ония, които сѫ били припознати за такива отъ дрѣвне врѣме (абантико); тѣ не могѫтъ да бѫдѫтъ продавани за общински дългове.

Държввни гори сѫ ония, които съставляватъ собственность на държавата.

2. Всѣка община съобразно съ мѣстоположението ѝ, съ нуждитѣ на населението и условията на поминъкътъ му, е длъжна да отглѣдва и държи въ добро състояние гора най-малко отъ 5 до 20 дюлюми на домакинство. Ония общини, които иматъ по̀-малко отъ това количество, или никакъ нѣматъ гора, длъжни сѫ да посѣятъ такъва или посадятъ недостигътъ най-кѫсно до 5 години слѣдъ стѫпванието на настоящия законъ въ сила.

Опрѣдѣлението размѣра по дюлюмитѣ, които трѣбва

да бѫдѫтъ отгледвани или посѣти отъ всѣка община, се извършва отъ окрѫжнитѣ съвѣти.

„Ония общини и села, които нѣматъ никаква гора, и които сѫ се ползували отъ държавнитѣ, да имъ се отпусне и за напрѣдъ въ тѣхъ горски участъци, пространството на които да не е по-малко отъ 10 хектара на всѣко семейство. По тази норма да се отпуща и на ония села и общини, общинскитѣ гори на които не достига до такова пространство да се допълнятъ отъ правителственнитѣ гори. Това ползувание ще се продължава до израстванието и отглѣдванието на горитѣ, предвидени въ предидущитѣ на той членъ алинеи". (Допълн. спорѣдъ закона отъ 15 дек. 1890 година чл. 1).

3. Въ всѣкой окрѫгъ по распорежданието на Финансовото Министерство *) може да се устрои по една държавна горска разсадна градина (пипиниера), която ще се подьржа и обработва за смѣтка на държавата, подъ надзорътъ и рѫководството на мѣстния горски инспекторъ.

4. При селскитѣ училища, гдѣто е възможно, ще се устроятъ и обдьржатъ отъ общинитѣ по една училищна разсадна градина, която да се обработва отъ ученицитѣ подъ рѫководството на учителя, съгласно съ наставленията на горския и подъ рѫководството на училищния инспекторъ въ окрѫгътъ.

5. Нуждното сѣме за засѣвание гори и за разсаднитѣ градини се доставя отъ правителството.

6. Празднитѣ или полугористи мѣстности, които по положението си иматъ охранително значение (членъ 18) трѣбва да се посѣятъ или досадятъ постепенно съ гори. Ако тѣ съставляватъ частна собственность и притежателитѣ имъ не направятъ това, тѣ се отчуждаватъ отъ общината; ако ли и общината не направи това, отчужда-

---

*) Съ учреждаванието на М-ството на Търговията и Земледѣлието распорежданията по настоящия законъ ставатъ отъ това М-ство.

ватъ се отъ държавата, която и пристжпва къмъ засѣването или досаждането имъ съ гори.

7. Частни земи, находящи се въ вжтрѣшностьта на държавнитѣ гори, могжтъ въ случай на нужда, да се отчужджтъ въ полза на държавата.

8. Опредѣлението на мѣстата, които съгласно чл. 2 трѣбва да се насѣятъ съ гори, означаванието на охранителнитѣ гори, съгласно чл. 18, както и на мѣстноститѣ, имѣющи охранително значение и опредѣлението на подлѣжащитѣ на отчуждение по чл. 7 земи, се извършва отъ една коммиссия, състояща отъ горский инспекторъ, за предсѣдатель, единъ членъ отъ окржжний съвѣтъ, мѣстний кметъ, околийский началникъ, и помощника на финансовия чиновникъ, която за тая цѣль съставлява мотивирани постановления.

Постановленията се считатъ окончателни слѣдъ утвърждението имъ отъ Министерството на Финанситѣ и не подлѣжатъ на обтжжвание предъ сждилищата.

ГЛАВА II.

Горско управление.

9. Общий надзоръ по отглеждванието и експлоатиранието на всички въобще гори въ Княжеството и управлението на държавнитѣ гори принадлѣжжтъ на Финансовото Министерство.

10. Въ всѣкой окржгъ се назначава по единъ горски инспекторъ, а въ случай на нужда и по единъ или повече негови помощници. Горскитѣ инспектори трѣбва да иматъ специялно образование по лѣсоводството.

11. Вардението на държавнитѣ гори става отъ нуждното число горски стражари, назначавани отъ окр. управитель, по предложение отъ горския инспекторъ, а общинскитѣ гори се пазятъ отъ надлѣжнитѣ общини отъ полскитѣ имъ падари; обаче, общинитѣ, ако пожелажтъ, могжтъ да си условятъ и отдѣлно горски стражари. (измѣн. спорѣдъ закона отъ 20 декемврий 1894 година.).

12. Всичкитѣ държавни горски стражари носятъ установената форма и оржжие и при постжпването си на служба даватъ клѣтва, че ще испълняватъ вѣрно длъжностьта си.

Забѣлѣжка. Носението форма и оржжие се позволява и на пазачитѣ на общинскитѣ гори, но слѣдъ предварително разрѣшение отъ окржжния управитель въ споразумение съ горския инспекторъ. (Измѣн. спорѣдъ закона отъ 20 декемврий 1894 год.

13. Правителственнитѣ горски стражари се ползуватъ съ правата на полицейскитѣ стражари относително възнаграждението за прослуженото врѣме и за пенсиитѣ.

14. Обязанноститѣ на служащитѣ по горското управление се опредѣлятъ въ особенъ правилникъ.

ГЛАВА III.

Отглеждване и експлоатиране на горитѣ

15. Отглеждването и експлоатирането на всичкитѣ гори въ Княжеството се извършва по редътъ и начинътъ, опредѣленъ въ слѣдующитѣ членове.

16. Горитѣ трѣбва да се чистятъ отъ падналитѣ дървета, счупенитѣ и гнилитѣ клонове, въ които се завъждатъ и размножаватъ насѣкомитѣ, и да се прореждатъ, сир. да се изсичатъ по слабитѣ дървета въ ония мѣста, гдѣто гората е много гжста, за да може по-скоро да се въздигне.

17. Никой нѣма право да искоренява или въобще да унищожава гори безъ позволението на Финансовото Министерство.

Искореняването на търнацитѣ въ държавнитѣ мѣста става съ разрѣшението на горския инспекторъ, а въ общинскитѣ и частнитѣ — съ разрѣшението на мѣстния кметъ.

18. Подъ особна защита се подвѣждатъ горитѣ и търнацитѣ:

а) които се намиратъ по изложенитѣ на измиване

отъ пороитѣ стръмнини и които служатъ за запазвание работни земи, населени мѣста или пѫтища отъ наводнение или засипвание съ камьне и снѣгове;

б) които обгръщатъ изворитѣ и протоцитѣ на рѣкитѣ;

в) които сѫ на пясъчна почва и сѫ необходими за закрѣпяванието ѝ, и

г) разположенитѣ по брѣговетѣ на морето и голѣмитѣ рѣки, или въ ближнитѣ до тѣхъ равнини и необходими за защита отъ врѣдителнитѣ влияния на вѣтроветѣ и за запазвание почвата отъ измивание и отцѣпвание.

Всичкитѣ тия гори и търнаци се наричатъ охранителни и никога не се искореняватъ или изсичатъ, подъ чието владѣние и да би били.

Забѣлѣжка. Позволява се на добитъка на населението отъ тѣзи села или общини, гдѣто има охранителни гори, да преминаватъ прѣзъ тѣхъ, да го напояватъ отъ водитѣ, находящи се въ тѣхъ, и пасѫтъ. (допълн. спорѣдъ закона отъ 20 декемврий 1894 год.).

19. Вѫтрѣ въ горитѣ, отъ каквато категория и да сѫ тѣ, строго е забранено да се кладе огънъ; но въ случай на голѣма нужда огъня трѣбва да се кладе на безопасни мѣста и послѣ съвършенно да се изгася. Нарушителитѣ се наказватъ съгласно чл. 50.

20. Въ младитѣ държавни и общински гори е запретено да се пуща добитъкъ на паша, при отсѫтствието на пасбища горския инспекторъ е длъженъ да разрѣшава една часть отъ такива гори да се употрѣбяватъ за паша, до гдѣто отрасте другата, но за недораслитѣ охранителни гори, разрѣшение не може по никой начинъ да се дава. (измѣн. спорѣдъ закона отъ 20 декемвр. 1894 год.).

21. Ония лица, които искатъ да пасѫтъ добитъкътъ си въ незабраненитѣ за паша мѣста на държавнитѣ гори, плащатъ на глава едно право, което се опредѣля отъ постоянната коммиссия съ участието на горския инспекторъ; обаче отъ това плащание се освобождаватъ лицата отъ

балканскитѣ мѣста (измѣн. спорѣдъ закона отъ 20 декемврий 1894 год.).

22. Надзора по експлоатиранието на държавнитѣ гори се възлага на правителството, а на общинскитѣ, — на общинитѣ и експлоатиранието става по участъци и при това по начинъ, опредѣленъ въ особенъ правилникъ.

23. Частнитѣ гори могжтъ да се сѣкжтъ било на участъци, било на веднжжъ, слѣдъ предварително съобщение за това на горския инспекторъ и съ условие, че стопанитѣ имъ ще оставятъ гората отново да порасте, като запазятъ издънкитѣ и потрѣбнитѣ за сѣме и сѣнка дървета.

За участъци по-малки отъ единъ дюлюмъ не се съобщава на инспектора.

Слѣдъ експлоатацията на горитѣ отъ иглолистни дървета, стопанитѣ сж длъжни да засѣватъ изсѣченитѣ пространства; ако до три години това тѣ не направятъ, то правителството го извършва за тѣхна смѣтка.

24. Охранителнитѣ гори се сѣкжтъ само по системата на слабото прорѣдяване; до колкото е нуждно за по-успѣшното имъ развитие.

25. Всѣка година горский инспекторъ опредѣля въ държавнитѣ гори границитѣ на мѣстата, въ които ще могжтъ да се сѣкжтъ дърва за горѣние и за строение и въ който ше може да се правятъ въглища, да се рѣжжтъ дъски, да се гори варь и пр., за общинскитѣ гори тази работа се извършва по рѣшението на общинския съвѣтъ, утвърдено отъ окр. управитель, който предварително зима мнѣнието на горския инспекторъ. (Измѣн. спорѣдъ закона отъ 15 декемвр. 1890 год. чл. 3).

Опредѣлението на участъцитѣ за сѣчение трѣбва да се свършва най-кжсно до 1 септенврий въ всичкитѣ държавни и общински гори.

26. Експлоатиранието на държавнитѣ гори въ голѣмъ размѣръ се дава съ публиченъ търгъ.

Сѣчението на дървенъ материялъ въ по-малки размѣри за правение дъски, горѣние, въглища, палиние тухларници и парни воденици, се разрѣшава отъ окржжний

управитель въ споразумение съ горския инспекторъ по цѣнитѣ, показани въ споменжтата въ чл. 35 тарифа.

Сѣчението всѣкакъвъ видъ дървенъ материялъ въ опредѣленитѣ за тъзи цѣль мѣста отъ държавнитѣ гори за удовлетворение нуждитѣ на населението, както и браниeто листье за прехрана на добитъкътъ, се разрѣшава отъ надлѣжнитѣ кметове, като се плаща въ полза на държавата по сжщата тарифа.

27. Отъ общинскитѣ гори могжтъ да сѣкжтъ или бѣржтъ дърва, а сжщо и да бѣржтъ листье само членоветѣ на ония общини, чийто сж горитѣ. Това обаче не може да става безъ позволителни билети отъ кметътъ.

28. Общинскитѣ гори не могжтъ да се даватъ за експлоатиране на прѣдприемачъ било изцѣло, било по части, — и въобще отъ тѣхъ не може да се продава какъвто и да е материялъ въ голѣмъ размѣръ, или ако и въ малки размѣри, но за бичкийници, парни воденици и пр., безъ предварително разрѣшение отъ горский инспекторъ.

29. Бѣлението кори въ държавнитѣ и общиниски гори за лика или за употрѣбление въ обработванието на кожи и пр , се допуска само съ позволението на горский инспекторъ.

30. Въ държавнитѣ и общински гори е свободно да се бержтъ гжби, ягоди, капини и пр. подобни плодове, нъ само денѣ.

31. Сѣчението на иглолистнитѣ дървета, както и бранието прьтие за обрачи и за градение. може да се извършва презъ цѣлата година, а сѣчението на широколистнитѣ започва отъ 15 септемврий и свършва до 15 априлий. До този послѣдния день всичкий извѣстенъ материалъ трѣбва да е изнссенъ вънъ отъ гората.

Забѣлѣжка 1. Сѣчението се позволява безплатно, вънъ отъ срокътъ, само за нуждитѣ на пострадавши отъ пожарь, или наводнение, за частната потрѣба на всѣки земледѣлецъ нуждния матерпалъ за поправяние на колата му и набавяние на всички нуждни земледѣлчески ордия и прибори, за която цѣль на такива се издава нуждното

удостовѣрение отъ надлѣжната община безплатно, възъ основание на което, безъ особенно разрѣшение, най-близската горска власть е длъжна да ги удовлетворява (измѣн. и допълн. спорѣдъ закона отъ 20 декемвр. 1894 год.).

Забѣлѣжка 2. Въ високитѣ планини, гдѣто зимно врѣме е не пристѫпно, горския инспекторъ може да позволи сѣчението и вънъ отъ законний срокъ.

32. Бранието листове за прехрана на добитъкътъ се допуша още прѣзъ мѣсецъ августъ, а въ случай на суша и прѣзъ м. юлий. (Допълн. спорѣдъ закона отъ 15 декемврий 1890 година чл. 4).

33. Възрастнитѣ дървета, за отсичанието на които е дадено позволение, трѣбва да бѫдѫтъ прѣдварително отбѣлѣжени, съгласно инструкциитѣ на горския инспекторъ въ държавнитѣ гори — отъ горския стражаръ, а въ общинскитѣ — отъ лице, назначено отъ общ. управление.

ГЛАВА IV

Берий

34. За дървата и материяла, които са сѣкѫтъ или бератъ въ държавнитѣ гори, плаща се за въ полза на държавата, едно даждие споредъ тарифитѣ, изработени отъ постояннитѣ коммиссии, а отъ общинскитѣ, за въ полза на общината, споредъ постановлението на общинский съвѣтъ, не повече отъ 10 % отъ стойностьта на материяла.

За изработения материалъ отъ частнитѣ и общински гори, който се откарва за проданъ, се плаща едно даждие въ размѣръ 10 % отъ стойностьта на материяла, за въ полза на държавата. Отъ това даждие се исключаватъ ония дървета и материали, които стопанитѣ имъ сѣкѫтъ за своя потрѣба. (Измѣн, спорѣдъ зак. отъ 15 дек. 1890 год. чл. 5).

35. Цѣнитѣ, по които ще се пресмѣта стойностьта на материялътъ отъ тритѣ категории гори, се опредѣлятъ по тарифи, съставени отъ надлѣжнитѣ постоянни коммисии подъ предсѣдателството на окрѫжния управитель и съ участието на финансовий чиновникъ и горский инспекторъ

Тарифитѣ влизатъ въ сила слѣдъ утвърждението имъ отъ Министерството на Финанситѣ.

Опредѣлянието на цѣнитѣ става възъ основание на пазарнитѣ цѣни, като се спаднатъ разноскитѣ за сѣчението и за транспорта на материялътъ отъ гората до пазарътъ.

36. На сиромашкитѣ сѣмейства се даватъ безплатно позволителни за брание и сѣчение дърва въ държавнитѣ и общински гори за своя домашна нужда.

37. На прѣселенцитѣ се позволява да сѣкжтъ отъ държавнитѣ гори дървенъ материялъ за постройка на жилищата имъ и дърва за горѣние даромъ само за първитѣ три години. Това позволение се дава отъ окржжния управитель въ споразумѣние съ горския инспекторъ.

38. На общини, въ горитѣ на които не се намира строителенъ материялъ, се дозволява да сѣкжтъ такъвъ даромъ отъ държавнитѣ гори за построявание черкви, джамии, мостове, училища, кладенци и земледѣлчески оржждия за своя потрѣба. Позволенията въ такива случаи се даватъ по начинътъ, предвиденъ въ предидущия членъ. (измѣн. спорѣдъ закона отъ 15 декемвр. 1890 год. чл. 6).

39. За всѣко нарушение се съставлява актъ отъ кметътъ и неговия замѣстникъ на общината, въ района на която е открито нарушението, съвмѣстно съ длъжностното лице по горската часть, което е открило нарушението, който се приподписва най-малко поне отъ едно лице.

Забѣлѣжка I. Горскитѣ, полицейскитѣ и митничарскитѣ стражари, както и всички други длъжностни лица, се приематъ за свидѣтели на равно съ частнитѣ лица.

Забѣлѣжка II. Актоветѣ, които не сж направени съобразно съ прѣдписанието на горния членъ, не могжтъ да се считатъ дѣйствителни (допълн. спорѣдъ закона отъ 20 декемвр. 1894 год.).

Съставенитѣ по такъвъ начинъ актове се испращатъ най-късно до десеть дена отъ съставянието имъ на надлѣжния околийски началникъ или окржженъ управитель, който незабавно ги прѣпраща на надлѣжния мировий сждия, ако глобата не надминава неговата компетентность,

или надлѣжния сѫдъ, за наказание на виновнитѣ по предвиденитѣ въ законътъ глоба и обезщетение, пунктъ 4. (измѣн. споредъ закона отъ 20 декемвр. 1890 год.).

Забѣлѣжка. Дѣлата за горитѣ се подчиняватъ на общитѣ законоположения относително сроковетѣ на обявлението имъ; обаче сѫдилищата сѫ длъжни да имъ даватъ предпочитаемъ ходъ отъ другитѣ дѣла. (Измѣн. спорѣдъ закона отъ 20 декемврий 1890 год.).

Присѫдата на окрѫжния сѫдъ може да бѫде обтѫжена предъ Върховния Кассационенъ сѫдъ въ двѣ недѣленъ срокъ отъ деньтъ на издаванието ѝ въ окончателна форма.

Върховния Кассационенъ Сѫдъ разглѣдва дѣлото въ двумѣсеченъ срокъ слѣдъ постѫпванието му.

Окончателнитѣ присѫди на окр. сѫдилища, съ които се налага глоба до сто лева включително не подлѣжатъ на кассация прѣдъ Върх. Кассац. Сѫдъ (допълн. спорѣдъ закона отъ 11 февруарий 1896 год.).

40. Актоветѣ по нарушение закона за горитѣ служатъ за доказателство прѣдъ сѫдилищата, обаче на заинтересованата страна не се запрѣщава да доказва тѣхната невѣрность и недѣйствителность съ всичкитѣ допустими отъ закона срѣдства. (Измѣн. спорѣдъ закона отъ 20 Декемврий 1894 год.).

41. Стражаритѣ на държавнитѣ и общински гори, както и пазачитѣ на частнитѣ, когато уловятъ нѣкой нарушитель на настоящий законъ, задържатъ брадвата (сѣкирата), триона, дървата и другитѣ вещественни доказтелства по нарушението, освѣнъ добитъка и колата и ги прѣдаватъ на ближайшитѣ полицейски или общински власти за съставяние надлежния актъ, ако такъвъ не е билъ съставенъ отъ стражаритѣ.

42. Кметътъ, а заедно съ него и горскитѣ стражари иматъ право да влизатъ въ двороветѣ, фабрикитѣ, бичкийницитѣ, парнитѣ воденици и пр. гдѣто подозрѣватъ, че има крадени дърва, дъски и пр. отъ държавнитѣ или общински гори и, ако подозрѣнието имъ се окаже вѣрно,

конфискуватъ крадения материялъ и съставляватъ надлежния актъ.

43. Длъжностнитѣ лица, отъ което вѣдомство и да били тѣ, ако би прѣнебрегнали или отказали да испълнятъ възложенитѣ имъ отъ настоящий законъ обязанности, относително прѣслѣдванието на нарушенията, наказватъ се, съ постановление отъ Министерството на Финанситѣ, съ глоба въ троенъ размѣръ отъ онази, на която подлежи нарушительтъ, и сѫщеврѣменно се осѫждатъ да заплатятъ причиненитѣ отъ послѣдний повреди.

44. За неприлагание въ дѣйствие распорежданията по бериитѣ. кметоветѣ се наказватъ по сѫщия редъ съ глоба отъ 20—50 лева.

45. Ония общини, които не посѣятъ или не досадятъ, съгласно чл. 2 необходимото пространство гори до истичанието на 5 годишния срокъ, наказватъ се съ глоба отъ 50—500 лева; ако и слѣдъ този срокъ до 3 години не направятъ това, горитѣ се посѣватъ и посаждатъ отъ правителството за тѣхна смѣтка.

46. Ония общини, които не отгледватъ сѫществующитѣ гори, не ги сѣкѫтъ по участъци и въобще не пазятъ предписанията на настоящий законъ, наказватъ се съ глоба отъ 20—200 лева.

Притежателитѣ на частни гори за неиспълнение условията, предвидени въ чл. 23 при експлоатирание на горитѣ си, наказватъ се съ глоба до 50 лева на увратъ по присѫда отъ компетентнитѣ сѫдилища (допълн. спорѣдъ закона отъ 15 дек. 1890 год. чл. 7 и зак. отъ 20 декемвр. 1894 година.).

47. Общинитѣ, които въ случай на пожарь въ близосѣдна гора се откажатъ да идатъ да го гасятъ, наказватъ се съ глоба отъ 50—500 лева, ако ли се откажатъ по единични личности, тѣ се наказватъ съ глоба отъ 5—20 лева.

Забѣлѣжка. Когато нѣкой при гасянието на пожара потърпи тѣлесно повреждание, та стане неспособенъ за работа или изгуби животътъ си, такъвъ или сѣмейст-

вото му се ползуватъ съ правото за пенсия, която се предвижда въ законътъ за пенсиитѣ на полицейскитѣ стражари.

48. Който безъ позволение искорени гора отъ каквато и да било категория, осжжда се на глоба отъ 20—50 лева на увратъ за въ полза на хазната независимо отъ обезщетенията и се задължава въ продължение на три години изново да засади искорененото мѣсто. Ако гората е отъ охранителнитѣ (чл. 18), глобата се удоява. Въ случай, че виновния не испълни това въ опредѣления срокъ, засаждането се извършва за негова смѣтка отъ правителството (допълн. спорѣдъ закона отъ 15 дек. 1890 г. чл. 8).

Забѣлѣжка. Подъ думата гора се разбира отредените правителственни и общински гори, но никакъ не и корененето търнаци и отдѣлни дървета и шубраци израстнали изъ нивитѣ или ливадитѣ (допълн. спорѣдъ закона отъ 20 декемврий 1894 год.

49. Който безъ разрѣшение отъ Финансовото Министерство устрои въ държавна или общинска гора, фабрика за дъски (бичкийница) или фабрика съ парни машини, или дѣла дървета въ гората, осжжда се да вдигне построеното, да очисти мѣстото и да заплати обезщетението за поврѣдитѣ, като сжщеврѣменно се глобява съ 20—200 л. Ако ли той е направилъ това съ разрѣшение, но употрѣбява дърва или материялъ не отъ своя или чужда собственна гора, а отъ държавна или общинска безъ позволение, било като сѣче или бере дървата самъ, било като ги прекупува отъ жителитѣ, осжжда се по сжщий начинъ, както и въ първий случай.

На сжщото наказание се осжждатъ ония, които построяватъ кжшли въ държавни гори безъ позволението на горския инспекторъ, а въ общинскитѣ — на общинския кметъ.

50. Който наклади огънь вжтрѣ въ гората безъ извънредна нужда или въ опасни за запалване мѣста, наказва се съ глоба отъ 10—20 лева.

Ако огъньтъ е билъ накладенъ за горѣние вжглища

въ мѣста, които не сж опредѣлени за тази цѣль, глобата се налага въ размѣръ на 20—100 лева.

51. Който безъ позволение сѣче дърва или бѣли кори, а сжщо, който сѣче, ако и съ позволение, но други дървета, а не опия, които сж показани, или пъкъ сѣче въ неопредѣленитѣ мѣста за сѣчение или повреди по какъвто и да е начинъ дърветата, осжжда се да заплати причинената повреда и една глоба въ двоенъ размѣръ отъ стойностьта й; ако ли сѣчението е станало презъ забраненото врѣме, глобата се налага въ троенъ размѣръ.

Който избѣгва отъ да плати предвиденото въ чл. 34 даждие за отсѣчения дървенъ материялъ наказва се като за да го е отсѣкълъ безъ позволение (допълн. спор. закона отъ 15 декемвр. 1890 год. чл. 9).

Забѣлѣжка. Отъ това наказание се освобождаватъ: лицата, които претърпятъ въ гората или по пжтътъ, нѣкое нещастие, като счупване на кола и пр. тѣ сж свободни да отсѣкжтъ потрѣбното дърво.

Ако сѣченитѣ дървета сж отъ охранителнитѣ гори, или отъ оставенитѣ за сѣме и сѣнка дървета, нарушителитѣ се осжждатъ на глоба отъ 5—50 лева и да заплатятъ стойностьта на причинената повреда.

Когато предвиденитѣ въ настоящия членъ нарушения сж извършени презъ нощно врѣме, наказанието въ всѣки отдѣленъ случай се удоява.

52. Който пуща добитъкъ на паша въ забраненитѣ мѣста на гората, плаща въ полза на владѣтельтъ причиненитѣ му загуби и то, ако за това е послѣдвало заявление отъ стопанинътъ на гората до надлѣжния сждъ (измѣн. спорѣдъ закона отъ 20 декемвр. 1894 год.).

53. Ако нѣкой до опредѣлений за сѣчение срокъ не вдигне отъ държавната гора отсѣчения съ позволение материялъ, послѣдний се взема въ полза на държавата, освѣнъ, ако не е билъ изнесенъ по непреодолими препятствия.

54. Който поврежда открититѣ горски пжтища, отваря нови, разваля прѣградитѣ на закрититѣ пжтища, по-

врежда поставенитѣ по горитѣ таблици или знакове, наказва се съ глоба отъ 5—50 лева.

55. За нарушение на горскитѣ граници съ разваляние или премѣстване горскитѣ погранични знакова, виновнитѣ се наказватъ съ глоба отъ 20—200 лева и се осѫждатъ да заплатятъ причииенитѣ повреди.

56. При опредѣление повредитѣ по настоящий законъ се взима за основа стойностьта на дърветата споредъ изработената съгласно чл. 35 тарифа.

Стойностьта на повредата се дава на владѣтеля на гората.

57. Всичкитѣ въ настоящий законъ глоби и обезщетения, както и израсходванитѣ отъ правителството за смѣтка на общинитѣ или частнитѣ лица сумми по чл. чл. 45 и 48 се събиратъ по административенъ редъ.

58. Нарушенията на настоящий законъ не се прѣслѣдватъ, ако въ разстояние на 6 мѣсеци отъ деньтъ на извършванието имъ не бѫдѫтъ констатирани съ актове, освѣнъ умишленното подпалвание и предвиденитѣ въ чл. чл, 48 и 49 случаи.

59. Съ настоящий законъ се отмѣнява законътъ за горитѣ отъ 28 декемврий 1883 год., както и протоколитѣ и рѣшенията на коммиссиитѣ по привеждание въ испълнение на чл. чл. 15 и 16 отъ сѫщия законъ. (допълн. спорѣдъ закона отъ 15 декемврий 1890 год. чл. 10).

LXV.

ЗАКОНЪ

за топлитѣ и студенитѣ минерални води.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 29-й Ноемврий 1891 год. подъ Н-ро 183, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“, брой 274, отъ 13 Декемврий сѫщата година).

Глава 1.

за управлението, надзора и запазванието на изворитѣ.

1. Всичкитѣ познати днесь минерални топли и студени води сѫ държавенъ имотъ и се управляватъ съгласно тоя законъ.

2. Минералнитѣ води, които би се появили за напредъ въ държавни и общински земи, съставятъ тоже държавни имоти; ония, които би се явили въ частни имоти ще принадлежатъ на законния стопанинъ на частния имотъ.

3, Въ случай, че нѣкой изнамѣри минераленъ изворъ въ района на нѣкоя държавна, или общинска территория, ако пожелае, той може да получи концесия за неговото експлоатирание.

4. Грижата за правилното ползувание отъ минералнитѣ води, както и надзора за тѣхното експлоатирание принадлежи на Финансовото Министерство*).

5. Предъ видъ на грижитѣ, които столичното управление взема за ползувание населението отъ Софийскитѣ минерални води и на жъртвитѣ, които то е проектирало да направи за устройството на удобни помѣщения, държавата

*) Съ учреждаванието на М-ството на Търговията и Земледѣлието распорежданията по настоящия законъ ставатъ отъ това М-ство.

отстжпва на града София вѣчното ползувание отъ казанитѣ минерални води.

6, Сжщо тъй по законодателенъ редъ ще се отстжпятъ врѣменно или на вѣчни врѣмена минералнитѣ извори, които се намиратъ въ территорията на ония общини или окржзи, които заявятъ въ разстояние на двѣ години отъ деньтъ на издаването настоящия законъ, че се задължаватъ да пренесжтъ въ разстояние на три години най-много нуждниттѣ материални жьртви за построяванието на добри и хигиенически помѣщения и за расхубавяванието на околностьта, както и за тѣхното правилно експлоатирание.

7, Ония минерални води, за които общинскитѣ и окржжнитѣ съвѣти не заявятъ въ горѣказанния срокъ, за да поискатъ тѣхното експлоатирание, се даватъ на частни лица съ концессия.

8. Министерството на Финанситѣ ще изработи образци за бани и помѣщения за разнитѣ минерални води въ страната и чрѣзъ търгъ ще отстжпи, за врѣме отъ 10 до 30 години, експлоатирание на тия води на ония предприемачи, които, като се задължатъ да извършатъ въ опредѣленъ срокъ показанитѣ постройки, приематъ най-сгоднитѣ условия за съкровището.

9. Въ околностьта на тия мѣстности не се запрѣщава и на частни лица да строятъ на сббственнитѣ си мѣста хотели и гостилници, които стоятъ подъ надзора на мѣстнитѣ окржжни хигиенически съвѣти.

10. Ония минерални води, за експлоатирането, на които не се явятъ предприемачи и които се посѣщаватъ отъ населението, ще се експлоатиратъ отъ държавата и въ разстояние на 10 години отъ сега, тѣхния доходъ ще се употрѣбява за расхубавяванието на помѣщенията и мѣстностьта.

11. За запазвание на водитѣ опредѣля се единъ ра-

диусъ отъ 1000 метра, около всѣкой минераленъ изворъ, който се обяви отъ обществена полза.

12. Никой не може да копае, сондира, да прави подземни работи, или други постройки въ една окрѫжность съ радиусъ отъ 1000 метра, около нѣкой минераленъ изворъ, отъ обща полза, безъ предварително разрѣшение отъ администрацията по минитѣ.

13. Ако слѣдъ почванието не работитѣ, за които има предварително разрѣшение, се укаже, че изворитѣ се поврѣждатъ, тѣ могѫтъ да се запрѣтятъ отъ ново съ приказъ отъ окрѫжния управитель, подтвърденъ отъ послѣ отъ Министра на Финанситѣ.

14. Когато сѫщитѣ работи се предприематъ вънъ отъ радиуса и се укажатъ врѣдителни за изворитѣ и разширочението на радиуса стане необходимо нуждно,—окрѫжния управитель може да изиска приврѣменно спиране на работитѣ, до като се вематъ и приспособятъ нужднитѣ мѣрки, като се отнесе за тази цѣль до Министра на Финанситѣ.

15. Никой не може да запуши, развали или измѣни течението на минералнитѣ извори, били тѣ държавни, общински или частни, нито да докара въ тѣхъ друга вода, нито да издигне върху тѣхъ или до тѣхъ каквато и да е постройка, която може да развали течението и качеството на водата или да смали количеството ѝ.

16. Както за редътъ на експлоатиранието на водитѣ, така и за постройкитѣ съ принадлежноститѣ имъ въ хигиеническо отношение, предприятията има да съблюдаватъ правилата, които за тая цѣль нарочно ще се издадѫтъ отъ Гражданската Санитарна Дирекция.

Глава 2.

Наказателни распореждания и специални постановления.

17. Извършванието, безъ предварително разрѣшение въ окрѫжността на радиуса на нѣкои работи споменѫти

въ чл. 12, почванието отъ ново работи запрѣтени, или спрѣни по силата на чл. чл. 13 и 14, по административенъ начинъ се наказватъ съ едана глоба отъ 50 до 500 лева.

18. Нарушителитѣ на чл. 15 се заставятъ по сѫдебенъ редъ да вдигнатъ за своя смѣтка, извършенитѣ работи.

19. Нарушенията на настоящия законъ се констатиратъ съ актъ, съставенъ, както отъ полицията, така и отъ администрацията по минитѣ и се предаватъ веднага на сѫдилището.

20. Настоящия законъ отмѣнява всичкитѣ до сега издадени законо-положения, относящи се до топлитѣ и студенитѣ минерални води.

LXVI.

ЗАКОНЪ

за минитѣ (рудницитѣ).

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 12 Декемврий 1891 год. подъ Н-ро 199, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ", брой 280 отъ 21-й Декемврий сѫщата година.)

ДѢЛЪ I.

Общи постановления.

1. Ископаемитѣ вещества, гдѣто и да се намѣрятъ, се считатъ собственность на държавата.

2. Въ отношение на дирението и разработванието имъ, тѣ се подраздѣлятъ на *мини (рудници) и карриери*.

3. Въ категерията на минитѣ влизатъ ископаемитѣ вещества, отъ които може да се получи: злато, платина, срѣбро, живакъ, калай, кобалтъ, никелъ, медъ (бакъръ), олово, цинкъ, хромъ, манганъ, желѣзо, антимонъ и други металически веществo; арсеникъ, сѣра (тяфъ, кюкюртъ), стипца, каменна соль заедно съ соленитѣ извори и други соли, които се намиратъ въ нея; всѣкакъвъ видъ каменни въглища, графитъ, катранъ, петролеумъ и др. подобни; борна киселина и съединенията ѝ; и всѣкакъвъ видъ скѫпоцѣнни камьни.

4. Карриеритѣ объематъ: желѣзнитѣ пирити, минералнитѣ бои, варний фосфатъ, гипсътъ, торфътъ, старитѣ сгури, камьнитѣ (за постройка, за постилание, за украшение, воденични, литографни и др., които се употрѣбяватъ

въ индустрията), плочитѣ, тебеширътъ, пѣсъкътъ, чакълътъ и пр.

5. Съмнѣнието, което може да се породи върху класификацията на нѣкое ископаемо вещество, се разрѣшава отъ Министра на Финанситѣ*), като вземе мнѣнието на администрацията по рудницитѣ.

6. Правото за дирение, или правото за експлоатирание се получава съгласно постановленията на настоящия законъ. Тѣзи права се простиратъ по вертикална посока на произволна дълбочина подъ повръхностьта.

Различни лица могѫтъ да получаватъ право да експлоатиратъ въ едно и сѫщо мѣсто, разни ископаени вещества.

7. Събиранието злато отъ рѣчиия пѣсъкъ не се счита за дирение и експлоатирание мини. То става съ позволението на окрѫжния управитель, като се плаща годишно по 5 лева патентъ на лице и окрѫжие.

8. Постановленията на настоящий законъ не ограничаватъ въ нищо правата на правителството върху сольта, която може да бѫде прѣдмѣтъ на особенъ законъ.

Карриеритѣ и минералнитѣ води не съставляватъ прѣдмѣтъ на настоящия законъ.

ДѢЛЪ II.

Глава 1.

За дирението на минитѣ (рудницитѣ).

9. Никой не може да прави раскопки, сондажи, галерии, кладенци и пр. съ цѣль да открие мини, било въ свои, било въ чужди земи безъ позволително за дирение.

10. Въ просбата за позволително се означава: а) името и прѣзимето, занаятието и мѣстожителството на просителя; б) мѣстото, гдѣто ще става дирението.

Просбата трѣбва да бѫде придужена отъ свидѣтелство за честность, издадено отъ мѣстното кмѣтство. Освѣнъ това, дирящия дава гаранция, съ която отговаря за повр ѣдитѣ, които работитѣ му би причинили.

---

*) Съ учреждаванието на М-ството на Търговията и Земледѣлието распорежданията по настоящия законъ ставатъ отъ това М-ство.

11. Позволително се дава за срокъ отъ една година; но този срокъ може да бѫде продълженъ отъ Министра на Финанситѣ, по прѣдложение на администрацията по минитѣ (рудницитѣ).

12. Позволителното не дава право за дирение само на едно лице, — и други лица — могѫтъ да получатъ това право за сѫщитѣископаеми вещества въ сѫщото мѣсто.

Исключително право за дирение на едно, или нѣколко ископаеми вещества въ едно извѣстно мѣсто, се дава само за *запазенъ периметръ*,

13. Запазения периметръ може да има каквато и да е геометрическа форма, съ повърхность максимумъ отъ 800 хектара.

14. Право за дирение въ запазенъ периметръ може да получи този, който първий даде заявление за това.

Въ заявлението трѣбва да се означи: пространството на запазений периметръ, формата на геометрическата му фигура и ископаемото вещество.

Дирящия въ запазенъ периметръ прѣдплаща ежегодно на държавното съкровище по 0,10 л. на хектаръ върху пространството на запазений периметръ.

Забѣлѣжка. Ако заявителя не е снабденъ съ прѣдварително позволително за дирение, трѣбва едноврѣменно да се съобрази съ чл. 10.

15. Правото за дирение въ запазенъ периметръ начева да тече отъ деня и часа на подаванието заявлението.

Въ продължение на недѣля, слѣдъ подаванието заявлението, дирящия трѣбва да постави на всѣкѫдѣ, гдѣто се укаже за нуждно, въ периметра и по границитѣ му отличителнитѣ знакове на запазения периметръ.

16. Ако нѣколко заявления за дирение въ запазенъ периметръ се подадѫтъ едноврѣменно и периметритѣ се покриватъ изцѣло или отчасти, покрититѣ части се даватъ изобщо на просителитѣ, ако тѣ не се спогодятъ помежду си.

17. Дирящия не може да получи единъ вторъ запазенъ периметръ за сѫщото ископаемо вещество на разсто-

яние по-малко отъ 5 километра, между двѣтѣ най-близки точки на периметритѣ.

18. Работитѣ въ запазенъ периметръ трѣбва да почнатъ въ продължение на шесть мѣсеца отъ деньтъ на заявлението и да не се прѣкъсватъ въ продължение на повече отъ шесть мѣсеца; въ противенъ случай, запазения периметръ може да се отнеме.

19. Срока за дирение въ запазенъ периметръ е отъ двѣ години, въ продължение на който диряща трѣбва да поиска концессия.

Въ противенъ случай той губи правото си върху запазения периметръ и Министерството на Финанситѣ рѣшава, като вземе мнѣнието на администрацията по минитѣ, дали периметра ще се задържи за държавата, или ще може отново да бѫде завзетъ.

20. Подъ здания и 50 метра около тѣхъ, а сѫщо въ дворове и градини (бахчии), дирението може да стане само съ предварително съгласие на заинтересования стопанинъ.

Въ особенно важни случаи то може да стане и въпрѣки съгласието на стопанина, по разрѣшение отъ Министра на Финанситѣ.

21. Освѣнъ въ случая, прѣдвиденъ въ чл. 20 ал. I-ва, всѣкой стопанинъ е длъженъ да позволи дирението въ своитѣ земи, а ако се откаже, завземанието на земитѣ става съгласно чл. чл. 52 и 54.

22. Въ периметра на една сѫществующа вече концессия, друго лице може да дири само онияископаеми вещества, върху които концессионера не е получилъ право.

23. Дирящия може да располага съ изваденитѣ ископаеми вещества, като плаща съразмѣрнитѣ берии, съ които сѫ обложени концесиитѣ (членъ 47).

Глава 2.

За получванието концессии.

24. Правото за експлоатиране ископаеми вещества

отъ категорията на минитѣ се дава съ концессия по особенна за това просба.

25. Въ просбата се означава: а) името и прѣзимето, поданство, мѣстожителство и занятието на просителя; б) названието на ископаемото вещество; в) мѣстото на откритието; г) названието, което ще носи концессията; д) положението и пространството на мѣстото въ хектари.

Ако концессията се иска вслѣдствие на дирение въ запазенъ периметръ, трѣбва да се упомене и това обстоятелство.

Единъ образецъ отъ ископаемото вещество, за което се иска концессията, трѣбва да придружава прошението.

Ако нѣкои отъ тия данни липсуватъ, просителя трѣбва да ги допълни въ продължение на 30 дни, Въ противенъ случай, прозбата му остава безъ послѣдствие.

26. Дирящия въ запазенъ периметръ, има прѣдпочтително право на концессия въ периметра. Другъ може да го поиска, само ако привилегирований дирящий се откаже отъ него, или не упражни правото си прѣзъ даденото му врѣне (чл. 19)

27. Въ другитѣ случаи, предпочтение се дава на първия проситель.

Ако нѣколко просби сѫ дадени едновремѣнно и ако просителитѣ не се споразумѣятъ помежду си, концессията се отстѫпва изобщо на всичкитѣ просители.

28. Просительтъ трѣбва да прѣдстави единъ планъ за повърхностьта въ двоенъ екземпляръ, въ който да сѫ указани ясно: мѣстото на откритието и отличителнитѣ бѣлѣзи на мѣстностьта.

Мащаба на плана се опредѣля отъ Министра на Финанситѣ.

Този планъ може да се приложи при просбата, или да се представи отъ послѣ, но най-късно, една седмица прѣди специалната провѣрка (чл. 32); въ противенъ случай, просбата на концессията остава безъ послѣдствие.

29. Повърхностьта, върху която се иска концессия,

трѣбва да има форма на правожгълникъ, минимумъ отъ 24 хектара и максимумъ отъ 500 хектара.

Малката страна на правожгълника не може да бжде по-кратка отъ четвъртината на голѣмата.

Тази форма на мѣстото е задължителна за всичкитѣ просители; но ако се констатира по мѣстнитѣ условия, друга по-удобна, може, съ съгласието на просителя, да се допусне измѣнение.

30. при всичко, че дирението извънъ прѣдѣлитѣ на позволеното мѣсто (чл. 10) е забранено, исканата концессия може дъ излиза отъ тия прѣдѣли стига точката, въ която се е открило ископаемото вещество, да пада въ правожгълника. Но концессията не може да се простира върху часть отъ съсѣденъ запазенъ периметръ, безъ съгласието на диращия въ него.

31. Концессия се дава само когато се констатира, че ископаемото вещество въ указаното мѣсто (чл. 25 *в)*, е достатъчно изслѣдвано, за да може да се експлоатира успѣшно.

32. Концессия не може да се отстжпи прѣди специална провѣрка на мѣстото съ цѣль:

а) да се констатира сжществуванието и експлоатаемостьта на откритото ископаемо вещество (чл. 31);

б) да се види дали искания правожгълникъ може съ, или безъ измѣнение, да се отстжпи на просителя, безъ да се докачатъ по-прѣдишни получени права, както и правата на диращитѣ въ запазенъ периметръ (чл. 30);

в) да се разглѣда всичко, което се отнася до интереса на публиката и до стопанитѣ на повьрхностьта;

г) да се провѣри плана и въ случай на нужда да се допълни и поправи.

33. Специалната провѣрка се обявява ò-врѣме, съ указание на по-главнитѣ точки на исканото подъ концессия мѣсто.

Въ продължение на двѣ недѣли, слѣдъ явяванието за специялна провѣрка, просителя на концессията, както и всѣкой заинтересованъ, могжтъ да изискватъ, щото двама

незаинтересовани експерти да присѫтствуватъ при провѣрката.

Тия експерти се избиратъ отъ администрацията по минитѣ.

Специалната провѣрка се извършва въ назначения день и на разноски на просителя.

34. Заявления по поводъ отдаванието на концессията сѫ приемливи само въ продължение на два мѣсеца отъ деньтъ на специалната провѣрка. Тѣ се разглѣждатъ отъ нарочно назначена отъ Министра на Финанситѣ коммиссия.

35. Отстѫпванието на концессията става съ одобрението на Министерский Съвѣтъ и за 99 години.

36. Отхвърлянието на просбата, на основание чл. 31, лишава просителя отъ привилегията, която му дава чл. 27.

37. Най-късно до една година слѣдъ отстѫпванието на концессията, границитѣ ѝ трѣбва да бѫдѫтъ означени на повърхностьта, съгласно условията на концессията.

38. Отдаванието въ концессия държавнитѣ каменновѫглищни мини, находящи се въ: Владайско-Мошинско-Пернинската котловина (Софийска, Радомирска, Брѣзникска околии); въ Бобовъ-Долската котловина (Дупничка околия), и при Бѣлно-врьхъ въ Трѣвненский балканъ (Търновский окрѫгъ), както и срѣбро-оловнитѣ и меднитѣ рудници около с. Лакавица (Рупчоска околия), става съгласно закона за публичнитѣ търгове, чрѣзъ тайно наддавание, освѣнъ ако държавата ги експлоатира сама.

Сѫщо става и съ минитѣ, които за напрѣдъ бѫдѫтъ открити отъ самата държава.

Глава 3.

За характера на концесситѣ.

39. Който взема една мина чрѣзъ концессия, придобива върху нея право, до истичание на срока, да я располага, отчуждава и прѣхвърля, съгласно общитѣ закони за недвижимитѣ имущества, съ исключение на прѣдвиденитѣ въ настоящия законъ ограничения.

40. Зданията, машинитѣ, кладенцитѣ, галериитѣ, локомотивитѣ, вагонитѣ, коньетѣ, сѣчивата, инструментитѣ и приборитѣ, които служатъ собственно за експлоатацията, съставляватъ нераздѣлна принадлѣжность на мината и се считатъ за недвижимости.

Не се считатъ за такива: изваденитѣ ископаеми вещества, нуждгитѣ за прѣнасянието имъ животни и приспособления и складоветѣ за запасъ отъ разни материяли и предмѣти.

41. Една мина не може да бѫде продадена на части, нито материялно раздѣлена, безъ позволението на Министра на Финанситѣ.

За отстѫпванието ѝ изцѣло другиму, се съобщава на надлѣжната власть.

42. Съединение на двѣ или повече мини може да стане, ако, слѣдъ заявлението отъ странитѣ за това до Министра на Финанситѣ, не е послѣдвалъ отказъ въ продължение на три мѣсеца отъ приеманието на заявлението.

Ако съединението е станало безъ заявление, или въпрѣки отказа, то се счита за недѣйствително, и може да даде поводъ за отнемание на концессиитѣ.

43. Концесионера на едно вещество има прѣдпочтително право да получи концессията на други вещества, които, по мнѣнието на администрацията по минитѣ, се намиратъ съ него въ такова смѣшение, щото не могѫтъ да се експлоатиратъ отдѣлно; но, въ такъвъ случай, концессионера плаща за новото ископаемо вещество само съразмѣрната берия.

44. Концессионера или неговия прѣдставитель, е дълженъ да избере мѣстожителството си въ окрѫжието, въ което се намира мината.

45. Концессионера е дълженъ да яви за започванието на експлоатацията поне единъ мѣсецъ напрѣдъ.

46. Ако концессионера прѣкъсне, или намали експлоатацията на мината, или чрѣзмѣрно увеличи продажнитѣ цѣни на изваденитѣ вещества, така щото, да се застрашаватъ интереситѣ на страната, или нуждитѣ на кон-

соматоритѣ, Министра на Финанситѣ може да му прѣдложи особенни условия по експлоатацията и цѣнитѣ.

Разногласията, които би се появили, се разрѣшаватъ прѣзъ арбитражъ.

Въ случай, че концессионера не се съгласи съ рѣшението на арбитритѣ, Министра на Финанситѣ се распорежда за отнеманието на концессията по административенъ редъ.

Глава 4.

За налозитѣ върху минитѣ.

47. Всѣкой концессионѣръ е длъженъ да плаща ежегодно на държавното съкровище една *постоянна* и друга *сѫразмѣрна* берия.

Постоянната берня се исчислява за всѣки хектаръ по три (3) л. за вѫглищни и желѣзни мини и по четири (4) лева за всичкитѣ други мини,

Въ случай на нѣколко концессии въ едно и сѫщо пространство, тази берия се взема отдѣлно за всѣка мина. Исключение става въ случая, прѣдвиденъ въ чл. 43.

Сѫразмѣрната берия се опредѣля въ условието на концессията, максимумъ по 5% отъ чистия доходъ (печалбата).

Забѣлѣжка. Въ каменно-вѫглищнитѣ мини, вѫглищата, израсходвани собственно за експлоатацията, се освобождаватъ отъ сѫразмѣрната берия.

48. Постоянната берия се плаща въ прѣдплата; сѫразмѣрната се плаща на всѣки шесть (6) мѣсеци.

49. Ако концессионера не заплати бериитѣ на срока, администрацията му напомня. Ако и три мѣсеца слѣдъ това напомнюване не ги заплати, концессията се отнема по административенъ редъ.

Глава 5.

За отношенията на концессионеритѣ спрямо трети лица.

50. Безъ формалното съгласие на стопанина, не може

да се отваря кладенецъ или галерия на разстояние по малко отъ 50 метра отъ едно жилище. Обаче, това разстояние може да бѫде намалено споредъ случая и нуждата.

51. Въ границата на отстѫпеното съ концесията мѣсто, концесионера има право, срѣщу възнаграждение, даземе мѣстата, които споредъ администрацията по минитѣ, сѫ необходими за нѣкоя отъ слѣдующитѣ цѣли: за водение работитѣ на експлоатацията; за самитѣ подземни работи; за складове и приспособления; за натоварвание; за шоссета, желѣзни пѫтища и канали; за машини, водопроводи и резервоари за вода; за работи за помощь; за постройки върху кладенци и други постройки и работи на открито небе, предназначени за експлоатацията; за постройки необходими за прѣчиствание на извадenитѣ вещества.

Забѣлѣжка. Работи за помощь се считатъ тѣзи, които сѫ нужди за провѣряване на минитѣ, или истичание на водитѣ, или иматъ за цѣль да улеснятъ експлоатацията (кладенци и галерии за изваждание),

52. Ако мѣстата въ границитѣ на концесията сѫ държавни, или такива, които държавата управлява, концессионера се обръща за завземанието имъ до администрацията.

Ако тѣзи мѣста принадлежатъ на частни лица и концессионера не може да се споразумѣе съ стопанитѣ имъ, той се обръща до администрацията, която се распорѣжда за завземанието имъ по административенъ начинъ, ако намѣри това за необходимо.

53. Противъ распорѣжданията на администрацията за завземание на мѣста по настоящия законъ, както и за намаляванието разстоянията по чл. 50, оплаквания прѣдъ сѫдилищата не се допускатъ, но се прѣдоставя право на заинтересований да дири направо отъ концесионера, по взаимно съгласие, или чрѣзъ сѫдъ, обезщетенията и загубитѣ, които би му се причинили отъ тѣзи дѣйствия.

54. Ако завземанието трае повече отъ една година, или ако по причина на извършванитѣ работи, завзетитѣ мѣста станатъ негодни за разработвание изцѣло, стопанина

може да изисква отчуждението на земята за смѣтка на концесионера.

55. Въ мѣста, находящи се вънъ отъ границитѣ на концесията, концесионера може съ позволение на администрацията и срѣщу възнаграждение на стопанина на мѣстото, да направи всички работи за помощь, прѣдизвикани отъ експлоатацията, като се съобразява за завземанието съ постановленията на чл. 52.

56. Ако при правилното разработване на мината се получатъ и материали отъ категорията на кариеритѣ, то концесионера може да располага съ тѣхъ, само до колкото сж необходими за експлоатация.

Глава 6.

За отношенията на съсѣдни мини.

57. Около периметра на всѣка мина ще се оставя една стѣна отъ първобитната скала, поне отъ 10 метра, която не може да се изкопава, или пробива, освѣнъ съ позволението на администрацията по минитѣ.

58. Между съсѣдни мини сжществува взаимна повинность за извършвание на всички работи за помощь.

Ако заинтересованитѣ немогжтъ да се споразумѣятъ сами, администрацията по минитѣ ще опредѣли естеството и размѣра на работитѣ, които всѣкой отъ концесионеритѣ трѣбва да извърши. Концесионера, въ полза на когото ще се извършатъ работитѣ, е длъженъ да обезщети другия.

59. Ако двѣ мини се намиратъ една върху друга и ако стопанитѣ имъ не могжтъ да се споразумѣятъ за водението на взаимнитѣ имъ работи, въпроса се разрѣшава отъ Министр. на Финанситѣ.

60. Концесионера на една мина може да експлоатира и вещества, принадлѣжащи на друга мина, които срѣщне при нормалното експлоатиране на мината си, ако спорѣдъ администрацията по минитѣ тѣзи вещества сж въ такова смѣшение, щото немогжтъ да се експлоатиратъ

отдѣлно. Но веществата, принадлѣжащи на другия концессионеръ, трѣбва да му бѫдѫтъ възвърнати срѣщу заплащание разноскитѣ за добиванието имъ.

61. Всѣки концессионеръ има право да се ползува отъ пѫтекитѣ, пѫтищата и други съоръжения, направени отъ концессионера на една съсѣдна мина въ периметра на тази послѣднята, като му плаща съотвѣтствующе възнаграждение.

62. Ако между нѣколко съсѣдни мини сѫществуватъ свободни мѣста, които по пространството и формата си немогѫтъ да се дадѫтъ съ специална концессия, тѣ се отстѫпятъ на тъзи отъ съсѣднитѣ мини, комцессионеръ на която ги поиска, като се съобрази съ глава втора.

Ако нѣколко отъ концессионеритѣ, съсѣдни на свободнитѣ мѣста, заявятъ едноврѣменно да получатъ всичко, или часть отъ тѣхъ, тѣзи мѣста се раздѣлятъ по между имъ спорѣдъ случая и нуждата.

Глава 7.

За оттегленитѣ концессии.

63. концессията на една мина може да се оттегли, само по распорѣжданието на Министра на Финанситѣ, основано върху прѣдвиденитѣ въ настоящий законъ случаи.

Бившия концессионеръ има право да вземе отъ мината всичкитѣ нѣща, вдиганието на които не поврѣжда мината.

64. Когато една концессия се оттегли, всичкитѣ планове и рисунки, относящи се исключително до експлоатацията на мината, трѣбва да бѫдѫтъ прѣдадени на администрацията по минитѣ.

ДѢЛЪ III.

За надзора.

65. Дирението и експлоатацията на минитѣ подлѣжи подъ надзора на Министра на Финанситѣ, подъ вѣдомството

на когото има специална администрация по минитѣ съ обязанность да бди за: а) правилното разработване на минитѣ; б) здравостьта на постройкитѣ; в) прѣдпазванието живота и здравието на работницитѣ; г) охранението повърхностьта въ интереса на безопасностьта на хората и на публичнитѣ пѫтища; д) неповрѣжданието отъ експлоатацията нѣщата отъ общъ интересъ.

66. Надзора на минитѣ ще се повѣри на районнитѣ инжинери по минитѣ.

За тази цѣль страната се подраздѣля на три минералогически райони, всѣки отъ които е повѣренъ на единъ инжинеръ по минитѣ.

Министрътъ на Финанситѣ опредѣля границитѣ на минералогическитѣ райони, както и правата и длъжноститѣ на всичкитѣ служащи въ администрацията по минитѣ.

67. Министра на Финанситѣ може да издава полицейски правила, които намѣри за необходими за испълнение на чл. 65.

Издаденитѣ отъ Министра на Финанситѣ полицейски правила не даватъ право на концессионера за възнаграждение. Но въ случай, че мѣрката има за цѣль да прѣдварди нѣкой пѫть за съобщение, прѣдприетъ слѣдъ създаванието на мината, концессионера може да бѫде възнаграденъ съ цѣната на енсталациитѣ, които ставатъ безполѣзни, или съ цѣната на работитѣ, които концессионера ще бѫде принуденъ да извърши вслѣдствие тази мѣрка.

ДѢЛЪ IV.

За наказанията.

68. Наказва се съ глоба отъ 20 до 100 лева: а) всѣкий, който дири мини безъ позволително за дирение (чл. 9); б) всѣкий, който дири мини въ мѣста, забранени въ чл. 20; в) за не испълнение на членъ 64.

69. Наказва се съ глоба отъ 40—200 лева: а) който наруши полицейскитѣ правила и мѣрки, взети на основание

чл. 67; б) който постжпи въпрѣки прѣдписанията на чл. 57.

70. Наказватъ се съ глоба отъ 100—300 лева: а) всѣкий, който умишленно е прѣправилъ или прѣмѣстилъ знацитѣ, поставени върху границитѣ за запазенъ периметъръ, или на дадено съ концессия мѣсто; б) всѣкий, който не укаже цѣлото количество на изваденото ископаемо вещество, съ цѣль да заплати по-малко съразмѣрна берия; въ този случай освѣнъ глобата, взема се и припадающата се берия (чл. 47, алинея 4).

71. Нарушения прѣдписанията на настоящия законъ се констатиратъ съ актове, съставени отъ надлѣжнитѣ власти.

72. Концессионера е отговоренъ по граждански редъ за всѣки нѣщастенъ случай, причиненъ вслѣдствие неосторожность или отклонение отъ правилата за експлоатацията. Той може сжщо да бжде отговоренъ и по углавенъ редъ, спорѣдъ случая и степеньта на показаната небрѣжность.

ДѢЛЪ V.

Специални постановления.

73. За приспособлението на настоящия законъ ще се издаде отъ Министра на Финансситѣ особенъ правилникъ.

74. Настоящия законъ отмѣнява: 107 чл. отъ закона за земитѣ, отъ 11 мартъ 1858 год,; правилника за минитѣ отъ 3 априлий 1869 год.; проекта на поемнитѣ условия за каменно-вжглищнитѣ рудници. утвърденъ съ указъ подъ № 140 отъ 24 февруарий 1883 година, както и всички други распорѣждания противорѣчащи на настоящия законъ.

LXVII.

ЗАКОНЪ

за насърдчение развъжданието на овцье съ доброкачественна вълна въ Княжеството България.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 14 Декемврий 1891 год. подъ Н-ро 213, обнародванъ въ „Държ. Вѣстникъ", брой 7-й, отъ 11-й Януарий 1892 година,)

1. Овцьетѣ съ добра вълна (мериноси, рамбуе, електоралъ, негрити (инфантадо), рамбуе-негрети и пр. мушамски й пр., както и тѣхнитѣ метизи (смѣси) на нѣколко пояса), които се развъждатъ въ Княжеството, се освобождаватъ отъ даждието бегликъ въ разстояние на 10 години отъ деньтъ на издаванието на настоящия законъ.

2. Овцье съ доброкачественна вълна, които се вкарватъ отъ странство съ цѣль за развъжданието имъ въ страната, се допущатъ безъ мито въ разстояние на врѣмето, показано въ чл. 1 отъ настоящия законъ.

3. Констатиранието породата на тѣзи овцье ще става чрѣзъ органитѣ на Финансовото Министерство*), за която цѣль послѣдното се натоварва да изработи особенъ правилникъ.

*) Съ учреждаванието на Министерството на Търговията и Земледѣлието, распорежданията по настоящия законъ ставатъ отъ това Министерство.

LXVIII.

ЗАКОНЪ

за складове за жребци и коньозаводъ въ Княжеството България.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 15 Декемврий 1891 год. подъ Н-ро 227, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ", брой 8, отъ 13 Януарий 1892 година.

Глава I.

Складъ за жребци и коньозаводъ.

1. За подобрението на конскитѣ породи въ Княжеството основаватъ се два държавни склада за жребци и единъ държавенъ коньозаводъ; въ случай на нужда обаче, числото имъ може да се увеличи.

2. За откриванието на частни заводи въ страната се съобщава на Министерството на Финанситѣ*).

3 При всѣки единъ складъ, ще има само жребци, а при коньозавода — жребци, кобили, коньe, despite кончета и кобилки.

4. Складоветѣ за жребци и коньозавода ще се откриятъ въ тѣзи окрѫзи, които притѣжаватъ най-добри условия за развъжданието на конския дрбитъкъ.

5. Както жребцитѣ на складоветѣ, така и жребцитѣ и кобилитѣ на коньозавода ще бѫдѫтъ отъ най-добритѣ мѣстни и такива иностранни породи, които най-много бихѫ спомогнали за постиганието на гонимата цѣль.

*) Съ учреждаванието на М-ството на Търговията и Земледѣлието разпорежданията по настоящия законъ ставатъ отъ това М-ство.

6. Пропорцията на иностраннитѣ жребци при складоветѣ, както и на жребцитѣ и кобилитѣ при коньозавода, съ мѣстнитѣ жребци и кобили ще се опредѣли отъ съвѣта за подобрение на конската порода, който ще се основе (гл. II, чл. 14) при Финансовото Министерство.

7. Числото на жребцитѣ при всѣки складъ е 50, тѣ се набавятъ постепенно и всѣка година по 10 за всѣки складъ, така, че въ продължение на 5 години, т. е. отъ 1892 год. до 1896 година, да се подпълни цѣлото число. Въ случай на нужда обаче, числото на жребцитѣ ще може да се уголѣмява.

8. При коньозавода ще има всичко 10 жребци и 100 кобили, които ще се набавятъ въ 2 годишенъ срокъ.

9. Помѣщенията за складоветѣ и коньозавода ще се построятъ на държавни мѣста; въ случай, че нѣма такива, държавата ще се погрижи за намирание мѣста.

10. Прѣзъ врѣме на съвокуплителния периодъ жребцитѣ на складоветѣ и една часть отъ находящитѣ се при коньозавода ще се распрѣдѣлятъ на нѣколко съвокуплителни пунктове (станции), спорѣдъ мѣстнитѣ нужди; подиръ свършванието на този периодъ, тѣ ще се прибиратъ въ складоветѣ и коньозаводътъ.

11. Частнитѣ лица, които тѣглятъ кобилитѣ си на държавнитѣ жребци, нѣма да плащатъ нищо.

Глава II.

Управление — персоналъ.

Съвѣтъ за подобрение конската порода.

12. Главното управление на складоветѣ за жребци и коньозавода зависи отъ Финансовото Министерство.

13. При Финансовото Министерство се открива длъжностьта на „главний инспекторъ на складоветѣ за жребцитѣ и коньозавода“, титулярътъ на която ще бѫде натоваренъ специялно съ управлението на складоветѣ и коньозавода. Той може да бѫде и чужденецъ съ контрактъ.

14. При Министерството на Финанситѣ се учредява

единъ съвѣтъ за подобрение на конската порода. който си дава мнѣнието по принципалнитѣ въпроси, именно: върху мѣстноститѣ, гдѣто ще се откриятъ складоветѣ и коньозавода и съвокуплителнитѣ пунктове (станции), върху бюджета, ремонта и бракованието на жребцитѣ, кобилитѣ и пр., правилницитѣ върху естеството на насърдченията, които ще се отпущатъ на производителитѣ на добри коньe и стопанитѣ на одобренитѣ жребци и върху всички други въпроси, които ще му се прѣдставятъ за разглеждание отъ Министра на Финанситѣ.

15. При всѣки единъ отъ складоветѣ за жребци ще се назначатъ по единъ директоръ, по единъ ветеринаренъ фелдшеръ, по единъ економъ-счетоводитель, и потрѣбнот число коньяри.

16. При коньозавода ще има единъ директоръ, единъ ветеринаренъ фелдшеръ, единъ економъ-счетоводитель и нуждното число коньяри.

17. Главния инспекторь и директоритѣ по складоветѣ и коньозавода се назначаватъ съ указъ по прѣдставление на Министра на Финанситѣ.

18. Економъ-счетоводитель и ветеринарнитѣ фелдшери се назначаватъ отъ Министра на Финанситѣ, по прѣдставление на директоритѣ на складоветѣ и коньозавода.

19. Коняритѣ и другитѣ наемни работници при складоветѣ и коньозавода, се назначаватъ направо отъ директоритѣ имъ.

20. Съвѣта за подобрение на конската порода се назначава съ указъ за 3 години и състои отъ Министра на Финанситѣ, за прѣдсѣдатель и членове: началника на отдѣлението за земледѣлието и търговията и пр, при Финансовото Министерство, главния инспекторъ на складоветѣ и коньозавода, главния воененъ ветеринаръ, началника на ветеринарната часть при Санитарната дирекция и по двама висши офицери отъ кавалерията и артилерията.

21. Съвѣта за подобрение на конската порода се събира най-малко два пѫти прѣзъ годината на редовната сессия и всѣкога на извънредна, когато се има нужда.

Глава III.

Одобрени жребци — премии.

22. Онѣзи частни жребци, на които стопанитѣ бихѫ се съгласили да ги оставятъ за съвокупление съ частни кобили и главния инспекторъ или директоритѣ на складоветѣ и коньозавода ги намиратъ, че сѫ годни за тая цѣль, получватъ правото на „одобрени жребци“ съ силата на единъ документъ, издаденъ отъ управлението на складоветѣ или коньозавода.

23. Одобренитѣ жребци ще бѫдатъ прѣгледвани всѣка година прѣди съвокуплителния периодъ отъ главния инспекторъ, или отъ директоритѣ на складоветѣ и коньозавода, или отъ окрѫжнитѣ ветеринари и, ако ги намѣрятъ за негодни, ще ги браковатъ.

24. Стопанитѣ на одобренитѣ жребци ще получаватъ отъ държавното съкровище по една годишна премия отъ 100 — 300 лева, споредъ качеството на жребцитѣ и числото на съвокупленитѣ кобили и една извѣстна такса за всѣко съвокупление отъ стопанитѣ на кобилитѣ.

25. На стопанина на всѣко добро конче или кобилка въ началото на третята година, родени отъ кобили, теглени на държавнитѣ или одобрени жребци се отпуща награда отъ 50 — 200 лева, споредъ качеството имъ.

Глава IV.

Частни коньозаводи.

26. Онзи, който устрои въ България коньозаводъ съ най-малко 5 чистокръвни жребци и 75 кобили отъ чужда и мѣстна доброкачественна порода, се освобождава въ разстояние на 20 години отъ всѣко държавно и окрѫжно даждие за коньозавода си.

При равни условия дава се предпочитание на неговитѣ приплоди за всички държавни нужди.

27. Ако притѣжательтъ на частенъ коньозаводъ пожелае, може да добие нѣкой държавенъ имотъ (соватъ) отъ 2000 декара на безплатно ползувание отъ него въ разстояние на 20 години.

28. По държавнитѣ желѣзници коньетѣ на притѣжателитѣ на частни коньозаводи се прѣнасятъ съ най-долнята тарифа.

Глава V.

Разноски, приходъ и счетоводство.

29. Ще се отпуща всѣка година отъ 1892 година една сумма отъ 150.000 лева за разноски за складоветѣ и коньозавода, за давание премии на одобрени жребци и добри кончета и кобили.

30. Годишнитѣ заплати на служащитѣ сѫ опредѣлени, безъ пѫтни и дневни, както слѣдва: на главния инспекторъ, ако е чужденецъ по контрактъ, ако е български подданникъ 6000 лева; на директоритѣ на складоветѣ и коньозаводитѣ по 4200 лева; на економъ-счетоводителитѣ по 2400 и на ветеринаритѣ фелдшери по 1800 лева.

31. Приходнитѣ сумми отъ складоветѣ и коньозаводитѣ ще се внасятъ по установений редъ въ надлѣжнитѣ ковчежничества.

32. Образцитѣ за счетоводнитѣ книги и инвентаритѣ ще се изработятъ отъ Финансовото Министерство.

Глава VI.

Общи распорежданія.

33. Министерството на Финанситѣ ще изработи и издаде потрѣбнитѣ правилници и инструкции върху режима на складоветѣ и коньозавода, одобренитѣ жребци, за отпущанието премии и награди за поощрение развъжданието на добри коне.

LXIX.

ЗАКОНЪ

за одобрение привилегиитѣ, дадени на първото Българско Застрахователно Дружество „България“ въ гр. Руссе.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 15 Декемврий 1891 година подъ Н-ро 234, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“, брой 13, отъ 18-й Януарий 1892 година).

1. Първото Българско Акционерно Застрахователно Дружество „България“ въ гр. Руссе се освобождава отъ залогътъ, който другитѣ иностранни дружества даватъ на правителството за осигоряване тѣхнитѣ клиенти въ България.

2. Акциитѣ на това дружество ще се приематъ за гаранция въ правителственнитѣ учреждения, слѣдъ като станатъ нуждниѣ измѣнения въ до сега сѫществующитѣ законоположения по този въпросъ.

3. Правителството да осигори при това дружество държавнитѣ имоти, които то иска да тури подъ сигорация, за два периода отъ по седемь години, съ условия, съ които сега сѫ усигорени другитѣ подобни държавни имоти.

Това да стане щомъ дружуството се констатира окончателно и почне правилно и редовно да функционира,

4. Позволява се на дружеството да напечата държавния гербъ върху всѣка една своя акция.

LXX.

ЗАКОНЪ

за внасяние и изнасяние едъръ и дребенъ добитъкъ и суровитѣ му произведения.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 30 Декемврий 1891 год. подъ Н-ро 645, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ", брой 16, отъ 22-й Януарий 1892 година).

1. Всѣкакъвъ едъръ и дребенъ добитъкъ, происходящъ отъ странство, както и суровитѣ му произведения, като прѣсно и сушено месо, солени чърва, нетопена лой, овча вълна, козина и кравешки косми, рогове, копита, косте и други сурови произведения могжтъ да се внасятъ въ Княжеството подъ слѣдующитѣ условия:

а) стопанитѣ имъ трѣбва да сж снабдени съ свидѣтелства за происхождението имъ, издадени отъ надлѣжнитѣ санитарни власти;

Забѣлѣжка. Тия свидѣтелства могжтъ да се издаватъ отъ общинскитѣ власти, когато пограничното население, находящи се на разстояние на 15 километра отъ границата, внася за своя нужда до 5 глави едъръ или до 25 глави дребенъ добитъкъ.

б) добитъкътъ и суровитѣ му произведения трѣбва да се прѣглѣдватъ отъ ветеринарно лице, което да констатира, че между внасянитѣ добичета не се намира нито едно болно или подозрѣно за заразено отъ нѣкаква епизотическа болѣсть; а за произведенията, че тѣ произлизатъ отъ здравъ добитъкъ, че сж добрѣ запазени и че не сж врѣдителни за общественното здравие.

2. Провѣряванието на ветеринарнитѣ свидѣтелсва както и прѣглѣдванието внасяния добитъкъ и произведе-

нията му, ставатъ отъ назначенитѣ за тая цѣль лица и само въ опрѣдѣленитѣ, отъ Министерството на Финанситѣ, митници и пунктове въ споразумѣние съ Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла*).

3. Въ ветеринарнитѣ свидѣтелства за призхождението на добитъка и на суровитѣ му произведения, за които е дума въ пунктъ *а)* на чл. 1 отъ настоящия законъ, трѣбва да бжде отбѣлѣзано, че добитъкътъ и суровитѣ му произведения, происхождатъ отъ мѣстность, въ която, както и на разстояние отъ 30 километра околовръсть, при издаванието на свидѣтелството и 40 дни преди това издавание, не е вьрлувала никаква заразителна болѣсть, която да е заплашвала този родъ добитъкъ.

Въ тѣзи свидѣтелства трѣбва още да е отбѣлѣзано, че въ мѣстноститѣ, прѣзъ които е минувалъ добитъкътъ, не е сжществувала никаква епизоотическа болѣсть.

Забѣлѣжка. Свидѣтелствата трѣбва да сж придружени отъ прѣводъ на български или френски язикъ, завѣренъ отъ общинскитѣ власти на държавата, отъ гдѣто става внасянието.

4. За прѣглѣдванието на добитъка и суровитѣ му произведения, стопанитѣ плащатъ една такса, както слѣдва:

За 1 до 10 включително глави едъръ добитъкъ—2 лева;

Отъ 10 нагорѣ, за всѣка глава — 20 стотинки.

За дребенъ добитъкъ: 1 до 100 глави по 5 стотинки за всѣка глава, а отъ 100 нагорѣ по 2½ стот., (поправка спорѣдъ зак. отъ 15 Дек. 1893 год.).

За всѣка кожа отъ едъръ добитъкъ по 2½ стот., а отъ дребенъ по 1 стотинка.

За прѣсно месо, отъ 1 до 25 килограмма 50 стот.; отъ 25 до 100 килограмма — 2 стотинки за всѣки килограммъ и отъ 100 килограмма нагорѣ за всѣки килограмъ по 1 стотинка:

За сушено и прѣработено сурово месо, взема се половината отъ таксата за прѣсното месо.

*) Съ учреждаванието на М-ството на Търговията и Земледѣлието распорежданията по настоящия законъ ставатъ отъ това М-ство.

За рогове, копита и кости взема се 15 стот. за 100 килограмма;

За други произведения, ампакетирани въ бъчви, човали и пр. — за всѣко парче по 50 стотинки.

Тия такси се събиратъ отъ митническитѣ власти едновремѣнно съ другитѣ приходи за въ полза на държавното съкровище.

5. Домашния добитъкъ и суровитѣ му произведения, които се изнасятъ отъ Княжеството при всичко, че сѫ прѣглѣдани и освидѣтелствувани отъ ветеринарни лѣкари въ мѣстноститѣ отъ кѫдѣто происхождатъ, могѫтъ да бѫдѫтъ повторно прѣглѣждани и отъ пограничнитѣ ветеринарни лѣкари, ако това изрично се иска отъ държавата, съ която е сключенъ договора за изнасянието отъ Княжеството добитъкъ и произведенията му.

6. Като погранични ветеринарни лѣкари, назначаватъ се, по приетия редъ, само такива ветеринарни лѣкари, които иматъ право на практика въ Княжеството.

7. Пограничнитѣ ветеринарни лѣкари, получаватъ сѫщата плата, както и окрѫжнитѣ ветеринарни лѣкари.

8. Длъжностьта на пограничнитѣ ветеринарни лѣкари може да се испълнява и отъ окрѫжнитѣ или други ветеринарни лѣкари.

Всичкитѣ тия се назначаватъ като врѣменно испълняющи длъжностьта и получаватъ добавачно възнаграждение, ⅓ отъ заплатата си.

9. Пограничнитѣ ветеринарни лѣкари за всичко, което се отнася до службата имъ т. е. прѣглѣдванието на добитъка и суровитѣ му произведения, ще се отнасятъ направо до Гражданската Санитарна Дирекция.

10. Единъ особенъ правилникъ, изработенъ отъ Медицинский Съвѣтъ, ще опрѣдѣли подробноститѣ за приспособлението на настоящия законъ.

11. Този законъ ще се приложи въ дѣйствие въ разстояние на единъ мѣсецъ отъ деня на обнародванието му въ „Държавенъ Вѣстникъ

LXXI.

ЗАКОНЪ

за експлоатацията на карриеритѣ.

(Утвърденъ съ Височайший Указъ отъ 25 Ноемврий 1892 г. подъ Н-ро 231, обнародванъ въ „Държ. Вѣстн.", брой 271, отъ 9 Дек. сѫщата г.).

1. Въ категорията на карриеритѣ влизатъ слѣдующитѣ ископаеми вещества: желѣзнитѣ пирити, минералнитѣ бои, варний фасфотъ, гипсътъ, торфътъ, старитѣ сгурии, камянитѣ за постройка, за постилание, за украшение, воденични, литографни и др., които се употрѣбяватъ въ индустрията, плочитѣ, тебеширътъ, пѣсъкътъ, чакѫлътъ и пр.

2. Карриерритѣ се експлоатиратъ отъ стопанитѣ на повърхностьта, или съ тѣхно съгласие.

Безъ това съгласие правителството може да позволи експлоатацията само когато материялитѣ сѫ нуждни за постройки отъ общественна полза. Въ тоя случай правителството опредѣля и възнаграждението, което би се слѣдвало на ступанина, както за материяла, който ще се вади, тъй и за поврѣдитѣ, които би станали на имота му, като предварително вземе мнѣнието на надлежната постоянна коммиссия.

Карриеритѣ, принадлѣжащи на общинитѣ се даватъ на експлоатаци съ позволението на Министерския Съвѣтъ.

3. Експлоатацията не може да се почне безъ предварително заявление до мѣстната администрация. Тя се извършва съгласно съ закона и правилницитѣ за минитѣ и е подчинена подъ надзора на администрацията по минитѣ

при сжщитѣ условия, както и минитѣ (дѣлъ III отъ закона за минитѣ).

4. Всѣки може да вади отъ държавнитѣ и своитѣ мѣста материяли, нужни за негова домашна потрѣба, безъ заявление до мѣстната администрация и безъ да плаща за това налози за въ полза на Държавното Съкровище, а отъ частнитѣ — съ съгласието на стопанитѣ.

5. Кариеритѣ, които се намиратъ въ държавнитѣ мѣста, се отдаватъ на експлоатация отъ Министерския Съвѣтъ на търгъ, а ако такъвъ не се състои — по доброволно съгласие, по особенъ за това правилникъ. Обаче, срока на отстжпванието се опрѣдѣля максимумъ за деветдесеть и деветь (99) години.

6. Разработвачитѣ на кариеритѣ плащатъ като държавенъ налогъ само една берия 3 % отъ стойностьта на грубия материялъ, взетъ на мѣстото и слѣдъ изважданието му отъ кариерата. Опредѣлението стойностьта на грубия материялъ се извършва отъ мѣстната администрация.

Забѣлѣжка. Горнята берия е независима отъ условията, подъ които сж дадени на експлоатация държавнитѣ кариери (чл. 5).

7. Всѣки, който отвори и експлоатира една кариера, безъ предварително заявление до мѣстната администрация, се наказва съ една глоба отъ 10 до 200 лева и експлоатацията на кариерата му може врѣменно да се преустанови.

8. За приспособлението на настоящия законъ, Министерството на Финанситѣ*) ще издаде особенъ правилникъ.

9. Всички постановления, противорѣчащи на настоящия законъ, се отмѣняватъ.

*) Съ учреждаванието на М-ството на Търговията и Земледѣлието, распорежданията по настоящия законъ ставатъ отъ това М-ство.

LXXII.

ЗАКОНЪ

за забѣлѣзвание ражданията, женидбитѣ и умиранията въ Княжество България.

(Утвърденъ съ Височайший Указъ отъ 15 Декемвр. 1892 г. подъ Н-ро 128, обнародванъ въ „Държ. Вѣстн.“, брой 6, отъ 11 януар. 1893 год.(.

1. Отъ 1 Януарий 1893 год. за всѣко раждание, за всѣко бракосъчетание и за всѣко умирание ще се съставляватъ акове, които ще се записватъ въ специално приготвени за тая цѣль регистри въ тази община, гдѣто тѣзи събития станѫтъ.

2. Актоветѣ за ражданията, женидбитѣ и умиранията ще съдържатъ: общината, гдѣто сѫ направени, годината, мѣсецътъ, деньтъ и часътъ когато сѫ направени; името, презимето и званието на лицето, което ги е съставило, а така сѫщо и името, презимето, възрастьта, званието, занятието, вѣроисповѣданието, мѣстожителството или мѣсторождението на лицата, които ще бѫдѫтъ именувани въ тѣхъ.

3. Водението на регистритѣ, въ които ще се записватъ ражданиятн, женидбитѣ и умиранията, се възлага на общинскитѣ кметове. Тѣзи послѣднитѣ могѫтъ да натоварятъ съ водението на регистритѣ и други лица, но въ всѣкой случай тѣ оставатъ отговорни за точностьта и редовностьта на записванията.

4. Регистритѣ за записвание актоветѣ на раждания, женидбитѣ и умиранията ще се държатъ въ два еднообразни оригинални екземпляра. Общинитѣ ще се снаб-

дяватъ всѣка година съ потрѣбното число регистри безплатно отъ държавата.

5. Съставянието на актоветѣ и вписванието имъ въ регистритѣ става безплатно.

6. За всѣкакви нередовности, допустнати отъ страна на кметоветѣ при съставянието на актоветѣ, тѣзи послѣднитѣ се наказватъ съ глоба отъ 5—25 лева.

7. Ако нѣкой отъ гражданитѣ не съобщи въ разстояние на петь дена своеврѣменно на кмета за станѫлото у него раждание или умирание, наказва се съ глоба отъ 5—25 лѣва въ полза на общината.

8. Духовнитѣ лица отъ всичкитѣ вѣроисповѣдания се наказватъ съ глоба отъ 5—25 лева ако кръстятъ, обрежятъ (сюнетъ) или погребѫтъ нѣкого преди да имъ бѫде представено удостовѣрение, че случаятъ е записанъ въ регистритѣ.

Съ сѫщото наказание се наказватъ духовнитѣ лица и тогава, когато извършатъ единъ обрядъ на вѣнчание и въ разстояние на десеть дена отъ извършванието му не съобщѫтъ на кмета за него.

9. Всичко що е нуждно за приспособлението на настоящия законъ ще бѫде изработено отъ Министерството на Народното Просвѣщение*) въ особенъ правилникъ, одобренъ отъ Министерския Съвѣтъ.

10. Настоящия законъ отмѣнява закона за забѣлѣзвание ражданията, женидбитѣ и умиранията отъ 31 Декемврий 1880 година и всички други распореждания направени по тази часть.

*) Съ учреждаванието на М-ството на Търговията и Земледѣлието, распорѣжданията по настоящия законъ ставатъ отъ това М-ство.

LXXIII.

ЗАКОНЪ

за търговскитѣ и индустриялнитѣ марки.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 15 Декемврий 1892 год. подъ Н-ро 251, обкародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ", брой 16, отъ 22-й Януарий 1893 година).

1. Съ думата марка се означаватъ знакове, които търговци и производители турятъ на прѣдмѣтитѣ, които изнасятъ за продань, за да ги отличаватъ отъ еднороднитѣ прѣдмѣти, които други индустриялци или търговци продаватъ.

Такива знакове могѫтъ да бѫдѫтъ фирмата на фабриканта или търговеца, изобразена на особенна форма, многограмма на производителя или продавача, изображения отъ животни, отъ здания, аллегорически фигури и пр.

Немогѫтъ да бѫдѫтъ: портрета на господаря и на неговото сѣмейство, държавния гербъ и голи числа и букви.

Алитея II. Като нераздѣлна часть отъ законътъ, който съставлява търговската или индустриалната марка, се считатъ всичкитѣ надписи, които я придружаватъ, като: а) фирмата на търговецътъ или индустиялецътъ; б) числото, количеството, мѣрката или тѣжината на стоката; в) мѣстото или страната, гдѣто е направена или произведена стоката; г) начинътъ на правението или произвежданието на стоката, и д) материята, отъ която тя е направена или произведена.

2. Правото за употрѣбление, като марка, държавния гербъ може да се даде само на производители, които сѫ добили първа награда на нѣкое изложение, Въ тоя случай

търговеца или индустриялеца притуря, около тоя гербъ, знакове, които да го отличаватъ отъ герба на другитѣ лица, които сѫ добили сѫщото право.

3. Правото за употрѣбление една марка е свързано съ прѣдприятието, за което е тя поискана. Прѣкъсвание прѣдприятието прѣкъсва и сѫществуванието на марката; съ прѣминаванието прѣдприятието на друго лице прѣминава и марката.

Ако това лице не е нито съпругата на първото, нито неговитѣ малолѣтни наслѣдници, тогава то е длъжно въ разстояние на три мѣсеци, да поиска отъ компетентната власть слѣдованието на марката за неговото прѣдприятие. Ако не направи това, марката се смѣта за унищожена.

4. Никой нѣма право да туря на своитѣ произведения, стоки или на тѣхната обвивка и пр. името, фирмата или марката на други търговецъ или индустриялецъ.

5, Правото за употрѣбление особенна марка не е задължително, освѣнъ за ония прѣдмѣти, за които това задължение се налага отъ законитѣ.

6. Който иска да си запази исключително право върху една марка, той трѣбва да я поднесе на записвание съгласно съ слѣдующитѣ опрѣдѣления.

7. Въ Финансовото Отдѣление при Окр. Управление се държи единъ регистръ за записвание на маркитѣ.

Желающия да си запази правото върху марката, която е избралъ, се отнася до Окр. Управитель, съ прошение, при което туря на особенни листове три рисунки отъ марката си.

Щомъ окрѫжния управитель приеме това прошение, той записва тогасъ върху него и върху тритѣ рисунки датата и часа на тѣхното подавание, подписва тая дата, я завѣрява съ печата на управлението и прѣдава всичко на Финансовия Чиновникъ. Тоя послѣдния залѣпява едната рисунка върху слѣдующия по редъ листъ на помѣнатия регистръ, записва върху праздното мѣсто на листа името и мѣстожителството на просителя и му прѣдава втората рисунка, като напише на праздното мѣсто до нея страни-

цата на регистра, на която е залѣпена първата рисунка и я подпише. Третата рисунка се испровожда въ Финансовото Министерство*), гдѣто се държи единъ общъ регистръ за цѣлата България. Тая трета рисунка е напълно еднаква съ втората,

И тритѣ тия рисунки сѫ обгербвани съ марки по четире лева вeѣка една.

8. Финансовия Чиновникъ прѣди да внесе рисунката на марката въ регистра, прѣглѣдва другитѣ записани марки и се убѣждава, че послѣдната не е прилична на никоя отъ по-старитѣ записани марки, опрѣдѣлени да се турятъ върху еднакви прѣдмѣти съ прѣдмѣтитѣ на новия проситель.

Въ тоя случай Чиновника отказва да приеме марката и поисква отъ просителя да внесе въ нея нуждниттѣ измѣнения.

За приеманието на марка, прилична на други вече записани марки, не може да има никаква спънка, когато новата марка ще се туря на стоки отъ други родъ.

Въ случай на разногласие върху еднаквость на прѣдмѣтитѣ, за които сѫ опрѣдѣлени двѣтѣ марки, новия проситель се обръща съ прошението си къмъ Финансовото Министерство за рѣшение.

9. Финансовото Министерство си прави сѫщата провѣрка, сирѣчь прѣди новата марка да се запише у общия регистръ, прѣглѣдва се да ли тя не е еднаква съ друга нѣкоя вече записана марка, която служи за еднородни прѣдмѣти съ ония на новия проситель, Въ тоя случай марката не се записва прѣди тя да се измѣни.

Слѣдъ измѣнението ѝ марката се записва безъ други разноски.

10. Въ случай, че нѣколко лица подадѫтъ едновременно прошение за записвание една и сѫща марка за едни и сѫщи произведения, дава се прѣдпочитание на оногози, който е подалъ по-напрѣдъ прошението си.

11. Записванито на маркитѣ трѣбва да се подновява

*) Съ учреждаванието на М-ството на Търговията и Земледѣлието, распорѣжданията по настоящия законъ ставатъ отъ това М-ство.

всѣки десеть години. Въ случай на неподновяване, марката се смѣта за унищожена и може да прѣмине на други търговецъ или индустриялецъ.

За новото записване се постжпва по горѣказанния начинъ и се плаща сжщата такса.

12. Чужденцитѣ, които би желали да запазять за себе си правото на маркитѣ, които носять тѣхнитѣ произведения вънъ отъ България, постжпвать по сжщия начинъ, както и българскитѣ и плащать сжщитѣ такси. Само че тѣ се отправять съ прошението си до Софийското Окр. Управление.

Това право може да се откаже на подданницитѣ на тия държави, които не признавать у тѣхъ си сжщитѣ права на Българскитѣ търговци и индустриялци.

13. Митницитѣ поврыщать назадъ стокитѣ, които носять марки на български индустриялци и търговци,

14, Регистритѣ на маркитѣ сж на расположение на търговцитѣ въ канцелярията на Окр. Управления и на Финансовото М-ство. Всѣки може да ги прѣглѣдва и да зема бѣлѣжки прѣзъ канцелярскитѣ часове въ присжтсвието на компетентния чиновникъ.

15. Онзи, който самъ съзнателно подражава марки, записани на името на други лица и изважда за продань пѣдмѣти, които носять така фалшифицирани марки, се наказва съ глоба отъ 100 до 1000 лева.

Освѣнъ това, стопанина на подражаната марка има право да подигне процессъ противъ подражателя и да търси обезпагубения.

При повторение прѣстжплението наказанието се удвоява.

16. Онзи, който съзнателно продава прѣдмѣти, които носять фалшифицирани отъ други лица марки, се наказва съ глоба отъ 50 до 500 лева И той тъй сжщо може да се тегли прѣдъ сжда за обезпагубение на стопанина на фалшифицираната марка.

Той се отърва отъ отговорность само, ако покаже съ уважителни документи автора на тая фалшификация.

При повторно продавание стоки съ фалшиви марки, виновния подлѣжи на наказание.

17. На сѫщото наказание сѫ подложени и ония, които правятъ или продаватъ стоки съ марки различни отъ записанитѣ, но разликата на които е толкозъ малка, щото купувача може да се измами.

18. Сѫда може да постанови да се обнародва присѫдата му въ по-важнитѣ вѣстници на страната и въ „Държавенъ Вѣстникъ“ повече пѫти и за смѣтка на виновния. Той може да постанови конфискуванието за въ полза на хазната на уловенитѣ съ фалшиви марки произведения.

19. Прѣслѣдвания противъ фабрикантитѣ и търговцитѣ, които употрѣбяватъ чужди марки, се подигатъ само отъ стопанитѣ на тия марки.

Слѣдъ позучванието оплакванието отъ страна на ощетеното лице, оплакване, придружено съ свидѣтелство за изключителното право, което тѫжителя има върху марката, сѫдилището пристѫпва немедленно къмъ констатирванието прѣстѫплението и започва дѣло противъ виновния.

20. Ония индустриялци и търговци, които сѫ приели вече нѣкоя марка за стокитѣ си, могѫтъ въ разстояние на шесть мѣсеци отъ обнародванието на закона въ „Držж. Вѣстникъ“ да поискатъ нейното записване. Слѣдъ тоя срокъ тѣхната мѣрка се смѣта унищожена

21. Тоя законъ влиза въ сила три мѣсеци слѣдъ неговото обнародвание въ „Държавенъ Вѣстникъ“.

Финансовото Министерство ще издаде прѣзъ това врѣме единъ правилникъ, който да опрѣдѣля подробноститѣ за неговото туряние въ дѣйствие.

LXXIV.

ЗАКОНЪ

за съставяние Българско Търговско Параходно дружество по Черно-Море.

Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 15 Декемврий 1892 год. подъ Н-ро 257. Обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“, брой 18, отъ 25 Януарий 1893 година).

Членъ единственъ. Разрѣшава се съставянието на едно Българско Търговско Параходно дружество, което ще се устрои и дѣйствува, съгласно приложения къмъ настоящия законъ уставъ.

Уставъ

за Българското Търговско Параходно Дружество.

Глава I.

Наименование, сѣдалище, цѣль и траение.

1. Съставя се чрѣзъ подписка акционерно дружество подъ название „Българско-Търговско Параходно Дружество“, което ще дѣйствува съгласно настоящия указъ и законитѣ по тая часть на Княжеството.

2. Дружеството има сѣдалището си въ г. Варна, но едно общо събрание отъ акционеритѣ може да рѣши да се прѣмѣсти главното управление на дружеството въ другъ край-морски градъ.

3. Цѣльта на дружеството е купуванието и употрѣбяванието за морска навигация два или повече параходи, които да свързватъ българскитѣ портове на Черно-Море помежду имъ и съ Цариградъ.

Ако срѣдствата на дружеството позволяватъ, този кржгъ на навигация може да се разшири.

Въ първо врѣме само по-малкий отъ двата парахода ще хваща всичкитѣ български приморски портове.

4. Нужднитѣ правилници за службата на параходитѣ и въобще за дѣйствията на дружеството ще се изработятъ отъ управителния съвѣтъ и ще се поднесжтъ на разглѣдвание и одобрение отъ общото събрание на акционеритѣ и влизатъ въ дѣйствие слѣдъ утвърждението имъ отъ правителството.

5. Дружеството ще трае двадесеть години отъ деня на окончателното му съставяние. То може да трае и повече, ако акционеритѣ на дружеството рѣшатъ това.

6. Правителството има право да контролира дѣйствията на дружеството чрѣзъ своитѣ органи.

Глава II.

Основенъ капиталъ.

7. Основний капиталъ на дружеството е два милиони (2,000.000) лева златни, раздѣленъ на петь хиляди (5000) акции по четиристотинъ (400) лева златни едната.

Въ случай, че ~~дѣлата на дружеството се разширятъ~~, неговий капиталъ може да се уголѣми по рѣшение на общо събрание съ издавание на облигации или пакъ допълнителни акции.

8. Щомъ се подпише една третя часть отъ акциитѣ включително и ¼-та отъ безименнитѣ акции, които правителството съгласно чл. 9 ще покупи и щомъ се събере стойностьта имъ, дружеството почва да дѣйствува и веднага ще се свика общо събрание да избере управителния съвѣтъ и да назначи директора (чл. чл. 29 и 30).

Глава III.

Акции и акционери.

9. Половината отъ акциитѣ сѫ поименни, а другата половина — безименни. Отъ безименнитѣ акции половината т. е. една четвьртина отъ всичкитѣ се оставя за покупка отъ правителството.

10. Правителството дава ежегодно на дружеството субсидия въ размѣръ на 9% отъ внесения капиталъ. Въ замѣна на това дружеството се задължава: а) да прѣнася пощата безплатно и б) да прѣнася войскитѣ, припаситѣ и държавнитѣ служащи съ половинъ цѣна отъ опрѣдѣлената такса.

11. Акционеръ съ поименни акции може да бѫде всѣки българинъ безъ разлика на подданство и всѣки български подданникъ, но никой не може да купи повече отъ сто акции.

12. Подписката на акциитѣ става само при Българската Народна Банка, при клоноветѣ ѝ и при всичкитѣ нейни кореспонденти.

За началото и свършванието на подписката ще се обяви чрѣзъ „Държавенъ Вѣстникъ" и чрѣзъ по̀-главнитѣ вѣстници въ България.

13. При подписванието на акции внася се въ Народната Банка или клоноветѣ ѝ една четвърть отъ стойностьта имъ — втората четвърть — единъ мѣсецъ слѣдъ именна покана и чрѣзъ обявление въ „Държавенъ Вѣстникъ", а останалата половина, когато се поиска, но въ всѣкой случай не по-рано отъ единъ мѣсецъ отъ поканата.

14. Срѣщу всѣкой вносъ на акционеритѣ се издава врѣменна расписка, подписана отъ получителя.

15. За всѣко закъсняване на вноскитѣ, плаща се 10% отъ суммата, която се е слѣдвало да се брои; а когато заплащанието не стане нито единъ мѣсецъ слѣдъ срока, акцията може да се продаде на търгъ за смѣтка на притежателя ѝ, като се задържи отъ стойностьта ѝ глобата и разноскитѣ.

16. За акции продадени слѣдъ почвание на дружеството да дѣйствува, взема се една горница, опрѣдѣлявана съразмѣрно съ ползитѣ отъ изминалото врѣме, извличана отъ мѣсечнитѣ равносмѣтки.

17. Прѣпродаванието поименнитѣ акции става съгласно чл. 11, а търгуванието съ безименнитѣ става свободно по пазарната имъ цѣна.

18. Акциитѣ се издаватъ отъ книга съ кочанъ и се подписва отъ прѣдсѣдателя и два членове отъ управителний съвѣтъ.

19. Всѣка акция дава право на ползувание отъ дружественний имотъ и земание дѣлба отъ печалбитѣ, съразмѣрно съ числото на туренитѣ въ обращение акции.

Глава IV.

Равносмѣтка, лихва, печалба и запасенъ капиталъ.

20. На 31 Декемврий всѣка година управлението на дружеството сключва смѣткитѣ и съставя балансъ (равносмѣтка).

21. Съставената равносмѣтка се испраща въ първата половина на Януарий въ управителний съвѣтъ, който, като я разглѣда най-късно до края на този мѣсецъ, одобрява я за обнародвание и я възврьща съ всичкитѣ оправдателни документи въ управлението на дружеството.

22. Годишнитѣ смѣтки се внасятъ въ общото годишно събрание на акционеритѣ за разглѣдвание и одобрение.

23. Чистата печала, слѣдъ като се спаднатъ разноскитѣ на дружеството, се раздѣля както слѣдва:

15% за образувание запасенъ фондъ;

5% за възнаграждение директора, управителния съвѣтъ и служащитѣ и

80% се раздава на акционеритѣ.

24. Всѣка сумма, происходяща отъ дивидендитѣ, която не би се поискала въ течение на петь години, остава за полза на дружеството.

25. Запасний капиталъ има слѣдующитѣ назначения:

а) да допълня случайнитѣ загуби, за да се държи дружественния капиталъ винаги въ неговий първоначаленъ размѣръ;

б) да допълня съ случай на нужда количеството на печалбитѣ за обезпечение на акционеритѣ установената лихва 9% върху внесений имъ капиталъ и

в) да подобрява предприятието на дружеството.

26. Запасний капиталъ се съхранява въ Българската Народна Банка подъ лихва, отъ гдѣто се истеглюва, когато стане нужда, съ прѣдварително одобрение на управителния съвѣтъ по реда, указанъ въ правилника за дѣйствията на дружеството.

27. Задържанието за образуванието запасенъ капиталъ ще прѣстане, щомъ той достигне до размѣръ на $\frac{1}{3}$ отъ основний капиталъ.

28. Слѣдъ истичанието на 20-тѣхъ години)чл. 5), ако се вземе рѣшение за растурянието на дружеството, запасниий капиталъ, както и всичкитѣ имущества на дружеството, ще се раздѣлятъ между акционеритѣ на дружеството, съразмѣрно съ акциитѣ на всѣкиго.

Глава V.

Управление на дружеството.

29. Дружеството се управлява отъ единъ директоръ, съ нуждното число служащи, подпомаганъ отъ единъ управителенъ съвѣтъ, състоящъ отъ четирма членове, избрани отъ общото събрание на акционеритѣ.

30. Управителния съвѣтъ се избира отъ общото събрание за врѣме на три години, по тайно гласоподавание. Членоветѣ му сж прѣизбираеми.

31. Директорътъ се назначава отъ общото събрание на акционеритѣ, по прѣдставление на управителния съвѣтъ.

32. Директорътъ трѣбва да вложи една сумма наймалко отъ 10.000 лева като гаранция за неговитѣ дѣйствия.

33. Помощникътъ на директора и главния счетоводитель се назначаватъ и уволняватъ отъ управителния съвѣтъ.

34. Заплатата на директора, поддиректора и счетоводителя се опрѣдѣля отъ общото събрание на акционеритѣ.

35. Директорътъ назначава и уволнява всичкитѣ други служащи на дружеството.

36. При всѣко засѣдание на управителния съвѣтъ, изисква се да присѫтствуватъ поне три членове, освѣнъ директора, който е по право членъ на съвѣта.

Съвѣтътъ избира едного измежду членоветѣ си за прѣдсѣдатель.

Рѣшенията се вэематъ по вишегласие на присѫтствующитѣ членове; при равногласие надмогва гласътъ на прѣдсѣдателя.

37. Директорътъ испълнява рѣшенията на управителния съвѣтъ. Той прѣдставя на съвѣта за разрѣшение всички въпроси, които, споредъ правилника за дѣйствията на дружеството или по нѣкои постановления на общото събрание, надминуватъ неговата компетентность.

38. Директорътъ е прѣдставитель на дружеството и подписва за него:

„Българско Търговско Параходно Дружество.“

Директоръ: . . . .

39. Съ одобрение на управителния съвѣтъ, директорътъ може да възлага правата и обязанноститѣ си на помощника си.

40. Членоветѣ на управителния съвѣтъ, директорътъ и всички служащи на дружеството не могѫтъ да бѫдѫтъ участници, нито по какъвъ и да било начинъ заинтересувани въ прѣдприятия, имѣющи цѣль подобна на дружественната.

41. Членоветѣ на управителния съвѣтъ не получаватъ редовна плата, а само едно възнаграждение за всѣко засѣдание, опрѣдѣлявано отъ годишнитѣ общи събрания.

42, Управителния съвѣтъ държи прѣзъ всѣки мѣсецъ едно редовно засѣдание по свикване отъ прѣдсѣдателя или директора.

За разрѣшенията си съвѣта подписва кратъкъ протоколъ въ самото засѣдание.

Глава VI.

Общо събрание

43. Общото годишно събрание се свиква отъ управителния съвѣтъ за 1 Юлий.

44. Извънреднитѣ общи събрания се свикватъ когато това би се поискало или отъ управителния съвѣтъ, или отъ нѣколко акционери, които прѣдставляватъ повече отъ $\frac{1}{4}$ на дружественний капиталъ.

45. Всѣко свикване на общо събрание ще бѫде обявено чрѣзъ „Държавенъ Вѣстникъ" 30 дни прѣди деня за откриванието му.

46. За да бѫде общото събрание съставено законно, въ него трѣбва да се прѣдставлява най-малко половината отъ дружественния капиталъ, било лично, или чрѣзъ повѣренници.

Акционеритѣ могѫтъ да̀ бѫдѫтъ прѣдставени на събранието само отъ такива повѣренници, които и сами иматъ право да гласоподаватъ.

Дружествата могѫтъ да бѫдѫтъ прѣдставени и отъ пълномощници акционери, но които да сѫ членове на тия дружества. Малолѣтнитѣ и всички онѣзи, които се намиратъ подъ настойничество, се представятъ отъ своитѣ законни настойници, а пакъ женитѣ — отъ акционери или отъ мѫжьетѣ си.

47. Ако въ назначения день общото събрание не може да се състои, поради нѣмание достатъчно число акционери, засѣданието се отлага за три денье. На четвъртия день събранието се открива и започва да дѣйствува безъ всѣко друго извѣстие или покани, колкото и да бѫде чис-

лото на присжтствующитѣ акционери и на прѣдставенитѣ акции.

48. Всѣкой акционеръ, за да участвува въ общото събрание, трѣбва, прѣди отварянието на засѣданието, да прѣдстави на прѣдсѣдателя му акциитѣ, които притѣжава или представлява или пакъ свидѣтелството за тѣхъ отъ директора.

49. Всѣкой акционеръ, който притѣжава петь акции, има право на единъ гласъ; но никой не може да има повече отъ десеть гласа за себе си и десеть други по пълномощие, колкото и да е числото на неговитѣ акции и повѣрителитѣ му.

Правителството, като притѣжатель на една четвьртина отъ безименнитѣ акции, има сто гласа; а другитѣ безименни акции, принадлѣжащи на частни лица, нѣматъ право на гласъ.

50. Общото събрание разисква внесенитѣ прѣдложения отъ управителния съвѣтъ, или отъ директора на дружеството, или отъ десеть акционери, които иматъ право на гласоподавание.

51. Общото събрание одобрява распрѣдѣлението на печалбитѣ за акционеритѣ, постановява до каква сумма управителний съвѣъ да прави расходи отъ запасния капиталъ прѣзъ годината за нуждитѣ на дружеството, опрѣдѣля какви, колко и по кой начинъ да се купятъ параходи — като обаче по поржчката и купуването на параходитѣ правителството има рѣшающъ гласъ, — разглѣжда и одобрява смѣткитѣ на дружеството окончателно.

То рѣшава въпроситѣ за увеличение дружественния капиталъ.

То изработва и гласува вжтрѣшния си правилникъ, прави измѣнения на устава и упълномощява управителний съвѣтъ да ходатайствува прѣдъ правителството за утвьрждението на измѣненията, които би станали въ устава.

52. За рѣшенията на общото събрание се държатъ протоколи, които се подписватъ отъ членоветѣ на бюрото.

53. Рѣшенията на общото събрание ставатъ по вишегласие на присѫтствующитѣ акционери.

Глава VII.

Растуряние на дружеството.

54. Дружеството се растурва:

а) съ истичанието срока, прѣдвиденъ въ чл. 5;

б) когато капиталътъ би се намалилъ до половината часть отъ първоначалния му размѣръ и то било по рѣшението отъ събранитѣ акционери, които притѣжаватъ двѣ трети отъ количеството на туренитѣ въ обръщение поименни акции, било по исканието на правителството.

55. Въ случай на растуряние дружеството, общото събранне назначава петима ликвидатори, на които възлага да расчистятъ всички движими и недвижими имущества на дружеството.

Правата и крѫгътъ за дѣйствията на ликвидаторитѣ се опрѣдѣлятъ отъ общото събрание на акционеритѣ, като обаче тѣ по никой начинъ нѣма да противорѣчатъ на дѣйствующитѣ въ Княжеството закони.

Глава VIII.

Врѣменни распорѣждания.

56. Никой отъ акционеритѣ не може да истеглюва отъ банката влоговетѣ за акциитѣ си, безъ да е послѣдвало за това разрѣшение отъ общото събрание на акционеритѣ.

57. Ако въ течение на една година отъ утвърждението на устава дружеството не се състави, то всѣки акционеръ може да си истегли отъ банка а внесената сумма, наедно съ лихвитѣ по рѣшение отъ общото събрание на акционеритѣ.

58. Като се утвърди устава, учредителитѣ на дружеството избиратъ измежду си единъ приврѣмененъ комитетъ, състоящъ отъ единъ прѣдсѣдатель и четирма членове.

59. Приврѣменния комитетъ не получава никаква плата или възнаграждение. Той дѣйствува до съставянието на дружеството (чл. 8).

60. Приврѣменний комитетъ:

а) дѣйствува за распродаванието на акциитѣ и се старае за прѣуспѣванието на дружеството;

б) обнявява чрѣзъ всички издаваеми въ Княжеството вѣстници за подписката на акциитѣ и приканва всѣки българинъ и български подданникъ да вземе участие въ общото прѣдприятие;

в) влиза съ ходатайства прѣдъ надлѣжното Министерство по интереситѣ на дружеството и въ сношения съ всички градско-общински управления въ Сѣвѣрна и Южна България, а тъй сѫщо и съ всички български търговски кѫщи, находящи се въ България и въ странство, чрѣзъ съдѣйствието на които да може да се запишѫтъ повече акционери и,

г) свиква общо събрание на акционеритѣ за рѣшение на нѣкои трудни въпроси (чл. 54).

61. При внасянието първата рата на акциитѣ, подписателя плаща на банката още по единъ левъ върху всѣка акция за първоначални канцелярски разноски на дружеството.

Тия пари ще се истеглюватъ отъ приврѣменния комитетъ по писменно искание и споредъ нуждата.

62. Настоящия уставъ влиза окончателно въ сила слѣдъ утвърждението му.

Той ще се непечати на отдѣлни екземпляри и ще се испрати на всѣки акционеринъ, който би го поискалъ.

LXXV.

ЗАКОНЪ

за земледѣлческитѣ касси.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 23 Декемврий 1894 год. подъ Н-ро 152, обнародванъ въ „Държав. Вѣстникъ", брой 15, отъ 20 Януарий 1895 година).

1. Земледѣлческитѣ Касси въ България се управляватъ отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието.

2. Основний капиталъ на Касситѣ се състои отъ досегашнитѣ тѣхни капитали, които възлизатъ на повече отъ 20.000.000 лева.

3. Капитала на всѣка Земледѣлческа Касса, както и добититѣ отъ него печалби, си оставатъ нейна собственность.

4. Капиталитѣ на Земледѣлческитѣ Касси се увеличаватъ съ чиститѣ печалби, които, споредъ чл. 22 на настоящия законъ, се прибавляватъ ежегодно къмъ тѣзи капитали.

5. За усилвание срѣдствата си Касситѣ правятъ заеми съ разрѣшението на Министерството на Търговията и Земледѣлието. Тѣзи заеми се правятъ отъ името на всичкитѣ Земледѣлчески Касси, които взаимно сѫ отговорни за тѣхъ.

Заемитѣ на Касситѣ сѫ гарантирани отъ държавата.

Забѣлѣжка. Слѣдъ влизанието въ сила на настоящия законъ правителството се задължава да сключи, за усилвание срѣдствата на Касситѣ, единъ първоначаленъ заемъ отъ 10.000.000 лева.

6. Отъ собственнитѣ си срѣдства Земледѣлческитѣ Касси даватъ пари въ заемъ исключително на земледѣлци. На търговци, индустриялци и други неземледѣлци Касситѣ правятъ заеми за смѣтка на Българската Народна Банка.

7. Операциитѣ на Земледѣлческитѣ Касси сѫ слѣдующитѣ:

1) приемание влогове лихвени, срочни и безсрочни;

2) приемание безъ лихва сѫдебни и други правителственни влогове, и

3) давание на заемъ пари съ кратки и дълги срокове.

8. Земледѣлческитѣ Касси вършатъ всичкитѣ операции на Българската Народна Банка тамъ, гдѣто тя нѣма свои клонове.

По операциитѣ, които вършатъ за смѣтка на казаната Банка, Касситѣ получаватъ наставления направо отъ нея.

За тѣзи операции Земледѣлческитѣ Касси получаватъ установената отъ сѫщата Банка коммиссиона.

9. Земледѣлческитѣ Касси отпущатъ заемитѣ:

а) подъ залогъ на недвижими имоти и то само срѣщу първа ипотека;

б) подъ залогъ на цѣнни книжа, гарантирани отъ държавата, или на други такива, одобрени отъ правителството, и

в) срѣщу порѫчителство на двѣ състоятелни лица.

Касситѣ могѫтъ да даватъ на заемъ пари и срѣщу порѫчителството на едно лице, когато заемоискателя и порѫчителя сѫ добрѣ извѣстни на Кассата, като състоятелни лица.

Заемитѣ съ единъ порѫчитель не могѫтъ да прѣвишаватъ суммата 500 лева.

10. На земледѣлческитѣ спестовни дружества Касситѣ отварятъ текуща смѣтка и сконтиратъ записитѣ на тѣхнитѣ длъжници, за които казанитѣ дружества отговарятъ. Срока на тѣзи записи не може да бѫде по-голѣмъ отъ 12 мѣсеци.

Забѣлѣжка. Само ония земледѣлчески спестовни дружества ще се ползуватъ отъ прѣимуществата на настоящия чл. 10, които иматъ най-малко 30 души членове и които не вzематъ повече отъ 2% лихва отъ тая на Земледѣлческитѣ Касси.

11. Краткосрочнитѣ заеми се даватъ съ срокъ отъ 1 — 15 мѣсеци, а дългосрочнитѣ — за врѣме отъ 2 — 20 години.

Дългосрочнитѣ заеми се даватъ само срѣщу ипотека.

12. Условията за извършванието и исплащанието на заемитѣ ще се опрѣдѣлятъ въ устава на Касситѣ.

13. Касситѣ може да сконтиратъ портофейла си съ разрѣшението на Министерството на Търговията и Земледѣлието, въ Българската Народна Банка и въ други банкови учреждения, ако нуждата го изисква.

14. Когато въ нѣкоя Касса има излишна наличность, по распорѣжданието на Министерството на Търговията и Земледѣлието, тя може да бѫде прѣведена въ друга Касса, гдѣто се окаже нужда. За прѣведенитѣ суми се плаща установената лихва.

15. Сиротскитѣ пари се внасятъ въ Земледѣлческитѣ Касси на съхранение и оползотворение, съгласно закона за настойничеството.

16. На Касситѣ строго се запрѣтяватъ операциитѣ, непрѣдвидени въ настоящия законъ.

Тѣ не могѫтъ да взиматъ участие въ индустриялни или търговски прѣдприятия.

Земледѣлческитѣ Касси, съ разрѣшението и подъ контрола на Министерството на Търговията и Земледѣлието, могѫтъ да купуватъ отъ странство, по исканието и за смѣтка на земледѣлцитѣ, земледѣлчески орѫдия и машини, стойностьта на които земледѣлцитѣ исплащатъ на Касситѣ въ срокъ отъ 1 — 2 години.

17. Касситѣ могѫтъ да купуватъ, съ разрѣшението на Министерството на Търговията и Земледѣлието, необходимитѣ за тѣхъ помѣщения.

18. Въ случай, че върху нѣкоя Касса останатъ имоти, доходитѣ отъ които би покривали лихвитѣ и погашението на даденитѣ пари и освѣнъ това, ако длъжницитѣ сж въ състояние въ късо врѣме да исплатятъ дълга си, заложенитѣ имоти се управляватъ отъ Кассата въ продължение на три години. Слѣдъ тоя срокъ, обаче, ако заемателитѣ не могжтъ да урѣдятъ смѣткитѣ си съ Кассата, тя продава имотитѣ на публиченъ търгъ.

19, Размѣритѣ на лихвитѣ, които Касситѣ плащатъ за внесенитѣ въ тѣхъ пари и които тѣ взематъ отъ направенитѣ въ тѣхъ заеми, се опрѣдѣлятъ отъ Министра на Търговията и Земледѣлнето.

20. За всичкото просрочено, повече отъ единъ мѣсецъ врѣме, Касситѣ взематъ освѣнъ установената лихва и 1% на годината, като глоба.

21. Свидѣтелствата и актоветѣ, които издаватъ държавнитѣ и общинскитѣ учрѣждения и всичкитѣ други книжка, необходими за сключването на заеми отъ Земледѣлческитѣ Касси, сж свободни отъ гербовъ и канцелярски сборъ. Корреспонденцията пощенска, телеграфна и паричноносилочна на Касситѣ между тѣхъ, Българската Народна Банка, държавнитѣ и общественнитѣ учрѣждения се освобождава отъ всякакви такси.

21. Отъ чиститѣ печалби на Земледѣлческитѣ Касси 97% служатъ за увеличение капитала на всѣка Касса, а остатъка 3% се задържа за възнаграждение на служащитѣ по Касситѣ. Начина за распрѣделението на печалбитѣ ще се опрѣдѣли въ устава.

23. Касситѣ държатъ смѣтка за капиталитѣ на всѣко село и градъ. Тѣзи капитали се уголѣмяватъ съ припадающитѣ се тѣмъ части отъ печалбитѣ на всѣка Касса.

24. При Министерството на Търговията и Земледѣлието се открива длъжность на Началникъ на Земледѣлческитѣ Касси, който е натоваренъ специално съ управлението имъ.

Управлението на всѣка Земледѣлческа Касса е повѣрено на единъ Контрольоръ и единъ Кассиеръ.

25. При управлението на всѣка Касса има единъ съвѣтъ, състава и атрибуциитѣ на който се опрѣдѣлятъ отъ устава.

26. Заплатитѣ на длъжностнитѣ лица, прѣдвидени въ втората алинея на чл. 24, както заплатитѣ и числото на останалитѣ служащи по Касситѣ, се опрѣдѣлятъ въ бюджета на Касситѣ, който се одобрява отъ Министерския съвѣтъ и се утвърдява съ Княжески указъ.

27. Контрольоритѣ на Касситѣ се назначаватъ и уволняватъ отъ Министра на Търговията и Земледѣлието, Кассиеритѣ — отъ Окрѫжнитѣ Съвѣти, съ одобрението на Министра, а всичкитѣ други служащи — отъ Министра, по прѣдставление отъ Контрольоритѣ и Кассиеритѣ.

Забѣлѣжка. Въ случай, че нѣкое кассиерско мѣсто остане вакантно, Министра назначава приврѣменно нѣкое лице до свикванието сессията на Окрѫжния Съвѣтъ.

28. Служащитѣ на Касситѣ трѣбва да отговарятъ на ценза, който ще се прѣдвиди за тѣхъ въ устава на Касситѣ.

29. Всичкитѣ служащи по Касситѣ се сматрятъ за държавни чиновници и иматъ сѫщитѣ права, като тѣхъ, на пенсия.

30. Контрольоритѣ и Кассиеритѣ даватъ гаранция, размѣра на която ще се опрѣдѣли въ устава.

31. Операционната година на Земледѣлческитѣ Касси се брои отъ 1 Януарий до 31 Декемврий.

Министерството на Търговията и Земледѣлието обнародва ежемѣсечно балансситѣ на Касситѣ въ „Държавенъ Вѣстникъ".

32. Устава на Земледѣлческитѣ Касси, слѣдъ като се изработи отъ сѫщото Министерство, ще се утвърди съ Княжески указъ.

33. Настоящия законъ отмѣнява устава на Земледѣлческитѣ Касси отъ 18 Юний 1878 г., правилника за сѫщитѣ отъ 29 Февруарий 1889 год. и всичкитѣ други нарѣдби по този прѣдметъ.

34. Настоящия законъ влиза въ сила отъ 1-й Януарий 1895 година.

LXXVI.

ЗАКОНЪ

за търговско-индустриалнитѣ камари.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 20 Декемврий 1894 год. подъ Н-ро 133, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“, брой 21, отъ 27 Януарий 1895 година).

ГЛАВА I.

Общи положения.

1. Въ по-важнитѣ градове на Българското Княжество, по инициативата на мѣстнитѣ търговци и промишленници или по оная на правителството, ще се основе по една търговско-индустриална камара.

Прѣди да даде съгласието си за основанието на една камара, правителството ще иска мнѣнието на респективнитѣ окрѫжни и общински съвѣти.

2. Всѣка камара състои отъ членове дѣйствителни и корреспондентни.

3. Района и числото на дѣйствителнитѣ членове на всѣка търговско-индустриална камара ще се опрѣдѣлаватъ чрѣзъ Височайши Указъ.

4. Единъ особенъ правилникъ, който ще изработи Министерството на Търговията и Земледѣлието, ще опрѣдѣли подробноститѣ по испълнението на настоящия законъ.

ГЛАВА II.

Управление на камаритѣ.

5. Всѣка камара се управлява отъ бюро, състояще отъ единъ прѣдсѣдатель, единъ подпрѣдсѣдатель, и единъ секретарь, който ще испълнява и длъжностьта на кассиеръ

Бюрото се избира по вишегласие, за двѣ годишенъ периодъ, отъ присѫтствующитѣ членове на камарата.

6. Министерството на Търговията и Земледѣлието може да назначава делегати, които да присѫтствуватъ въ засѣданията на камаритѣ. Тия делегати иматъ право да исказватъ въ засѣданията на камаритѣ мнѣния по какъвто и да било начинъ.

7. Всѣка камара ще си приготви правилникъ за раздѣление въ секции, ако има нужда, и другитѣ правилници по вѫтрѣшното устройство и по дѣловодството ѝ.

Тия правилници, както и тѣхнитѣ изменения, влизатъ въ сила само слѣдъ одобрението имъ отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието.

8. Камарата се счита пълна, когато присѫтствуватъ абсолютното болшинство на членоветѣ ѝ.

Рѣшенията на камарата сѫ въ сила, ако сѫ вземени отъ абсолютното болшинство на присѫтствующитѣ членове.

Засѣданията сѫ публични; по рѣшението на болшинството тѣ могѫтъ да бѫдѫтъ и тайни.

Разискванията на камарата по бюджета, обаче, трѣбва всѣкога да сѫ публични.

9. Секретарьтъ на всѣка камара се назначава отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието по прѣдставление на камарата, той трѣбва да отговаря на слѣдующитѣ условия:

а) да е български подданикъ и

б) да притѣжава специално образование по търговията и поне двѣ години чиновническа практика, или да притѣжава пълно срѣдньо образование и петь годишна практика

ГЛАВА III.

Атрибуции на камаритѣ.

10. Търговско-индустриалнитѣ камари зависятъ непосрѣдственно отъ Министерството на Търговията и Зем-

ледѣлието и сѫ длъжни, когато това се поиска, или по своя собственна инициатива, да даватъ на правителството мнѣния и свѣдения върху интереситѣ, нуждитѣ и движенията на търговията и индустрията въ районитѣ имъ.

Камаритѣ сѫ длъжни да даватъ на държавнитѣ и общинскитѣ учреждения свѣдѣния за лицата, които прѣдприематъ държавни и общински доставки или прѣдприятия.

11. Министерството на Търговията и Земледѣлието, когато намѣри за нуждно, ще се съвѣщава съ камаритѣ:

а) по проектитѣ за нови закони, или за измѣнението и допълнението на закони въобще по търговията и индустрията;

б) по отварянието на нови търговски камари;

в) по тарифи за митата и октроата;

г) по желѣзнопѫтнитѣ тарифи;

д) по учреждение на заведения, чрѣзъ които има да се постигне подобрение на търговията и индустрията и въобще по въпроси отъ търговски и индустриаленъ характеръ, относящи се до интереситѣ на частни лица и съсловия или до общитѣ интереси на страната.

12. Въ случай на недоразумение между търговци и индустриялци, по поканата на двѣтѣ страни, камарата, въ качеството си на арбитръ, слѣдъ разслѣдвание на спорния въпросъ, издава писменно рѣшение.

13. Камаритѣ ще събиратъ статистически данни върху търговското движение, вносътъ и износътъ прѣзъ пристанищата, ако таквизъ се намиратъ въ районитѣ имъ.

14. Въ мѣсецъ януарий всѣка година, всѣка камара трѣбва да прѣдставлява въ Министерството на Търговията и Земледѣлието единъ подробенъ докладъ за положението и движението на търговията и индустрията и въобще за икономическото състояние на района имъ прѣзъ истеклата година.

ГЛАВА IV.

Избори на камаритѣ и съставъ на камаритѣ.

15. Всѣка камара ще се състои най-малко отъ 16 и най-много отъ 32 дѣйствителни членове, споредъ важностьта на работата ѝ.

16. Изборътъ на дѣйствителнитѣ членове става по тайно гласоподавание съ вишегласие. Въ случай на равногласие, жребието рѣшава изборътъ.

17. Избиратели сѫ всички търговци, занаятчии и индустриалци, които се ползуватъ съ граждански и политически права и които плащатъ патентово даждие въ размѣръ, който ще опрѣдѣли Министерский съвѣтъ.

18. Никой избиратель не може да има повече отъ единъ гласъ.

19. Избираеми могѫтъ да сѫ само лица, които упражняватъ извѣстна търговия, занаятъ или индустрия, които сѫ напълнили 25 годишна възрасть и които се ползуватъ съ граждански и политически права.

20. Изборътъ на опрѣдѣленитѣ за всѣка околия дѣйствителни членове на камарата ще става въ центра на околията.

Околията, въ която ще е сѣдалището на камарата, ще избере половината и едно ($\frac{1}{2}+1$), отъ цѣлото число на дѣйствителнитѣ членове.

21. Министерството на Търговията и Земледѣлието опрѣдѣлява деньтъ на изборътъ единъ мѣсецъ прѣдварително и се распорежда за свикванието на избирателитѣ въ опрѣдѣления день.

22. Дѣйствителнитѣ членове се избиратъ за 4 години. Слѣдъ истичанието на двѣтѣ години, половината отъ членоветѣ, по редътъ на старшинство, напущатъ камарата и на тѣхно мѣсто се избиратъ други.

Въ края на първия двугодишенъ периодъ, отъ създаванието на всѣка камара, половината отъ членоветѣ напускатъ по жребие.

Членоветѣ на търговско-индустриалнитѣ камари сѫ прѣизбираеми.

Ако прѣзъ изборний периодъ едно или повече членски мѣста станатъ вакантни, то камарата повиква за дѣйствителни членове ония лица, които при послѣдния изборъ сѫ получили най-много гласове подиръ избранитѣ. Повиканитѣ така членове функциониратъ само до слѣдующитѣ нови избори.

23. Членъ, който отсѫтствува отъ засѣданията на камарата, безъ уважителни причини, наредъ три мѣсеца, счита се, че е подалъ оставка.

24. Освѣнъ избранитѣ дѣйствителни членове, камаритѣ могѫтъ да си назначаватъ и членове корреспонденти.

За корреспонденти се избиратъ отъ дѣйствителнитѣ челнове, по вишегласие, лицата извѣстни по търговията и индустрията.

Корреспондентитѣ могѫтъ да присѫтствуватъ въ засѣданията на камарата и да взематъ участие въ разискванията ѝ, нъ само съ съвѣщателенъ гласъ.

ГЛАВА V.

Приходи.

25. Предоставя се на Министерския Съвѣтъ, слѣдъ като изслуша мнѣнието на камаритѣ, да опрѣдѣли приходитѣ и срѣдствата, съ които тѣ ще могѫтъ да посрѣщатъ годишнитѣ си расходи.

26. Приходитѣ за камаритѣ ще се събиратъ отъ бирницитѣ, по установения редъ за събиранние държавнитѣ данъци.

LXXVII.

Законъ

за насърдчение мѣстната индустрия.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 20 Декемв. 1894 год. подъ Н-ро 134, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“, брой 22, отъ 28 януарий 1895 година.

1. Всѣкой, който, въ разстояние на 10 години отъ издаванието на тоя законъ, отвори фабрика за производждание нѣкоя отъ долуизброенитѣ стоки, ще се ползува отъ прѣдвиденитѣ въ тоя законъ улеснения, ако фабриката му е снабдена съ усъвършенствувани средства за работа и ако той е турилъ въ нея единъ капиталъ отъ 25 хиляди лева, или употрѣблява 20 работника най-малко.

Министрътъ на Търговията и Земледѣлието рѣшава, на основание на общинското свидѣтелство, да ли фабриката, която иска да се ползува отъ помѣнатитѣ улеснения, отговаря на горнитѣ условия. Въ случай на споръ, заинтересуваното лице има право да се отнесе до Министерский Съвѣтъ, който рѣшава окончателно.

2. Стокитѣ, които фабрикитѣ трѣбва да производждатъ, за да иматъ право на улеснение, сѫ слѣдующитѣ:

а) прѣжди, платове и плетени издѣлия отъ памукъ, коприна, ленъ и конопи връви и вѫжя;

б) стеаринови свѣщи;

в) фаянсови сѫдове, пещи, кюнци, огнеупорни тухли;

г) стъкла за прозорци, чаши, бутилки и пр.;

д) захарь, хартийно вещество и всѣкакъвъ видъ книга;

е) коля;

ж) произведения на химическата индустрия;

з) кибритъ и тутkалъ и

и) произведения на минната и металургическата индустрия; желѣзни и други металически издѣлия отъ мѣстни метали; циментъ и хидравлическа варь.

3. Фабрикитѣ, които се основаватъ по горѣизложенитѣ условия и за изброенитѣ прѣдмети:

а) освобождаватъ се, въ разстояние на 15 години, слѣдъ отварянието имъ, отъ даждията емлякъ и патентовъ налогъ;

б) освобождаватъ се отъ гербовъ сборъ контрактитѣ, които би се сключили за основанието на фабриката, както и акциитѣ, които би се издали за сѫщата цѣль;

в) машинитѣ и тѣхнитѣ части, които се донасятъ отъ странство за основанието и поддържанието на фабриката, се освобождаватъ отъ мито и се прѣнасятъ по държавнитѣ желѣзници съ 35% отстѫпка отъ сѫществующитѣ тарифи;

г) суровитѣ материали, които сѫ нуждни за фабриката и които не би се намирали въ страната или не би ги имало доста, се освобождаватъ отъ мито.

Министерский Съвѣтъ, като изслуша, за всѣкой случай отдѣлно, и мнѣнието на търговско-индустриялнитѣ камари, рѣшава, кои сурови материяли не се намиратъ въ страната, или се намиратъ въ малки количества.

Суровитѣ материяли, които се донасятъ отъ чужбина и ония, които фабрикитѣ купуватъ въ страната, за свое употрѣбление, се прѣнасятъ по държавнитѣ желѣзници съ 35% отстѫпка отъ сѫществующитѣ тарифи.

д) произведенията на казанитѣ фабрики се прѣнасятъ съ 35% отстѫпка отъ сѫществующитѣ тарифи по държавнитѣ желѣзници.

4. Въ случай, че суровитѣ материяли, отъ които фабриката се нуждае, бѫдѫтъ ископаеми вещества и се намиратъ въ държавни и общински земи, тѣ се отстѫпватъ на фабриката, съгласно съ закона за минитѣ и кариеритѣ.

5. Произведенията на тия фабрики се прѣдпочитатъ отъ чуждитѣ за държавни и общински нужди, когато при

равно качество, тѣхната цѣна би била даже съ 15% по-скжпа отъ цѣната на чуждото произведение, включително съ митото, съ което е то обложено.

Държавата, за удовлетворение нуждитѣ си, може да свързва контракти съ такива фабрики за срокове до 5 години най-много.

Тия контракти се свързватъ отъ Министерския Съвѣтъ.

Тия контракти могжтъ да се свързватъ като се прѣдвиди нуждната гаранция, и прѣди основанието на фабриката, съ цѣль за насьрдчение това основание.

6. На фабрики, които отговарятъ на прѣдвиденитѣ въ чл. 1 условия, държавата може да отпустне безплатно нуждното тѣмъ, за постройки и приспособленията имъ, мѣсто отъ държавни имоти вънъ отъ заселенитѣ мѣста. Ако въ тия държавни мѣста би имало и водна сила, отстжпва се и тя безъ всѣко възнаграждение.

Тая отстжпка трае догдѣто сжществува и фабриката; слѣдъ като тя прѣстане да работи най-малко двѣ години, държавата усвоява подаренитѣ така мѣста.

7. Въ случай, че фабрикантътъ пожелае да свърже фабриката си чрѣзъ пжть, шоссе или държавна линия съ нѣкой държавенъ пжть, или желѣзница, отстжпватъ му се безплатно за тая цѣль нуждднитѣ мѣста отъ ония, които би принадлѣжали на общината или на държавата.

8. Сжществующитѣ днесь въ страната фабрики, които би отговаряли на прѣдвиденитѣ въ чл. чл. 1 и 2 условия, ще се ползуватъ отъ указанитѣ въ тоя законъ улеснения.

Ония отъ тѣхъ, които би имали по-голѣми права отъ прѣдвиденитѣ въ тоя законъ и които тѣ сж добили по рѣшение на Народното Събрание, запазватъ си тия права до края на срока.

Забѣлѣжка. Всички фабрики се ползуватъ съ прѣимуществата, прѣдвидени въ буква *в* на чл. 3 отъ настоящия законъ. Фабрикитѣ за бира и спиртъ се ползуватъ и отъ прѣимуществата прѣдвидени въ буква *г* на сжщия

чл. 3 отъ настоящия законъ за внасянието на дѫбови дѫги и бъчви отъ странство.

9. Отъ правата изброени въ чл. 3 (букви г и д), чл. чл. 4 и 5, се ползуватъ и всичкитѣ фабрики въ Княжеството за вълнени и кожени издѣлия.

Забѣлѣжка. Отъ сѫщото това право се ползуватъ и фабрикитѣ за сапунъ, съ исключение за внасянието на дървено масло и лой.

10. За индустрии за книга, за захарь, за прѣжда и платъ отъ памукъ, ленъ и коприна, за стъкло и за стеаринови свѣщи, за циментъ и за хидравлическа варь учредительтъ на фабриката ще се ползува и отъ правото, въ разстояние на 10 години, а за цимента и хидравлическата варь 15 години и въ единъ опрѣдѣленъ районъ, само той да фабрикува извѣстния прѣдметъ.

Министерский Съвѣтъ, по прѣдложението на Министра на Търговията и Земледѣлието, се произнася, да ли заведението заслужва да се ползува и отъ това право и опрѣдѣля районътъ.

11. Единъ правилникъ, издаденъ отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието и одобренъ отъ Министерския Съвѣтъ, ще опрѣдѣля подробноститѣ за турянието въ дѣйствие на тоя законъ.

LXXVIII.

ЗАКОНЪ

за застрахувание земнитѣ произведения отъ градобитнина.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 30-й Дек. 1895 год., подъ Н-ро 193, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ", брой 10 отъ 13 Януарий 1896 година).

1. Въвежда се взаимно задължително застрахувание отъ градобитнина въ цѣлото Княжество.

Застрахувателното дѣло се завежда отъ специално бюро при Министерството на Търговията и Земледѣлието.

2. Застрахуванието се простира върху всички земни произведения, освѣнъ тютюня и то, до гдѣ сѫ още на корена и стеблото, или въ редове, купчинки и снопи, не прибрани отъ полето.

Застрахуванието се ограничава само за повечето отъ двадесеть на сто отъ произведението на всичкия убитъ имотъ, така щото повреда до 20% включително остая въ тяжесть на притежателя на пострадалото отъ градъ произведение.

3. Застрахуванието се прѣкратява:

а) за лозята, гюловитѣ и градинитѣ, щомъ се оберѫтъ гроздето, цвѣтътъ и плодоветѣ,

б) за бобоветѣ слѣдъ обиранието имъ, и

в) за останалитѣ растения слѣдъ вдиганието имъ отъ полето.

Въ всѣки случай, застрахуванието прѣстава въ полунощь (12 часа) на 26 октомврий всѣка година.

4. Загубитѣ отъ градобитнина се констатиратъ отъ коммиссия, състояща отъ финансовия агентъ, общинския

38

кметъ и двама незаинтересовани земледѣлци, избрани чрѣзъ жребие измежду вѣщитѣ земледѣлци отъ околнитѣ непострадали общини. Ако повредитѣ сѫ значителни, въ коммиссията взема участие околийския началникъ и единъ членъ отъ окрѫжния съвѣтъ.

5. Всѣкой пѫть, когато падне градъ въ нѣкоя община, потърпѣвшитѣ лица или тѣхнитѣ прѣдставители сѫ длъжни най-кѫсно въ 5 дни, слѣдъ деня на градобитнината, да заявятъ на мѣстния кметъ, какви тѣхни произведения и въ кои мѣстности сѫ повредени отъ града. Мине ли тоя срокъ, потърпѣвшия губи правото си за обезщетение, освѣнъ ако удостовѣри, че по причина на отсѫтствие или болѣсть, не е могълъ да направи заявлението си въ казания срокъ.

Щомъ му се направи подобно заявление, кметътъ, или въ негово отсѫтствие помощникътъ му, вписва заявлението въ една особенна книга и незабавно съ двама члене отъ общинския съвѣтъ, отива на мѣстноститѣ, въ които се намиратъ убититѣ отъ градъ имоти, за да провѣри приблизително пространството на тѣзи имоти и размѣра на повредитѣ отъ градобитнината. Слѣдъ като извърши това кметътъ или помощникътъ му, е длъженъ веднага и то най-кѫсно въ три дни отъ деня на получвание заявленията на потърпѣвшитѣ, да извѣсти писменно главния бирникъ, като изложи какви изобщо повреди приблизително сѫ причинени отъ градобитнината въ общината му.

6. Щомъ получи писменното заявление на кмета, главния бирникъ се распорежда незабавно, щото коммиссията да отиде най-кѫсно въ продължение на 10 дни да констатира съ протоколъ загубитѣ, причинени отъ града.

Ако повредитѣ сѫ отъ естество да се поправятъ съ течението на врѣмето, провѣрката имъ трѣбва да стане тогазъ, когато загубитѣ ще могѫтъ точно да се опрѣдѣлятъ.

7. За всѣко невѣрно доносение, ако се констатира, че не е падналъ градъ въ показаната мѣстность, заявителя плаща всички разноски по отиванието на коммисията, а кметътъ подлежи на глоба отъ 20 до 100 лева.

8. Ако ли пъкъ при провѣрката коммисията умишленно е прѣдставила загубитѣ повече отъ колкото сж, виновнитѣ се наказватъ съ строгъ тъмниченъ затворъ до петь години.

9. До като не се констатиратъ загубитѣ отъ коммисията, не е позволено да се вдигатъ пострадалитѣ произведения, и пострадалий отъ градъ имотъ трѣбва па се запази въ положението, въ което е билъ слѣдъ градобитнината, безъ да се вдига обруления отъ градъ плодъ.

10. При опрѣдѣление загубитѣ, се гледа, какъвъ би билъ сборътъ, ако нѣмаше градъ, и каква часть отъ очакваниия плодъ е уничтоженъ, безъ да се счита въ оцѣнката стойностьта на сламата.

Загубата се оцѣнява спорѣдъ мѣстнитѣ пазарни цѣни.

11. Рѣшението на коммисията по оцѣнката на повредитѣ, трѣбва да се съобщава устно на потърпѣвшия, или неговия прѣдставитель, за което трѣбва да се споменува въ протокола.

Ако нѣкой потърпѣвшъ е недоволенъ отъ оцѣнката на повредитѣ, той може да обжалва прѣдъ мировия сждия рѣшението на коммисията въ три дневенъ срокъ отъ деня на съобщението му. Сжщото право и въ сжщия срокъ има и финансовия агентъ.

Рекламациитѣ противъ оцѣнката на коммисията се испращатъ чрѣзъ кмета, или направо на главния бирникъ, който незабавно ги прѣпраща, заедно съ протоколитѣ по оцѣнката на повредитѣ, до мировия сждия за разглеждание.

Такива дѣла прѣреждатъ другитѣ и мировия сждия е длъженъ да рѣши всички подобни дѣла въ разстояние на единъ мѣсецъ отъ постжпванието имъ.

Рѣшенията на мировитѣ сждии по подобни дѣла сж окончателни и не подлѣжжтъ на обжалвание, нито по въззивенъ, нито по кассационенъ редъ.

Ако нѣкоя рекламация се признае за неоснователна, припадающитѣ се на нея разноски оставатъ за смѣтка на обжалвателя, а ако рекламацията се уважи, припадающитѣ

й се разноски ще се исплащатъ отъ фонда за взаимно застрахувание.

12. Обезщетението за загубитѣ отъ градобитнината се плаща отъ държавното съкровище най-късно два мѣсеци слѣдъ свършвание на градобитния сезонъ. Загуби по-малки отъ 20% отъ оцѣнката на очакваното произведение оставатъ за смѣтка на потърпѣвшия, а за повече отъ 20% се плаща останалата сумма, слѣдъ спадание размѣра 20%.

13. Исплащанието причиняванитѣ отъ градъ загуби става отъ фонда, който се образува чрѣзъ ежегодна връхнина съ максимумъ 5% отъ поземелния налогъ.

Горитѣ, пасбищата, пустующитѣ земи и земитѣ посеяни съ тютюнъ, се исключаватъ отъ плащание връхнина въ полза на фонда за взаимно застрахувание.

Земитѣ на държавата, на училища, болници и благотворителни заведения, както и на Рилския Мънастирь въ Рилската Мънастирска община, които съгласно съ чл. 2, п. а), б) и г) отъ закона за поземелния налогъ, се освобождаватъ отъ поземеленъ налогъ, ще плащатъ за право на застрахувание по една опрѣдѣлена сумма, която да отговаря на 5% върху поземелния налогъ, ако биха се облагали съ такъвъ.

Ако слѣдъ исплащанието на длъжимитѣ обезщетения остане излишъкъ отъ събраната върхнина, той се употрѣбява за образувание запасенъ фондъ, който ще служи за попълвание суммата въ случай, че върхнината 5% не е достатъчна да покрие всички обезщетения. Отъ запасния фондъ може да се взема ежегодно най-много 25%.

Ако ежегодната връхнина слѣдъ прибавление 25% отъ запасния фондъ, не бѫде достатъчна да покрие всички констатирани за плащание загуби отъ града, то длъжимитѣ обезщетения се намаляватъ пропорционално съ толкозъ процента, колкото не достигатъ за покривание обезщетенията.

14. Върхнината за право застрахувание се събира отъ държавнитѣ бирници, съгласно съ закона за бирницитѣ.

15. Всички книжа и прѣписки, относящи се до застрахувателното дѣло, се освобождаватъ отъ каквито и да било държавни даждия, мита и берии.

16. Опрощавания, който на основание чл. 30 отъ закона за поземелния налогъ, се правятъ за повреди отъ градобитнина, се прѣкращаватъ съ влизанието въ сила на настоящия законъ. Правителството обаче се задължава да вниса ежегодно една сумма отъ 500,000 лева, за подпомагание на фонда за взаимно застрахувание отъ градобитнина.

17. Единъ правилникъ, издаденъ отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието, ще уреди подробноститѣ за прилаганието на тоя законъ.

LXXIX.

ЗАКОНЪ

за повдиганието на копринената индустрия въ Княжеството

(утвърденъ съ Височайший указъ отъ 21 Януарий 1896 год. подъ Н-ро 6, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“, брой 24, отъ 30 Януарий сжщата година).

Глава I.

Общи распореждания.

1. Произвежданието на бубино сѣме въ Княжеството става по целлуларрната система нз Пастьора.

2. Разрѣшава се само на ония да произвеждатъ бубино сѣме, които прѣдставятъ въ Министерството на Търговията и Земледѣлието:

а) документи отъ нѣкоя въ странство извѣстна испитателна копринарска станция, че сж слѣдвали и практикували поне една година;

б) документи отъ мѣстнитѣ практически земледѣл чески училища за свършенъ курсъ и че сж практикували двѣ години. Такива се подлагатъ на испитъ прѣдъ една коммисия, която назначава Министерството.

3. Всѣкой, който желае да открие заведение за произвежданието на бубино сѣме, трѣбва да има разрѣшението отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието.

4. Производителитѣ на бубино сѣме въ страната, могжтъ да си доставятъ, съ разрѣшението на Министер-

ството на Търговията и Земледѣлието, по извѣстно количество бубино сѣме отъ разни раси за правение опити и за други научни цѣли.

5. Продавачитѣ на бубиното сѣме сѫ свободни да си доставятъ такова отъ мѣстнитѣ производители или пъкъ отъ странство и да го продаватъ на бубовъдцитѣ, за която цѣль трѣбва да притежаватъ удостовѣрение отъ надлежния земледѣлчески надзиратель.

Забѣлѣжка. Доставянието на бубино сѣме отъ странство става съ разрѣшението и контролиранието му отъ Министерството.

6. Министерството на Търговията и Земледѣлието има право за контролирание винаги, и по какъвто начинъ намѣри за нуждно, производството на бубино сѣме въ страната.

7. Производителитѣ на бубино сѣме сѫ длъжни да поставятъ приготвеното отъ тѣхъ сѣме въ кисийки или кутийки добрѣ запечатани, надъ които отгорѣ да е написано: фирмата, теглото на сѣмето и названието на расата и облѣпени съ контролни етикети, изработени и раздавани безплатно отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието. Само по такъвъ начинъ е позволено продаванието му измежду населението.

8. Министерството на Търговията и Земледѣлието отваря при мѣстнитѣ практически земледѣлчески училища, или гдѣто намѣри за цѣлесъобразно, образцови бубарни станции. Окрѫжнитѣ коммисии, общинскитѣ управления, дружества и частни лица могѫтъ сѫщо да откриватъ образцови бубарници за отхранванието на буби, които ще бѫдѫтъ подъ контрола на Министерството.

9. Производителитѣ на бубино сѣме се освобождаватъ за 10 години отъ издаванието на тоя законъ отъ патентовия данъкъ. Пашкулитѣ и коприната сѫ свободни за 10 години отъ всѣкакви даждия: държавни, окрѫжни и общински.

10. Министерството на Търговията и Земледѣлието отпуща възнаграждение по 10% върху цѣлата стойность

на изнесеното мѣстно бубино сѣме въ странство. Износътъ на бубино сѣме, пашкули, коприна и копринени платна не се облага съ никакви износни мита.

11. Внесено бубино сѣме, машини и всички други прибори и принадлежности по копринарството, се освобождаватъ отъ мито и градски даждия, за единъ периодъ отъ 10 години.

12. Министерството на Търговията и Земледѣлието отпуща премии на слѣдующитѣ индустриялци по копринарството:

а) отъ 50 — 100 лева стойность на онѣзи, които устрояватъ въ извѣстни пентрове помѣщения за правилното излупване на бубино сѣме (не за по-малко отъ 15 — 20 унции) и го продаватъ на бубовъдцитѣ въ видъ на бубички;

б) отъ 50 — 100 лева на онѣзи, които печатъ пашкулитѣ въ печки, монтирани по най-нова система;

в) отъ 40 — 50 лева на всѣкой тасъ, който е монтиранъ по най-нова система.

Забѣлѣжка. Отпущанието на премиитѣ ще начене отъ 1897 г. и ще трае 5 години.

13. Освобождаватъ се въ продължение на 15 години всичкитѣ чернични разсадници и градини отъ всѣкакви държавни, окрѫжни и общински даждия.

Глава II.

Наказателни распореждания.

14. Бубино сѣме, което не е произведено по системата на Пастьора, се унищожава, а производителя на такова сѣме се наказва съ глоба до 10 лева за всѣка унция отъ 30 грамма.

15. Сѣмена, внесени контрабанда отъ странство, се унищожаватъ чрѣзъ изгаряние, гдѣто и да се намѣрятъ и виновния се наказва съ глоба по 50 лева на всѣкоя унция.

16. Административнитѣ власти унищожаватъ веднага онѣзи буби, които сѫ произлѣзли отъ сѣме, което не е било произведено по системата на Пастьора, а производителя се наказва, съгласно чл. 14.

17. Ако нѣкой бубовъдецъ успѣе да отхрани буби отъ запрѣтено сѣме до завиванието имъ на пашкули, то послѣднитѣ се опичатъ за смѣтка на бубовъдеца и му се прѣдаватъ, а бубовъдецътъ се наказва, съгласно чл. 14.

18. Онзи производитель на бубино сѣме, който произвежда и распространява такова, което заключава пебринната зараза, наказва се за първъ пѫть съ глоба до 2000 лева — за втори пѫть отъ 2000 — 5000 лева; слѣдъ туй губи право за произвеждание на сѣме. Бубовъдецътъ, който пострада отъ лошо сѣме на единъ сѣмепроизводитель, има право да тегли този послѣдния на сѫдъ и да иска отъ него своитѣ вреди и загуби, на общо основание.

19. Онзи бубовъдецъ, който смѣсва бубино сѣме, което е произведено по системата на Пастьора, съ друго не произведено по сѫщата система, наказва се, съгласно членъ 14.

20. Когато бубовъдецътъ забѣлѣжи, че бубитѣ сѫ заболѣли отъ каквато и да било болѣсть, то той е длъженъ да съобщи веднага въ общинското управление; а послѣдното, въ такъвъ случай ще се води по правилника, който ще бѫде изработенъ въ приложение къмъ настоящия законъ.

Ако нѣкой бубовъдецъ не испълни това, а сѫщо и заповѣдьта на общинското управление, съгласно постановленията на правилникътъ къмъ настоящия законъ, той се глобява за пръвъ пѫть до 50 лева. При повторение въ слѣдующата реколта, удвоява се наказанието.

21. Строго е забранено да се отхранватъ буби върху лѣси, които сѫ измазани съ говежди торъ; въ противенъ случай наказва се бубовъдецътъ за пръвъ пѫть съ глоба по 25 стотинки на всѣкоя лѣса. При повторение удвоява се наказанието.

22. Контрольтъ по производството на бубино сѣме, по продажбата на пашкулитѣ и всички подробности на настоящия законъ ще се опрѣдѣлятъ отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието съ единъ особенъ правилникъ.

23. Всички досегашни закони и распореждания по бубарството, противорѣчущи на настоящия законъ, се отмѣняватъ.

LXXX.

ЗАКОНЪ

за уреждание исплащанието откупенитѣ господарски и чифлишки земи, съгласно закона отъ 28 Януарий 1885 година.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 29 Януарий 1896 год. подъ Н-ро 8, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“, брой 38, отъ 17 Февруарий сжщата година).

1. Задължителнитѣ писма, вземени отъ всѣка група жители, съгласно първа алинея на чл. 33 отъ закона отъ 9 Юлий 1886 година, ще се замѣнятъ съ лични обвѣзателства за дългътъ на всѣкой жител срѣщу откупената въ негова полза земя.

2. Исплащанието на дълговетѣ по тия лични обвѣзателства ще се извърши въ 20 години, начиная отъ 1 Януарий 1896 година.

3. Въ тия обвѣзателства ще се опрѣдѣли колко се длъжи за капиталъ и колко за лихви до 1 Януарий 1896 год. на тоя капиталъ.

4. Длъжницитѣ отъ 1 Януарий 1896 год. до окончателното исплащание ще плащатъ лихви 8% само на капитала. За дългътъ отъ лихви нѣма да плащатъ лихва.

5. При всѣко обвѣзателство ще има по единъ листъ съ 40 частични записи за $\frac{1}{40}$ отъ дългътъ, въ които записи тоже ще е опрѣдѣлена частьта отъ дългътъ за капиталъ и за лихви по отдѣлно за всѣко шесть-мѣсечие.

6. Всѣка година до края на Май и Ноемврий длъжникътъ трѣбва да внесе дългътъ си, опрѣдѣленъ въ записътъ за полугодието.

7. Всѣки длъжникъ може да исплати дългътъ си и прѣди опрѣдѣленитѣ срокове.

8. Противъ неисправнитѣ длъжници, слѣдъ петнадесеть дневно просрочвание, земледѣлческата касса испраща записа на мировия сѫдия или окрѫжния сѫдъ (споредъ подсѫдностьта), които съ опрѣдѣление сѫ длъжни въ три дни да издадѫтъ испълнителенъ листъ за привеждание записа въ испълнение.

9. Контрольорътъ и кассиерътъ на земледѣлческата касса, които не испълнятъ прѣдшествующия членъ, отговарятъ лично прѣдъ земледѣлческата касса за дългътъ, по който не сѫ завели искъ и не сѫ го обезпечили чрѣзъ секвестръ.

10. Отмѣняватъ се членове 33, втора аленея и 34 отъ законътъ, утвърденъ съ указъ отъ 15 Декемврий 1890 год. и обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ", брой 32, отъ 1891 година.

11. До края на Априлий 1896 год. личнитѣ задължителни писма трѣбва да се приготвятъ и да се намиратъ въ надлѣжнитѣ земледѣлчески касси.

12. Испълнението на настоящия законъ се възлага на Министрътъ на Търговията и Земледѣлието,

13. Особенъ правилникъ за прилаганието на тоя законъ ще се издаде отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието щомъ се утвърди закона.

LXXXI.

ЗАКОНЪ

за мѣрkитѣ противъ филоксерната зараза (чума на лозята) и за възобновението на опустошенитѣ отъ нея лозя.

(Утвърденъ съ Височайший указъ отъ 3 Февруарий 1896 година подъ Н-ро 9, обнародванъ въ „Държавенъ Вѣстникъ", брой 50, отъ 4-й Мартъ сѫщата година).

Часть I.

1. Забранява се изнасянието изъ нашитѣ заразени отъ филоксерата лозя въ запазенитѣ мѣстности, както и внасянието отъ странство въ територията на Княжеството:

а) на всѣкакви подземни и надземни, сурови и сухи части отъ лозята, като: прѫчки, листа, корени, пѫньове, чукани и прѣсно гроздие;

б) на всѣкакви садила, колове и други лозарски орѫдия, употрѣблявани въ лозя (съ исключение на вѣхти бурета, ако сѫ чисти отъ земя и други лозови останки), както и на картофи, лукъ, всѣкакви торове и на всички други прѣдмети, които би послужили за прѣнасянието на филоксерата и на други паразитни болести на лозята.

Забѣлѣжка. Прѣкарванието прѣзъ България транзитъ на всички запрѣтени прѣдмети, може да стане само съ разрѣшението на Министерството на Търговията и Земледѣлието.

в) жива филоксера, нейнитѣ яйца, ларви и нимфи.

2. Допуща се изнасянието изъ нашитѣ незаразени мѣстности и циркулиранието въ вѫтрѣшностьта на Кня-

жеството на всички забранени въ прѣдидущия членъ прѣдмети (букви *а) б)*.

3. Допуща се внасянието въ Княжеството и прѣнасянието прѣзъ него, както и изнасянието изъ нашитѣ заразени отъ фелоксерата мѣстности въ запазенитѣ, на слѣдующитѣ прѣдмети: вино, мъсть (шира), сухо гроздие (стафиди), пращини (жибри), сѣно, цвѣтя, отрѣзани или въ саксии, всѣкакви земледѣлчески сѣмена, зърнени и други произведения, разни зеленчуци (зарзавати) и плодове. При все това Министерството на Търговията и Земледѣлието може да забрани съвършенно внасянието отъ странство въ България, или изнасянието изъ нашитѣ заразени мѣстности, или да позволи това, както въ единия така и въ другия случай, само подъ извѣстни условия, на ония отъ помѣнѫтитѣ въ настоящия членъ прѣдмети, които бихѫ се припознали за опасни.

4. Съ исключение на лозята. другитѣ дърveса, храстия и растения отъ всѣкакъвъ родъ, както и разнитѣ произведения отъ разсадници, градини и оранжерии (теплици, цвѣтарници), идущи отъ странство сѫ свободни да влизатъ въ територията на Княжеството, само прѣзъ извѣстни митници, придружени отъ едно свидѣтелство удостовѣряюще, че мѣстопроисхождението не е заразено отъ филоксера.

Упоменѫтитѣ прѣдмети, съ исключение на саксиитѣ, трѣбва да бѫдѫтъ безъ пръсть, обвити добрѣ съ платно и заковани въ сандѫкъ и, въ случай, че не е испълнено това, или че растенията се подозиратъ за заразени, повръщатъ се обратно или се унищожаватъ на мѣстото.

5. Тъй сѫщо дърveса, храстия и растения отъ всѣкакъвъ родъ, освѣнъ лозата, както и разнитѣ произведения отъ разсадницитѣ, градинитѣ и оранжериитѣ отъ заразенитѣ мѣстности, могѫтъ да циркулиратъ въ вѫтрѣшностьта на държавата, отъ една мѣстность на друга, придружени, обаче, съ едно свидѣтелство удостовѣряюще, че мѣстопроисхождението не е заразено съ филоксера.

6. Министерството на Търговията и Земледѣлието ще издаде карти съ обяснителни таблици, показвающи съ

шарове мѣстата, заразени отъ филоксера, както и ония, които сѫ запазени отъ нея.

Тѣзи карти ще се държѫтъ въ течението и ходътъ на филоксерата, като се поправятъ споредъ нуждата и ще се издаватъ въ потрѣбното количество екземпляри, за раздавание на административнитѣ власти, на служащитѣ по лозарството и на всичкитѣ винодѣлчески общини, споредъ нуждитѣ на службата.

7. Министерството на търговията и Земледѣлието, щомъ узнае кои мѣстности въ Княжеството и въ странство сѫ заразени отъ филоксера, ще съобщава винаги за туй на административнитѣ, полицейскитѣ, митническитѣ, санитарнитѣ и пристанищнитѣ власти.

8. Забранява се вкарванието и пасението на всѣкакъвъ добитъкъ въ заразенитѣ и нововъзобновенитѣ лозя, прѣзъ течението на цѣлата година.

9. Органитѣ на упоменѫтитѣ въ чл. 7-й власти сѫ длъжни да пазѭтъ най-строго, за да не би да се внасятъ отъ странство или изнасятъ отъ нашитѣ заразени мѣстности забраненитѣ прѣдмети, изброени въ чл. чл. 1, 4 и 5-й.

10. Строго се запрѣтява на работницитѣ да прѣминаватъ отъ заразенитѣ лозя въ здравитѣ и, ако това е необходимо нуждно, тѣ се подлагатъ на установената отъ надлѣжния районъ инспекторъ дезинфекция.

11. Всички заявления по филоксерния въпросъ, подадени отъ частни лица, дружества и общински управления, до надлѣжнитѣ власти, както и свидѣтелствата, които съгласно чл. 5-й се издаватъ отъ властитѣ, се освобождаватъ отъ гербовъ сборъ.

Часть II.

Възобновението на унищоженитѣ отъ филоксерата лозя. — Държавни, частни и пр. разсадници съ американски лози. — Освобождение отъ всѣкакви даждия на заразенитѣ лозя и на новопосаденитѣ съ американски лози

12. Възлага се на Министерството на Търговията и Земледѣлието да открие и учрѣди въ всичкитѣ лозарски

центрове, разсадници и станции за испитванието на американскитѣ и други лози и на разнитѣ способи за възобновлението на лозята.

13. Числото и пространството на разсадницитѣ и станциитѣ ще бѫдѫтъ пропорционално съ лозята.

14. Министерството на Търговията и Земледѣлието може да повика отъ странство, когато счете за нуждно, нѣкои компетентни лица. или пъкъ да командирова инспекторитѣ или други подготвени лица, да се усъвършенствуватъ въ нѣкои въпроси по филоксерното дѣло или по възобновението на опустошенитѣ отъ филоксерата лозя.

15. За възобновението на опустошенитѣ и болни лозя, както и за садението на нови, въ заразенитѣ мѣстности, Министерството на Търговията и Земледѣлието ще раздава даромъ или срѣщу една умѣрена цѣна на заинтересуваното население потрѣбното количество пръчки отъ противостоящи лози, съгласно публично-административния правилникъ, прѣдвиденъ въ чл. 41-й отъ настоящия законъ.

16. Министерството на Търговията и Земледѣлието ще се грижи, за да насърдчи откриванието на частни, окрѫжни, общински или дружественни разсадници съ американски лози, като прави всевъзможни улеснения на желающитѣ. чрѣзъ отпущание сѣме, пръчки, държавни мѣста, инструктори и пр.

Частнитѣ, окрѫжнитѣ и пр. разсадници не могѫтъ да се откриватъ, освѣнъ съ прѣдварително разрѣшение отъ страна на Министерството на Търговията и Земледѣлието.

17. Забранява се търгуванието въ вѫтрѣшностьта на Княжеството съ американски и други екзотични лози, освѣнъ на лица, на които е разрѣшено отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието.

Внасянието на американски лози не може да стане, освѣнъ чрѣзъ Министерството на Търговията и Земледѣлието и то само за районитѣ, заразени отъ филоксера.

Забѣлѣжка. Внасянието на сѣмена отъ американски лози е свободно.

18. Когато нѣкой окрѫгъ гласува субвенция, назначена за помагание на стопанитѣ на унищоженитѣ лозя, които искатъ да ги възобновѭтъ по единъ отъ способитѣ, прѣпорѫчвани отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието, държавата ще бѫде длъжна да създаде въ този окрѫгъ разсадникъ, отъ който тѣ (стопанитѣ) ще получаватъ даромъ потрѣбнитѣ пръчки за възобновението на лозята си, или пъкъ ще имъ достави вещества, употрѣбявани въ борбата противъ филоксерата.

19. Лозята, заразени отъ филоксера, ще бѫдѫтъ свободни отъ всѣкакви общински, окрѫжни и държавни даждия, една година слѣдъ консатирането на филоксерата.

Освобождението ще стане отъ Министерството на Финанситѣ, на основание таблицитѣ на анкета по лозята, които ще му се прѣдставятъ отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието.

20. Никой не може да посади лозе въ заразенитѣ окрѫзи, безъ знанието на компетентнитѣ по лозарството власти.

21. Лозя, посадени изново на землища, опустошени отъ филоксерата, както и онѣзи посадени въ пѣсъкливи почви, или подложени на лѣкувание чрѣзъ заливание (submersion), или друго нѣкое срѣдство, удобрено отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието, ще бѫдѫтъ освободени отъ всѣкакви даждия: държавни, окрѫжни и общински въ разстояние на 7 години, считая отъ годината на посаждането или захващането на лѣкуванието имъ.

22. Министерството на Търговията и Земледѣлието ще публикува всѣка година свѣдения за видоветѣ на американскитѣ лози, за които се е констатирало отъ направенитѣ опити въ разсадницитѣ, че най-добрѣ вирѣѭтъ и противостоѭтъ на филоксерата и другитѣ криптогамически болести, по отношение на мѣстнитѣ климатически, почвенни и културни условия.

23. Мѣстата на искорененитѣ лозя се дезинфекциратъ, съгласно способитѣ, прѣпоржчани отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието.

Мѣстата на искорененитѣ лозя не могжтъ да бждатъ повторно посадени съ лозя, освѣнъ подиръ единъ периодъ отъ 5 години, и то винаги съ разрѣшението на надлѣжнитѣ компетентни власти. Но тѣ могжтъ да се обработватъ съ други земледѣлчески растения, или, съ разрѣшението на Министерството на Търговията и Земледѣлието, да се посаждатъ съ американски и други противостоящи на филоксерата лози.

25. Разноскитѣ, които бихж послѣдвали по операциитѣ, прѣдвидени въ чл. чл. 23, 32 и 34-й отъ настоящия законъ, се посрѣщатъ отъ държавата.

Часть III.

Персоналъ и управление. — Окржжни и околийски комитети за бдениете върху състоянието на лозята.

26. За констатиранието болеститѣ по лозята и за възобновението на унищоженитѣ лозя отъ филоксерата, се учредява при Министерството на Търговията и Земледелието, въ отдѣлението на земледѣлието, длъжностьта главенъ инспекторъ по лозарството, а въ заразенитѣ мѣстности — районни инспектори, които трѣбва да иматъ специялно образование по лозарството и извѣстна практика по него.

27. Главниятъ инспекторъ по лозарството се назначава съ указъ, по прѣдставление на Министра на Търговията и Земледѣлието

28. Районнитѣ инспектори по лозарството се назначаватъ съ приказъ отъ Министра на Търговията и Земледѣлието.

29. Работницитѣ по разсадницитѣ, били тѣ врѣменни или постоянни, се назначаватъ отъ надлѣжния окржженъ

управитель, по прѣдставление на районнитѣ инспектори по лозарството.

30. Земледѣлческиятъ съвѣтъ при Министерството на Търговията и Земледѣлието си дава мнѣнието и ще прави прѣдложения по всички въпроси, относящи се по филоксерната зараза и другитѣ болѣсти по лозята.

31. Министерството на Търговията и Земледѣлието ще се грижи за съставянието на лозарски комитети въ най-главнитѣ центрове, съ цѣль и задача да го подпомагатъ въ борбата противъ болеститѣ на лозята.

Членоветѣ на тѣзи комитети се назначаватъ отъ Министра на Търговията и Земледѣлието, по прѣдставление на земледѣлческия съвѣтъ и тѣхнитѣ длъжности сж почетни.

Часть IV.

Прѣглеждание на лозята. — Откривание на филоксерната зараза. — Мѣрки за ограничението и унищожението й.

32. Всичкитѣ лозя въ Княжеството се прѣглеждатъ всѣка година прѣзъ врѣмето отъ 1-й Юний до 30-й Септемврий.

Това прѣглеждание се извършва отъ единъ членъ отъ общинския съвѣтъ, който послѣдниятъ ще избере измежду членоветѣ си, заедно съ единъ отъ инспекторитѣ по лозарството или друго компетентно лице, опрѣдѣлено отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието.

Веднага слѣдъ свършванието на прѣглежданието, но по никой начинъ не по̀-кжсно отъ една недѣля, прѣгледвачитѣ трѣбва да подадѫтъ рапортъ въ Министерството на Търговията и Земледѣлието за състоянието въ което сж намѣрили лозята и да ли сж забѣлѣжили нѣкакви болести или промѣнения по тѣхъ.

Забѣлѣжка. Констатираниятъ резултатъ се вписва въ особенна вѣдомость, която се испраща заедно съ рапорта.

33. Когато се появи по лозята или лозитѣ (асмитѣ) нѣкоя болесть, или само съмнителни признаци ото такава, стопанитѣ, наемателитѣ или пазачитѣ имъ сѫ длъжни веднага да заявѭтъ на кмета, въ чиято община се намиратъ заболелитѣ или съмнителнитѣ лозя или лози; кмета незабавно съобщава на околийския началникъ, който отъ своя страна е длъженъ да увѣдоми най-бързо (телеграфически) Министерството на Търговията и Земледѣлието, а съ пощата да му испрати, чрѣзъ окрѫжния управитель, пó-подробио изложение за появившата се болесть.

34. Министерството на Търговията и Земледѣлието, щомъ получи това извѣстие, распорежда се веднага за преглежданието на лозята и за точното опрѣдѣление естеството на болестьта.

Въ случай, че се докаже, че появившата се болесть е филоксера, тогава испратениятъ чиновникъ съставя едно изложение и прѣдписва нуждиитѣ мѣрки за изолиранието и ограничението на заразеното мѣсто отъ една страна, а отъ друга, съобщава това на Министерството на Търговията и Земледѣлието, което се произнася веднага:

а) за опрѣдѣление границитѣ на заразенитѣ мѣста и вземание мѣрки, за да не се изнасятъ отъ тамъ прѫчки, кютюци, колчета, торове, дървета, храстия и всички други прѣдмети, които би послужили за прѣнасяние на заразата;

б) върху срѣдствата, прѣпорѫчани отъ науката за борба противъ бичътъ, и

в) въ случай на нужда, за унищожението на всичкото заразено пространство лозя и лози или само една часть отъ тѣхъ и на нѣкои отъ пó-близкитѣ.

35. Въ случай на унищожение, съгласно чл. 34-й буква в), на нѣкое лозе или лоза по причина, че тѣ сѫ заразени отъ филоксера, не се отпуща никакво обезщетение на стопанина имъ. Но ако тѣ не сѫ заразени отъ филоксера, и сѫ изложени на очевидна опастность, прѣдъ видъ, че се намиратъ на близко до болнитѣ лозя, дава се на стопанитѣ имъ по едно обезщетение, опрѣдѣлено отъ

нарочно назначени компетентни експерти, съгласно постановлението на слѣдующия членъ.

36. Суммата, която ще трѣбва да бѫде заплатена на онзи стопанинъ, чието здраво лозе или здрава лоза искоренявать за ограничението на заразата се опрѣдѣля отъ трима избрани експерти: единиятъ отъ окрѫжния управитель или околийския началникъ, вториятъ отъ ааинтересуваната стрнна и третиятъ отъ прѣдсѣдателя на окрѫжния сѫдъ, мировия сѫдия, или кмета и единъ отъ инспекторитѣ по лозарството, или друго нѣкое компетентно лице, назначено отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието.

Ако ли стопанинътъ въ продължение на 5 дни, отъ деньтъ, когато той ще бѫде поканенъ писменно отъ окрѫжния управитель, околийския началникъ или кмета, за да избере и прѣдстави своя експертъ, не направи това, тогава и послѣдниятъ се избира отъ прѣдсѣдателя на окрѫжния сѫдъ или мировия сѫдия.

Въ разстояние на 8 дни, отъ деньтъ на назначението, експертитѣ сѫ длъжни да отидѫтъ съ инспектора по лозарството или съ лицето, назначено отъ Министерството, за да оцѣнѭтъ лозето, което подлѣжи на искореняване, както и годишния му приходъ, и на основание на туй да опрѣдѣлѭтъ обезщетението, което слѣдва да се даде на стопанина му. При тая оцѣнка експертитѣ трѣбва да взематъ въ внимание опасностьта, на която е изложено лозето.

Въ случай, че стопанътъ или стопанитѣ не признаѭтъ тази оцѣнка, иматъ право, въ разстояние на 10 дни, отъ деньтъ, въ който имъ се съобщи рѣшението на експертитѣ, да го обжалватъ прѣдъ надлѣжния окрѫженъ сѫдъ. Когато експертитѣ не издадатъ своитѣ рѣшения въ растояние на единъ мѣсецъ отъ деньтъ на назначението имъ, заинтересуванитѣ страни иматъ право да се отнесѫтъ до надлѣжното сѫдилище, което издава окончателно рѣшение. Правителството се прѣдставлява въ сѫдилището отъ надлѣжния финансовъ чиновникъ, неговия помощникъ или отъ

единъ чиновникъ по лозарската служба, които дѣйствуватъ отъ името на окрѫжния управитель.

Часть V.

Нарушения и наказания.

47. Кметоветѣ, околийскитѣ началници, окрѫжнитѣ управители, които по немарливость не бихѫ съобщили, съгласно чл. 33-й, за появяванието на каквато и да е болесть по лозята, и, ако отпослѣ се докаже, че тази болесть е филоксерата, тѣ се глобяватъ парично отъ 5 до 500 лева.

На сѫщото наказание се подлагатъ и онѣзи стопани, наематели или пѫдари на лозя, които не сѫ съобщили за появяванието на каквато и да е болесть, или признаци отъ такава по лозята, и ако отпослѣ се окаже, че появившата се болесть е филоксерата.

38. Онзи, който внесе или стане причина за внасянието отъ странство въ България на забраненитѣ прѣдмети, изброени въ чл. чл. 1, 4 и 5-й, скришно или съсъ лъжлива декларация отъ мѣстопроисхождението, наказва се съ затворъ отъ единъ до петнадесеть мѣсеци и съ глоба отъ 50 — 500 лева, и уловенитѣ прѣдмети се унищожаватъ съ огънь или по другъ начинъ, или се повръщатъ назадъ, споредъ важностьта имъ, безъ право, обаче, на никакво обезщетение на стопанина или испращача имъ.

Сѫщото наказание прѣтърпява и онзи, който по какъвто и да е начинъ изнася или улеснява изнасянието на забраненитѣ прѣдмети, съгласно чл. чл. 1, 4 и 5-й, отъ нашитѣ заразени отъ филоксерата мѣстности въ запазенитѣ.

39. Когато нѣкой отъ митническитѣ, санитарнитѣ, полицейскитѣ и портовитѣ чиновници или служащи се улови, че по немарливость или друга причина е улеснявалъ или е способствувалъ за внасянието отъ странство на забраненитѣ прѣдмети, изброени въ чл. чл. 1, 4 и 5-й, както и за тѣхното изнасяние отъ нашитѣ филоксерни лозя въ

здравитѣ, той веднага се уволнява привремѣнно и се дава подъ сѫдъ, за да се накаже съгласно чл. 37-й.

40. Винаги, когато внасянието на забраненитѣ прѣдмѣти, съгласно чл. чл. 1, 4 и 5-й, се открие по донесението на нѣкое частно лице, половината отъ глобата, която се взема отъ оногова, който е внесълъ забраненитѣ прѣдмети, както и отъ административнитѣ и пр. чиновници и служащи се дава на лицето, което е открило нарушението.

41. Безъ прѣдварително знание и разрѣшение отъ надлѣжнитѣ компетентни власти по лозарството, съгласно чл. 20-й, новопосаденитѣ или направенитѣ попълвания съ пръчки въ старитѣ лозя въ заразенитѣ мѣстности се искубвать (искореняватъ) веднага за смѣтка и безъ обезщетение на стопанитѣ имъ.

42. Нарушенията на настоящия законъ и на всичкитѣ распорежданния по филоксерния въпросъ, могѫтъ да се констатиратъ отъ главния инспекторъ и районнитѣ инспектори по лозарството, мировитѣ сѫдии, както и отъ всичкитѣ административни, полицейски и митнически власти.

Часть VI.

Врѣменни распореждания.

43. Правителството се упълномощява да се присъедини къмъ международната конвенция за филоксерата, сключена на 3-й Ноемврий 1881 год. въ г. Бернъ.

44. Единъ публично-административенъ правилникъ, както и министерски постановления и наставления ще разяснѭтъ распорежданията на тоя законъ.

45. Законътъ на филоксерната зараза отъ 1883 г., както и всичкитѣ други наредби по тоя въпросъ, които противорѣчѫтъ на настоящия законъ се отмѣняватъ.

Печатни погрѣшки.

Страница	Редъ	Печатано	Чети
4	7 редъ отъ горѣ	землята	заема
13	3 „ „ „	16 отъ	отъ 16
16	3 „ „ „	Цирско, ...	Царско
22	6 и 7 „ „ долѣ	съ снѣтнитѣ. . .	въ смѣтнитѣ
51	5 „ „ горѣ	contfopmément	confermément
51	5 „ „ „	de Eerlin	de Berlin
52	5 „ „ „	le 1|13 sentembe 18 8, ...	le 1|13 septêmb-re 1 83
52	11 „ „ долѣ	les ratiflca . . , .	les ratifica-
55	14 „ „ горѣ	мѣсепи	мѣсеци
55	12 „ „ долѣ	възнаграждението	възнаграждение
57	5 „ „ голѣ	утвърденъ	утвърдена
113	7 „ „ „	капитинитѣ . . .	капитанитѣ
132	5 и 6 „ „ „	рекарватъ	прекарватъ
137	5 „ „ долѣ	митарствени . . .	митарственни
137	9 „ „ „	иужда . , . . .	нужда
142	9 „ „ горѣ	съ мито 1 $\frac{0}{0}$ о ъ .	съ мито 1 $\frac{0}{0}$ отъ
154	9 „ „ „	се иамѣрва . . .	се намѣрва
165	1 „ „ „	жителититѣ . . .	жителитѣ
167	3 „ „ долѣ	напаща	на паша
168	11 „ „ „	екзимпларь . . .	екземпляръ
180	6 „ „ горѣ	4.	5.
186	4 „ „ долѣ	таможда	таможде
200	1 „ „ „	таяя	тая
200	2 „ „ „	спазарявани . . .	спазарявания
207	8 „ „ горѣ	пасбпща.	пасбища
208	3 редъ отъ горѣ	Финансотово. . .	Финансовото
211	1 „ „ долѣ	дрегийтъ	другийтъ
212	15 „ „ горѣ	иключително . .	исключителното

Страница.	Редъ			Печатано	Чети
212	12	„	„ долѣ	по рѣщението .	по рѣшението
231	9	„	„ горѣ	орразование . . .	образование
231	18	„	„ долѣ	второктасна . .	второкласна
232	7	„	„ долѣ	въ неписрѫтсвеннитѣ	въ неприсѫтственнитѣ
234	2 и 3	„	„ горѣ	отчетнацитѣ. . .	отчетницитѣ
257	7	„	„ долѣ	подаденитѣ обявления	подаденитѣ заявления
257	10	„	„ „	подаде обявление	подаде заявление
260	5	„	„ „	а) въ Съфия .	а) въ София
263	8	„	„ горѣ	и иносранни . .	и иностранни
263	8	„	„ долѣ	дъжни сѫ	дължни сѫ
271	5	„	„ „	който	което
271	17	„	„ „	на финаситѣ . .	на финанситѣ
287	2	„	„ „	29.Настоймицитѣ	29. Настойницитѣ
287	7	„	„ „	слѣдъабявлението	слѣдъ обявлението
325	14	„	„ „	има сила смо. .	има сила само
327	2	„	„ „	нажачаватъ си .	назначаватъ се
328	8	„	„ „	и длъжнститѣ. .	и длъжноститѣ
330	10	„	„ горѣ	глава 5.	глава 6
334	5	„	„ долѣ	съставляюще . .	съставляющи
337				373	337
345	12	„	„ „	(чл. 122	чл. 112
346	7	„	„ „	и други	и други
368	1	„	„ „	струва поевче .	струва повече
373	9	„	„ „	на дамоплатцитѣ	на даноплатцитѣ
376	2	„	„ „	Касанчанъ. . . .	Каспичанъ
377	11	„	„ „	на слечайния . .	на случайния
378	6	„	„ „	за номиналката	за номиналната
378	12	„	„ „	земи са	земи си
379	1	„	„ горѣ	да упражнятъ .	да се упражнятъ
583	4	„	„ долѣ	**управлекие**	**управление**
617	5	„	„ горѣ	чл. 47	чл. 37